Heinzelmann Emma

Illusztráció

—: A rút hiskacsa

Nők Lapja, 1975. aug. 9 - 21 oldal

A közkórházaknál 1942. év folyamán végrehajtandó nagyobb épít-

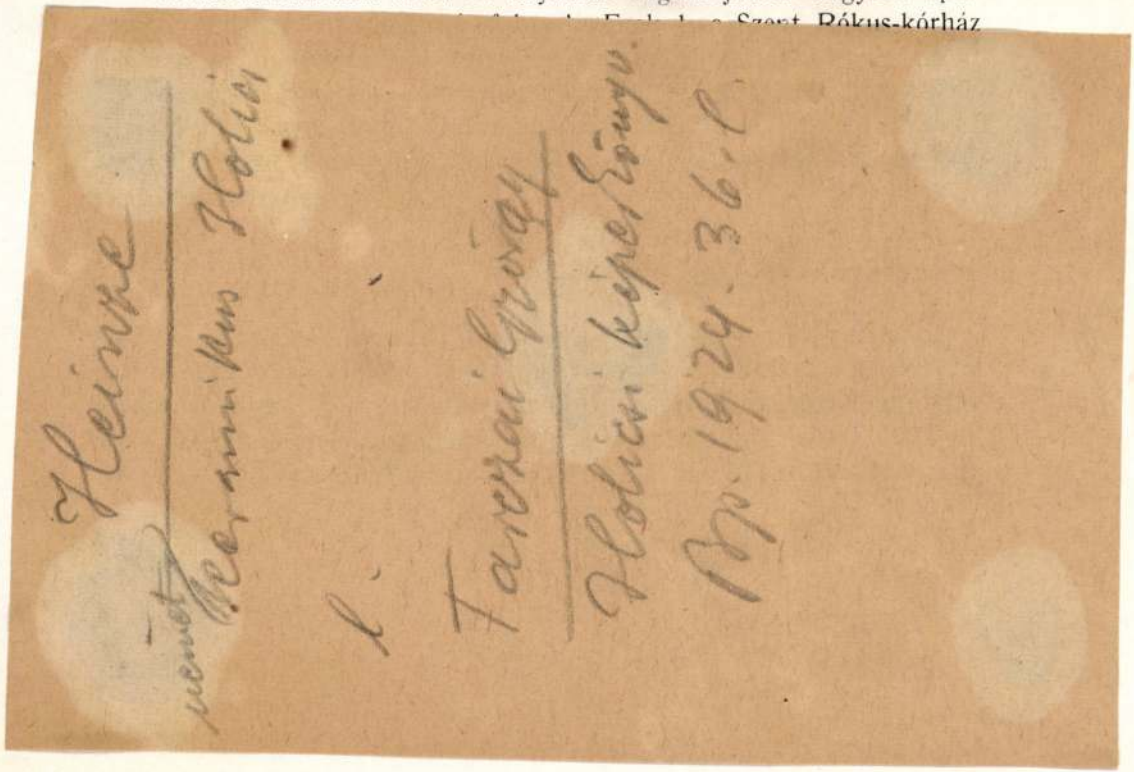

volna fejeződnie, a közbejött események azonban jelentékeny eltolódást okoztak. Előbb az Erdély megszállásával kapcsolatos behívások hátráltatták az építkezés folyamatos menetét, mert a kőművesmunkálatok vállalkozója csaknem összes alkalmazottaival együtt bevonult, később meg az építési anyagok beszerzésének korlátozása odázta el a munkát.

Az épület falegyene 1941. évi augusztus hó 23. napjára készült el. A különböző szerkezetű vasbetónfödémek készítése most már a Délvidék visszahódításával kapcsolatos ember- és fuvarhiány miatt, s nem kisebb mértékben a szükséges építőanyagok hiánya következtében többízben majdnem egészen szünetelt.

1941. őszén még a téli fagyok beállta előtt elkészült az előcsarnokok kazettás vasbetónfödéme. Befejezték a nagy ravatalozótermek közül a keleti terem vasbetónfödémének zsaluzását, a vonórudas szerkezetek és a vasszerelés munkáit is.

Heinzelmann Emma (grafikus)

A Műcsarnok
meghívja Önt
HEINZELMANN EMMA
grafikusművész
kiállításának
megnyitására,
1990. január 18-án
délután 5 órakor.
Megnyitja Baranyi Judit
művészettörténész.
MŰCSARNOK BUDAPEST HŐSÖK-tere
Megtekinthető február 18-ig.

A Műcsarnok
meghívja Önt
HEINZELMANN EMMA
grafikusművész
kiállításának
megnyitására,
1990. január 18-án
délután 5 órakor.
Megnyitja Baranyi Judit
művészettörténész.
MŰCSARNOK BUDAPEST HŐSÖK-tere
Megtekinthető február 18-ig.

Heinzelmann Emma, Munkácsy-díjas grafikusművész

Keresztes Ottó mondja: a főiskolán évente nyolc-tíz potenciális illusztrátort végez, a lehetőségekhez képest sokan vagyunk, amikor indultunk, talán még konjunktúra volt ebben a szakmában, ma nincs. – Ki hát ott vannak az idősebbek, a befutottak. Reich Károly, Heinzelmann Emma, Würtz Ádám, Kass János, Réber László az illusztrátor festők, grafikusok, Borsos Miklós, Berki Viola, Balla Margit, Somogyi Győző...

P. Szabó Ernő: Képes képtelenségek.
Magyar Ifjúság, 1984. máj. 25. 32-34-old.

HEINZELMANN EMMA

...H.E. mesefigurái vázlatban is láthatók.

ld.mégPapp Gábor

Acs ay Judit:Egy hiján husz.Dorottya utcai terem

UJ TÜKÖR 1982 XIX.évf.13.sz.3.o.

SZERZŐDÉS

avégzésre irányuló egyéb jogviszony létesitéséhez

részről a MTA Müvészettörténeti Kutató Csoport (Bp. I. Uri
ről

ve:

z alábbi feltételekkel:

feladat részletesen:

HEINZELMANN EMMA

ILLUSZTRÁCIÓK, PLAKÁTOK

Huszonöt éve rajzol gyermekkönyvekbe és készít plakátokat Heinzelmann Emma grafikus. A debreceni orvostudományi egyetem galériájában most kiállítást rendeztek a külföldön is jól ismert művész munkáiból.

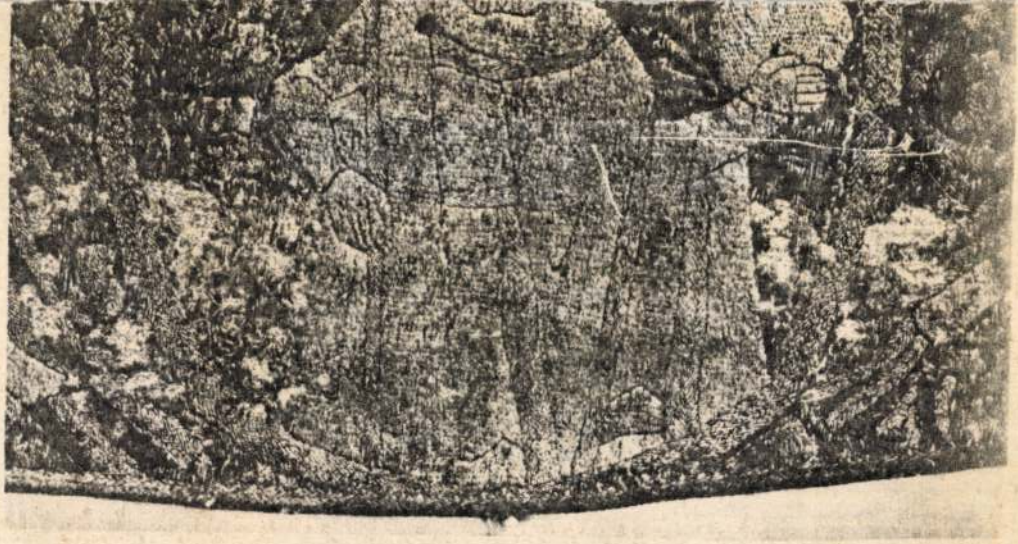

1

Hellászban sok leándert láttam, mégsem ez a mitológiai szép fiú, hanem egy szép lány csábított a bűnre. Ez a lány Péneiosz folyó és a Föld-anya gyermeke, a szűzies Daphni, aki a „fürtös fejű" Apolló szerelme elől menekülve, babérfává változott. — Ha nem lehettél a hitvesem, az én fám leszel — szólt a hoppon maradt isten —, homlokomon, a lantomon és a tegzemen mindig téged foglak viselni — babérfa!

A babér neve a mai görög nyelvben is — dafni. De hol egy ilyen örökzöld fa? Már Delfiben is láttam egy bokrot, kerítés mögött, a múzeum kertjében. Hiába szó-

tész. Nincsen park a világon, ahol, akár egy fűszálat, hát még egy babérágat, engedély nélkül levághatunk. Virágot, csókot — így hallani — lopni bocsánatos bűn. S én már visszaeső bűnös vagyok, grácia árva fejemnek. Már Epidavroszban elkövettem ezt a vétket. Az antik színház körül, a romkertben sok-sok olajfával

Heinczelmann Ella

A Gyermekkönyvillusztráció Biennálén /Bratislava, 1971/ 3 grafikával szerepelt.

Bratislava 1971 Gyermekkönyvillusztráció Biennálé; Magyar Grafika, 1971/6, 49. l.

Heinzelmann Emma

a Kulturális Kapcsolatok Intézetének Kiállítási Termében rendezett „Élet-körnap" c. grafikai kiállításon a kiállító művészek között szerepel.

Meghívó

1946. jan. 24.

Heinzelmann Emma
nobrász

Emléklapokat tervezett névadásra,
házasságkötésre. (nepro)

Vadas József: Családi ünnepek és a müvészet.
MÜVÉSZET, 1973.március - 3.oldal

Heizelmann Emma

kiállitott a jubileumi plakátkiállitáson a Szépmüvészeti Muzeumban.

Magyar Hirlap 1974 85/6

Havas:Kiállitásról kiállitásra

Hencselmann Emma

Nyíregyházán a művelődési központ kiállítótermében látható művei.

Tóth László: Kellemes hétvégét.

Keletmagyarország, 1974. aug. 2.

1971 MÁJ 1 5

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP

1021

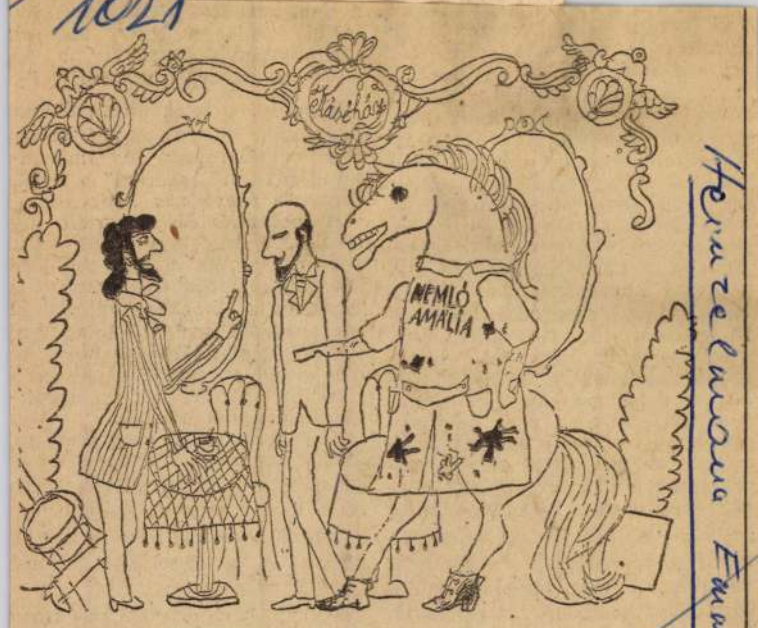

Heinzelmann Emma illusztrációja Joanna Kulmowa: Gyüte Amália! című mesereményéből (Móra)

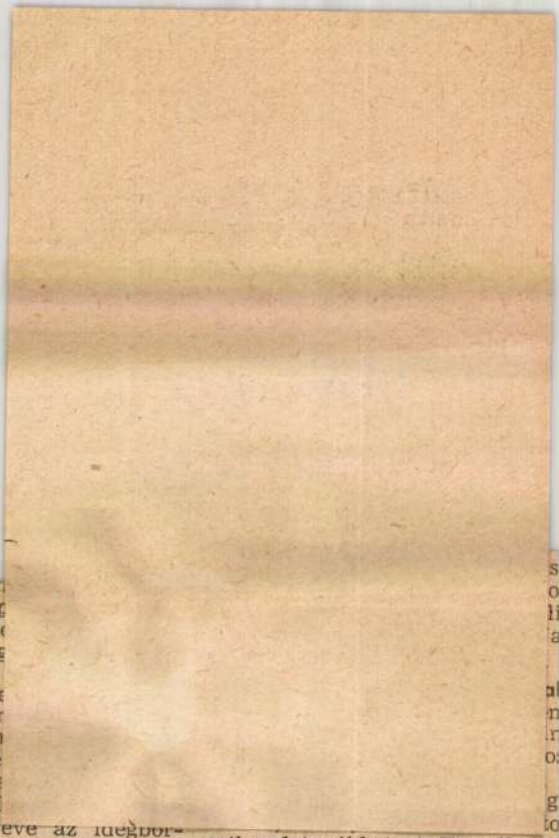

szó szerepe is változik. A béke így születik meg műfaj szabályai mese minden esé és zaklató legyen lentéktelen esem lóságos voltát é drámává lesz, a legkivált a hite kessé válik, kiveve az idegborzoló vagy könnyfakasztó mozzanatokat. S a szöveg maga is eltorzul vagy indulati kifakadásokra csupaszodik — pif-puf-ra, durr!-ra meg bang!-ra esetleg szuperlatívuszokat kedvelő színes jelzőtömegre.

Átháríthatók-e a tudatosan színvonalcsökkentő sajtó fogásai a televízió és rádió mind nyomasztóbb konkurrenciájára? Nem vitás, a hetilap hátrányos helyzetben van mind az újsággal, mind a televízióval és rádióval szemben, s fennmaradását csak sajátos eszközökkel biztosíthatja. A magazin azonban, tisztelet a kivételnek, nemtelen versenyt folytat — s ezt épp az a néhány színvonalas, józan képes hetilap bizonyítja, amely a fénykép adta lehetőségeket valóban szemléletlanul tovább tart. Tagadhatatlan, a higgadtan tájékoztató magazin és a tömegek szellemi el idegenedését szolgáló képes sajtó: két véglet. Köztük helyezkedik el az a rendkívül differenciált hírlapirodalom, amelyről cikkben nem esett szó.

Szántszándékkal nem esett szó Mivelhogy nem körképet, teljességet kívántunk bemutatni; nem csak azt, ami van, hanem am szemünk láttára nap nap után alakul. A tendenciákat, az esé lyeket.

S ezek, bármennyire sajnálatos is, arról vallanak, hogy a nyugat-európai sajtóban a híg vagy éppenséggel botrányos képi információ évről évre nagyobb súlyt kap.

Gera György

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ESTI HÍRLAP

DEC. 4

Magyar gyermekkönyvek Stockholmban

1021

A Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó, mely az idén ünnepli fennállásának huszadik évfordulóját, első ízben jelentkezik önállóan határainkon túl. A Stockholmi Városi Könyvtárban nyílt meg a kiadó bemutatója. Háromszázötven könyv — gyermekleporellóktól a már majdnem felnőtt ifjúság népszerű *Kozmosz*-sorozatáig —, a legszebb, legsikeresebb kiadványok reprezentálják a svéd főváros ifjú olvasói előtt a magyar nyelven megjelent hazai és külföldi ifjúsági és gyermek szépirodalom színejavát.

Kiemelt helyet kaptak a kiállításon a legtöbb kiadást és legmagasabb példányszámot elért művek — Karinthy: Tanár úr, kérem; Móra: Kincskereső kisködmön; a Verne-regények legismertebbjei; Kästner: Emilje; Gulliver, Pinoccio, Csutak és a többiek. Neves grafikusaink egy-egy eredeti illusztrációját is láthatja a svéd közönség: *Heinzelmann Emma, Kass János, Réber László, Reich Károly, Róna Emy, Szántó Piroska, Würtz Ádám* rajzai utaztak a kiállításra.

jelenlétük ellen tiltakozó tömeg közé lőttek — hangzik az El Fatah közleménye.

Az Egyesült Arab Köztársaság tegnap hivatalosan tiltakozott az ENSZ közel-keleti megfigyelőinél és a világszervezet főtitkáránál amiatt, hogy

az izraeli légierő gépei a nap folyamán Szuez várostól délre megsértették az EAK légterét.

U Thant ENSZ-főtitkár *Tekoah* izraeli ENSZ-küldött az elhangzottakra reagálva sietett kijelenteni, hogy „az ENSZ részéről egyetlen *használható javaslat* sem érkezett a közel-keleti helyzetre vonatkozóan, és most már késő, hogy újraértékeljük a történteket."

Angela

Heinzelmann Emma

1021

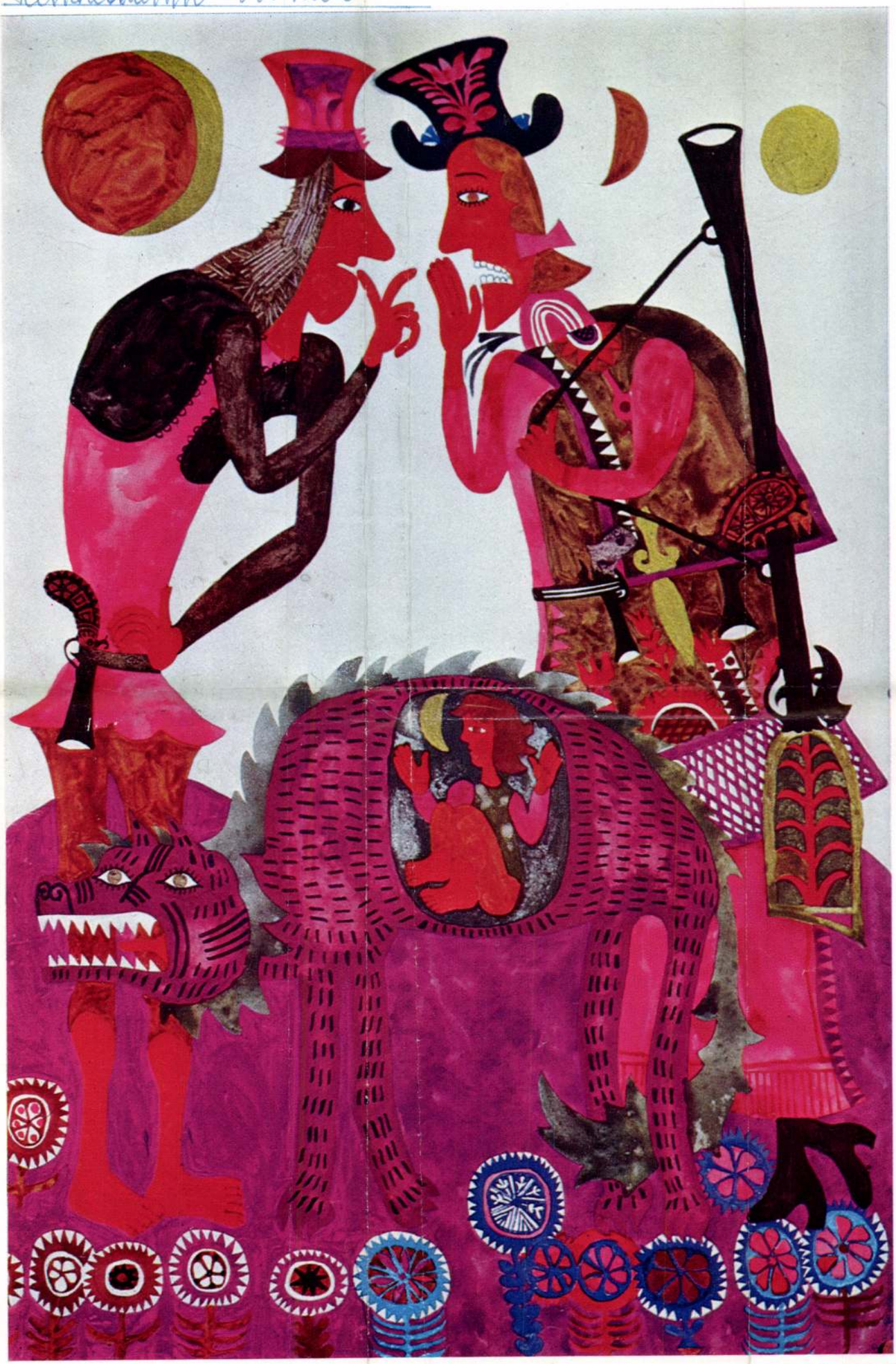

a 24-old

Balázs Irén: Hármasikrek
Pécs, székesegyház,
északi altemplomi lejárat fülkesora
Mézesbáb ütőfa

Barokk, 1977

HEITLER LÁSZLÓ

KÉPÍRÓ • MALER

Bakonyi emlék, 1973

HEITLER LÁSZLÓ festő, művészeti író

1937. január 24-én született Pápán. A tanítóképzőt helyben (1951–56), a tanárképző főiskolát Pécsen végezte el 1959–63-ban, mesterei Cziráki Lajos, Kelle Sándor, A. Tóth Sándor. 1994-ig rajztanárként dolgozott szülővárosában.
Önálló kiállítása Pápa, Győr, Sopron, Veszprém, Tapolca, Balatonfüred, Keszthely, Budapest, Esztergom, Sárvár, Szentes, Hódmezővásárhely és más városok, valamint Bécs, Bludenz, Feldbach, Staden múzeumaiban és galériáiban volt. Képei vannak a Magyar Nemzeti Galéria, a Xantus János Múzeum, a Laczkó Dezső Múzeum, a Tornyai János Múzeum, intézmények és művészetbarátok gyűjteményeiben.
Tagja a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének, a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének, a Magyar Festők Társaságának, a Magyarországi Német Írók és Alkotóművészek Egyesületének és a Szőnyi István Alkotóközösségnek. Könyve jelent meg Beck Ö. Fülöp (1969), Vedres Márk (1973), Goldman György (1975), Németh Mihály (1977), Pásztor János (1981), Marton László (1985) szobrász és Vágfalvi Ottó (1987) festő munkásságáról, továbbá több száz tanulmánya, kritikája képzőművészetről könyvekben, folyóiratokban, hírlapokban.
Pályázati és kiállítási díjban tízszer részesült, és elnyerte a Szakszervezetek Országos Tanácsa (1986), az Országépítő Alapítvány (1989) és az Eötvös Alapítvány (1990) ösztöndíját is.

Címe: H–8500 Pápa, Második u. 49. Tel.: 89/316-548

Szabmári Gizellának
köszönettem szerény jeléül Heitler László

Borház télen, 1981

„A festő nem képeket fest,
hanem a világról és a világgal beszél"

Dési Huber István

Falusi barokk, 1971

Elmúlás, 1977

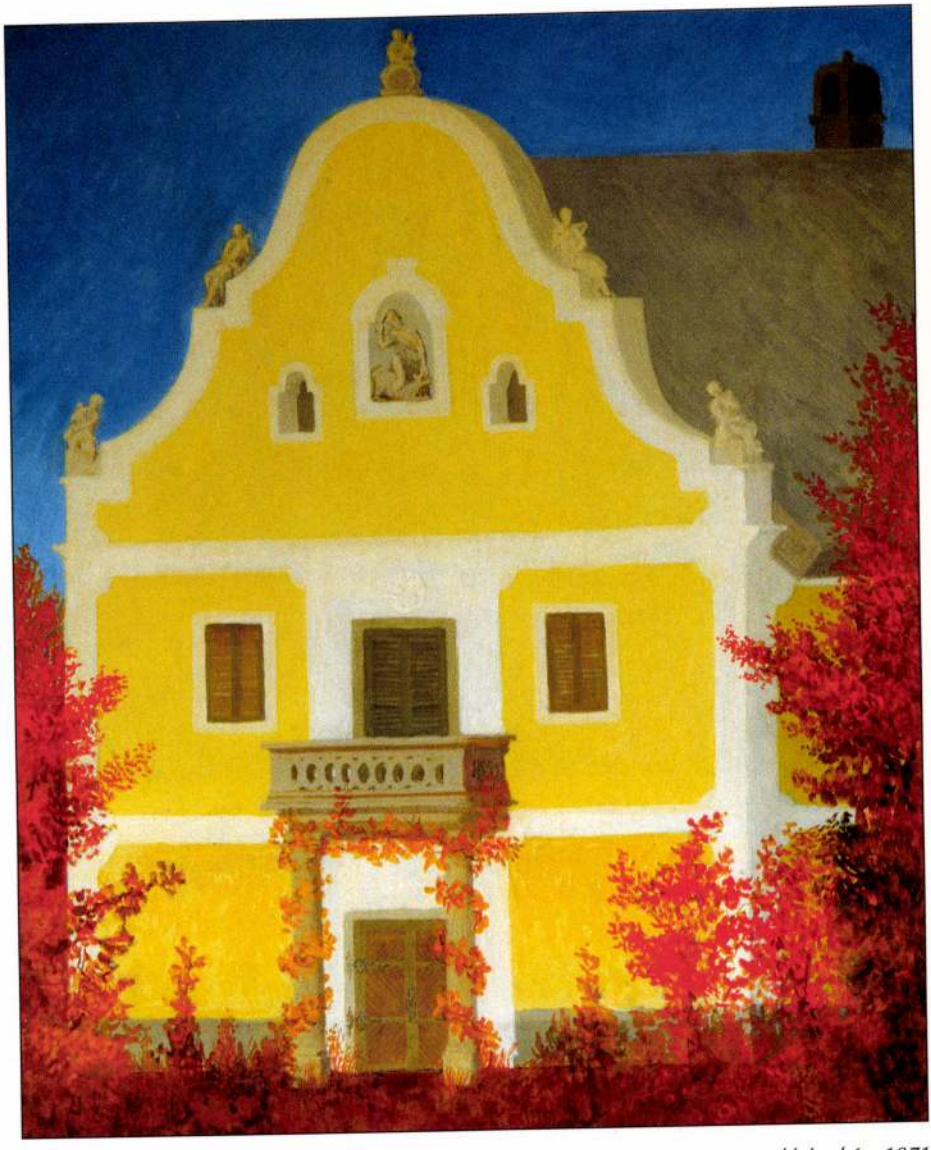

Barokk borház, 1971

„Nem tudtam én dalolni nektek az újról, csak a régiről,
nem tudtam én dalolni nektek a földről, csak az égiről,
mert ami elmúlt, az csodásan kísért az én dalomba még,
mert aki meghalt az időben, úgy van fölöttem, mint az ég.

Kosztolányi Dezső : A bús férfi panaszai

Présház előtt, 1977

Bakonyi falikonok, 1988

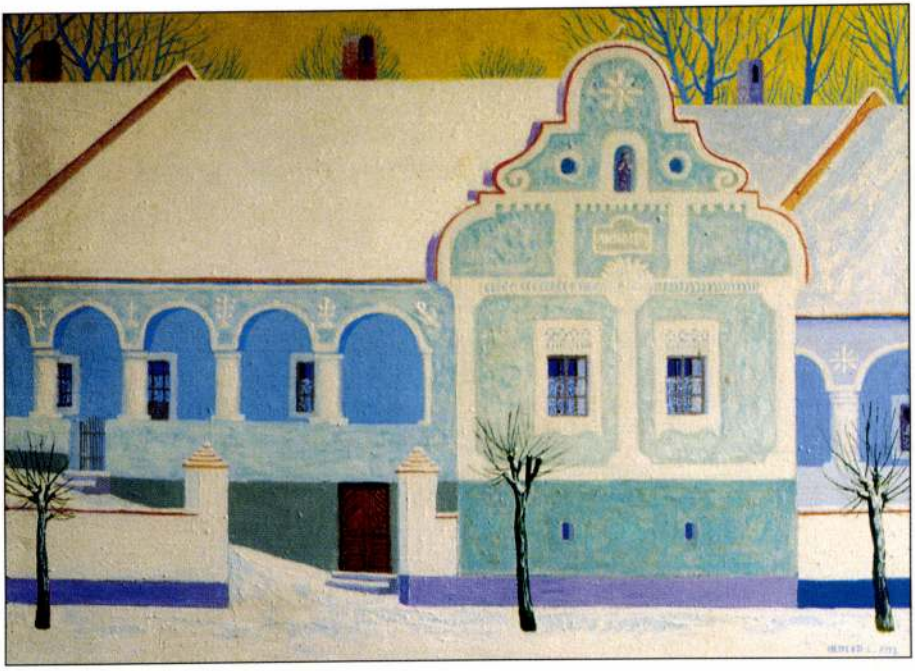

Tél a Bakonyban, 1973

Parasztbarokk, 1987

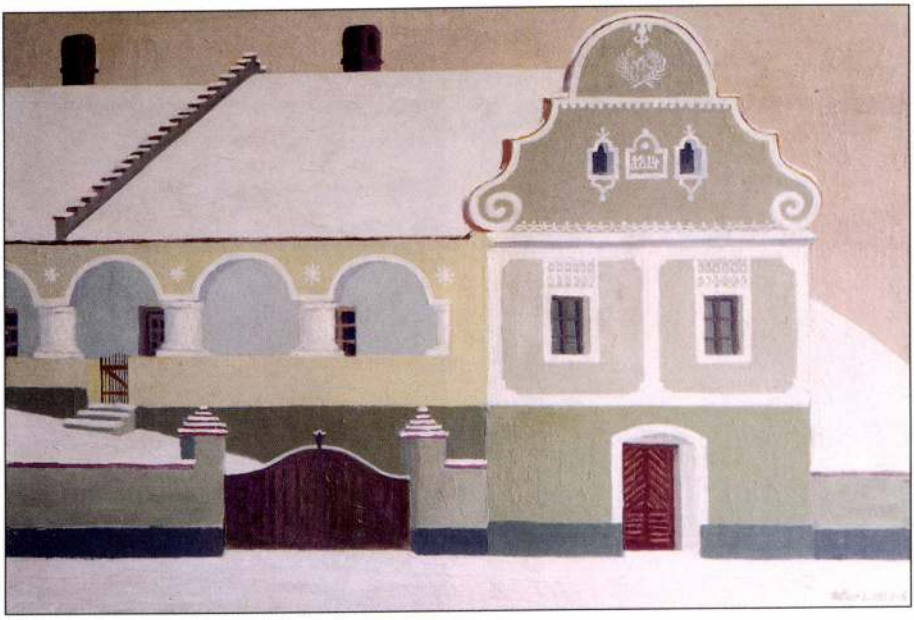

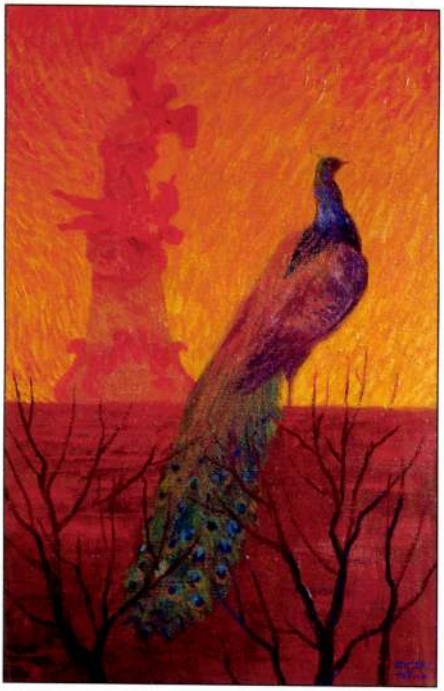

Remény, 1988

„...Holott rengeteg hegyekkel
élünk valahányan, s míg
elenyésző dalokat csendít
a húr és sok a menyegző:
észrevétlen porokkal hinti
lábnyomunkat és szavainkat az idő."

Kondor Béla: Idő

Régi jó kovácsok, 1979–81

Tisztelet kovácsoknak, 1979–81

„...De remélnünk és gőzzel
bizakodnunk legigazabb
élnivaló kötelesség."

Kondor Béla: Beszélgetésünk folytatása

Kovácsok emléke, 1979–81

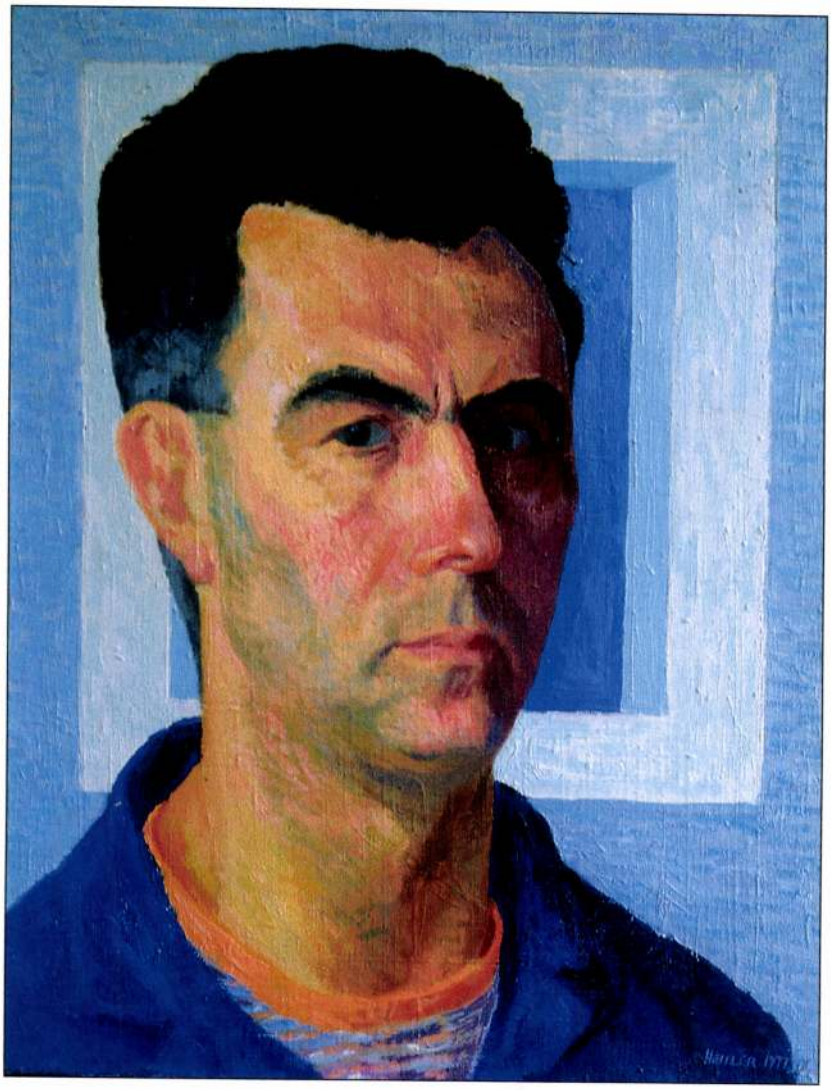

A festő (maga festette arcképe), 1977

Ez a füzet munkásságomról a Magyarországi Német Írók és Alkotóművészek Egyesülete – Verband Ungarndeutscher Autoren und Künstler –, a Veszprém Megyei Kulturális Alapítvány, a veszprémi Művészetek Háza, a Veszprém Megyei Önkormányzat támogatásával a Prospektus GM Nyomdában készült, 1997-ben Veszprémben.
Mindannyiuk pártfogásáért ezúton is köszönetet mondok.

Heitler László

Karácsonykor, 1983

László Heitler, Maler, Autor und Kritiker

Er wurde am 24. Januar 1937 in Pápa geboren. Die Lehrerbildungsanstalt absolvierte er in seinem Geburtsort (1951–56), die Pedagogische Hochschule, Fachrichtung Zeichnen, Erdkunde, in Fünfkirchen (1959–63) seine Meister waren: Lajos Cziráki, Sándor Kelle, Sándor A. Tóth. Bis 1994 war er in Pápa als Zeichnenlehrer tätig.

Selbständige Ausstellungen hatte er u. a. in Pápa, Raab, Ödenburg, Wesprim, Tapolca, Balatonfüred, Keszthely, Budapest, Gran, Sárvár, Szentes, Hódmezővásárhely, im Ausland in Museen und Galerien von Wien, Bludenz, Feldbach und Staden. Gemälde des Künstlers befinden sich in der Ungarischen National-Galerie, dem Xantus-János-Museum, dem Laczkó-Dezső-Museum, dem Tornyai-János-Museum sowie in verschiedenen Institutionen und Privatsammlungen.

Er ist Mitglied des Verbandes Ungarischer Bildender Künstler und Kunstgewerbler, des Landesvereins Ungarischer Kunstschaffender, der Gesellschaft Ungarischer Maler, des Verbandes Ungarndeutscher Autoren und Künstler und der Schöpferischen Gemeinschaft István Szőnyi.

Aus seiner Feder erschienen sieben Künstlermonographien – über Beck Ö. Fülöp (1969), Vedres Márk (1973), Goldman György (1975), Németh Mihály (1977), Pásztor János (1981), Marton László (1985) und Vágfalvi Ottó (1987) – sowie mehrere hundert Studien und Kritiken zur bildenden Kunst in Büchern, Zeitschriften und Zeitungen.

Er ist Träger von zehn bei Ausschreibungen und Ausstellungen zuerkannten Preisen, des weiteren war er Stipendiat des Landesrates der Gewerkschaften (1989), der Stiftung für den Aufbau des Landes (1989) und der Eötvös-Stiftung (1990).

Adresse: Pápa, Második u. 49., H–8500. Tel.: 89/316-548

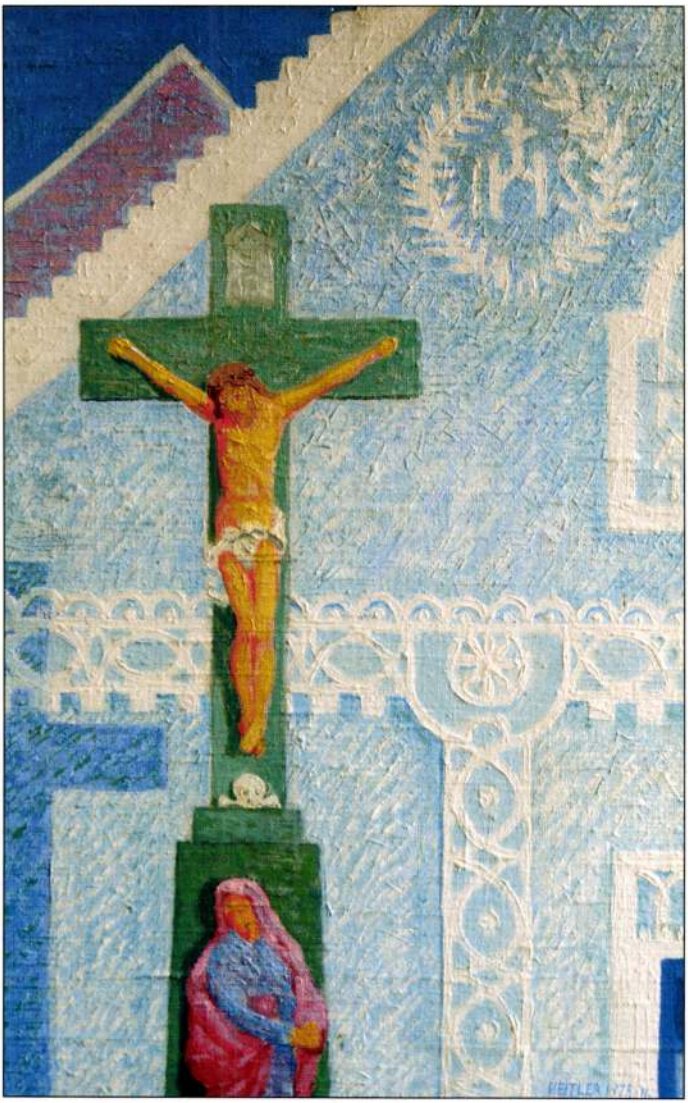

Bakonyi kereszt, 1971

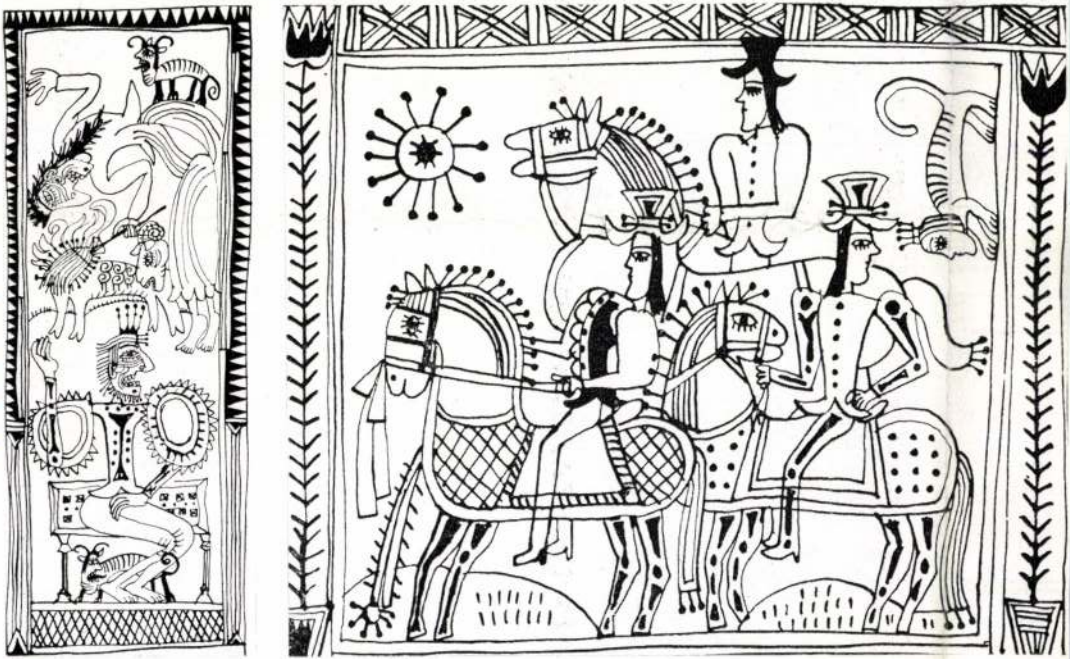

Heinzelmann Emma: Szélördög illusztrációk.

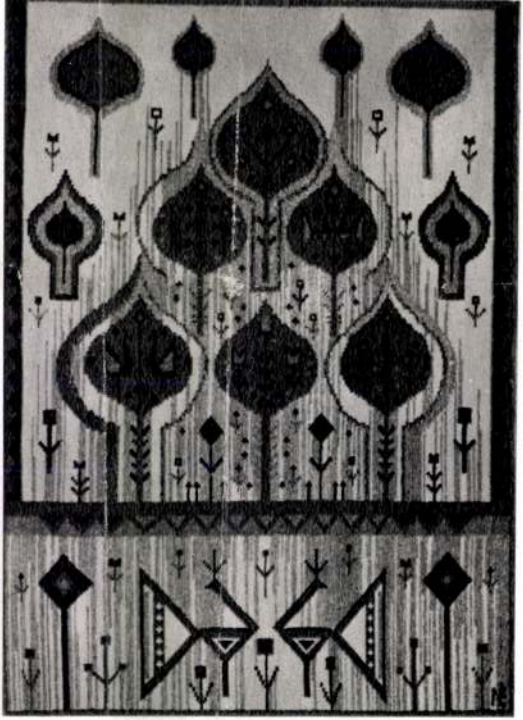

Németh Éva: Csabai szőnyegek II.

Ma szigorúan komponál, terveit milliméteres pontosan teszi a szövőnők elé. Ezeknek az asszonyoknak kifinomult az ízlése, míg saját teljesítményük érdekében jól ismerik a „munkaigényesség" határait. Az ipari tervezőnek ezt kell szüntelenül figyelemben tartania: a piac, a termelő üzem igényeit. Németh Éva emellett megcsinálja a maga „munkaigényes" egyedi terveit is. Ha régebben mindent meg akart valósítani, szőnyegbe áttenni, ami véletlen volt, most az üzemi tanulságok nyomán az anyaghoz, technológiához igazodó tervezéshez igazodik. Egyedi munkáiból nőnek ki a piacra készültek. Ne felejtsük el, sokszáz ember holnapja múlik azon, hogy az a papírra feltett terv nem egyetlen kiállítás öröme marad-e csupán, ha tanulságai nem plántálódnak át az én, az ő bárhogy minősített, de valóságos igényeivé.

Németh Éva kiállításra készülőben most tovább lépett eddigi világán. A kezdetek impresszióit foltokba kivetítő évek után az ornamentális jegyeket keresők jöttek. A kereskedelem ezeknél állapodott meg. Amit ma egy Manchester-i kiállításra készített, így, ahogy van, remekmű, de normában megállapított kézimunkára át nem tehető. A szövőnő elé tisztán és követhetően le kell tenni a tervet. Ez és a szervezés további állomásai jelentik az

Heinzelmann Emma, grafikus

Kiállít a KKI-ben.

(Megemlíti: Gyermekkönyv-illusztrációk kiállításának megnyitó ünnepségén.)

P. Szűcs Julianna: Grafikák

7.

Népszabadság, Bp. 1971. dec. 30.

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR MAGYAR HÍRLAP
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1984 JUL 21

KELET-MAGYARORSZÁG

Heinzelmann Emma, Munkácsy-díjas grafikusművész

KM HÉTVÉGI MELLÉKLET

Álmait mesékben mondja el

Heinzelmann Emmáról

A leghálásabb és legfogékonyabb közönségnek dolgozik a Munkácsy-díjjal kitüntetett, a nyírségi homokbuckákról elszármazott, szép nemzetközi sikerekre visszatekintő illusztrátor és alkalmazott grafikus, Heinzelmann Emma.

Tanulmányait 1950-ben végezte a budapesti Iparrajziskola Szépmíves Liceumában Farkas György festőművész növendékeként. Eredetileg kosztümtervezést tanult, majd váratlanul, mint az általa oly kedvelt mesék hősei, pályát változtatott, és meseillusztrátor lett. Először a Grafikai Alkotóközösségbe lépett be, illusztrációkat 1955 óta, csaknem három évtizede készít, leginkább a Móra és a Corvina kiadók számára.

Különös hangú, nagyon modern mesekönyveivel annakidején forradalmasította a magyar mesekönyv-illusztrációt, melyet ma is konzervatívnak érez. Meglepő, új törekvéseit a gyermeki naivság, a vidám nálunk még szokatlan groteszk hangvétel, a hatvanas évek elején Magyarországon még csak bátortalanul jelentkező szecessziós nosztalgiahullám színvilága jellemez, és az édeskésség, a szépelgés feltűnő hiánya. Művei a nagy nemzetközi seregszemléken, Lipcsében, Brünnben sorra elismerést arattak. Azóta is önmagával mindig elégedetlenül új csúcsokra tör. Már a hatvanas évek közepétől alkalmazza a nálunk kellőképpen nem értékelt mesekönyv-illusztráció műfajában is a kortárs művészet új eredményeit.

Legtöbb művében lágy, kusza vonalakkal, foltokkal bo-

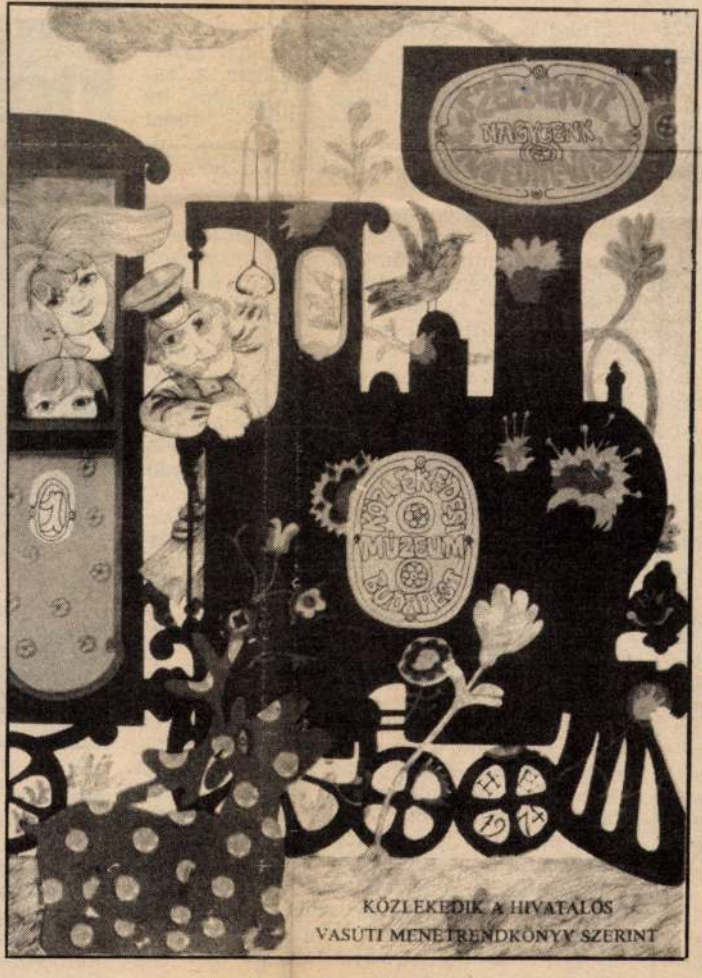

A művésznő egyik plakátja

szorkányok, hercegek, tündérek és manók álomvilágát varázsolja a papírra, kissé középkorias ízzel, a németalföldi festészet távoli sugárzásában.

Évtizedek során számtalan mesekönyvet illusztrált a valóságot az álomképekkel ötvözve. „Mindig szerettem szépet álmodni — vallotta. — Lehet, hogy érzéseimet, gondolataimat, álmaimat csak a mesében tudom elmondani. Csodákról álmodtam gyermekkoromtól fogva. A felnőttnek és a gyermeknek egyaránt kell a mese a mai rideg, pénzt hajszoló világban is, kell az érdekesség, és a meglepetések öröme."

LÁTOGATÓBAN

a főkönyvtárosnőnél

Csukd be a jegyzetfüzeted, tedd el a tollat és hallgass. E régi bölcs intelmet gyakran feledi az ember, pedig való igaz, a legjobb dolgokat akkor hallja a krónikás, ha követi e tanácsot. A jegyzetelgetés, tudat alatt is, zavarja a másik embert, akkor adja igazi önmagát, ha becsukódik a jegyzetfüzet...

— Dolgoztam én fiatal lánykoromban, az érettségi után, a megyeházán is. Ezerkilencszáznegyvenhatban. Emlékszem, egyszer valósággal megostromolták az épületet az asszonyok, mert hiába volt a kenyérjegy, cukorjegy, a boltban nem kaptak érte semmit. Bejöttek a megyeházára, az alispán is bent lakott akkor az épületben. Bementek a konyhába, először egy nagy kosár pogácsát találtak, aztán húsfélét is. Kiabálva, elkezdték kiadogatni, dobálni az ablakon a többieknek. Vigyétek haza a gyerekeknek, ne halljanak éhen.

E csipetnyi történelem egyéni ízt ad beszélgetésünknek. Az egykori megyeházi tisztviselő lány egyedüli kereső volt a családban, s futva ment a szemközti piacra, elkölteni a sok billió pengőben számolt fizetését, nehogy délre, estére semmit se kapjon érte. Az első forintban számolt fizetéséből egy pár cipőt vett, de kétszerre fizette ki a kereskedőnek, hogy másra is teljen.

— A cipő akkor sem volt olcsó — mosolyog Biczák Lászlóné, a megyei könyvtár főkönyvtárosa, akinek esze ágában sem volt maga köré valamiféle történelmi hátteret festeni. Csupán faggatásomra — amikor már az asztalon pihent a jegyzetfüzet — emlékezett a felszabadulás utáni évekre. Mint fiatal lány a megyeházán, a közellátási felügyelőségen dolgozott. Aztán férjhez ment, születtek két gyermeküknek, akik mellől nem mozdult, amíg fel nem cseperedtek, saját lábukra nem álltak...

— Így elég későn kezdtem újra dolgozni. Négyórás lettem a megyei könyvtárban, ahol akkor az volt a szokás, a kezdőnek minden munkával meg kellett ismerkedni. Ez még a Gacsó Laci idejében volt. Gépeltem, leltároztam, voltam a feldolgozóban, a gazdasági osztályon, a kölcsönzőben...

— Ez volt számomra a legizgalmasabb, a legérdekesebb. Találkozni az olvasókkal. Én nagyon kíváncsi természetű vagyok mai napig is, izgalom számomra minden olvasó, legyen az pöttöm gyerek, vagy idős ember, munkás, vagy tudományos kutató: miért jön

puterhez hasonlít — szokták mondani — annyi adatot tárol. Tud minden fontos nemzetközi, országos, megyei kiadványról, kézikönyvről, folyóiratról. Évekig a hiányzók beszerzéséről is — munkatársaival együtt — ő gondoskodott. Nélkülözhetetlen kézikönyveket, alapműveket szerzett be már az új könyvtári épület megnyitása után — a helytörténeti gyűjtemény, a szakrészleg számára. Járta az ország jeles könyvtárait, sorra nyitogatta a világra táruló kiskapukat. Igyekezett minden nemzetközileg jegyzett, rangos külföldi folyóiratot megrendelni, hogy a szabolcsi olvasó ne kerüljön hátrányba, érdeklődjön a képzőművészetek, az ipari formatervezés, a fényképészet, a földrajz, vagy bármi iránt...

— De nem elég, ha megszerezzük a műveket, folyóiratokat és ott pihennek a polcokon — magyarázza —, eléje is kell menni az olvasóknak, tudtukra kell adni, mit találhatnak a könyvtárban. Ezért mint olvasó-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Heinzelmann Emma

Könyvterjesztő Tájékoztató

1965 ÁPR

1021

Heinzelmann Emma könyvgrafikai kiállítása

Heinzelmann Emma szerény méretű, de anyagát illetően gazdag, eredeti alkotóerőről tanúskodó kiállítása, amely március közepén nyílt meg a Váci utcai *Gondolat Könyvesboltban*, messze túlmutat egy kamarabemutató jelentőségén: a *könyvkiadás és művészet újszerű, termékeny kapcsolatára* utal. A néző a kiállított illusztrációkon keresztül a könyvillusztrálás alkotó, művészi folyamatába kap bepillantást. E bemutató és a tervbe vett kiállítások sorozata könyvművészetünk új törekvéseit, a magyar könyvillusztrálás új útjait, most induló tehetséges grafikusaink új illusztrációit hivatott bemutatni, s kiadóink és közönségünk figyelmét rájuk felhívni.

A Nyírségből ideszármazott fiatal grafikus 1950-ben végezte el tanulmányait. A *Grafikai Alkotóközösség* tagjaként kerek tíz esztendővel ezelőtt kezdett el könyvillusztrációkkal foglalkozni. Első munkája, amellyel sikert aratott, a *Móra* Könyvkiadó kiadásában megjelent *Aranyláncon függő kastély* című olasz, francia, spanyol népmeséket tartalmazó kötet volt. Ezt több magyar és néhány idegen nyelvű mesekönyv követte: *Kormos István: Csodafurulya* (németül *Wunderflöte* címmel), *Mikes Lajos: Banyi Manó könyve*, *K. Grandpierre Emil: A lóvá tett sárkány*, *Hauff legszebb meséi*, *Marcel Aymé: Nem ér a nevem* című mesegyűjteménye és mások.

Heinzelmann Emma bemutatott művei — a kiállítás kamarajellege miatt — valóban csupán bepillantást nyújtanak alkotómódszerébe, és néhány jellemző sajátosságára hívják fel a figyelmet. Illusztrációira a maga alkotta játékosan groteszk, expresszív formanyelv, a leleményes kifejezőerő, a szabadon csapongó, színes fantázia jellemző. Művészetébe szervesen beleolvasztja gyermekkorának mesevilágát, bel- és külföldi útiélményeinek anyagát, a modern grafika új eredményeit, friss látásmódját. Alkotó munkájában nagymértékben merít a magyar népművészet gazdag tárházából: a ragyogó színekben pompázó mesebeli csodakakas csaknem minden művén fellelhető. Újabb munkáiban gyakran alkalmazza a fotómontázst, és ezen a réven szellemes képzettársításokat és hangulatkapcsolásokat hoz létre, tájak és korok sajátos keveredését, párhuzamát és ellentétét varázsolva a néző elé. Színvilága is egyéni és rendkívül eredeti: a modern festészet színhangulatát ülteti át kifejező formanyelvébe.

A tehetséges grafikus illusztrációk mellett művészi levelező- és üdvözlőlapok tervezésével is foglalkozik. Ezekből is bemutat a kiállítás egy csokorra valót.

Sándor László

(24. sz.), Molnár G
guárországban (18.
csek László: Biblia
(36—37. sz.), Csap
Európai pillanatok
mű könyve.

★

A Munka Törvé
nek és végrehajtási
nek módosításai ez
kiadását tették sürgősen szükségessé. A Táncsics Könyvkiadó példás gyorsasággal adta ki az új jogszabálygyűjteményt, amely az 1965. február 18-ig megjelent és érvényben levő teljes anyagot tartalmazza.

★

A Táncsics Könyvkiadó kirakatversenyének I. díját az Állami Könyvterjesztő Vállalat 30. számú boltja nyerte meg (VI., Népköztársaság útja 45.). A többi díjat a 7., 24., 25., 36. és 79. számú boltoknak ítélte a bíráló bizottság A legszebb vidéki kirakatot a veszprémi 530. számú könyvesbolt rendezte, második a dunaújvárosi könyvesbolt lett, harmadik a szegedi 205. számú bolt.

jelenteti Nagy Lajos válogatott elbeszéléseinek kötetét.

★

Lapunk márciusi számában hírt adtunk arról, hogy a művészeti könyvek kiadását a Corvina vette át. Cikkünkben az a téves megfogalmazás szerepelt, hogy a Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata megszűnt. A kiadó a jövőben is széles profillal működik, reprodukciókat, Colorvox-levelezőlapokat, képes-levelezőlapokat, művészeti társasjátékokat ad ki, és folytatja Az én múzeumom című népszerű ismeretterjesztő sorozat kiadását.

★

Borisz Paszternák halálának ötödik évfordulójára a leningrádi szépirodalmi kiadó megjelenteti a költő összes verseit.

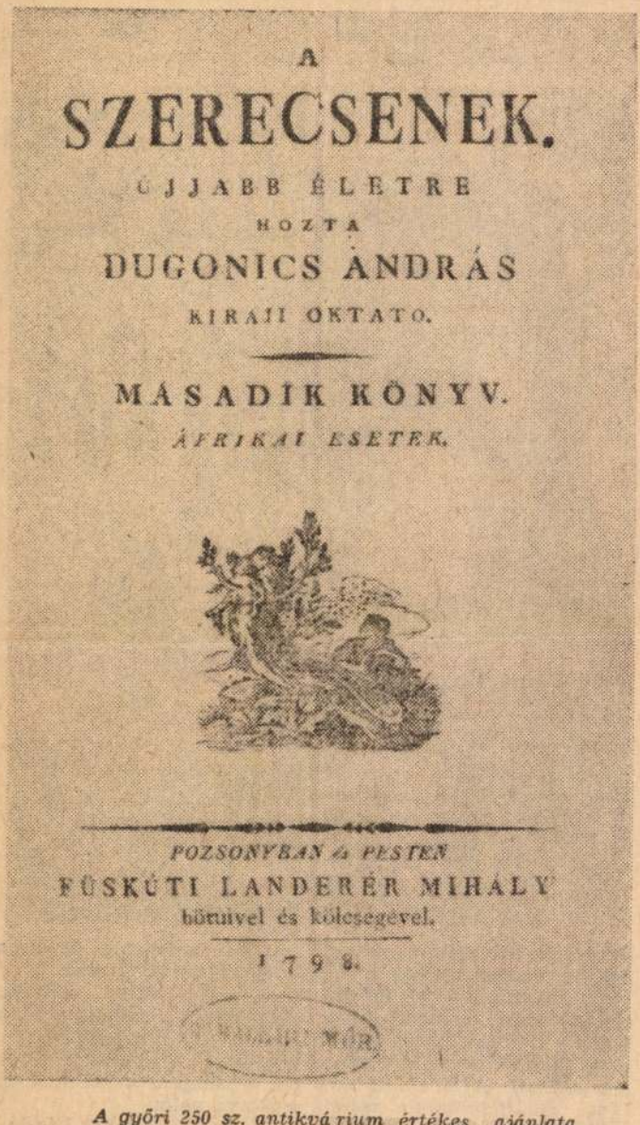
A
SZERECSENEK.
UJJABB ÉLETRE
HOZTA
DUGONICS ANDRÁS
KIRAJI OKTATO.
MÁSADIK KÖNYV.
AFRIKAI ESETEK.
POZSONYBAN & PESTEN
FÜSKÚTI LANDERER MIHÁLY
bötüvel és kölcsegével.
1798.

A győri 250 sz. antikvárium értékes ajánlata

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

KÖNYV VILÁG

1971 NOV 4

Heinzelmann Emma

1021

Illusztrálta: Heinzelmann E.

Különös feladat lehet gyerekkönyveket illusztrálni. Ezt mint hajdani gyerekolvasó tanúsíthatom. Emlékszem, akkoriban elôször a rajzokat néztem végig, hogy érdemes-e elolvasni a könyvet, s többnyire a megrajzolt figurák, jelenetek maradtak meg, éltek tovább bennem. A gyerek

Illusztráció a Harmadik mesekönyvem című Móra-kiadványhoz

eszméletében, képzeletében legalábbis egyenrangú a rajz, az illusztráció a szöveggel. Már csak ezért is különösen nehéz feladat gyerekkönyveket illusztrálni!

A mostani felnőtt örömmel nézi a mostani gyerekkönyveket. Mennyi pénzt, szervezést, erőt mozgósít a kiadó, hogy ilyen szép kiállítású, rajzú könyvek jelennek meg; s ha az ember végigtekint a rajzolók, illusztrátorok, grafikusok névsorán, érzi, hogy a gyerekkönyveket a kiváló művészek is szívügyüknek tekintik!

A fentiekből következően is örömmel vállaltam, hogy röpke beszélgetésben bemutassam Heinzelmann Emmát.

— Mióta rajzol?

— Gyerekkorom óta. Amit hallottam, láttam vagy elképzeltem, azt lerajzoltam.

— Hol tanult?

— A Török Pál utcai Ipar-rajziskola Szépmíves Liceumában végeztem kosztümtervező szakon.

— Szép hosszú nevű iskola. És később?

— A Főiskolára jelentkeztem, nem vettek fel. A Filmgyárba mentem ruhafelelősnek... Később dekorációnál dolgoztam.

— Ezeket az éveket nyugodtan átugorhatjuk, folytassuk ott, hogy mikor illusztrálta az első könyvet?

— 1955-ben, olasz, francia, spanyol népmeséket.

— Melyik könyvre emlékezik szívesen?

— Mondjuk a *Lóvátett sárkány*-ra vagy a *Tündérek, törpék, sárkányok*-ra esetleg *Bartócz Ilona: Barbara utcája* című könyvére.

Közbevetőleg néhány dolgot el kell mondanom.

Nekem azért tetszenek Heinzelmann Emma illusztrációi, rajzai, könyvborítói, mert olyasmivel próbálkozik, amit én például örömmel nézegettem volna gyerekkoromban, s örömmel nézegetek ma is. A groteszk, fanyarkás humorról van szó. Hálaistennek, nemcsak egyedül ő csinálja, de ő különös, felismerhető bájjal, kedvvel. Ez a fanyar humor új világot tár, hiszem, a gyerekképzelet elé; az édeskés, a túlgömbölyű lassan-lassan letűnő divatú tündérek, malackák, manók stb. gyomorrontást okozó cukrossága után az ember (a gyerek) örömmel időz el, gondolja tovább a groteszk rajzokat.

— Kényesnek látszó kérdés: pénzkeresésből csinálja a gyerekrajzokat?

— Nem kenyérkeresetből, vagyis nem kényszerből. Nagyon szeretem csinálni!

Illusztráció A csillagok szíve című afrikai népmesegyűjteményhez

— Milyen elképzelése, vágya, álma van?

— Szeretnék egyszer egy olyan könyvet csinálni, amelyben nem a szöveget illusztrálom, hanem én rajzolom a mesét.

A beszélgetést személyes vallomással szeretném befejezni. Két meseregényemet illusztrálta Heinzelmann Emma, jól meg tudtam figyelni, micsoda finom érzékkel találta el, sőt fejlesztette tovább, lehelt életet egy-egy figurába! Hivatott művésze a nehéz és nem mindig eléggé tisztelt gyerekkönyv-illusztrációnak. Egyszerűben: derűs lélekkel és fölényes tehetséggel állja a versenyt a korlátlan gyermeki képzelettel, és ez bizony nagyon nagy dolog.

Csukás István

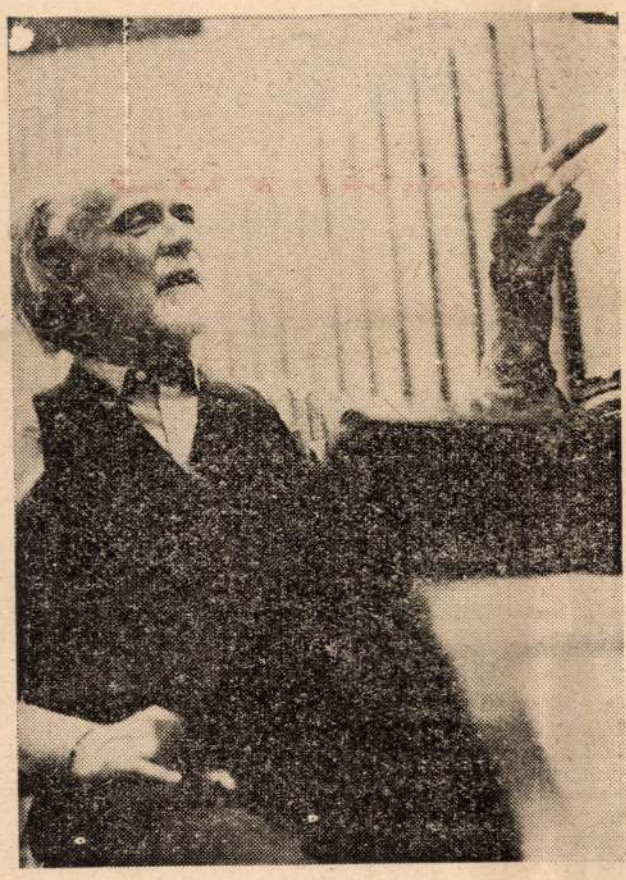

Kodály Zoltán 1960 nyarán a Concerto lemezfelvételét vezényli — Eősze László: Kodály Zoltán élete képekben című könyvéből (Zeneműkiadó)

VILÁGSZENZÁCIÓ

Ritkán jelenik meg Magyarországon könyv, amelyről megjelenése pillanatában biztos, hogy világszenzáció. Nem kétséges: Radó Sándor *Dóra jelenti* című könyvét sok nyelvre fogják lefordítani. Radó Sándorral és a második világhá-

F

Ha... *dák születőben* óta szokás mondani, hogy Mezei András versei „komorabbak lettek". Öt évvel ezelőtt a költészet dolgait elméletien kezelő kritikusa írta, hogy „forradalmi pátosza szembe került a jelen hétköznapjaival". Szerinte ez a kimódoltan tetszetős ellentét okozhatta a stílusváltozást. A bonyolultan hangzó, de féloldalas magyarázatra tömörebben felel egy termékenyen paradox Mezei-nyilatkozat: „Elvek szerint kell élni és gondolkodni, de az élet szerint kell írni. Nem fordítható meg ez a folyamat." Értsd: ő tizenkét éve is és ma is *ugyanaz* az *életre* szánt költő. Stílusa nem változott, csak javult, ő maga sem sokat változott, csupán — megérett. Három évvel ezelőtt megjelent gyűjteménye hangvételben és szerkezetben már azt a kiteljesedett költőt mutatta be, akit a mostani válogatott, a *Csillagok tábora* — némileg fejlődését is sejtetve — elénk rajzol. Ott a *Pentaton* ciklusban található, emitt az *Aszinkron*ba került át az a végletesen ki-

svájci „Pakbó" (Pünter), a német „Sissy" (Esther Bösendörfer), akik különböző személyi indítékkal, de a maguk módján valamenynyien az antifasiszta küzdelem részesei voltak, s különösen a titokzatos „Lucy" (Rudolf Rössler) a

élezett kétsorosa, mel
a mestersége és világs
lélése szerencsés találk
si pontjáról megnyilat
költő még világosabban
ra csak megfogalm
elkomorulása saját, „k
magyarázatát is, amire
lán most sem figye
olyan tisztességgel, al
egykori kimondója, J
Attila is óhajtotta v
Mezei ezt mondja az *I*
*politiká*ban: „Ha tíz
ember akadt Szodom
— hát nem azokat kel
irtani?!" Ami tovább
dolva — és durván le
szerűsítve — azt jelent
hogy a közösségben
embernek-művésznek
bűnben is osztoznia
ha korának áramában
maradni. És ebben (kin
datlanul) az a nehéz v
lás is bennefoglalt
hogy megigazulni — n
üdvözülni — s magán
nélkül, csak sokakkal -
egész „Sodomával"
együtt lehet. Megnyu
hatunk: a költői becs
és a társadalmi iga
együttes célba érés
sürgetése Mezeinek *is*
álma, mióta csak ráesz
a „régi házmester —
hazára" *(1945)*. A negy
kötetben található a
vers is, amely mindedd
legtöretlenebb művészi
kéletességben mutatj
költőt. *Arcél* a címe.
vást oda állítható a ko
bi összefoglalások, a

Heinzelmann Emma, grafikus

Háry László: Juttka és a csere-
tündér c. könyvét
illusztrálta. Kiadója: Kepa

—: Ajándékunk 34.

Gyermekünk, Bp. 1971. április XXII/4.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Heinzelmann Emma

Könyvterjesztő Tájékoztató

1965 ÁPR

Heinzelmann Emma könyvgrafikai kiállítása

Heinzelmann Emma szerény méretű, de anyagát illetően gazdag, eredeti alkotóerőről tanúskodó kiállítása, amely március közepén nyílt meg a Váci utcai *Gondolat Könyvesboltban*, messze túlmutat egy kamarabemutató jelentőségén: a *könyvkiadás és művészet újszerű, termékeny kapcsolatára* utal. A néző a kiállított illusztrációkon keresztül a könyvillusztrálás alkotó, művészi folyamatába kap bepillantást. E bemutató és a tervbe vett kiállítások sorozata könyvművészetünk új törekvéseit, a magyar könyvillusztrálás új útjait, most induló tehetséges grafikusaink új illusztrációit hivatott bemutatni, s kiadóink és közönségünk figyelmét rájuk felhívni.

A Nyírségből ideszármazott fiatal grafikus 1950-ben végezte el tanulmányait. A *Grafikai Alkotóközösség* tagjaként kerek tíz esztendővel ezelőtt kezdett el könyvillusztrációkkal foglalkozni. Első munkája, amellyel sikert aratott, a *Móra* Könyvkiadó kiadásában megjelent *Aranyláncon függő kastély* című olasz, francia, spanyol népmeséket tartalmazó kötet volt. Ezt több magyar és néhány idegen nyelvű mesekönyv követte: *Kormos István: Csodafurulya* (németül *Wunderflöte* címmel), *Mikes Lajos: Bányi Manó könyve, K. Grandpierre Emil: A lóvá tett sárkány, Hauff legszebb meséi, Marcel Aymé: Nem ér a nevem* című mesegyűjteménye és mások.

Heinzelmann Emma bemutatott művei — a kiállítás kamarajellege miatt — valóban csupán bepillantást nyújtanak alkotómódszerébe, és néhány jellemző sajátosságára hívják fel a figyelmet. Illusztrációira a maga alkotta játékosan groteszk, expresszív formanyelv, a leleményes kifejezőerő, a szabadon csapongó, színes fantázia jellemző. Művészetébe szervesen beleolvasztja gyermekkorának mesevilágát, bel- és külföldi útiélményeinek anyagát, a modern grafika új eredményeit, friss látásmódját. Alkotó munkájában nagymértékben merít a magyar népművészet gazdag tárházából: a ragyogó színekben pompázó mesebeli csodakakas csaknem minden művén fellelhető. Újabb munkáiban gyakran alkalmazza a fotómontázst, és ezen a réven szellemes képzettársításokat és hangulatkapcsolásokat hoz létre, tájak és korok sajátos keveredését, párhuzamát és ellentétét varázsolva a néző elé. Színvilága is egyéni és rendkívül eredeti: a modern festészet színhangulatát ülteti át kifejező formanyelvébe.

A tehetséges grafikus illusztrációk mellett művészi levelező- és üdvözlőlapok tervezésével is foglalkozik. Ezekből is bemutat a kiállítás egy csokorra valót.

Sándor László

guárországban (18. sz.), csek László: Bibliai föl (36—37. sz.), Csapó Gy Európai pillanatok (38. s mű könyve.

★

A Munka Törvénykö nek és végrehajtási rend nek módosításai ezeknel kiadását tették sürgősen szükségessé. A Táncsics Könyvkiadó példás gyorsasággal adta ki az új jogszabálygyűjteményt, amely az 1965. február 18-ig megjelent és érvényben levő teljes anyagot tartalmazza.

★

A Táncsics Könyvkiadó kirakatversenyének I. díját az Állami Könyvterjesztő Vállalat 30. számú boltja nyerte meg (VI., Népköztársaság útja 45.). A többi díjat a 7., 24., 25., 36. és 79. számú boltoknak ítélte a bíráló bizottság A legszebb vidéki kirakatot a veszprémi 530. számú könyvesbolt rendezte, második a dunaújvárosi könyvesbolt lett, harmadik a szegedi 205. számú bolt.

jelenteti Nagy Lajos válogatott elbeszéléseinek kötetét.

★

Lapunk márciusi számában hírt adtunk arról, hogy a művészeti könyvek kiadását a Corvina vette át. Cikkünkben az a téves megfogalmazás szerepelt, hogy a Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata megszűnt. A kiadó a jövőben is széles profillal működik, reprodukciókat, Colorvox-levelezőlapokat, képes-levelezőlapokat, művészeti társasjátékokat ad ki, és folytatja Az én múzeumom című népszerű ismeretterjesztő sorozat kiadását.

★

Borisz Paszternák halálának ötödik évfordulójára a leningrádi szépirodalmi kiadó megjelenteti a költő összes verseit.

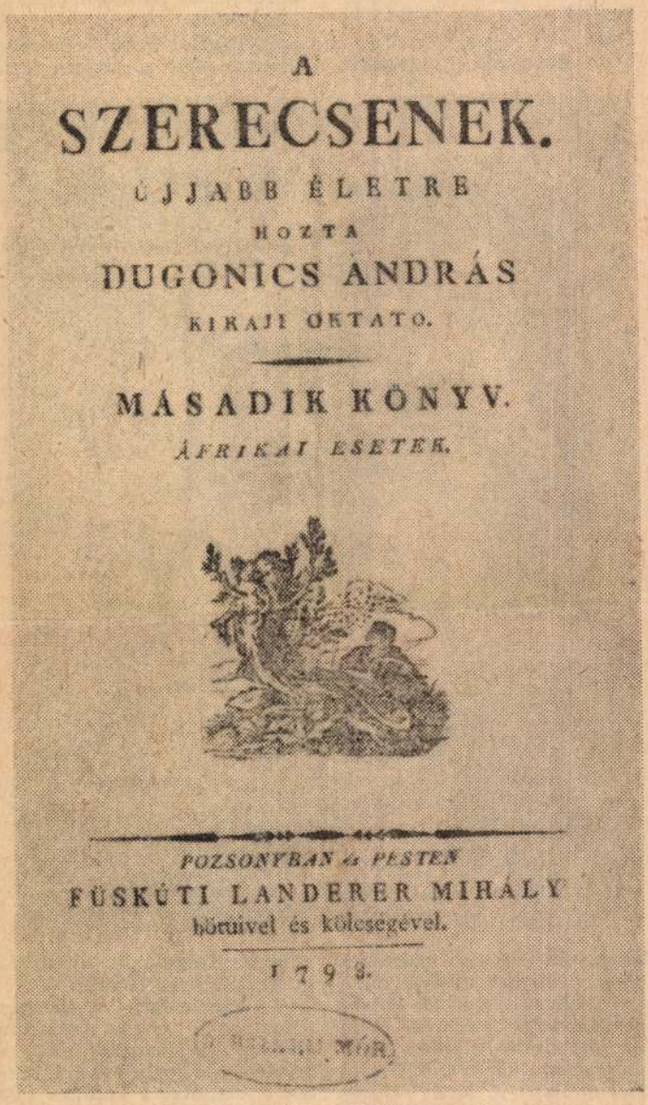
A
SZERECSENEK.
UJJABB ÉLETRE
HOZTA
DUGONICS ANDRÁS
KIRAJI OKTATO.
MÁSADIK KÖNYV.
AFRIKAI ESETEK.
POZSONYBAN és PESTEN
FÜSKÚTI LANDERER MIHÁLY
könnyvel és költségével.
1798.

A győri 250 sz. antikvárium értékes ajánlata

MDK

Heinzelmann Emma, grafikus

Eredeti illusztrációit új

bemutatják.

– : Magyar gyermekkönyvek Stockholmban

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. dec. 4.

Heinzelmann Emma

grafikus

Dekoratív illusztrációi ismertek.

P. Bretyanszky Ilona · Kontynuitásszünk

Műrészet, 1970. augusztus – 15 lap

Heimzelmann Emma

Művei szívesek, üdítők, akár a népmesék.

Szentes Lajos: VI. Országos Plakátkiállítás; Ipari Művészet, 1972. 3. sz. 19. l.

Hinzelmann Emma

Grafikus

Hinzelmann Emma Farkas
György festőművész tanártól
kapott segítséget művészpályá-
ja elindulásához.

Bauer Jenő: Hinzelmann Emma
Művészet, 1973. november - 24.oldal

Heinzelmann Emma

Grafikus

Heinzelmann Emma 1930-ban
szülött Nyírbátorban. Az Iparrajz
Iskola Szépmíves Líceumában vég-
zett 1950-ben.

Bauer Jenő: Hinzelmann Emma

Művészet, 1973. november - 24.oldal

Heinzelmann Emma

Grafikus

Szilördög illusztrációk

(repro)

Baum Jenő: Heinzelmann Emma

Művészet, 1973. november - 24 oldal

M.D.K.

Heinzelmann Emma

Grafikus

A Gondolat Könyvesbolt falain mutatta be képeit. Külföldi illusztrációit, levelezőlapjait, gyermekrajzait mutatta be. — „Illusztrációk" (repró)

Kocogh Ákos: Márciusi krónika
Művészet, 1965. június - 35 lap

Heinzelmann Emma

Mándy Stefánia mesekönyvét, („Ikrek könyve") illusztrálja.

aulítve.

Népszava. 1964 március 10. 2. lap

Heinzelmann Emma, grafikus MDK

A háromágú tölgyfa tündére c. népmese kötetet illusztrálta.

— : Ajánljuk .... 34.

CSALÁD és ISKOLA, Dp. 1965. június XVI/6

Heinzelmann Emma, grafikus MDK

A Háromágú tölgyfa tündére című népmese-kötetet illusztrálta.

— : Ajánljuk 34.

XVI/4

CSALÁD és ISKOLA, bp. 1965. április

MDK.

Heinzelmann Emma

Kiállitásának hirdetése

Szocialista Müvészetért 1965 ápr. lap -

Heinzelman Emma grafikus M.D.K.

kiállitása / könyvillusztrációk és védőborító

a Váci utcai Gondolat Könyvesboltban

Napló

Magyar Nemzet 1965. március 16. 4.l.

Heinzelmann Emma, grafikus M04

Kiváló könyvillusztrátor, aki leegyszerűsített formarendszerrel dolgozik.

Péter Imre: Jegyzetek kiállításokról
(a Szép magyar könyv)

Népszabadság. Bp. 1960. jún. 11. 8-1

MDK

Heinzelmann Emma és Szász Endre
grafikusok

Közösen illusztrálták: A Bűvös Csengettyű és más mesék c. könyvet.
(Móra ifj.)

÷ Az 1957 évi könyvművészeti versenyen

Magyar Grafika, 1957. 1-ső évf. 9-10 sz. 33 l.

Heinzelmann Anna, grafikus

M Dk

Kitüntető „exportplakáttal" szerepel a
IV. Magy. Plakátkiállításon a Műcsarnokban.

Péter Imre: Mai plakátművészetünk a
mérlegen 7.l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. jan. 7.

Heinszelmann Emma M.D.K.

grafikus

Kisgrafikáit mutatta be
a kiállitáson.

Szamosi Ferenc: IV. Magyar Plakátkiállitás a Műcsarnokban
Művészet, 1962. március – 46 l.

M.D.K.

HEINZELMANN Emma grafikus

Glasz metszet utón felnagyitott ~~szé~~

bertummusa.

Dutka Mária- Flórán László: Párbeszéd a IV. Magyar Kál.
Plakátkiállitásról

14. 8.1.

Magyar Nemzet 1962. január

H.D.K.

Heinszelmann Emma

grafikus

„Hungarofruct" c. plakátja

Szamosi Ferenc: Magyar Plakathiállítás a Műcsarnokban

Művészet, 1962 március – 4 ℓ.

MDK

Heinzelmann Emma grafikus

Illusztrálta K. Szirmai Foris Mária: A Tengerlepő Cipő c. ifj könyvet. „Az illusztrációk kedves, művészi megoldások" Első díj.
Kép a melléklet ben 10 l-on

1. A jép Magyar könyv 1959. Rézletes Utikdes.
Magyar Grafika, 1960, 4 évf. 2 z. Melléklet

Heinzelmann Emma M.N.K.

Illusztráció Hauff legszebb meséihez /Móraa K

Vasárnapi könyvespolc

Magyar Nemzet 1966. aug. 15. 13. 1.

Heinzelmann Emma

Illusztráció bauf Tegszebb mesékben \Móres K

Vasárnapi Könyvespolc

18. 12. 1.

A.D.K.

Re inzelmann Emma

Illusztráció Grimm: Rigócsőr c. kötet éhez

Fiatalok könyvespolca

Magyar Nemzet 1966. július 27. 4.l.

Heinzelmann Emma

Grafikus

M.D.Ł

„Sajtó grafika" (repro)

O.k.: Plakátokról

Nők Lapja, 1967. jan. 21 - 14 lap

Heinzelmann Emma, grafikusművész

A Műcsarnok Dorottya u.-i kiállítótermében márc. 5.-én nyílik meg az „I Híján Húsz..." című kiállítás, melyen tizenegy grafikusművész művei ~~is~~ szerepelnek. Köztük van a művész alkotása is: a kiállítás márc. 28.-ig tekinthető meg.

Meghívó

1982. márc.

Heinzelmann Emma, grafikus

Illusztrációi a
gyermekkönyvhónap
megnyitójára. : Repr.

– : Szabolcs-Szatmár megyei gyermekkönyv-
hónap 34.
XXV
6.

Gyermekünk, Bp. 1974. június

Heinzelmann Emma

grafikus

Hatásos irószerreklámokat készített

P. Borestyánszky Ilona: Alkalmazott grafikánkról...
Művészet, 1975. augusztus – 26 oldal.

Hinzelmann Emma

grafikus

A művésznő az évente Bolognában megrendezésre kerülő gyermek-könyv illusztrációs kiállításnak rendszeres résztvevője.

Bauer Jenő: Hinzelmann Emma

Művészet, 1973. november - 24.oldal

Hinzelmann Emma

grafikus.

Hinzelmann Emma nevével a Móra és Corvina kiadók gondozásában megjelenő meséskönyveket illusztrálja.

Bauer Jenő: Hinzelmann Emma

Művészet, 1973. november - 24. oldal

Heinzelmann Emma

grafikus

Miskolc

-----:Kiállitási naptár.

Művészet,1975.január - 49.oldal

Heinzelmann Emma

Grafikus

Az 1963-ban megalakult Dorottya utcai "Alkalmazott grafikai kiállítócsoport bemutatóinak rendszeres szereplője Heinzelmann Emma.

Bauer Jenő: Hinzelmann Emma

Művészet, 1973. november - 24. oldal

Heinzelmann Emma

Grafikus

Heinzelmann Emma plakátjain is egyfajta naiv-groteszk mesesze-rűség bizonyul igazi elemének.

Bauer Jenő: Hinzelmann Emma

Művészet, 1973. november - 24. oldal

Hinzelmann Emma

grafikus

Hinzelmann Emma müvészetére jellemzőek a lágyan kusza vonalak, a merész kontrasztos, izzó színek.

Bauer Jenő: Hinzelmann Emma

Müvészet, 1973. november - 24. oldal

Hinzelmann Emma

Grafikus

Művészetében megjelennek a hercegek, boszorkányok, sárkányok, tündérek és manók legies kavalkádja.

Bauer Jenő: Hinzelmann Emma

Művészet, 1973. november - 24. oldal

Hinzelmann Emma

Grafikus

A művésznő diplomamunkája a betűírást és a plakattervezést választotta művészete területéül.

Bauer Jenő: Hinzelmann Emma

Művészet, 1973. november - 24. oldal

Heinzelmann Emma

„Libabuli" c. könyvillusztrációjáért a Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülete különdíjat kapta a békéscsabai II. Országos Alkalmazott-grafikai Biennálén.

Magyar Nemzet 1980. III. 10.

Heinzelmann Emma, grafikus

h.: Würtz Ádám

16

–: Könyvek idegen nyelven

Népszabadság, Bp. 1979. dec. 24.

Kb. 380 oldal,
A kötve kb.
A modern lakás villamos be
dezése és készülékei

SAJTÓFIG
MAGYAR HIRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐ
Telefon: 138-068, 337-748, 3
1978 AUG
Könyvvilág
Heinzelmann Emma
1021

...ben bevezetett és ipari s
körű szerelési technológiákat
le az iparban dolgozó szakm
kások és technikusok részér
hazai iparban még csak
kezdik alkalmazni az új szer
és huzalozási módszereke
ezért különösen fontos, hog
szakmunkások megismerjék
az eljárást.

Villamos hőtechnikai kézikön

Műszaki.
Kb. 650 oldal,
kötve kb.
A hőtechnika alkalmazás
gazdaságossági jelentőségét
gyalja, összehasonlítja az ene
hordozókat, az energiamérle
szítésének módját, ismerte
legfontosabb hőtechnikai f
makat, az üzemviszonyoka
gazdaságossági kérdéseket. A
met, angol, francia és m
tárgymutató az egyes szakk
zések különböző nyelven
összehasonlítását teszi lehet

M. Wilson:
Az energia
Műszaki. Life.
Kb. 200 oldal,
kötve kb.
2. kiadás.

Orvost
egés

Heinzelmann Emma

grafikus

Heinzelmann Emma művészetére jellemző a spontán játékosságú képalkotó művészet, az öltözteto, olykor dekoráló hajlam.

Bauer Jenő: Hinzelmann Emma

Művészet, 1973. november - 24.oldal

Heinzelmann Emma

Grafikus

A müvesznő az Iparrajziskolában végzett tanulmányai során először a divatrajzolással és a hosztéinteszeressel foglalkozott.

Bauer Jenő: Hinzelmann Emma

Művészet, 1973. november - 24.oldal

Heinzelmann Emma

grafikus

Heinzelmann Emmának
egyem kiállítása 1966-ban a
Gondolat Kiadó könyvesbottja-
ban volt és 1973-ban Nyerbá-
torban.

Bauer Jenő: Hinzelmann Emma

Művészet, 1973. november - 24.oldal

Hinzelmann Emma

grafikus

A művésznő harai plakátkiállításokon is rendszeresen részt szokott venni. 1972-ben a Varsói Nemzetközi Plakátbiennálen díjat nyert.

Bauer Jenő: Hinzelmann Emma

Művészet, 1973. november - 24.oldal

Heinzelmann Emma

grafikus

Heinzelmann Emma munkáit meg-
hívták Bécs, Pozsony, Velence, Lágrát,
Bologna, Grafikai, plakat és könyvmű-
vészeti kiállításaina.

Bauer Jenő: Hinzelmann Emma

Müvészet, 1973. november - 24.oldal

Heinzelmann Emma

Grafikus

Heinzelmann Emma Münchhalter
Mihes Lajos, Kolozsvári Grandpierre
E. és Tordon Ákos művéit is.

Bauer Jenő: Hinzelmann Emma
Művészet, 1973. november - 24.oldal

Heinzelmann Emma

A Kulturális Kapcsolatok Intézetében Kiállítás '72 címen grafikusaink egy 1963-ban alakult csoportja rendezte kiállítását, melyen munkája szerepett.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra. Magyar Hírlap, 1972. dec. 20.

Heinzelmann Emma

Grafikus

Heinzelmann Emma müvésze-
tében, felfedezhetjük Brugge, London,
Krakkó régi csúcsfedeles házacskáit,
mókás állatokat, és emberfigurákat

Bauer Jenő: Hinzelmann Emma

Művészet, 1973. november - 24.oldal

Hinzelmann Emma

grafikus

Hinzelmann Emma grafikus
rendszeresen szerepelt munkáival
a reklámgrafikusok Kulturális
Kapcsolatok Intézetének rendezte
kiállításain.

Bauer Jenő: Hinzelmann Emma

Művészet, 1973. november - 24.oldal

M.D.K.

Heinzelmann Emma

Csukás István: "Mirr-Murr a kandur" c. mese-regényét illusztrálta, -közli a "Könyvek a kirakatban" c. rovat.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. márc. 1.
XIII. évf. 9. sz. 7. lap

Heinzelmann Emma, grafikus MDK

A Váci utcai Gondolat könyvesboltban kiállítás nyílt meg műveiből.

–: Kulturális hírek 8

NÉPSZABADSÁG 1965. márc. 16.

MDK

Heinzelmann Emma

Szerepelt a KulturálisKapcsolatok Intézetének Dorottya utcai termében rendezett kiállitáson.

Egy XV. sz-i fametszet láképét nagyitja s
z előtéren egy léggömbből előlépő szecesszi s öltö-
zetü urak és hölgyek invitálnak fővárosunkba.
Másik képén népmüvészeti elemeket használ fel.

Frank János: Idegenforgalmi plakátok.

Élet és Irodalom. 1964 aug. 9.

Heinzelmann Emma

Marcel Aymé meséit illusztrálja.
„Nem ér a nevem" címmel.

említve.

Népszava, 1964 szept. 11. 2. l.

Heinzelmann Emma, grafikus MDK

Rajza az Aranykapu c.
kötetből

Repr

Forgács ferencné: Kisgyermek Könyve
14-15.

Család és iskola, Dn. 1963 február

HEINZELMANN Emma M.D.K.

Rajz/ vendéglői virágáruslány/ repr.

Magyar Nemzet 1962. december 24 12.1.

MDK

Heinzelmann Emma, grafikus

Erdős István: Mire-Mert a kandúr c.
könyvét illusztrálta.

Könyvekről
– : Ajánljuk 34.

GYERMEKÜNK, Gy. 1969. április XX/4.

MDK

Heinzelmann Emma, grafikus

T. Aszódi Éva nevkeztésében megjelent „Első meséskönyvem" c. gyűjteményt illusztrálta.

Könyvekről

– n: Első meséskönyvem 33-34 l.

GYERMEKÜNK, Bp. 1969. február

XX/2

Heinzelmann Emma, grafikus

MDK

Az Első meséskönyvem

címlapja : Rejtz.

Könyvekről

– n: Első meséskönyvem 33-34.

e.

GYERMEKÜNK, Bp. 1969. február XX/2.

MDK

Heinzelmann Emma, grafikus

Gulás István: Miro-Muro a Kandur

Című könyvét illusztrálta

Könyvekről

—: Ajánljuk 34.

GYERMEKÜNK, Bp. 1969. április XX/4.

Heinzelmann Emma

illusztrációja Hajas Lantó: Az égből
pottyant nagyapapa c. könyvéhez

Magyar Nemzet, 1967. IX. 24. 13. o.
Vasárnapi Könyvesbolt

Heinzelmann Emma MDK

Die Goldene Tulpe, repr.

Mücsarnok 1961 IV. Magyar plakát kiáll.

MDK

Heinzelmann Emma, grafikus

Móra Ferenc: Kóchuszár c. kötetét illusztrálta színes rajzokkal.

– Ajánljuk

34.

Gyermekünk, Bp. 1970. május

XXI/5

MDK

Heinzelmann Emma

Magyar plakát 66. 9. magyar plakát kiáll.
Műcs. 1966. dec.

MKD

Heinzelmann Emma, grafikus

Bartócz Ilona könyvét illusztrálta. [Egy rajz. Repr.]

Bakó Ágnes: Bartócz Ilona: Barbara utcája 33-34

CSALÁD és ISKOLA, Bp. 1967. jan. XVIII/1.

Heinzelmann Emme

A aranyláncon függő kastály c.
könyvet illusztrálta

Néjnova 1965 nov. 27

Henczelmann Emma
Grafikus

A Varsói Plakát Biennalen
a Lengyel Televizió díjat nyer-
te.

Sinkovits Péter: A Varsói Plakát Biennálé.
MÜVÉSZET, 1972.október-november - 51.oldal

Heinzelmann Emma grafikus

„Hungarian Peasant Art" c.
plakátjával a „LOT" díjat nyerte a
IV. Nemzetközi Plakátbiennálén.

Magyar Nemzet 1972 július 20
4. old.

Heinzelmann Emma, grafikus

kerepel a kiemelés.

Rózsa Gyula: Velencei körkép 7.

T.

Népszabadság, Bp. 1972. júl. 12.

Heinzelmann Emma, grafikus

Díjat nyert a IV. nemzetközi plakátbiennálén.

— : Hír 8.

Népszabadság, Bp. 1972. júl. 19.

Henzelmann Emma

die allerverö-

„Ruhatervek"

—: Pöttyök, harihák, csehok.

Vök Lapja, 1971. július – 29 szám

Heinzelmann Emma
diakonissa

Fürdőszobák.

Cinképen fürdőszobák.
Nők Lapja, 1971. jun. – 24 szám

Heinzelmann Emma

"Olvasmány a kicsiknek" cimmel Horgas Béla ir a Móra Kiadó-ban megjelent, -kisgyermekek számára készült- könyvekről és a történetekhez készitett illusztrációkról.
A kritika-a mesék tartalmának ismertetésével párhuzamosan-méltatja a történeteket kiegészitő rajzokat, képeket, s felsorolja a művészek nevét:
Réber László, Kass János, Heinzelmann Emma, Várnai György, Bokros László.
A részletes beszámolót, -Horgas Béla cikkét-lásd: Réber László nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. szept. 27.
XIX. évf. 39. sz. lo. lap.

Heinzelmann Emma

szerepelt a Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállítótermében rendezett POSTER kiállításon

Katalógus a könyvtárban

Kiállítási Intézmények, Magyar Hirdető 1976. Bp.

HENCZELMANN EMMA, grafikus

HENCZELMANN EMMA: " Plakatterv",cimü müve.-Iskolagaléria,Nyiregyhaza, 120.old

---

Szabolcs-Szatmári-Szemle, XII. 1977. 1.sz.

Heinzelmann Emma

A varsói és a krakkói biennálék után, most a budapesti grafikusművészettel, kiállitásokon bemutatott plakátokkal, azok alkotóival, a mai grafika szerepével foglalkozik Vadas József: "Grafikák hátán Budapesten" c. kritikájában, s méltatja, vagy elmarasztalja a tárlatokon, vagy egyéb helyeken szereplő müvészeket és munkáikat: Alapfy András, Bakos István, Fekete György, Flohr János, Galántai György, Gazdag Sándor, Heinzelmann Emma, Kemény Éva. Kemény György, Kerényi József, Moholy Nagy László, Molnár Gyula, Sánta András, Schmal Károly, Sós Gábor, Sós László, Tót Endre, Vertel Beatrix.
Fenti Vadas-cikk Sós László nevénél található.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. aug. 14. XX. évf. 33. sz. 13. lap.

Heinzelmann Emma

Móra Kiadó: Tordon Ákos: „Meseberzéd" c. kötetét a művész rajzai díszítik.

Fényi András: Az ünnepi könyvhét alkalmából. Pedagógusok Lapja, 1976. máj. 25.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Magyar Nemzet

1976 JUL 29

Henszlmann Emma

NYVESP

1021

Henszlmann Emma illusztrációja a Csupa mese című gyermekantológiához, amely a közeljövőben jelenik meg a Móra Könyvkiadó gondozásában

tézetet? Az Eötvös Loránd Tudományegyetem?

— Nem finanszírozza senki. Az intézetnek magának kell eltartania önmagát. Az intézet az Eötvös Loránd Tudományegyetem intézete ugyan, de önellátó. Abból kell élnünk, amit a tanfolyamhallgatók befizetnek. Óránként 16 forint a részvétel díja. Egy-egy tanfolyam 10—20, illetve 30—32 tanóra tartamú. Véleményem szerint az, hogy önellátóak vagyunk, nem jelenti azt, hogy ne lehetne ezen változtatni. Ha az egyetem vállalná a fizetésünket, akkor nem kellene a hallgatóktól pénzt kérnünk, és ingyenessé válhatna a tanfolyam.

— Ez a jövő zenéje. Mit tesznek a jelenben?

— Igyekszünk a lehetőségekhez képest a legkorszerűbb módszereket alkalmazni. Ezért is kísérletezünk a programozott oktatással. Ez azt jelenti, hogy a hallgatók egy-egy témakört önállóan tanulmányoznak, majd ellenőrzik tudásukat. Ha valaki nem tudja megoldani a feladatot, akkor visszalapoz, és újra tanulmányozza az anyagot. Ez a módszer nagyon hatékony, és a hallgatók is szívesen használják.

— Mit tervez a jövőben?

— Szeretnénk bővíteni a tanfolyamok számát, és új témakörökkel foglalkozni. Például a számítógépes grafika és a mesterséges intelligencia területén is szeretnénk kínálni tanfolyamokat. Ezek a területek nagyon fontosak a jövő szempontjából, és sok érdeklődő van irántuk.

— Köszönöm a beszélgetést.

— Én is köszönöm.

Nem a forgalmi engedélytől függ

Bármilyen furcsának is tűnik, a személygépkocsik tulajdonjoga nem függ attól, hogy a forgalmi engedély kinek a nevére „szól".

A vita T. Sándor és G. Gyula között egy Warszava körül bonyolódik.

A történet röviden: G. Gyula 25 000 forintért, részletfizetésre megvette a kocsit H. Bélától, aki a forgalmi engedélyt *teles 48 órán belül a rendőrhatóságnak bejelenteni.* Ez annak idején H. Béla is és G Gyula is elmulasztotta. De el mulasztotta — immáron maj három éven át — T. Sándo is! Ennek gépjármű-rendészet következményei lehetnek, de Warszava tulajdonosa ettő még T. Sándor.

Végkövetkeztetés: a köz

Heinzelmann Emma

Reklámgrafikusok közös tárlatot rendeztek a Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállitási termében.
Vadas József: "Poszter vagy Pótszer?" cimmel közölt kritikájában felsorolja az ott szereplő müvészeket: Balogh István, Darvas Árpád, Ernyei Sándor, Finta József, Görög Lajos, Heinzelmann Emma, Kemény György, Máté András, Papp Gábor, Schmal Károly, Szilvásy Nándor, Zelenák Crescencia.
Vadas József kritikáját lásd: Papp Gábor nevénél!

Élet és Irodalom, Bp. 1976. juni. 5.
XX. évf. 23. sz. 12. lap.

Heinzelmann Emma

„Mesék, mesemondók" címmel Mező Ferenc ismertet három, -gyermekek számára készült- könyvet:
Vidor Miklós: "Sárkányok alkonya" c. illusztrálta Bálint Endre.
Tarbay Ede: "Varjudombi mesék" c. Heinzelmann Emma készitett hozzá illusztrációkat.
Sebők Éva: "Boholy" c. meseregényét illusztrálta Würtz Ádám.

Mező Ferenc: "Mesék, mesemondók" c. részletes kritikáját lásd: Würtz Ádám necénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. ápr. 3.
XX. évf. 14. sz. lo. lap.

Heinzelmann Emma, grafikus

L: Réber L.

–: Honnan jöttél Télapó? 2.

Esti Hirlap, Bp. 1976. nov. 24.

Heinzelmann Emma, grafikus

Gyurkovics Tibor verseskönyvét: a „Tintahal"-t illusztrálta. (emlitve)

-i-s: A gyerekek könyvespolcára.
Pedagogusok Lapja, 1976. okt. 8.

Heinzelmann Emma

"Csip, Csip muzsa" cimmel Vadas József ir a Petőfi Irodalmi Muzeumban rendezett "Ég a gyertya ég" c. kiállitásról, amelyen a gyermekek számára készült, művészek által illusztrált könyveket mutatnak be. A kritika felsorolja ezeket a művészeket: Bálint Endre, Heinzelmann Emma, Réber László, Reich Károly, Róna Emmy, Szántó Piroska, Vida Mária, Würtz Ádám.

A fenti cimü Vadas József-cikket lásd: **Bálint Endre** nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. május 8. XX. évf. 19. sz. 5. lap.

Heinzelmann Emma

Illusztráció

Jevnij Nagibin: Tánya,
Tükör, 1977. febr. 20-16. oldal.

Heinzelmann Emma

"Emberséges oroszlánok" cimmel, -vadas-sign.-val, a lap "Páratlan oldal" c. rovatában elismeréssel szól a müvész gyermeknapi plakátjáról.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. május 29.
XX. évf. 22. sz. 9. lap.

Heinzelmann Emma, grafikus

L.: Lengyel Emma

–: A „régi magyar könyv" .... 9.

Népszabadság, Bp. 1977 febr. 12.

Müzel,
1976.10.22 old.

Heinzelmann Emma:
Neuzeitliche Gemeinschaft.

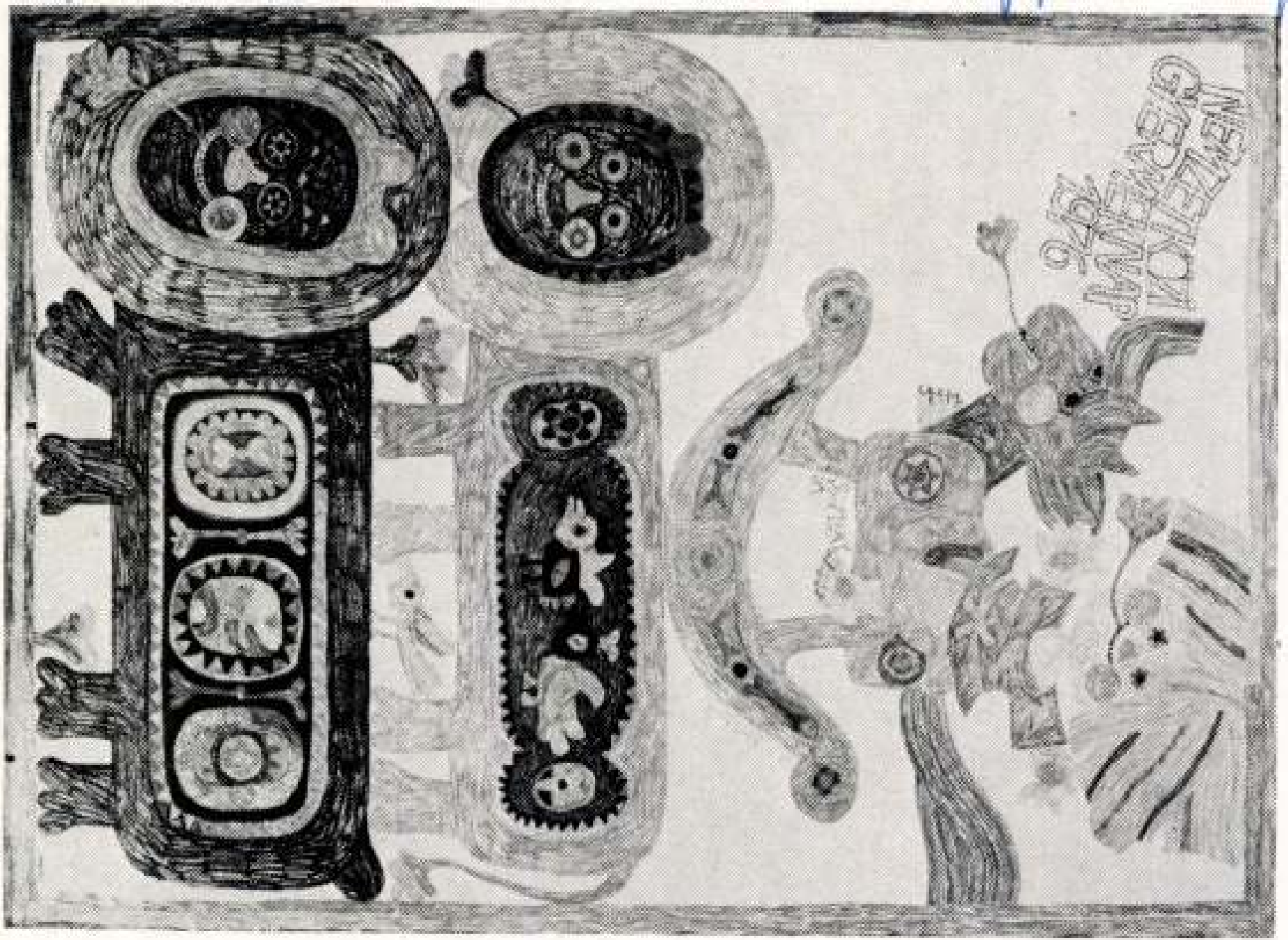

ouet - VOLTAIRE

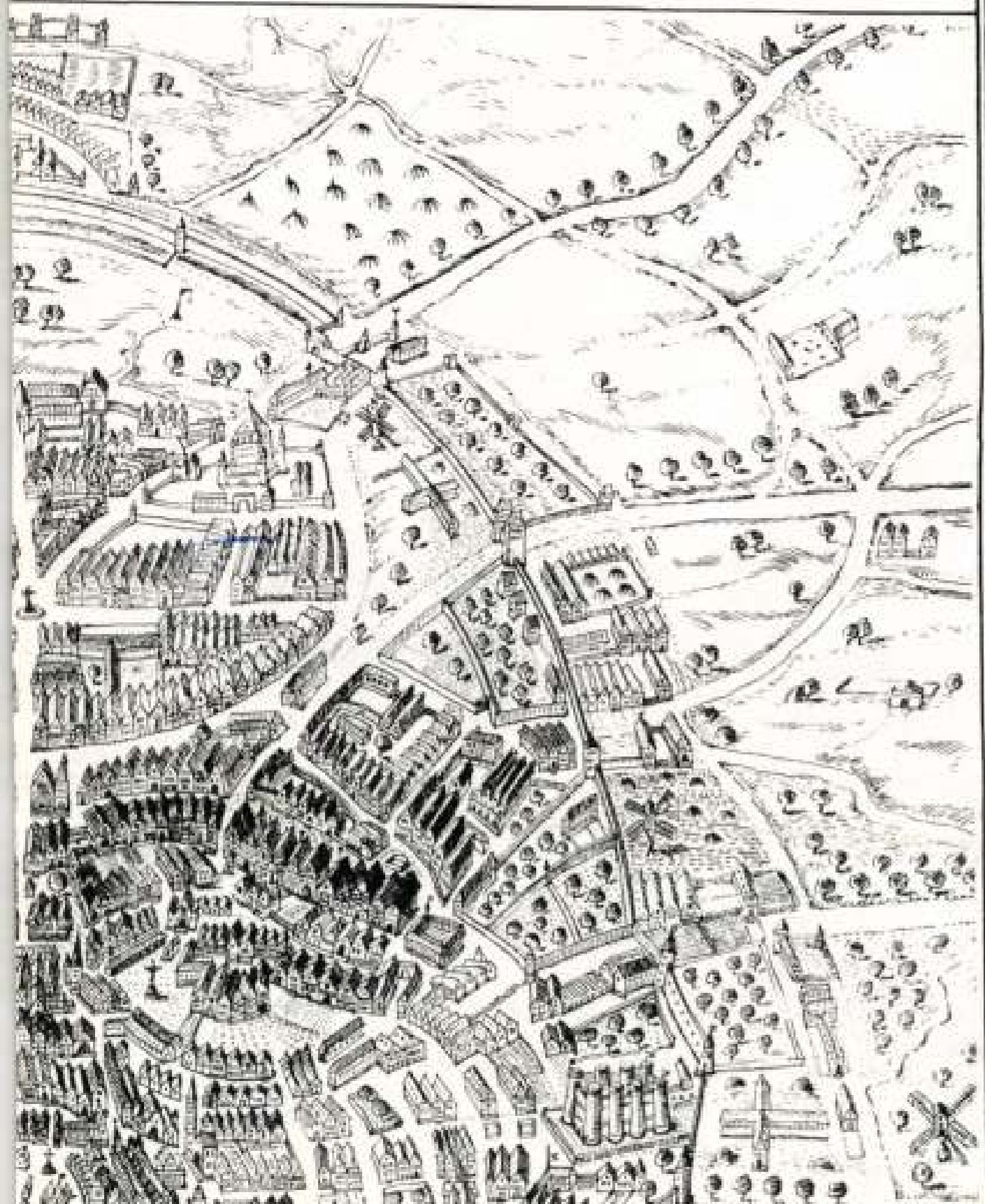

Heinzelmann Erzsébet, grafikus

Gyurkovics Tibor: Kveglotygó c. könyvét illusztrálta.

— : Hajdanában Zambiában 24.

ESTI HIRLAP, Bp 1973 aug. 16.

Heinzelmann Emma

Nemzetközi gyermeknap plakát-
ját mutatta be Heinzelmann Em-
ma.

Kovács Gyula: VI.Nemzetközi Plakát Biennálé,Varsó.
Müvészet, 1976.október - 21.oldal.

Heinzelmann Erzsi

"Nemzetközi gyermeknap"

(repro)

Kovács Gyula: Nemzetközi plakát biennálé, Varsó.
Művészet, 1976. október – 21. oldal.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1977 1

Szabolcs-Szatmári Szemle

Henczelmann Emma

1021

Henczelmann Emma: Plakátterv. (Iskolagaléria, Nyíregyháza.)

Mire hajnalodott, a várban és udvarán ho
égeik, asszonyaik, gyermekeik és szolgáik
Egyedül az idegen sereg lakmározott a ná
ól, a pincék borral töltött tömlői és amph
Nem soká tartott pihenésük, ismét elszálltak, ahogy jöttek: köd előttük, köd
uk.

De az anartesek kincsét nem vitték magukkal. Nehéz lett volna a mocsáron át-
ni. Elásták tehát a mély pincékbe állatbőrökbe varrva, gondolván, ha kedvez a
szerencse, visszatérnek, elosztják maguk közt s a vezér főtábora lesz Anartes

Ezer év nagy idő — azóta a tünde raj országot alapított, hősöket, királyokat, mély
olkozású, szent életű férfiakat, bölcs matrónákat, világszép hajadonokat, mun-
ró és munkaszerető népet nevelt, de az anartesek kincsét csak sohasem találmeg.

A vezér, ki a várat bevette, nemsokára hős csatában elesett, serege pedig már
lelte többé az utat, a rengeteg erdőkön, végtelen mocsarakon keresztül. A kincs
éjjente veti fel magát lidérctűz szikrájában, meselángok fényében.

Ezer év nagy idő — azalatt szétfoszlottak, parányokra szálltak a hős anartesek,
szolt byzanciak, köztük a Basiléus menyasszonyának virágteste. Viharos napo-
szórja az északi szél Szabolcs felett az anartesek porát. S Anarta, a tündérszép
ta, újra ébred, ezer fehér alakban, mert a szürke avar felett integető fehér toll-
ű az ő hamvából termett, s évről évre kiújul gyöngéd fehér virítással a magá-
viharverte Hintós-hegy tetején.*

Élet és Irodalom, Bp. 1976. május 29. XX. évf. 22. sz. 9. lap.

Heinzelmann Emma

EMBERSÉGES OROSZLÁNOK

Hogy az oroszlánok nem tudnak örülni, hancúrozni, pajtáskodni, azt csak a felnőttek hiszik. Pontosabban: azok a felnőttek, akik érthetetlen módon elfeledték, hogy gyermekkorukban még ők is örültek, hancúroztak, pajtáskodtak. Egyszóval, élvezték az életet, a legnyomorúságosabb körülmények között is. Vagy legalább meséltek egymásnak, valahogy úgy, ahogy Heinzelmann Emma mesél gyermeknapi plakátján a hancúrozó oroszlánokkal és hintalovacskával. Munkája a gyerekekhez szól, a gyerekek nyelvén, a gyerekek igaz ideáljairól, tehát — politikailag is — célba talál. Nem úgy, mint azok a társai, amelyeket a felnőttek önmaguknak készítenek, de hamis önmagukról, elfeledkezve arról, hogy az ember nem tud elfeledkezni a múltjáról. Ráadásul nem is szabad — és a mi társadalmunkban: nem is kell — elfeledkeznie játékos és barátkozó gyermekkoráról. Tapasztalataim szerint az emberek barátsággal és szerelemmel, kirándulással és szórakozással, pihenéssel és barkácsolással ünneplik azokat az ünnepeket, amelyeken — feszengő politikai plakátjainkat látva — szemináriumot kellene hallgatniuk. A munkahelyi ünnepségeken szendvics és cola várja a dolgozókat, a felvonulás felszabadult és jókedvű menet. Csak a politikai plakátok — az elégett mosolyú ifjú, a megzebrásított csillag, a nudliból varrt életfa — tervezője nem vesz tudomást arról, hogy az ember — a mi felfogásunk szerint — ünnep közben is homo ludens. Akkor igazán az.

-vadas-

sáira.

Az antológia sikerültségét azon lehet lemérni a legjobban, hogy *Csingiz Ajtmatov* utánozhatatlanul gyengéd remeklése a forradalom kezdetéről, *Az első tanító*, csak egyike a válogatás kiemelkedő, emlékezetes darabjainak. S hogy a szovjet nemzetek írói közt nálunk nem véletlenül legnépszerűbb *Vaszil Bikov*, vagy *Mykolas Sluckis* elbeszélései (*A negyedik szerencsétlenség*, illetve *A cipő ára*) most „csupán" tovább javítják a rendkívül meggyőző átlagos antológiaösszképet, fölerősítik a róla alkotott — már az első bepillantáskor kedvező — olvasói benyomásokat.

Az ajtmatovi csúcs-elbeszélés mellé rögtön az 1921-ben született, bjelorusz *Ivan Samjakin* nagyszerű művének, a *Lombhullás idején*nek az említése kívánkozik. Nemcsak azért, mert mindkettő ugyanazzal az elragadóan igaz nosztalgiával állít emléket a sorsukat teljes szívvel vállaló s a dolgukat tántoríthatatlanul véghezvívő, köznapi szovjet embereknek (akik a maguk észrevétlen, de szívósan kitartó módján a következetesség hősei és szerény példaképei), hanem azért is, mert a szerzők írásaik átütő erejével bizonyítják: a tehetség olykor megengedheti magának, hogy vakmerően áthágja a sokat és joggal hangoztatott-követelt írói távoltartás és tárgyilagosság szabályait. Különösen akkor, ha csalhatatlanul érzi, hogy bevallott jelenléte (sőt, véleménynyilvánítása! a szövegben) nemhogy hátrányára válnék alkotásának, hanem — éppen a szokatlan, már-már lírikusi szubjektivitás révén — még emlékezetesebbé, megindítóbbá teheti a befogadó számára a megörökített életszeleteket, a mögöttes jelentésüktől drámai nagyságúvá emelkedő, mindennapos eseményeket.

Jónéhány mintát találunk a kötetben arra, miképp lehetséges szük-

Heinzelmann Emma

calitve, rúve szerepel a "Pappolunk" c. kiállitáson a KKI Dorottya utcai kiállitótermében.

Szabó György cikkét lásd: Papp Gábornál!

Magyar Nemzet 1981.II.21.

Heinzelmann Emma, grafikusművész

A békéscsabai Munkácsy Mihály Múzeumban máj. 27-ig látható a Békéscsabai Alkalmazott Grafikai Biennálé.

Heinzelmann Emma kiáves meseillusztrációi szerepelnek a biennálén. /említve/

Győrváry Éva: Fotó-körző-fotógrafika.
Pesti Műsor, 1980. máj. 7.

Heinzelmann Emma grafikusművész

a Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállítótermében megnyílt a „Tegnap után" című grafikai kiállítás, melyen a művész művei is szerepelnek.

Láttuk, hallottuk...

1980. V. 9. Kossuth 17.35 | Áné |.

Heinzelmann Emma, grafikus

Magyar ifjúsági könyvek nemzetközi sikere

Az elmúlt napokban több nemzetközi elismerést kaptak a magyar ifjúsági és gyermekkönyvek. *Szabó Magda* Abigél című művéért — amely német nyelven a Corvina Kiadónál jelent meg — a Padovai Egyetem és a trentói tartomány alapította európai ifjúsági irodalmi dicsérő oklevelet nyerte el.

Dániel Anna Karambol című regénye Gorkij-díjat kapott. A magas irodalmi elismerést az ifjúsági könyvek nemzetközi tanácsának szocialista szekciója alapította, s ez évben először ítélték oda. Ugyancsak először kapott Andersen oklevelet két magyar alkotó: *Török Sándor* Kököjszi és Bobojsza című meseregényéért, *Heinzelmann Emma* grafikus pedig Tordon Ákos Libabuli című verseskönyvének illusztrációiért.

4.

– Magyar ifjúsági könyvek nemzetközi sikere

Népszabadság, Bp. 1980. dec. 17.

Heinzelmann Emma, grafikus

a Mücsarnok Dorottya u. i kiállítási termében „Pappolunk" c. kiállítás 1981. febr. 5.-
én nyílik meg, melyen a művész művei is szerepelnek.

Meghívó

1981. febr. 5.

Heinzelmann Emma, grafikus

Nemzetközi elismerés

A múlt napokban *több nemzetközi elismerésben* részesültek magyar ifjúsági és gyermekkönyvek. *Szabó Magda* Abigél című művéért — amely német nyelven a Corvina Kiadónál jelent meg — megkapta a Padovai Egyetem és a trentói tartomány által a legjelesebb ifjúsági irodalmi alkotások elismerésére alapított európai ifjúsági irodalmi *dicsérő oklevelet.*

Dániel Anna Karambol című regénye *Gorkij-díjat* kapott. A magas irodalmi elismerést az IBBY (Ifjúsági Könyvek Nemzetközi Tanácsa) — szocialista szekciói alapították a legjobb ifjúsági művek elismerésére, s *ez évben először* ítélték oda. Ugyancsak először kapott a gyermekekhez szóló legjobb művek elismerésére alapított nemzetközi díjat — *Andersen-oklevelet* két magyar alkotó: *Török Sándor* Kököjszi és Bobojsza című mesekönyvéért, *Heinzelmann Emma* grafikus pedig *Tordon Ákos* Libabuli című verseskönyvének illusztrációiért.

– Nemzetközi elismerés

12

Esti Hírlap, Bp. 1980. dec. 16.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1975 AUG 24
MAGYAR NEMZET

Heinzelmann Emma

YVSZE

1021

Heinzelmann Emma illusztrációja Mary Norton Elvitte a manó című meseregényéhez, amely a Móra Könyvkiadónál jelent meg

ze

Mitől lesz fürdőváros Budapest?

HÉVIZEINKET gyógyászati, üdülési és idegenforgalmi célokra történő felhasználását illetően *a meglevő gyógyfürdő-, fürdőhálózat fejlesztése, bővítése* olyan igény, amely szinte naponta foglalkoztatja a közvéleményt is. A gyógy- és üdülőhelyek vonatkozásában viszont sajnos alig tapasztalható érdeklődés, ellenben gyakran hallhatjuk, olvashatjuk a „fürdőváros" és az „üdülőváros" megnevezéseket. A Magyar Nemzet Budapest fürdővárosi rangja visszanyeréséről közölt nemrég figyelmet érdemlő cikket. Ez késztetett arra, hogy a fürdőváros megnevezés használata, valamint Budapest gyógy- és üdülőhelyi kérdéseivel foglalkozzam.

A 11/1965. (VII. 11.) Korm. rendelet szerint az érdekelt város tanácsának kérelmére az egészségügyi miniszter a város részére a „fürdőváros" megnevezés használatát engedélyezheti. A kormányrendelet végrehajtásáról szóló 4/1966. (VII. 6.) EÜM sz. rendelet szerint a fürdőváros megnevezés használata abban az esetben engedélyezhető, ha a város fekvése, természetes gyógytényezői, fejlett gyógyfürdő- és üdülőintézményei, idegenforgalmi adottságai település-figyelmet, amelynek rendezése sürgősebbnek látszik a fürdőváros megnevezés használata engedélyezésénél, de az ehhez szükséges eljárás lefolytatását nagymértékben segítené.

A FŐVÁROS gyógyfürdőügyi politikája kialakítása során gyógyfürdők létesítésén túlmenőleg *gyógy- és üdülőhelyek kijelölésével* olyan kormányzati beavatkozás történt, amely elősegítette, hogy a dr. *Reiner* Ede orvos-várospolitikus részéről először elhangzott „Budapest fürdőváros" megnevezés a közhasználatba átmenjen. Egy 1934., majd egy 1942. évi miniszterelnöki rendelet a főváros területén 3 gyógy- és 5 üdülőhelyet jelölt ki. A háború után a gyógyhelyek már nem szerepeltek a gyógy- és üdülőhelyek nyilvántartásában, az üdülőhelyek közül pedig 4 maradt ki a nyilvántartásból. A főváros általános terveiben előírt feladatok megvalósítása *a régi gyógy- és üdülőhelyek vizsgálatát igényli*, hogy azok részben, vagy egészben megfelelnek-e egy újabb minősítés előírásainak, s vannak-e olyan adottságok, amelyek új gyógy-

Heinzelmann Emma

A művészi bronzérmet nyert a IX. Nemzetközi Alkalmazott Grafikai Biennalén mesei illusztrációival.

Hajdú Éva: IX. Nemzetközi Alkalmazott Grafikai...
Művészet, 1980. november – 22 lap.

Heinzelmann Emma, grafikus

L.: Bartha László

–: Díjak, kitüntetések – 1984

8.

Élet és Irodalom Bp. 1984. ápr. 6 XXVIII/14

Heinzelmann Emma

Karácsonykereső címmel új gyermekkönyvet jelentet meg a Minerva Kiadó. Új a formája is: kihajtható lapokból áll, játszva kell olvasni-nézegetni. Nézegetni is, mert a könyv bízvást mondható Heinzelmann Emma gyermekszemhez illő rajzai sorának. A képek kísérik-e a verses mesét, vagy Béres Attila írt szöveget a képekhez, mellékes kérdés, de fölvetődhet. Béres Attila Peti gyereke igen türelmetlen, s már jóelőre karácsonyozni akar. Bejárnak hát boltokat, hetedhét világot, a rajzokon is megelevenedő világot, még egy szelet szeretetet is kérnek, jól becsomagolva, de a szeretet üzletben nem kapható, másképp lehet hozzájutni: „magától". A méltó ünneplésre fölkészítő könyvecske Budapesten a Minerva boltjában vásárolható meg.

Magyar Nemzet 1984. XI. 10.

Heinzelmann Emma

Munkácsy Mihály-díj

Heinzelmann Emma alkalmazott grafikus;

Magyar Nemzet 1984. IV. 3.

Heinzelmann Emma grafikus

Zuzana Barlossova Pinterova: BIB'81
Illusztrációs biennálé

Művészet, 1982. március

Heinzelmann Emma grafikus

Nagy Zoltán: 1 kiján 20

Művészet, 1982. július

Heinzelmann Emma grafikus

Lóska Lajos: Brnói jegyzetek

Művészet, 1982. november

Heinzelmann Emma, grafikus

L: Papp Gábor

Vadas József: Több : kevesebb 13

Élet és Irodalom, Bp. 1983. okt. 22. XXVII/16

Heinzelmann Emma

Gyenes Pál: "Családmese" cimmel ir Versors:
"Mesék borogatás közben" cimmel.
A könyvet a müvész illusztrálta.
Móra kiadvány.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. junius 21.
XIX. évf. 25. sz. lo. lap.

Heinzelmann Emma

A Pannonia Filmstudióban készült rajzfilmek alkotóiról közli a lap Vadas József kritikáját "Rajzolt filmek" cimmel.
Az itt felsorolt müvészekre vonatkozó részletesebb ismertetést lásd: Heinzelmann Emma nevénél, cédulájához mellékelve: Richly Zsolt Ternovszky Béla, Lisziák Elek, Kovásznai György, Csonka György, Papp Miklós, Jankovich Marcell, Heinzelmann Emma.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. május 31.
XIX. évf. 22. sz. 13. lap.

Henckmann Emma, grafikus

L.: Reich Károly

Artner T.: Gyermekrajz .... 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. szept. 9.

Hinzelmann Emma

szobrász

Születéskor, névadáskor, házasság-
kötéskor szétküldendő értesítőlapot
tervezett

Vadas József: Családi ünnepek és a müvészet.
MÜVÉSZET, 1973.március - 3.oldal

Heiszelmann Emma, [ ]

Részt vett a Budapest centenáriumra kiállításon.

—i Hik

8.

Népszabadság, Bp. 1972. dec. 17.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 JUL 20

MAGYAR NEMZET

Heinzelmann Emma

YVSZE

1024

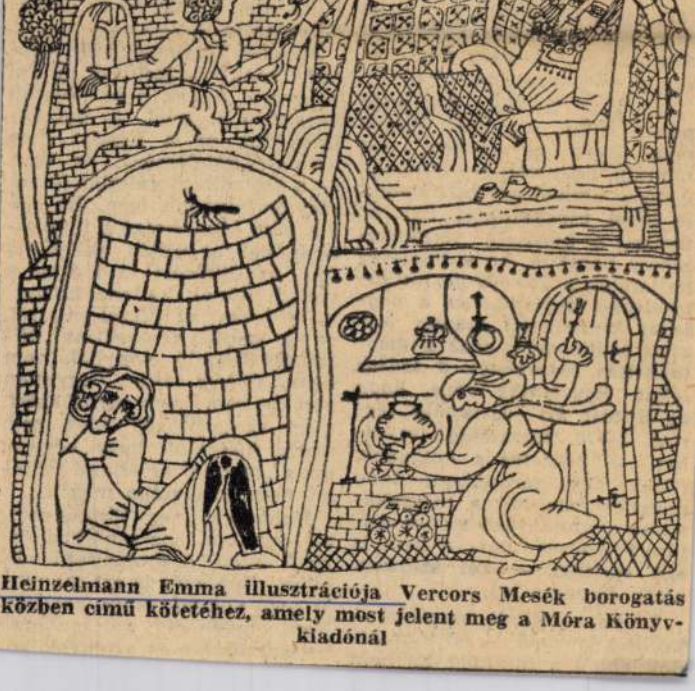

Heinzelmann Emma illusztrációja Vercors Mesék borogatás közben című kötetéhez, amely most jelent meg a Móra Könyvkiadónál

Magyar Nemzet

MMEL

közel sem feleltek meg mindenben a követelményeknek.

De most a szolgáltató vállalat segédszakembere látja, hogy itt az alkalom a műszaki megoldásra; és nem mellékesen a pénzkeresésre.

Ezt közli is. Nem azt, hogy pénzt akar keresni, illetve nem ilyen egyszerűen. Azt mondja, hogy van ám neki egy újítása, amivel ezt az összeget le lehet csökkenteni. Ezt az újítást a közösség rendelkezésére bocsátja, ha a közösség hajlandó *„a 765 000 forint kivitelezési árajánlat és a végleges kivitelezési számla közötti különbözet, azaz a megtakarítás összegének 6 százalékát, figyelembe véve, hogy az újítási díj jogszabály szerint 2—10 százalékig terjedhet" — kifizetni a hölgynek.* (Csak úgy zárójelben: több nagyberuházásnál a megtakarítást eredményező valódi újításért fizettek már — nem is egy esetben — két százalék alatti összeget is.)

És én — kérdi magában a közös képviselő —, én kimaradok ebből a buliból? Ez nem nem állami szervezettel áll szemben, hanem „csak" állampolgárokkal! A konkrét esetben tehát a vállalatnak kötelessége lett volna hivatalból az olcsóbb és műszakilag jobb megoldást tervezni. Minden újítás nélkül is! Kötelessége továbbá az, hogy az ilyen megoldásokat önmaga találja meg. Különösen akkor, ha ez önmagát kínálja.

Mi nem kötelesség? Nem köteles senki megoldást találni valamire, ha az nem hivatali beosztásából ered. A munkatársnőnek ez a feladat nem hivatali kötelessége, ez igaz, de a szolgáltató vállalat tervezési osztályának igen. Ha pedig nem kötelessége a munkatársnőnek az újítás, akkor, ha újít, az újításért járó díjat a szolgáltatónak kellene kifizetni (érdekes: az állami vállalat, amely szintén részesül az „újításból" fakadó előnyből, nem fizet újítási díjat egyetlen petákot sem; nem pedig azért, mert az „újítónő" meg sem merte kísérelni, hogy kérjen; ezt a „tésztát" az állami vállalat nem ette volna meg!).

Konklúzió: nem történt semmi jogtalan, jogszabályba ütköző dolog. A szolgáltató vállalati ellenőrzés is ezt mondta. Mégis: *valami nincs rendjén.* Nem, mégpedig az emberek becsületérzése és a tények kö-

Heinzelmann Emma,
grafikus

Heinzelmann Emma: Sugdolózók
(meseillusztráció), papír, tempera, 32x22 cm

3

4

1021

Heinzelmann Emma, könyvilág 1974. szept.

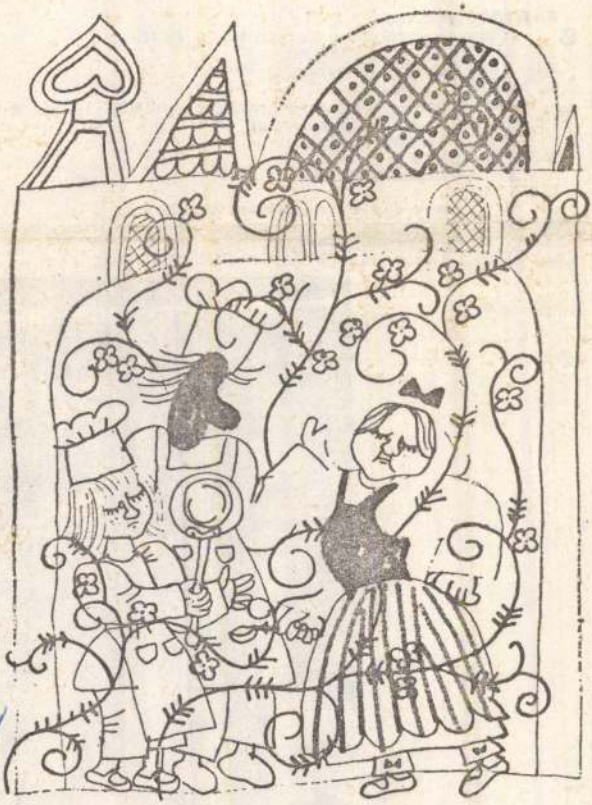

Heinzelmann Emma illusztrációi Hárs László: Nem leszek az unokád című könyvéből. Móra. 88 oldal, kötve 10 Ft

kosár (ének—zongora) 20,—
FRISS A.: **Gordonkaiskola III** 40,—
HACSATURJÁN, A.: **Toccata** (zongora) 6,50
HÄNDEL, G. F.: **Cembalo-darabok** (Brodszky) 30,—
HOFMANN, J.: **Szonatina gyűjtemény** (zongora) 24,—
JÁRDÁNYI P.: **Szonatina** (fuvola—zongora) 15,—
KAYSER, H. E.: **36 gyakorlat hegedűre I Op. 20.** (Sándor) 12,—
KODÁLY Z.: **77 kétszólamú énekgyakorlat** (szolfézs) 15,—
KODÁLY Z.: **Magyar népzene I** (ének—zongora) 15,—
KODÁLY Z.: **Magyar népzene III** (ének—zongora) 12,—
KODÁLY Z.: **Nyulacska** (gyermekkar) 1,—
KODÁLY Z.—BÁNTAY V.: **Fuvolamuzsika kezdők számára** 25,—
KOMJÁTHY A.-NÉ: **Zongoraiskola II** 26,—
Liszt válogatott zongoraművei (Gárdonyi—Szelényi) 36,—
LOEWE, FR. (LERNER—G. DÉNES): **My fair Lady** (ének—zongora) 20,—
MARENZIO, L. (KERÉNYI): **Alkony-Tavasz** (egyneműkar) 0,50
MENDELSSOHN, F.—BARTHOLDY, F. (EICHENDORFF—DR. VARGHA K.): **Búcsú az erdőtől** (vegyeskar magyar—német szöveggel) 0,50
Mozart-album hegedűsöknek IV (Dobszay) 35,—
Mozart-album hegedűsöknek V (Dobszay) 45,—
MOZART, W. A.: **Hat bécsi szonatina** (Solymos) (zongora) 12,—
OCKEGHEM, J.: **Missa „Caput"** (Darvas) 30,—

SZÉKELY E.: **stílusban** (m gordonkára)
VÁRY F. (DE (egyneműka
VÉCSEY F.: **violini, viola basso** (parti (szólamok)

Újdonságok,
Bach-album I
CHOPIN. FR.:
Couperin-albur
CSAJKOVSZKI (zongora)
LEGÁNY D.-N (szolfézs)
LISZT F.: **La** (hegedű vagy (Szelényi)
MÁRIÁSSY I.: **for Beginners**
PURCELL, H.: (Géczy—Suly (szólamok: vl vl. II. vla vlc/cb)
Régi mesterek (Szekeres—Lu
Schola Cantoru énekek)
VANHAL, J. B. **violine, bratsc** (Balassa—Wil

Könnyűzenei
Könnyűzenei kol
Slágerszövegek 4
Szól a nóta 12

Hungaroton művészlemez-újdon

BARTÓK BÉLA
Hegedű — zongora szonáta No. 1. és No. 2.
Gidon Kremer (hegedű)
Jurij Szmirnov (zongora)

G. FAURÉ
Gordonka — zongora szonáták d-moll Op. 109. és g-moll
Perényi Miklós (gordonka)
Szücs Lóránt (zongora)

W. A. MOZART
D-dúr szonáta K. 448.

J. BRAHMS
Változatok egy Haydn témára Op. 56/b.

M. RAVEL
Lúdanyó meséi — szvit
Ránki Dezső, Kocsis Zoltán (két zongorán)

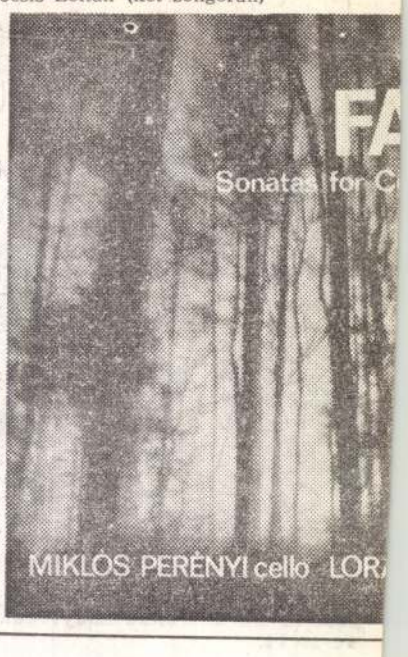

Heinzelmann Emma
1021
Budapest, 1973. ápr.

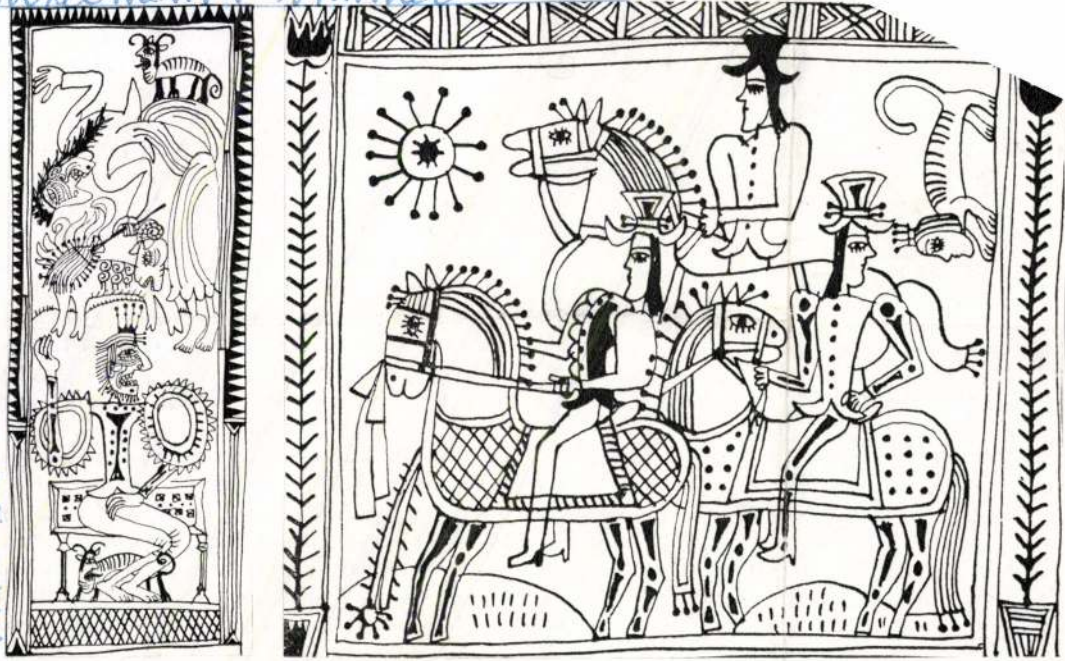

Heinzelmann Emma: Szélördög illusztrációk.

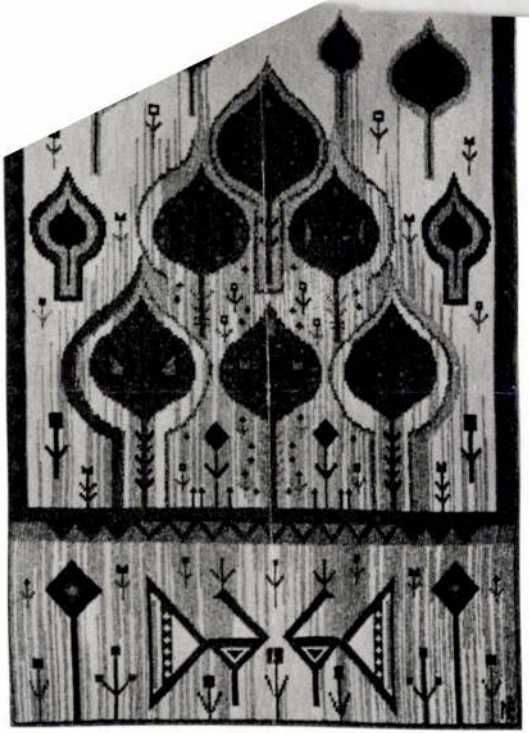

Németh Éva: Csabai szőnyegek II.

pontosan teszi a szövőnők elé. Ezeknek az asszonyoknak kifinomult az ízlése, míg saját teljesítményük érdekében jól ismerik a „munkaigényesség" határait. Az ipari tervezőnek ezt kell szüntelenül figyelemben tartania: a piac, a termelő üzem igényeit. Németh Éva emellett megcsinálja a maga „munkaigényes" egyedi terveit is. Ha régebben mindent meg akart valósítani, szőnyegbe áttenni, ami véletlen volt, most az üzemi tanulságok nyomán az anyaghoz, technológiához igazodó tervezéshez igazodik. Egyedi munkáiból nőnek ki a piacra készültek. Ne felejtsük el, sokszáz ember holnapja múlik azon, hogy az a papírra feltett terv nem egyetlen kiállítás öröme marad-e csupán, ha tanulságai nem plántálódnak át az én, az ő bárhogy minősített, de valóságos igényeivé.

Németh Éva kiállításra készülőben most tovább lépett eddigi világán. A kezdetek impresszióit foltokba kivetítő évek után az ornamentális jegyeket keresők jöttek. A kereskedelem ezeknél állapodott meg. Amit ma egy Manchester-i kiállításra készített, így, ahogy van, remekmű, de normában megállapított kézimunkára át nem tehető. A szövőnő elé tisztán és követhetően le kell tenni a tervet. Ez és a szervezés további állomásai jelentik az

Heinzelmann Emma

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1955 MÁR 16.

MAGYAR NEMZET

Heinzelmann Emma grafikusművész könyvillusztrációiból és számos borítólap-terveiből tárlat nyílt meg hétfőn a Váci utcai Gondolat Könyvesboltban.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Heinzelmann

NÉPSZABADSÁG Emma

1965 MÁR 16.

HEINZELMANN EMMA grafikusművész munkáiból kiállítás nyílt meg a Váci utcai Gondolat Könyvesboltban.

Nem mese ez...

Daisaburo Okita úrnak máig nem fér a fejébe, mi történhetett. Elvégre ő, mint gyártmányfejlesztési igazgató, úgy járt el, ahogyan hivatalából adódóan máskor is szokott. Miután a brnói grafikai biennálén meglátta Heinzelmann Emma bronzdíjas mesekönyv-illusztrációját s a katalógusban még néhány rajzát, úgy döntött, megpróbálja rávenni a művésznőt: készítene cége, az egyik legnagyobb japán kerámiagyár részére is falicsempére fölvihető meserajzokat. Okita úr közben természetesen tájékozódott leendő ügyfeléről. Elégedetten vette tudomásul, hogy igazgatói szimata ezúttal sem hagyta cserben: Heinzelmann Emma nemcsak a magyar alkalmazott grafika kiemelkedő egyénisége, aki az ötvenes évek közepe óta illusztrálja a hazai gyermekkönyveket, de nemzetközi hírű-rangú művész, tucatnyi díj tulajdonosa is. Ezek szerint nyilván rendkívül elfoglalt és jómódú — okoskodott Okita úr. Ajánlatát tehát a szokásosnál is udvariasabban és körültekintőbben fogalmazta meg. Levelében mindenekelőtt vállalatát igyekezett a lehető legelőnyösebben bemutatni, csak ezután tért rá az üzlet részleteire. Eszerint a közösen kiválasztandó rajzokért a művésznőt összesen ötmillió jen, azaz, több mint húszezer dollár tiszteletdíj illetné meg, továbbá repülőjegyeit, szállodaszámláját éppúgy kifizetnék, mint kinttartózkodásának egyéb költségeit. Föltéve, hogy Emma asszony, mint remélik, a munka beindításának egész időszakára Japánba utazna. Kérésük csupán annyi, hogy mindez gyorsan bonyolódjék, mert a csempéket a gyár már '83 végén forgalmazni szeretnék.

Heinzelmann Emma tavaly augusztus közepén kapta kézhez a fölkérést. Egy angol szótár segítségével le is fordította, és örömében nyomban a nagypostára szaladt, hogy a türelmetlen Okita úrnak telexen válaszoljon: igen vagy nem. „Igen!" — telexezte boldogan, lévén a magyar alkalmazott grafikának valóban kiemelkedő egyénisége, ám a legkevésbé sem jómódú, és egyre kevésbé elfoglalt. Aztán fölhívta a Képzőművészeti Alap illetékeseit, akik az ilyesmit intézni szokták. Az illetékesek szabadságon voltak, az útleveleket kezelő hölgy pedig biztosította, hogy gyors utazásról úgysem lehet szó. Ám Heinzelmann Emma nem adta fel. A szabadságáról visszatérő legilletékesebb hivatalnoknak később mégis megmutatta a levelet. A hivatalnok melegen gratulált, majd felhalmozódott teendőire hivatkozva kikísérte az irodájából.

Emma néhányszor — telefonon, személyesen — próbálkozott még nála. Ügyetlenül, sőt alighanem gyámoltalanul. Nem értette, miért nem foglalkoznak vele, mit kellene még tennie, mondania... A helyzet egyébként is az, hogy Heinzelmann Emma nemigen tud a hivatalok nyelvén beszélni. Összefogottan, lényegretörően, keményen és követelőn. Ő színesen tud és mesélőn, mókásan, elkalandozón — ahogyan rajzol.

Az illetékesektől végül még annyi információt kapott, hogy tengerentúli ügyek mégsem tartoznak rájuk, bár tiszteletdíjának tíz százalékát hozzájuk kell majd befizetnie. Így jobb híján végül ő fogalmazott meg szótárak és barátok segítségével egy légi levelet Japánba.

Abban, hogy a levél csak egy hónap múltán érkezik ki Tokióba, az Alap hivatalnokai természetesen vétlenek. Ez már feltehetőleg csupán a Magyar Postán múlott. Okita úrék válaszlevelének hangneme mindenesetre korántsem volt olyan lelkes és szívélyes, mint az előzőé. Az együttműködéstől ugyan nem zárkóztak el, sőt, megígérték, hogy majd jelentkeznek, föltéve, ha a művésznő, sok munkája közepette tud rájuk időt szakítani.

Azt igazán nem sejthették, hogy Heinzelmann Emma 1983 novemberétől hónapokon át teljesen munka nélkül lesz. A könyvkiadó, amelytől azelőtt a legtöbb megrendelést kapta, súlyos anyagi gondokkal küzd. Emma jobb híján hát óvodák számára készít egészségügyi felvilágosító tablókat — egyelőre szerződés nélkül, ingyen...

Unatkozni mindazonáltal nincs ideje. Gondolatait, sőt idejét is kellően leköti egy másik, hazai csempeügy, amely négy éve kezdődött. Akkor kapott megbízást a Képző- és Iparművészeti Lektorátus közvetítésével a debreceni gyermekklinika radiológiai helyiségében egy tizennyolc négyzetméternyi falfelület csempemintázatának az elkészítésére. Színes, mesés faliképre, ami felvidítaná a beteg gyerekeket. Tervezett is nekik pöttyös kupolájú palotát, a kertjébe krinolinos kamasz-királylányt, a lány feje búbjára vi-

Heinzelmann Emma

FELVÉGI ANDREA FELVÉTELE

gyorgó macskát, ujja hegyére mosolygó holdat, puskás oroszlánt és csúzlis egeret — gondosan megkomponált, vidám történetet. Kivitelező is gyorsan jelentkezett, aki mint ígérte, új, különleges, külföldi festékkel fogja a tervet a csempékre másolni, sőt a fölragasztást is elvégezteti.

A történet hosszú, a lényege rövid: Heinzelmann Emmának már menet közben gyanúja támadt e csodafestéket illetően, így előbb más kivitelezőt, majd legalább egy festékszakértő vizsgálatát kérte. Egyiket sem kapta meg. Kapott ellenben három percet a már kész csempézés megtekintésére, később a Lektorátustól egy „Határozatot", mely többek között így szólt:

„1. A kivitelezés minősége sem esztétikailag, sem technikailag nem elfogadható.

2. A festés elnagyolt, hiányos. A kompozíciót a kivitelező önkényesen megváltoztatta... Ez az egész mű rovására történt, amihez az alkotóművész nem járult hozzá.

3. Az anyag, amit a kivitelező használt, nem megfelelő, a festék a mosás során lepattogzik, lekopik..." stb.

A lebontás és helyreállítás határideje 1983. június 1. volt. Egyiket sem végezték el, holott a klinika pert indított s a bírósági tárgyalások máig tartanak. Heinzelmann Emmát mint tanút idézik meg rendszeresen, elvégre az ügynek ő már csak mellékszereplője. Hogy az elcsúfított, selejtes munka továbbra is az ő nevét viseli, az ő művészi hitelét rontja, az a pernek természetesen nem tárgya.

Most ötvennégy éves. Ötödmagával lakik Budapest határában egy zsúfolt, bevakolatlan kis családi házban — bár húszévi kérvényezés után néhány hónap múlva talán műtermet kap. Munkája, jövedelme az utóbbi időben nincs, de azért nem panaszkodik. Annyit mond csak vékony, gyerekes hangján szomorúan és riadtan, hogy „mostanában valahogy összejöttek a dolgok". És hogy nem érti, miért.

Mondhatnám azt, hogy én sem értem, de ez nem fedné teljesen a valóságot. Különösen manapság, **amikor a társadalom is úgy biztatja a művészeket: ha meg akarnak élni, önmagukra támaszkodjanak elsősorban. Legyenek ügyesek.**

Kérdés, vajon mi lesz így Heinzelmann Emmával s még néhány hozzá hasonló, kitűnő művésszel, **akik erre sajnos alkalmatlanok.** Nem kellene mégiscsak figyelni és „használni" őket? Legalább annyira, mint Okita úr a távoli Japánból.

R. SZÉKELY JULIANNA

Szép amerikai álom

A VÁGY VILLAMOSA SZÉKESFEHÉRVÁRON

Jó dráma *A vágy villamosa?* Ízlés dolga. Én speciel nem kedvelem, de ez nem jelent semmit. Ugyanis ingerel az a kritikusi gyakorlat, amelynek értelmében kipróbált művekről egyre-másra kijelentjük, hogy rosszak, aztán elfelejtjük megindokolni a véleményünket. Tennessee Williams 1948-ban írt darabja kipróbált mű, nincs olyan évad, hogy valahol a világon ne újítanák föl, és Blanche DuBois szerepe még mindig egy csomó színésznő álma. Mindezen nem változtat, hogy egyesek költői és társadalomkritikus remeknek, mások gyanús értékű melodrámának tartják. Így is, úgy is ritka profi munka, szakmailag kikezdhetetlen, hatásmechanizmusa szinte tökéletes, jó előadásban biztos siker. Ezen túl szeretni vagy nem szeretni (színházi) ízlés dolga.

Persze, az sem mindegy, hogyan olvassuk. Nálunk a következő olvasat terjedt el. A finomlelkű, már nem egészen fiatal Blanche, miután a Belle Rève (Szép Álom) nevet viselő családi ház kipergett az ujjai közül, s családján élete nagy szerelmében, egy homoszexuális fiúban, egyre reményvesztettebben próbál talpon maradni, húgához, Stellához menekül, aki New Orleansben él. Stella férje, Stanley Kowalski, a magát százszázalékos amerikainak valló primitív „polák" azonban utánajár Blanche múltjának, durván beletipor testébelelkébe, megöli utolsó reményét, és miután az őrületbe hajszolta, elviteti a bolondokházába.

Nos, *ennél* jobb író Tennessee Williams. Bizonyos színházi olvasatokból — vagy a Vivien Leigh és Marlon Brando játszotta filmből — kiderül, hogy Blanche légiessége az elveszett családi ház nevéhez hasonlóan csupán szép álom, amelybe a depresszió határán, szétesõ személyiséggel, félalkoholista-félprostituáltként kapaszkodik, miközben megzavarja Stellának és Stanleynek az ösztönlét boldog bujaságával eltelt házasságát. Ez így legalábbis dráma. Williams mindvégig kiszámítottan gondoskodik arról, hogy lelkizés és testiség bizarr kölcsönhatásba kerüljön. Blanche kétségbeejtően őszinte, amikor a férjül kívánt Mitchnek megjátssza az éterikus hölgyet, a „vadállati" „alacsonyrendű", „majomszerű" Stanleyt viszont női praktikákkal próbálja levenni a lábáról, így a brutalizálást fizikai erőszakra váltó férfi némileg joggal mondja, hogy „ezt a találkát mi már az első percben megbeszéltük". Stella is ingadozik a nővére iránti sajnálat és Stanley lenyűgöző hímsége között. Mindehhez a szerző céltudatosan adagolja „a barna folyó meleg leheletén" átszűrődő érzéki néger dzsesszmuzsika hangjait...

A székesfehérvári Vörösmarty Színházban — a Mafilm-társulat színészeivel — látható előadás az első változatot, a *hazai* hagyományt követi. Blanche DuBois a szépség, a nemesebb eszmények képviselője; tragédiája, hogy áldozatul esik a részvétlen brutalitásnak. Torday Teri így játssza el a szerepet, ami azért elgondolkodtató, mert pontosan ő el tudná játszani a teljes figurát: Blanche vulgárisabb gesztusait, a finom felszín repedésein át látható mélyebb valóságot. Azonban így is az előadás kimagasló legjobbja. Rebbenő tekintet, finoman affektált hangsúlyok, arisztokratikus tartás. Mialkovszky Erzsébet ruháinak pókhálóvékony selyme, minden kihívást nélkülözõ szabása előkelő nettséget sugall. A színésznő kitűnő ízléssel menti meg a karaktert a szentimentalizmustól, távoltartja az önsajnálatot, csöndes szívóssággal hirdeti az elhatározást: Blanche nem akar többé nő lenni, csupán megnyugvásra és lelki békére vágyik, egy tisztaszívű, rendes férfi oldalán. Nincs is benne semmi női rafinéria, semmi álságos megjátszás; védtelensége törvényszerűen szolgáltatja ki annak a pasztell árnyalatú őrületnek, amelyet az alakítás különös érzékenységgel mutat meg.

Torday Teri fölfogásához igazodik a Mitchet játszó Szilágyi István. Első pillantásra idegen tőle a szerep, de egy idő után elfogadjuk, hogy nem a megszokott, mackósan esetlen férfiasságra épít, hanem az „idomtalan" külső mögötti komoly gondolkodásra — arra, amire *ennek* a Blanche-nak szüksége van. Néhány megfelelő epizódalakítás — Hunvadkürti Istváné, Soós Edité, Horváth Lászlóé — mellett éppen Stella és Stanley kulcsszerepét játssza jócskán „alul" Marton Kati és Dózsa László; előbbinél a rutintalanság, utóbbinál pontosan fordítva, a rutinra hagyatkozás bosszulja meg magát.

Elkelt volna az erősebb rendezői kéz. Bujtor István első munkája ebbeli minőségében mindamellett nem nélkülözi a szakmai tisztességet, ami a képtelenségeket szemrebbenés nélkül produkáló mai színházi életben nagy szó. Kár, hogy figyelmen kívül hagyta a darab páradús légkörét, a Stella és Stanley viszonyát átitató erotikát — egy ízben ahelyett, hogy a hitvesi ágyba lökné, az utcán felejti őket —, a Williamsre oly jellemző fülledt érzékiséget. Ebben a tekintetben még az is sokat változtatott volna, ha a jelenetek közötti polkát meghagyja reminiszcencia-zenének, átkötésül pedig az előírás szerinti „méla zongorát" alkalmazza, a New Orleans-i néger dzsesszbrombitájával és dobjaival. Egy rossz helyen függő villanykörte, egy ablaktalan szoba, ahonnan nem lehet kidobni a rádiót, szituációkat tesz tönkre. Ezek apróbb szakmai hibák, elkerülhetők a szerzői utasítások elolvasásával. Ha az Orvos szerepét is játszó Bujtor a szobába lépve levenné a kalapját, hogy az instrukciónak megfelelően személytelen lényből emberré váljék, ez akár a kezdő rendező tiszteletadó gesztusa is lehetne a rutinos író előtt.

KOLTAI TAMÁS

Egy színház közönséget csinál

HÉTKÖZNAPOK ZALAEGERSZEGEN

Egy tapogatózó-szimatoló, kísérletező-próbálkozó előévad után ebben a szezonban, 1983 őszén kezdte meg állandó működését a zalaegerszegi Hevesi Sándor Színház. Nagy és széles körű repertoárral. *Az ember tragédiájától* a *Ki lesz a bálanyáig* (Csurka István), a *Túsz-szedőkön* (Hubay Miklós) át *A szerelmesekig* (Goldoni), a *A fösvényig* (Molière) terjed a program, hogy csak a legjellemzőbbeket szemelgessem ki belőle.

Ruszt Józsefék tehát műsorpolitikájukban még mindig a tapogatózásnál, a kísérletezésnél tartanak, s ez nyilván jó ideig így lesz, hiszen egyre újabb tapasztalatokat szereznek közönségigényről, érdeklődésről, a város különböző játszási helyeiről, a nem túl szép, de divatos szót használva: különféle elvárásokról. És nemcsak Zalaegerszeget, a szüntelenül fejlődő, mind igényesebbé váló, hatvanötezer lakosú várost, a

Száz év sanzonjai

A KORONA PÓDIUM OSZTRÁK ESTJE

SOLTÉSZ ÉVA FELVÉTELE

Mikes Lillával egy csésze kávé mellett beszélgetünk a Gerbeaud-ban a Korona Pódium márciusi meglepetéséről, a *Topsy Küppers-Show*-ról.

— Hat éve veszünk részt produkcióinkkal a Budapesti Művészeti Heteken és harmadik éve a Budapesti Tavaszi Fesztiválon. Idén monodrámákkal, pontosabban különféle egyszemélyes műsorok nemzetközi vonulatával találkozhat majd a közönség. Elsőként emelném ki Topsy Küppers *Szerelem, szeszélyes, szenvedély* című előadóestjét, amely a bécsi kabaré 100 évének sanzonjaiból készült. Küppers a Freie Bühne nemcsak Bécsben közkedvelt sztárja, de előadóestjeivel Európa szinte minden nagyvárosát bejárta már. Pesten elsőként mi mutathatjuk be. A legzordabb bécsi kritikusok is így írnak róla: „Ausztriában nincs konkurrenciája. Művészetének sokoldalúsága ritkaságszámba megy, a show-businessben, a közönség érezhetően együtt lélegzik és együtt játszik vele." *(Salzburger Nachtrichten)*

Sanzonestjeit — Bill Grah zeneszerző közreműködésével — március 19-én és 20-án mutatja be a Pódium. A Freie Bühne viszont májusban három előadásra hívta meg a Korona Pódiumot a Wiener Festwochfestivalra. Két műsorral lépünk fel majd, az *Áldozat vagy Tigrisasszony?* című Maria Callas életéről szóló monoopera-rával, Pitti Katalin előadásában, és Ajar *Előttem az élet* című drámájával az én előadásomban.

A fesztivál másik jelentős eseménye Melina Mercouri *Görögnek születtem* című életregényéből készült monodráma előadása Pécsi Ildikó tolmácsolásában. Bízunk benne, hogy Mercouri nyugat-berlini nyilatkozata alapján el fog jönni, amint lehet, hogy megnézze az írásából készült előadóestet.

Még sok mindenről szeretnék beszélni, többek között a hamarosan megjelenő első könyvünkről, amely a műsorainkról szól, és melynek a *Pódium ódiuma* címet adtam, külföldi vendégszerepléseinkről, terveinkről, de mindennek elmondásához nem egy csészényi, de talán egy hordónyi kávé sem lenne elég.

S. É.

HEINZELMANN EMMA Új Tükör 1984 13

Emma Heinzelmann

Bildende Kunst 1974. 11.

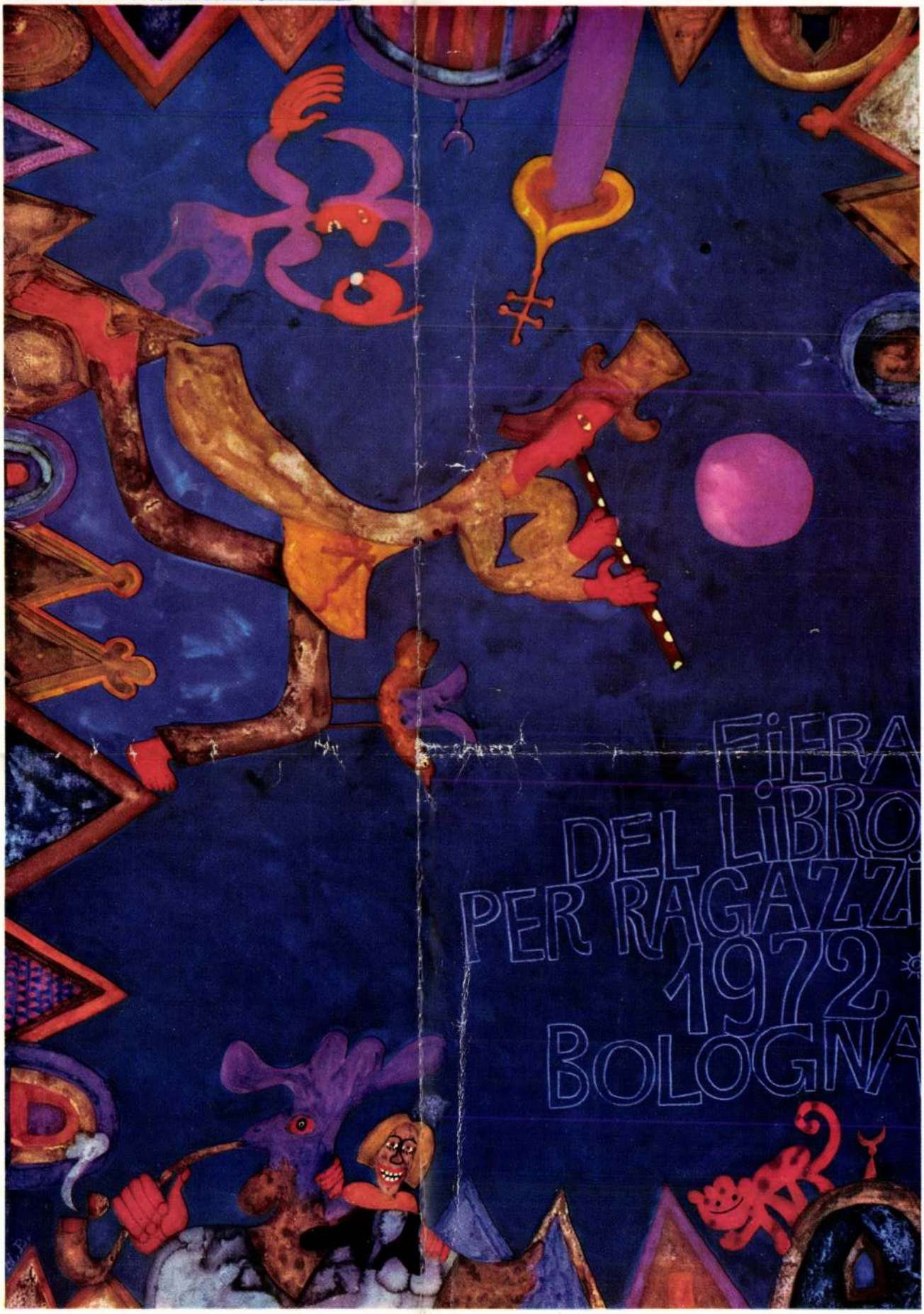

Emma Heinzelmann, Ungarische VR
Plakat für den Kinderbuchbasar in Bologna 1972

2/0

Heinzelmann Emma

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1965 MAR 23.

TÜKÖR

KIÁLLÍTÁS 1021	HEINZELMANN EMMA GRAFIKAI A GONDOLAT KÖNYVESBOLTBAN	Három kultúrális szerv is fémjelzi a kamarakiállítás meghívóját. De a tárlat: mindössze két tabló a sajátos humorú művésznő pompás könyvillusztrációiból és egyéb színes grafikáiból, egy könyvesbolt falán.	Képünk: egy meseillusztráció		*Öröm minden újabb kiállítási lehetőség. Ez a kicsi is. Reméljük, Heinzelmann Emma műveivel nagyobb tárlaton találkozhatunk majd.*

tősége elhatározta, hogy felkutatja, és húsz év után összehozza őket. Alfred Faudry, a repülőgép géppuskása, ma földmérő a francia Alpokban; Pierre Mercier, az egykori segédpilóta, kis baromfi-farmot nyitott Agadírban, Dél-Marokkóban; Robert Beaulieu a rádiós alhadnagy, és Jean Champromis, a navigációs

A Newsw
letűzdelté
gyeit vise

Heinzelmann Emma

grafikusmüvész

„... fáradt, hamis nyomdai nincsel tényszerül dolgozni ..."

A II. Bécsegyhai Altalmasott Grafikai Biennálén.

Múvészet

By 1980 nov.

P. Szüss Julianna

ciNc

HEINŽELMANN Emma

Magyar Napló 1990.febr.8. 15.p.

11/74

ACTA GEOGRAPHICA AC GEOLOGICA ET METEOROLOGICA DEBRECINA
Debrecen - 24 cm.

Egységár: köt . 60.--

12/22

ACTA GEOLOGICA ACADEMIAE SCIENTIARUM HUNGARICAE. Bp.
- 24 cm.

Egységár: köt. 160.--
szerv. 60.--

Műcsarnok

Heinzelmann Emma grafikái

Ha beléptél ide, nehéz szabadulnod: ez a kiállítás fogva tart. Mégis szabad vagy és boldog, belefeledkeztél a képekbe. Itt most megkapod azt, ami odakünn a legkínzóbb hiány: otthonos, lakható világban találod magad. Íme egy szuverén művész varázskertje. Heinzelmann Emma azok közé tartozik, akik könnyedén átlépik az (ál)esztétikai sablonokat. Gyerekeknek való? Igen, de tele „felnőtt" üzenettel. Sajátos transzcendens látásmód, amely a mesék örökkévalóságából táplálkozik? Igen, csakhogy akad itt napi politika is (az egyik boszorkányban például felfedezheted Elena Ceauşescut). Soksok könyvillusztráció, amely talán mindannyiunknak ismerős ... mekkorunk vagy ... eskönyveiből? Igen, de ez semmiképp sem jelent másodlagosságot, sőt lenyűgöz a művész egyénisége, már-már mániákussága. Egy megszállott, saját útját járó alkotóegyéniség? Igen, de az egyes grafikákon mindig jól felfedezhető az író is, minden rajzon ott az illusztrált irodalom stílusjegye, legyen szó Kormos Istvánról, Móra Ferencről, Ottlikról vagy akár Grimmről. Talán ez a többszörös affinitás a legmegejtőbb rejtély Heinzelmann Emmában: önmagára is figyel, az ifjú (leendő) olvasókra, az íróra is, és még ki tudja, mi mindenre. Természetesen nem külön-külön, hanem mindig egyszerre, egyetlen gesztussal, ahogy a nyitott szív meglátja, elsajátítja a világot, s azon nyomban le is fordítja a látvány nyelvére. Minthogy ez az ő anyanyelve. Azt mondja magáról, hogy amióta él, rajzol. Eleinte csak önmagának, most már nem mindig. A leglényegesebb azonban most is az, hogy ami itt a kiállításon látható, vagyis a „nem magamnak csinált rész", elszakíthatatlan attól, amit „ti-

...is, hogy a sztalinista szo-
nmár megreformálhatatlan
y Jakešék a szocializmus
mértékben lejáratták, hogy
öbbsége még egy megrefor-
zmust sem tud elfogadni.
em sejtettük – nem is sejt-
ıogy néhány nap múlva
l a szlovák értelmiségiekkel
tünk majd Pozsony utcáin,
ıatalmas állampolgári moz-
szünk részesei.

20., hétfő. Biztos hírek ar-
egyetem bölcsészkarán (ál-
karokon is) sztrájkba léptek
színházak is sztrájkolnak.
egalakult a Polgári Fórum,
ılmas tüntetés – a rendőrség
ott közbe. Pozsony csendes.

nyolc után azonban tüntető
vonul végig a Steiner ut-
a lakásunk erkélye nyílik. A
g fiatalokból áll, és a katoli-
a Ján Čarnogorskyt éltetik,
tusban börtönöztek be, és
ere a napokban kezdődik a
ín. Igazság palotájában. A
lváros felé vonul. Fél óra
bemegyek a városba, víz-
om sajnos nincs, esőkabátot
rekkoromban hordtam.
ıház mögött szállo...
nár itt hallani a ...
ıngerőhöz k...
rtocskán...

Délután mintegy ...
Magyar Kezdeménye
megjelenünk a képzőmű
ségének Duna-parti stúdi
aláírásunkkal támogassuk
rendőri brutalitás ellen ke
állampolgári mozgalmat. K
alig néhányan ténferengtün
nokban. Aztán öt órakor e
ról a másikra olyan sokas
össze, hogy nemcsak az el
nem a kiállítóterem is meg
fölött valaki röplapokat s
asztalból szónoki emelvén
nek. Az asztalra Ľubomí
paszkodik fel. A követelé
tek. A prágai tüntetés szét
lősségre vonása stb.
megafont nyomnak Feldek
a robusztus termetű költ
lépcsőn állók nem hallják
hogy a tömeg már az útt
is megszállta, ők is hall
szónokot, gyerünk ki a h
a hátsó kapun át megyünk
raton át ug... is lehetetl
ember. V... ajánlja, h
a töm... térre,
o... t Poz
...tér,
...eh
...rős gyermekeink képe...

tokban magamnak csináltam".

A terem közepén videó, a képernyőn egymást követik mesefilmjei. A grafikusművész figurái megmozdulnak és önálló életre kelnek. Most árulja el magáról, hogy vérbeli varázsló: sejtelmet, drámát, atmoszférát teremt, és közben a legtermészetesebb hangon szól.

PÁLYI ANDRÁS

(Előzmények) 1989. július elején aláírtam a *Néhány mondat (Několik vět)* című beadványt. A beadvány, amelyet a Jakeš–Fojtík–Štěpán–Janák-féle pártvezetés – intelligenciahányadosának megfelelően – következetesen pamfletnak nevezett (hiába, ezek az elvtársak zseniális nyelvészeknek is képzelték magukat, miként két öregapjuk: Joszif Visszárionovics Sztalin és Klement Visszarionovics Gottwald, valamint apjuk: Gusztáv Visszárionovics Husák), párbeszédet sürgetett a pártvezetés és a társadalom között. A petíciót október végéig közel 40 000 csehszlovák állampolgár írta alá. (Aláírhatják egymillióan is, mondta magabiz-

tívabb ellenz
polgári kezc
az volt, hogy
szlovák irod
országi szlo
követelései k

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Heinzelmann Emma,
Munkácsy-díjas grafikusművész

DOLGOZÓK LAPJA
1984 JUL 21

1021

Heinzelmann Emma plakátja

Álmait mesében mondja el

— Heinzelmann Emma portréja —

A leghálásabb és legfogékonyabb közönségnek dolgozik a Munkácsy-díjjal kitüntetett, a nyírségi homokbuckákról elszármazott, szép nemzetközi sikerekre visszatekintő illusztrátor és alkalmazott grafikus, Heinzelmann Emma.

Tanulmányait 1950-ben végezte a budapesti Iparrajziskola Szépmíves Líceumában Farkas György festőművész növendékeként. Eredetileg kosztümtervezést tanult, majd váratlanul, mint az általa oly kedvelt mesék hősei, pályát változtatott, és meseillusztrátor lett. Először a Grafikai Alkotóközösségbe lépett be, illusztrációkat, 1955 óta, csaknem három évtizede készít, leginkább a Móra és a Corvina kiadók számára.

Különös hangú, nagyon modern mesekönyveivel annak idején forradalmasította a magyar mesekönyv-illusztrációt, melyet ma is konzervatívnak érez. Meglepő, új törekvéseit a gyermeki naivság, a vidám nálunk még szokatlan groteszk hangvétel, a hatvanas évek elején Magyarországon még csak bátortalanul jelentkező szecessziós, nosztalgiahullám színvilága jellemez, és az édeskésség, a szépelgés feltűnő hiánya. Művei a nagy nemzetközi seregszemléken, Lipcsében, Brünnben sorra elismerést arattak. Azóta is önmagával mindig elégedetlenül új csúcsokra tör. Már a hatvanas évek közepétől alkalmazza a nálunk kellőképpen nem értékelt mesekönyv-illusztráció műfajában is a kortárs művészet új eredményeit. Az avantgard törekvések eszköztárát egybeépítette a modern festészet kesernyés színeivel, a rendhagyó, lilákkal, mélybarnákkal, erős okkerekkel, narancssárgákkal, fáradt zöldekkel.

Legtöbb művében lágy, kusza' vonalakkal, foltokkal boszorkányok, hercegek, tündérek és manók álomvilágát varázsolja a papírra, kissé középkorias ízzel, a németalföldi festészet távoli sugárzásában.

Évtizedek során számtalan mesekönyvet illusztrált a valóságot az álomképekkel ötvözve. „Mindig szerettem szépet álmodni — vallotta. — Lehet, hogy érzéseimet, gondolataimat, álmaimat csak a mesében tudom elmondani. Csodákról álmodtam gyermekkoromtól fogva. A felnőttnek és a gyermekeknek egyaránt kell a mese a mai rideg, pénzthajszoló világban is, kell az érdekesség, és a meglepetések öröme". Ezért vegyíti munkáin a megszokottat a váratlannal. Néhány kötet, amelyet illusztrációval tett felejthetetlenné: az Aranykapu című mesegyűjtemény, Aymé: Nem ér a nevem (1964), Hárs László: Az égből pottyant nagypapa (1967), Az aranyláncon függő kastély (1965), Grimm Rigócsőre (1966), Arany László kötetei, A kisködmön (1976), Nagy Franciska: Birbe (1978), Kormos István: A pincérfrakk-utcai cicák Hiszi a piszi (1982). Élete (1978), Hallama Erzsébet: eddigi csúcsának Mikes Lajos Sanyi Manó című kötetének illusztrációit tekinti, amely gyermekkorában kedvenc könyve volt, és később alkalma nyílt újraillusztrálására.

Plakátjai is mesekönyveinek stílusában készülnek, -olymódon, hogy sok bennük a meglepetésszerű gondolattársítás. Leghatásosabb idegenforgalmi plakátjaink közé tartozik ma is 1964-ben készült Budapest plakátja, mely a XV. századi Hartman-Schedel metszet óriási méretre felnagyított ábrázolása. A budai látkép előterébe meglepő korszerűtlenséggel plasztikus léggömböt rajzolt az égre, amelyből szecessziós öltözetű hölgyek és urak invitálják a közönséget fővárosunkba.

Igazi eleme azonban plakátjain is a vidám, gyermekrajzokhoz közelálló groteszk meseszerűség, mint például írószerplakátján a léggömböt és színesceruzákat tartó kisoroszlán tintapacnit idéző, tasiszta foltból kialakított figurája.

Alkalmazott grafikusként is több rangos nemzetközi kiállításon aratott elismerést, így 1972-ben a Varsói Plakátbiennálén a Lengyel Televízió díjával tüntették ki.

B. J.

A sport világa

„Szintentartás" a versenysportban?

Versenysport — kinek mi juthat eszébe e szó hallatára? Nagyszerű küzdelmek pillanatai. Sportolók, akik legyőznek időt, távolságot, ellenfelet? Külsőségek — s hogy mi van mögötte?

Hosszú évek kitartó munkája. Az összecsapások perceiben sűrűsödik össze a tudás. Élsportolók, akik tehetségüket a sportpályákon kamatoztatják.

A megye sportmozgalmának hagyományai természetesen meghatározzák az élsport célkitűzéseit. Ezért jórészt azokban a sportágakban vehetjük fel a versenyt, amelyek már korábban meghonosodtak. Illetve a legfiatalabb sportágak közül azokban mérethetnek meg a fiatalok, amelyek igazolták életképességüket.

Időnként a versenysportot sem árt értékelni, hiszen az előbbrelépéshez nélkülözhetetlen az elmúlt időszak eredményeinek, esetlegesen hiányosságainak feltérképezése. Az adatok sok mindent elárulnak, legfőképpen azt: hol is tartunk?

A megyében 31 sportágban

Egy tény: a mennyiségi visszaesés eddig még nem éreztette hatását a minőségben. Mindezt példázza, hogy az olimpiai sportágakban megrendezett országos bajnokságokon, az elért helyezések alapján, a megyék rangsorában Komárom megye évek óta a harmadik helyen áll.

A minősített versenyzők száma lényegesen nem változott, viszont örvendetes, hogy négy év alatt emelkedett az I. osztályú, a kiváló ifjúsági sportolók, valamint az aranyjelvényes versenyzők száma. Hasonlóképpen változás mutatkozik az „A" (10) és „B" (15) kategóriás szakosztályok számában: ezek nyolc sport-

Ba

ÚJ SP

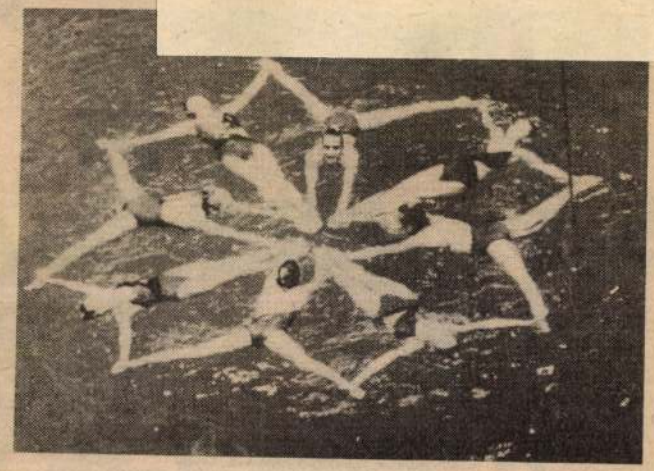

Ezt a bonyolult kompozíciót a szovjet szinkronúszóválogatott mutatja be.

A Szovjetunióban az egyik legfiatalabb sportág a szinkronúszás. Rövid idő alatt népszerű lett az országban. Tíz évvel ezelőtt még alig néhány csoportban foglalkoztak a szinkronúszás oktatásával. A sportág rajongóinak száma 1980-tól kezdett növekedni. Különösen sokat tett fejlesztéséért Maja Pliceszkaja, a kiváló szovjet balerina. Felfigyelt a sportágra, amely esztétikai hatását tekintve nem marad el a műkorcsolyázástól vagy a művészi tornától.

A szinkronúszás elsősorban női sportág, az úszónők hajlékonyságukkal, akrobatikus képességeik-

Heinzelmann Emma

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

Avalfi Tusmüvész

ÉLET ÉS IRODALOM

1981 JAN 3

1021

Heinzelmann Emma kiállításáról

gosan a háborúról?

nyi Péter könyvének margójára

annyi irodalmi és történelmi alkotás jelent már meg erről a vérzivataros hat esztendőről — indulattal, szenvedéllyel. A túlélők és a résztvevők természetes gesztusa volt ez, s egyszersmind az emberiség számvetése. „Értelmet annyi millió halott véréből" — Ilyest idézve — ugyan mennyit „párolhatott" az emberiség? Nem, maradjunk csak tárgyilagosak. Még abban az esetben is, ha ez a követelmény önmagában abszurd. Sohasem éltem magam bele egy fasiszta lelkivilágába — a publicista ugyanis nem író, noha az írók lehetnek kitűnő publicisták —, de azt képzelem, hogy a Nemzetiszocialista Párt még élő tagjai, a volt magyar nyilaskeresztesek, a szlovák Hlinka-gárdisták, a román vasgárdisták, a csetnikek és az usztasák, a náci szolgálatba szegődött lengyel tisztviselők és rendőrök — ugye, ilyenek is voltak?! — ismétlem: mindezek, ugyancsak nem közömbösek. Élénken elképzelik, hogy mi történhetett volna, ha ők győznek, már alig-alig sejthetik, hogy a dátumok mögött a szorongás hány és hány változata, a halál, a megsemmisülés erőszakos formáinak borzalmai rejtőznek. *Önként* viselik a katonai bakancsot, az egyenruhára emlékeztető zubbonyokat. Persze, tudják, hogy a fasizmust le kellett győzni, s le is győzték. A szovjetek, az angolok, az amerikaiak. Ezt mondják, ezt üzenik a dátumok.

És mit mond Gosztonyi? Elvégre ő nem csupán naptárt állított össze erről az *eseménysorozatról*, hanem annak a hadseregnek a szerepét vizsgálta, amelynek — *szerinte is!* — döntő hatása volt a háború kimenetelében. Gosztonyi ugyancsak tárgyilagos. Elmondja és tömören mondja el az egyes hadseregek, hadsereg-csoportok mozgásait. Itt és ott, ilyen meg amolyan tábornok vezényletével ez és az történt. Igen, ez a hadtörténész feladata. Elvégre történelmet és nem regényt fogalmaz. Emögött a tárgyilagosság

MDK.

Heinzelmann Emma

Kritika

Müvészet 1965 junius lap 36.

Heinzelmann Emma M.D.K.

Illusztrációk Szabó Magda: Fanni hagyományai c. hangjáték -részletéhez.

repr.

Magyar Nemzet 1964. január 5. 12.l.

Heinzelmann Emma

Kovisné: A tengerlépő cipő
c. könyvet illusztrálta
Első díjat nyert

A szép magyar könyv, 1959, 19 old.

M.D.K.

Heinzelmann Emma

Illusztráció Az aranyláncon függö ks tély c.
népmesegyüjteményhez / Móra /

Vasárnapi könyvespolc

gyar Nemzet 1965= dec. 19. 13. 1.

10. 12. 1.

H einzelmann Emma M.D.K.

"észtvett a kiállitáson

"Budapest"

/fl/ Idegenforgalmi plakáttervek kiállitása

M gyar "emzet 1964. május 1. 13.1.

Heinzelmann Emma, grafikus

Papp Gábor grafikusművész és baráti-munkatársi köre évente egyszer kiállítást rendeznek a Kulturális Kapcsolatok Intézetében a mostani kiállításon a művész munkái szerepelnek: mesét mond (írógéppel) és illusztrál rajzzal. (említve)

H. Gy.: Kalligráfia és Tipográfia, Tükör, Budapest, 1977. ápr. 17.

Heinzelmann Emma

Az „Kalligráfia és Tipográfia"
kiállításon szerepel Heinzel-
mann Emma is.

H. Gy.: Kalligráfia és tipográfia.
Fáklya, 1977. április 17 – 41. lap.

Heinzelmann Emma grafikusművész
"Tegnapután" c. alkalmazott grafikai kiállítás 1980. ápr. 24-én nyílik meg a Kulturális Kapcsolatok Intézetének Kiállítások Termében, — melyen szerepelnek a művésznő művei is.

Megjövő

1980. ápr. 24.

Heinzelmann Emma

Műveivel szerepelt a "Falra hányt borsó"
c.grafikai kiállitáson a KKI kiállitótermében
1978 márciusában

-katalógus a könyvtárban-

Heinzelmann Emma, grafikus

h. Máté András

– □ Falra hányt borsó 2.

Esti Hirlap,

Bp. 1978. márc. 2

SAJTOFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

MAGYAR NEMZET

1975 OKT 26

Heinzelmann Emma

YVSZE

1021

Heinzelmann Emma illusztrációja Mary Norton Elvitte a manó című meseregényéhez, amely a Móra Könyvkiadó gondozásában jelent meg.

zerkesztőség!

A Goldberger Gyár csökkenti a környezeti ártalmakat

Lapjuk szeptember 26-i számában „Ez is környezetvédelem" címmel megjelent Lukács László gyógypedagógus levele, amelyben panasszal él a Goldberger Gyár által okozott környezeti ártalmak ellen és azt javasolja, hogy az őket érintő szellőző berendezést helyezzék a gyár udvara felé.

A megjelent panaszra az alábbi választ adjuk.

A gyár által okozott környezeti ártalmakat a kerületi ta-

millió forintos költséggel — az év folyamán megszüntetik és petróleummentes nyomógépek alkalmazására térnek át. Ugyancsak az év folyamán a filmnyomó műhely elszívó kürtőit magasítják — a panaszos javaslatának megfelelően — és az utcai oldalról a gyárudvari oldalra fordítják és szűrőberendezéseket fognak alkalmazni.

A gyár vezetősége a környezeti ártalmak csökkentése ér-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Heinzelmann Emma
1973 ÁPR 19
grafikusművész

Keletmagyarország

Meghívó

Idén áprilisban másodszor rendezik megyénkben a gyermekkönyvhónapot. Egy több oldalas programfüzet korábban már megjelent ezekről a rendezvényekről, a napokban azonban — igaz, kissé megkésve — újabb meghívó készült. A megyei könyvtár 2000 példányban jelentette meg a részletes ismertetőt, teljesen eltérő formában az eddig ismert, hagyományos meghívóktól. Az ízléses, Heinzelmann Emma grafikusművész meseilluszrációival díszített meghívó tervezőitől jó ötlet volt, hogy egy gyermekprogramhoz valóban gyermekeknek szóló műsorkalauzzal lepték meg az óvodásokat és az iskolásokat.

után 13 méterről lőtte a kapuba, 3:0. A 63. percben Mitkov elől Géczi merész kivetődéssel mentett. Hat perccel később Szücs hatalmas lövése szállt mellé, a 71.-ben pedig a középpályás 20 méterről óriási kapásgólt lőtt a jobb alsó sarokba, 4:0.

Ez a fő mérkőzés sem sikerült igazán jól! Csak percekig játszott válogatotthoz méltóan a magyar együttes.

Heinzelmann Emma

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1966 AUG 14

HAUFF

Legszebb meséi

»A Mese tehát újra leszállt a földre... Ó, boldogan megyek az én kedves barátaimhoz, a gyerekekhez! — kiáltott föl a Mese. — Igyekezni fogok, hogy vidám, kellemes órákat szerezzek nekik!« — *Hauff*, az alig negyedszázadot megélt német meseíró válogatott meséinek gyűjteményében az élen álló kis történetből valók ezek a szavak. A színvonalas, értő válogatásban, *Rónay* György, *Szinnai* Tivadar és *Jékely* Zoltán szép szavú fordításában fölhangzó mesék megtartják, amit Wilhelm Hauff a *Mesék almanachja* bevezetőjében ígért: vidám, kellemes órákat szereznek a gyermekeknek. Az illusztrációkat *Heinzelmann* Emma készítette. (*Móra Könyvkiadó*)

Sl
nc
ha
H
re
Ar
föl
et
10.
kel
Szá
Üts ... Organum. 16. Népszerű táncdalénekesnőnk (keresztnevének kezdőbetűjével). 22. Földközi-tengeri hal. 24. Becézett Aranka. 25. Finn város. 27. Időnként, olykor. 30. Rajongó. Vakbuzgó. 31. A Volga legnagyobb mellékfolyója. 33. Japán teaházak táncosnője (idegenesen írva). 34. Indiai táncosnők és énekesnők. 37. Község a vasvári járásban. 38. Röghegység a Szovjet Közép-Ázsiában és Nyugat-Kínában. 40. Színművészünk (Ádám). 41. Gyakorlással elsajátíttat. 43. A La Manche-csatorna egyik angol kikötővárosa. 44. Adag (közhasználatú görög szó). 45. Errefelé cipelni. 47. Virágzik. 49. Eskü — németül. 50. Francia filmszínésznő (Marie José). 52. Kopasz — franciául. 53. L. S. G. 54. Az ógörög mitológiában szereplő óriások egyike. 55. Lantán és nitrogén vegyjele. 56. U. A. K. 61. Egyiptomi isten, bika alakjában tisztelték. 62. »A« tartó. 64.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1973 ÁPR 27

Heinzelmann Emma

Keletmagyarország

illusztrátor

GYERMEKKÖNYVHÓNAP. A vége fele nagyon meggazdagodott a gyermekkönyvhónap szabolcsi rendezvénysorozata. Április 27-én hét helyre hívják a legifjabb olvasókat: a balkányi gyermekotthonban tíz órakor *T. Aszódi Éva* találkozik a nagycsoportos óvodásokkal. Geszteréden fél tizenegykor a művelődési házban *Heinzelmann Emma* illusztrátor találkozik a gyermekolvasókkal, 15 órakor a mátészalkai általános iskolában T. Aszódi Éva szerkesztő és Heinzelmann Emma mutatják be közös műveiket ifjú olvasóiknak. A vásárosnaményi általános iskolában *Petrolay Margittal* találkoznak az ifjú olvasók. A nyíregyházi úttörőházban 15 órakor lesz ankét a Pajtás folyóirat szerkesztőségével. Ujfehértón 15 órakor a „Légy jó mindhalálig" c. filmet vetítik és utána meg is vitatják. A nyíregyházi óvónők pedig továbbképzésen vesznek részt, melynek címe: A hároméves gyermek játékirányításának követelményei.

...ópa Kupaváll

Bp. Honvéd győzött, aztán ötször egymás után a Moszkvai CSZKA, míg tavaly a Vasas hódította vissza a magyaroknak az értékes trófeát.

Az EK-t követő szombat—vasárnapi Hungária Kupa is nagy érdeklődésre tarthat számot. Ez lesz a küzdelem 12. kiírása, s idén lezárul egy újabb négyéves ciklus. A végső győzelemre a szovjet olimpiai bajnok Szigyak az esélyes, aki az elmúlt három esztendőben 25 pontot gyűjtött össze, mögötte Marót következik (18), majd Kovács Tamás (12), a szovjet Bazsenov (11) és honfitársa, a tavalyi első helyezett Rakita (10).

Hencelmann Emma grafikus

Szövegben említve részvétele a Brnai II. Nemzetközi Grafikai Biennálén.

1966. Február 22. Nyíregyháza.

MDK.

Henczlmann Emma

Brnoi kiállitásáról

Magyar Nemzet 1966 febr. 18.

H e inzelmann Emma M.D.K.

Illusztráció Az aranyláncon függő kastély c. mesegyüjteményhez / Móra/

Vasárnapi könyvespolc

Magyar Nemzet 1965. dec. 19. 13. 1.

Heinzelmann Emma, grafikus MDK

Az elmúlt év könyvtermésében gyakran találhatók rajzai.

Dr. P. Brestyánszky Ilona: Legszebb Könyveink 16-17.

A. Könyv, Bp. 1962. május II/5.

102

1978. március 2. Kossuth 18,30 KGyné
Esti Magazin

- Ezekután egy ma megnyilt kiállitásról.Önkritikus tárlatra hivjuk fel a hallgató figyelmét. Akik önkritikát gyakorolnak, grafikus müvészek. A Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállitó termében ma megnyilt Falra hányt borsó c. tárlatot Szathmári Ilona mutatja be.

- Montázs egy emberfejből.A dohányzás ártalmas! Tiszta levegő. Az alkohol méreg! Gyalog is járj! Kevesebb zajt. Ne szemetelj! A 10 grafi-

kus, akik most Budapesten a Dorottya utcában kiállitanak nem ingerültek, csak harciasan szomoruak, amiért nálunk közérdekü dolgokban még mindig olyan sok a falra hányt borsó..Erről a kiállitási terem közepén sorakozó fekete falakon mondják el müvészi és egyéni véleményüket. Henslmann Emma grafikus közszemlére tett egy öreg vasvillát is, javasolva nézzük meg nagyon jól, hát lehet ezzel borsót hányni , pláne falra!? Még kemény diót sem ajánlatos. Balogh István egy közismert alkoholizmus ellenes plakátot rajzolt tovább. Üres pálinkás üveg mellett asztal alá csuszott részeg pofa. Csak a cipője látszik ki a kockás teritő alól. Az ijesztő kép láttán megjavul? Józan utra tér? Á! Dehogy. Falra hányt borsó volt az egész figyelmeztetés. Ugyanugy fekszik az asztal alatt, de már a cipőjét is elitta.. Zelenák C. a Tizparancsolat felnagyitott és összetört törvénytábláját mutatja be grafikáján. Rajta az aktuális évszám 1978. Törvények, irott és iratlan törvények? Tiszteld apádat, anyádat, Ne lopj! Másnak se házát, se feleségét, se másféle jószágát ne kivánjad.! Betartja ezt mindenki? Hullámzó fekete vonalak, Viz..viz.. egyre piszkosabb viz. Plakátja mellé Sinka Mátyás csüggedten azt irja, remélem ebből semmit sem lehet megérteni. Máté András grafikus mindenféle csudákat, apróságokat ragasztott a fekete falra. Régi pénzektől kezdve az egyiptomi sirszobrocskákig , a libanoni cédrus toboztól a Rókus muzeumban vásárolt ceruzáig, régi dámák lorgnonától a mai japán lisztes zacskóig, ami ugy fest, mintha egy fogpaszta tipus lenne..
Hát ez az ő falra hányt borsója. Fal és ~~v~~ fülek. Süket fal és süket fülek. Ám, Szilvássy Nándor grafikája mellett legalább 100-szor olvasható Nyugi.. Ernyei Sándor grafikus egy párbeszédet is közzé tett, amely a minap hangzott el közte és barátja között. Egy mondatot idézek tőle: Engem igazán nem az nyugtat meg, hogy ismétlődő hibákról ismétlődően beszélünk. A hibák hosszu távu öblögetése nem felemelőbb, mintha egy csunya teremtésnek szép a kalapja. Engem jobban megnyugtat egyetlen emberé, az , aki hivatalból közbe lép és belátható időn belül körültekintően, határozottan intézkedik.
És mit mondott erre a barátja: Hagyjátok abba a borsó falra hányását! Papp Gábor ennek a grafikus csoportnak a vezetője pedig a Falra hányt borsó felirat egy-egy kinyitható betüje alá bölcs mondásokat helyezett. A legfrissebb aforizma bölcs mondás Egyszer minden borsó elfogy. Vagy aki hajigálja meghal. A fal persze marad.
A 10 grafikus falra hányt borsóit, ezt a szellemesen sziporkázó kiállitást kellő okulásul március 26-ig láthatjuk a Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállitó termében.

Heinzelmann Emma

A velencei Biennálé alkalmával összeállitott nemzetközi plakátkiállitáson, népmüvészeti tá gyu plakátjával vesz részt a müvész. Ezen a tárlaton a kész plakáttal együtt kiállitják annak előzményeit is, a müvész vázlatait, ter veit, mütermi kisérleteit,- közli a lap "Tájékozódás" c. rovata "Magyar grafikusok külföldön" cimmel.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. juli. 1.
XVI. évf. 27. sz. 6. lap.

Heinzelmann Emma

die Attesverö

Rukabervek

— : Strandon

Nök Lapja, 1968. Miapu - 21 oram

Heinzelmann Emma

grafikus

Illusztrációk

f. a.: Meghóstolták Magyarországot

Nők lapja, 1968. nov - 45 szám

Heinzelmann Emma, grafikus

Aszódi Éva válogatását („Tündérek, törpék, táltosok") illusztrálta.

— : Tündérek, törpék, táltosok 2.

ESTI HIRLAP, Bp 1973 nov. 14.

Heinzelmann Emma

(Nyírbátor, 1930-

Címe: 1172 Bp. Gátfutó u. 14

Az Iparrajziskola Gépmíves Licenciát végezte, főleg gyermekkönyv-illusztrációval foglalkozik, melyre 1976-ben nívódíjat kapott: az 1972-es Varsói Biennálé COT-díját, 1976-ban a „Legszebb plakát" díjat kapta.

Békéscsabai Alkalmazottgrafikai Biennálé
Plakátkiállitás, Munkácsy Muzeum, 1978.IV.2-V.28.
-Katalógus a könyvtárban-

Heinzelmann Emma, grafikus

Tündérek, törpék, táltosok c. mese-
könyvet illusztrálta.

V. M.: A Móra könyvkiadó könyvei —
karácsonyra 34.

Gyermekünk, Bp.-1933. november XXIV/11

Heinzelmann Emma, grafika

Lukács István: A téli tücsök mesél c.
könyvét illusztrálta.

—: Kik laknak a napraforgóban? 2.

ESTI HIRLAP, B. v. 1974. febr. 19.

Heinzelmann Emma

a kulturális kapcsolatok Intézete-
nek kiállításában dec. 16.-án
nyílik meg kiállítása, 13 mű-
vével közösen.

Meglivó, 1942. dec. 16.

Heinzelmann Emma

festőművész grafikáiból rendezett kiállitás nyilt VII.27-én a Nyiregyházi Müvelődési Központban.

Magyar Hirlap 1974"2o6,13

Heinzelmann Emma
rajza.

Gyürkovics Tibor: Rikiki.

Magyar Hirlap 1972/57 IV. old.

Heinzelmann Emma, grafikus

„Fabra hányt borsó" c. grafikai kiállítás nyílik márc. 2.-án a KKI kiállítási termében, melyen tizenegy grafikus műve szerepel, - köztük a művésné is.

Meghívó

1978. márc. 2.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Könyvvilág

1974 SEP

Heinzelmann Emma
1021

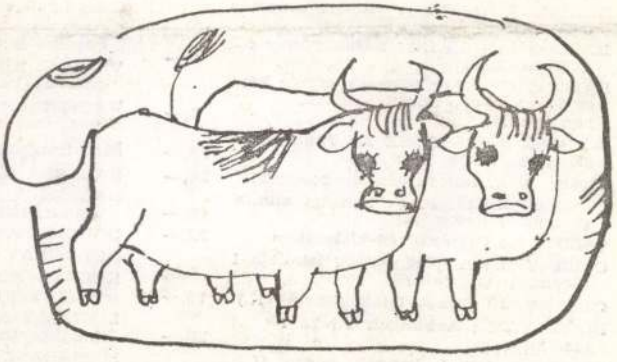

Heinzelmann Emma illusztrációi az Első meséskönyvem című kötetből. Móra. 240 oldal, kötve 27 Ft

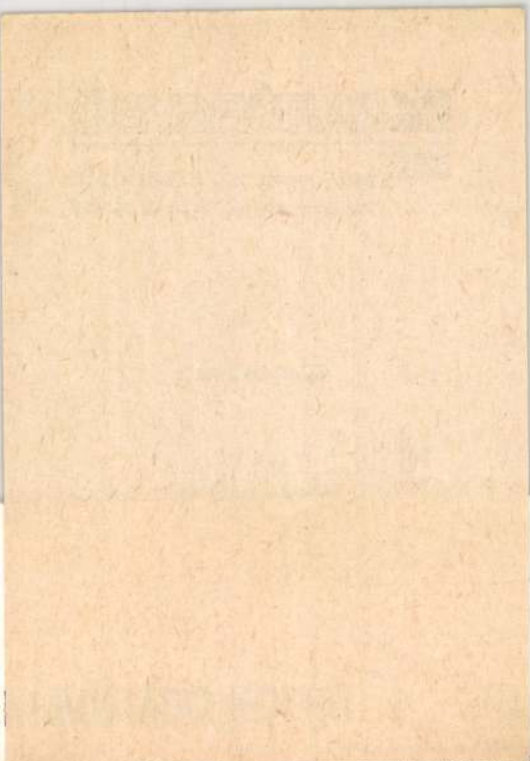

A ZE

Elfogyott művek új kiadásai

BACH, J. S.: **Kétszólamú invenciók** (Solymos) (zongora)	18,—
BACH, J. S.: **Háromszólamú invenciók** (Solymos) (zongora)	20,—
BACH, J. S.: **Olvasókönyv a szolmizálóknak** (Agócsy)	5,—
BACH, J. S.: **18 kis preludium** (Hernádi) (zongora)	12,—
BACH, Ph. E.: **Die Israeliten in der Wüste** (Darvas) (partitúra)	80,—
Barokk táncok I (Nagy) (zongora)	24,—
Barokk táncok II (Nagy) (zongora)	24,—
BARTÓK B.: **Elment a madárka** (egyneműkar)	0,50
BARTÓK B.: **Gyermekeknek I** (zongora)	10,—
BARTÓK B.: **Gyermekeknek II** (zongora)	10,—
BARTÓK B.: **Mikrokozmosz II** (zongora)	12,—
BARTÓK B.: **Mikrokozmosz V** (zongora)	20,—
BARTÓK B.: **Négy zongoradarab**	30,—
BARTÓK B.: **Zongorázó ifjúság II**	10,—
BARTÓK B.:—RESHOFSKY S.: **Zongoraiskola**	28,—
BÁRDOS L. (LUKIN): **Európa peremén** (kétszólamú egyneműkar)	4,—
BÁRDOS L. (LUKIN): **Édesanyámhoz** (egyneműkar)	1,—
BÁRDOS L.: **Négy földrész** (nyolc kétszólamú kórus Európán kívüli népdalokra)	3,—
BOGNÁR R.—SOLTÉSZ E.: **Tanuljunk zenét** (szolfézs)	25,—
Cigánydalok, táncok (ének—zongora)	24,—
CSAJKOVSZKIJ, P. I.: **Ifjúsági album** (Solymos) (zongora)	15,—
CSEPEI T.: **Gitárakkord-kislexikon**	22,—
CZERNY, J.: **A kézügyesség iskolája I** (Szendy) (zongora)	9,50
CZERNY, J.: **Gyakorlatok** (Bartók K.)	15,—
DOBSZAY L.: **A hangok világa I** (szolfézs)	20,—
DOBSZAY L.: **A hangok világa II** (szolfézs)	20,—
DOBSZAY L.: **A hangok világa III** (szolfézs)	20,—
DOBSZAY L.: **A hangok világa IV** (szolfézs)	25,—
FARKAS F. (WEÖRES S.): **Gyümölcs-**	

ÚNOZO S.: **Kü**

PÉCSI S.: **Har**

RESCHOFSKY (játszópartitú

Russian Piano Musician (B

SÁRY L.: **Cata**

SCHUBERT, F

Száz piros róz

SZELÉNYI I.: **for Four Ha**

SZERVÁNSZK **hegedű-zong**

SZERVÁNSZK (fuvola—zon

SZESZLER T.

SZESZLER T. **számára**

Szól a nóta

SZÖNYI E.: **módszertana**

SZÖNYI E.: **népdalokra**

SZÖNYI E.: **Pupils's Boo**

VISÉE, R. DE **gitárra** (Ver

WEINER L.: **tánc** (két z

Mai magyar

BALASSA S.:

BALÁZS Á.: zongorakisér

BORGULYA A

DUBROVAY I

KOCSÁR M.: (vegyeskar)

LENDVAY K (nagypartitú

MADARÁSZ I (zongora)

PÁLFALVY J.

SÁRAI T.: **Q** (partitúra)

SZABÓ F.: **S brácsára** (já

ARANY LÁSZLÓ: KISKÖDMÖN illusztráció

HEINZELMANN EMMA

grafikusművész kiállítása

1990. január 18 – február 18.

MŰCSARNOK
Budapest, Hősök tere

...A „DÍJAKAT" viszont elfelejtettem. Nos, amennyiben össze tudom szedni: 1972. Varsó, Nemzetközi Plakát Biennále „LOT-díj" (Lengyel Légi Társaság); 1977–78. A Művelődésügyi Minisztérium Nívó-díja könyvmunkámra; 1977. Nívó-díj a Gyermeknapi plakátomra; 1979. Nívó-díj a Művelődésügyi Minisztériumtól, a 13 részes rajzfilmre (Varjúdombi mesék); 1974 vagy 1975-ben a miskolci Filmfesztiválon a „CIDALC" Társaság díját kapta az a film, amit Szoboszlay Péter rendezésében csináltam a Róma „Corona" Cinematographia és a Pannónia cégeknek (Magyar népmese). 1980-ban a békéscsabai Biennálén Különdíjat kaptam „Libabuli" című könyvemre. Ugyanebben az évben, ugyanerre a könyvre egy nemzetközi díjat, illetve diplomát, nevezetesen „Andersen Diplomát" kaptam a Nemzetközi Gyermekkönyv Társaságtól, neve: YBBBI, 1980-ban a Brnoi Grafikai Biennálén könyvillusztrációmra Bronz-díjat kaptam. Rettenetesen fogom bánni, ha valamit kifelejtettem a RANGKÓRSÁGOSDIBÓL, de lehet! Nos, a legszebb díjam, hogy 1972-ben Papp Gábor grafikusművésszel együtt állíthattam ki (ugyanazzal a plakáttal, ami Varsóban díjat kapott) a Venezia-i Biennálén. (...kritikus úr jól le is... stb. Akkor ugyanis még nem esett rá DÍJ!!) Ez már így van minálunk! Amit csinálok, ami itt látható, a NEM MAGAMNAK CSINÁLT rész, de jól kitoltam velük, mert sokat, titokban magamnak is csináltam. Gondolom látszik.

Heinzelmann Emma

Mégis kihagytam valamit, a Pozsonyi Nemzetközi Gyermekkönyv-illusztrációs Biennále (BIB) egy kisebb díját. Majd ezután díj helyett már csak egy japán tehetségkutató intézet meghívása esett rám – amit megvalósíthatás híján legfeljebb „díj"-nak tekinthetek... majd '84-ben Munkácsy-díjat, '88-ban az „IBBY" honi zsűrijétől „Az év gyermekkönyv illusztrációja" című diplomát kaptam.

·H·E·

Köszönetet mondunk a

KERESKEDELMI BANK Rt.

támogatásáért, melyet a katalógus elkészítéséhez biztosított.

Felelős kiadó: Néray Katalin, a Műcsarnok igazgatója

A katalógust tervezte: Heinzelmann Emma
A kiállítást rendezte: Baranyi Judit

Nyomda: MTI Nyomda – 90.108

HEINZELMANN EMMA
grafikusművész kiállítása

1982-ben kiállítottam a komáromi KISGALÉRIÁ-ban.
A kért adatokat levélben küldtem el — amit — ÖK-
úgy — ahogy volt, kinyomtattak a katalógusban.
Mivel így igaz ma is — itt megismétlem.

1930-ban születtem Nyírbátorban. 1950-ben végeztem a régi Török Pál utcai
Ipar-rajziskola SZÉPMŰVES Lyceumában, ruhatervező szakon. Főiskolára
többszöri nekifutásra sem vettek fel. 1955-től dolgozom, mint — már
grafikus, illetve gyermekkönyv-illusztrátor. (Kinderbuchillustratorin)
Úgy egyébként kis gyermekkorom óta — csak rajzolok, akkor magamnak,
most NEM mindig. — Amit SOMOGYI József mondott nekem — hogy
„egy képzőművész igazán csak úgy 40 év körül (fölé, után) érik azzá," —
no, ez nálam igaz lett. Lehet, megbűvölt. Akkor jól tette, mert
addigra mélységek is bejöhettek ahhoz, hogy mélyebb legyen az is
amit csinálok.

OTTLIK GÉZA: GARABON GEREBEN (népmesék) illusztráció

Heiss E. C

T. Lipót:

Mellig, hétnyolczad jobbra, talapzatra helyezett tojásdad medaillonban. Göndör parókájának fürtjei vállaira omlanak, bajusza kicsiny s arcza leberetvált. Vértbe van öltözve, nyakkendője csipkéből való, palástját vállra vetetten viseli s mellén az arany gyapjas rendlátható. A talapzat előtti pajzson a koronás kétfejű sas van fölül koronával s körülötte az arany gyapjasrend láncza val. A medaillonra balról ~~[illegible]~~ függöny nehezedik. Feliratai a keretben:

„Leopoldus T. D. G. Roman. Imperator"

a talapzaton fölül: „Cum Priv: S. C. M."
s alól: „E. C. Heiss excud: Aug. Vind."

Feketemodor, méretei 31.6: 21.5 c/m.

Ltfa 7718

55/93 N: 1942.

Heiss, G. ? E.C. ?

T. József gyermek korában.

Mellig, kissé balra, kerek medaillonban, mely tojásdad keretbe van behelyezve. Göndör párókájának fürtjei vállaira omlanak. ~~Zyn~~ Nyakkendőjének csipke vége látható, vértbe van öltözve, az aranygyapjas rend jelvényét láncon hordja s hermelines palástja bal vállára van vetve. Fölül párnára fektetett császári korona, kard s jogar s alól érem képez díszt, mely mögül a medaillont átharoló babérgalyak törnek elő. Az érmen koronával fedett két pajzs van s az egyiken a kétfejű sast s a másikon a hármas halmot látjuk kettős keretzttel. A külső tojásdad keret disze szalag és pálma. Köriratai:

„Josephus Augustus Romanorum Et Hungariae Rex."

és az érem mellett:

„Amore Et Timore"

Fekete modor, méretei 27:19 c/m. G. Heiss metszette.

Ltpa 7658

55/93 N: 1924.

Heinzelmann Anna

Részvétel a kiállításon

Jubileumi plakátkiállítás
Bp. Építőip. Műv. 1975.

HEISTERMANTL, Anton Röfarayó

1760 Poroom

An 1998. 242.

H ltsz. 2402
IvH ltsz. 97589

m]
elé

936

m]
Szűz Mária, Szent Skolasztika és

cm. OMvH ltsz. 2390
ltsz. 2389

m]
Szűz Mária-szobor, 15. század

0

Heiss

rajzoló.

(Könyv)

Althann Jos. Comes ab.: Assertiones elementares ex ~~univ~~ univ. Philosophia sub auspiciis Leopoldi I. Viennae 1689. Typis Leop. Voigt.

Huszábra. Heiss után metsz. Weigel.

Magyar vonatkozás.

~~212, 357, 421~~

Heiss, Elias Christoph, német festő és rézmetsző, * 1660 Memmingen † 1731 ~~[illegible]~~. Augsburgban és Bécsben tanult, azután Berlinben és Augsburgban működött.

Trunkelsberg ben (Memmingen mellett)

Magyar tárgyú műve: Buda Képe nyugatról (rézkarc) gróf Althann Assertiones elementares ex universa Philosophia c. ~~[illegible]~~ Bécsben 1689 ben megjelent mikajaban.

Komáromi Kultúrház IX. 10.

Heiss, E. C

Jenő savoyai herceg

l.

Harsányi

28 l.

382 sz

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Fleiss, Elias Christoph

d.

Bpgrafabr 240.B

GRAFIKAI

VEGYILEG MARATOTT
FÉMCIMKÉK ÉS
REKLÁMCIKKEK

.POSTATAKARÉKPÉNZTÁRI
CHEQUE SZÁMLA
24339 SZÁM.

BUDAPEST, VIII.
TELEFON: JÓZ

Szá

.....

.....

Fizetendő és perlendő Budapesten.

Szállítás ideje	Drb	cm^2	Mean
É... hó ... nap			

Heiss, Elias Christoph, német festő és rézmetsző * 1660.
Memmingenben, † 1731. Trunkelsbergben (Memmingen mellett).
Augsburgban és Bécsben tanult, aztán Berlinben és Augsburgban működött. Magyar tárgyú műve: Buda képe nyugatról (rézkarc) gróf Althann: Assertiones elementares ex universa Philosophia c. Bécsben 1689. megjelent munkájában. (Thieme-Becker, Allg. Lex. d. bild. Kstlr. 16. k.)

MDK

Heiss, E.C. del

I. Lipót magyar kiraly mellképe.Rézm.

Majláth tört.kiáll. 198.l.

M.D.K.

Heiss, Elias Christoph, rajzoló
(1660-1731)

illusztrálta egy Bécsben, 1689-ben megjelent a filozofia alapelemeit tartalmazó könyv lapjait, melyek közül egyik Buda és Pest látképét ábrázolta, a budai lőportorony robbantását ábrázoló allegorikus kép egy kérlelésével.

Rózsa György: Budapest régi látképei /1493-1800/

Bp.1963. 66., 313. old.

Heisz, Elias Christoph MDK

Rézkarc: "Mons S. Gerardi"

A Gellérthegy volutás keretben.

75.o. 240. szám.

/dr. Kelényi B. Ottó/: Buda és Pest grafikus ábrázolásai a visszafoglalás korában. 1683-1718. 86 o. 16 repr. Bp. 1937.

Heiss Johann

nagynebeni festi festette
1755. Hatvany István
debreceni professor arcképét

Lós y Schmidt Ede
mondta?

Hebenstreit, Johannes
Magyar Univers
1928. 658.

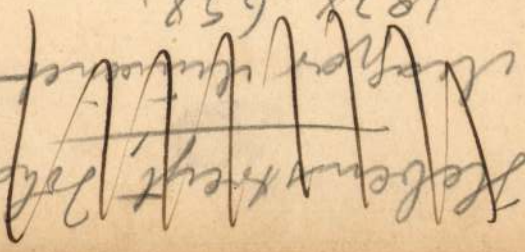

1660-909-13
Olvasó-terem.

177. ~~Villamos világító.~~ Villamos lámpa

Öt drb. villamo Zsinórlámpa kalapácsolt vörös rézből, egy körtével, ~~[illegible]~~ fedéllel. Méretei: 18 cm. átmérő.

Öt darab per 35 K..... 175.- K.

Készitette Barta Károly az 1906: VI. 22-én kelt és 1906:VII. 12-én 54608 sz. alatt jóváhagyott alkuegyezmény alapján (849-906).-- Kifizettetett 1906:IX. 2-án az 514 sz. nyugtára.-- Elszámoltatott 1906:X.17-én 1579 sz.alatt.

II. 123

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848.....l.

Név: Fleiss Johann

Foglalkozás: aranyleverő (Goldschlager)

Szárm.hely: _____

Hitfelekezet: _____ Csal.állapot: _____

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1785 XII. 12

A polgárjogért fizetett összeg forintban: _____

HEISS, Johann, pozsonyi kardcsiszár

J. H, bürgerl. Zeugschmied, 6 hetes lánya meghalt. (1764, 39. szám, 41)

Preßburger Zeitung
(Gentner)

Joseph Anton Heyss arayosó

Heiss 72, 208

Schoen Anna temp.

kapu feletti rácsot
készíti, ~~12.~~
125 frt

1759

1763 2 dupldorog arayozása
287 frt

Stílustörekvései

c. képével technikailag jóval szerényebb eszközökkel s bizonytalanul Munkácsy útján indult el, sokalakos falusi zsánerképet hevenyészett, melyben imbolygó fény adta a szereplők plasztikát. A fiatal művész nemcsak Munkácsy vásznait nézte meg, hanem alaposan tanulmányozta a francia festészet időszerű állapotát is s hamarosan felismerte, hogy vagy az egyik vagy a másik mellett kell döntenie, mert a kettőt áthidalhatatlan szakadék választja el egymástól.

Sorsát a Nő fehérpettyes ruhában (1889, Budapest, Márkus Miksa tulajdona) döntötte el, mely a Somogyi parasztokkal egyazon évben készült. Szakított nagy párfogójának festészeti elveivel. Új képe, mely álló nőt ábrázol, egyben első jellegzetes alkotása. A kép távlat- és háttérnélküli. A divatosan öltözött női alak betölti a teret. Kígyózó, értelmes kontúr foglalja össze s ami a legfeltűnőbb, mellérendelési s nem alárendelési

Fleiss József

ács

Sopron

1832. okt. 3.

evangélikus

Házi

2083

na immenso (bal) parsján a koronázási
ó magyar czímer előtt, ágaskodó lovon
z II Lipótot, ki a nyugati kardvágást
országgyűlésen jelenlévő karok és rendek,
elyet. Az immenso feljáró előtt az ország tíz
Balra az őrhöz közel a két közeledő hölgy
hajlással fogad, egy előkelő hölgy a király
kísérő urral s jobbra egy nemes ad felvi-
rgva vezet. A folyam tulsó partján a ligetet
nyában a repülőhid érkezik át, mig balról
kép alatt:
uf dem Königsberg zu Presburg das
Nov. 1790."

lkeretnek 30.4:37.9 s a réslapnak 33.8:

152/93 N° 16

Ø

Heiss József

bécsi festő

XIX. sz.

l.

Gangel. 22. l.

33. l. (J4 Heisz-

nek irva!)

dapest, 1937.) 35. l.

[9] Magyar Művelődéstörténet III. 634. l. és 384., 630. l-on levő képek. Tört. Eml. II. oszt. 11. köt.) 330—333. l. és 386—388. l.

[10] Apor Péter munkái: Metamorphosis Transylvaniae... (Magyar

[11] Balassa Bálint minden munkái. Kiadta Dézsi Lajos. Budapest, 1923., II. köt. 226. l.

[12] A Szépművészeti Múzeum új szerzeményei II. Hoffmann Edit: Grafikai művek. Magyar Művészet VII. 1931. 394—5. l.

[13] Meller Simon: Ferenczy István élete és művei. Budapest, 1905., 5. l.

[14] Berzsenyi Dániel: A láncok. V. ö.: Horváth János: Magyar Versek Könyve. Budapest, 1937., 225—6. l.

[15] Weiss Anna: Izsó Miklós élete és művészzete. Budapest, 1939, 96—99. l.

[16] Ybl Ervin: Lotz Károly élete és művészete. Budapest, 1938. 386. és 455. l.

[17] Homér Lajos: Benczur Gyula. Budapest, 1938., 64. l.

[18] Lázár Béla: Zichy Mihály élete és művészete. Budapest, é. n. 56—7. l.

[19] Márkus László: A színpadi díszlet stílusa. Szépművészet, 1940., 63—65. l.

[20] Ybl Ervin: Lux Elek. Szépművészet, 1941., 123. l.

Heisz

Laid

aronos

Heiss E. C.-vel

Bmk 16

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191 ..... év

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztai

Kelt ....., 191 ..... é

.....

tanu.

.....

tanu.

Ø Heistermeister Janus

Janus nev!

1883. Hol ?.?

vöd

Kovács Harang

Gy.l.

5729

L. az 5083-nál

I-136

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848.....I.

Név: Heisz Joseph Anton

Foglalkozás: aranylemezvert

Szárm. hely: Hagenbrunn (Elsőrantina)

Hitfelekezet: R.K. Csal. állapot:

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1777 XII. 10.

A polgárjogért fizetett összeg forintban: 8.

D

Heiszler Ferenc

könyvmdász

XIX n

l.

Kertészmyomtatott

236 l.

1939., 118. és 119. l. — Lepold Katalógus 190. sz.

MISERUHA, (282. kép)

szövete arannyal átszőtt piros bársony. Firenze, XV. század. Domború keresztjén fent az Atyaisten, alatta galamb, Krisztus a kereszten két angyallal, lábainál Magdolna. Lent baldachin, alatta szent püspök, alatta Szent György. Legalul megfejtetlen későbbi címer.
Mag. 125 cm.
Magyar munka, 1480 körül.
Először az 1609. évi leltárban.

Henszlmann: A bécsi 1873. évi világtárlatnak magyarországi művelőinek régészeti osztálya. Bp. 1875—76., 190. l. — Czobor: Egyházi emlékek a történelmi kiállításon. Bp. 1898., 76. l. — Csernyánszky 69—72. l. (Képe 69. l.) — Horváth Henrik: Zsigmond király és kora. Bp. 1937., 176. l. (Képe XXXI. táblán.) — Lepold—Lippay VIII. tábla. — Horváth, Enrico: Il rinascimento in Ungheria. Roma, 1939., 119. l. — Lepold Katalógus, 219. sz.

BURSA,

bársonyfedővel és oldalakkal, négyszegletes. Fedelén töviskoszorúban IHS és négy gomb.
Szél. 20 cm.
Német munka, 1480 körül.
Schnütgen kölni gyűjteményéből Simor prímás [illegible] 1884.

D

Fleischer Lívia

grafikus

1947-48-ban a Nagy Balogh János kollégiumban Magyarországon Pap Gyula vezetése alatt tanult. Krokijaival szerepelt a Kollégiumnak a Képzőművészek Szabadszervezetének budapesti helyiségében rendezett bemutatkozó kiállításán.

Láttam 1948. okt. 3

Nagy Balogh János

kollégium Nagymagoson volt. Most beoltva a Derkovics kollégiumba és rendben felv. őket a fördrolába. Vezető tanár Pap Gyula volt. A nagymarosi iskola 1948-ősszén megszűnik. 1949-től nyari szünetelés lesz. Kiállításuk 1948. okt. a szakszervezet bpesti helyiségében.

1) Kiss János, szül. Zalanémetfalu 1928. Egy ezeg volt a kollégiumban. 1. Beküldött munkája, első természettanulmány, tanulmány fej. akt tanulmány, tanulmány fej. Szén rajzok.

Pasztetek-

Heiszler Margit

stul. Sopronban 1893 dec. 6.
Rk. 4 polg.
1917/18. I. elsőeves mu-
vésznőv. Deák Ebner L. Pilch D.
1917/18 II. elsőeves n.o.

Horog, Kelta VIII. 177

Ø Heisshaimer Lajós

festő

nehány illusztrációja az

alábbi minben

D C Sgar

de von H. Louis.

g von Brack u. Fechner in Berlin.

MDK

Heiss Károly

A XIII.ker.elöljáróság tervp., tervét dicséretben részesitették és 100 pengővel jutalmazták.

(-ek.) : A XIII.ker.elöljáróság székháza.

A Pesti Városháza, 1936. 5.sz. 25.lap

MDK

Heise Károly építész

Döntöttek a Pénzint. Közp. szabadságtéri székházának tervpályázatáról. Pesti Napló, ~~1926~~
1937, jun. 26.

Heisz, keramikus

A miskolci porcelán és kőedénygyárat elhagyván, az Apátfalván létesült Kőedénygyár egyik alapitója. 245.o. Valószinüleg a porcelán készitéshez is értett, mert nevével kapcsolatban a porcelán"megjelölés is szerepelt.

Molnár László: Porcelán és kőedénygyártás Miskolcon a reformkorban. 239.o.

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve. VI. 1966. Miskolc
A Herman Ottó Múz. kiadása. Miskolc

M.D.K.

Heisz Antal

Edénygyártással foglalkozik. Származási hely nélkül. Anyakönyvben: "porcelángyáros". Felvidéki, vagy morvaországi gyárban tanúlhatott.

Molnár László: Az apátfalvi keménycserépgyár és az 1846-os iparmükiállitás. 276.o.

Az Egri Múz. Évkönyve. II. Eger, 1964

MDK

Heisz Géza

részt vett a kiállításon

Beneze László: A K.U.T. kiállítása a Nemzeti Szalonban

Képzőművészet 1935 18.1. 80.sz.

HEISZ JAKAB piktor. Egerben 1775-ben --+
Schmid János házában irják össze a város IV.
negyedének 4.fertályában, mint vagyontalan
zsellért.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

M.D.K.

Heisz Jakab, piktor

Egerben 1775-ben Sermid János házában lakik, mint vagyontalan zsellér.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 338. old.

M.D.K.

Heisz János egri asztalosmester

„Eger, 1764. Az egri magistrátus számára azon szobát, amelyben a német mester lárok, évi 25 forintért bérbeadta."
[Ezt az adatot szóról-szóra leírtam, mert nem tudtam lefordítani magyarra, Bne.]

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 338. old.

M.D.K.

Heiss János, pallér

az egri püspöki rezidencia Pickler Jál és Szantner András által közösen vállalt 1738. évi epitkezésének pallérja.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 338. old.

M.D.K.

Heiss János, pallér

a püspöki rezidencia 1738-évi építkezésénél szerepel.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 338. old.

HEISS János pallér, aki az egri püspökixrezidencia 1738. évi épitkezéseinél mint pallér szerepel.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

M.D.K.

Ideisz János, kőműves

nevét Carlone-val kapcsolatban, mint Szombathely-i Pichler egri kőművesmesterségnek a püspöki rezidencia építkezésénél alkalmazott pallérját említik. 1752-ben Pichler Gál Decédje:

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső,
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

316. old.
+338. "

HEISZ János egri kőművessegéd. Egerben --+ Pichler György kőművesmester segédjeként irják össze 1752-ben.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

HEISZLER Zoltán

- Stifner - : Grafikusunk. = Egyetemi lapok,
XXVI. évf. 15/16. r. 1984. okt. 29. 7. p. ill

following publications

Podpis-Signature
Pečiatka-Cachet

Heiszler Zoltán

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

grafikusművés

EGYETEMI LAPOK

1984-10-29

1021

HEISZLER ZOLTÁN: GRAFIKÁK

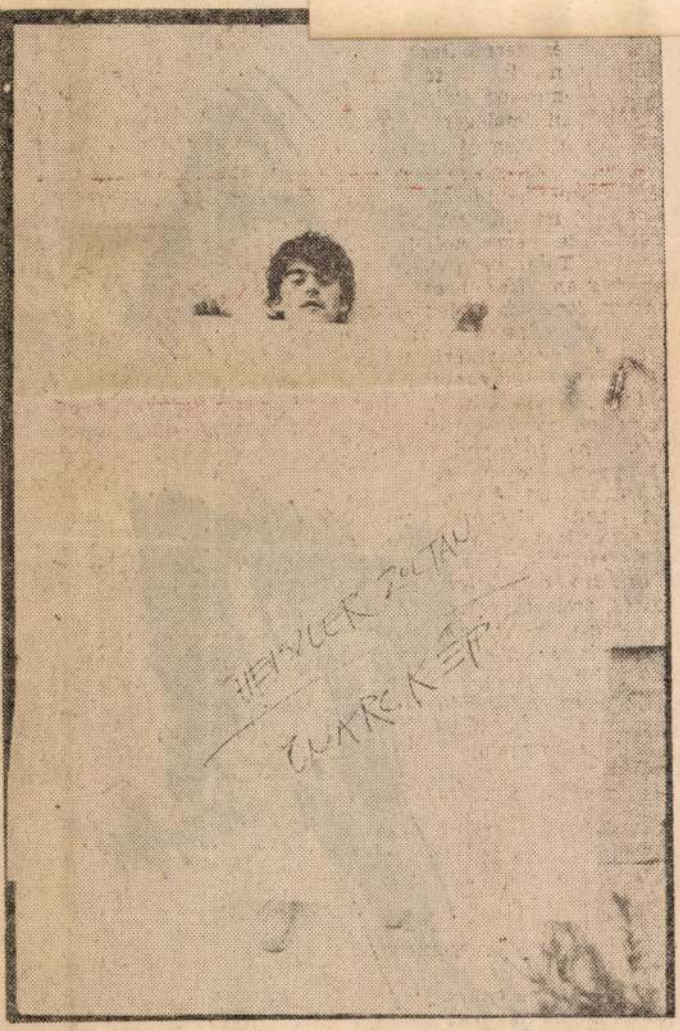

Grafikusunk

Heiszler Zoltán
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-743, 340-726
Grafikusművész
EGYETEMI LAPOK
1984-10-29
1021

Heiszler Zoltán grafikája

mus politikai g[illegible]
egyelőre csak kvázitörvényszerűségek vannak. A PG tankönyv persze ezt sem veszi figyelembe; szocializmusképe teljesen deformált és időszerűtlen; törvényszerűségei nem törvényszerűségek. A szocializmus, mint mondtam, még nem kristályosodott állapot, alapszerkezete még formálódik, nem lehet elemezni, legalábbis az alapszerkezete oldaláról még nem.

— Látsz valami különbséget a történészek és a többi hallgató között?

— Feltétlenül; történészeket könnyebb tanítani; a különbség nem árnyalatnyi, erősen érezhető.

— Mi ennek a magyarázata?

— A nem szakosoknál inkább a morális kérdések kerülnek előtérbe. A történészek sokkal jobban tisztelik a tényeket, de még náluk is előfordul, hogy egyszerre jelenik meg bennük a „szaktudós" és a magánember.

— Ezt hogyan érted?

— Közöttük is vannak — nem is kevesen —, akik számára a történelem befejeződik a második világháborúval; a „jelen" pedig mint valami teljesen külön, önálló fogalom jelenik meg. Ilyenkor aztán a tények tisztelete náluk is csak a múltra vonatkozik, a „mával" szemben sokkal kevésbé türelmesek. Végül is ez nem meglepő. A könyvben tükröződő szocializmuskép és napjaink realitása között szakadék van — a marxi elméletet így aztán nem könnyű elhelyezni. Ebben segíthet a PG bevezető órával kezdeni, „botránykő" tankönyv kiik tásával. Utána az előadás szövegfeldolgozások követk nek. Sajnos, az utóbbi r szokott igazán sikerülni. különböző csoportok olva ritmusa más és más — a f egyfajta alkutanfolyammá lik. Amit végül is át tud venni, az kompromiss eredménye aközött, amit követeltem tőlük és aközött, amit ők teljesítettek.

— Tehát nem tudod mindenben elérni a céljaidat?

— Nem, hiszen nagyon kevés eszközöm van rá, és azok is olyanok, hogy nem szívesen élek velük. És ott van még a magas, heti 35-40 órás óraszám is; ezt persze az úgynevezett „kétszakos képzés" is indokolná. A két-három szak csak papíron létezik. Nem hinném, hogy lenne olyan diák, aki egyforma energiát, időt szentelne mindkét szakjának. A tanszékek is csak abban rivalizálnak egymással, hogy melyikük tud több óraszámot kipréselni magának. Sokkal értelmesebb, ésszerűbb lenne a másfél, akár egyszakos képzés.

— Vannak, akik szerint ez a látókör , a szemlélet beszűküléséhez vezetne; mások szerint az egyszakosság a munkaerőproblémák miatt nem járható út?

— Ezek nem védhető érvek. Egy tárgyra alapozva is lehet valakinek korszerű világlátása. A szűk vagy tág látókör nem függ össze a két vagy több szakkal, a szakismeretek nem szemlélethordozók. Hazékeny, de az [illegible] re kevesen kíváncsiak. Pedig amíg ezeket nem ismerik, kiszolgáltatottnak fogják érezni magukat. A PG presztízse helyett inkább különböző tanárok presztízséről beszélhetünk. Ahány tanár, annyiféle módszer és hozzáállás. Ez törvényszerű és nem baj. Ami most folyik, az a dogmák széthordása, lebontása. Utána majd lehet építeni, újrakezdeni.

— Végül, hogyan látod a PG oktatás jövőjét?

— Bajban lesz, hiszen kemények a gazdasági feltételek. Az eddigi PG, ez az „élő kövület" erről már nem tud mit mondani. A szocializmus PG-je — legalábbis a tankönyvekben — csak kívánságlista, s a jelenlegi PG egyetlen eredménye, hogy szövegeket olvashat; ez azonban nem teremthet létjogosultságot számára. Rá kell jönnünk — a közvetlen „megideológizálás" nem célszerű többé. A tudomány felé kellene kitörni, végre a kor tudományos szintjén kellene tanítani minden ideológiai tárgyat.

Dán R. Róbert—
Kozák Péter

Heiszler Zoltán

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

grafikusművész

EGYETEMI LAPOK

1984-10-29

1021

HEISZLER ZOLTÁN: MADÁR

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
EGYETEMI LAPOK

...letleges, de lelkes módszerei-
...re, a lap körül forrongó ese-
...ményekre, Koczkás tanár úr
...kiállására természetesen én
...s emlékszem, de ezeket nem
...smétlem el. Nem esett szó
...azonban azokról az esemé-
...nyekről, amelyek lehetővé tet-
...ék számunkra, hogy demonst-
...ráljuk: itt korántsem egy il-
...legális kiadványról van szó.
Valamikor '65 májusában
Aczél György kérésre, aki ak-
...kor miniszterhelyettes volt,
...rendeztünk az Egyetemi Szín-
...padon egy Tiszta Szívvel-
...estet. Ide *Aczél György* is

Ezután a lap elt...
elől — megjelent...
sem, nem tudom.
re távoli jogutó...
tekinteni az egy-k...
sőbb indult Mozg...
induló gárdában t...
Simonffyval, Szab...
val). A Mozgó V... esirait,
kezdeményeit, úgy érzem,
a Tiszta Szívvel folyóiratnál
kell keresni. S persze, ebből a
körből toborzódott az Elérhe-
tetlen Föld antológia — a ki-
lencek csaknem valamennyien
Tiszta Szívvel-szerzők voltak
egykoron.

A Tiszta Szívvel-t úgy kell
elképzelni, mint egy rakétasi-
lót. A rakéták elindultak, s
ma már — amennyire ez az
irodalomban egyáltalán lehet-
séges — többé-kevésbé egyen-
letes pályáról adjuk a jeleket.
Annak idején persze, a raké-
tában ülve a start előtt, pél-
dául az irodalmi élet buktatóit
nemcsak hogy nem ismertük,
de nem is hittük el. Ez húsz
év alatt gyökeresen megválto-
zott...

Igen, most lapot szerkesztek
megint. Az eltelt húsz eszten-
dő tapasztalatait is felhasznál-
va, a buktatókat is ismerve
vállaltam föl a Mozgó Világ
irodalmi rovatát. Ez persze
más: itt és ma nem a létreho-
zás, hanem a lapnak a meg-
felelő pályán tartása a felada-
tom. S az, hogy vállalván,

... egyéni beszélgetéseket
is: művekről, egyéni problé-
mákról. A nyilvános rendezvé-
nyeken gyakran szóba kerültek
társadalmi, esztétikai, politikai,
kritikai problémák, néhányszor
külső vendégek meghívásával
is.

A hatvanas évekbeli alkotó-
köri munkának tehát ez az ér-
tékigénye volt az első, igen lé-
nyeges jellemzője. A másik
mellőzhetetlen elem az volt,
hogy igyekeztünk a kör tagjai-
nak munkájukban a legmesz-
szebb menő — az akkor lehet-
séges — autonómiát biztosítani
— felnőttnek, egyenrangú part-
nernak tekinteni őket. Tulaj-
donképpen a felnőtt alkotóvá
válásnak ez az igénye inspirál-
ta a tagságban 1964-ben a vi-
lág elé lépés vágyát is, ebből
született a folyóirat-alapítás
gondolata.

Koczkás

Az emlékezéseket

Heiszler Zoltán

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Arafilmszűrés

EGYETEMI LAPOK

1984-10-29

1021

HEISZLER ZOLTÁN: GYÁSZ

BEAC-ERE

ATLÉTIKA

— Az országos ifjúsági többpróba-bajnokságon *Büki Bernadette* a hétpróbában a 4. helyen végzett. Eredményével — 5068 pont — teljesítette az aranyjelvényes szintet.

A MAFC versenyén két jó eredményt értek el versenyzőink. Magasugrásban *Bános Csaba* 204 cm-rel győzött, míg gerelyhajításban *Rockenbauer Nóra* 50,28-cal a 3. lett.

Két ezüstérmet szerzett a BEAC a Kaposvárott lebonyolított serdülő B-korcsoportos országos bajnokságon. Gyenes, fiú 400 m-en 154.491, Bányai pedig fiú 4 kg-os súlylökésben 114.731.-el léphetett a dobogó második fokára.

KOSÁRLABDA

— Megkezdődött az új idény. A BEAC női csapata, amely az előző bajnokságban meglepetésre az 5. helyen végzett, ezúttal is győzelemmel kez- Menyecske utcá- lt jobbnak 19 SK-nál. Legjobb

RITMIKUS SPORTGIMNASZTIKA

— Nagyszerűen szerepelt *Ács Viktória* az idei országos serdülő bajnokságon. A Tornacsarnokban lebonyolított versenyen Ács kötéllel és szalaggal is győzni tudott, míg az összetett versenyben ezüstérmes lett s szintén a második helyen végzett a BEAC serdülő csapata is. A gyermek korosztályban is kitettek magukért a BEAC-os lányok. *Kovács Dóra* az összetett versenyben ezüstérmet vehetett át, míg a csapatversenyben a BEAC — *Szalay Andrea, Lakatos Zita, Gulácsy Alexandra, Pataki Szilvia, Pogácsás Magda, Kovács Dóra* — csapata nyert!

Szintén a Tornacsarnok volt a színhelye az országos ifjúsági bajnokságnak, ahol 8 egyesület 49 versenyzője indult. A BEAC hét ezüst- és egy bronzérmet szerzett. *Béres Emese* labdával, *Lakatos Mariann* szalaggal lett a 2., míg a BEAC csapata a 3. helyen végzett.

TÁJFUTÁS

— Két győzelmet értek el

Heiszler Zoltán

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Arg fi Szemüvés

EGYETEMI LAPOK

1984-10-29

Ezen a csatornán nyer vérfris- nek, hogy a közösségteremtő

1021

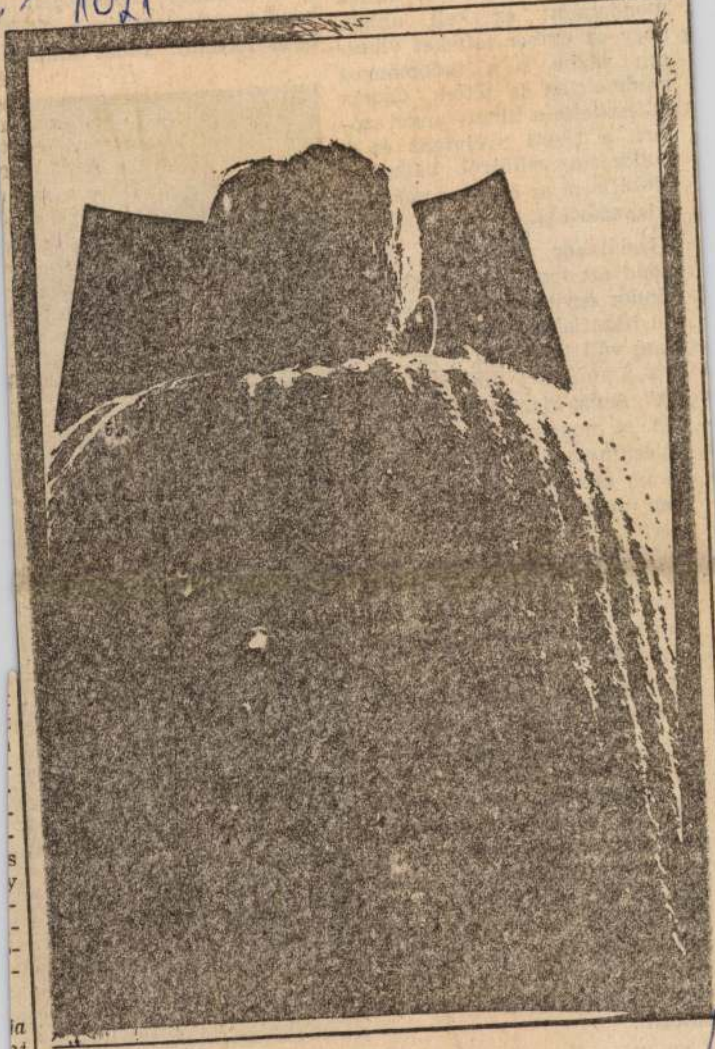

HEISZLER ZOLTÁN: SZIKRA

z és kitarto
ı ságnak szo
- kább meg
- mondanám
z hogy az er
- sen végbe
- eredményei
, elkészítette
t tárt, a tib
ı buddhista
filozófiáról
értekezéseket.

Halálakor Kemény Zsigmond ezt írta: „Kőrösi Csoma Sándor egyike azon kevés számú hazafiaknak, akik ösmeretessé vált nevükkel a külföldnek a magyart eszébe juttatják". Azért idézem ezt az 1842-ben írt mondatot, mert Kőrösi teljesítményét nemzetközileg hamar elismerték, a külföldiek nem pusztán tudományát dicsérték, de példátlan emberi erőfeszítését, lemondását, sőt aszkézisét is. Ideje nemcsak a romantikus célt méltatni, hanem a magatartást és teljesítményt is kiemelni.

Jól teszi ez a kollégium, ha — fölvéve Kőrösi Csoma nevét — elkötelezi magát az általa képviselt emberi és tudósi magatartás mellett. Ezt azért is el kell mondanom, mert úgy érzem, ideje már az értékeket előtérbe juttatni, ma szükség van olyan emberi tulajdonságok hangsúlyozására, amelyek az egyes ember erőfeszítését, a minőséget, az igazi teljesítményt segítik kibontakozni.

Alkalom ez az ünnepség ar-

Köpeczi Béla művelődési minis

Heitler László festőművész
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-743, 310-726

KISALFÖLD
1984 -11- 3

1021

KRITIKA

Vallomás az „egykor volt pannóniai világról”

Heitler László kiállítása a soproni Festőteremben

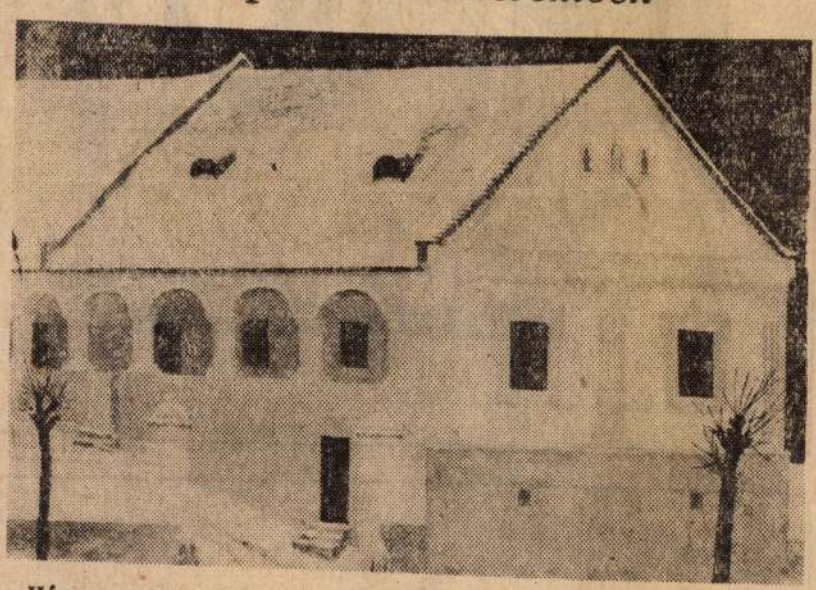

Ház.

„Úgy érzem, a mai földindulásról nekem kell szólnom, akinek dédnagybátyja Savanyó Józsi bandájával járta a Bakonyerdőt, és más ősei kezétől és verejtékével vált termővé az itteni föld” — vallja magáról Heitler László festőművész, akinek alkotásaival első alkalommal találkozhat a soproni közönség. És, hogy ez a földindulás művészetében miért meghatározó, annak magyarázata egyértelmű: Heitler László tudatosan vállalta a hiradást, „az átalakuló, egykor volt pannóniai világról”; miként festészetének anyagába olvasztotta szülővárosának, Pápának, a Balaton-vidékének népi hagyományait és a táj eredeti szépségeit is.

A művészeti íróként is kiváló festő egyik tanulmányában írt arról, hogy a látvány helyett ma inkább a forma és a térképező, környezetátalakító kísérletek dominálnak. Hogy ebben a megújuló művészetben mekkora teret kaphat a genius loci, azaz a hely teremtő, munkára késztető szelleme, azt még a jövő dönti el. Ám kétségtelen, hogy Heitler László alkotótevékenységében a formavilág a domináló. Személyes élményéből, egy évtizedekkel ezelőtt „felfedezett” bakonyi paraszt-barokk ház csodálatából, igézetéből táplálkozik részben mai művészete; amely nem idegen a konstruktivista szemléletmódtól, sőt, műveinél rokonságot vélhetünk Barcsay Jenő és Gadányi Jenő szín- és formavilágával. Akárcsak ők, alkotásainak szövetébe ágyazta a népi és szakrális emlékeket, a hőtehérre meszelt bakonyi házakat és azok mértani díszítményeit, a faragott székeket, pásztorbotokat, útszéli pléh Krisztusokat. Ugyanakkor a szentendrei művészettel való kapcsolatára jellemző, és az ott kibontakozó nemzetközileg is kiemelkedő szellem hatására jelennek meg műveiben az ódon kopogtatók, rézkakasok, ablakrácsos-motívumok, melyek egyúttal a pápai élményekre is utalnak.

Mégis, ha a tárlatlátogató a jellegzetesen, ismétlődő motívumokban többet vél felfedezni, mint a népművészet hagyományőrző erejét és rusztikus tisztaságának szépségét akkor az abból eredhet, hogy Heitler László művészetének inspirációja sokkal átfogóbb annál, hogy felszínesen egyetlen helyhez kötődjék. A látvány esetlegessége mögött ott rejlik a dolgok törvényszerű szerkezetét és rendjét feltáró formavilág. Az elvesztett múlt emlékezete, a valamikori közösségi élet, amely napjainkban már csak az eredeti funkciójuktól megfosztott motívumokban, ablakrácsokban, árkádokban, ódon gádorokban, falusi relikviákban lelhető fel.

Ezek után kissé meglepődve fogadhatják a szemlélődők a művésznek a hátsó teremben kiállított munkáit: amelyek többsége inkább közelít a hagyományos kompozíciójú, klasszikus szerkezetű, természet-elvű kifejezésmódhoz. Önkéntelenül is felvetődik a kérdés, talán valamiféle stílusváltás tanúi lennénk? Ám ilyesmiről szó sincs. A művésztől tudjuk, csupán visszatért a valamivel oldottabb formákhoz. Ezáltal a bakonyi tájhoz és szülőföldjéhez kapcsolódó szálak méginkább felerősödnek. A plasztikusan elmosódó színek, a szelíd harmóniák, a természethez fűződő lírai kapcsolatról vallanak. A táj varázsában, évszak szerinti változásaiban, ott él valami emelkedett derű és mélyebb biztonság. Ami legalább olyan könnyen befogadható, mint a maradandóságot kereső és sajátos motívumokkal kiemelt konstruktív törekvések. Mindezek napjaink zaklatottságában, hullámveréseiben legalábbis reményt nyújtanak.

Kuntz Zoltán

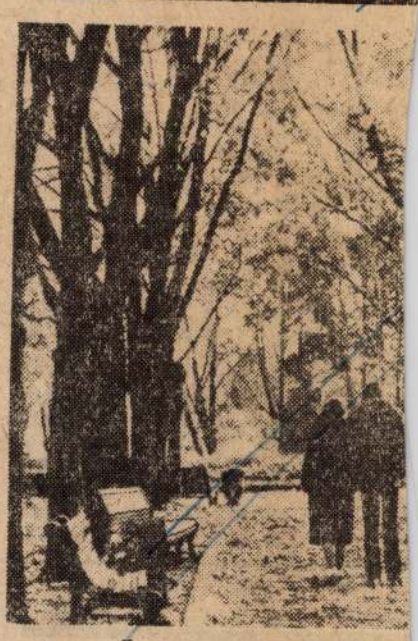

■ Őszi séta.

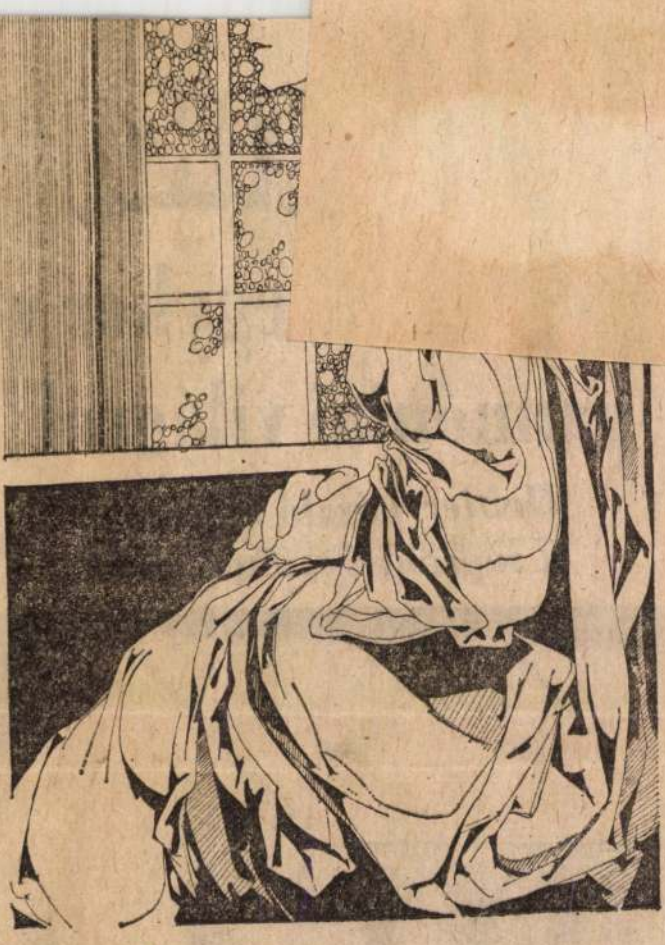

■ Ámon László: DÉLUTÁN

Péntek Imre

Laza keret

Cetlik, címek, telefonszámok,
lejárt jegyek, határidők,
a mássá válás jegyzőfüzetében
sietős rögtönzések.

Kinek ennyi a tartozása,
az követeléssel törleszt;
panel-világ ablakhierarchiája:
tizemeletes burleszk.

Halványuló emlékek, eltűnő szokások

Virrasztó Radnótiért

Kossuth-díjas zeneszerzőnk és népdalgyűjtőnk, *Lajtha László* élete utolsó évtizedeiben szüntelen Dunántúlt járta, rendszerint *Erdélyi Zsuzsannával*, aki azóta elnyerte az Európa-díjat. Sopron megyében mintegy 25—26 faluban gyűjtöttek. Egykori mesterem, Lajtha így vallott a gyűjtési módszeréről: *„Amikor öreg férfiakat s asszonyokat kérdezgettem, mindig hozzátettem kérdéseimhez: ne azt mondja, ahogy most van, hanem azt, ahogy fiatal korában volt, vagy azt, amit még szüleitől, nagyszülőitől, s az ő korukbeli énekesektől hallott".* Tapasztaltuk, hogy van olyan, amiről az énekesasszonyok szívesebben vallanak asszonytársnak, mint férfinak, például hogy hány éves, hol, mikor, kitől tanulta az éneket. Néha előfordul, hogy mást mond a gyűjtés kezdetén, mást a végén.

— Milyen volt a virrasztó népszokás? — Az esti harangszó után, elvégezve a háztáji munkákat, az idősebb rokonok, szomszédok, ismerősök felöltötték az utcai ruhát és elballagtak a halottas házhoz. Régebben a kórház nélküli világban, az elhaltat a házban az ágyon, vagy székekre tett deszkán „terítették ki". A virrasztók nyáron nyolc-kilenc órakor, télen hét óra tájban gyülekeztek. Fiatal elhalthoz eljöttek ifjak is, kortársai, pajtásai. Körülállták a halottat, jutottak a konyhába is, kívülre is. A virrasztást az énekesasszony vezette, ritkábban férfiénekes. Megállt a halott lábánál, néhány szavas bevezetés után előénekelt egy verssort, utána mondták a többiek, és így tovább folytatták néha tíz-húsz versszakos, bő áradású virrasztó énekeiket éjfélig, jónéhányan visszamaradtak hajnalig. Néha az asztalhoz ültették őket, csekély enni-innivaló is akadt. Az előénekes a petróleumlámpa gyér világánál belenézegetett vaskos zsoltáros könyvébe, kéziratos füzeteibe is, de jobbára csak emlékezetből jöttek elő a hosszú, gyakran költői szárnyalású dallamok, veretes régi szövegek:

„Sok rendbéli népek, kik most jelen vagytok. / Végső szolgálatot hozzám bemutattok, / Anyámnak, a Földnek keblébe takartok,

Heitler László

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

festőművésznek (Pápa)

NAPLÓ (VESZPRÉM)

1981 NOV 20

1021

Heitler László kiállítása Győrben

A Bakony és a Balaton-mellék népi építészeti motívumai jelennek meg *Heitler László* pápai festőművésznek azokon a képein, amelyekből kisebb gyűjteményt mutat be napjainkban a győri Kisfaludy Színház. A tárlat, melyet *Tatay Sándor* író nyitott meg, december közepéig látható a színház tágas és világos előcsarnokában.

A várpalotai siker

Heitler László

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

festő - grafikusművész

NÉPSZAVA
1984 NOV 17

8

1021

Heitler László BALATONI HALÁSZ

rtfűn

lemezek talpára

ınk Enyedi Lajosnéval, s egy aillat legyint meg bennünket.

ísz a levegőbe a vállalati szb ıak vezetője, s nevet a meg- indulok tovább. Ahová jöt- Cipőgyár. Az üzem pedig, :si vagyok, épp a mikroporó- énck helye. Odabenn aztán ommal hál' istennek semmi ın keletkező bomlástermék, en szagát szintetikus vanília-

hentetéssel. Újításunk lényege, hogy a présgépből kivett lemezeket szinte azon nyomban hőkezeljük. Az eredmény: *jelentős energia- és létszámmegtakarítás*, de a legnagyobb talán annak a nagy területű épületrésznek a felszabadulása, amelyben korábban a lemezeket pihentettük.

A dolog így utólag pofon egyszerűnek látszik — mint minden, ha már egyszer megoldódott —, bevezetését azonban hosszas kísérletezés,

tási versenyben. Az elmúlt öt évben elért gazdasági eredmény után az újítók 2,3 millió forint díjban részesültek. A kifizetett újítási díjak 24 százalékát fizikai dolgozók kapták.

Ami szárnyakat ad

S hogy mitől ekkora itt az újítási kedv? A közgazdasági bizottság vezetője azt mondja, hogy sokat jelent a vezetők kedvező szemlélete. Közülük sokan maguk is újítók, tehát értékelik, nem kezelik mellékesen ezt a témát. Szinte folyvást bátorítják a fizikai dolgozókat: nyújtsanak már be újítást, ne hagyják elveszni jó gondolataikat. Az embereknek valósággal szárnyakat ad a bizonyosság, hogy *elfogadott újításaik jó része hamarosan megjelenik a munkában*. A szakszervezet kezdeményezésére már a brigádokat is bekapcsolták az újítómozgalomba. Az eredményes brigádok az újítási díjon kívül külön jutalmat is kapnak. Az újítani kívánóknak egyébként évenként kibocsátott újítási feladatterv hívja fel a figyel-

HEITLER LÁSZLÓ

Uj Tükör, XXIV.évf. 32,sz. 1987

1899-1900-1901, Koll. 1-3. 1900, 1904-1905, Koll. 1-2. 1906-1907, Koll. 1-2. 1967, 1974.

1964

1907

1890: 1-2.5-18. sz. F.

1882: 60. sz.

CIFRA PALOTA

FESTŐ A SZÜLŐFÖLDJÉN

HEITLER LÁSZLÓ KÉPEIRŐL

Borház télen

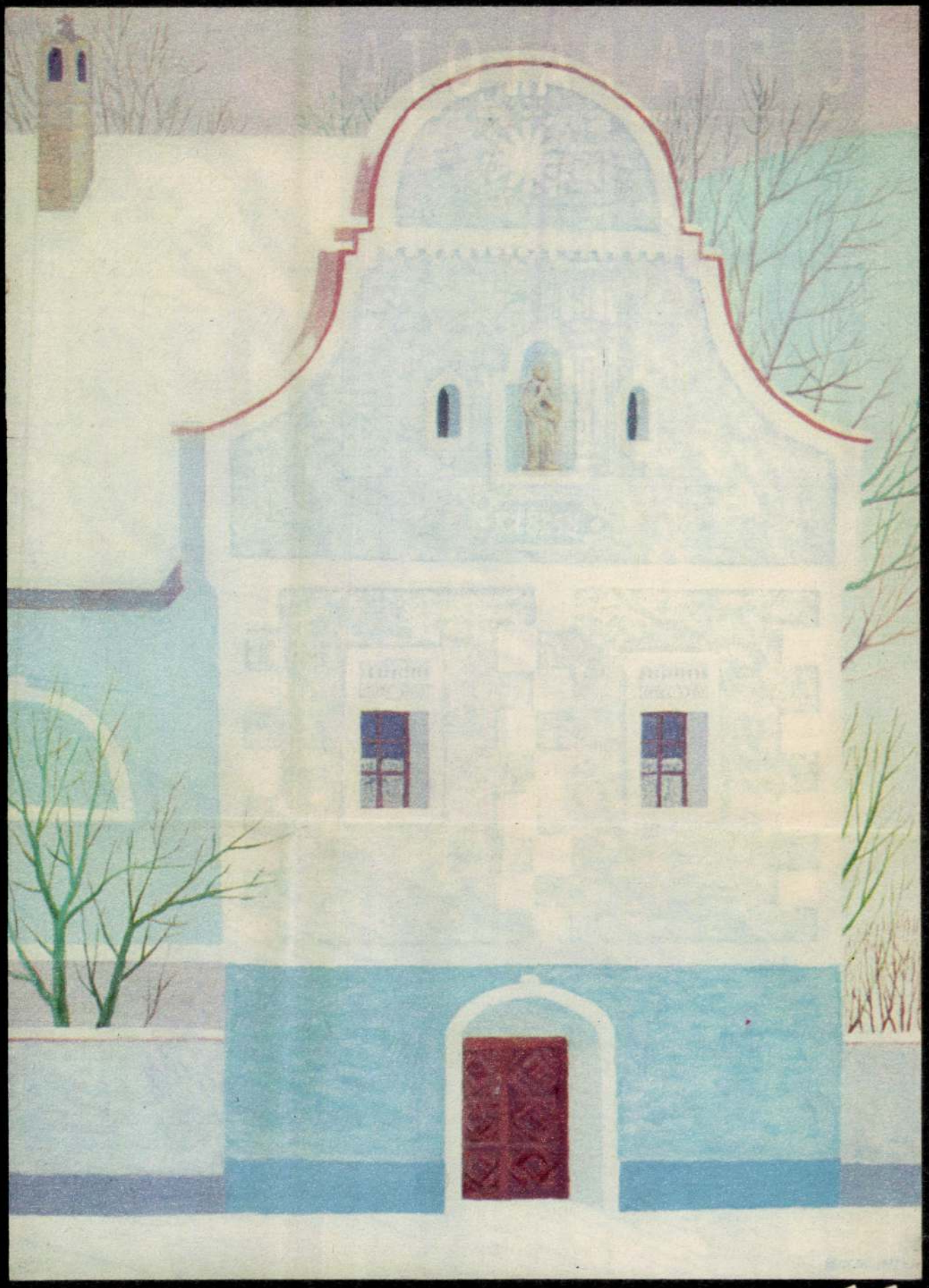

A festő maga festette arcképe

Heitler László, aki maga is a Dunántúl, közelebbről Pápa szülötte, megszállottan és szerelmesen szűkebb-tágabb pátriájának – a Bakonynak, Balaton-felvidéknek – a festője. Még pontosabban: e táj falvainak, e falvak házainak, udvarainak, présházainak, feszületeinek, szobabelsőinek, paraszti tárgyainak. Pillantásában a szigor és szeretet páros szándéka vizsgálja e szűkre fogott kis világot; a házak, tárgyak, tájrészek embermeleg, emberkéz formálta mondandóit, melyeket – a színek varázsló áttételezésével – képekké, látott és tapasztalt, lényük-lényegük „örökkévaló" megőrzésével költői képekké lényegít.

Első pillantásra – a komponálás józan szigora és a tárgyiság megőrzése következtében – akár dokumentáló bemutatásnak vélhetnők képeit, szándéka nem idegen ettől sem. De mégis, valamit hozzájuk tesz, valamit elvesz belőlük, térbe helyezésükkel megszakítja a naturához kötődő láncolatukat, magyarán: egy másik szubsztanciában mutatja fel a való világ szférájából a művészibe átemelt mivoltukat. Ahogy Arany János írta: „Nem a való hát, annak égi mása . . ."

Égi mása? Művészit mondjunk! Mert – levelében – maga is így vall: „Gyerekkorom óta járom a Bakonyt, felnőttként évekig dolgoztam bakonyi falvakban . . . Az az elvont rendszer tart ma is rabul, melyet ritmusos utcasoraik árkádos, gazdag oromdíszes házaik, mesterien faragott székeik, kovácsolt rácsaik kifejeznek . . . Lehet, hogy absztraktot szeretnék festeni, de mindig valami megfogható kerekedik ki a kezem alól."

Ez a „megfogható", de mégis az elvonás (az absztrahálás) szűrőjén átbocsátott valóság az otthon, a táj, a szülőföld, a haza mélységes szeretete . . . Ennyivel beéri. Ő nem akarja megváltani a világot, és nem akar megválni attól a világtól, melynek létét, festő voltát, emberségét köszönheti. A XVII. század holland kismesterei jutnak eszembe róla: kocsmák, részegek, szobasarkok, csendéletek festői, a holland „kisvilág" hű mesterei.

S még valami. Az emberséget (az emberiséget!) és az emberkéz formálta világot, annak tárgyait elpusztító technikai szupercivilizációtól Heitler László képei megmentik, mert újabb létezésbe – a művészibe – emelik át a dédelgetett népi szellem arculatát. A világ tökéletesedik – de elridegül. Heitler képei e ridegülő tökéletesedés sívó pusztulásában apró lángocskák, lüktető melegek; ha akarna, sem tudna mást, nemesebbet végezni.

BENCZE LÁSZLÓ

A MŰVÉSZ FELVÉTELEI

Ház

Heitler László, festő-grafikusművész
„Hiteles kép", összeállította: Menyhart László.
Nivódyás művek, 1973/4. 35-39. o.

„Szobrok és gondok." (Beszélgetés Marton László-
val.) 1987/11-12. 34-39. o.

Művészet, 1989., okt., 9-old.

M.D.K.

Heisz János, kőműves

nevét Carlone-val kapcsolatban, mint Szantner és Pickler egri kőművesmesterek a püspöki rezidencia építkezésénél alkalmazott pallérját említik. 1752-ben Pickler Gál segédje:

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső,
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

316. old.
+338. "

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Heitler László
NAPLÓ (VESZPRÉM)
1980 DEC 25
1021

Pákolitz István:

Igazándiból

A furuglás bojtárok
meseszomjú csirásgyerkőcék
hallottak ugyan rebesgetni valamit
bizonyos szabadítóról
bár lelohasztotta repeső kíváncsiságukat
hogy csak hasonszőrű szerzet
lesz az illető
ács vagy egyéb kisiparos-ivadék
s a gyönyörű lóditásokon kívül
mit lehet attól várni
akinek nincs egyebe csak a rajtavalója

Szentigaz
minden zagyvalékot összehordanak
a hetyegő traccsos mihasznák
mulatják az időt
pásztorkodóinknak pedig
a könyökén jön ki már
a tömérdek elnapolt dátum
igéret jóslat ámítás mese

De midőn az üstökös csóvája
ott csillagszórózott az istálló fölött
zavarodottan bámulták a fényességet
és igazándiból ácsingóztak
a pásztor-szívük szerinti jóra-szépre

Károlyi Amy:

Karácsonyéjjel

Alszik a rendőr a poszton
és alszik a hó
a karácsony éjjel
altató

Csak az álom
van ébren
fababák kopognak a kövön
kevélyen

Mire a TV-hez érnek
megáll a huszár, megáll a ló
elérte őket az álom
az álomból való

Nincs többé kemence
padka
központi fűtés melegén
alszik a macska

A gyeryták is elalszanak
levegőben megáll
a hógolyó
fehér tabletták
hullanak az égből
mindnyájunknak jusson
altató

Csak az alföldi ember tudja, érzi, milyen kincs az erdő, hogy pénzt ér annak minden gallyacskája. Hiszen ott, a Tiszántúlon a szikes sík vidékeken most is olyan kevés van belőle. A mi vidékünkön, a Berettyó és a Körösök táján is csak most lettek rudaskorúak azok a tölgyesek, akácosok, melyeket az 1950-es évek második felének erdőtelepítő buzgalma teremtett. Menedéket találnak abban már az őzcsapatok, de még a vaddisznók is. Pedig azok csak nagy teleken jelentek meg vendégként régen, ha leszorította őket a hóvihar a váradi hegyekből.

Gyermekkoromban már a tenyérnyi akácost, nyárast kiserdőnek tiszteltük, az 1910-es években telepített Berettyó-parti tölgyes, kőrises néhány hektárja pedig egyenesen a „nagyerdő" titulust kapta. Tilalmas dolog volt onnan még egy gallyat is elvinni, akkor is, amikor a télbe süppedt házak kéményei a csutkaszár, a taposott tőzegtrágya keserű füstjét pipálták ...

Idestova egy évtizede számíthatom magam veszprémi polgárnak. Ami megragadott először, s azóta is itt tartó erő, az erdő. Az erdő, amely helyenként szinte a város szívéig nyúlik, szinte követelve ősi jussát. A Fejes-völgyi, Gulya-dombi cseresek, fenyvesek, a Jutasi-erdő. A déli városrész lakói pedig a fajszi, vámosi erdők lehelletét érzik. Rajtuk keresztül a bakonyi rengeteg küldi üzenetét, barangolásra csábítva.

Csábított mostanában is, amikor a hirtelen jött kemény tél ránk zúdult, amikor hallgattak a hóba süppedt mezők, horhosok, a hófúvássebekkel összeszabdalt erdei utak. Amikor csak a leveleiket tavaszig, az újig őrző cseresek pereltek a széllel, a förgeteggel. A hó, ez a konok hangfogó ilyenkor húzza magához a zajt, betemeti puha csendjébe. Fehérek, gubancosak a fenyők is, mint sisakos katonák, vállvetve állnak, hóba merülve.

Roppan a csizma alatt az érintetlen hótakaró az erdei úton. Ismerem minden göröngyét, gödrét. Tudom, hol szeli apró árok, melyeket fiam tavasszal, nyáron, vagy az őszi levélhulláskor a kisgyerekek szökellő kedvével ugrik át, biztatva engem is. Most viszont komoly, szinte férfiasan komor az erdő, elzárkózik a gyermekkacagástól. Gondolkodó csend ez.

Ismeretlen, új szépségeket ad ilyenkor a téli erdő. Ijedt kakatolással rebben toronyrepülésre a fácánkakas a köviszeder hókunyhóvá varázsolt bokorgubancából. Elszokott az emberi léptek zajától. Elszáll a behavazott fák mögé, új búvóhelyet keres. Varjúcsapat húz csúf károgással a város felé, feketére pöttyözve a fehéresszürke eget. Távolabb leszállnak a havas kukoricatarlóra. Mintha fényes, fekete szénrögök hullanának a patyolatfehér hótakaróra. Nagyapám ilyenkor sziszegve tapogatta Galíciában kitázott térdeit: „Jönnek a varjak, hozzák a havat, a kemény telet".

Dunántúli, bakonyi méretekben kicsikének, jelentéktelennek tűnik a veszprémi Jutasi-erdő. Különösen nyáron, amikor a szomszédos nagy lakótelep óriási betonházaiból kirajzanak ide a gyerekek százai. Nem marad itt bizony ak-

szürkület. Visszatekintenek az e
mintha ágaikkal tartanák a ma
eget.

Tehergépkocsik húznak el az ors
állást parancsolnak a gyalogos
fenyőillat keveredik a nehéz k
Apró tűjű lucfenyőcsemeték szo
nak a raktéren, karácsonyfák. E
betonrengetegébe a távoli erdő

Fotó
Grafika

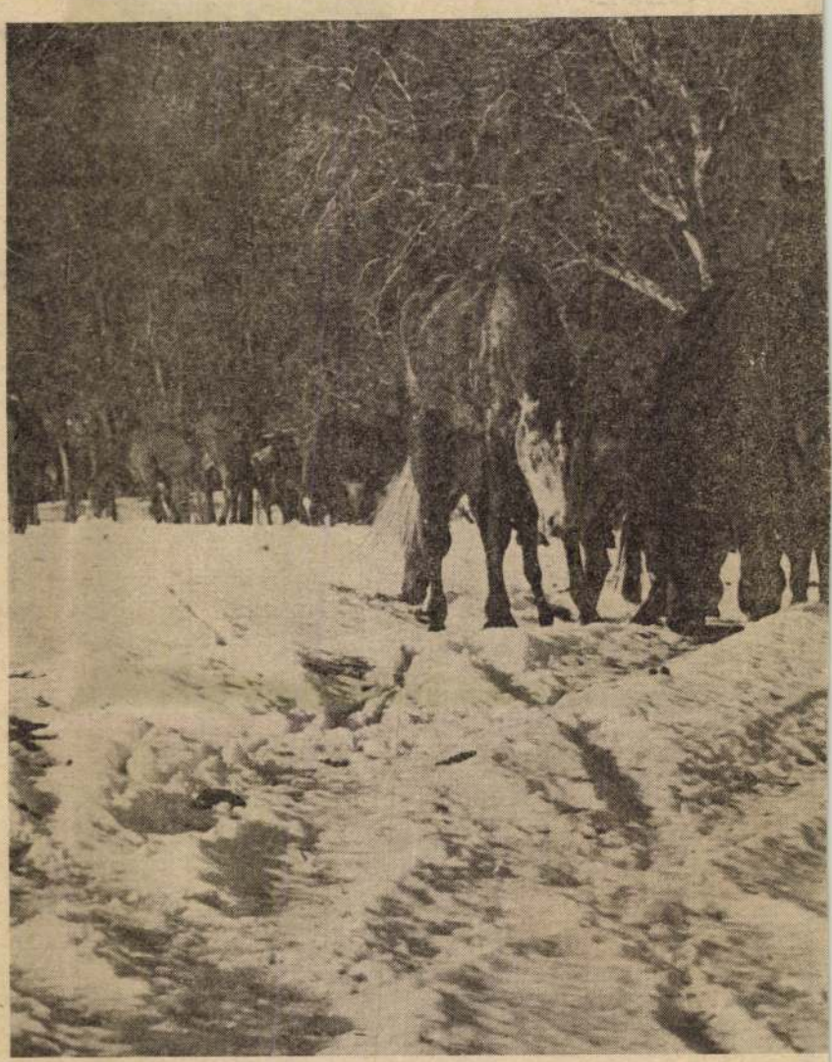

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Heitler László
festőművész

NÉPÚJSÁG
Szekszárd
1980 JAN 13

1021

Mulandóság

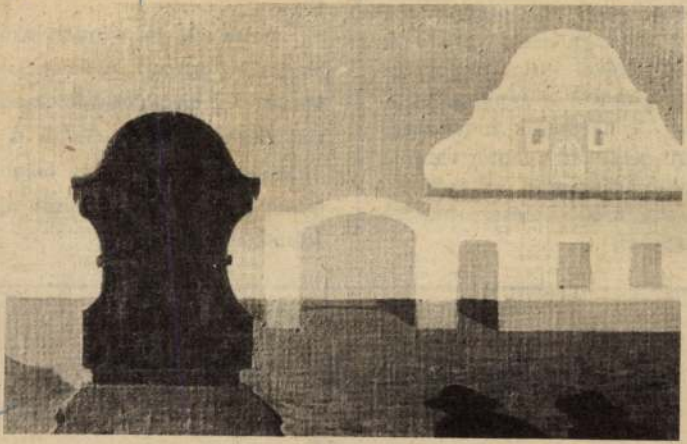

Heitler László olajfestménye

gy például fel
kocsi légkondí
működtetheti
dékot jelző vé
azt a berende
segítségével k
het kinyitni a
át. A harma
zált rendszer a
nikus központ
motor működtetésére log fel-
ügyelni.

jelenlétében kapnak.

A hét karikatúrája

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

HEITLER LÁSZLÓ

FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1983. SZEPTEMBER 8-ÁN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA:
DR. VARGA ZOLTÁN
SZÍNHÁZIGAZGATÓ

MEGTEKINTHETŐ:
1983. SZEPTEMBER 8–22.
NAPONTA 8,20–18 ÓRÁIG
VASÁRNAP ZÁRVA

KÉPCSARNOK

KISFALUDI STROBL TEREM
ZALAEGERSZEG, KOSSUTH LAJOS UTCA 17.

A MEGNYITÓ RÉSZTVEVŐI KÖZÖTT
HÁROM GRAFIKÁT SORSOLUNK KI.

F. k.: Köteles István – 83-1223 DNy

HEITLER LÁSZLÓ
FESTŐMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSA 1983.
KISFALUDI STROBL TEREM
ZALAEGERSZEG

HEITLER LÁSZLÓ festő és művészeti író Pápán született 1937. január 24-én. A Pécsi Tanárképző Főiskolán szerzett rajz-földrajz szakos tanári oklevelet. Képeivel 1961 óta szerepel egyéni és közös kiállításokon. Önálló tárlata volt Pápán, Esztergomban, Tapolcán, Budapesten, Veszprémben, Győrben, Celldömölkön, Sárváron, Balatonfüreden, Gyulán. 1963 óta rendszeresen részt vesz a Veszprém megyei őszi és tavaszi tárlatokon, sok alkalommal szerepeltek munkái a szegedi és a balatoni nyári tárlatokon, a pedagógus képzőművészek országos tárlatain, a hatvani tájkép-biennálén és portré-biennálén, a szolnoki festészeti triennálén, a balatoni kisgrafikai biennálén. Díjat hat alkalommal kapott képeire Veszprém megyei tárlatokon, pályázatokon.

Képei találhatók a Magyar Nemzeti Galéria, a győri Xantus János Múzeum, intézmények és magánszemélyek gyűjteményeiben. Festőként is, művészeti íróként is tagja a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének és a Művészeti Alapnak.

Képzőművészeti tárgyú írásokat a hatvanas évek elejétől rendszeresen publikál hírlapokban, folyóiratokban. Könyve jelent meg Beck Ö. Fülöpről (1969), Vedres Márkról (1973), Goldman Györgyről (1975), Pásztor Jánosról (1981) a Corvina, Németh Mihályról (1977) a Képzőművészeti Kiadónál. (Marton Lászlóról szóló monográfiája előkészületben ugyanitt). Pápa (1982. Szalay Antallal közösen), a Panoráma gondozásában.

Tisztelettel köszöntöm első egerszegi kiállításom alkalmából a zalai művészetbarátokat, és meghívom a tárlatra! Nem vagyok idegen itt, félig zalainak mondhatom magam, erről akár az adóhivatal is tanúskodhat, de jobban örülnék, ha képeimről derülne ki az otthonosság. Három táj vonzásáról, bennük gyerekkoromtól szerzett élményeimről igyekszem beszámolni bemutatkozásom során.
Barokk szülővárosom megunhatatlanul állítja elém ódon házait, öreg utcáit, megragadó tereit, százados fáit. A Bakony valaha betyárlakta rengetegei gyerekként rejtelmek, deresedő fejjel pedig a népművészet talán ki sem apadó forrásává vált számomra. Az erdők mélyének templomi csendje és áhitata, az egyre fogyó meszelt házak geometrikus rendjében az ittlakók józansága és költészete, a székek faragásaiban a pásztorok és parasztemberek kezének érdessége és melege – mindez felém árad. Arról az egykorvolt pannóniai világról szeretnék hírt adni, mely a szemem előtt alakul át visszahozhatatlanul. Úgy érzem, a mai földindulásról nekem kell szólnom, akinek dédnagybátyja Savanyó Józsi bandájával járta a bakonyerdőt és más ősei kezétől és verejtékével vált termővé az itteni föld. A harmadik táj a Balaton. Az a szelete a nagy tó vidékének, melyről Eötvös Károly joggal kérdezte: „Van-e még ily ragyogó foltja a kerek világnak?" Ifjú koromtól vizsgálom a Györökről elém táruló panorámát, jó másfél évtizede otthon is vagyok azon a tájon. Három táj- egy ember. Összefogja őket a GENIUS LOCI, a hely teremtő, munkára késztető szelleme, mely eltérő ugyan, de aki hallja és érti a szavát magában harmóniába is rendezheti. Abban a reményben, hogy e sugallatokból valamit sikerült kifejeznie képeiben, kíván derüs szemlélődést a kiállításon.

a FESTŐ

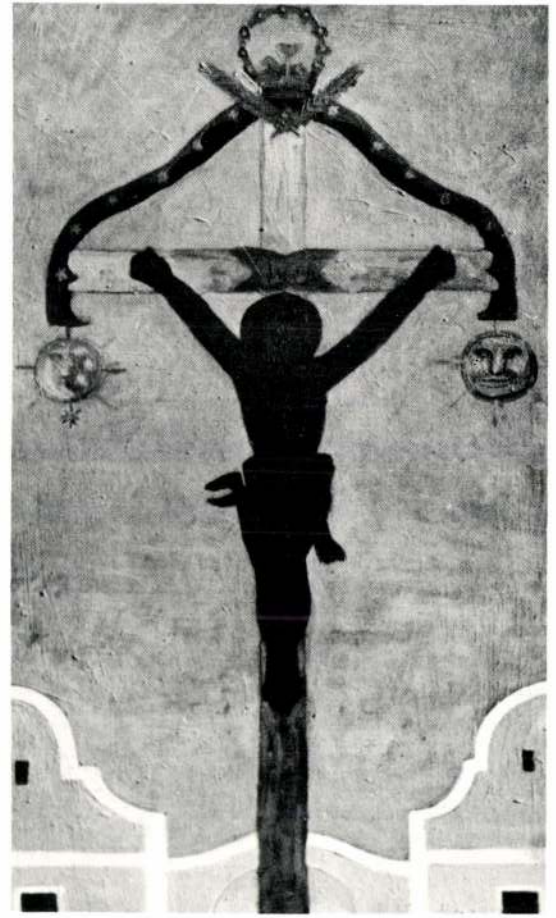

Heitler László

MTI SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-743, 340-726

festő - grafikusművész

NAPLÓ (VESZPRÉM)

1982 OKT 16

102.1

A Kodály-év eseményei külföldön

Kodályt, a zeneszerzőt, a zenepedagógust, a népművelőt, a népzenekutatót az egész világon ünneplik az idén. Hangversenyekkel, kiállításokkal, zenei rendezvényekkel, szemináriumokkal emlékeznek születésének századik évfordulójára. Külföldi Kodály Társaságok, a Nemzetközi Kodály Társaság, külföldi magyar intézetek, baráti társaságok és természetesen hazai intézmények, magyar művészek is kiveszik részüket a nemzetközi ünneplésből.

Számos országban már tavasszal, nyáron zajlottak rangos rendezvények. Elég ha csak az amerikai Kodály Musical Training Institute négyhetes nyári tanfolyamát, a detroiti Kodály-fesztivált, a franciaor-

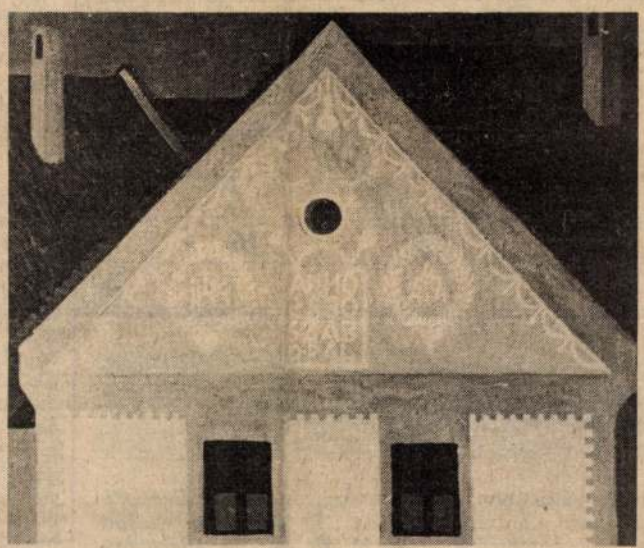

Heitler László: Iratosház (olaj).

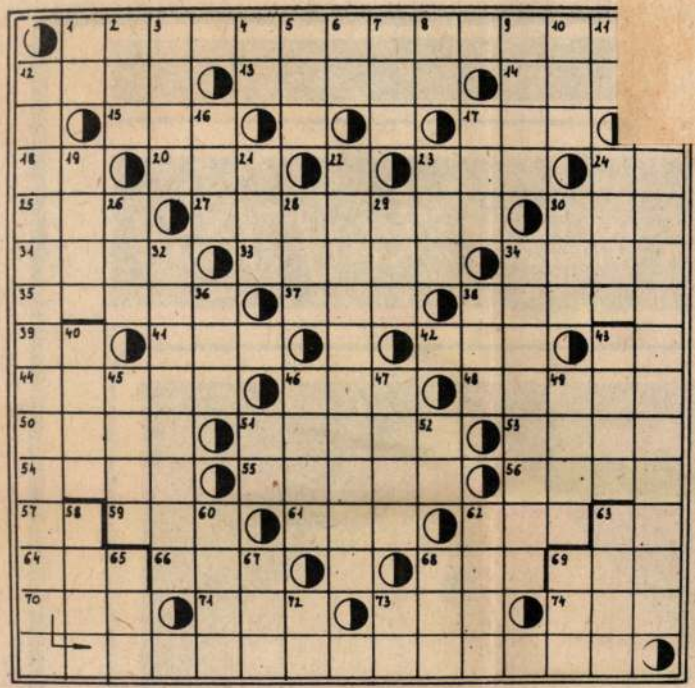

Metróépítők

A metróépítők – általában a víz- és a föld alatti építkezések dolgozói – keszonban, vagyis búvárharangban dolgoznak. Ebben *(függőleges 22.)* Biztonsági Tanács 9. Pénzintézet 10. Becézett női és férfi név 11. Helyrag 12. *(Beküldendő)* 16. Csapadék 17. Hím sertés 19. Számára 21. Hírszerző

Célkitűzés egy évre előre: útikönyvek, útleírások, regényes feldolgozások olvasása, előadások, színes vetítések megtekintése, anyagiak összegyűjtése.

Ez a menet jellemzi a veszprémi pedagógus szakszervezet nyugdíjastagozatának felkészülését egy-egy utazásra.

A nyugdíjasok zsebe általában lapos, anyagi lehetőségeik szűkek. Koruknál fogva önállóan már nehezen indulnak el, az utazási irodák díjtételei magasak: így marad meg a magunknak rendezett – programban, időbeosztásban, előkészítésben megfelelő utak szervezése. Jártunk már Krakkóban, Drezdában, Prágában, Erdélyben, a Magas Tátrában.

Az elmúlt nyár felejthetetlen útja Szlovákiába, a Magas Tátrába vezetett. A poprádi magánházas elhelyezésről indultunk naponta, hogy a történelmi, építészeti emlékeket és a természet csodálatos szépségeit felkeressük. A tarpataki vízesés, mint európai híresség élt emlékezetünkben. És valóban ilyen is. A Tátra merész csúcsai, tengerszemei, zúgó patakjai, a jégkorszak túrzásai,

HEITLER László

Salamon Vándor

Heitler László képei

Pápa, Helytörténeti Múzeum

Új Tükör 1984 július 29. XXI. évf. 31. sz. 4.

ma, amelyet kubikusnak fordítva senki sem gyanakodnék sem kubistára, sem talicskás földmunkásra) újabban másutt is divatos, modoros magyarításaként a „kubuszos" (36.) Némi kajánsággal szemléljük a fordító birkózását a keresztény időszámítással, melynek eredménye kétváll: a fünftes *nachchristliches Jahrhundert* nem a kereszténység V. százada, hanem Kr.u.

Spalato/Split, Diocletianus mauzóleuma (Dóm), belső

Heith, J. J.

verm. Jena 1745

l.

Bielz Porträt

795.12.

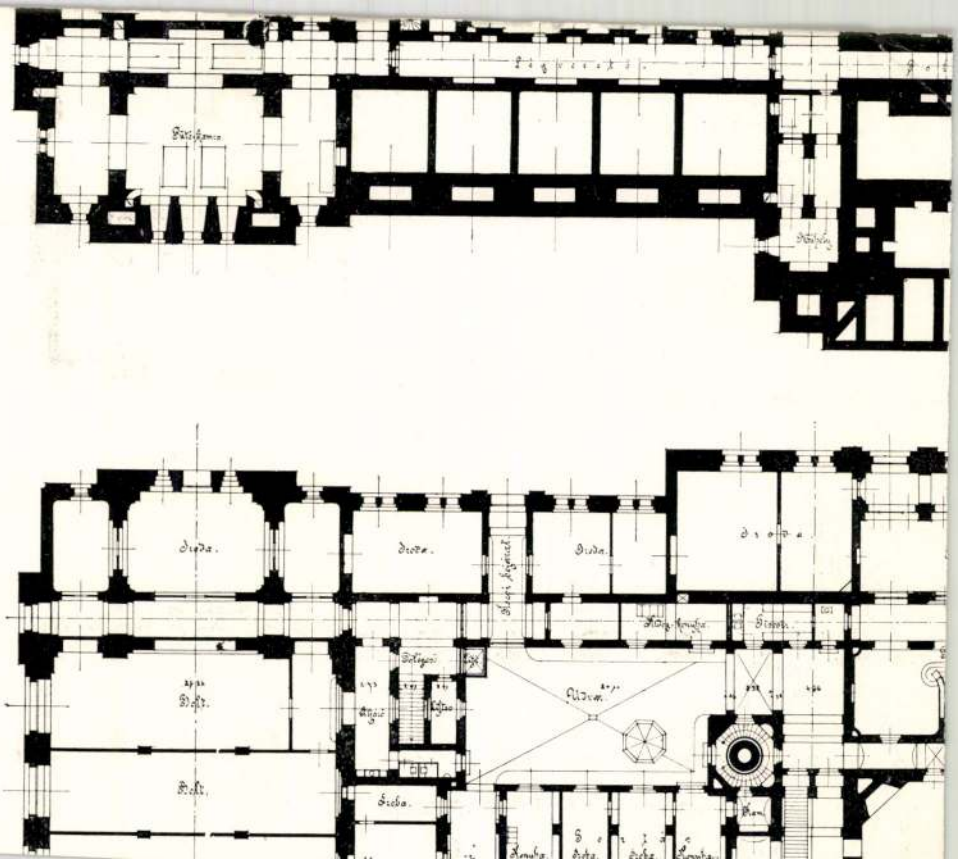

Heitmanetz Ivan

Kofarapó – szobrász

M. Zdenci, Belovár körös

megye. Az 1896. nich. kiállítá-

son ~~722~~. a horvát ejtési ipar

csoportjában 7226. sz. a. Keresz-

telő kád kőből

H 1341

MDK

Heit Ferenc, V.é.

150 pengő tanulm. segélyt kapott.

Képzőm. Főisk. Évk. 1933-34. 28.l.

Heitler László

MNK

szerepelt a veszprémi SZMT nagytermében rendezett rajztanár-festőművész képkiállításon.

"Halas csendélet"

Cserhát József: A képzőművészeti kultura terjesztői.

Napló, 1963 jun 11.

Ø Heitz Oszkár

Árverési Csarnok aukció kat.

39. sz. 1927. okt.

~~Balassagyarmat IX. 114.~~

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Heitler László

IFJÚ KOMMUNISTA
1966 MÁJ

1021

Heitler László: VÁRPALOTAI SZÉNOSZTÁLYOZÓ

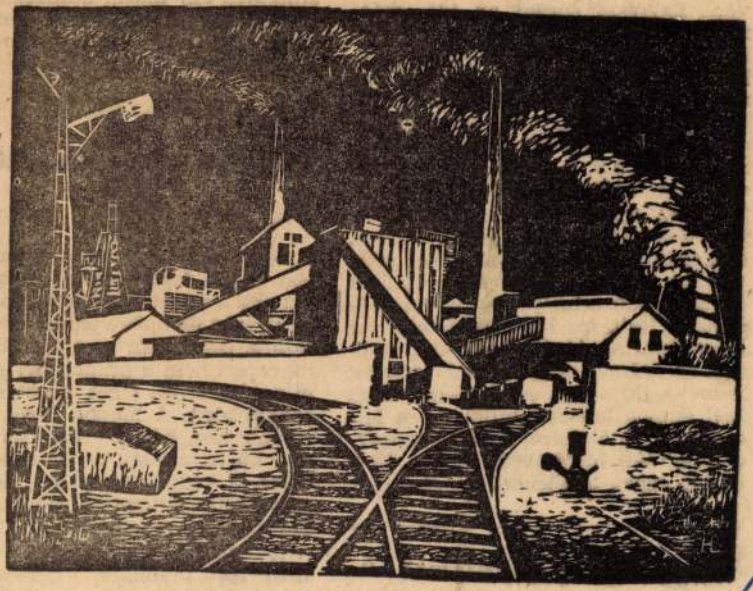

lül négymilliárdos beruház
Gyöngyösi Erőművet. Amik
hatalmas munkát ránkbízt
között jutott eszünkbe a Du
Hőerőműnél olyan jól bevá
védnökség. A tervezésnek t
van. Egyrészt sürget az i
részt ennél az erőműnél jó
új megoldást fogunk alkalm
dául, először látjuk el az
a Heller—Forgó-féle légkondicionáló
berendezéssel. Csak az első 200 megawattos gépegységet importáljuk a Szovjetunióból, a többi gépegység és a 620 tonnás kazán magyar gyártmányú lesz, tehát az építészeknek sokkal előbb meg kell adnunk a turbina és kazánházak megtervezéséhez adatainkat. Új lesz, hogy az erőművet egybeépítjük a bányászattal, vagyis a külszíni fejtésre kell „ráépíteni" az erőművet. Az is új, hogy Gyöngyösön az erőműben keletkező salakot nem szállíttatjuk el, hanem vissza kell adni a külszíni fejtőknek a fejtések visszatöltésére. Az első gépegység indulási ideje 1969 február. Ez a dátum most, a jelenlegi stádiumban,

Kiskapusi László, az EMG igaz

„A védnökség, a tudatform

— A védnökség az a fajta terme
lést segítő forma, amely nagyon al
kalmas a tudatformálásra, tanulásra
az ifjúság előnyös vonásainak kibon
tására. Szerintem ez a legfőbb hasz
na és ezt nem a pillanatnyi gazdasá
gi eredménnyel lehet mérni, ennél e
sokkal több. A haszon később jelen
tősebb lesz néhány százezer forint
nál, ha egyáltalán az öntudat erősö
dését, a védnökség révén kialakul
szocialista jellemvonásokat szükség
ges pénzzel megméretni.

1961-ben kezdődött. A gyárna
nem volt munkája, nehézségekke

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NAPLÓ
(VESZPRÉM)

Heitler László

1966 MÁJ 22

1021

Heitler László: Linometszet.

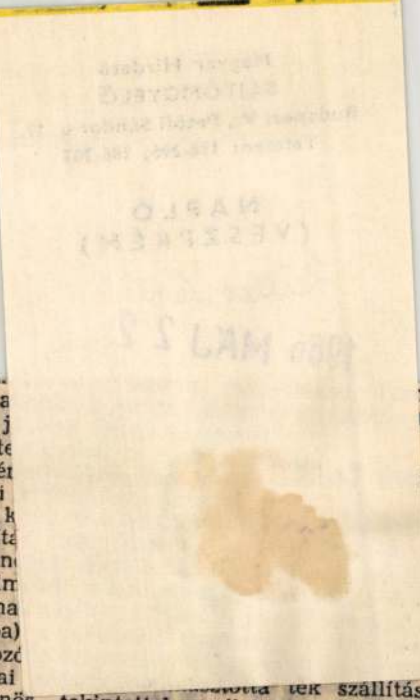

említve a
zésében j
Ismertette
még kísé
vizsgálati
betegség k
a gyógyítá
tását lenn
sítani. Elm
előadásána
vos (Pápa)
hez tartozó
statisztikai
alá, különös tekintettel az élet-
korra. Vizsgálati eredményeit
összehasonlítva a régebbi statisz-
tikák adataival úgy tapasztalta,
hogy a későbbi — hatodik, hete-
dik évtizedben — megszaporo-
dott a zöldhályogos betegek szá-
ma és ezt az átlagos életkor meg-
hosszabbodásával magyarázza.

Érdekes beszámoló foglalkozott azokkal a lehetőségekkel, melyek alapján a szürkehályoggal operált beteg ismét elfoglalhatja helyét a termelő munkában (dr.

nésze
meg

zess

ilöttek
val a
(dr.
Stége
an il
lás (d
elybe
tek szállításáról
közben fennálló
lyéről hallottunk.
ményeik alapján
hogy az elmúlt k
lyamán a közeli
ből beszállított ko
zül lényegesen
megmenteni, mint
intézetekből beszá
Ennek alapján
nak tartják, hog
koraszülések meg
feltétlenül a terül
szülőotthonba, ha

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NAPLÓ
(VESZPRÉM)

1965 ÁPR 30

1021

Fiatal képzőművészek kiállítása Pápán

A KISZ megyei bizottságának szervezésében a pápai Jókai Mór Művelődési Ház Bartók-termében fiatal képzőművészek kiállítása nyílik. Az ünnepélyes megnyitót május elsején, vasárnap déli 12 órakor Müller István, a KISZ megyei bizottságának kultúrfelelőse tartja, tárlatvezető Heitler László lesz. A kiállítást május 10-ig tekinthetik ~~meg az érdeklődők~~, naponta délelőtt 10 órától.

18,40: A [illegible] haragja (útinapló)
18,55: Falusi dolgokról
19,20: Esti mese
19,30: Tv-híradó
19,50: Bernáth László színházi jegyzete
20,00: Dosztojevszkij: A Karamazov testvérek
22,45: Tv-híradó, 2. kiadás

A POZSONYI TV MŰSORA

10,00: Kisfilmek
10,25: Családi posta (ism.)
10,55: Filmhíradó
11,25: Játszanak, énekelnek, táncolnak (keletszlovák műsor)
11,40: Kulturális szemle
11,50: Tv-híradó

19,00
19,45
20,15
20,50:
21,00:
21,55:
22,50:

A MAGYAR TV MŰSORA

9,20: Iskola-tv
10,15: Anyák Napja
10,35: Foxi Maxi kalandjai
11,00: Mesterművek, Közvetítés Berlinből

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-367
Heitler Lászlé
KÖZNEVELÉS
1966 JUN 1
1021

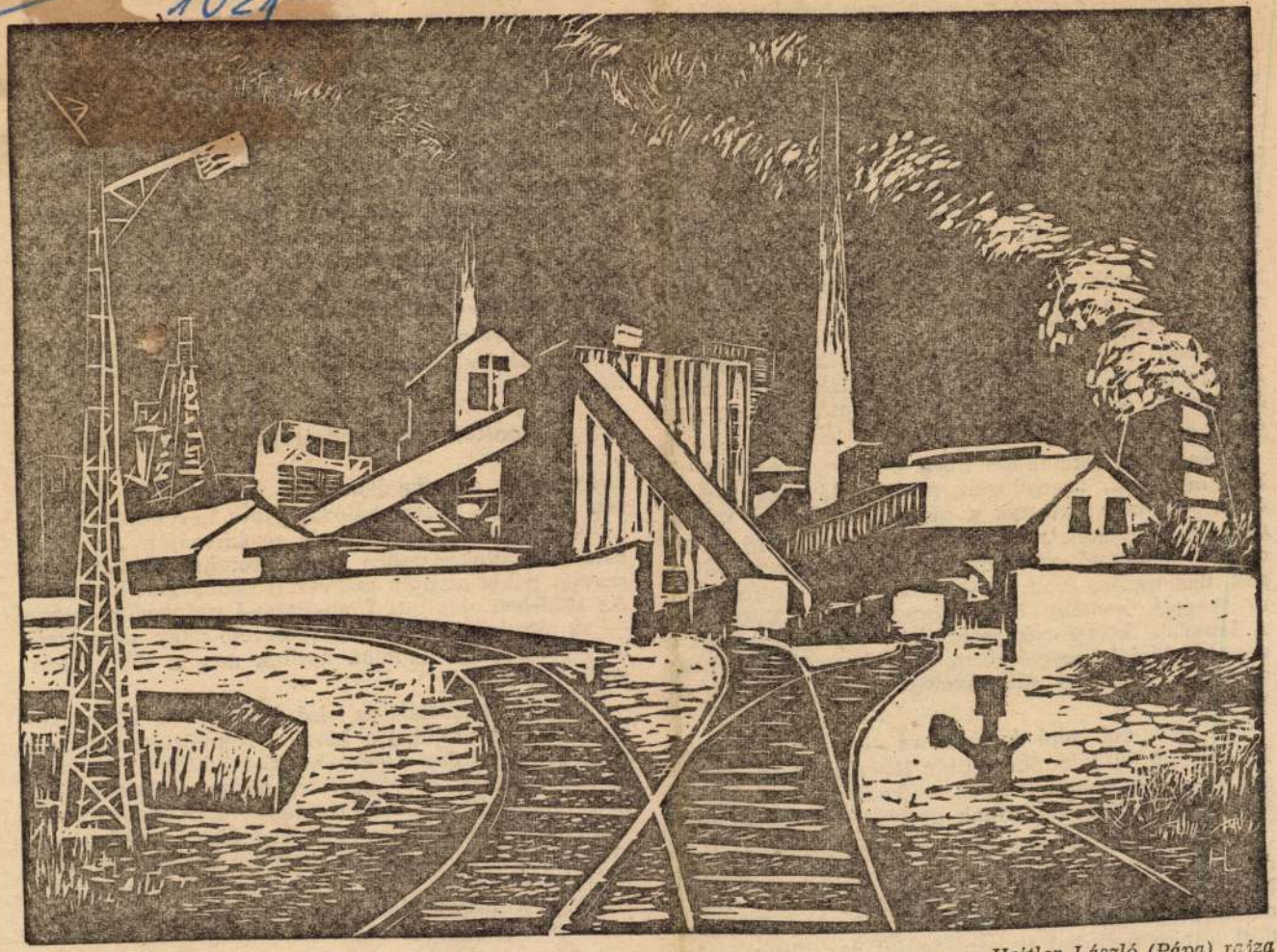

Szénosztályozó

Heitler László (Pápa) rajza

ország

elmaradottságából, a buddhizmus befolyásából

a nép szellemi életére gyakorolt erős hatásból, a pedagóguskáderek, valamint az oktatásügy szervezésével kapcsolatos tapasztalatok hiányából fakadtak.

A vallás nyűgözte le az egész szellemi életet. A belföldi hűbérurak és a külföldi gyarmatosítók igáját nyögő mongol nép csaknem teljes egészében analfabéta volt. Három jelenség jellemezte a mongol nép életét a forradalom előtt: a kizsákmányolók zsarnoki uralma, az alacsony életszínvonal és a kihalás. A lámaista vallás és a hűbérurak támogatása szentesítette a nép kizsákmányolását és a műveletlenséget. Mongóliában az volt a szokás, hogy ha egy családban két fiú született, az egyiket feltétlenül kolostorba küldték, és az ifjút haláláig nőtlenségi fogadalom kötelezte. Mint a krematóriumban, úgy égett el a kolostorokban az ország ifjúsága.

A kolostori iskolákban tibeti nyelvet, filozófiát, tibeti orvoslást, asztrológiát és más tárgyakat tanítottak, de nem oktatták a mongol nyelvet, a természettudományokat, a történelmet és a földrajzot. Az oktatás alapvető módszere érthetetlen tibeti szövegek bemagolása volt. A kolostorokban botfegyelem uralkodott, kemény testi büntetéseket alkalmaztak. A lámaista kolostorok reakciós szerepet játszottak a nép ideológiai nevelésében, megakadályozták, hogy az igazi tudomány és művelődés elterjedjen az országban.

Az 1921. évi népi forradalom — az első győztes forradalom 1917 októbere után lehetővé tette a mongol nép gazdasági életének, művelődésének, közoktatásának és tudományának gyorsütemű fejlődését.

A népi hatalom tervszerű, szervezett támadást indított a műveletlenség és a sötétség ellen. A Mongol Népi Forradalmi Párt és a népi kormány a forradalom legelső napjaitól kezdve az iskolára támaszkodott a nép politikai tudatosságáért és kulturális fel-

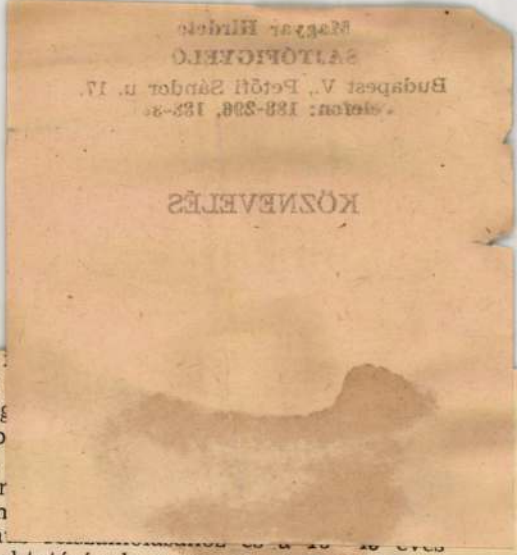

választotta az
törvényt a népi
A köztársaság
közoktatás alap
dalmi állásától,
azonos joga var
ingyenes. Ebben
az analfabétizm
korú lakosság oktatásának megszervezéséhez. Gyors tempóban nőtt az iskolahálózat.

A közoktatás valamennyi feladatát nem lehetett egyszerre megoldani. Nem voltak iskolaépületek. Az oktatás a jurtákban folyt. Nem voltak egységes tantervek és tananyagok. Az oktatást többé vagy kevésbé írástudó emberek végezték.

Ilyen körülmények között különösen fontos a pedagógusképzés. A szocialista iskola eszményeivel áthatott

néptanítók egész hadseregére volt szükség.

Létrehozták a pedagógusképző tanfolyamok rendszerét. Az elemi iskolai hálózat gyors növekedése rendkívül kiélezi a tanítóképzés problémáját. Az elemi iskolai tanítóképzésben nagy szerepet játszottak a szovjet példa alapján szervezett pedagógiai intézetek. Az 1925-ben alapított Ulan-Bator-i pedagógiai intézet — az elemi iskolai tanítókat nevelő nagy kovácsműhely — példája nyomán nyíltak meg a többi pedagógiai intézetek.

1925-ben alapítják az első hároméves középiskolát. Ezzel egyidejűleg a Mongol Népköztársaság kormánya egyre több diákot küldött külföldre, pedagógiai főiskolák és egyetemek végzésére. A Szovjetunióban mongol munkásfakultást („Mongol-rabfak") szerveztek, amely nagy szerepet játszott a pedagógusképzésben. Később ezt az intézetet áthelyezték Ulan Batorba és egyesítették a pedagógiai intézettel. Akkoriban a pedagógiai intézetben elemi és középiskolai pedagógusokat képeztek.

A 30-as években új szakasz kezdődött a közoktatás

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Heitler László
NAPLÓ
(VESZPRÉM)
1965 DEC 2 5.

1021

Heitler László: Naplemente

kezel. Megígérted, hogy karácsonykor mindig eljössz hozzám.

— El, kisfiam... minden karácsony este. Amíg csak élek, ez a mi esténk lesz...

Az asszony mosolyogva nézte őket és hogy elrejtse meghatottságát, erélyesen rájuk szólt:

— Gyerünk férfiak! Nem tanyázunk az előszobában... — és kedves zsörtölődéssel tuszkolta befelé őket.

A férfiak azonnal egy öblös fotelbe telepedtek. A kisfiú rajongva nézett az őrnagyra.

— És most mesélj gyorsan, mielőtt ágyba zavar anyú.

— Miről meséljek?

— Apukámról... hiszen mindig róla szoktál mesélni.

Az őrnagynak ráncba szaladt a homloka. Térdére ültette Pistit, mélyen a szemébe nézett és beszélni kezdett:

— ...védett a golyóktól?

— Igen... Megsebesültem, s ő a golyózáporban rámhajolt, hogy a testével védjen. Önfeláldozó bajtárs volt.

— Neked biztosan elmondta, hogy kit szeretett a legjobban?

— Téged és az édesanyádat... Azt akarta, hogy nagyon boldogok legyetek.

Az asszony az ajándék-csomagokat rakosgatta a karácsonyfánál. Az őrnagy felállt és mellélépett. A kezébe csúsztatta a zsebkést.

— Magda, ezt is tegye az ajándékok közé... Ő küldi...

Ezután a feszülten figyelő kisfiúhoz fordult. Felemelte, arcát az arcához szorította.

— Nagyon szeresd az édesanyádat...

A karácsonyfa egyik ágán megrebbent az ezüsthavas parányi játékharang, s egy pillanatra úgy tűnt, mintha csilingelne is. Egy könnycsepp hullt rá.

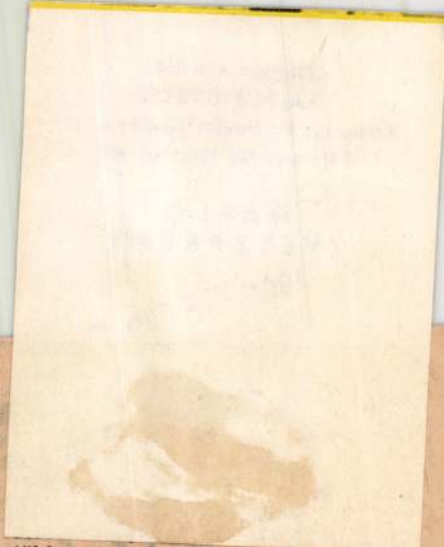

többet mond azonban az a válasz, amit a Pesti Hírlap nevű újság körkérdésére küldött 1924 februárjában. „A magyar nép, amelyről részben irodalmi-művészeti vonatkozásban, részben személyes érintkezések révén bizonyos ismereteket szereztem, véleményem szerint az emberiség egyik legjellegzetesebb és legvonzóbb változata — írja, majd hozzáteszi: — Országuk, melyet a természet boldogságra teremtett, ma boldogtalan, és politikailag gúzsba kötött. Egy okkal több, hogy rokonszenvvel gondoljak Önökre." Ahogy az országot egyre jobban elöntötte a fasiszta áradat, Thomas Mann irántunk érzett rokonszenve csak növekedett.

Csányi László

Heitler László

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SZABAD FÖLD

1956 APR 17
1021

ÁRKÁDOS HÁZ (PÁPA)

(Heitler László linóleummetszete)

mai nem kielégítőek, az egy főre eső termelés 10 éve stagnál, sőt a múlt évben vissza is esett. A 20 állam közül hatban az össztermelés csökkent a múlt évben és kilencben csökkent az egy főre jutó termelés. Az ellátottság rosszabb mint volt. Dél-Amerika fő termékeiben: kávéban, gumiban, növényi rostokban kevésbé esett vissza a termelés, mint élelmiszerben.

A termelési krízis egyik oka a nagybirtokrendszer. A földtulajdon monopóliuma lehetetlenné teszi a belterjes gazdálkodás megfelelő fokozását. A valóságban a földbirtok-megoszlás sokkal kedvezőtlenebb, mint ahogy azt a hivatalos statisztikák mutatják. De az is hátrányos, hogy a kisüzemek nem rentábilisak és korszerűtlenül gazdálkodnak. A jobbmódú farmerek és a mezőgazdasági munkások, valamint a kisparasztok jövedelmében óriási különbségek vannak.

A társadalmi és a gazdasági helyzetet jelentősen befolyásolja a kubai forradalom is. A kubai forradalom hatására Kolumbiában és Venezuelában is nagyarányú földreformot hajtottak végre. Venezuelában mintegy 66 000-en jutottak földhöz. Az 1960-ban végrehajtott földreform azonban pénzhiány miatt nem vezetett megfelelő gazdasági eredményre. A kolumbiai földreform is csalódást okozott annak ellenére, hogy ezt az országot választották a „Szövetség a haladásért" mozgalom mintaképéül.

Kolumbiában 1961-ben létrehozták az INCORA földreform intézetet, amely 10—15 év alatt évenként 20—30 000 telepest kíván földhöz juttatni. Ehelyett az INCORA eddig mindössze 1000 családot juttatott földhöz és a nagybirtokosok ellenállása még ezeket a gyenge kezdeményezéseket is veszélyezteti.

Az USA segélyakciója felszínesen gazdasági, de lényegében politikai beavatko-

nyesztésben 26, a sertés
százalékos. Egyéb állatt
kafolyamatokban a villa
alacsonyabb.

★

1965 elején kb 2000 k
ipari társulás működött a
Ezenkívül 700 építőanyag
is dolgozott a kolhozépít
szükségletének kielégítés
zások állóeszköz értéke e
lió rubelt.

1964-ben a kolhozközi társulások végezték az összes kolhozépítkezések 36 százalékát, többek között 1 734 ezer szarvasmarha, 1748 ezer sertés, 1616 ezer juh és 9 100 ezer baromfiférőhelyet építettek és adtak át.

Merre fejlődik az algériai mezőgazdaság?

Algéria művelés alá vonható területe összesen 12—13 millió hektár; ebből ténylegesen műveltek 7 millió hektárt, a többi legelő volt. 1960-ban körülbelül 3 millió hektár művelés alatt álló föld volt francia kézben. A franciák tehát a mezőgazdasági művelés alatt álló területek közel felét birtokolták.

Algéria falvaiban erős szocialista szektor jött létre, a falusi önkormányzatra támaszkodva, ami a közös gazdálkodás különleges formája falun. A falusi önkormányzatok gyors kialakulását a francia gyarmati élet különlegességei tették lehetővé.

Jogilag 1963 márciusában szabályozták a falusi önkormányzatot, amelynek igaz-

tanak a kereskedel
az állami szektor
tartás eredményeih
lászott hal mennyi
lékát adta 1963-ba

A halászok jelen
kezeteket létesítet
zően gazdálkodnak
mények és egyeter
tógazdaságok sike
szati üzemek, ahol
kának szakképzett
hogy a következő
csatermelést még
tudják fokozni. A
mény volt az egys
ami akadályozta a
zetését, a gépesítés
tást stb. Az új sz
gesíti a javadalma
érdekeltséget és bi
dés zavartalanságá

Üzemn
Holla

A holland mezőg
ma 1959-től 1965-ig
százalékkal, a mez

Heitler László

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PEDAGÓGUSOK LAPJA

1966 JAN 20.

1021

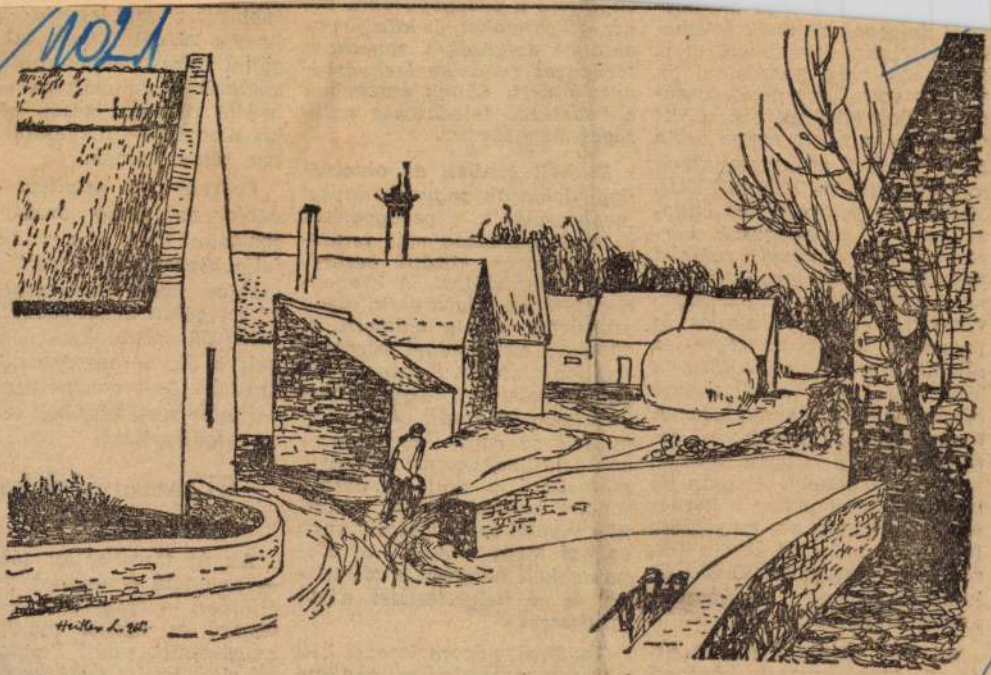

Heitler László: Tihanyi házak

ügyi dolgozók bérének felemelésére. Igaz, ezt követően is maradtak még gondjaink, de világos volt, hogy népgazdaságunk adott körülményei között vezetőink mindent megtettek a még meglévő aránytalanságok megszüntetésére. *Pártunk VIII. Kongresszusa ismételten hangsúlyozta a pedagógusok béremelésének, a nevelői munka nagyobb anyagi megbecsülésének szükségességét. Szakszervezetünk évek óta alapos és tervszerű munkával segíti az állami szervek, elsősorban a Művelődésügyi Minisztérium bérpolitikai tevékenységét.* A tisztségviselők személyes tapasztalatai, a tagság levelei, jelzései, véleménye alapján jól ismertük mindazokat a kérdéseket, amelyeknek megoldása feltétlenül indokolt. Híven tükrözi ezt szakszervezetünk VII. kongresszusának határozata, amely kimondotta:

»A VII. Kongresszus utasítja a szakszervezet központi vezetőségét, hogy — a népgazdaság reális helyzetének figyelembevételével — tovább enyhíteni a pedag
hezedő gondokat,
oktatási dolgozók
törvényes rendelk
nyesítéséért. Enne
a következő felad
séges megoldani:

El kell érnünk
ügyi dolgozók na
megbecsülését, a
és a népgazdaság
tén dolgozók köz
nyok megjavítását. A központi vezetőség dolgozzon ki olyan javaslatot, amely elősegíti az egységes oktatásügyi bérrendszer kialakítását. E javaslat vegye figyelembe, hogy a bérintézkedések során csökkenteni kell az egyes korcsoportokon belüli várakozási időt, egyszerűsíteni a pótlékrendszert, jobban kifejezésre kell juttatni a vezetői és minőségi munka anyagi megbecsülését, új alapokra kell helyezni a túlmunka és a helyettesítési díjak rendszerét.«

Továbbá: *»Szorgalmazni kell egyes megoldatlan munkaügyi kérdések szabályozását — így: a több oktatásügyi intézményben foglalkoztatott pedagógu-*

feljebbsorolással nyert évei alapján kerül besorolásra. A 26 szolgálati évnél többel rendelkezők mindnyájan bekerülnek a X. korcsoportba, és a mostani besoroláskor az alsó bérhatár bértételét kell részükre megállapítani.

Ki mennyivel kap többet?

Az új törzsfizetési táblázat — az eddig érvényben lévőtől eltérően — összevonja a szaktanítói és tanítói munkaköri kulcsszámot, s *az I. korcsoporttól elkülöníti a gyakornoki béreket.* Eddig voltaképpen két évig gyakornoki bérben részesült a kezdő pedagógus. A jö-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Heitler László

PEDAGÓGUSOK LAPJA

1965 OKT 20.

1021

Olvasó leány

Heitler László rajza

Több olvasónk érdeklődik: Miként rendezte az új rendelet a hivatalos kiküldetés során a saját gépkocsi használatát?

A 3/1965 (VIII. 28) számú munkaügyi miniszteri rendelet szerint a kiküldő szerv a saját gépkocsi használatát akkor engedélyezheti, hogyha az gazdaságos, s a gépkocsitulajdonosnak érvényes kötelező szavatossági gépjármű biztosítása van.

Saját gépkocsival akkor gazdaságos a kiküldetés, ha olcsóbb a menetrend szerinti járművek menetdíjánál, vagy ha a gépkocsi révén a munka eredményesebbé válik, s az egyéb költségekben (napidíj, szállásköltség, stb.) megtakarítás érhető el.

A fizetendő díj a 600 köbcentimétert meg nem haladó hengerűrtartalmú gépkocsi pl. Trabant esetében 0.70 Ft, a 600 köbcentimétert meghaladó hengertartalmú gépkocsi esetében pedig 0.80 Ft kilométerenként. Ezen felül [illegible] ságát térkép, annak hiányában az érvényes MÁVAUT menetrendben megadott távolság alapján kell megállapítani.

*

Székely Júlia általános iskolai tanár kérdezi: Augusztusban tanári diplomát kaptam. Eddig képesítésnélküli pedagógusként működtem, illetve legutóbb szaktanítói besorolásban részesültem. Melyik időponttól vagyok jogosult a tanári fizetésre?

A 10/1959. (M. K. 5.) MM számú bérutasítás 26. §-ának (5) bekezdése szerint a magasabb képesítést szerző pedagógus a magasabb munkabérre az oklevél megszerzését követő hó elsejétől jogosult, ha erre irányuló kérését három hónapon belül előterjeszti. A később előterjesztett kérelem alapján a nagyobb fizetés csak a bejelentést követő hónap első napjától jár.

*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Heitler László

KÖZNEVELÉS
1964 III 3

1021

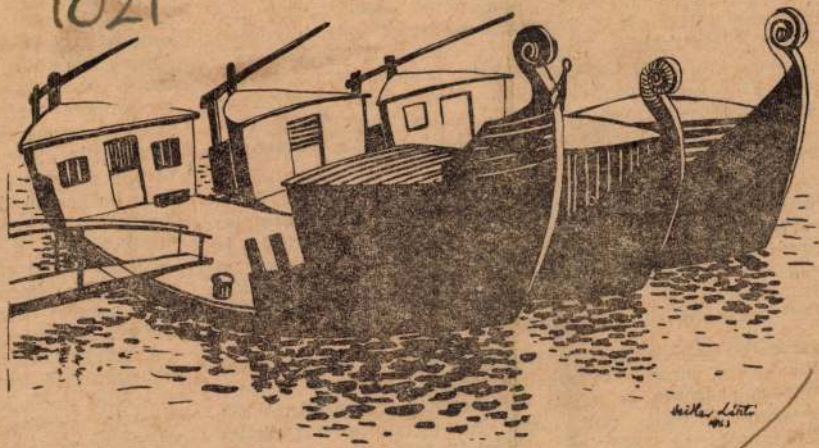

Heitler László rajza

guk egyaránt igen nagy ... idejére megszünt az ellenség gyakran harcban álló görög négy esztendőnként újra meg „olimpiai béke" időszaka. S ne ügyesebb atlétái találkoztak az hanem híres költők, írók és m keresték a nemes versenyeke losz, Szofoklész mellett híres megjelentek a nézők soraiban. napszúrás következtében — ott halt meg a versenyek közben.

A játékok különleges jelentőségére utal, hogy i. e. 776-tól, attól az időtől kezdve, hogy az első olimpiai győztes nevét feljegyezték — a görög időszámítás is olimpiászok szerint történt. Egy „olimpiász" azt a négyéves időtartamot jelentette, ami két olimpia között eltelt. (Ma sem helyes tehát, ha magukat a játékokat nevezzük olimpiásznak.)

KEZDETBEN csak egy napig tartott a verseny, később — a versenyszámok sokasodása nyomán a versenynapok száma is egyre emelkedett. A legősibb versenyszám a futás volt, majd az ugrás, a különböző dobószámok, az ökölvívás, futásból távolugrásból, diszkoszvetésből, gerelyhajításból és birkózásból összetett pentatlon, és a birkózó és ökölvívó mozdulatokból kialakított pankration is a játékok műsorára került.

zonyítania, hogy szab
tatták a versenyzők s

Az olimpiai játékok
fölötti" versenyek, fejl
szefüggött a görög tá
— Nemcsak a görögség
események, hanem a
nek szerves részeként
emberi kultúra történe

Könyvtárakat teszne
szemtanúktól kezdve
történetével foglalkoznak
munkák sorában a
*Mező Ferenc*nek „Az
munkája, amellyel lat
1928-as amszterdami
noki aranyérmet szerze

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296 188-307

Heitler László

PEDAGÓGUSOK LAPJA

1964 MÁJ 20.

1021

HÍREK

HEITLER LÁSZLÓ, a lapunkból is ismert pápai pedagógus festőművész önálló tárlaton mutatta be alkotásait a pápai Jókai Művelődési Házban. A látogató közönség nagy érdeklődéssel szemlélte a fiatal, tehetséges pedagógus műveit.

*

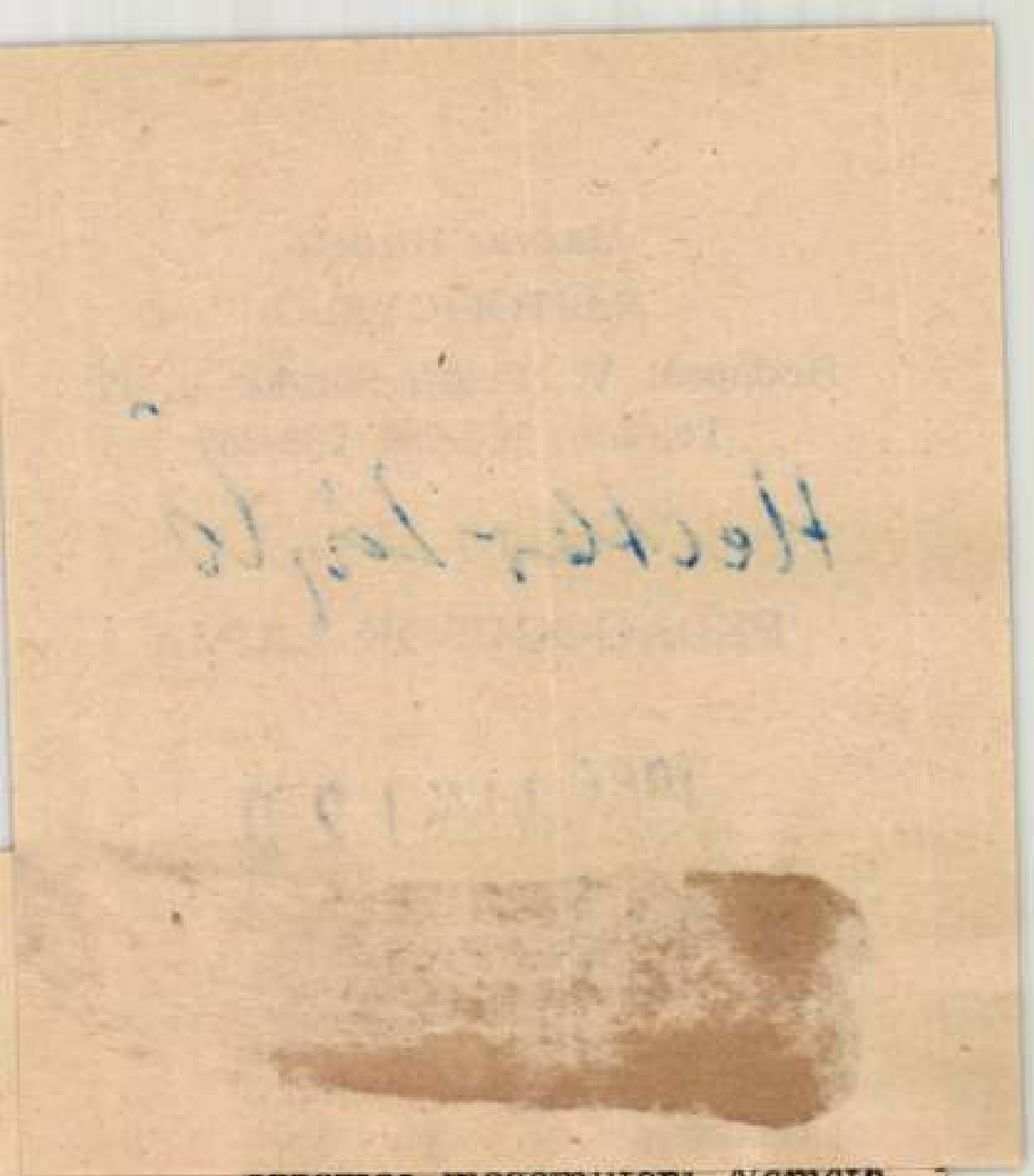

eraemes megemliteni *Nemeth Angéla* ifjúsági bajnokot s a két *Takács*-lányt: Máriát és Zsuzsát. Szépen szerepel a női tartalék- és ifjúsági-csapat is. A szakosztálynak négy férfi csapata van. A serdülők veretlenül elsők, az ifjúsági csa-

Heitler László

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1964 MÁJ 17.

NAPLÓ (VESZPRÉM)

Ma nyílik meg:

Darnay Kálmán emlékkiállítás Sümegen
Heitler László képkiállítása Ajkán

A Veszprém megyei Múzeumok Igazgatósága és a sümegi Kisfaludy Emlékmúzeum emlékkiállítást rendez a községben *Darnay* Kálmán — a neves régész és néprajzi gyűjtő születésének századik évfordulója alkalmából. A kiállítást ma délelőtt 11 órakor nyitja meg *Jankó* Imre, a Hazafias Népfront községi titkára, ünnepi beszédet *dr. Papp* László, a Baranya megyei Múzeumok főigazgatója mond.

Pápán ugyancsak ma délelőtt, 10 órakor nyílik meg a Jókai Művelődési Házban *Heitler* László fiatal pedagógus-festő képkiállítása. A kiállítást (amely egy hétig lesz nyitva) *Varga* László, a városi tanács elnökhelyettese nyitja meg. Tárlatvezetést tart *A. Tóth* Sándor, a neves pápai festőművész, Heitler László tanítómestere.

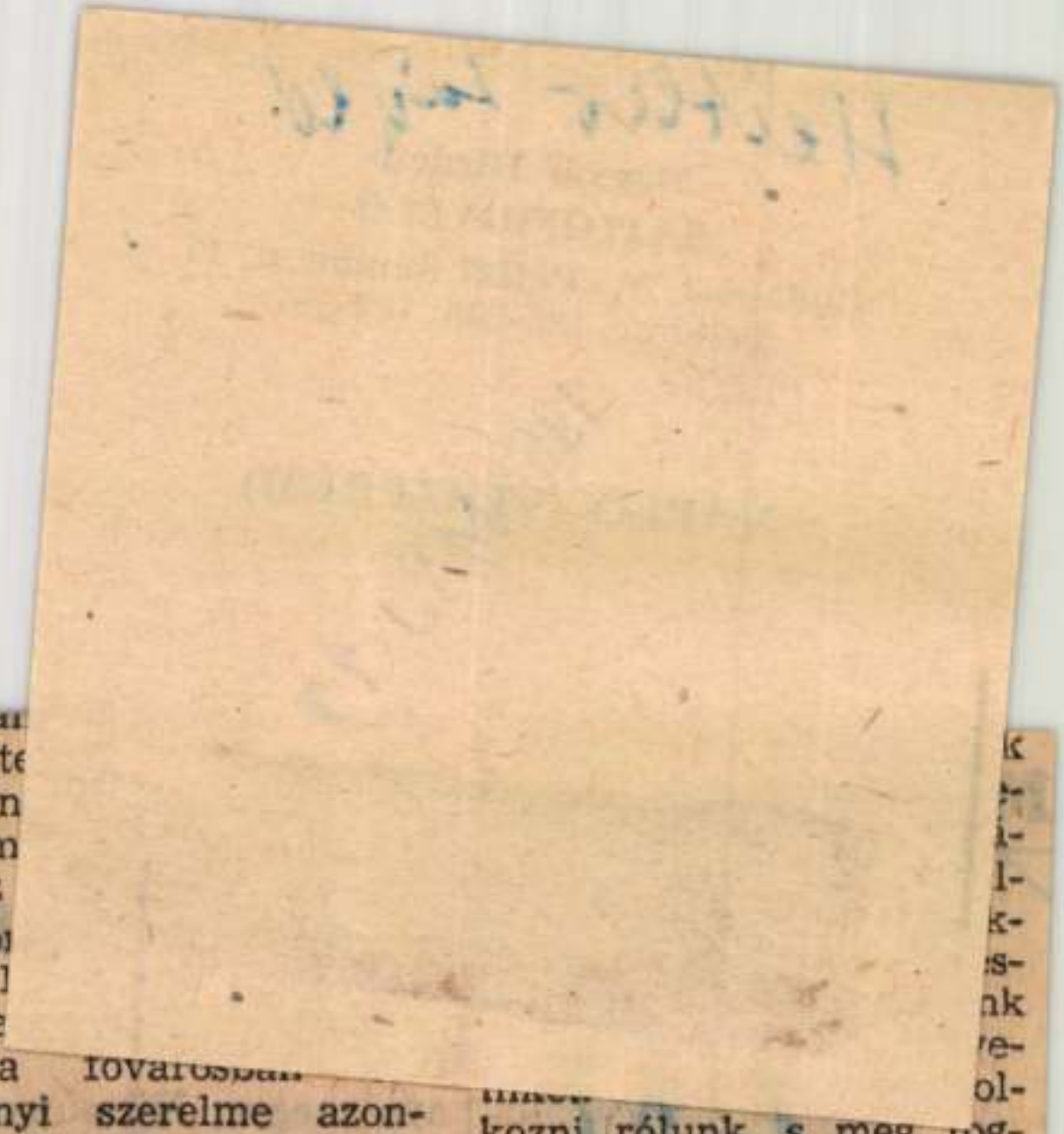

zásával
kideríté
rülmén
radalm
azt az

Gabr
radt. I
ves fe
francia fővárosban
Batsányi szerelme azonban változatlan: „A szütésnapomra írt szép költemény Gabriellámtól való, megláthatja benne az ő egész nemes, mélyen érző lelkét... De jaj nekem! Hagynom kell, hogy ez a nemes lelkű, csak bennem és értem élő nő most ott szenvedjen és epedjen el ellenségeim között, s tő- oly távol! Ó barátom, bad rágondol- helyzetben

kozni rólunk, s meg fognak erősödni abban a hitben, hogy jók és nemesek legyenek..."

Napóleon végleges kudarca (1815 június) után az osztrák sereg bevonul a francia fővárosba, s egyik járőre 1815 augusztus 5-én, írásbeli parancs alapján Batsányit párizsi lakásán letartóztatja. Ez év őszén a spielbergi várbörtönbe szállítják és a franciákkal tudott barátsága

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Heitler László

IFJÚ KOMMUNISTA

1964 AUG 1021

HEITLER LÁSZLÓ:

TIHANYI KIKOTŐ

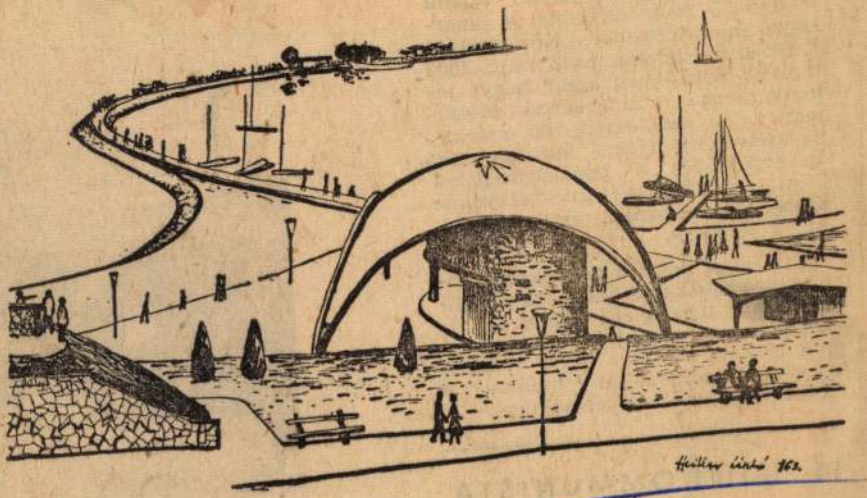

MEGYE
LÉPÍTI
HATA

tarido előtti szállítá
állományában 252 d
aki az építkezésen
s a felépült üzembe

2. *A pedagógus-k*
lait védnökség hozz
pálya népszerűsítés
tett ahhoz, hogy m
jelentkező kérje fel
képző intézményekbe. Középiskolai KISZ-szervezeteink több mint 5000 tanulót biztak meg azzal, hogy jelentkezzenek a tanárképző intézetekbe s e fiataloknak 60 százaléka felvételt nyert. Ma kielégítő az érdeklődés a pedagógus-pálya iránt, a tanárképző intézményekbe többen jelentkeznek, mint amennyi a férőhely.

Segítséget adott a védnökség a tanító és tanárszakos hallgatóknak ahhoz, hogy megismerkedjenek az ifjúsági mozgalommal. Tanári munkájuk mellett ma már egyre többen végeznek társadalmi munkát a KISZ- és úttörőszervezetekben.

M.D.K

HEINZE János György

(1749) a holicsi gyár festője

Csánji 1954. 26. l.

Heinze János György

fajansz festő

1749 Holics

Csányi 1954

26 l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NAPLÓ
(VESZPRÉM)
1986 FEB 13

...nyszor, ségügyi Osztagi ... magát, ta 31 497". Az első soroka metle- ki tudta olvasni: „L. Baht- ül, de jukov őrmester..." szót ...Nagyon sietett... Fa- ház FELVÉTEL feliratú aj- ...Amikor megállt a kor- Fordította Antalfy István y ala- előtt omlo- g ve- csak lánk! szi- szi- már g itt ujjá- la- ssel rme di- zu- raj- t. ész- mit ek- em ha- rá- en. ég a lig

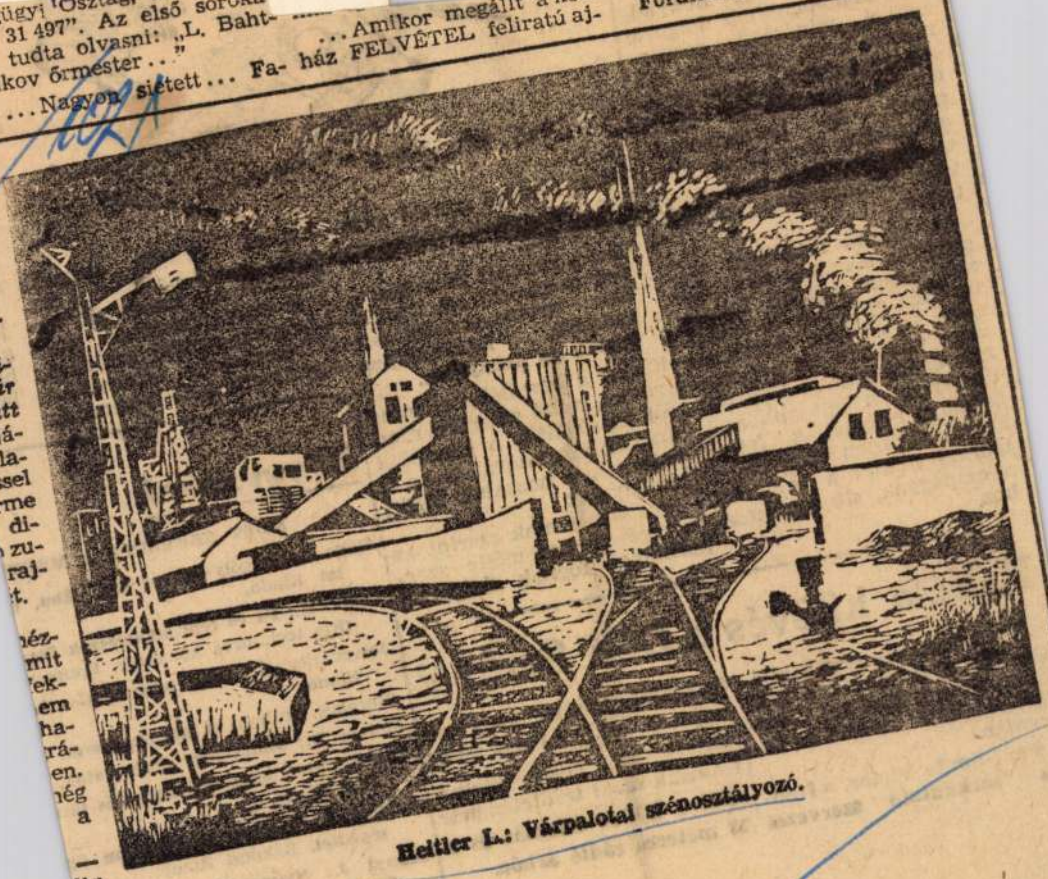

Heitler L.: Várpalotai szénosztályozó.

Bukarest. A hunyadvári kohókombinát dolgozói kitűnő minőségű, rozsdamentes acélt állítottak elő. Az új acélfajta igen alkalmas a korrózionak kitett gépek és berendezések gyártására. Ez a 12. acélfajta, amelyet idén a hunyadvári kombinátban előállítottak.

A kitűnő minőségű acél gyártása a román fémkohászat egyik legfőbb feladata. Idén csaknem 40 különféleség acélfajtát váltottak, vagy váltanak fel a termékek egész soránál. Így például most a legújabb acélfajtákat használják fel a Diesel-villanymozdonyok, a tehergépkocsik, a traktorok, a csapágyak, stb. gyártásához.

Raketa kilövés a Déli Sarkról!

Franciaország lesz a világon az első, amely a Déli Sarkvidékről lövi fel űrkutató rakétáját az idei év folyamán.

Paul-Emile Victor, a francia sarkkutató szervezet igazgatója közölte, hogy hamarosan rakétát lőnek fel az ionoszférába. Adél-földön, a franciák sarki területén már épül a kilövő állomás és a 73 méteres rádió árbóc.

űrben történő szerelő munkák rövid időn belül megkezdődnek.

Ezt a munkát természetesen megfelelő hő, fagyáló, nyomásszabályozott speciális űrültözékben végzik az űrhajósok.

Ezeket a készülékeket mind szovjet, mind amerikai részről kipróbálták a legutóbbi űrséták alkalmával és be is váltották a hozzájuk fűzött reményeket.

Az amerikaiak szerint az űrhajósok háromféle szerszámmal fognak dolgozni; férhető részeit szerelik a majd és egy fix méretű csavarkulccsal, amely az űrhajó csavaranyáinak meghúzására szolgál majd. Az űrszerszámok tervezésénél figyelembe kellett venni azt

Könyvsarok

MOST ÉRKEZETT A MEGY

Buga L.—Regöly—Mérai Gy.: Élet, e
lat Kiadó.

Csapó K.: Fa és fém alkatrészek össz
(Kis technikus könyvtár. Polltech

Jeszenszky Á.: Száz termelőszövetk
Kiadó.

(Kerekes Ottóné): A közlekedésről.

Molnár D.: Munkajogi gyakorlatok.

A műszaki fejlődés gazdasági és tár
Jogi Kiadó.

Schätzl J.: Magyar Honvédelmi Sp
segédlet. Rákóczi Kiadó.

Szanyi J.: Nyugat-Németország ga
Kiadó.

Nagyváradi városi közkönyvtár

IX. 186.

Fleisch György

büchsenschifter

Sopron

1627. máj. 21.

Fleisch

34

alaska

D Heinzmann

Lläb. IV. 112

Heisch János György

puskamíves

Sopron

1627. márc. 30.

polg. eskü

Háró

Nagy Géza: A Skythák IX. 80

H. D. A.

HEISER, Friderich Adolphus

Vogel S. alkalmazottja 1805-ben

Z. S Vogel 209.

Heisler J. könyvmdán M.D.K.

mük. a 19 n. végén Pesten.

1.) Buda látképe . . .

2.) Budapest a Gellért hegyről

Gerri, A mag. köraji. 1960. 151

Heiser Magdolna

Riport

Táskarádió 1970. IV. 19. 1400 h

Pesti

Martin Heiser mester

MDK

Egy feliratban neve a Wolkenburgi templomon 1833-ban végzett javítási munkálatokkal kapcsolatban említve.

Das Burzenland. IV. 1. E. Jekelius kiad. Brassó 1929.

end. L. 134. old.

MDK.

Heiser Rezső

Kiállitási kritika

Nógrád 1967 febr.5.p.7.

Heisinger M.D.K.

Déva vára. Acélmetszet Ludwig Rebeck rajza után.

repr.

Kerésztury-Vécsey-Falvy: A magyar zenetörténet képeskönyv

Bp. 1960. 49.1.

Fleisinger G.

Rohbock rajzai után készült acélmetszetei az abbi műben.

Roh Hum. I.

Aszód.

Roh Hum. II

Vasfördő Poson mellett.
Szent-Benedeki templom.
Szomolnok.
A csurgói kastély.
Hajdani mecset Siklóson
A mehádiai fürdő

Torontál vármegye TV. 136.

Heisler G.

gräfinn 1785

l.

Schoenabäni

11. l.

Heisinger G.

acélmetsző

Rok Hunf. III.

A dévai vár

déli oldala.

Heisler János

Eger, 1768

wód

Kovács Harang

bys.

5130

L. an 5037 - rel

Vizimisték rézből

~~Mézi felag 30 mértéz~~

~~fényképezéshez porcellánitól~~

fényképezéshez kaucsuktól
à 1 K. 70

fényképezéshez
nikmező rézből

Heisler János

Budai könyvnyomdász

I. – Kel 1885 –

III. k. 3. f. 347 l.

Fleisler János

litograf

l

Kettérnyomtatott

289.l

Népbiztostól.

hó 4-én 9.szám alatt kelt fel-
az érdekelt féllel való közlés
lvtársat, hogy Vlád Sándor a
csak szegődményes alkalmazott.
1918 évi 6700.M.E. sem az 1919.
letek alapján az egyszeri renaki-
a havi drágasági segélyre igény-

Dr. Heisler Margit

1917/18

Ferképzomfoiskèvk.

%o. l.

Körülbelül 800 képet tartalmaz. Rubens és Van Dyck számban és minőségben kitűnően van képviselve. A képtár főkincse Leonardo da Vinci kis női arcképe volt, amelyet azonban a legutóbbi időkben eladtak.

— — *Schönborn-képtár*, a kis gyüjtemény kb. 100 képet, nagyobbára németalföldi művészek munkáit tartalmazza.

— — *Czernin-képtár*, fődarabja Verneer van Delft interieur képe.

BÉCSI KÉPES KRÓNIKA *(Márk krónikája, Chronica de gestis Hungarorum)*, pompás illuminált kézirat, amely Nagy Lajos király uralkodása alatt valószínűleg Budán készült. Címlapját Nagy Lajos képmása és címere, a szöveget 142 miniatúra díszíti. A bécsi áll. könyvtár tulajdona volt, de a velencei egyezmény folytán 1933-ban visszakapták Ausztriától, azóta a Nemzeti Múzeumé.

BÉCSI PORCELLÁN. A bécsi porcellángyárat Meissenből megszökött munkások segítségével a németalföldi születésű *Claudius Innocentius du Paquier* alapította 1718-ban. Az újonnan alapított gyárnál működött *J. G. Herold*, a kitűnő hírnévnek örvendő porcellánfestő, aki azonban már 1720-ban Meissenbe távozott. Du Paquier legkorábbi munkái a japáni ú. n. *Imári-porcellánok* közvetlen hatása alatt keletkeztek. A keletázsiai porcellánokról másolt virágmustrákkal együtt tűnnek fel azok a különleges kínai jelenetek *(chinoiserie)* is, melyeket valószínűleg Herold kezdeményezett a bécsi gyárban. 1730 után már inkább az európai ízlésű virágmustrákat kedveli a gyár, mely utóbb teljesen a bécsi barokk művészet formáihoz csatlakozik. Ezeknek a porcellánoknak ornamentikája lomb- és szalagszerű díszítményekkel egybe-

Heisler József antalos-faárugyár

Tér és Forma, 1932

II. évf. 160.o.
Egy körúti kávéház.

MDK

Heisler Jaroszló
nyomdatulajd.
Bpest

Elismerő oklevelet kapott.

— Az ezredéves országos kiállítás kitüntettjei
Grafikai Szemle 1896 évf. 11 sz. 184 l

~~Antoninus Pius bronzérme~~

~~VI. 272~~

— ~~czüstérme VI. 272~~

Heinzl György János

A meisseni porcellángyárnak ez egyik légrégibb és leghiválóbb festőművésze, társával Melhorn János Gotliebbal izgága természete miatt börtönbe kerül, de megszökik Königstein várából, a hova bezárták s Prágába menekül. Itt 1749. április havában ismét elfogják őket, de újból sikerül megugraniok s Béesen át Holicsra kerülnek, ahol azonban csak szeptemberig volt maradásuk.

Török – Kolics 135. l.

Heinzl György János

holicsi keramikus

l.

Sikmagy keram

61. l.

D Vm

miniszte

Müemlékek országos Bizottság

Heinzl György János

festő

XVIII sz

Holics

l.

Divéparmtört

232. l.

1992. C. Yasaky.

Tájkép.

A kópár előtérben középütt, ö
pez csoportot; kissé jobbra pedig
pezik, a melyeken csak itt-ott dis

~~Olajfestmény.~~ Vászon, mér. 5
A párisi 1900-iki nemzetközi
déka. Átvétetett az 1901: IV. 25-é

904: IV. 28.

Ny.: Párisi japán kt

Heinzl György

zobrázt

a holicsi fajánszgyárban

rod

Bárányné

576. l.

Heinel József kőművesmester M.D.K.

A balatonkenesei ref. templom tornyát építi 1844 ben.

Czakó Gyula: A balatonkenesei ref. egyház története. Pápa 1912 38.

Heinze János György

A holicsi gyárban dolgozott mint festő. Rózsás, leprés, piros tájképes mintárat festett. XVIII. sz.

P. Breslyánszky Ilona,
Ismerd meg a kerámiát, Bp. 1966, 99 l.

Érkezett 1904. november 25.

929/1904.ü. (Budapest, 1904. november 22-én 425. ü.a.)

Az országos tanácselnöke közli György Aladárnak a körmöczbányai múzeum-épület ügyére vonatkozó javaslatát.

(—.)

D

Heinzl Alajos ifj

épitész

horvátországi ipartesamok
tervezője és kivi-
telezője.

Bálint Zoltán

Az erredéves kiattitás
architektuvája.
Bécs 1897. 40. l

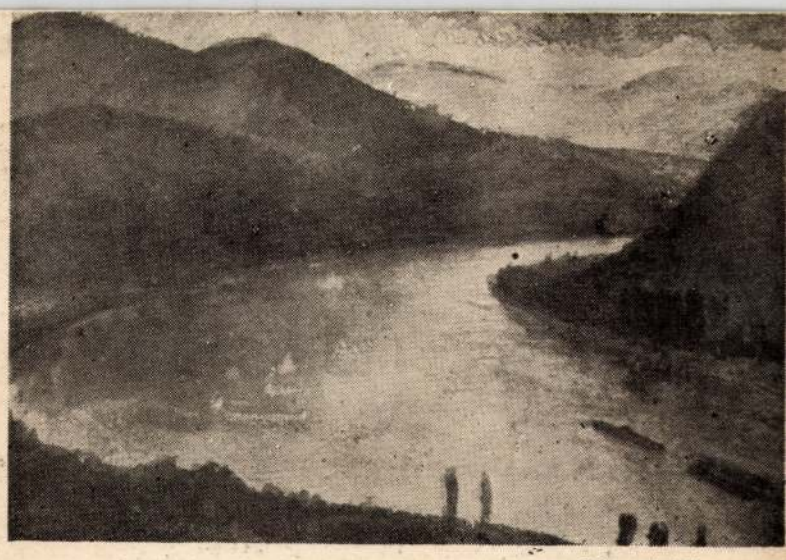

Dunai táj

HEITLER
LÁSZLÓ
KÉPKIÁLLÍTÁSA

1967. JÚLIUS—AUGUSZTUS

ESZTERGOM
TECHNIKA HÁZA

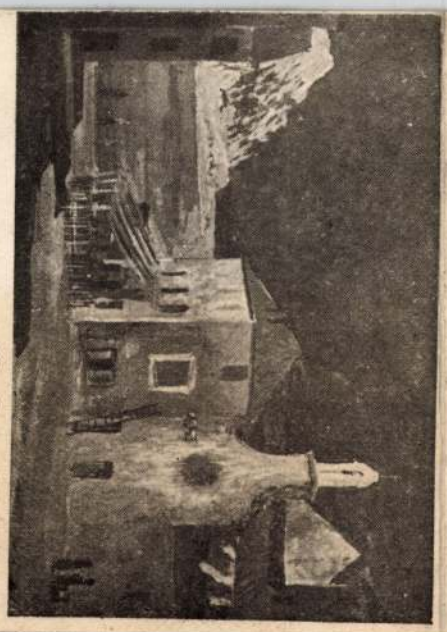

Vasárnap Marinában

MEGHÍVÓ

A KIÁLLÍTÁS MEGNYITÁSÁRA

Megnyitja Végvári I. János festőművész

JÚN. 23., PÉNTEKEN DU. FÉL 6 ÓRAKOR

ESZTERGOM Múvelődésügyi Osztály Hivatalból díjátalányozva

Művészekört. Doku-
mentációs központ
Budapest XIV.
Dózsa György út 47.

HEITLER LÁSZLÓ

1937-ben született Pápán, ahol ma rajztanár. Három önálló és több közös kiállításon mutatta be munkáit Pápán, illetve Veszprémben és Budapesten. Elmélyülten foglalkozik a képzőművészet történetével. Tanulmányai, kritikái a Művészet, Jelenkor, Életünk, Rajztanítás, Új Írás és más folyóiratokban és hirlapokban jelentek meg.

Festmények:

TROGIR
HÁROM HERING
KOPER TEMPLOMA
KATEDRÁLIS A TENGERNÉL
EMLÉKEZÉS DALMÁCIÁRA
RÖNKRAKODÁS
MANDULAVIRÁGZÁS
SOMLÓ
SOMLAI PINCÉK
VASÁRNAP MARINÁBAN
CSENDES A DUNA
DUNAI TÁJ
DUNAKANYAR VISEGRÁDNÁL
MAGYARPOLÁNY
SZIVÁRVÁNY
KÉTSZÁZ MEGAWATT

Metszetek:

BALATON
JÉGVÁGÓK
TROGIRI ÓRATORONY
LÁBASHÁZ
TAPOLCAPART
HALÁSZBÁRKÁK
SZÉNOSZTÁLYOZÓ
PULYKAPÁSZTOR
SÁVOLYI MALOM

Tapolcapart

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KOMÁROM MEGYEI

1967 JUN 23

Heitler László

1021

Esztergomi kiállítások

Két kiállítás is nyílik a hét végén Esztergomban. A Technika Házában egy fiatal pápai művész-tanár, Heitler László kiállítása nyílik június 23-án pénteken délután. A megnyitón Végvári János festőművész mutatja be a szomszéd megye művészét, akinek festményeit és grafikáit láthatja majd a közönség.

A Balassa Bálint Múzeumban Bálint Endre művészetével ismerkedhetnek meg az érdeklődők. A szürrealista stílusban alkotó művész így magáról a kiállításról megjelentetett kis kiadványban: „Nem fordítottam le a szavak nyelvére, amit festek, és nem festhetem meg, amit mások szavakkal szeretnének elmondani rólam és arról a világról, amit képileg nem élhetnek át... Nem vánszoroghatok a korom mögött, hanem velem együtt, múlt és jövő között hagyok emlékeztető nyomokat magam után."

Az érdeklődéssel várt kiállítás megnyitóján, június 24-én szombaton délután öt órakor Kassák Lajos szól Bálint Endre művészetéről.

Ambrus. A környeiek ebben az összeállításban léptek pályára: Turó — Varga A., Varga K., Tölgyesi, Vanya, Muschitz, Németh M. Csere: Goór, Újbányai, Gyimesi, Hataier.

Gyorsiramú, színvonalas mérkőzést vívott a két csapat. A rutinos pápai játékosok nagyobb arányú győzelmét a kiválóan védő környei kapus Turó Erzsébet akadályozta meg. A második félidőben valamennyi fiatal cserejátékost szerepeltették a környeiek, akik meglepetésre jobban védekeztek, mint a

5. D. újv.	11	8	—	3	108:92	16
6. Pápai V.	11	7	1	3	99:71	15
7. BVSC	11	5	—	6	105:88	10
8. Pécs VM	11	5	—	6	75:101	10
9. Környe	11	4	—	7	102:141	8
10. BHSC	11	3	—	8	62:96	6
11. Várp.	11	2	1	8	73:108	5
12. Z. Kőol.	11	2	—	9	82:127	4
13. Bp. Ép.	11	—	3	8	69:105	3
14. Min. C.	11	—	1	10	58:132	1

Rádió és tv műsor

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NAPLÓ
(VÉSZPRÉM)

Heitler László

1967 FEB 12.

1071

Heitler László: Jégvágók

ózgyűlése"

ogy háromhavonként rend-eresen jelentkeznek a vér-látó alközpontban.

A tegnapi ünnepségen he-endi porcelánvázával ked-eskedett a vérellátó alköz-ont azoknak a közösségek-ek, amelyek áldozatkészsé-ükkel a legtöbb vért ad-k (Tótvázsony, VTRGY, ámfeldolgozó, Öskü, Gyula-rátót, Balatonfüredi Hajó-yár, Herendi Porcelángyár, EVIKI-MÁFKI, honvédség, alatonfőkajár). *Kilencven-ny véradót a Vöröskereszt tal adományozott arany éradó jelvénnyel tüntettek i.*

Bumeráng

Sokszor okoznak üzemzavart a libák a zirci járás községeiben az utóbbi hetekben. A libák szárnya megnőtt, szeretnek röpdösni is ilyenkor, hát nekirepülnek a villanyvezetéknek és a transzformátor állomásnak. Kiverik a biztosítékot és sötétség borul a falukra.

Mit tehetnek a lakók? Először is a sutba hajított lámpákat, a gyertyákat, s ezekkel világítanak. Ilyenkor nincsen televízió műsor, elhallgatnak a rádiók, s leállnak a villanymotorok. Sürgős telefon riasztja az ÉDÁSZ körzeti villanyszerelőit, akik motorral s egyéb járművel a helyszínre sietnek. Költséget, fáradságot, bosszúságot jelent ez.

A községi tanácsok a legtöbb községben hangoshíradón és dobszó útján kérik a lakosságot, hogy a libák szárnyát időnként „nyessék" meg. Néhányan eleget tesznek a felhívásnak, sokan nem, s amikor üzemzavar van, szidják a villanyszerelőket, holott önmagukat szidhatnák a legjobban.

Mert a bumeráng — önhibából — mindig visszaüt.

a—s

Heitler László

Említve

Megjelent a Jelenkor szeptemberi számá:
Somogyi Néplap, Vasárnap 1969. szep. 12.

Heitler László

Említve

Megjelent a Jelenkor
Kisalföld, Győr 1969. sep.

Heitler László

Devecseri Vértanuk c. linómetszete (eml.)

Szerepel a XI. őszi tárlaton a Bakonyi Múzeumban

Csaba Imre: négy néhány gondolat őszi tárlatunkról

Napló 1969 XI. 16.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Heitler László

NAPLÓ (VESZPRÉM)

1965 JUN 2 7.

1021

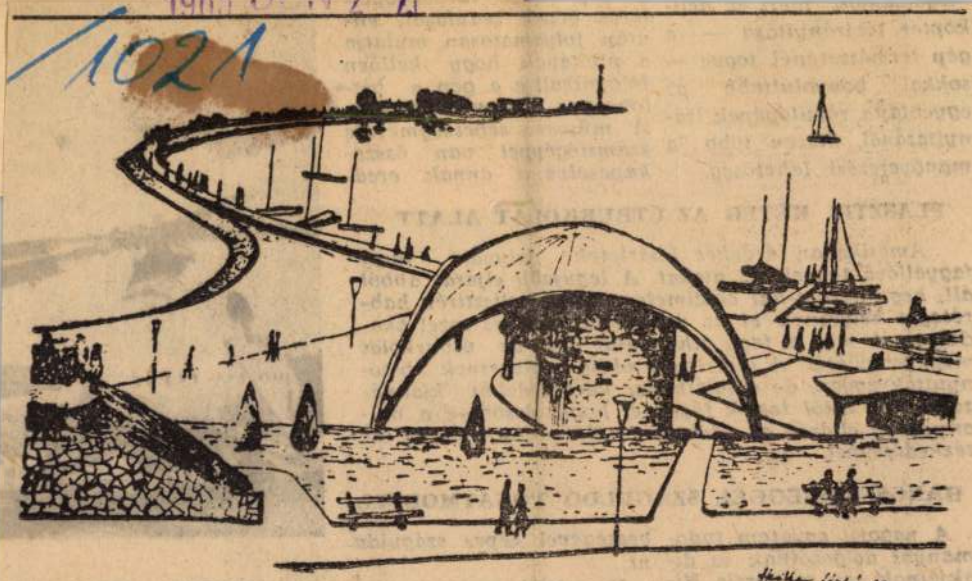

Heitler László: TIHANY

megoldanok, mert a heli-
kopter távirányítása — a
gép természeténél fogva —
sokkal bonyolultabb az
egyébfajta repülőgépek irá-
nyításánál, hiszen több a
manőverezési lehetőség.

leres gépek
után folyan
a pilótának
felgyorsult-e
tonságos
A műszer
számítógépp
kapcsolva, s

PLASZTIK RÉTEG AZ ÚTBURKOLAT ALATT

Amerikában érdekes kísérletek folynak, hogy fagyállóvá tegyék az utakat. A legújabb eljárás abból áll, hogy három-hat centiméter vastag polisztirén habréteget helyeznek el az útburkolat alatt és ezzel akadályozzák meg a fagy áthatolását és az útburkolat meggyengülését. A kísérletek eddig sikeresnek bizonyultak ugyan, de a találmány kereskedelmi kiaknázását még attól teszik függővé, hogy olcsóbb-e a műanyaghab eljárás az eddig használatos fagyvédelmi intézkedéseknél.

HANGSEBESSÉGGEL SZÁGULDÓ VONATMODELL

A nagojai egyetem tudományos dolgozóinak és diákjainak egy csoportja Hiszanodzi Odzava professzor vezetésével olyan kétméteres vonatmodellt épített, amely csaknem a hang sebességével képes száguldani.

Kipróbálás során a model 350 méteres egyenes szakaszon óránként 980 kilométeres sebességet ért el.

HELIKOPTER MAGASSÁ
ipar nagyszerű alkotásával,
legújabb csúcs: 25 105 kilo

Heitler László

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PEDAGÓGUSOK LAPJA

1954 AUG 20.

1021

Badacsony

Heitler László (Papa) rajza

nap 18-ig bef
rintot, akkor
juk számukra
kiai utazást.

A százforint
szegyűltek, és
keltünk. Első
lyom volt. I
jégbarlang felé vettük útunkat, majd Lőcsét és Késmárkot tekintettük meg, rövid időre megállva a világhírű fatemplomnál és Thököly Imre sírjánál.

Tátralomnicon a Morava szállóban helyeztek el bennünket, innét indultunk a Csorbatóhoz, a vízesésekhez, a kőpa-

szót a legutóbbiról. Ötödi
esztendeje keres és talál it
ihletet, témát és pihenést nya
ranta mintegy nyolcvan rajz
pedagógus.

A telepnek már kialakul
hagyományai vannak. Mind
nekelőtt az a szívélyessé
gondosság, amellyel a váro
tanács, Ács László titkárral
Sándor János művelődési cs
portvezetővel az élen, gondo
kodik a telepesekről. És »h

Heitler László

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1969 SEP 14

NAPLÓ
Veszprém

1021

Heitler László: Gyász, 1919

eg túl hideg. Na meg pohárral a murciból. csípi és simogatja is a et, és Hatos bátyám tilik a mozdulat ellen, ha hát helyén a pénztárs jó egészséget kívánva ásnak. elbúcsúzunk. Pemég mesélni szeretett a arról, hogy amikor az háborúban fogságba ke-

...

ber hagyná, hogy falankszban a sáskákkal vetekedő seregélyeknek is része legyen a bőségből: pörgő, örökmozgó kerekek kolompokat kongatnak, s riogatják a szemtelen madársereget. Ilyenkor, akinek szőleje van, kint szorgoskodik. *Hatos Bálint* is, aki egy pohárka murcira hív be a présházba.

HETVENÖT ÉVES, de fürgén öblíti a poharakat, s fürgén mozog a tőkék között is. Egyetlen ősz hajszála sincs, legalább is aközött, ami a sapka alól kilátszik.

— *A vár? Nyáron is, ősszel is sok ott a látogató. Diákok, kirándulók. Úgy lehallatszik onnét a beszéd, hogy minden szót érteni.*

A présház egyik oldalán a szőlő, a másikon lucerna.

— *Ez a must az előszüretből való. Búcsú volt a faluban, arra szedtük. Én már csak borivó vagyok. Pedig a búcsúban több pálinka fogyott, mint bor. Máma azt isznak az emberek, meg sört.*

Mehettem volna szerpentinező úton is, de nekivágtam egyenesen a várnak, derékig érő, száraz fűben gázolva. Ahogy megyek felfelé, egyegy szusszanásnyira megállok s ilyenkor összehasonlíthatom, hogy mennyire tágult a horizont. Egyre csodálatosabb a kilátás: ide látszanak a tapolcai medencét körülölelő vulkánikus eredetű hegyek, látni Szigligetet romjait, s mögötte hosszan a szürkés-kék Balatont. Tapolca és két-három község piros palás tetőivel kis játék-városnak tűnik innét a magasból, amely körülbelül a madártávlatnak felel meg: a Csobánc 376 méter magas.

FELÉRVÉN az egykori vár romjaihoz, belelapozok a krónikába: mit is tudhatunk meg erről a várról?

„*A várat az olasz eredetű Rátót nemzetség Gyulafy ága építtethette. A család birtokai a XIII. századtól kezdődően Csobánc körül tömörültek. A XIII. században épül-*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-30

KÖZNEVELÉS

1021 Heitler László

Heitler László rajza

dő érdeklődést és kép
mutató tanulók fejlesztésé
tradicionális oktatás ker
bővítésével igyekeztek mun
ba beépíteni.

Eredményeink közé sor
hogy

— a Szegedi Nyári E
programjában két éven ke
fő témaként szerepelt a
mozott oktatás;

— eddig három országo
ferencia fogta össze a programozással foglalkozók vagy a programozás iránt érdeklődők táborát;

— több országos szintű ankét tűzte napirendjére a programozott oktatás kérdését;

— végül: az Országos Pedagógiai Intézet didaktikai tanszékén megalakult a programozási csoport.

ezért gazdaságos kihasználása mindnyájunk elsőrendű kötelessége.

Eredményeink közé sorolhatjuk azt is, hogy a programozott oktatás nem jelentkezett a magyar oktatásügyben egyedül üdvözítő eljárásként. Csupán mint lehetőség, az oktatás egy új változata, amely nem szoríthatja ki az eddig bevált formákat, hanem megtermékenyíti és kiegészíti őket. A tradicionális és a programozott oktatás összekapcsolásáról, az al-

Heitler László

Kerepel az alábbi tárlatot
a Győri Műszaknak

N.N.: A Győri művésztelep
kiállítása

Napló 1971 I.26

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748, 340-726

NAPLÓ

1971 AUG 2 8

A NAPLÓ hétvégi melléklete

1021

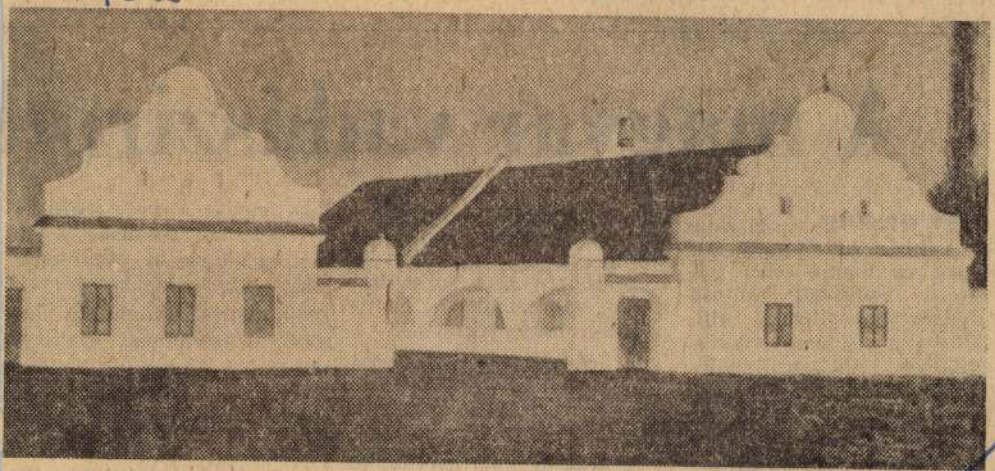

Heitler László: Falusi barokk (olajfestmény)

... egyenlő ... or e
a megsemmisített gyökér egyenlő guta ... gok
a megsemmisített zöld egyenlő zsíros ... egy
a megsemmisített föld egyenlő csont é ... lolat
a megsemmisített szellem egyenlő hús ... egye
... al eg

A magyar vadászirod

Egy ország vadászatát nemcsak a vadállomány minősége és mennyisége, hanem a vadászati kultúra fejlettsége is jellemzi. Hazánkban a szűkebb szaktudományok (vadászati zoológia, környezettan) nemzetközi színvonalon állnak, a humán tudományok viszont kifejezetten elhanyagolták ezt a területet. Nincs egy könyv, mely magyar nyelven a vadászirodalommal, vadásznyelvvel vagy a vadá-

teni a nemcsak ornitológusnak, de írónak is kiváló *Herman Ottót*, és *Lakatos Károlyt*, aki igen sokat tett a népi vadászbabonák és hiedelmek összegyűjtéséért.

A két világháború között sajátos helyzet alakult ki: volt jó írógárda, jó szerkesztő — és kevés volt az olvasó.

A magyar vadászirodalom hivatott szervezőjét *Kittenberger Kálmán*, személyében találta meg, aki mögött akkor már évtizedes trópusi

rek: Ferenc, aki tehetséges író volt, de lírájával nem mindig bírt, és az inkább csak szakkérdésekkel foglalkozó *Endre*. Valamivel később, a harmincas években indult a két gazdász, *Rhédey Zoltán* és *Fekete István*, kik közül Rhédey hamar kimerült és elhallgatott, Fekete István viszont hivatásos író lett.

Nagyon sok név merült

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KISALFÖLD
1964 NOV 29.

Heitler László
1021

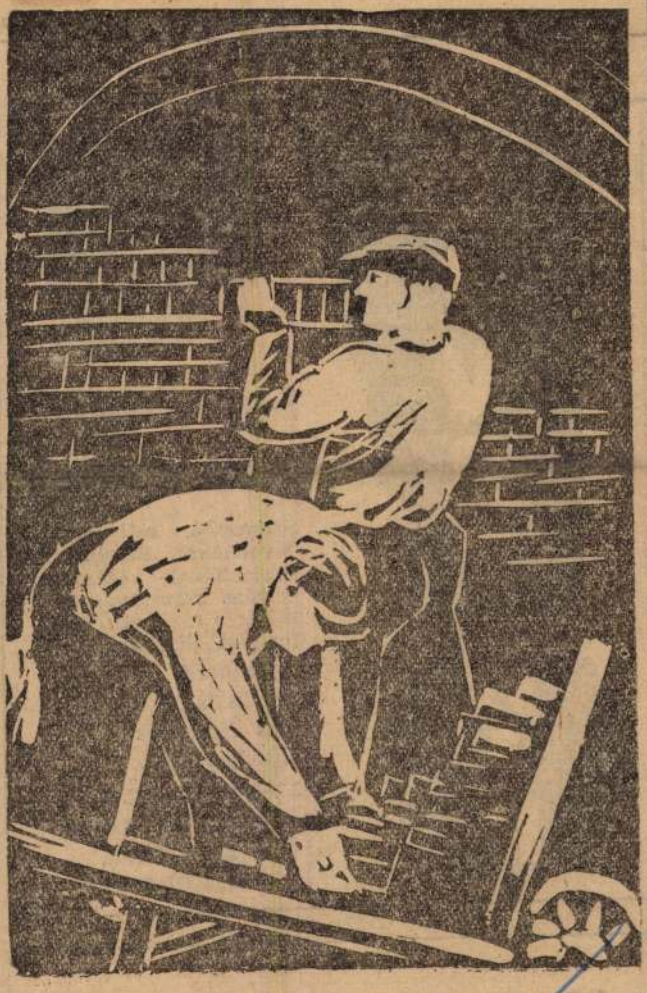

Heitler László: *Téglagyárban (lino)*

DIVAT HÍR

Selyemruhában minden nő csinos!

Színházba, esti összejövetelekre, alkalmi és táncruhának vásároljon selyem ruhaanyagot. Bőséges a választék különböző divatos

jacquard,
nyüstös
és fémszálas
müselymekből.

55,— Ft-tól 153,— Ft-ig

A SELYEMRUHA KELLEMES, DEKORATÍV!

Megnyitottuk

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Heitler László festőművész

KISALFÖLD

1971 NOV 12

KIÁLLÍTÁS. Heitler László pápai festőművész kiállítása ma délután 3 órakor nyílik a győri Kazinczy Ferenc Gimnázium és Szakközépiskola klubjában.

1021

Heitler László (Pápa)

A győri műcsarnakban megnyílt kiállítá-
son „Ház" c. műve szerepel. Cziráki Lajos
tanítványa volt. (említve.)

Rácz E.: A győri művésztelep kiállítása.

Kisalföld, Győr, 1972. febr. 2.

Heitler László

„atlasz" c. olaj festmény

(repr.)

Napló, Veszprém, 1971. szept. 11.

Heller László, grafikus

Barát - malom repr.

Magyar Ifjúság, 1968. VIII. 16. 16. l.

1021

Heitler László

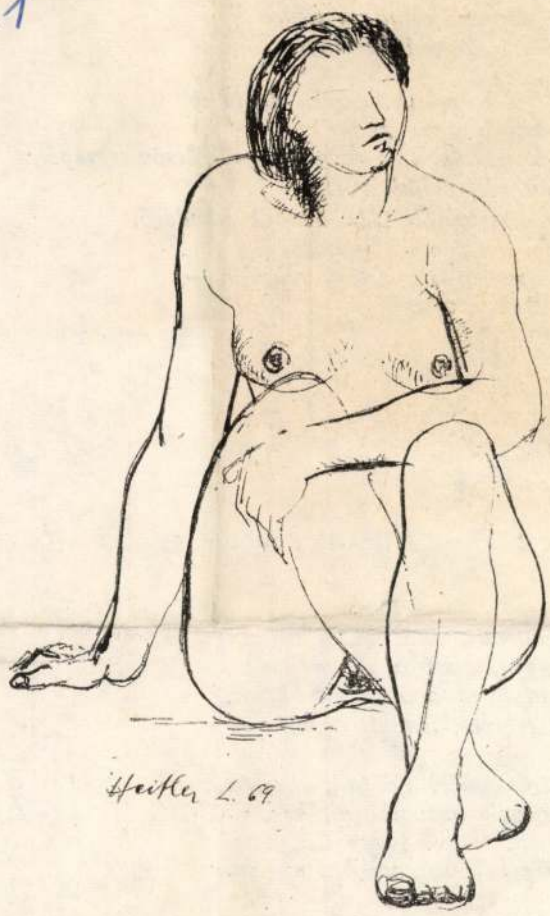

Heitler László rajza

Csak két kéz voltál, láb s görnyedő d
Egy eszköz és munkagép,
Segédmunkás, tolni, hordani: sorolt
Holmik közt is az „egyéb".
Kis szerepet kaptál a nagy színházba
Hosszút, de bizony silányt.
Szerepet játszunk mind: a tiédre kér
Pótlást, rossz-lét-átalányt.

Pöffeszkedünk, komédiázunk: de hár
Komédiás van, „vezér"
Fő-rang kosztümben, s míg játssza k
Útján vér, valódi vér!
Megvész maszkjától! (Ha a nagy Re
Hogy rendjén túl így kihág:
Játékká nem enyhíti a kínt s a vért
Hiszen játék e világ).

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
LÁTÓHATÁR
Budapest
19/0 JUN

FÁRADTAN

A nagy közönyt add nekem, Isten,
Hogy ne lázítson semmi már,
Nagy bandita vagy kis betyár,
Én nem tehetek semmit itten –

S mi közöm már! Ki tud, fenyítsen,
Kár volt beavatkozni, kár,
Szóval, tettel. Nagy Cél, Sugár,
Tarts meg már magasabbra engem.

Sok kicsiség itt csak kikezd, vés,
Mit nekem e silány tülekvés,
Szemem, már csak művemre nézz;

S mit kell, csak arra nézve, írd meg,
S mi bosszant, hagy, nem vagy te gyermek –
Annyit nem ér meg az egész.

Heitler László

Isteneg Iscserenkov András festőművész kiállitása, Pápa, Jókai Müv. Ház. - Ism: Heitler László, Jelenkor, 1968.2.sz.172-174.l.

Az 1968.évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Müvtört.Ért.1971.2.sz.149-182.l.

168.l.

Heitler László

grafikus
Kajári Gyula ~~fxxtő~~művész kiállitása, Veszprém, Bakonyi Múzeum. - Ism: Heitler László, Jelenkor, 1968.9.sz. 815.l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Írt. 1971.2.sz.149-182.l.

168. l.

Heitler Lászlo

Heitler László

ismerteti az 1968-as Balatoni nyári Tárlatot, Jelenkor, 1968. 9. n. 811-812. l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért.1971.2.sz.149-182.1.

172.1.

Heitler László

Végvári János festőművész kiállitása. Esztergom,Balassa Bálint Múzeum. - Veszprém, képcsarnok, 1967. - Ism: Bodri Ferenc, Rajztanitás,1968.1.sz.26.l. - Fehér Zsuzsa,D., Művészet,1968.7.sz.37.l. - Heitler László, Jelenkor,1968.2.sz.172-175.l.

Az 1960.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. Művtört.Ért.1971.2.sz.149-182.l.

179.l.

Heitler László

Z. Gács György festőművész kiállitása, Veszprém, Bakonyi Múzeum. - Ism: Heitler László, Jelenkor, 1968.9.sz.814.

Szombathely, Győr. - Ism: Budai Timót, Művészet, 1968. 3.sz.39-40.l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Írt.1971.2.sz.149-182.l.

171.l.

Heitler László

Pleidell János festőművész kiállitása, Szombathely. - Ism: Heitler László, Művészet,1968.6.sz.46.l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért. 1971.2.sz.149-182.l.

169. l.

Heitler László

Heitler László: Udvardi Erzsébet. - Jelenkor, 1968. 7-8.sz.684-685.l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört. Ért. 1971.2.sz149-182.l.

161.l.

HEITLER LÁSZLÓ PÁPAI KIÁLLÍTÁSÁRÓL

A fiatal festő neve nem ismeretlen a Jelenkor olvasói előtt: képzőművészeti tárgyú írásai rendszeresen jelennek meg folyóiratunkban. De ugyanígy a Művészetben, a szombathelyi Életünkben, a Rajztanításban, a Valóságban, az Új Írásban és a Fotoban is. A pápai tanár (30 esztendős) most meglepetést okozott: nemcsak írásaiban foglalkozik a művészetekkel, hanem műveli is. Sikeres májusi kiállítása ad alkalmat arra, hogy ezúttal mi írjunk festészetéről.

Sok jelét látjuk újabban annak, hogy a kisebb dunántúli városok kezdenek felnőni feladataikhoz kulturális téren is. Ebbe a megnyugtató folyamatba ágyazható – sok más mellett – Heitler pápai működése, több kiállítása, „Pápai képek" c. – saját rajzaival és metszeteivel díszített – füzetkéje. Tudomásunk szerint ez a kiállítás harmadik önálló bemutatkozása városában, de részt vett több megyei bemutatkozáson és a IV. Országos Pedagógus Tárlaton is. Grafikáit sorozatosan közli számos folyóirat és újság. Pécsnek is köze van pályájához: az itteni Tanárképző Főiskolán nyert rajz-földrajz szakos diplomát.

Festői élményköre fiatalsága ellenére már megrajzolható – az ifjú Bernáth Aurél dunántúli élményeivel paralál –, városa, a csendes, hóborította Pápa, a környék falvai, dombos tájai, az ezt átszelő magasfeszültségű vezeték remek perspektívája, a közeli Balaton, a környezetében élők portréi, falusi hangulatok ihletik elsősorban. Az új kiállítás talán legnagyobb meglepetése egy a közelmúltban tett dalmáciai utazás Csontváry élményeire emlékeztető sorozata. Tudatosan vállalt és bevallott Csontváry örökség ez, az új képek tematikája (Koper temploma, Katedrális a tengernél, Fő tér alkonyatban, Trogir, Piran, Emlékezés Dalmáciára, Vitorláskikötő Zadarban, Bakar, Velebit stb.), de a festő prelogikusan fogalmazott, díszlet és meseszerű, primitivizáló képalkotása, vagy még az egyik kép alcímében is bevallott tanítványi szerep („Trogir – Emlékezés Tivadar festőre") a járatlanabb tárlatlátogatóban is felkelti az előbbi asszociációt. A jártasabbét a lefestett látvány érezhető átírása, újrafogalmazása, a jellegzetesen csontvárys sűrítés tradíciója is. A tenger, a dalmát vidék szlávosan-törökösen-olaszosan reneszánsz épületei, városhangulatai – kultúrák és világok páratlan találkozása egy viszonylag szűk parti tájon –, a nagyoperák színpadára emlékeztető terei tűnnek talán a festő eddig legmegrendítőbb élményének.

Összegezve: „Bakony – Balaton – Adria" a festői élményforrás, ahogy a kiállítás plakátján is olvashatjuk. És ugyanakkor e tájak dolgozó embere is (Festmények: Szalmahordás, Rönkrakodás; metszetek: Szénosztályozó, Jégvágók, Pulykapásztor).

Meglepő, hogy Csontváry művészetének egyidejű rokonai még találhatók, de alig van tudatos folytatása. Pedig nem lezárt és még kincsekhez vezető út az övé, a diva-

korom művészetének reményei és megrendülései inspirál-
kásságomat ezzel lezártnak tekintem, de bizakodom, hogy életrajzom következő és egyben utolsó kötetében – távol a Múzsa udvarától – már csak egy-egy emberi arcról, történésről, tájról mondom el majd benyomásaimat."

Bernáth Aurélnál az életmű szerves részét alkotja a mester irodalmi munkássága is. A biográfia nemcsak a művek keletkezéséről és a szűkebben vett életútról, hanem esztétikai értékrendjének alakulásáról is beszámol. Így ennek a fejlődésnek kiemelkedő dokumentumai festményei mellett az írói és tanári pálya tanulmányai, emlékező darabjai. Kevés életmű ívelt Nagybányától a szocializmus esztétikájának vállalásáig és alkotó, szabad hirdetéséig, a Bernáth Aurélé ilyen. Ez is biztosítja tájékozódó és vallomásos írásai helyét az életrajzi sorozatban.

A könyv emlékezéseinek egy része a bécsi és németországi éveket idézi (1921–1926), melyek személyes élményeiről az Utak Pannóniából című kötet számolt már be oly nagyszerű olvasmányossággal. Ez az irodalmiság most sem marad el, sőt – másokról is szólván – kitágul, még átfogóbb és elemző művészettörténetté válik. Remek emlékezések (A Kút, A Gresham-kör, Gerevich és a római iskola), és szeretettel megírt arcképek (Oltványi Imre, Fruchter Lajos, Berény Róbert, Pátzay Pál, Szőnyi István, Ferenczy Béni, Rózsa Miklós, Déry Tibor, Illyés Gyula) alkotják a kötet nagyobbik részét, köztük több újabb keletű esszé is. A könnyed irodalmi jellemzés szép példáját olvashatjuk a „Déry Tibor" és a „Vidáman és komolyan Illyés Gyuláról" c. portrékban, vagy a napokban elhunyt Ferenczy Béniről szólóban. Ezekben a szerző alig törekszik valamiféle tanulmányírói precizitásra vagy mérlegelő hűvösségre, az írásokból árad a közvetlen élmény, a baráti szeretet intim melege. Mégis, egy-két mondattal, olykor csak jelzőkkel vagy határozókkal érvényes és teljes portrét kapunk az ábrázoltaktól. Ez a kettősség (írói könnyedség és portretista precizitás) emeli a szerzőt egyenértékű társsá az ábrázoltakhoz, az irodalom remek „pszichológiai portréfestői" közé. Külön érdeme Bernáth professzornak, hogy jórészt képzőművészek a témái, afféle „ismeretlen földrész", emlékezései a felfedezők naplóinak erejével is hatnak. „Korközelibb" is az új válogatás az előzőnél, emelni fogja az eddigi közönségsikert is, méltó módon vezet vissza az életrajzi folytatáshoz, az ötödik kötethez.

A gyűjtemény második részében tanulmányokat olvashatunk különböző festészeti problémákról, így a kompozícióról, régi mesterekről (Greco, Velasquez, Giorgone, Rembrandt), a művészet sorskérdéseiről (1963). Az olaszosra, de még inkább francia orientációra beállított jelenkori magyar művészettörténet és kritika külön gazdagodhat Bernáth „németes" példáival: Hans von Marées méltánytalan elhanyagolását Németh Lajos is felrója a Művészeti Lexikon 3. kötetében. Marées neve a talán legtöbbször előforduló a Bernáth-kötetben, láthatóan nagy élménye a Cézanne-hoz hasonlítható német mester festészete.

A „sorskérdésekről" szóló tanulmány különösen elevenbe vág: a nonfigurációba és üzleti, ipari, cirkuszi tevékenységbe züllött festészettel vitázik, a humanizmus és

ton túl is alapja lehet egy újrealista képírásnak, amely nemcsak a dolgok felszínét adja vissza, nemcsak a látványt, hanem mindezeket sűrítve-újraformálva az általuk teremtett élmény mélységét, a téma évszázadokon át őrzött hangulatát, a festő belső lényegét is. Nos, ilyen hangulatokat vélünk felfedezni Heitler képeinek egy részében, valamelyes ösztönző belső feszültséget, ugyanakkor teljes harmóniát téma és festő között (Falusi barokk, Somló).

Természetesen még aligha kialakult, inkább kísérletező pálya az övé. De irányában, eszményeiben, vallomásaiban, eredményeiben helyes és rokonszenves festőút ez, figyelmünkre méltó és még jelentős eredményt hozhat. Ez a mostani pápai kiállítás konklúziója. Véleményünk szerint képei és grafikái rászolgáltak már egy városán kívüli önálló bemutatkozásra, ezt szolgálja közeles jelenlegi kiállítása is.

HEITLER LÁSZLÓ rajza

ROMVÁRY FERENC

Múlt századi festmények a pécsi múzeumban

A Modern Magyar Képtár, jóllehet elsőrendű feladatának századunk képzőművészetének bemutatását tekinti, a közvetlen előzmények jelzésszerű felvillantására is vállalkozik. Természetesen szerények a lehetőségek, hiszen 19. századi festészetünk jelentős értékei már jórészt közgyűjteménybe kerültek; a főművek pedig szinte kivétel nélkül. Évszázados gyűjtőmunka eredménye ez. Tipikusan magyar sajátosság, hogy a Magyar Nemzeti Galéria mellett alig valami jutott ebből vidéki múzeumainknak. Viszont a 20. századi magyar képzőművészetnek szerteágazó gazdagsága, sok kitűnő alkotása kínálja a lehetőséget: ki kell tágítani a múzeumi kereteket, ki kell használni – a jelenleginél sokkal jobban – a képtárak lehetséges hatásfokát. Sok szó esik nálunk manapság a képzőművészetek különböző irányzatairól, polémiák hangzanak el pro és kontra és még ma is főként csak reprodukciók alapján ítélkezünk. A képzőművészet megismerése, képtárak létesítése valahogy másodlagos dolognak számít csupán, pedig az eredeti képet nem pótolja sem a betű, sem pedig a szó.

A pécsi múzeum – úgy érezzük – úttörő szerepet vállalt magára azzal, hogy önálló, jelentős képgyűjteményt hozott létre és tervszerű gyűjtőmunkával állandóan gazdagítja anyagát. Értékes magángyűjtemények megszerzése, állandó vásárlások és számos művész nemes adománya – az eredője, az összetevője az egyre gyarapodó képtárnak.

A régi pécsi városi múzeum csak elszomorítóan szegényes képanyaggal rendelkezett. A képzőművészeti anyag gyűjtése csupán az ajándékozások esetlegességére szorítkozott és elsősorban a városképek, metszetek megszerzését szorgalmazták. Rendszeres képvásárlásra csak 1957 óta sikerült anyagi fedezetet biztosítani.

A régi anyagban említést érdemel néhány helyi vonatkozású portré: Irányi Dániel (Pécs városának követje felirattal), Lickl György pécsi karmester, Csepregi Chapringer Zsigmond, Weidinger Gusztáv és felesége, valamint Schmelcz Josefa – jórészt ismeretlen vándorfestők kvalitásos munkái. Egy kisebb képegyüttes a negyvenes évek végén került a múzeum birtokába. A pécsi, vagy Péccsel művészi kapcsolatba kerülő festők munkásságának viszont alig lelhetjük már a nyomát, pedig, ha nem is volt itt pezsgő képzőművészeti élet, az egyház és a módosabb polgárság egy-két festőt mindig foglalkoztatott, így megemlíthetjük Boros N. Jánost, Weber Xavér Ferencet és Mücke Józsefet, az arcképfestő Pósa Gusztávot, a Zsolnay gyári Kaldewey Kelement és Klein Ármint. És nem utolsó sorban Székely Bertalan és Lotz Károly is dolgoztak itt a század végén, amikor a székesegyház kápolnáit díszítették. Ennek a pécsi tartózkodásnak az eredménye az a nagyszerű portré is, amelyet Székely festett Zsolnay Vilmosról kerámiára és amely a technikai próbálkozás érdekességén túlmenően művészi kifejező-erejét tekintve is kiváló munka. A keramikus Zsolnaynak fiatalkori festményei viszont a közelmúltban jutottak a múzeum birtokába. Az 1850 táján festett képek nagyrészt romantikus szemléletűek és a megelőző kor biedermeier hangulatát árasztják. Zsolnay megörökítette Pécs jellegzetes alakjainak képmásait, Amtmann Prosper fuvolást, Weidinger Imre fagottost, a vak Hanselt és az öreg virsliárust egyaránt.

Leánya, Sikorszki Zsolnay Júlia érzékletesen friss virágcsendéleteket festett, és leíró jellegű, különböző népviseleti típusokat megörökítő sorozatot, ez azonban elsősorban etnográfiai érdekességű.

Ez évben, a Tompa-gyűjtemény révén került a múzeum birtokába az a 19. századi kis képegyüttes, amely jelentőssé növelte a korábbi anyagot, és részletesebb ismertetést érdemel.

A Tompa-gyűjtemény és ezzel a pécsi képtár 19. századi anyagának kiemelkedően jelentős alkotása egy, a kis méret (20x26 cm) ellenére is monumentális hatású kép, *Barabás Miklós* Alföldi táj című akvarellje. 1838-ban festette Barabás, és ezzel a képpel hosszú sort indított el; az Alföld nemcsak Petőfi lírájával került kiemelt helyre, hanem ettől kezdve a festőket is inspirálta a téma, egészen napjainkig. A kép születésének idején festette Markó Károly a klasszikus veretű Visegrádot, majd jóval ezután, 1853-as hazajövetele alkalmával két alföldi képét, a Gémeskutat és az Alföldi táj szivárvánnyal címűt. A sorban ez után következik Pettenkofen és a szolnokiak, az ő hagyományuk is a jelenbe nyúlik. Egy időben Kecskemét, Szentes és Baja, de legfőként Hódmezővásárhely rangos művésztelepe méltó az említésre, amely a mát köti össze a múlt eredményeivel. „A puszta, a tér végtelenének megfestésére biztatja a festőt". És Hoffmann Editet idézve: „Barabás volt az első, aki magyar tájat magyar szemmel nézett, megérezte az ízét és éppen azért kétségtelen, hogy ő a magyar tájfestés megindítója. Bizonyos, hogy az alföldi táj a gémeskúttal, a végeérhetetlen rónaság, a nádas a gólyával s a könnyű nyári felhőkkel játszó derült ég a legalkalmasabb arra, hogy a szemlélőben a magyar táj képzetét keltse fel. A motívum felismerésénél is meglepőbb, hogy fogalmazásának mindjárt klasszikus formát tudott adni". Az ő elgondolásához tulajdonképpen senkinek sem volt hozzátenni valója. A kép, ami elénk tárul, rendkívül egyszerű – hatalmasan kitárulkozó horizont, végtelen csend, s nyugalom honol a tájon. A gémeskút magányosan áll a kanyargó út mentén, csak a levegőben köröző gólya szakítja meg a vibráló mozdulatlanságot. A halvány melegbarna színek a napszítta föld melegét érzékelik. – Ehhez a nagyszerű, típusteremtő tájképhez még két Barabás-portré csatlakozik. Az egyik 1838-ból való, míg a másik késői alkotás és Daránvi Ignácot ábrázolja.

Borsos Józsefnek egy Szőlős csendélete szerepel a gyűjteményben. Érzékletesen festett, klasszikus elrendezésű kép, a valóságot precízen-pontosan, szinte tapinthatóan adja vissza. Olykor az illúziónak engedve, szeretnénk egy szőlőszemet lecsípni a fürtből. Díszes kupák teszik pompázatossá a hétköznapi témát és a drapéria is a téri hatás fokozását szolgálja. A semleges háttér, a kompozíció szabályos háromszöge, a kép tiszta színvilága, valamint a vízcseppektől áttetszően fénylő gyümölcs-csendélet keresett festőiséget ad.* Rokon felépítésű *Szentgyörgyi János* Csendélete is, bár megoldásuk különböző. Ezen a plaszticitás nem olyan hangsúlyozott és színeiben is lágyabb, szárazabb hatású, mint Borsos említett képe.

A portrék sorában talán a legsikerültebb *Weber Henrik* Női képmása. Porcelánszerűen törékeny biedermeier formák, miniatűr-festésre emlékeztető, kissé idealizált megjelenítéssel. Nyugalom és derű, biztonságérzet és kiegyensúlyozottság érződik, ugyanakkor visszafojtott mosolya sejtelmes hangulatot áraszt és fokozottan magára tudja vonni a néző figyelmét. A színezés halványan tompított, a rajzosság fontos szerephez jutott. *Györgyi Giergl Alajos, Than Mór, Vastagh György* egy-egy képe, a már említett két Barabás-portréval együtt egészíti ki az arcképcsarnokot.

A tájképek közül elsőnek *Paál László* ifjúkori kísérletének tartott (Lázár Béla) Est a Maros partján című képét kell megemlíteni, 1864-ből. Két oldalról kanyarog a folyóvíz, középen tűz mellett kuporgó alakok – a romantikus tájszemléletnek kitűnő példája – megoldatlan világítási- és fényproblémákkal. Fényreflexek villannak a vizen, a naplemente valószerűtlen színekkel sejtelmesen világítja be a tájat.

Egységesebb, összefogottabb *Ligeti Antal* Tájképe. Ligeti mesterének, Markónak hatása alól nem tudott és nem is akart szabadulni. Az idealisztikus képelgondolás híve: a táj nála olyan, mintha a bokrok mögül nimfák leselkednének, mintha a természet az antik félistenek tartózkodási helye volna csupán. De mindezt illúziótkeltően és vonzóan érzékeny ecsettel varázsolja elénk, bár talán kevésbé meggyőzően, mint

* Közölve a Jelenkor 1967/5. számában. 443. l.

korábban mestere. Mindenesetre elgondolkodtató ma is ez a szemléletbeli konzervativizmus, a szokványos eszközök akademikus másolgatása.

Telepy Károly több tájképpel is szerepel. Előadásmódja szárazabb, kiszámítottabb Ligeti stílusánál. *Szinyei Merse Pált* egy sejtelmesen borongós hatású kép, a Lovag és apáca képviseli, *Munkácsy Mihályt* pedig egy nagyméretű szénrajz (Enyelgés – hímzőráma mellett ülő nőalak, mellette álló, felé hajló ifjúval). *Lotz Károly*tól Léda hattyúval szerepel.

A historizáló festészetet, amelynek szerepe a múlt században oly jelentős volt és a jelen számára így kettős tanulságot is szolgáltat: *Orlay Petrich Soma* egyik műve, a Zách Felicián mutatja be. Orlay a festők közül elsőnek választotta e témát, melyet öt évvel előbb, 1855-ben Arany János már költői sorokkal aktualizált:

„Rossz időket élünk,
Rossz csillagok járnak,
Isten óvja nagy csapástól
Mi magyar hazánkat"

(Zách Klára)

A Zách-család tragédiáját, amelynek során „minden nemzetségét" kiirtották, először a 14. századi Kronika Hungarorum említi, a históriás énekek tanulsága szerint még a 16. században is ismerték a véres történetet. Heltai is említi Kronikájában. Az igazságtalanság és a védtelen kiszolgáltatottság egyrészt, a véres leszámolás és a bosszúállás, másrészt – bár közel sem egyértelmű a példázat – ihlette meg Orlayt, aki egy összetett drámai jelenetnek mintegy sűrített képsorát jelenítette meg. Talán ezzel csúszott ki a festő kezéből a téma, a kívánt drámai hatást a kép meg sem közelíti. Kissé száraz és illusztratív jellegű, mert verbális és nem vizuális indítású a kép. A történelmi festészet csak a legnagyobbak, Madarász és Székely legjobb művein tudott magas szintre emelkedni.

A kortárs „történetírás" példája *Vágó Pál*nak a Szegedi árvízhez készített vázlata (Szeged szebb lesz, mint valaha). Itt a kép középpontjába az uralkodó került, nagyszámú kísérettől övezve, amint szemlét tart a pusztuláson. Felsorakozik a képen minden és mindenki, szinte leltárszerű pontossággal. A festő a fenséges megjelenésnek állít inkább emléket, mintsem az emberi tragédiának.

Székely Bertalant két falkép-vázlat mutatja be, az egyik a Vérszerződés, a másik pedig a Halászbástya-mozaikhoz készült terv, az Átkelés a Volgán.

Benczúr Gyula késői művekkel szerepel. A Nőrabló kentaur már a 900-as évek táján készült, a nagy történelmi vásznak után, böcklini témák hatására. Az idős Benczúr gyakran nyúlt effajta témához (Pán a nádasban, Két kis kentaur, Páni félelem). Ragyogó festői eszközökkel, bravúros technikával megoldott gunyoros önfintornak is tekinthetők ezek a képek.

Egészen más világ *Wágner Sándor* Debreceni ötösfogata. Itt minden részletesen és pontosan megrajzolt, racionális és szabályos, mozdulatlanná merevedett állókép, a valóságnak szinte lefényképezett mása. A kép hitelét azonban éppen dokumentatív jellege biztosítja.

Ennél a száraz, tényközlő, leíró piktúránál azonban többre, kifejezőbbre törekedtek a festők. Nagybányán az Akadémia és a Műcsarnok avult szellemétől távol egészséges, friss festői szemlélet kezdett meghonosodni és ezzel új fejezet kezdődött a magyar festőművészet történetében is.

E rövid ismertetés nem törekedett a múzeumi anyag teljes, lajstromszerű bemutatására, csupán a fontosnak vélt műveket emelte ki ezek közül. A Janus Pannonius Múzeum 19. századi képzőművészeti anyaga szerény, de egy kialakuló gyűjteménynek biztos alapja már ebben az összetételben is.

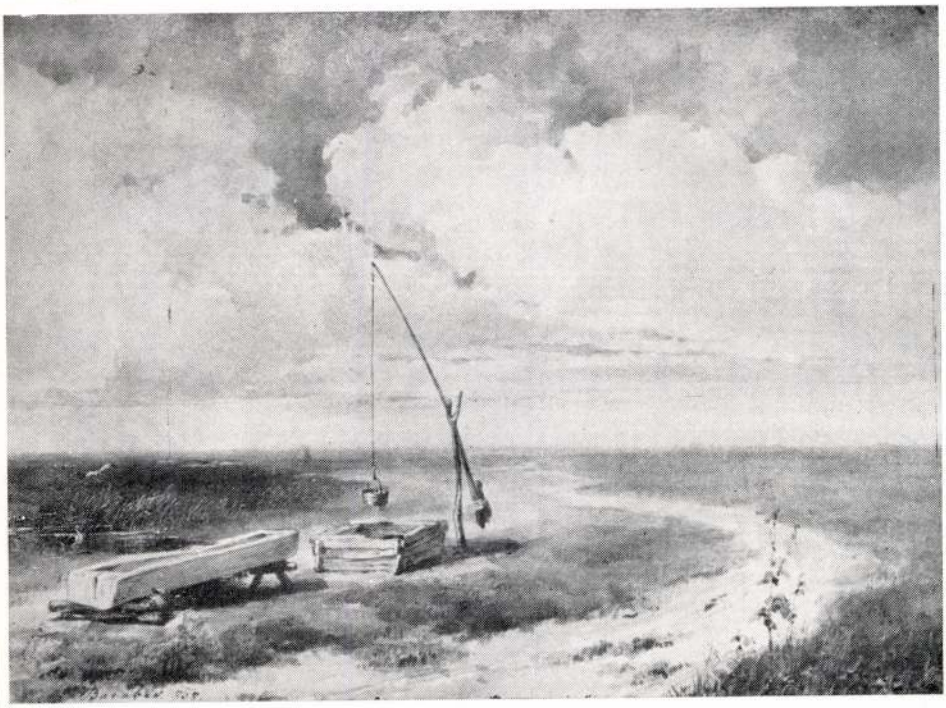

BARABÁS MIKLÓS: Alföldi táj
(Modern Magyar Képtár, Pécs)

LIGETI ANTAL: Tájkép
(Modern Magyar Képtár, Pécs)

WEBER HENRIK: Női arckép
(Modern Magyar Képtár, Pécs)

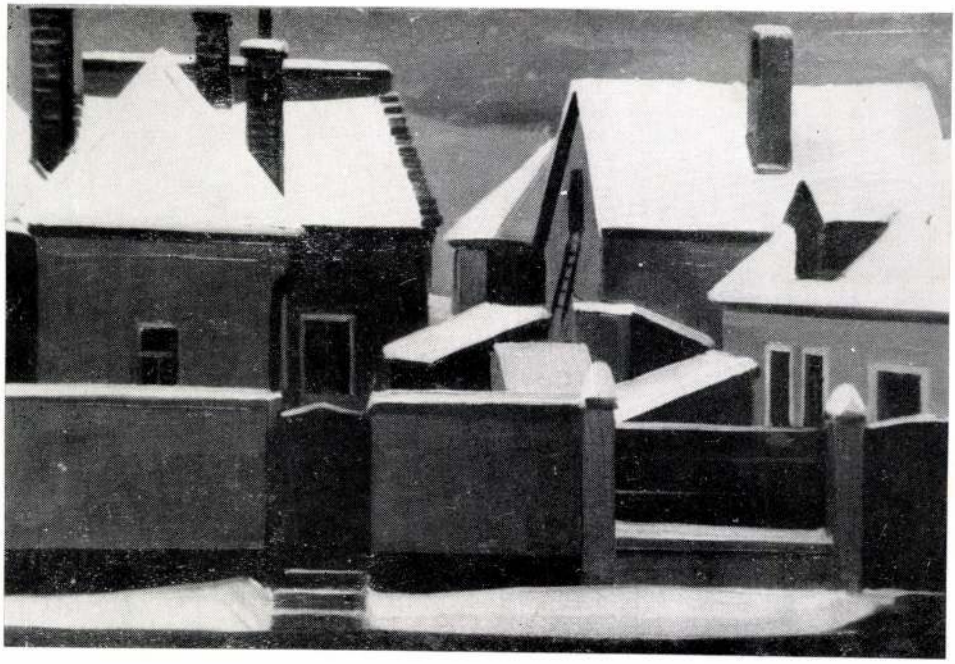

IRCSIK JÓZSEF: Házak

GICZY JÁNOS: Gyümölcsoltó

HEITLER LÁSZLÓ

Kiállítási napló

IRCSIK JÓZSEF KÉPEI VESZPRÉMBEN

A Képcsarnok veszprémi fiókja *Ircsik Józsefé* képeit mutatta be áprilisban. A festő 1932-ben született Veszprémben. Ma is jórészt ebben a városban tölti az esztendőt, mely kiállított műveinek szinte kizárólagos tematikai bázisa.

A Képzőművészei Főiskolán Kmetty János és Bernáth Aurél tanítványa volt. A tanulmányai befejezése – 1954 – utáni esztendők önmaga-kereső munkájában szülővárosa önbizalmat adó otthonossága segítette a fiatal festőt. Mostani kiállítása – melyet több hazai és külföldi szereplés előzött meg – önállóvá, egyéni arculatúvá alakult festészetének bizonyítéka volt.

Konstruktív képépítő szándékának megvalósításához jó modellek Veszprém hullámzó szintű utcái, egymás fölé tornyosuló háztömegei. Látszólag a látványt festi, de nem az impresszionista-naturalista felfogásban, hanem egy átírtabb, a motívumokat a kép dimenzióihoz alakító módon. Ebből következően a szentendreiek, mindenekelőtt Barcsay Jenő festészetével tart rokonságot piktúrája. Ircsik művei azonban közelebb állnak a látványhoz, mint a szuverénül módosító iskolateremtő mester alkotásai. Az illuzionisztikus eszközök – például a perspektíva – is helyet kaptak munkái némelyikén a tisztább képhatást eredményező konstruktív elemek mellett. Ez a kettősség is a festő teljességre való törekvését mutatja. Ugyanis nem nehéz belátnunk, hogy bármilyen megnyerő és alapos is a csak a sík és tér motiválására törekvő festés, ez a nyelv nem alkalmas minden emberi közlendő elmondására.

Képei többnyire mértani felépítésűek. Azonban a hangsúlyozott mértani osztások szaklatott vagy nyugalmas hatású rendje nem vált szellemében is elvonttá. Képeinek négyoly kimódoltan elrendezett sík foltjai is megtartják érzelmi töltésüket: a házak otthonok.

Színei is összefogottak, akárcsak formái. Súlyos barnák, üde zöldek, rideg szürkék, meleg sárgák és tiszta fehérek ismétlődnek leggyakrabban képein, egyenletesen öltve ki a sík egy-egy szeletét. Tiszta színsíkokkal dolgozik, a teret is az egymást metsző vonalak és síkok éreztetik. Domború–homorú felületeket nem ábrázol, tónusátmeneteket nem fest.

A festéket szélesen, zsírosan rakja fel, az ecset mozgása a síkokat követi. Szépen fest. A mesterség értése, etikus festői magatartás olvasható le műveiről. Ritkán találkozhatunk az anyag olyan kulturált kezelésével, mint Ircsik képein. Rend, a szellem rendje és tisztasága uralkodik alkotásain.

SZ. EGYED EMMA ÉS GICZY JÁNOS KIÁLLÍTÁSA GYŐRBEN

Két fiatal művész közös tárlatának adott helyet áprilisban a Győri Műcsarnok. Mindketten Sopronban élnek, az Óvónőképző rajztanárai. A munkahelyen kívül műszi céljaik hasonlósága is összeköti őket, ezért is szerencsés volt a szobrászno és festő együttes bemutatkozása.

Sz. Egyed Emma 1935-ben született. A Képző- és Iparművészeti Gimnáziumban s a Képzőművészeti Főiskolán tanult. Az utóbbin Pátzay Pál tanítványa volt. Művei gyakran szerepelnek Győr–Sopron megyei és országos tárlatokon.

Kiállított álló és ülő figurái típusos kisplasztikák, nemcsak méretük, de koncepciójuk szerint is. Egyszerűek, visszafogott előadásúak. *A Lantos* és *Korsós nő* címűek emelkednek ki közülük.

Többet tudott megvalósítani portréiban. A jó karakterizálás nagyvonalúbb szobrászi formálással párosult bennük, mint a figuráknál. A terrakotta megnyerő színe is növeli a fejek közvetlen hatását. Ez ugyan részben a véletlen műve is, de a végeredmény szempontjából nem közömbös tényező. *Láng Ilona, Zsuzsi, Németh Magdi, Maca* című portréi a jó szobrok plasztikai értékeit hordozzák.

Húszegynéhány kiállított érme azt mutatja, hogy érzelemgazdag gondolatait leginkább ebben az intimebb plasztikai műfajban tudta ezideig kifejezni Sz. Egyed Emma. Míg figuráiban és némely portréjában a festői és plasztikus mintázás vegyes alkalmazása egyenetlenségekhez vezetett (például a Fiúportré című műben), az érmekben ugyanez nem zavar. A Ferenczy Béni által megteremtett módszer: a pozitív–negatív formákkal való mintázás ritmusos váltogatása, az érzékeny felületi hatások kihasználása vezette oda, hogy előadásmódja alkalmassá vált akár egy Szőnyi festmény érzékletes felidézésére is (Szőnyi István hátlap). Az érmekről szólva is a portrék erejét dicsérhetem elsősorban (Szőnyi István, Aba Novák Vilmos, Brunszvik Teréz, Galilei, A húgomat a bánat . . .). Kompozíciói harmonikusak, szépen idomulnak a kis kerek fémlaphoz.

Szelíd érzések, szeretetteljes gondolatok, érzékeny plasztikai megformálója Sz. Egyed Emma. Egykori tanára, Vigh Tamás katalógusbeli szavaival szólva: „Nem formai forradalmak átélésén keresztül, hanem finom tapintással akar kifejezést elérni, mely gyöngéd érzésének megfelel."

A kiállítótárs *Giczy János* szintén fiatal, 1933-ban született. A Képzőművészeti Főiskolán és az Egri Pedagógiai Főiskolán tanult. Munkáival gyakran találkozhatunk különböző kollektív tárlatokon.

Győrben kiállított képein két hatás fedezhető fel. Nagy István tömondatos piktúrája az egyik, egri tanára, Jakuba János kolorisztikus törekvése a másik irányítója. Giczy önálló jegyeket is felmutató festészetének.

SZ. EGYED EMMA: Szőnyi István

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1967 — 8
JELENKOR

Tömör komponálásra törekszik. A mozdulatlanság azonban csak látszólagos képeiben: rejtett feszültség élteti figurái és tájai többségét. Nagy foltokból felépített képein általában egységet és pontos kifejezést ér el, de a nagyvonalú formálás veszélye előbukkan néhány munkáján, melyeken kevés a motívum karakterisztikuma, a formai és színbeli erő.

Giczy János képeiről a festő szemérmes lírája olvasható le. Részben témavilága, a falu életéből vett motívumai, részben visszafogottságukban is gazdag színei vallanak erről. Megrendüléssel szemléli a hagyományos paraszti világ eltűnését. Hangja gyakran elégikus (*Öregasszonyok, Öregek, Hetven esztendő, Fehér udvar, Este*). Kifejező szimbólumok – macska, madár, fiatal fa, öreg fa hajtása – ismétlődnek képein mértéktartó előadásban. A szimbólumok alkalmazásával kifejezővé tett képei adják a legtöbbet formában és tartalomban is. Mindenekelőtt a mély emberábrázoló erőről valló *Hetven esztendő*, a meditatív alkotót elénk idéző *Gyümölcsoltó* és a meghatóan kedves *Pacsirta* mutatja legjobb eredményeit. Statikus kompozícióinak sorában meglepő a mozgalmas *Vadászok a hóban*. Tájai a figurálisok szűkszavúságával ábrázolják emberei környezetét (*Tájkép tehenekkel, Bánfalvi malom, Őszi földeken*).

A két művész túljutott már önmagakeresésének első állomásain. Mindkettőjük megtalálta azt az utat, melyen haladva reményük lehet önmaguk egyre teljesebb kifejezésére.

MAJOR MÁTÉ

A modern építészet szolgálatában

(III. rész)

A második világháború kirobbanása előtt – 1938-ban –, életem első *igazi* külföldi útján, Jugoszláviában töltöttem két hetet. (Előzőleg 1936-ban, csupán Ausztriába jutottam el néhány napra, akkor is – illegális küldetésben.) Zágráb, Split, Dubrovnik, Mostar, Sarajevo és Szabadka voltak kirándulásom állomásai. Dubrovnikból egy nap áthajóztam Lopud szigetére, s itt egy, egészen a Bauhaus szellemében fogant, vadonatúj szállodát – a Grand Hotel-t – fedeztem fel, külsőben-belsőben egészen elveim szerint valót. Megtudakoltam az alkotó nevét: *Nikola Dobrović*nak mondták. A mű és a név belevésődött emlékezetembe.

Kereken húsz esztendővel később, egy kollégám járt Belgrádban, ahol megismerkedett a jugoszláv építészet egyik kiválóságával – alkotóval, szakíróval, egyetemi tanárral –, akit megajándékozott *Építészettörténet* című művem egy példányával. Ez a kiválóság Nikola Dobrović volt, aki vele, szintén elküldte részemre egy művének első kötetét. Ebből a közvetített könyv-váltásból előbb udvarias, kollegiális, közvetlen (magyar nyelvű!) levélváltás következett, majd a levelek egyre szaporodtak, s az udvarias-kolllegialitás fokozatosan igaz baráti szeretetté melegedett. Olyanná, amilyen csak egészen kivételesen kerekedik két másnemzetbeli, egymástól földrajzilag is távoli, idősebb ember között. (Dobrović levelei annyira kedvesek, érdekesek, annyira hordozzák emberségének és alkotó rangjának jegyeit, hogy – alkalomadtán – publikálni szeretném nagyrészüket.)

Dobrović néhány évvel ezelőtt súlyosan megbetegedett. Testileg-lelkileg rengeteget szenvedett – tudta, hogy mi vár rá –, de a legszörnyűbb megpróbáltatások idején is úrrá tudott lenni önmagán, kissé keserű-bölcsen humorizálni is tudott, sőt,

mondhatni, utolsó pillanatáig dolgozni is. Bará
„misztikus" barátság maradt. Előbb talán a véletlen, aztán a betegség végső fázisa akadályozta meg, hogy legalább egyetlen személyes találkozással tegyük teljessé baráti együvétartozásunkat. Dobrović Nikola 1967. január 11-én, egy hónappal 70. születésnapja előtt meghalt.

*

Nikola Dobrović 1897-ben született. Egyetemi tanulmányait Prágában fejezte be, diplomáját 1923-ban szerezte meg. Ezután – 1934-ig – vállalatnál, majd magántervezőként dolgozott. Mint egy építészcsoport vezetője, részt vett a Prága melletti Krčben létesített „Masaryk otthonok" tervezésében. Már ebben az időben megnyerte a *belgrádi Terazia*, a *spliti „Bačvice" fürdőegyüttes* és *Bánsági Kórház* tervpályázatának első, az *üszkübi (Skoplje) Báni palota* pályázatának pedig harmadik díját (valamennyit 1930 előtt). Ezek a tervek már az új építészet elveit képviselték. Ezek megvalósításának lehetőségeit-módjait kiállítás-sorozaton is bemutatta Jugoszlávia városaiban – Belgrádban, Zágrábban, Ljubjanában, Újvidéken és Zomborban. De terveit Prágában és Hágában is kiállította. A hágai kiállításról korunk holland építészetének olyan nagyjai, mint Berlage, Oud, Rietveld és Dudok nyilatkoztak rendkívül elismerően.

Pályafutásának következő állomása Dubrovnik volt, ahol 1934-től 1941-ig működött – tervezett és épített. Az új építészet gondolatainak elfogadtatásáért kemény harcokba keveredett a konzervatív és klerikális körökkel, végül Jugoszlávia tengerparti tájain is utat tört a modern építészetnek. Ekkor – 1936-ban – építette meg Dobrović az említett Lopud-szigeti hotelt, az új jugoszláv építészet első, úttörő jelentőségű, nagy művét. Ezidőben is több pályázaton nyert díjat, így a *skopljei Bánsági Kórház*, az *újvidéki Színház*, és a *dubrovniki Városi Kávéház* pályázatán.

A második világháborúban a Nemzeti Felszabadító Harcból Dobrović is kiveszi részét. *Visen* – Dalmácia legnyugatibb szigetén – a jugoszláv partizánok központjában dolgozik és – többek közt –, egy szakcsoport élén, előkészíti az ország újjáépítésének tervét.

A háború után – 1944-től – bontakozik ki a maga teljességében Dobrović sokoldalú és gazdag tevékenysége. Mint tervező, pedagógus, teoretikus, publicista, kritikus, társadalmi munkás és vezető jelentős részt vállal a rekonstrukció roppant munkájából. Előbb a *Szövetségi Építésügyi Minisztérium egyik vezetőjeként* irányítja a munkát, aztán *A Szerb Népköztársaság Városrendezési Intézete* első *igazgatójának* posztján segíti a szerbiai városok-községek újjáépítési, rendezési irányelveinek lerögzítését célzó tevékenységet, de segíti a szövetséges köztársaságok rendezési problémáinak megoldását is.

A Belgrádi Egyetem Építész Karára 1948-ban nevezik ki tanszékvezető tanárnak. Első tette, hogy a városépítészet studiumát, az építészet új gondolatai szerint átdolgozza. Három évvel később – 1951-ben – bevezeti az új építészet történetének – elveinek, tényeinek – oktatását. Előadásainak anyagát könyvekben és tanulmányokban publikálja, amelyek nemcsak az oktatás, hanem a szaktudomány szempontjából is nagy jelentőségűek. Ugyanekkor gyakorlati munkáját sem hagyja abba, betegségének súlyosra fordulásáig dolgozik, tervez.

Ebben a második világháború utáni, alig több mint két évtizedes szakaszban a következő nagyobb művek születtek meg rajzoló asztalán (terveinek még részletrajzait is maga csinálta). Pályadíjat nyert az *Új Belgrád városépítészeti megoldására* kiírt pályázaton, de bár lényegében az ő koncepciója valósul meg, a tényleges megvalósításból méltó részt nem juttatnak neki. Díjat nyer a *belgrádi Száva-part rendezése*, a *Tasmajdanon létesülő múzeumegyüttes*, a *Jugoszláv Kommunisták Központi Bizottsága* és a *Nemzetvédelmi Titkárság épülete* terveinek beszerzésére kiírt pályázaton is.

Ezidőben tervezett, illetőleg megvalósult fontosabb művei: *Stip* és *Hercegnovi–Igalo rendezése* (utóbbi, Dubrovnik és Kotor között, tengerparti üdülő- és gyógyhely), *művelődési ház, két szálloda, gyógyfürdő, gyermekgyógyintézet Hercegnovi–Igalo*ban (az ötvenes évek végén, a hatvanasok elején); az *egyetemi Elektrotechnikai Kar*

MDK

Heitler Károly, grafikus

Életmű:

Repr.

Heitler Károly: Gyász

M.7.

Népszabadság, Bp. 1971. jan. 24.

Heitler László

Ajka város 10 éves jubileumára kiírt pályázaton résztvesz.

Raffai István: Ajka felfedezése
Napló, Veszprém 1969. dec. 7.

Heitler László

cikke: Munkám a rajztanítás. – Új Irás, 1967.
7. évf. 2. sz. 81-84. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107. l./

87. l.

Heitler László

Végvári János keramikus kiállítása. Veszprém Képcsarnok Bemutatóterme. - Ism. Heitler László, Dolgozók Lapja, 1967. nov. 15. - Mő. Naplo (Veszprém), 1967. okt. 27.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 197o. 1.sz. 68-1o7. 1./

94. 1.

Heitler László

Ircsik József festőművész kiállitása. Veszprém, Képcsarnok. - Ism. Bolgár Kálmán, Művészet, 1967. 8.évf. 11.sz. 46-47.l. - Heitler László, Jelenkor, 1967. 1o.évf. 7-8.sz. 737. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. /Mivtört.Ért. 197o.1.sz. 68-1o7. l./

91. l.

Heitler László

Kovátsné Nagy Emerencia, és Kováts Béla festőművészek kiállitása. Ajka, Vasas Művelődési Ház. - Ism: Heitler László, Pedagógusok Lapja, 1967.dec.19.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Mivtört.Ért. 197o.1.sz. 68-1o7.l./

92. l.

Heitler László

Lakatos József grafikusmüvész kiállitása. Szombathely, Képcsarnok. - Ism: /Bertalan/ Kisalföld, 1967.okt.14. - Heitler László, Müvészet, 1967.8.évf.2.szám.1.

Az 1967. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Ért. 1970.1.sz. 68-107.l./

92. l.

Heitler László

Végvári János festőművész kiállítása. Esztergom, Balassa Bálint Múzeum. – Ism. Hegedűs Rajmund Dolgozók Lapja, 1967. szept. 30. – Heitler László, Pedagógusok Lapja, 1967. nov. 20.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Ért. 1970. 1. sz. 68-107. 1./

94. 1.

Heitler László

Említve

Balogh Elemér: XII. őszi tárlat
Napló, 1970. nov. 14. 9. l.

MDK

Heitler Károly, grafikus

Kompozíciói:

Repr.

Heitler Károly: Vörös katonák M. 8.

Népszabadság, Bp. 1970. dec. 6.

Heitler László

Zászlóviszők; Tapolcapart i. metszete (eml.)

szerepel az alábbi tárlaton

Cs. J.: Tíz művész tárlata Gyulán

Békésmegyei Népnyság 1970 VIII. 2

Heitler László

ismerteti a III. Balatoni Tárlatot /Keszthely/ - Művészet, 1967. 8.évf. 2.sz. 46-47. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Írt. 1970.1.sz. 68-107. l./
96.

MDK

Heitler Károly, grafikus

Rajz:

Repr.

– : Heitler Károly rajza

599.

A KÖNYVTÁROS, Bp. 1964. október [XIV/10.

Heiller László

festőművész kiállítása, Esztergom, Technika Háza. - Ism. Vépvári János. Komárom Megyei Dolgozók Lapja, 1967. júl. 7. - D. J. Vigília, 1967. 32 évf. 10. sz. 708.
- Pápa. - Ism. Salamon Nándor. Közneveléś 1967. 23. évf. 11. sz. 435. - Salamon Nándor Rajzlaniás, 1967. 9. évf. 4. sz. 29. l. - Bodri Ferenc, Jelenkor, 1967. 10. évf. 7-8. sz. 732-733. - Salamon Nándor, Pedagógusok Lapja, 1967. máj. 26.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 197o.1.sz. 68-1o7. l./

91. l.

Heitler László

Ház olajtempera 50x70

V. Balatoni Nyári Tárlat
1970. Keszthely

Gleitler László

festő

M.D.K.

Részt vett a tárlaton.

Vajka Aurél: Veszprém megyei tárlat

Művészet, 1968. október - 42 lap.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

1963 SZEP 14
Heitler László
1021

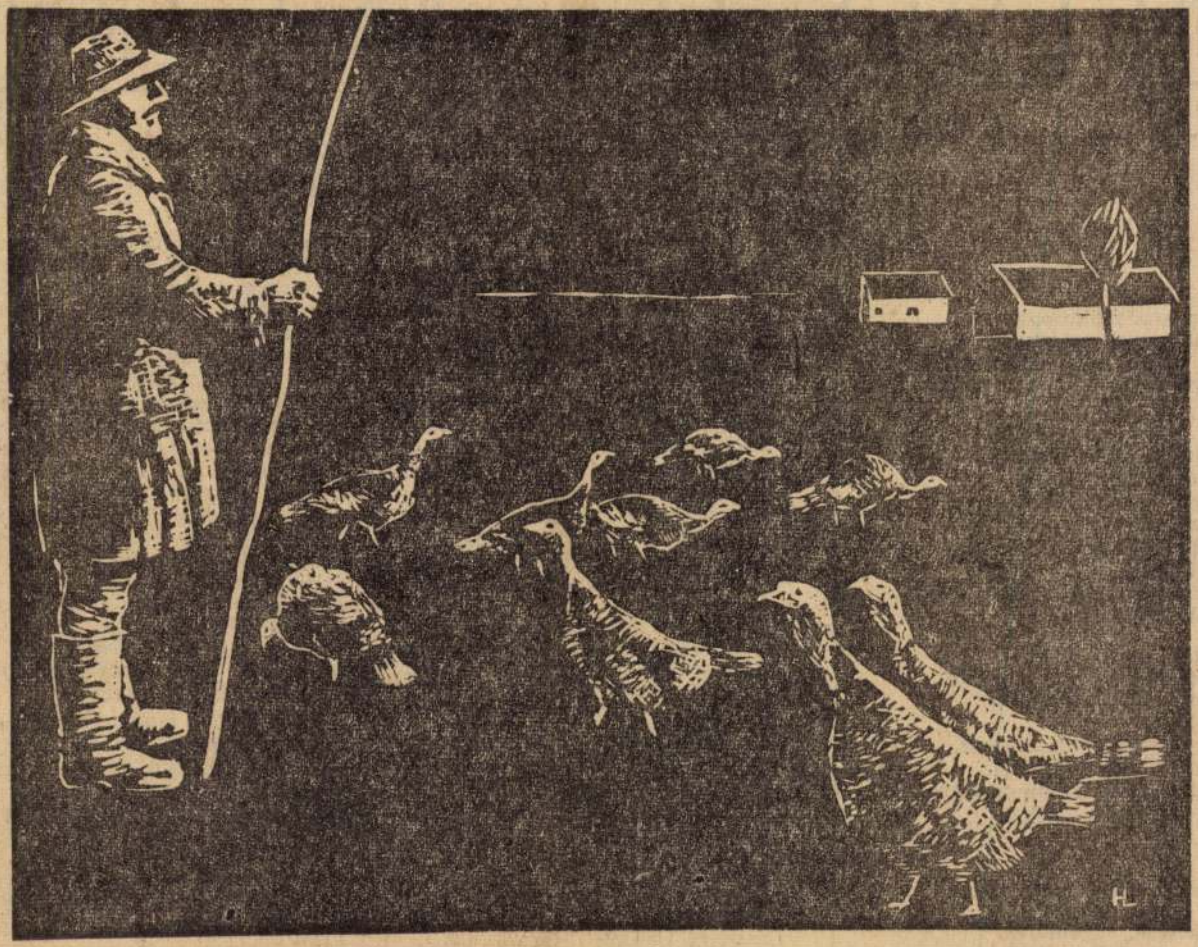

Heitler László: Pulykapásztor

AN ÉVES TERSÁNSZKY

ondot a statisztikusnak,
nérce a művek száma:
tárnyi könyv csiklandós szépsége,
suló igazsága.

3.

változás népünk életében,
ndhatná hívebb szájjal,
ki nem voltál egykenyéren
ri bitangsággal;
élységből magasodtunk fel,
kis erő törte
at — a jövőnk se dzsungel,
értünk hegytetőre.

ló világ előtt állunk,
szóródunk el, mint morzsák —
ság már közös álmunk:
dott Magyarország;
ljuk, vitázhatnánk sokszor,
izzük egünk, földünk,
majd: (s erről utódunk szól)
ttünk — sosem öltünk!...

hiába püfölsz majd hátba,
ed e verses sarzsi,
znál mégis, engedetlen,
még megérdemeltebben,
n és felejthetetlen
mánk, Kakuk Marci!

NYÍLT LEVÉL

Kedves Jenő!

Hosszú barátságunk alatt másodízben intézek hozzád nyílt levelet. Az elsőt 1938-ban írtam (harmincévenként egy nyílt levél, ez nem túl sűrű levelezés), a másodikat azért írom, hogy helyreigazítsam harminc év előtti tévedéseimet. Annak idején fiatalabb voltál, mint én ma vagyok, s az a gyanúm, hogy azóta sem lettél egyetlen nappal öregebb, de ha feletted nem is, felettem eljárt az idő; a szemem elromlott, de a látásom élesedett s különben is volt időm sok mindent alaposan szemügyre venni.

Második levelem, ez, amit most írok, nem csupán helyreigazítás, hanem egyúttal születésnapi üdvözlet is. Talán jut hely és nyomdafesték efféle magánlevélnek az ünneplő szavak, az elismerő mondatok áradatában, amelyekből sohasem elég. Hiszen, ha meggondolom, rólad egy könyvtárnyi kötet: monográfia, tanulmány, esszé, elemzés maradt mindeddig megíratlanul. Igaz, neked nem sürgős, te ráérsz, kivárhatod, mert könyveidet akkor is olvasni és szeretni fogják, amikor egynémely, ma agyonelemzett szerző életművében hasztalan keresgélnek majd valami kis[illegible]

ban, feltalálóként és lokál-szereplőként az inflációs Budapesten —, elszánt jó barátként, aki habozás nélkül felkerestél bajomban, bár a letartóztatást kockáztattad és — szégyellem leírni — hallgatásba kényszerített szerzőként, akinek némaságát megtörtem azzal, hogy bevettem írásodat egy általam szerkesztett gyermekantológiába. S így sorolhatnám tovább, kimeríthetetlenül.

És ugyanígy sorolhatnám, ugyancsak kimeríthetetlenül, regényeid és elbeszéléseid alakjait, akikkel javarészt ugyanebben a harminchat évben találkoztam, Ruszka Gyurit és a szerelmes csókát..., de nem folytatom, a felsorolást és méltatást átengedem az illetékeseknek.

Erre a nyílt levélre csupán az tartozik, hogy e sok év alatt, e sokféle helyzetben, mindig azonos maradtál önmagaddal. Már ez is nagyon nagy dolog, de nem elég a sok visszavonáshoz. Pedig nem csekélység azonosnak maradni az említett rosszban és jóban, megpróbáltatásban és megdicsőülésben. S hogy még egy lépéssel tovább menjek: ugyanannak az alkotónak maradni regényírás és díszletfabrikálás, dalszerzés és fu[illegible]

MDK

Heitler László

Kiállitási hir

Pedagógusok lapja 1968 ápr.2o.

Heitler László

Szerepel a veszprém megyei őszi tárlaton

Csekkál József: Tizedik őszi tárlat

Napló (Veszprém) 1968 XI. 7

HEITLER LÁSZLÓ

■ **HEITLER LÁSZLÓ PÁPAI FESTŐMŰVÉSZ** idén is szerepel az Arcok és sorsok címmel tizenegyedik alkalommal megrendezett országos portrébiennálén Hatvanban. Az általa kiállított olajfestésű arcképhez dr. Pogány Ö. Gábor művészettörténész, a Magyar Nemzeti Galéria nyugalmazott alapító főigazgatója ült modellt.

NAPLÓ (Veszprém) 1997 dec. 17

Steindl Imre, Pest

MDK

Gundel dij.

1864. 2.dij

Bécsi képzőm. akad. magyar ösztönd. névsora.
Fleischer Béc. lol. l.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1971 DEC

LÁTÓHATÁR
Budapest

1021

Heitler László

Heitler László rajza

– Beszéltek valamit?

– Nem. Ez kiáltott és a másik, aki itt várt rá,

– Istenem! – mondják a dolgok. – Istenem! Mi

– Igen – súgja a baltacin. – Nem érthetem. A csak annyit mondott: értem, értem. És: kár, kár hatta s mit jelenthet ez? Aztán csakhamar meghal a hajtásaim nem tudnak nőni tőle, mert nehéz. S Olyan hideg, mint télen a jég. Halott.

– Ó – mondják a dolgok –, milyen szörnyűség Néznek és félnek és sajnálkoznak, közben m nek a patakhoz, a kukoricatáblák felé, csivitelni és rikoltozni kezdenek a madarak, feljön a nap, elönti fényével a világot, fölcsillan a harmat és akkor a hajnali fényben látszik, hogy a baltacintábla szélén, közvetlenül az erdő mellett, hanyattvágódva fekszik egy legény, mellén két ujj szélességű seb és alatta feketéspirosan nagy tócsában a vér. Az arcán hangyák s egy hatalmas erdei hangya ül az egyik lehunyt szemén.

Az erdő még zeng, énekel és ragyog. Csodálatos és a harmat rajta csupa kék, csupa smaragd, türkiz, gyémánt és rubin, aszerint, hogy milyen színt szűrnek ki a cseppek a napból.

Hajnali három óra van ekkor, s túl a távolabbi háromszázméteres hegyen van egy másik és azon túl megint egy, ennek a hegynek az oldalán visz fel egy fehér, keskeny út, amelyet süt a nap. Az úton lihegve törtet fölfelé egy ember, egy legény, a homloka izzadt, a szeme karikás, egy kést dob az egyik bokorba s azt mondja:

– Bitang!

De nem a késnek szólt a szidalom, nem, az elvégezte dolgát. A szidalom ide szólt a baltacintábla szélére. Ide. A legény meg összeszorítja a fogát, letörli a homlokát és menekül.

Ennyi az egész. Csak ennyi. Most két óráig nem történik semmi sem, csak felébrednek az emberek a faluban, etetnek, itatnak, senkise tud a dologról semmit,

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPÍRÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

LÁTÓHATÁR
Budapest

1971 ÁPR

olaját tunkolva falatozunk. Jaj, ha legalább még egy [illegible]

Tiberius vonyított a boldogságtól – olajba mártott kenyeret falni, számára mindig mennyei boldogság!

1021

Heitler László

Heitler László rajza

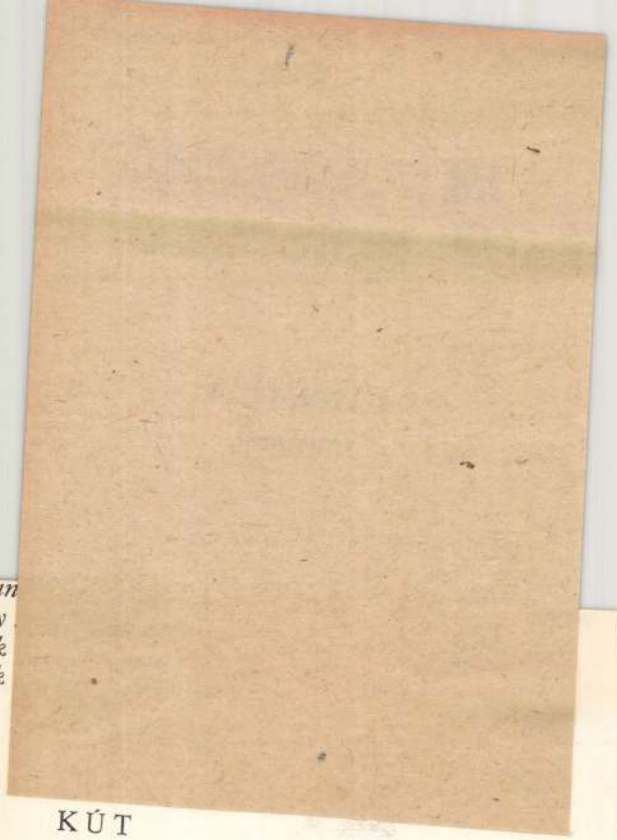

Nin
így
kik
kik

KÚT

Végül is saját mélységeimet
érintem, mint a kútat,
ahova egykor vétkeim
törmelékei hulltak.

Szorítja halántékomat
a víz szomorú kékje,
hideg van itt és semmiség –
karcolhatatlan béke.

Minden: kagyló és szalmaszál,
súlyos és ismeretlen,
a kövek, jajduló füvek
megállnak a szememben.

Ez én vagyok s nem én vagyok,
szorít és elhatárol.
Egy ember fekszik itt alul,
s nem vallhat önmagáról.

TŰZ

A tűzfolyó a tűzfolyó
a napmező a tűzfolyó
a tűzfolyó olyan folyó
mit inni volna jó
ha abból inni inna ó
az ember ez a jajduló
arany bogár meghalna ó
vagy meggyógyulna ó

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

LÁTÓHATÁR
Budapest

1910 JUN

1021

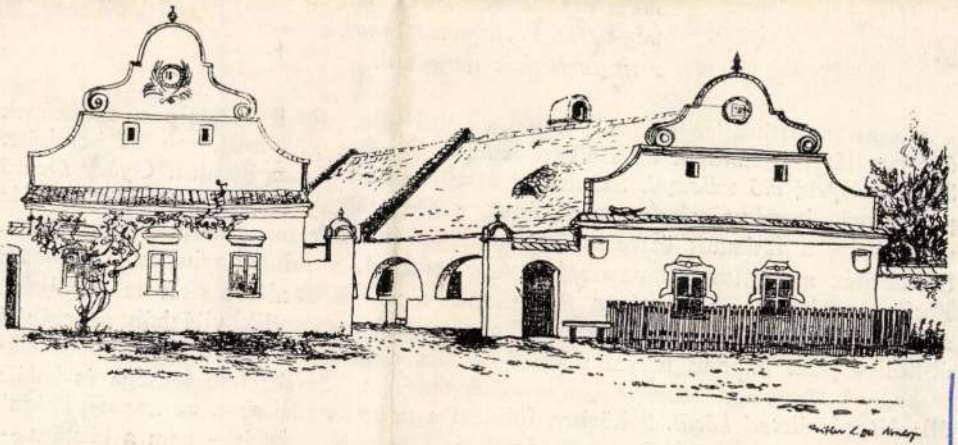

Heitler László rajza

Heitler László

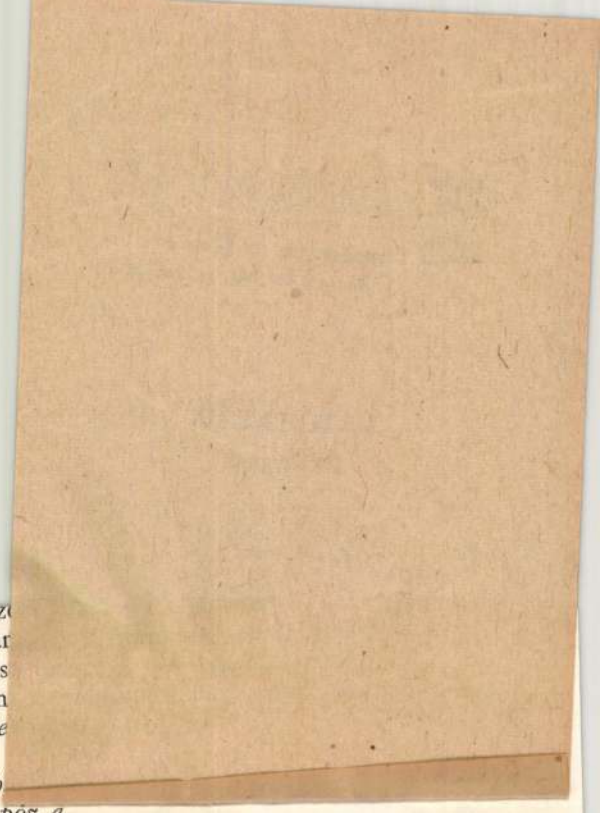

galmazza meg, 1944-ben, a *Munkácsi márciusban*
szelén, már német tank ragyog . . . S másnap az els
Aligha tévedünk tehát, amikor az Emberi han
hiszen Győry Dezső *Az élő válaszol*ban *vég-versne*

„Emberi hang" – vox h
Nem csak emlék s hősi póz a
vég-vers: Létjogosultságunk
s tiszta népem lelke volt.

Ezt azért tartjuk lényegesnek, mivel a költő Julius Fucik eszméinek, emlékének áldozva látja igazoltnak az Emberi hangot, s azt a küldetést, mit az betöltött. Számvetés *Az élő válaszol*. Számvetés és történelmi visszapillantás. Győry Dezső pályájának, kortársainak, nemzedékének, a Dunatájnak és Európának, a haladás és reakció, a fasizmus összecsapásainak legjelentősebb mozzanatait villantja fel. Szembenéz a múlttal, önmagával, a kortársakkal, s mindannyiukkal szembesíti Fucik eszméit és magatartását. Sok tűnődő-tépelődő kérdésre akar most választ adni. 1919, a fehérterror, a Sarló kongresszusa,a második világháború csábító ál-hősies póza kapnak helyet e hatalmas, és a maga nemében egyedülálló ciklusban. A történelmi visszapillantás középpontjában Fucik élete fogsága és halála áll: *Utazás életed körül*. S közben fölidézi a prágai emlékeket, az „arany Prága" száz híres tornyát, felidézi a gyötrelmek és kísértések helyeit – nem a börtönt –, ahol Böhm, Fucik „őre" és félelmetes kísérője szabadságot kínált, az aranyos-barna színekben szivárványzó szeretett várost, Prágát – cserébe az eszméért. Nincs lehetőség idézni és kísérni a költőt, a képzeletet – Fucik egykori útjait –, ahhoz, hogy összeálljon egy fájdalmasan szomorú, de a kemény, férfias helytállás tekintetén át látható prágai kép, az aranyos ősz minden kínálkozó édes ízével. Csak aki ismeri Prágát, rótta utcáit, sétált a koraőszi fényben úszó város terein, meg a Zetnán és a Hradzsin szomszédságában, s kapaszkodott fölfelé a Neruda utcán – az tudja mily hiteles is ez a prágai kép, melyet Győry Dezső megraj-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 DEC 6
NÉPSZABADSÁG
Budapest

1021

HEITLER LÁSZLÓ: VÖRÖSKATONÁK

korszerűen felszerelt „kis" sz
ban önállóan kipróbálják a g
ban legmerészebb elképzelései

Kiépült az egyetemi színpad
zata.

A Színházművészeti Főisk
utolsó évben megalakul a vé
gatók társulata. A diploma m
után a művésznövendékeknek
része szerződik már működő
hoz, a zömük együtt marad. A végzős növendékek társulata kap egy kis színházat. Budapesten vagy vidéken. Kiegészül néhány fiatal, és ha kívánják, idősebb művésszel, írókkal, festőkkel, muzsikusokkal. És valamelyik intézmény, vagy társadalmi testület közönségszervezete patronálja őket. A közönségszervezet fiataljai a fiatalokat.

És ha egy fiatal vagy lélekben fiatal idősebb művész önálló színházat akar alapítani, hogy megvalósítsa egyéni, újszerű elképzeléseit? Erre is van mód. Az egyetlen feltétel, hogy ne csak *vágyakozzék* önálló színházra, hanem *határozott, konkrét elgondolása, kidolgozott terve legyen.* Ezt bemutatja kulturális életünk irányító szervének, a szakemberekből álló Állami Művészeti Tanácsnak, amely nyilvános ülésen megvitatja. És ha a terv újszerű és ígéretes, a színházi kísérleti alapból rendelkezésre bocsátja a működéshez szük-

nyesítsen

az egyéni ízlés korlátozó, redukáló, a partikularitás gátja a világ gazdagságával szemben.

EZT A KÉT MEGJEGYZÉST csupán azért tettem, hogy érzékeltessem az egyéni ízlés rendkívül tág létezési terét, szerkezetének azt a vonását, amely elválaszthatatlan a mindennapi emberi magatartástól, s azt a képességét, amellyel jelen van a mindennapokból történő művészi kiemelkedés alkotó folyamatában is. (A közízlés szorosan összefügg a közösséget alkotó egyének ízlésével, de szerkezetileg is különbözik az egyéni ízléstől.) Ha ehhez hozzátesszük, hogy az ízlés meghatározói között jelen vannak a legszemélyesebb fiziológiai determinánsok, a társadalmi mikroklíma tényezői s a nagyvilágról szerzett globális ismeretek lecsapódásai is, akkor tüstént érzékelhetjük az *ízlés sajátos köz*

szerepét a szemé

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NAPLÓ
(VÉSZPRÉM.)

1987 JÚN 25

Heitler László

★ HEITLER LÁSZLÓ KÉPEIBŐL — a közelmúltbeli pápai kiállítás után — most Esztergomban, a Technika Házában rendeztek kiállítást, amelyet pénteken, június 23-án nyitottak meg, s július-augusztus hónapokban tartanak nyitva.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Napló (Veszprém)

JAN 12

1021

Heitler László: Lábasház

HEITLER LÁSZLÓ

(Linoleummetszet)

nek megér egy köpést. Pedig nem kedveli a partizánok vezetőjét. Ellenlábasok, mert a felkelők nem értenek egyet Ganev „igazságtevéseivel". A rablásokat a csendőrség a kommunisták nyakába igyekszik varrni.

A betyárt alakító Vaszil Popilev kitűnő jellemábrázoló erővel tudja hitelessé és hatásossá tenni az embert, aki a „bandita" gúnyája alatt szívére és tapasztalataira hallgatva él. Furfangos, gyanakvó pillanatait nagy-nagy vívódások váltják föl. Miközben segít az éhezőkön, az érte rajongó gyermekeken kelepcébe szorult

számára tervezett 6 mi
forintot igénylő hatezer h
tés bortárolónak.

Kevesen ismerik a Szöv
kezeti Országos Kivitel
Tervező Vállalat Ves
megyei kirendeltségét.
Sájukat azonban egyr
ben megcsodálják. S.

Öt n
máju

Pályázatok és bemutatók, politikai
A sokoldalú valóság - Kisfilm
A Helikoni Ünnepségek előké

Tegnapelőtt Keszthelyen, a pártbizottság nagytermében öt megye — Baranya, Tolna, Somogy, Zala és Veszprém — KISZ bizottságainak titkárai valamint a megyei pártbizottságok és a megyei tanácsok képviselői tanácskoztak a májusban megrendezendő keszthelyi Helikon Ünnepségekről. Az említett megyék középiskolai és szakmunkástanuló ifjúságát négy napig látja vendégül a Balaton fővárosa.

Az idei ünnepség a nagy

levéltári kutatómunkát tartalmazó pályamunkával egyaránt lehet indulni, de fel kell tüntetni az idézett iratok pontos levéltári jelzését (Nemzetiségi jellegű gyűjtéssel is lehet pályázni.) Ajánlott témák: ősfoglalkozás, gazdálkodás, település építkezés, házberendezés, díszítőművészet, népszokások, hiedelmek, népdal, népzene, néptánc, népi játékok, népmese, történelmi hagyományok, stb

A képzőművészet kedvelői

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-367

KÖZNEVELÉS

1969 JAN 10

1021

Heitler László

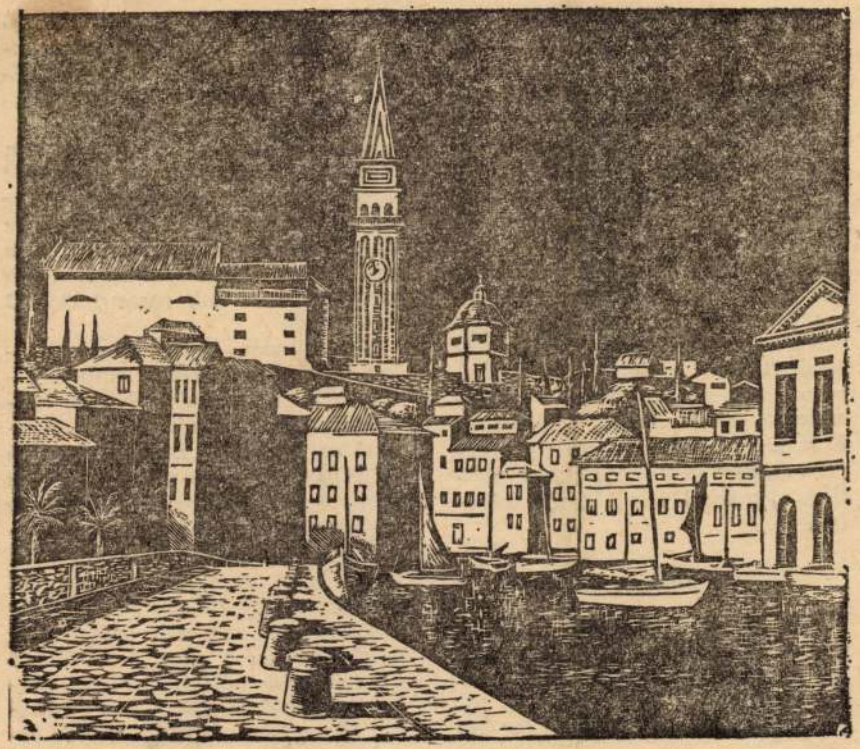

Heitler László:
Pirano (linómetszet)

házajárás jelenetet ábrázoló történelmi kép lerohadt a nedves falról és cafatokban csüng alá. Ha hideg van, nem lehet fűteni. Nemcsak azért és akkor nem, amikor a tanulók nem hoznak fát magukkal, hanem akkor sem, ha hoznak. Rozoga, megrepedezett vaskályha telepipálja füstjével a tantermet. Ha becsukják az ablakot, a füst marja ki szemüket, ha kinyitják, a hideg miatt hullik ki az apró emberkék kezéből a palavessző. Ha írni kellene, a gyerekek fele feláll, mert csak így jut hely a kicsiny könyököknek a padon. Ez: a tanulók egyrészének a padból való kiállása egyébként állandóan meghonosult tanítási módszere az osztatlan iskolának.

A tankötelezettség

Mindenki egyetérthet avval a felfogással, hogy hatásosabb a középszerű törvény, amelyet végrehajtanak, mint a legkitűnőbb törvény, amelyet nem hajtanak végre. Finnországban például nincsen kimondva a tankötelezettség, az országban mégis alig akad analfabéta. Nálunk a törvényben kimondott tankötelezettség ellenére is milliókra megy a számuk. A

zül 655 000 egyáltalában nem járt, nem iratkozott be iskolába, azon egyszerű okból, mert nem volt számukra iskola és tanító.

*

Nincs pedig annyi gyermek számára egyáltalán iskola akkor, amikor ugyanaz a magyar törvényhozás a legelemibb politikai jognak, a választási jognak gyakorlását minden valószínűség szerint az írás-olvasás ismeretéhez akarja kötni. Vagyis jogokból való kizárással akarja megbüntetni azokat a polgárokat, akik iránt ő nem teljesítette kötelességeit. Miután már megbüntette egyszer őket avval, nem adott módot számukra a tanulásra, most majd megbünteti őket másodszor avval, hogy a saját vétkéért kirekeszti őket a politikai jogokkal rendelkezők köréből.

Az elmaradók

Egy félmilliónál több gyermek számára egyáltalán nincsen iskola. Ez szomorú tény amelyet egyelőre tudomásul kell venni és vigasztalódni avval, hogy 2 462 000

maradt vagyis iskolában egyáltalán nem járt: 643 083 tanuló.

Ha már most az iskolába be sem iratkozott és az onnan kimaradt tanulók számát összegezzük, akkor azt az eredményt kapjuk, hogy az 1904/5. iskolai évben a tankötelés gyermekek közül semminemű tanításban nem volt része 1 298 083 tanulónak.

Azt hiszem, kevés állam vetekedhetik e dolgokban velünk. Elvégre nem kis dolog évente kétszázötvenezer kivándorlót szállítani az amerikai nagyiparnak és 1 298 083 pár apró munkáskezet a magyarországi nagy-, közép- és kisbirtoknak, bányatulajdonosoknak, gyárosoknak. A munkálkodó nép felnőtt tagjainak az országból való menekülése olyan tömegjelenség, amelyet ma már mindenfelé észrevesznek. A munkálkodó nép még fel sem nőtt tagjainak az iskolából való menekülése egy másik tömegjelenség, nagyobb és ta-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KÖZNEVELÉS

1968 OKT 25

1021

Heitler László rajza

Heitler László

Maheu-nek, az UNESCO főiga
burgban a Cornell egyetemen
világválsága c. beszéde, amelyr
tát a Köznevelés 1968. május 2
sorolás lezárásaként hadd emli
1968. május 26-i Tudósklub ad
robbanás címmel hasonló probl
ves szakemberek, tudósok bev
vább sorolhatnám a témával f

A probléma tehát valóságos. Az alkotó módon gondolkodni tudó embertípus kialakításának legfontosabb kellékei a korszerű oktatási anyag, a pszichológiára épülő tanítás-módszertani gazdagság s olyan pedagógus, aki maga is rendelkezik ezekkel a módszerekkel, és a pedagógiai tevékenységét napról napra megújuló alkotó munkának tekinti.

A jövő oktatásának tartalmáról és módszereiről még csak elképzeléseink vannak, de a pedagógusnak már át kell programoznia magát a jövő szellemének megfelelően, hiszen mi tanítjuk önálló gondolkodásra a jövő szakemberét s az oktatás forradalmát teljességében megvalósító pedagógusát. E nagyszabású feladatok sikeres megoldásának több előfelétele is van.

2. A gyorsuló idő írott és íratlan törvényeiből eredő feladatoknak csak az a pedagógus tud eleget tenni, aki rendelkezik az önelemzés képességével, s értékítéletet tud mondani önmagáról. Ahhoz, hogy tanítványaiban az alkotó gondolkodás képességét kifej-

nem más, mint az
Addig nincs is sem
ges, előrevivő s sz
kaival, de megcsúf
vatását, mihelyt cs
bet süllyed. Az igaz
iskolatanács, s dön
vára kell támaszko
nács közös akaratt
harmónikus lesz a
tantestület között i

Elsősorban az eln
javulásának előfelt
szerepét a mindem
akkor leszünk képe
vetelményeinek ele

MDK

Heitler László

eloj:

Porta

9. szegedi nyári tárlat. Móra F. Mus.
1968. aug.

Heitlek László

Pápai rajztanár. 30 éves.
Kiállítása nyílt most harmadszor
Pápán. A pécsi Tanárképző Főiskolán
tanult.
Említve: Kalmakadás; Rönkrakodás
Kénosztályozó; Jégvágók, Pulykapásztok
Metszet (rezpró)

Bodri Ferenc: Heitlek László pápai
kiállításáról

Jelenkor 1967 7-8 n. 732 old.

MDK

Heitler László

Kiállitási kritika

Napló/Veszprém/ 1968 juli.7.p.5.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

VeszPrémi. N

1969 ÁPR 20

Vasárnap, 1969. április 20. NA

1021

Képek — születőben

Úgy kezdődött ez az egész ügy, hogy az ajkai vezetők elhatározták: képzőművészeti pályázatot hirdetnek Ajka várossá nyilvánításának tizedik évfordulójára. Kézenfekvő, hogy erre az alkalomra helyi témájú műveket akarnak kiállítani, ezért a felhívást úgy fogalmazták meg, hogy a Veszprém megyében élő alkotók felkészülhessenek a feladatra. Csakhogy a művészek nem ismerik Ajkát. A Szakszervezetek Megyei Tanácsa készségesen állt az érdeklettek rendelkezésére, megszervezte a kedvcsináló terepszemlét.

Egy névsor tanulsága

A toborzás a vártnál is jobban sikerült. Pénteken megjelent az új ajkai művelődési házban Heitler László, Szelestei László, Fülöp Lajos, Újhelyi Gábor, Ircsik József, Csizmadia Zoltán, R. Kiss Lenke, A. Tóth Sándor, Vágfalvi Ottó, Udvardi Erzsébet, Szabó Istvánné, Ézsiás István, Farkas István, Szőllősi Máté, Kovács Béla, Kovácsné Nagy Emerencia, Dely Kornélia és Farkas Tibor — tehát a megye képzőművészeti életének képviselői, majdnem teljes létszámban.

Ez a névsor, így együtt azért is érdekes, mert megyénk művészei ritkán találkoznak úgy, hogy a találkozón mindenki jelen legyen, és mindenki beszélhessen úgy, ahogyan kedve tartja.

Így indult meg a dialógus már reggel kilenckor, az SZMT veszprémi székháza előtt, ahol a többség gyülekezett az ajkai kirándulásra. A majdnem teljes névsornak ez a legfontosabb tanulsága: az alkotók örülnek, ha akad valaki, aki összehozza őket, hogy véleményt cserélhessenek erről-arról, vagy akár csak szót válthassanak egymással a barátság ápolása végett.

Alkotásra ösztönözni

Az ajkai találkozó megszervezőinek nyilvánvaló célja az volt, hogy olyan alkotásokra ösztönözzék képzőművészeinket, amelyek a dinamikusan fejlődő iparváros anyagi és szellemi környezetében fogannak. Úgy állították össze a programot is, hogy az inspiráció a lehető legjobban sikerüljön.

Elindult az autóbusz Veszprémből — utasai szótlanul szívták cigarettáikat, egykedvűen, magukba zárkózottan konstatálták a fölszántott földek okkersárgáját és a távoli hegyek ultramarinját, vagy unottan morfondíroztak a förtelmesen rossz nyolcas főútvonal lélekrázó zökkenőin. Amikor aztán Bakonygyepesnél bekanyarodott az út Ajka felé, és feltűnt az épülő kórház háromágú csillaga, megélénkült az autóbusz.

— Lehet, hogy ebből már kép is lesz.

Először az új művelődési házban néztek körül a vendégek. Amikor a könyvtár olvasótermébe értek, Heitler László kiáltott fel:

— Mennyi napfény, menynyi világosság van itt.

Ármin-aknára, a bányamúzeumba gépkocsik vitték ki a látogatókat. Ircsik József volt az egyetlen, aki oda is, vissza is gyalogszerrel tette meg az utat, bár a bokája néhány napja kificamodott, és még mindig nehezére esett a járás. Talán azért, mert a meddőhányó komor színeit is szemügyre akarta venni, vagy az erdei út hangulata érdekelte? Ki tudja.

Minduntalanul elővette belső zsebéből elmaradhatatlan távcsövét A. Tóth Sándor.

— A festőnek nem lehet ennél jobb útitársa — mondotta.

Üveggyár. A kemencékben izzik a láva. Erős emberek forognak körülötte kétméteres pipáikkal, és mesteri ügyességgel poharat, palackot fújnak pillanatok alatt a folyékony üvegmasszából. Ez a látvány kitörölhetetlenül megmarad minden látogató emlékezetében. Amikor Csizmadia Zoltánt kérdezem, hogy mi tetszett neki Ajkán a legjobban, ő is ezt mondja:

— Az itteni nagy nyüzsgés. A színek szaladgálása...

És hozzáteszi:

— Talán lesz belőle kép is.

A kiállításon elválik

„Talán lesz belőle kép is". Valami mindenesetre megszületett a művészekben, amikor belestek a bányába, amikor maguk körül érezték az üveggyár izzó kemencéinek forróságát, amikor sétáltak a timföldgyári lakótelep szomorúfüzei között. (És ez még csak a kezdet, hiszen az igények szerint a városi tanács akár művésztelep-szerűen, akár az egyéni kívánságoknak megfelelően biztosítja, hogy minden alkotó annyi időt töltsön el Ajkán, amennyire szüksége van a pályázatra szánt műve elkészítéséhez.)

Megrendelés ez?

— A reneszánsz mesterek anélkül a kezükbe sem vették az ecsetet, hogy valami megbízatást ne kaptak volna előzőleg. És ezek a megbízatások nagyon is konkrétak voltak. A megbízatástól, ha az nem áll távol a mi nézeteinktől, mi sem idegenkedünk — mondta A. Tóth Sándor, és senki nem mondott neki ellent.

Az ajkai pályázaton való részvétel még csak nem is megbízatás. Aki kedvet kap hozzá, nekilát a munkának, akit nem érdekel, másra fordítja alkotó energiáját.

Ennek a példás kezdeményezésnek a hatására azonban mindenképpen megindult egy folyamat, aminek az eredménye — bízunk benne — minden valószínűség szerint komoly értékű művészi alkotásokban is mérhető lesz, akkor, amikor majd megnyitják az ajkai kiállítást.

(b. e.)

...ita: Képzőművész Veszprém meg...

A HEITLER LÁSZLÓ CIKKÉVEL MEGINDÍTOTT VITA — úgy tűnik — még egyre gyűrűzik, a felvetett problémák száma egyre nő és így természetesen egyre több az egymással ellentétes vélemény is. *A vita élénkülése feltétlenül örvendetes* jelenség. A Napló régi évfolyamait lapozgatva éppen tíz éve, 1959 elején találkozunk egy hasonló jellegű, bár szenvedélyes indítékú sorozattal. Amelynek pozitívuma az volt, hogy a közönség is hallatta szavát. Reméljük, sor kerül erre most is.

Legyen szabad a kérdéshez ez alkalommal múzeumi oldalról hozzászólni. Mit tettek, tehettek és tehetnének *a jövőben a megye múzeumai a megyei képzőművészeti élet támogatásának ügyében?* Nyilvánvaló, hogy tevékenységük leegyszerűsített értelemben csak passzív lehet, nem szervezhetik — többek között — a művészek megyei csoportjának működését, a művésztelepeket, nem bírálhatják el a művészek tevékenységét, sőt, ma még a vásárlásoknál sem szerepelnek „vevőként". (Ez utóbbi kérdésre még visszatérünk).

A passzivitás ugyanakkor nem jelentette azt, s ma sem jelenti, hogy a múzeum csak a klasszikus, ma már muzeális értékűvé vált műalkotások gyűjtésénél és bemutatásánál maradt volna. Azt hiszem, *senki sem bírálhatja konzervativizmussal sem or-*

Ha tehát a művészetpártolás, képzőművészeti nevelés tekintetében múzeumainkra háruló feladatokat tekintjük s azok megvalósításaként a megrendezett kiállítások számát vesszük, feltétlenül megnyugtató lehetne a kép. Ha ideszámítjuk még azt az igyekezetet, hogy a kiállítások elhelyezésére igen szűkös helyiség-viszonyaink mellett is tudtunk teret biztosítani, hogy — anyagi lehetőségeink korlátain belül — plakátok, katalógusok, leporellók megjelentetésére mindig találtunk módot költségvetésünkből, *„jó pontjaink" számát még növelhetnénk is.*

Ennek ellenére korántsem látjuk megnyugtatónak a helyzetet. Nem kívánok arra utalni most, hogy a helyi művészcsoport szervezeti életében észlelhető egyenetlenségnek köszönhető jórészt, hogy *egyéni kiállítások megrendezésére szórványos egyéni jelentkezéseken kívül nincs igény* az utóbbi években. Arra sem utalnék, hogy az *Őszi Tárlatokra* beküldött alkotások száma és színvonala az utóbbi években süllyed. Ez a művészek és a helyi szervezetük ügye, a múzeumi „passzivitás" e tekintetben azt jelenti, hogy a csakis és kizárólag a művészek által megoldható problémákba nem avatkozunk. (Hogy múzeológusok és művészek kapcsolatának nemcsak a kiállításrendezés keretén belül kell mozognia, az természetes. De „hivatalból" ezt a feladatot ellátni nem lehet és teljesen hiábavaló lenne erőltetni).

KÉT KÉRDÉSHEZ viszont — úgy hiszem joggal — szólhatunk hozzá. Az egyik *a Veszprém megyei múzeumok képzőművészeti kiállításpolitikája* — különös tekintettel az országos és helyi érdekek többek által szóvátett ütközésére — a másik *a megyei képtár ügye*, bár erről a vitában még nem esett szó.

A megyei tanács annak idején — a múzeumból kiindult javaslat alapján — elhatározta az országos jellegű Balatoni Nyári Tárlatok megrendezését. A kétévenként megrendezett és egyre jobb anyagot tartalmazó kiállítás országos képzőművészeti esemény. A Képzőművészeti Szövetség tagjain kívül a megyei, sőt a szomszédos dunántúli csoportok tagjai is felhívást kapnak a részvételre — tekintet nélkül szövetségi tagságukra. A mérce természetesen magas. „...versenyben állni" a Veszprém megyei művészeknek ilyen alkalommal nem könnyű. De feltétlen hasznos! Sajnálattal kell viszont megállapítani, hogy — ahogyan az egyéni kiállítások esetében, vagy az őszi tárlatoknál is — *megyénk művészeinek egy* művészek által be... anyagból több, a zsűri által elfogadott bemutatható alkotás, mint amennyi a Bakonyi Múzeum egy terménél többet igényelt volna. A második, rendelkezésre álló kiállítási terembe egyszerűen nem volt mit elhelyezni!)

Felesleges volna bizonygatni, hogy megyénk a nyári időszakban a pihenni és közben művelődni vágyó ország, valamint a külföld milliós tömegeinek sokfajta igényeit kell, hogy kielégítse, ezért *semmiféle rendezvénye nem lehet szűklátókörű helyi elképzeléseknek alárendelve.* Az ilyen okfejtés alapján a megye öntevékeny ének- és zenekarai, színjátszói, táncscsoportjai is felléphetnének a kizárólagos szereplés igényével! Tudomásunk szerint erre soha nem került sor, viszont a kvalitásos helyi művészet mindig megkapja a jogosan megillető helyet a nyári kulturális programban.

VÉGEZETÜL a *Megyei Képtárról* néhány szót. Művészeink közül többen tudnak róla, hogy a megyei tanács és a múzeumi szervezet *már 1961-ben* foglalkozott a gondolattal, hogy egy ilyen múzeumi jellegű intézményt létrehozzon. A cél kettős volt: megfelelő szerzeményezéssel a túlzottan Budapestre centralizált képzőművészeti gyűjtemények mellé a magyarországi művészet múltbéli és jelenkori alkotásaiból egy áttekintést nyújtó alapgyűjteményt létrehozni. Szorosan emellett *egy balatoni, tágabb értelemben Veszprém megyei vonatkozású, speciális gyűjtemény megalapítása lenne szükséges*, melyben a régebbi és jelenkori, a megyében élő, vagy itt munkálkodó művészek értékálló alkotásait gyűjtenénk. (Hangsúlyozandó, hogy a múzeumi gyűjtemények mindegyike, még a mostanában hihetetlen iramban fejlődő Pécsi Galéria is raktározza anyaga túlnyomó részét; állandó és időszaki kiállításain csak a gyűjtemény töredékét, vagy bizonyos szempontok szerint válogatott csoportjait képes bemutatni. Így tehát egy ilyen gyűjtemény nemcsak *kiállít*, hanem jóval többet meg is *őriz.*)

A múzeumi szemlélet arra ösztönöz bennünket, hogy szorgalmazzuk a jövő nemzedékek számára felmutatandó, a *közelmúlt* és a mindenkori *jelen* legjobb képzőművészeti alkotásait megőrző múzeum megvalósítását. Nyilvánvaló, hogy ennek létrehozását sok más, sürgetőbb feladat megoldása előzi meg; hogy témánknál maradjunk: megfelelő képzőművészeti kiállítási helyiségek létesítése megyénk városaiban, a Balatonparton. Azonban kétségtelen,

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1969 JUL 13
NAPLÓ
Veszprém

1021

Heitler László

Heitler László: Devecser, 1919. – IV.

Linóleummetszet. A Tanácsköztársaság Veszprém megyei eseményeinek emléket állító sorozatból

s kelendők.
Megelégedéssel tölthet el.

rendőtez hasonló po
gyár."

GÁBOR úr fűszerkereskedése mellett" saját gyártmányú városlődi kőedényeiből raktárt nyitott.

Ebben a felhívásban utcaképet is kapunk a régi Veszprémről, csak a kancsókból, a címeres tányérokból keveset. Boldog lehet *a néhány szerencsés gyűjtő: Bárdossy Lászlóné, dr. Scherer János, Budapestről Sashegyi Gyula, Városlődről Gróf Frigyes és Péter Mária,* aki egyedi darabját a kiállítás céljaira kölcsönözhette.

A tárgyak megtekintésében a Bakonyi Múzeum fiatal munkatársa, miközben készségesen kalauzol, talán éppen ott érinti meg az egyik váza-remeket, ahol a szakem-

Heitler László
festő

M.D.Ú.

Az esztergomi Techinka Karaban
volt minitarlata

Dévényi Iván: Barcsai Tibor kiállítása Esztergomba
Művészet, 1969. junius – 31 lap

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Heitler László

Egy vöröskatona emlékei c. képe és a többi műve (eml.) II. díjat kapott az alábbi tárlaton

Csekhát József: A pápai képzőművészek kiállítása

Napló 1969 VI. 17

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M.D.K.

Heitler László
festő

Falusi porta képével szerepel
a tárlaton.

Érinie Tarács Margit: A Veszprém megyei képzőművészek
Művészet, 1969. junius – 46 lap.

Heitler Károly
grafikus

M.D.É.

„Pulykapásztor"

Élet és Irodalom, 1968. szept. 14-5 lap.

SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR IFJUSÁG
Heitler László
1968 AUG 16

/ 1021

HEITLER LÁSZLÓ: Barát-malom

ha
fo
mo
(Kneol Zsuzsa raj

méternyit összefogtak és oldalt
varrtak. Egyetlen fehér margarét
szítette. Elegáns hatású volt. Zöld
kosztüm, majd lila kétrészes ruha
vetkezett. Fehér blúz és barac
szoknya követte. Valamennyi gallo
— *Mit szól hozzá?* — érdekl
a gyár mellettem ülő főmérnöke,
lért Miklós.
— *Tetszik* — mondtam. — *De*
tassa be kissé alaposabban a ga
— *A régi függönykészítő gépeke*
sérleteztünk ki mintegy öt—hat
csipke-mintát. Szintetikus fono
gyapjúszál keverékéből igen szé
tött csipkehatású ruhaanyagokat
tünk. Negyedévenként 15—20 ez
tert készítünk most, de a kapaci
nek többszöröse... Az anya
áruház már a méteráru osztály

Heitler Károly

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

IFJÚ KOMMUNISTA
1964 DEC

1021

HEITLER LÁSZLÓ:

TÖPRENGŐ

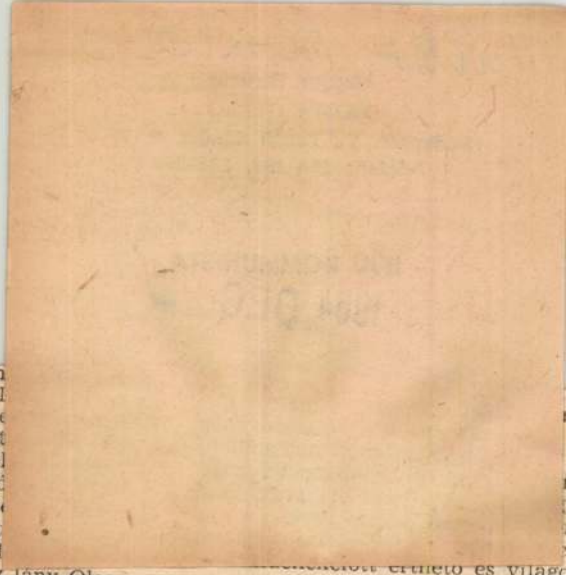

első könyve. „Neked él
regénye is sikert ért
„Róma, főposta" most
bizonyára tovább szél
hírnevét. A regény jó
mában mondja el hős
drámaibb szakaszát, t
duló életútját. Ingrid
tal német festőművész lány Olaszországba, Rómába megy tanulmányai kiegészítésére. A festői szép —, természeti és művi — mellett átéli élete legnagyobb és egyben végzetes szerelmét. Egy osztrák származású, festőnek álcázott kerítőnő teadélutánján megismerkedik egy fiatal, spanyol diplomatával, akivel kölcsönösen megszeretik egymást. Hosszan tartó és igen változatos szerelmi kalandsorozat következik, miközben feltárul az olvasó szemei előtt a felszínen olyan szép, napsütéses Róma alvilági élete. Az „alvilági" jelzőt itt irónikusan és átvett értelemben használom, amennyiben nem a városszéli koldusok, naplopók és a betörők életét, hanem éppen ellenkezőleg Róma felső körének gengszterizmusát jelöli.

Mert ez a fiatal és tehetséges lány, Ingrid Reimers, végül is ennek a

[illegible] érthető és világo

SZABÓ LŐRINC:

ÖRÖK BARÁTAINK

(Szépirodalmi Kiadó)

„Ez a könyv azért született, hog gyönyörködtessen és hogy barátun legyen" —, írja Szabó Lőrinc, a ver sek fordítója a könyv bevezetőjébe A továbbiakban arról beszél, hog e két kötet költői közt, akik itt a v láglírát képviselik, úgy érzi magá mint házigazda a vendégei közt. vajon mit jelent ez a szerep? Mi jelent az olvasó számára? Az olva sóról itt nem esik szó, de anélkül i tudjuk, hogy a lakoma, melyre Szab Lőrinc a líra jeleseit a világ min den tájáról, évezredek távolából é napjainkból is meghívta, a fejedelm

Új Kommunista

A KISZ KB folyóirata.
a KISZ vezetők és aktivák részére

MEGJELENIK
HAVONTA

VIII. ÉVFOLYAM
12.

DECEMBER

Szerkeszti: A Sz
kesztő bizottság
Tamás, Borsós
György, Novák
László. Kiadja:
Téth László. S
Telefon: 130—4
utca 16. Telef
Előfizethető: a
V., József nád
Előfizetési díj: 1
61 253. közületi
számlára (Beköl
meg és nem kül
A fedél az Egye

MDK

Heitler László

Régi falu, temp.

4. Balatoni nyári tárlat. Keszthely,
Balatoni Muz. 1968.

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Heitler László
KISALFÖLD

1967 APR - 3.

1021

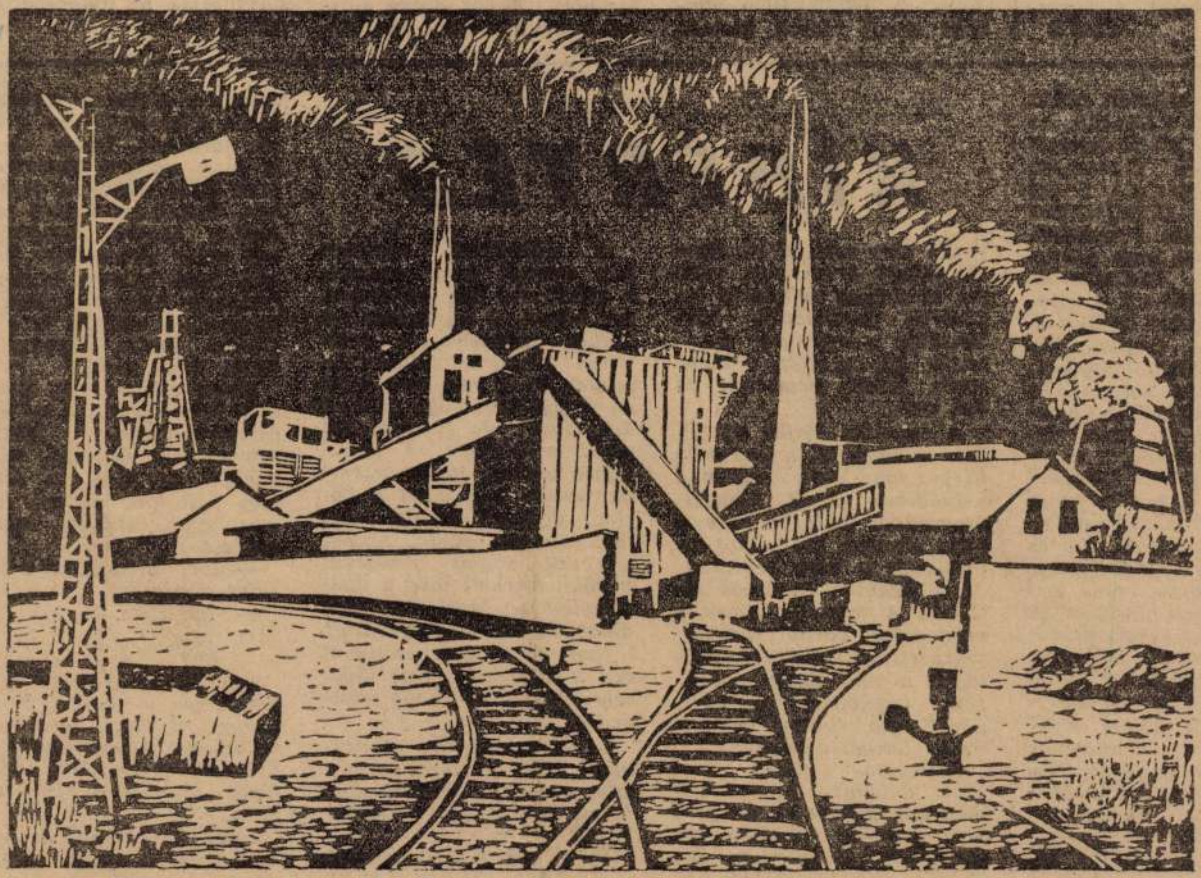

Heitler László: Gyárudvar

ifjúság' hangver- (Radó)

külit. A németeknek már csak annyi idejük maradt,

got, vodkát, 100 000 hektoliter bort, 200 000 doboz sűrített tejet és nagyobb mennyi-

kint
sáro
(MT

KÍSÉRTÉS

is eshetett volna
g ez a történet, ha
m a kis Szepessel?
n — ötvennyolc
– lótó-futó, lelkes
olt. Osztálytitkár.
tömte a fejünket,
égesen nem jelent-
az építőtáborba
próbáltam a kato-
lohadni kezdett a
még tomboló jo-
Hiába lötyögöti
rrisan Szepesen a
sontjaimban érez-
a korai kelés fáj-
vízhólyagot a te-
n, szóval mindazt,
aptól realizálódott.
ülettem kimondot-
rnaásának, de ez
fiú annyira törte
stelltem volna jár-
számat. Mellettünk
chnikusnak készül-
ástak elegánsan,
. Velük vettük fel
t, nem sok siker-
nap múlva kide-
ők a legjobbak,
is az élvonalban
számon. Az agya-
hez értünk, há-
mlott a bőr, s a
árnyékban he-
nap. Szidtuk a
ltot, a csizmán-
agyagot, ma-
lykor Szepest is.

Pedig nem szolgált rá. Nem ült többet árnyékban, mint mi, ugyanúgy nyögött a lapátüritő lendülettől, háta közepéig sárpöttyök díszítették. De az ötlet, a táborozás ötlete mégiscsak az övé volt.

A második hétfőn új helyet jelöltek ki számunkra. Szepes nem birta a csizmát, szandálban indult. Negyedóra múlva csatorna keresztezte utunkat, szó nélkül átvittük őt is meg két szandálas fickót a szomszéd sátorból. A második csatorna után vízzel borított rét következett. Gyönyörűen csillogott a zöld tükör, gyűrűzött, bugyogott csizmánk körül. Na, innen fordult vissza Szepes a srácokkal.

Rettenetes meleg tört ránk délelőtt. A szelvény meg tele gyökérrel, árnyéknak egyetlen roskatag fűz árválkodott a közelben. Soha így nem hajtottunk, talán dacból, hadd lássa Szepes, nélküle sem érünk kevesebbet.

A délutánból egyetlen kép maradt meg bennem. a zuhanyozó felé baktattam égő bőrrel. A kis Szepes ott feküdt pokrócán, a focipálya közepén. Jóllakottan feküdt. Észre sem vett. Igen, én javasoltam, hogy délután dolgozzák le adagjukat mind a hárman. A zuhanyozó mellett jutott eszembe, mikor még égett a bőröm. Fancsali képpel vágtak neki az útnak, Szepes is csak annyit kérdezett, miről ismerheti meg a szelvényünket. Mert ha már dolgozik, mi lássuk használ.

Nagyon szerencsétlenül állt a sátor előtt, este még sem hittem el, hogy eltévedtek.

— Higgyétek el, eljutottunk addig a vízes részig, csak utána... Annyira egyforma minden... — sírán-kozott.

Igen, azt én is javasoltam, hogy másik sátorba költözzön. Reggel már két oszloppal odébb állt. Nem beszélt velünk. Ezért ma-

rad
bul
zös
is
tunk össze, akkor se gorombán. Szepes túlságosan nyugodtan beszélt, nevetséges lett volna sértegetnem. Bántott, hogy kétszer kérdezte, hányadik helyen végeztünk, tartottuk-e nélküle is a jó átlagot. Tudta, nagyon jól tudta, hogy nem.

Mikor eltelt az év, Szepes újra lótott-futott, s mi újra összeverődtünk. Mintha semmi sem bantaná, végig énekelt az úton. A tábor alig változott, néhány aluminiumházacskával bővült csupán.

— Szepes, írasd fel a társulat névsorát.

— Majd te — mutatott rám.

— Én?

Így lettem sátorfőnök a kis Szepes jóvoltából. És így jöttem rá, hogy visszavonhatatlanul megsértettem. Őt, aki mindig Brechtet idézte, hogy „iszonyú a kísértés a jóra".

Máig is bánom, de vele nem lehetett egy jó verekedéssel elintézni mindent. Tulajdonképpen furcsa, vékony fickó volt.

— só —

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Heitler László

ÉLET ÉS IRODALOM

1966 JUL 23.

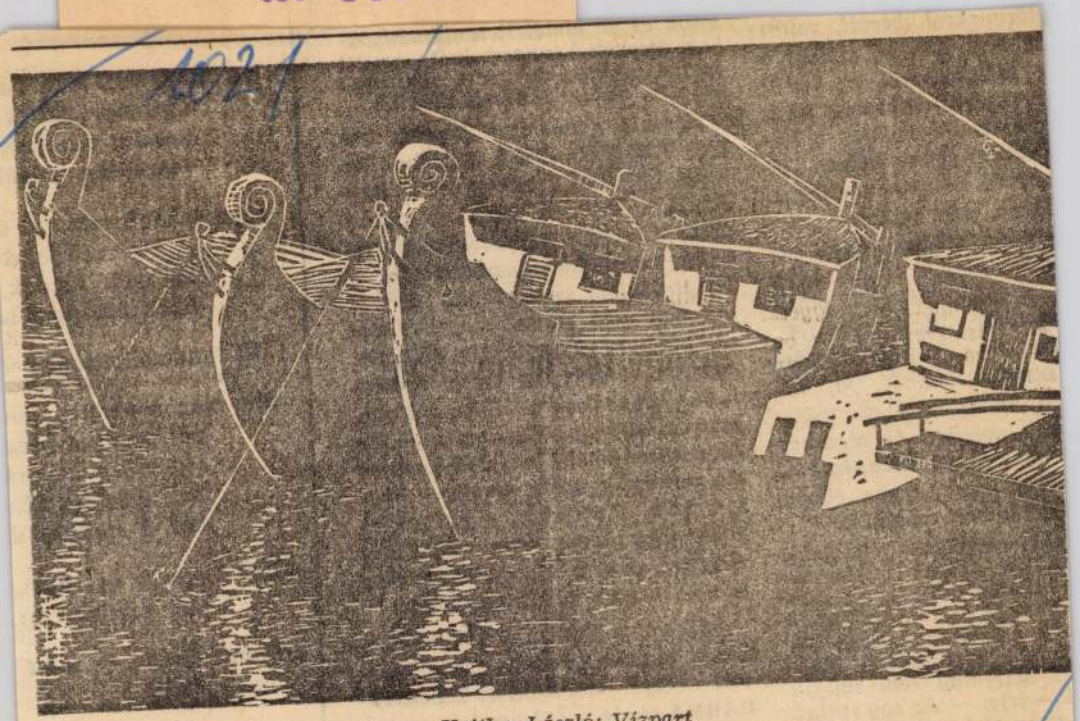

Heitler László: Vízpart

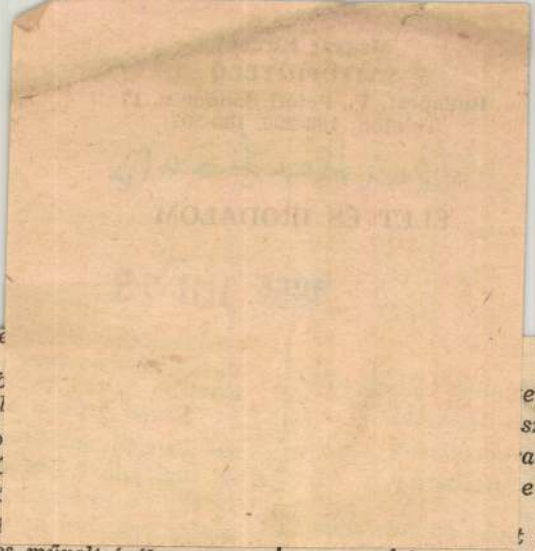

tárgyakról beszél, mi rt
tókörét. Hiszen, amikor a
t túltengéséről ír, ism t
érvvel találkozunk, hogy
rre semmi szükség a kö-
tanári gyakorlatban. Le-
szerző irányában elfogul-
djunk neki igazat: nyelv-
nincs szükség. Csak ak-
nem fogjuk tudni, hogy
annyira hiányolt vitat-
mkrétan állást foglaló-
lem ny- és ítéletalkotás-
szemlélet miből fog ki-
A széles körű tárgyalás,
nák nagyívű és részletes
nyelvészeti előadásokon
máriumokon éppen ebben
an hivatott szolgálni."

isik egyetemi hallgató,
HÁLY többek között az
oktatás bevezetését ja-
„Először — próbaképpen
a szakokon kellene be-
t, ahol a végzettek elhe-
ét már úgy sem tudjuk
i — írja. — Az egy szakot
aztán akár a népművelés-
a sajtónál, akár a tudo-

xison és az e
ban szerzett
három-négy-é
tudatos, önáll

Hasonló go
lyet **FARAG**
kolai igazgató
hatatlan, hogy
tanár általános műveltségéhez el-
választhatatlanul hozzátartozik a
világirodalom ismerete is. Egyről
azonban nem szabad megfeledkez-
ni: nincsen olyan iskola, főiskola,
egyetem, amely befejezett egészet
tudna korunkban adni. Én a diplo-
mát belépőjegynek tartom a pálya-
kezdéshez, amely belépőjegynek az
ára mindaz a tudás, amellyel meg-
szereztük. Elsősorban a pedagógu-
sokra vonatkozik, hogy mindaddig
a napig, amíg a dobogóról utoljára
le nem lépnek, tanulniuk kell."

„Mit vár a tanítvány a bölcsész-
karon végzett tanártól, irodalmár-
tól? — teszi fel a kérdést **TÁTRAY**
BARNA tanár. — Elsősorban anya-
nyelvének tanítását — írja. — Nem

e, va
sztes
atlan
e dú

t az á
felé gézzel-vattá
ha nem tennék,
hűsít bár nem is

Mit tanácsolhattam vol

Mit még azokon a ho
vül, amiket becs
ségemben hadart
nak éreztem őke
be? S amikre ú

Mit, ha csak azt nem,
már említettem:

S amit tett is, de mint
sokáig.

Es ő ha ma emlékszik
délelőttre — s t

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KÖZNEVELÉS
Heitler László
1966 — 16.

1021

Heitler László (Pápa) rajza

9. A Tanáregyesület kiál
Középiskolai tanárok iro
működése

10. *Középiskolai tanárok k*
művészeti munkái.

A KIÁLLÍTÁS ANYAGA

forrásból származott. Bemuta
áruikat a különböző tanszerkeszti
tő vállalatok és tanszerkereskedők.
Így például az Ungvári Agyagipari
Részvénytársaság két nagyobb és
24 kisebb mellszobrot állított ki a
magyar történelem és irodalom-
történet tanításához, a Rumbold
cég pedig közép- és újkori tárgyak
és fegyverek papírpépből készült
utánzatait mutatta be. A kiállítá-
son jelentek meg az első Magyar-
országon rajzolt és nyomtatott is-
kolai falitérképek, valamint 32
földrajzi és 62 történelmi falikép.

Több egyetemi intézet és közép-
iskola adta kölcsön szemléltető
eszközeit a kiállításra. Eötvös Ló-
ránd, a világhírű fizikus „előadá-
si készülékei" a kiállításon „vol-
tak első ízben együtt láthatók."

[redacted] be. A budapesti I.
kerületi állami tanítóképző intézet az ó- és újkor dombormüremekeiről készített modelljeit állította ki.

Számos tanár saját tervezésű és készítményű szemléltető eszközével szerepelt a kiállításon. Kunszt Károly somorjai tanító például szépen tömött állatait, Propper Ferenc kolozsvári tanár rajzmintáit, dr. Hankó Vilmos budai főreáliskolai tanár a tápszerek valódi tápláló értékére vonatkozó szemléltető táblázatát, dr. Gáspár János temesvári főreáliskolai tanár pedig a dohányról és a dohány hamujának alkotórészeiről készített eszközét mutatta be. Kemény Ferenc budapesti és dr. Edelmann Sebő szombathelyi tanárok számos

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NAPLÓ
(VÉSZPRÉM)

Heitler László

MNDD JUL 10

* KÉT FESTŐMŰVÉSZ, Heitler László és Újhelyi Gábor számára biztosította a megyei tanács, hogy részvételükkel Veszprém megyét képviseljék az Oroszlányban szervezett s a napokban megnyílt nyári művésztelepen.

REISINGER, grafikus

23.sz.kép.-A siklósi malkocs bej dzsami a XIX.szazad derekán/Kohbock rajza nyomán Reisinger altal készitett acélmetszet./-rekete repr. 111.old

GERŐ GYŐZŐ: Hódoltságbeli/kori kutatások Baranyaban 95.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 197?-7?. Pécs, 1975.

HEISZ ? ANTAL, keramikus

A Hüttner József által alapotott apátfalvi kőedénygyárban sógora Heisz volt segitő tá261.old.

KATONA IMRE: Az apátfalvi kőedénygyár első evtizedei x 259.old

Az Egrá Múseum Évkönyve, VIII-IX. Eger, 1972.

HEISZL ANTAL, keramikus

Höttner József és sógora, Heiszl Antal dolgoztak Telkibányán. Itt Hüttner Mátyás volt a vezető, Hüttner Józsefnek az atyja. 262.old.

KATONA IMRE: Az apátfalvi kőedénygyár első evtizedei. 259.old

Az Egri Múzeum Évkönyve, VIII-IX. Eger, 1972.

Heisler József

A Kozma Lajos által tervezett (1930-as évek első fele) első hazai gyártású tömegesen elő-állított tipusszelet. Tényítette.

Koós Judith: Kozma Lajos munkássága Bp. 1975 Akadémiai

171. old.

Heisler Livia

Az 1948-ban induló uj tanitási évben a kollegium legtehetségesebb tagjai közé tartozott és tanulmányait a főiskolán folytatta.

MŰVÉSZET, 1977. juluus - 7. oldal.

Heiszler Lívia

A Nemzeti Galériában vendezték meg a volt nyári kollégista képzőművészek kiállítása, melyen szerepelnek a művész munkái.

Chikán Bálint: Fényes szelek nemzedéke. Közgazdász, 1976. dec. 16.

5 *Heitler László: Bakonyi ház, olaj, 50×70 cm, 1979*

5

Heitler László, festő- és grafikusművész

pzőművészei

Csere Ilona *iparművész*
1951-ben született Szőnyben. 1976-ban végzett az Iparművészeti Főiskolán Z. Gács György tanítványaként. Azóta az Üvegipari Művek ajkai üveggyárának tervezője. Szakmai pályázatokon és kiállításokon vesz részt, az Alkotó ifjúság Pályázaton 1977-ben első díjat kapott. A Művészeti Alap tagja.

Ézsiás István *szobrász*
1943-ban született Vináron. A Képzőművészeti Főiskolán 1978-ban szerzett diplomát. Jelenleg kiállításrendező. Ipari technológiával készít plasztikákat. 1965 óta szerepel megyei és országos kiállításokon. Két nagyobb méretű szobra és egy sgraffitója készült Győrben. Jelentősebb szereplései: Bakonyi Múzeum 1971 Győr Műcsarnok

MDK

Heitler László

Kiállitási hir

Napló/Veszprém/ 1967 nov.18.

Heitler László M.~.k.

Müvei a kiállitáson

A pedgógus-müvész konfliktusa

Göndelatok a IV. Orsz. Pedgógus Képzőművészeti Kiállitáson

Köznevelés 1965. febr. 26.

Heitler Lárló

Napfelkelte (kapró)

Valóság, 1965, 3 n., 55 old

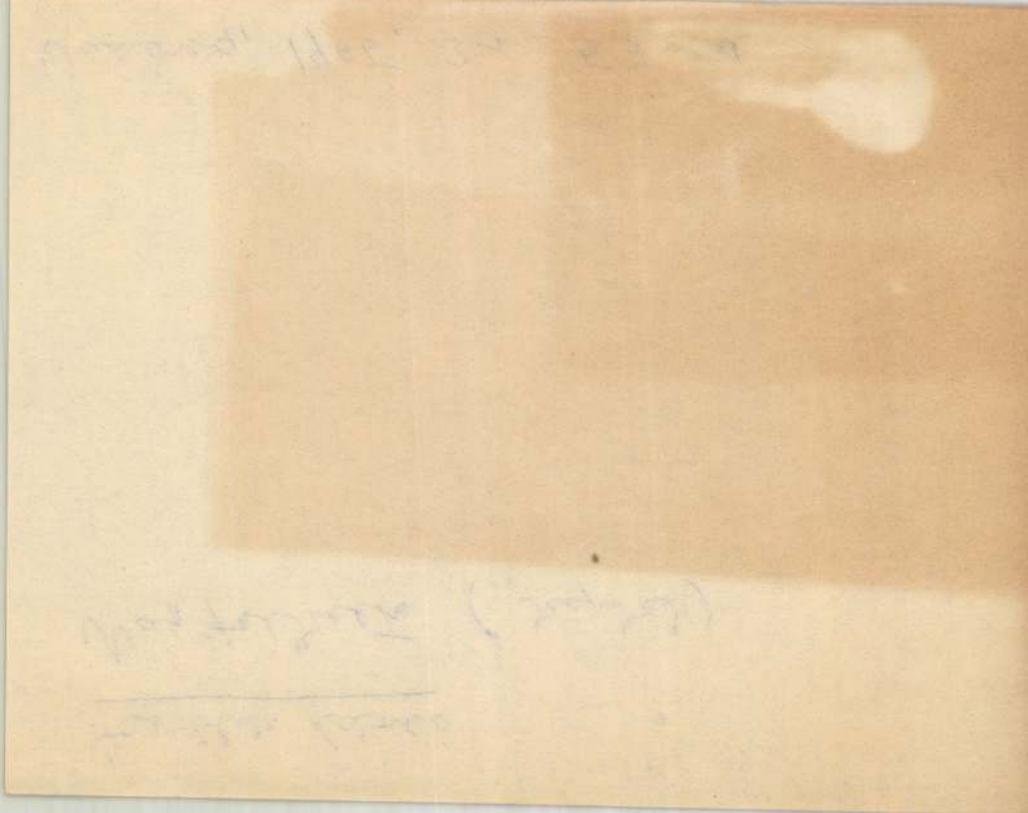

MDK

Heitler László

Képzőművészeti alkotások a pápai pártszékházban c. cikke.

Jelenkor 1967 máj.p.446-448

MDK

Heitler László

Kiállitási kritika

Napló/Veszprém/ 1967 nov.12.

Heitler László
1937 -

Pápán élő müvész festményeiből és metszeteiből rendeztek kiállitást az esztergomi Technika Házában 1967-junius-ában.

Tanulmányai jelentek meg: Beck Ö Fülöpről, Egryről, Vass Elemérről, Borsos Miklósról / Uj Irás, Jelenkor, Müvészet, Életünk/

Dunántuli és dalmáciai tájképeket fest.
Falusi barokk; Koper temploma c. képei kiemelkednek.

Vigilia 1967. X. 708.l.

Heitler László
Grafikus

Rajza Repr.

Látókatár, 1970. I–II. 103.

Heitler László

Rajza Repő.

Látóhatár, 1969. III - IV. 359.

Heitler László

Rajza Repő.

Látóhatár 1969. V-VI. 439.

Heitler László

Festő és rajztanár. Ez a 3. gyüjteményes kiállitása. /1961, 1964/

"Falusi barokk" ;"Katedrális a tengernél" "Vitorláskikötő Zadarban" "Trogir" "Emlékezés Dalmáciára" - "Somló" /gouache/

Falusi barokk - repr

Salamon Nándor: Heitler László pápai kiállitása Rajztanitás 1967. IV. 29.1.

MDK.

Heitler László

A Balaton partján c. rajza

Pedagógusok Lapja 1967 aug.2o.

Heitler László M.D.K.

Harmonikáz, repr.

Pedagógusok Lapja, 1965. ezept. 5.

MTK.

Heitler László

Kiállitási kritika

Napló/Veszprém/ 1965 nov.11.lap 4.

Hitter László
grafikus

M.D.K.

„Halász" illusztráció

Bor Imbrus riportja: Balatoni ajszilis
Élet és Irodalom, 1964. május 2 - 5 kep

MDK

Heitler László

A képzőművészeti pályázaton dicsérő oklevélben részesült.

--: A Jankovics Lajos kulturális szemle - alkotásra ösztönöz.
NAPLO/Veszprém/ 1962. okt. 18.

Heitler László pápai MDK

szerepelt a Jankovics Lajos kulturális szemle pályázatának anyagából rendezett kiállitáson a veszprémi Bakonyi Muzeumban.

"Halas csendélet"

Konez István: A művészet "hinterlandja".

Napló . 1963 okt 6.

közi Munkaügyi Hivatal képviseletében felszólalva kifejezte azt a reményét, hogy 1980-ban a nemzetközi munkaügyi konferencia napirendre tűzi a férfiak és a nők egyenlő elbírálásának témakörét.

Dirk Krügger, a DIVSZ irodájának tagja felszólalásában rámutatott: a DIVSZ intenzíven foglalkozik a fiatal nőket érintő problémák megoldásának elősegítésével, s ezért számos határozatot is hozott.

Kondenzátor mosógéphez

Ötvenféle típusú, több mint kétmillió kondenzátor készül idén a Mechanikai Művek abonyi gyárában. Ezek jelentős részét a Hajdúsági Iparművek centrifugáiba és mosó-

A parasztbarokk krónikása

A Pápán alkotó festőművész-író-tanár *Heitler László* kicsit Pest megyei is, mert a *Vecsésen* született *Goldmann Györgyről*, s a *Gödön* alkotó *Beck Ö. Fülöpről* írt hiánytalan pontosságú monográfiákat. Mint festő — a paraszt-barokk megszállottja — krónikás szorgalommal fedezi fel képeken a Balaton környéki népi építészet hagyományait. Amit az átépítés megsemmisít, azt az ő képei őrzik, művészetének ebben rejlik bartóki szolgálata. A sárvári Nádasdy várban december 2-ig látható Heitler-tárlat arra buzdít, hogy nyújtsuk át a művésznek Pest megye meghívóját; keresse fel a nagykőrösi, dabasi, abonyi kúriákat. Festői távlata számára gazdag nyersanyagot találna itt, és mi is gyarapodnánk a születő új művek révén.

Az is dolgunk, hogy a Simontornyán kiállító *Márton Bélát* meghívjuk bemutatkozásra Sóskútra és Százhalombattára, annál is inkább, mert művészetének ez a táj: *motívuma.*

Heitler László festőművész

A sárvári Nádasdy várban tárlata nyílt; a paraszt-barokk műemlékek megszállottja

Losonci Miklós cikke "Pest. megyei tárlatok és akotók" ci mmel

Pest Megyei Hirlap 1978. XI. 15

Heitler László, festő

Ady Endre születésének századik évfordulója tiszteletére „Ady-kép" címmel kiállítást rendezett a Petőfi Irodalmi Múzeum, — a nemrég előkerült halotti maszk már a halottas ágján fekvő Ady Endrét idézi elénk. (emlitve) Vedres Márk munkájának mondta a kiállítás katalógusa. É sorok írója, aki monográfusa Vedres Márknak is és Beck Ö. Fülöpnek is, Beck kezétől, származónak ítéli a szakattan — a füleket, a nyakat és a kulcscsontokat is magába foglaló — maszkot.

Heitler László: Az Ady-kép.

Népújság (Tolna), 1948. júl. 2.

Heitler László, festőművész.

Németh Mihály szobrászművész alkatásait mutatja be „Mai Magyar Művészet" nevű könyvsorozat negyedik kötete, Heitler László tanulmányával.

Magyar Hírek, 1978. márc. 25.

Heitler László

Bakonyi ház

Veszprém megye képzőművészei: Összeállitottta
Z.Szabó Ágnes
MŰCÉSZET,1980.február - 17.lap

HEITLER LÁSZLÓ

Heitler László könyve jelent meg Beck Ö.Fülöp-ről 1969-ben, Vedres Márkról 1973-ban, Goldmann Györgyről 1975-ben és Németh Mihály-ról 1977-ben.
A müvész tagja a Müvészeti Alapnak és a Magyar Képző- és Iparmüvészek Szövetségének.

Összeállította: Z.Szabó Ágnes: Veszprém megye képzőművészei.
MŰVÉSZET, 1980.február - 17.lap.

Heitler László
festő- ,üvészeti iró

A müvész 1937-ban Pápán született. A pécsi Tanárképző Főiskola elvégzése után Pápára került, ahol ma rajztanár. Festményeit a Bakonyi és a Balatonvidéki népi épitészeti motivumaiból épiti fel. Főként a fehér szin változatait használja.

Összeállitotta: Z.Szabó Ágnes: Veszprém megye képzőmüvészei.
MÜVÉSZET, 1980.február - 17.lap.

HEITLER LÁSZLÓ
festő, müvészeti iró

A müvész festményeivel rendszeresen részt-
vesz a Veszprém megyei müvészek tárlatain,
á győri müvésztelep kiállitásain, a MM
pedagógus képzőművészek országos tárlatain.
Képzőművészeti tárgyu irásokat 1959 óta pub-
likál.

Összeállitotta: Z.Szabó Ágnes: Veszprém megye
képzőművészei.
MŰVÉSZET, 1980.február - 17.lap.

HITLER LÁSZLÓ
festő-, művészeti iró

Önálló kiállitása volt Pápán /1961,1964,1967 1973, 1977/ Esztergomban 1967, 1973. Győrött 1973, 1978., Tapolcán 1973, Balatonfüreden és Ajkán 1977. Sárváron 1978.

Összeállitotta: Z.Szabó Ágnes: Veszprém megye képzőművészei.

MŰVÉSZET, 1980.február - 17.lap.

Heitler László

„Hajnali kó" olaj 70 x 100 cm

„Kisablak" o. 35 x 50 cm

XVIII. Veszprém megyei Őszi Tárlat Veszprém 1976

Heitler László-, festő-

L: Hódossy Pirosko-

-: Hír 8.

Nepszabadság, Bp. 1977 nov. 26.

Heitler László
képzőművész

A pápai pedagógus képzőművész és
Fülöp Lajos veszprémi pedagógus képzőművész
kiállitását Balatonfüreden a Balatoni
Galériában nyitották meg.

/Cikk: Fülöp Lajos c. alatt/

Népszava, 1977. április 6.
4. oldal.

Heitler László, grafikus

Rajz: Repr.

Heitler László: Halász M.7.

Népszabadság, Bp 1973. aug. 5.

Heitler László

rajz

Látóhatár 1970/9-10 912.old.

Heitler László

rajz

Látóhatár 1970/11-12 982.old.

Heitler László

Parosztbarokk, temp

XV. Szegedi Nyári Tárlat

Heitler László

Mintha éppen Irczik példájából meritene, azzal a különbséggel azonban, hogy képeibe bele viszi a Balaton környéki táj jellegzetes építészeti motívumait, és színezésében némileg elégikusabb. Részt vett a XIV. veszprém megyei őszi tárlaton.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap 1972/330 6 old.

Heller László, [ ]

Kiállít Keszthelyen.

R. Gy.: Balatoni nyári tárlat

M.

Népszabadság, Bp. 1972. aug. 19.

Kleiber László

Ház olajtempera 50×70

XII. Szegedi Nyári Tárlat

Heitler László

Vöröskatonák

Népszava, 1977. március 20.

9. oldal.

Heitler László: Vöröskatonák

Heitler László

Keszthelyen rendezték a második a kisgrafikai biennálét, melyen szerepeltek művei.

Balogh Elemér: Balatoni kisgrafikai biennále

Napló, Veszprém, 1973. júl. 21.

Heitler Károly

neve említve

Művészettörténeti Értesitő 1972

306, 313, 314, 315, 320. old.

Heitler László

„Vaujak" c. rajza a
8. oldalon

Nepszava 1973 április 15

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1973 AUG 5

Népszabadság

Heitler László

— Hiszen, főorvos úr, ha ezt megírni tudnám . . .
(Hálás, de fogcsikorgató mosoly.)

HEITLER LÁSZLÓ: HALÁSZ

erjenek haza: az éjszaka sötétje ne a bizonytalan közbiztonságú sikátorok egyikében érje őket. (Mostanában a New York-i színházak küzdenek ugyanezzel a problémával. Miután a városban nincs közbiztonság, a színházak esti előadásainak látogatottsága megcsappant, és nemsokára divatba jönnek a délutáni előadások és matinék, hogy biztonságosan hazaérjenek a nézők a műélvezés után.)

Rendszeres esti előadások csak azóta vannak, amióta a színházi világítást olcsón meg tudják oldani. S amióta a színházak elektromos világítóberendezésekkel szereltettek föl: azóta a nappali előadások a különlegesek. Az intézmény körüli paradoxonok egyike, hogy a színházi sötét csak a színházi világítás feltalálásával kezdődhetett meg. Amíg ugyanis a világítószerkezetek el nem érték jelenkori tökéletességüket, addig nem lehetett sötétet csinálni. Igaz: világosságot is alig. Csak arra szorítkozhattak, hogy némi derengést mesterkedjenek a színpadtérre, nehogy a színészek jelmeze, a

Heitler László

rajz

Látóhatár 1971/9-10 827,852 old.

Heitler László

rajz

Látóhatár 1970/5-6 402,560 .old.

Hitler László
festő

Hitler László Lipei Pápán
kerülnek a nyilvánosság
elé.

.-.: Kiállitási naptár.
Művészet, 1973. március - 46.oldal

Heitler László

19-es népgyülés

Népstava: 1976. március 21-e

8.oldal

Melyek a gyökerek.

Köves Judit

roppenő rakétakkal emlékez-

Heitler László: 19-es népgyűlés

HEITLER László festő

Veszprém megyei művelődésügyi szemle
1973/6

Salamon Nándor:

Heitler László kiállításairól

Mindig eseményt jelentenek a csendes bakonyalji kisváros, *Pápa* életében Heitler László pedagógus-festőművész kiállításai. Most a megszépülő kastélyban állította ki új s néhány korábban készült festményét, grafikáját. Katalógusába *dr. László Gyula* professzor írt őszinte, meleghangú méltatást. A megnyitó szavakat pedig Rab Zsuzsa költő és műfordító mondta nagyszámú érdeklődő jelenlétében.

A bemutatott alkotások egészéből Heitler festészetének új arculata bontakozik ki. Rácsodálkozása a tájra nem új keletű, de most már határozott célok vezérlik szándékaiban. *Házak* és újra házak tűnnek fel a tisztán szerkesztett képeken. De milyen házak? — Népi építészetünknek a Bakony vidékén fellelhető legszebb példányait örökíti át az utókorra. Lágy ívelésű barokk homlokzatok, boltozatokkal tagolt tornácok, klasszikus hatást tükröző pincék, komor tömbökből épülő vízimalmok ragadják meg tekintetét. Lázas igyekezettel rajzolja, festi a falusi nép teremtő-alkotó-építő munkájának gyümölcseit, mert nap-nap után tapasztalja ezek felelőtlen pusztulását. Érezzük: szeretné megállítani az oktalan rombolást, de ereje ehhez kevés. Teszi hát, amit szíve diktál, s lehetősége engedi: megörökíti a nem menthetőt.

Nem lefest a szó köznapi értelmében. Hosszú érlelés után alakítja ki finom, legtöbbször fehér színvariánsokkal festett képei végső formáját. Festményei egyszerre valóságosak és meseszerűek, néprajzi dokumentumok és korszerű törekvéseket kifejezők. Közös vonásukat a szülőföld értékeinek mérhetetlen szeretetében a megvédeni-megőrizni-megörökíteni szándék azonosságában, tisztaságában találhatjuk meg. A sajtóban is elismeréssel méltatott képanyag megérdemelt szép sikert aratott *Esztergom, Tapolca* és végül *Győr* tárlatlátogatói körében is.

Heitler László

„Magyarország" tojástempera 60×100 cm
„Bakony" olaj 70×100 cm

XVI. Veszprém megyei Őszi Tárlat
Veszprém, Bakony Muzeum 1974.

Hegyeshalmi László:

Az ifjúság és a színház

Nemcsak sokoldalú viszonyt, hanem mélységes egymásrautaltságot fejez ki számomra ez a szókapcsolat. Az ifjúság és a színház kapcsolatának felvetésével, ez irányú tapasztalataink és lehetőségeink feltérképezésével, közös gondunk megvitatásával elsősorban erre az egymásrautaltságra szeretnék rámutatni. *Az ifjúság szerepére a színház életében, fejlődésében, és a színház szerepére az ifjúság nevelésében.* (S ebben az összefüggésben legfeljebb csak érinthetjük az ifjúság és a színház viszony másik elágazását, a fiatal alkotóművészek, színészek, rendezők gondjait, lehetőségeit s közérzetét a színházban. Ez utóbbi gondolatsor azonban már meghaladná ennek az írásnak a kereteit, s külön is megérdemelne egy tanulmányt.)

Az ifjúság és a színház viszonyán tehát a továbbiakban a *veszprémi Petőfi Színház* és a fiatal közönség kapcsolatáról beszélünk. Azokról a fiatalokról, akik egyelőre ugyancsak elég nagy számban látogatják előadásainkat, s azokról, akik egyelőre ugyancsak elég nagy számban távolmaradnak. A Petőfi Színház 1972-ben 104 ifjúsági előadást tartott 55 438 néző előtt, a felnőtt bérleti előadásokon további 10 025 fiatal néző volt jelen, előadásainkat az elmúlt évben tehát összesen 65 463 fiatal tekintette meg. Mindez azt jelenti, hogy *az összes előadások 32 százalékát az ifjúságnak tartottuk, s a színházlátogatók 39 százaléka az ifjúság köréből került ki.* Csupán az összehasonlítás kedvéért írok ide még egy-két adatot: a budapesti *Nemzeti Színháznak* ugyanezen időszakban 41 ezer fiatal nézője volt, a színház 62 ifjúsági előadást tartott, a *győri Kisfaludy Színház* 94 ifjúsági előadását 52 ezer fiatal tekintette meg.

A számokat tekintve úgy tűnik, hogy az ifjúság színházba járásával általában — de különösen nálunk — nincs különösebb baj. Mégis önmagukban ezek a számok nem sokat jelentenek. Többet elárul, ha azt is megnézzük, hogy a tekintélyes számú ifjú színházlátogató alkalomszerűen találkozik-e a színházzal, vagy már fiatal éveiben rendszeresen. A bérletezést azért tekintjük a közönségszervezés fő formájának, mert a bérlet a szoktatás eszköze, az állandó folyamatos színházi igény kifejezője, ezen belül pedig az ifjúsági bérletrendszer a jövő színházlátogató közönsége kialakításának, nevelésének kerete. A múlt színházi évadban 8 090 fiatal váltott bérletet a Petőfi Színház előadásaira, ez *a bérlettulajdonosok 61 százaléka.* A budapesti színházaknak (az Állami Operaházat és Erkel Színházat figyelmen kívül hagyva) összesen 8 527 fiatal

Heffler László

„Magyarország" tojástempera 60x100 cm

„Bakony" olaj 70x100 cm

XVI. Veszprém megyei Őszi Tárlat

Veszprém, Bakony Muzeum 1974.

EITLER László festő

Veszprém megyei művelődésügyi szemle
1973/6

Salamon Nándor:

Heitler László kiállításairól

Mindig eseményt jelentenek a csendes bakonyalji kisváros, *Pápa* életében Heitler László pedagógus-festőművész kiállításai. Most a megszépülő kastélyban állította ki új s néhány korábban készült festményét, grafikáját. Katalógusába *dr. László Gyula* professzor írt őszinte, meleghangú méltatást. A megnyitó szavakat pedig Rab Zsuzsa költő és műfordító mondta nagyszámú érdeklődő jelenlétében.

A bemutatott alkotások egészéből Heitler festészetének új arculata bontakozik ki. Rácsodálkozása a tájra nem új keletű, de most már határozott célok vezérlik szándékaiban. *Házak* és újra házak tűnnek fel a tisztán szerkesztett képeken. De milyen házak? — Népi építészetünknek a Bakony vidékén fellelhető legszebb példányait örökíti át az utókorra. Lágy ívelésű barokk homlokzatok, boltozatokkal tagolt tornácok, klasszikus hatást tükröző pincék, komor tömbökből épülő vízimalmok ragadják meg tekintetét. Lázas igyekezettel rajzolja, festi a falusi nép teremtő-alkotó-építő munkájának gyümölcseit, mert nap-nap után tapasztalja ezek felelőtlen pusztulását. Érezzük: szeretné megállítani az oktalan rombolást, de ereje ehhez kevés. Teszi hát, amit szíve diktál, s lehetősége engedi: megörökíti a nem menthetőt.

Nem lefest a szó köznapi értelmében. Hosszú érlelés után alakítja ki finom, legtöbbször fehér színvariánsokkal festett képei végső formáját. Festményei egyszerre valóságosak és meseszerűek, néprajzi dokumentumok és korszerű törekvéseket kifejezők. Közös vonásukat a szülőföld értékeinek mérhetetlen szeretetében a megvédeni-megőrizni-megörökíteni szándék azonosságában, tisztaságában találhatjuk meg. A sajtóban is elismeréssel méltatott képanyag megérdemelt szép sikert aratott *Esztergom, Tapolca* és végül *Győr* tárlatlátogatói körében is.

Hegyeshalmi László:

Az ifjúság és a színház

Nemcsak sokoldalú viszonyt, hanem mélységes egymásrautaltságot fejez ki számomra ez a szókapcsolat. Az ifjúság és a színház kapcsolatának felvetésével, ez irányú tapasztalataink és lehetőségeink feltérképezésével, közös gondunk megvitatásával elsősorban erre az egymásrautaltságra szeretnék rámutatni. *Az ifjúság szerepére a színház életében, fejlődésében, és a színház szerepére az ifjúság nevelésében.* (S ebben az összefüggésben legfeljebb csak érinthetjük az ifjúság és a színház viszony másik elágazását, a fiatal alkotóművészek, színészek, rendezők gondjait, lehetőségeit s közérzetét a színházban. Ez utóbbi gondolatsor azonban már meghaladná ennek az írásnak a kereteit, s külön is megérdemelne egy tanulmányt.)

Az ifjúság és a színház viszonyán tehát a továbbiakban a *veszprémi Petőfi Színház* és a fiatal közönség kapcsolatáról beszélünk. Azokról a fiatalokról, akik egyelőre ugyancsak elég nagy számban látogatják előadásainkat, s azokról, akik egyelőre ugyancsak elég nagy számban távolmaradnak. A Petőfi Színház 1972-ben 104 ifjúsági előadást tartott 55 438 néző előtt, a felnőtt bérleti előadásokon további 10 025 fiatal néző volt jelen, előadásainkat az elmúlt évben tehát összesen 65 463 fiatal tekintette meg. Mindez azt jelenti, hogy *az összes előadások 32 százalékát az ifjúságnak tartottuk, s a színházlátogatók 39 százaléka az ifjúság köréből került ki.* Csupán az összehasonlítás kedvéért írok ide még egy-két adatot: a budapesti *Nemzeti Színháznak* ugyanezen időszakban 41 ezer fiatal nézője volt, a színház 62 ifjúsági előadást tartott, a *győri Kisfaludy Színház* 94 ifjúsági előadását 52 ezer fiatal tekintette meg.

A számokat tekintve úgy tűnik, hogy az ifjúság színházba járásával általában — de különösen nálunk — nincs különösebb baj. Mégis önmagukban ezek a számok nem sokat jelentenek. Többet elárul, ha azt is megnézzük, hogy a tekintélyes számú ifjú színházlátogató alkalomszerűen találkozik-e a színházzal, vagy már fiatal éveiben rendszeresen. A bérletezést azért tekintjük a közönségszervezés fő formájának, mert a bérlet a szoktatás eszköze, az állandó folyamatos színházi igény kifejezője, ezen belül pedig az ifjúsági bérletrendszer a jövő színházlátogató közönsége kialakításának, nevelésének kerete. A múlt színházi évadban 8 090 fiatal váltott bérletet a Petőfi Színház előadásaira, ez *a bérlettulajdonosok 61 százaléka.* A budapesti színházaknak (az Állami Operaházat és Erkel Színházat figyelmen kívül hagyva) összesen 8 527 fiatal

Szelestey László: Betlehemesek

Heitler László
XVI. Vörösmarty nagyi ösvi tartat 1974. Vörösmarty Balázs
Mátyás
Zabolyan

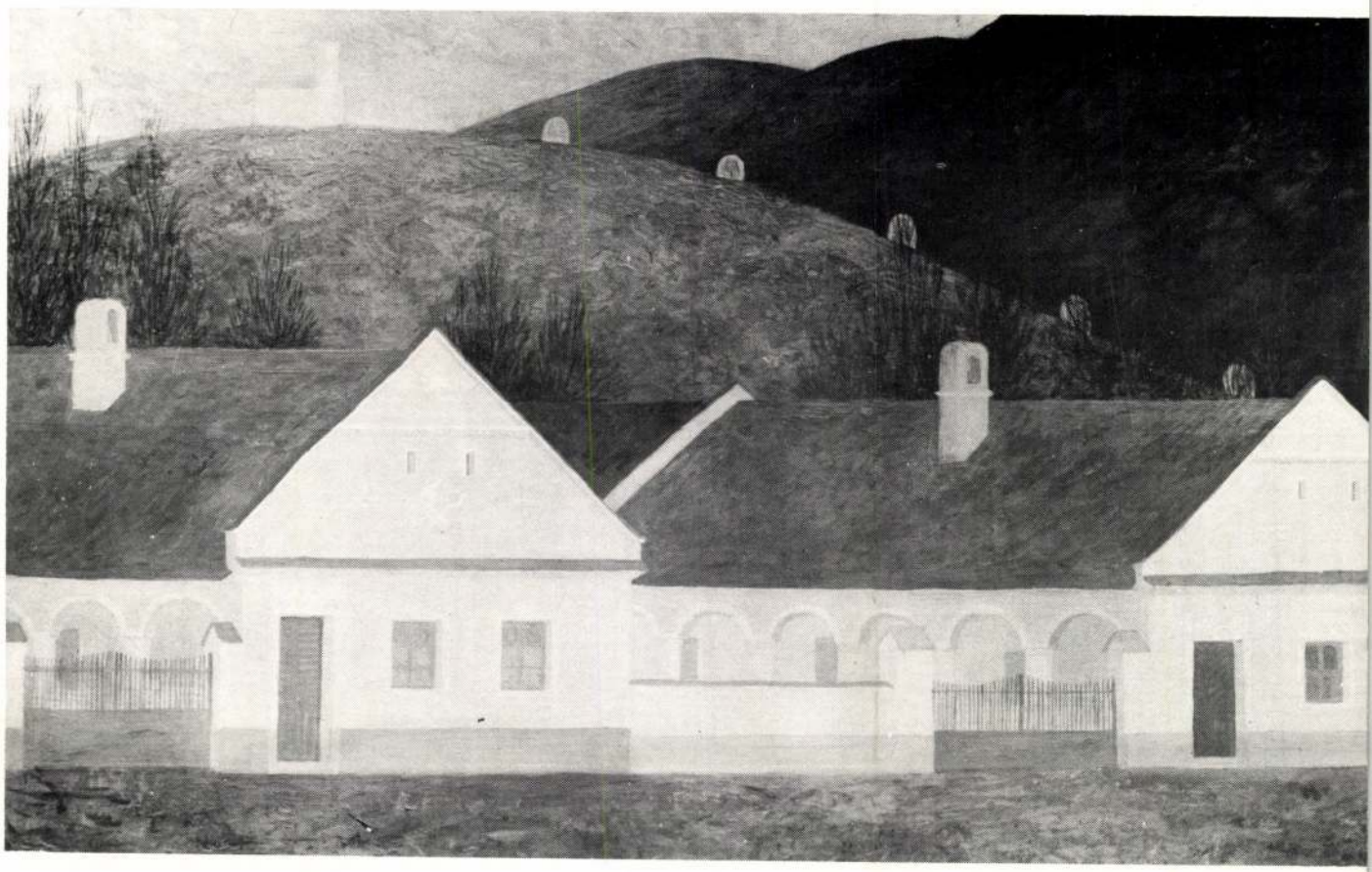

Heitler László: Magyarpolány

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1916 FEB 21

NAPLÓ (VESZPRÉM)

Heitler László

1021

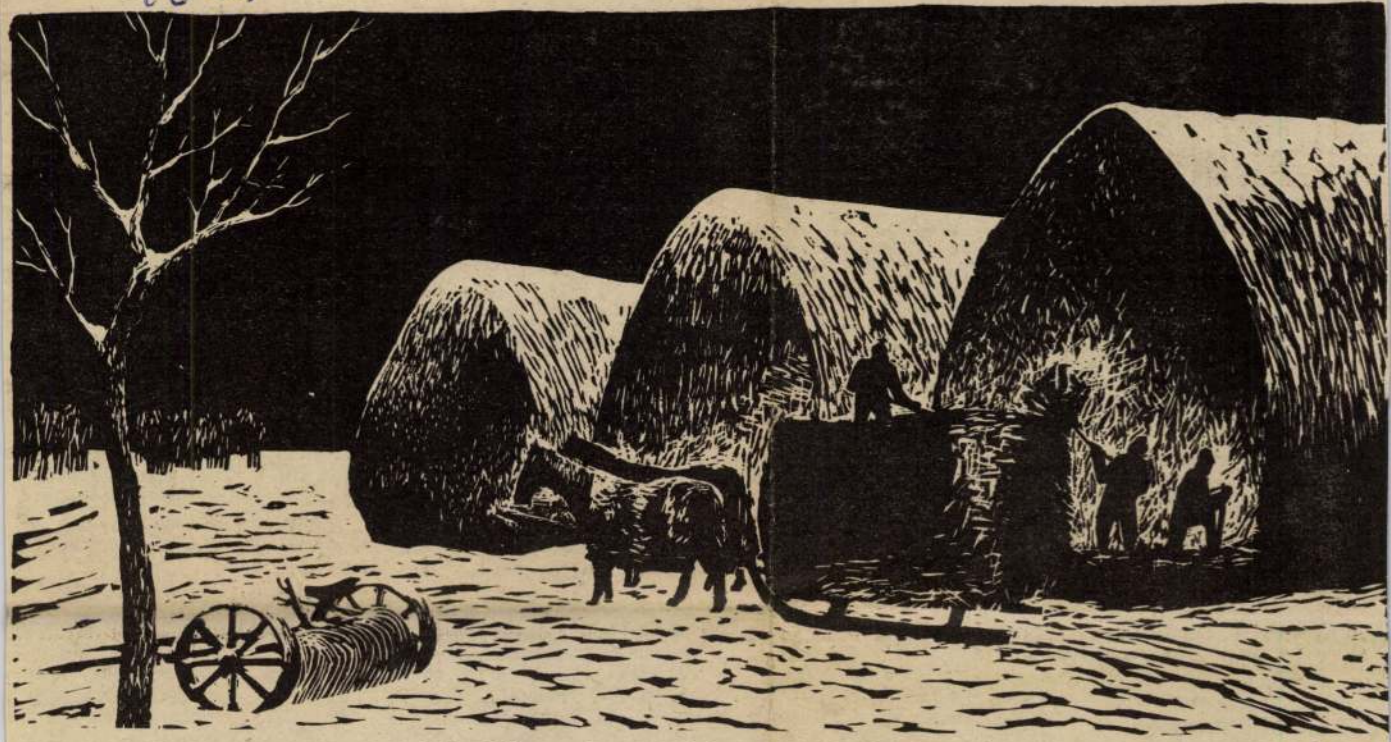

Heitler László: Szérüskert

Az összkép jobb

Hozzászólás brigádművelődés ügyében

Egyetértek ifjú *Nagy Bálintnak* a szocialista brigádok műlődésével kapcsolatos, korerű nézeteket valló, felességéről tanúskodó írásal. (Napló II. 7.) Azok a ndok és hiányosságok, nelyekre aggódva hívja fel gyelmünket túlzottan isertek ahhoz, semhogy legadhatnánk őket.

Erről csak annyit — s lenne cikkét kiegészítő yik gondolatom —, hogy szocialista brigádok művedése lényegesen jobb összpet ad, ha nem a brigádplókat vesszük csak szemgyre, hanem *a teljes való etet*. A különféle vállalási ányelvek, ajánlások — s t tükrözik a brigádnaplók — nem számolnak eléggé élet teljességével, azzal egyre inkább ez a modell valósul meg.)

Helyesen látja a művelődési vállalások korszerű módszerét ifjú Nagy Bálint: *a lényeg az egyes brigádtag a maga műveltségi szintjével, érdeklődési körével.* Ezeket a tényezőket azonban kiegészíthetném szociális helyzetével (bejáró, szállón lakó, családos, építkezik stb.) Ha ezekhez a feltételekhez hozzávesszük a társadalmi érdeket, — amely leggyakrabban az üzem, a munkahely igényével azonosítható — akkor *minden együtt van* a jó művelődési vállalás elkészítéséhez.

Igen, de ki képes érvényesíteni ezt a kettős érdeket; a dolgozóét és a társadalomét a brigádvállalások során? Az egész brigád, s az egyes brigádtagok művelő-

MI

„Sajt"-ós jegyzőkönyv egy taggyűlésről

Tárgy: A fűzfői Nitrokémia Ipartelepek V-ös gyárrészlege „Ikarusz" KISZ-alapszervezetének a kongresszusi dokumentumokat tárgyaló taggyűlése.

Jelen vannak: Az alapszervezet tagjai, *Tóth Sándor*, a nagyüzemi KISZ-bizottság titkára, *Gál Béla*, a gyárrészleg pártalapszervezetének titkára, *Szikora Béláné*, a pártalapszervezet ifjúsági felelőse, valamint az újságíró, aki e jegyzőkönyvet „nem hivatalosan", a közvélemény tájékoztatása céljából vezeti.

Szabó József: A taggyűlés elnökeként köszönti a résztvevőket, külön is a meghívott vendégeket és azt a két harmadéves szakmunkástanulót, akik először vesznek részt jövendő munkahelyük KISZ-taggyűlésérjük be a szakmai és politikai továbbképzés előírásával és keressünk más ösztönzőt a valóban tehetséges fiatalok továbbtanulására...)

Handvári Orsolya: A gyár és a helyi szakmunkásképző intézet KISZ-szervezeteinek

HEITLER LÁSZLÓ festő, grafikus
Pápa, 1937

Művész-pedagógusként dolgozik szülővárosában. Jelentős iróikritikai tevékenysége, Beck Ö. Fülöpről, Vedres Márkról, Goldman Györgyről jelentek meg monográfiái. Eddig négy önálló tárlatot rendezett a Dunántul nagyvárosaiban.- Képein a pusztuló népi épitészet emlékei, falusi házak homlokzatai, balatoni présházak elcsendesült öreg bakonyi vizimalmok állnak világos szerkezetü rendbe. Nagy szorgalommal örökiti meg az átalakuló, létalapját vesztő életforma tanuit.

Művész életrajzok 1975

Heitler László

„Badacsony"

Heitler László: Badacsony

Népszava, 1976. január 24-i oldal

Heitler László: Téli szérűskert

HEITLER LÁSZLÓ

Téli szérüskert

NÉPSZAVA, 1976.február 14-e, 6.oldal.

Heitler László

A Kerztlichyen rendezett Nyári Tárlaton „Borház" c. képe szerepel. (említve)

Balogh Elmér: Jegyzetek a Balatoni Nyári Tárlatról.

Napló (Veszprém) 1972. jul. 29.

Heitler László festő

Harmadik alkalommal nyílt meg ajkán a tavaszi tárlat, melyen szerepel „Tavaszt bárokk" c. festménye. (emlitve)

R. Gy.: Tavaszi tárlat.

Napló (Versprém), 1945. márc. 29.

Heitler László

„a Bakony képei" c. kiállításán, melyet a pápaiak rendeztek meg a Jókai Képtár folyosóján, képei szerepeltek.

Babogh Elemér: a Bakony képei
Napló, Veszprém, 1942. szept. 29.

Heitler László

Keszthelyen a 6. balatoni nyári tár-
laton festménye szerepel.

R. Gy.: Balatoni nyári tárlat.
Népszabadság, 1972. aug. 19.

Heitler László

A 13-ik szegedi nyári tárlaton megjénk fertészetét képviseli, két művésztársával közösen; egy képével.

Napló (Vezprém) 1942. aug. 9.

Heitler László

A pedagógus festők kiállításán Verzprémben, szerepeltek művei.

Balogh Elemér: Megszerettetni a szépet.

Napló (Verzprém) 1972. ápr. 7.

Fleitler László

Irányok

Látóhatár 1971/3-4 281 old.

Heitler László

"Jelenség", X3 125×225mm

Második Balatoni Kisgrafikai Biennálé
1973. Balatoni Múzeum, Keszthely

Heitler Lóránt, grafikus

Rajz: Repr.

Heitler Lóránt: Napkelte

M.7.

Népszabadság, B. 1973. júl. 15.

Heitler László, grafikus

Mesnet: Repr

Heitler László: Vitorlások

M.7.

Népszabadság, Bp 1973. júl. 22.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZAVA
1974 FEB

Heitler László

közfeladat, megoldása társadalmi összefogást sürget, éppen úgy, mint az itt felsorolt és fel nem sorolt gondok megszüntetése.

Mátyás István

1021

Heitler László: Halász

ször is azzal, hogy
az ajánlásokhoz
konkrét javaslat
Mert mit jeleznek
tok? Voltaképpen
elképzeléseit a k
vállalásokra, megv
hát éppen az alapv
valósítását segíti. I
kor, ha nem fulla
vitába, hanem m
előtt tartja, hogy a
feladata a közös dokumentum megszerkesztése és a harmadik — befejező — szakaszban összeülő értekezlet elé terjesztése. Bizonyos fokú szintetizáló munka is megindult, bár a javaslatok egybevetése, szintetizálása most már nem elég: a következtetéseket mihamarább papírra kell vetni, fogalmazni, szerkeszteni kell. A szocialista országok — nagy-nagy türelemmel, de kitartó következetességgel — erre törekednek, s szeretnék hatástalanítani azokat az erőfeszítéseket, amelyekkel néhány tőkés ország küldöttsége mind a mai napig akadályozni próbálja az érdemi munkát.

Logikus azonban a kérdés: *tudja-e már Európa, hogy tulajdonképpen mit akar?* Van-e az európai kormányoknak kialakult elképzelésük arról, *milyen legyen a kontinens képe a jövőben?* Ez ugyanis nemcsak a hivatalos erőfeszítések, hanem a „népi diplomácia", a széles körű társadalmi megnemcsak az alapokból fog állni, magas épület lesz, mert *az alapokra ráépülnek majd a konkrét együttműködés emeletei.* Kibontakozik majd a béke anyagi tartalmát megteremtő és gazdagító kereskedelmi, tudományos és műszaki együttműködés, valamint az emberek szellemi gazdagítását célzó kulturális összefogás, a szélesebb körű információs csere kiszélesednek, az emberek közötti közvetlen kapcsolatok és az együttes erőfeszítések a jövő nemzedék oktatásában.

Az államok tehát nem légvárakat építenek, hanem megvalósítható elképzelésekkel foglalkoznak. A megvalósítás azonban nem egyszeri intézkedést, hanem *folyamatos erőfeszítéseket* követel. S nem is csak a biztonsági értekezleten, hanem azután is. Mert csak így lehet a jövő Európája — reményeink szerint és harcunk eredményeként —, a népek békés, boldog, nyugodt otthona.

Pálos Tamás

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 MÁJ 25
PEDAGÓGUSOK LAPJA
Budapest

Heitler László pedagógus-festő

A pápai kastélyban

Nagy sikert arató kiállításon mutatta be új képeit *Heitler László*, az ismert pedagógus-festő. A tárlatnak hangulatos keretet adott a most megszépülő pápai kastély. A bemutatott alkotások egészéből Heitler festészetének új mondanivalója bontakozik ki. Eddig is mély vonzalommal ábrázolta a dunántúli tájat, de újabb képein a természetszeretet erős történelmi érdeklődéssel párosul. Tisztán szerkesztett festményein úgy ábrázolja a házak barokk homlokzatát, a boltozatos tornácokat, az öreg vízimalmokat és pincéket, mint aki az elmúlástól akarja megmenteni őket. Festményei, melyeken mesterien játszik a fehér színnel, egyszerre valóságosak és meseszerűek, dokumentumok és vallomások.

Salamon Nándor

Pedagógusok Lapja 9

létesítményb
li puszták,
kapnak otth

*Új KEZDE
letett Bács r
házi 4. szám
iskolában. A
magnószalag
lók „önálló
feladatait, m
lis berende
visszahallgatnak és közben folyamatosan megoldják a feladatokat. A módszer az eddigi tapasztalatok alapján sikeresnek bizonyult.*

a Veszprém megyei Könyt
tár és a megyei Továbbképz
és Nevelési Tanácsadó Kö
pont. A hasznos füzet összea
lítója dr. Kiss Györgyné vo

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 188-665, 387-748, 340-726

NAPLÓ (VESZPRÉM)

1976 MAR 6

1021 Heitler László

Heitler László rajza:
PETŐFI ILLUSZTRÁCIÓ

A l

itáz

ádok művelődéséről Nagy Balint. Ez
ma — felesleges mondani — a közmű-
dés egyik legfontosabb kérdése.

nin szavait értelmezve elmondhatjuk,
a hatalom megszerezhető kevésbé
ett emberekkel is, a hatalom megtar-
hoz azonban szilárd világnézettel ren-
ező, széles látókörű emberekre van
ségünk. Ezért nemcsak kötelességünk,
étérdekünk, hogy társadalmunkban a
ializmus lényegét értő, abban hivő, de
dogmatikus, magas szakképzettséggel
elkező, önművelésre is képes munká-
dolgozzanak.

órvényszerű, hogy a brigádon belüli, a
elődést

sem szabad
írja: Hibán
mikor műve
zik a kollek
ilyesmi érde

Nos, a mi
ríteni valób
nézhetjük
kívül még
házi előadá
meglévő ig
nem *az igé*
szint emelé

Nem min
házba sem

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 FEB 14
NAPLÓ (VESZPRÉM)

Heitler László
1021

Heitler László: Nádvágók

RŐK

mle Sümegen

togatói közt találkoztunk
sik Ágnessel, aki történelmi
kájával első díjat nyert

SZÜLŐK AZ ISKOLÁÉRT

Iskolánk szülői munkaközössége nagy aktivitással, lelkesedéssel segíti az oktatás és nevelés anyagi, tárgyi feltételeinek mind jobb biztosítását.

Már ez évben is 170 óra társadalmi munkát végeztek. Tevékenységükkel oktatáspolitikai feladataink eredményes megvalósítását segítik, de ezen túl értékes szakmunkájukkal jelentősen hozzájárulnak takarékossági célkitűzéseink megvalósításához.

Sokat tettek a szülők a fizikai nevelés feltételei javításáért, a községi Klubkönyvtár nagytermébe bordásfalat szereltek fel. Felvételünkön a szülők az iskola politechnikai műhelyében diaflexet pótló vetítőszekrényt készítenek. A téli időszakban három ilyen, napfényben is alkalmazható berendezést készítünk, a következő tanévben pedig valamennyi tantermünket ellátjuk vele.

Ezek rendszeres használata biztosítja majd a korszerű oktatás egyik alapfeltételét: a vizuális élményhatás folyamatos megteremtését.

Stankovics György
igazgató, Disze

SAJTOFIGYELO
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728
1976 MÁJ 25

PEDAGÓGUSOK LAPJA

Heitler László

Öreg ablak 1021

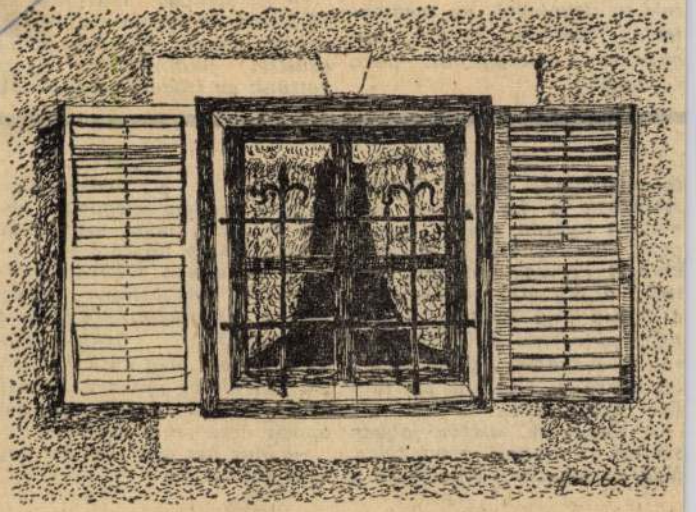

Heitler László rajza

mérni é
pótolni. S
nagyobb
szajönnek
ink az is
tatják füz
galmasan
pontokat.

toronyórának, mint nyáron. Akárcsak a harangnak. Szél nélküli nyáron délben vastagon, közelről zsong, mint az embert kerülgető dongó. Este talán a felszálló porködtől és a milliárdnyi szúnyogtól kap más színezetet. Télen messziről és magasan hallik, mint a lélekharang. Szélben az ütések fogócskáznak.

A toronyóra nyáron jobban szereti az embert, mint télen. Nyáron hosszan, kékelléstől a

nappalt és a tarisznyáját anyám mellett megürült helye mutatta, hogy megkezdte a mindennap folytatását.

Az ablakhoz mentem, körmömmel világosságot vakartam a jégvirágok közé, és a toronyórára tekintettem. Semmi baj! Még csak hét óra. De hát akkor miért nem üti?

Megráztam anyámat, aki éppen öcsémet szoptatta:

— Már hét óra van, és még nem ütött.

A toronyóra

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1977 MAR 2 0
NÉPSZAVA

Heitler László
1021

VA 9

Heitler László: Vöröskatonák

CSALÁD

Kata, a külpolitikus

Anyu már régebben beletörődött abba, hogy ha kislánya naponta kezébe is veszi az újságot, az utolsó oldalra fordítja mihamarább.

— *Értesülnöm kell a világ dolgairól* — magyarázta Anyunak. — *Mert nézd csak, mi áll itt: leütötték, kifosztották, megerőszakolták... különben az mi?*

— *Kata* — jön kissé zavarba Anyu —, *ezeket nem tízéves kislányoknak szánják az újságírók. Talán keress olyan cikkeket, amelyek iskolásokról, esetleg óvodásokról szólnak, ha már ennyire érdekel a sajtó.*

— *Na, jó* — válaszol a gyermek —, *de akkor inkább* — majd végül jóra fordul minden.

— *Mint a mesében?* — szól közbe Kata.

Anyu nem tud hazudni.

— *Nem kislányom, Rosenbergéket valóban megölték.*

— *Büntetlenül* — fűzi hozzá Kata. — *És a két kisfiú? Az sem számított?*

Mit lehet erre mondani? Anyu próbál valamiféle magyarázatot adni a „hidegháborúról" is.

— *Hidegháború* — mondja Kata, csak úgy, magának. — *Békében... Éltem volna csak akkor, én egészen biztosan kieszeltem volna valamit, hogy kiszöktessem Rosenbergéket a*

CSAK

Egy szokványos felvétel szórakozásként, vagy a tréfából — szándékos laboratóriumi torzításokkal többé-kevésbé humoros jellegű, de mindenesetre sajátos érdekességű képeket készítünk. Ezek legtöbbje a Vidám Park elvarázsolt kastélyában levő görbe tükrökben látható torzképekre emlékeztet, mivel lyek rendszerint mindenkit megmosolyogtatnak.

A normális alapfelvételből kiindulva úgy készítjük a torzítást, hogy a nagyítógép által kivetített képet nem negatívval párhuzamos alapdeszkára, illetve az arra kilyezett nagyítókeretre vetjük, hanem a vetítőfelületre az alapdeszkához képest igen erősen, legalább 45 fokos szögben.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

NÉPSZAVA

1976 JAN 24

Heitler László

1021

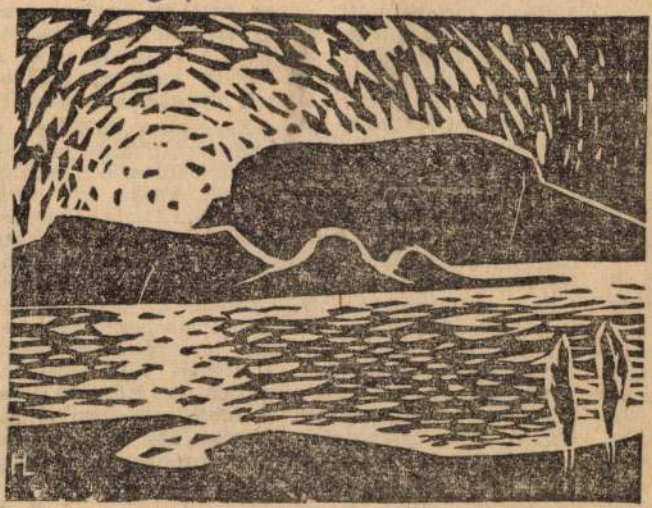

Heitler László: Badacsony

kent ilmi — női fot
helyettese, kijelen
„1975 határozottan,
rozottan sikeres volt

Nem mindenki ilye
zakodó. Karen De
például, az am
nemzeti nőszervezet
ke, így nyilatkozott. „A
nők éve semmivel sem
változtatja meg a nők
helyzetét inkább, mint az
anyák napja az anyák
helyzetét!" Betty Frie-
dan amerikai nőmozgal-
mi vezető még pesszimis-
tább: „A mi országunk-
ban jobb lett volna, ha
nincs is nőév. Csak szét-
forgácsolta az energiákat
amelyeket az alkotmány-
módosítás kiharcolására
kellett volna összpontosí-
tanunk: arra, hogy az
amerikai alkotmányban
is benne legyen a női

Egyébként 1975-ben a
brit konzervatív pártnak
— fennállása óta először
— női elnöke lett: Mrs.
Thatcher, Carla Hills sze-
mélyében húsz év óta
először van ismét női mi-
nisztere az USA kormá-
nyának, a japán Junko
Tabel, elsőnek a nők kö-
zül, megmászta a Mount
Everestet, Elizabeth Do-
mitien, a Közép-Afrikai
Államszövetségben mi-
niszterelnök lett, az első
női kormányfő Afriká-
ban.

B. T.

ciákat,
onulá-
tősebb
osban
mzet-
ezer-
a vi-
l Tíz-
olgoz-
yzeté-
az
ő tit-
neny-

ogy a
szer-
nasz:
tele-
gszer-
oztak
min-
atosí-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 FEB 8

SZABAD FÖLD

Heitler László

1021

FAVÁGÓK

(Heitler László metszete)

helyett, ahov
erőműhöz épí
szállítania, vig
„kitérővel" a
tonboglárra. A
lámra bök:

ból: a táj szülötte, fiatal korában külföldre került, s azóta világhírnévre tett szert, öregedvén hazahozta életművét, s szülővárosának adományozta.

Nagykanizsa, a Thury György Múzeum most száz alkotásból álló művészi ajándékot kapott. Az ajándékozó Ősze András, aki Rómától Brazíliáig, Rio de Janeirótól New-Yorkig élt s alkotott élete utóbbi négy évtizedé-

írt róla: „Eljövendőbb szelle
kornak dolgozik, hívőn és me
rázó odaadással... Ama kev
igazak közé tartozik, akik mi
olykor irgalmat nyernek s
kan."

A kanizsai kádármester f
aki a szülőföld híres népi faz
kasaitól vette az első leckék
s csodálta agyagformáló kez
ket, a szinte hagyományos m
gyar művészsorsot élte. Konol

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1976 FEB 14
Heitler László
NÉPSZAVA

problémával.

gesnek, másíthatatlannak ezt a logikát. Különösen a ciklus cí-

Varga Lajos Márto

1021

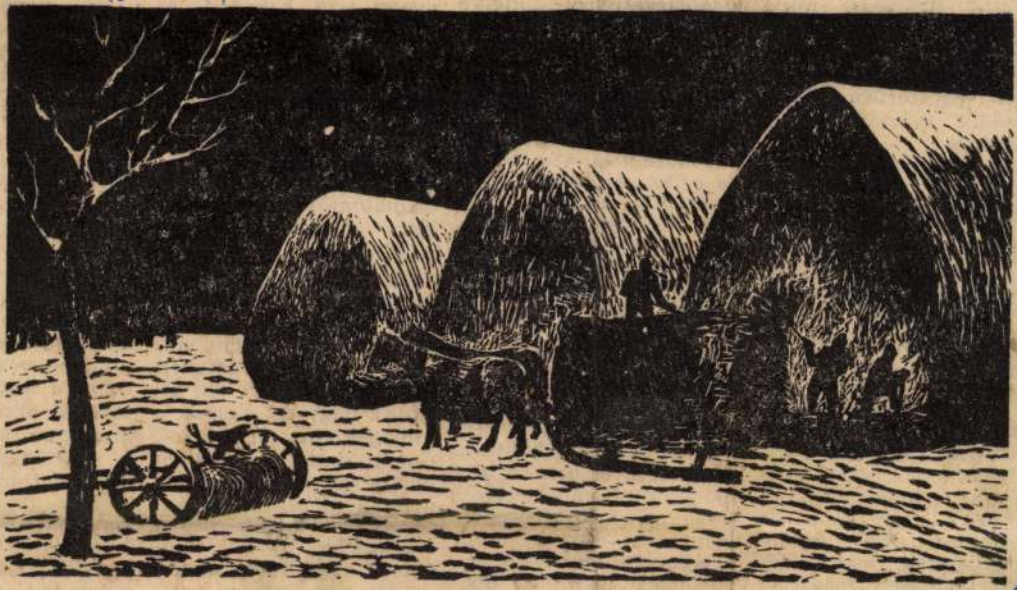

Heitler László: Téli szérűskert

kezett meg. A közért
edetileg este 8-ig tar-
t nyitva, majd két év-
l ezelőtt áttért a 7 órai
rásra. Újabban mind
akrabban fogadja a ha-
térőket lehúzott redőny
ár délután fél 4-kor,
ert egyszerűen nincs
ásodik műszakra való
rnitúra.

Létszámhiányra panasz-
dik a vendéglátóipar is,
n az még véletlenül sem
rdul elő soha, hogy a
ocsma előbbre hozná a 8
ai zárást. (Azaz bocsá-
at, egyetlen kivétel még-
akadt. Akkor, amikor
alálos végű késelés tör-
nt délután...)

Nemcsak egyéni, ha-
nem társadalmi mére-
ekben is nehéz az alko-
olizmus elleni harc,
melyet egyik reggel a rá-
ióban, igen találóan, *Dá-
id és Góliát küzdelméhez*
asonlított egy orvos.
Iegállapítva, hogy a dá-
idok hősiesen forgatják
arittyájukat, helyenként
élbe is találnak, de még

törvényekkel mindu
szembekerülők j
része. Velük épper
foglalkoznak m
megfékezésükre,
gyógyításukra h
szervezetek, mind
az újságok. Róluk e
csak annyit: *ha az álhu-
manizmussal álcázott ké-
nyelmeskedés, bürokrati-
kus huzavona nem gátol-
ná velük szemben a hatá-
rozottabb, erélyesebb, ha
kell, kíméletlen fellépést,
már előbbre tartanánk.
Kevesebb bajunk lenne
velük, s több figyelmet
fordíthatnánk a „derék-
had" tagjaira.*

Vagyis azokra — s az ő
számarányukat megköze-
lítőleg sem lehet „saccol-
ni" —, akik *orvosi érte-
lemben nem alkoholisták,*
és többségük nem is vá-
lik azzá. Nem keltenek
feltűnést, nincs velük
semmi baj. Rendszeresen,
az átlagnak megfelelő tel-
jesítményt nyújtva dol-
goznak, békességben meg-
férnek a családjukkal, tu-

rosszekben issza végig a
szabad idejét. Mi több: *az
életét.* Eleinte még tele-
víziót nézve, a mámor te-
tőpontján álmokat szőve
arról, hogy *„majd én
megmutatom nekik, mi az
igazi munka"*, később
mindinkább eltompulva,
végül teljesen közönyössé
válva a külvilág iránt.

De hol van a szeszcsi-
nálta mámor például ah-
hoz a gyönyörűséghez,
amit egy magunk elé ki-
tűzött, nagy cél elérése, a
kimagaslóan jól végzett
munka semmivel sem he-
lyettesíthető sikerélmé-
nye ad! *Hányan, de há-
nyan nem tudják meg a
csendesen, konokul iszo-
gatók fajtájából életük
végéig sem, milyen bölcs
tanácsot adott az emberi-*

ess
több alap elté
delkezünk, mi
nánk. Más k
eszközeinkkel
hozzá: mindin
podó eszköz
nem bánunk
konyan. És
hogy bármenn
dunk már kis
tól kezdve
korszerű életf
nítani — s ez
zonyára eredn
tesszük, mint
mennyire tálc
a lehetőségel
ban, kultúrál
időben, amine
hez hozzá tar
mészetjárás,
kertészkedés,
akkor hat csa
felismerjük,
szükségünk v

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1976 MÁR 2 1
Heitler László
Népszava

ntkeznek. Újabban mintha mert

1021

Heitler László: 19-es népgyűlés

Azután, amikor 1959 szep-
nberében végül is beültek a
zponti Gimnázium padjaiba
néger diákok, s lecsillapod-
: a kedélyek Arkansas fő-
rosában — majd néhány év
lva Alabamában, Mississip-
en, az egész „mély Délen"
gindult és jelentős csatákat
rt a polgárjogi mozgalom
Little Rock neve feledésbe
rült.

*Az arkansasi fővárosba ér-
ő utazó ma már természe-*

együtt — fűzte hozzá
bőrű, aranyszőke Alan

A fiatalok pontosa
maztak. Elmondták, h
gyon *jól, békésen, har
san* tanulnak együtt e
iskolában. Ha és ami
szerződülnek, ez általá
faji alapon történik.
*kívül kevesen és ritk
koznak vegyes társasá*
részben a szülők előíté
otthoni anyagi körülmények és
a társadalmi helyzet különbö-
zősége miatt van így.

Alan szülei tagjai az *Úri Kaszinónak*. Linda szülei, papírforma szerint, ma már szintén belépnének. *De nem tudják megfizetni a tagdíjat.* És nem is igen kívánkoznak az Úri Kaszinóba még azok a fekete polgárok sem, akiknek nem okozna problémát a magas tagdíj.

Amint a Little Rock-i Központi Gimnázium igazgatója, *Morris Holmes* mondotta, *„a faji elkülönítésnek jogilag véget vetettek, de a faji integráció, azaz feketék és fehérek társadalmi, gazdasági együttélése és összeolvadása még az iskola falain belül is csak a kezdet kezdetén tart".*

Mélyek a gyökerek.

Köves Judit

tavasz biztos győzelmét jelen
ti, de mély bölcsességgel: am
természetes, az sem történik

Tűzij

Az idei márciusnál alkal-
masabb hónapot nem választ-
hatna az utazó, aki Bulgáriá-
ról összképet és perspektívát
akar kapni. Mondhatnám,
hogy tömör hónap. *Történe-
lem* is van benne, mint min-
den márciusban. Nem annyi-
ra a Martenyica ősi legendái-
ra gondolok, mint a majdnem
száz éve vívott törökellenes
felszabadító háborúra, amely-
ben *„Iván Apó"* (így hívják
Oroszországot) játszott dönt
szerepet, amire tűzijátékkal
röppenő rakétákkal emlékez-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

TÜKÖR
Budapest

1977 FEB 20

Heinzelmann Emma

1021

Jurij Nagibin TÁNYA

Heinzelmann Emma rajza

HAJNAL ANNA

Köszöntjük a 70 éves Hajnal Annát

Ősz

Szívemben vad eső
paskolja most a hegyi utakat,
szívemben nevető
kavicsok futnak futó víz alatt,
szívemben komor ég
alatt görögnek sárga kavicsok,
szívemben sárga nap ég,
a futó víz alól felmosolyog,

meredek, kék, palaút,
föléje rengő bolt diófalomb borul,
jószagú lombalagút,
viaszos zöld dió a kőlépcsőre hull,
csattanva hull, kireped,
vedli a burkot, kiragyog az aranyház,
lombközön át hull a csepp,
monoton kopogása már őszt magyaráz?

Mily nagy szívem van!
benne mennyi lomb suhog a tengertáncú szélben,
óh milyen nap delel
szívemben óriási délben,

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1971 OKT

LÁTÓHATÁR
Budapest

Heitler László
1021

Heitler László rajza

KÉSŐ

akkor kellett volna írni
Magunkról
mikor még hiányodat éreztem

ma már
nem tudom megóvni bőrömet
a lúdbőrzések gyakori
kiszolgáltatottságától

FÁJDALMAS KÉPESSÉGEINK

amíg nem szeretett
amíg elég volt két lába a járáshoz
s nem kellett bot
míg fájdalma nem emelt domborművet
csigolyasorából a háton

s amíg nem hordott fekete ruhát,
addig észre sem vette,
hogy mások gyászolnak

KŐ ÉS KENYÉR

az anya érdemtelenül arculüti gyermekét
s a gyermek csókkal megkeresi anyja arcán az indulatot

RELATIVITÁS

amikor
a szárazföld körvonalait meghúzzuk
a tengert rajzoljuk

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KÖZNEVELÉS

Heitler László

javasolt alternatívák szerint ... don tisztáznia kell — a gyakorlat érdekében.

1021

Heitler László (Pápa) rajza

A kísérlet
zásában kérd
az, hogy a ké
ríthető-e az
lenti-e ez a f
tékű leszűkít
nagyobb kárt
mérhetőség t

Ebből a szempontból tennék néhány észrevételt.

1. A cikknek a készségekre vonatkozó részével viszonylag kevesebbet kívánok foglalkozni. Kétféle okból is. Először azért, mert ez a fogalom a gyakorló pedagógusok tudatában a mai didaktikai értelmezésnek általában megfelelő módon él, és ebből következőleg a gyakorlati munkában is itt van viszonylag a kevesebb probléma. Nem azt akarom ezzel mondani, hogy a fogalom megértésén túl a fiziológiai és pszichológiai megalapozottság, valamint az erre épülő korszerű metodikai eljárások terén minden rendben volna. A főveszély szerintem a „sulykolás" oldaláról fenyeget. Másodszor: azért nem időszerű itt, mert Fábián Zoltán cikke éppen ebből a szempontból vizsgálja a kérdést. Mind fiziológiai, mind pszichológiai megállapításai — egyebek mellett — oda konkludálnak, hogy a „készségeink nem tisztán lineáris algo-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 JAN 31
Népszava
Heitler László

1021

Heitler László: Nádvágók

Benyó Ildikó: Búcsú

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

LÁTÓHATÁR
Budapest
1971 ÚNY 2

1021

Heitler László

Heitler László rajza

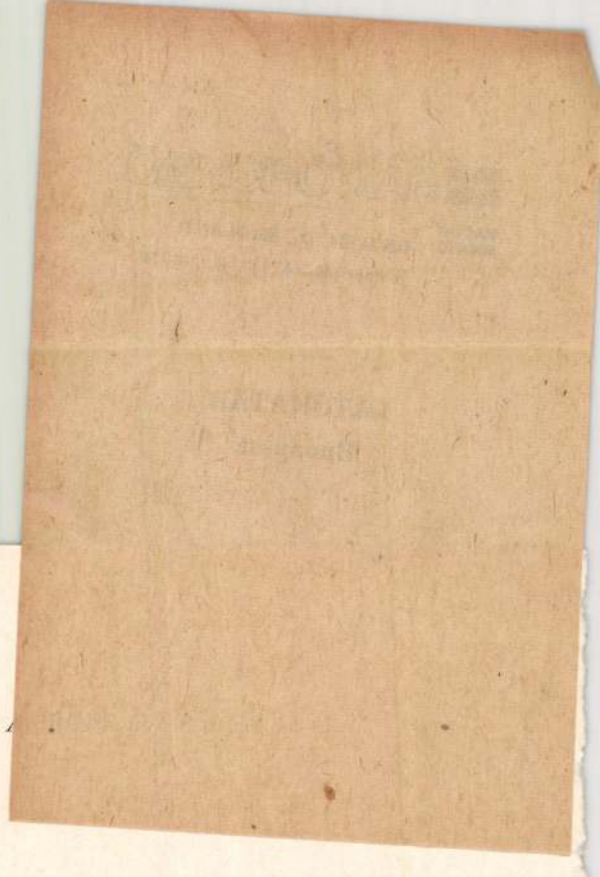

HORVÁTH BÉL

ANGELUS SILESIUS

JÉZUS AZ Ő KINCSE ÉS BOLDOGSÁGA

Jézus, üdvünk, kincses kamránk,
Égi kinccsel töltözött,
Fogyhatatlan kincset hagy ránk,
Mert a földre költözött.
Hálát érte így kiáltsunk:
Jézus! kincsünk, boldogságunk.

Földre szállott, mint arany nap,
Drága fénye dől miránk,
Boldogsága betakargat,
Porban ég az égi láng.
Áldjuk érte, így kiáltsunk:
Jézus! kincsünk, boldogságunk.

Bámulandó nagy szerelme
Mindenkinek megbocsát,
Isten szívét megszerezte,
Ránk lehellte vígaszát.
Mink is keblén így kiáltsunk:
Jézus! kincsünk, boldogságunk.

Megváltotta bűneinket,
Tetszett tüskét hordani,
Megcsókolt a lelke minket,
Fölgyújtottak csókjai.
Mink is érte így kiáltsunk:
Jézus! kincsünk, boldogságunk.

Asztalához hívogatja
Világ minden népeit,
Mennyországi birodalma
Ránk angyali fényt derít.
Áldjuk érte, így kiáltsunk:
Jézus! kincsünk, boldogságunk.

JÉZUST VALLJA BARÁTJÁNAK

Jézus csak a jóbarát,
Jézus mindig hű mihozzánk,
Mert kinyitja oldalát
Bármi bánat harmatoz ránk.
Mind hívebben tündököl,
Bármi kétség, kín gyötör,
Vagy a sírgödör.

Harcol értünk győztesen,
Győzedelmet ő lobogtat,
Más nem győzhet senkisem!
Gyöngék benne bátorodnak,
Tetszett páncélt adnia!
Bőghet bárhogy messzi a
Bosszús Bestia.

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1980 MÁR 21

NÉPSZAVA

Heitler László,
festő- és grafikusművész

8 1021

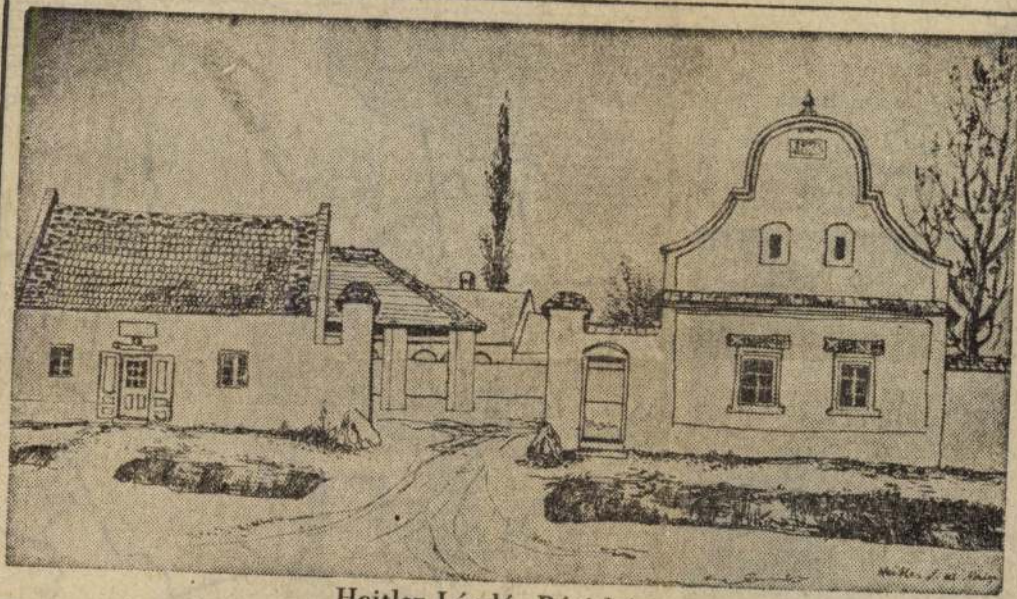

Heitler László: Régi kúria

ÁS

országban. Luxusházak, épületek, utcák, gyémántot és aranyat áruló üzletek tövében ott tolakodnak a kéregetők, a nincstelenek, az éhezők, a nyomorultak. Száz és ezer-

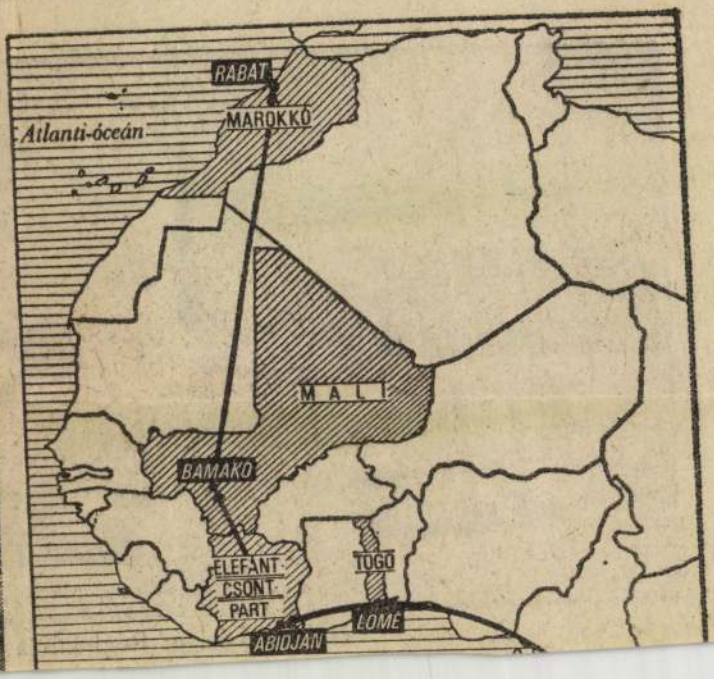

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1975 4
Nagyvilág

Bernhard Heisig
1021

Bernhard Heisig (NDK): A budapesti Szabadság-híd, 1972

Ó, de mikor? . . . e fényes vízre végi

. . . Itt állok ismét, lám. Tekintetem
Mi mindent lát tükrén a vén Dunái
Kibontott szárnyú sasként a vizen
Parttól-partig hatalmas hidak állnal

Csőrük a vízből csillagot szemel
S testük fölé többé már nem remegve
A szilárd égbolt kék sátrat emel.
S a hátukon, akár ha gyöngy peregne:

Kis gyermeklábak lépkednek — azok
Fiai járnak erre, kik keményen
Tartották válluk minden súly alatt
S bátran vágták a pusztulás elé: Nem!

Kik nem azt nézték, hogy majd hol terem
Szobor, hogy ércbe öntse bárki tettét,
De gyáraik füstjébe szüntelen
Növő jövendőnk hídját építették.

Budapest, 1955. május 28.

SZEMLÉR FERENC fordítása

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1979 JAN 6
NAPLÓ (VESZPRÉM)
Heitler László, festő- és grafikusművész

1021

Francia festmények Moszkvából

Nem először kölcsönöznek Magyarországra műkincseket moszkvai és leningrádi múzeumok; — a budapesti Szépművészeti Múzeum valamint az Ermitázs és a Puskin Múzeum kapcsolatát a kölcsönös segítségnyújtás jellemzi. Az említett két nagy gyűjteményből remekművek sora jutott már el hozzánk az elmúlt években. A szépművészetiben most látható kiállítás — Francia festészet remekei a moszkvai Puskin Múzeumból címmel — a mintegy száz évvel ezelőtt kezdődött festői forradalomról ad tájékoztatót.

Renoir Békás tanya című képe a legelső a kiállított művek keletkezését tekintve: 1869-ben készült. Akárcsak Monet, Renoir is három változatot festett a vízparti mulatóról. A moszkvai példány elsősorban a part fáinak árnyában sétáló sokaságot ábrázolja fényittas színekkel, apró ecsetvonásokkal, puha formákkal. Igazi impresszionista kép a Békás tanya, ám több csak impresszionál: világfelfogást és magatartást tükröz. Az 1874-es bemutatkozás évéből való Pissarro Szántóföld című, szűrt világítású tájképe. Az új festői felfogás kiteljesedéséről a legkövetkezetesebben impresszionista mester, Monet képe (Szénakazal Giverny mellett, 1899) tájékoztat. A témának ezen a változatán délelőtti verőfényben fürdik a táj, kékesen rezegnek a nyárfák, s a boglyák napsütötte oldalai sárgás-rózsaszínben, árnyékos részei kékeslilás reflexekben mutatkoznak. Sisley erdőszélt, Forain lóversenyt, Raffaelli párizsi utcát ábrázoló képei ugyanazt a könnyed, az élet zajlását kifejező festőmódot mutatják, mint a vezető impresszionista festők alkotásai.

Picasso: Két artista (1901)

Az impresszionistákkal együtt indult Cezanne-tól az irányzattól elkanyarodó képet látunk a kiállításon. benne a magányos kutató művész a táj szerkezetét tárta fel. Ugyancsak az impresszionista látásmód hive volt kezdetben Van Gogh, ám hamarosan többet adott vissza festményein, mint csak benyomásait: nyugtalan lelke háborgásait vetítette bele örvénylő rendszerré szerveződő színáramlataiba. Doktor Rey arcképe (1889) a mélyenszántó emberi jellemzésnek és a dekoratív értékre emelt szín- és formaképzésnek mesteri példája. A pályája kezdetén szintén impresszióit tükröző Gauguin két bemutatott festménye már művészetének kiteljesedett, színfoltokból komponáló időszakát idézi a nézők elé. A Tahiti nők szobában (1896) finom hangulatával hat ránk, míg A gázló (1901) című festmény a csendes-óceáni sziget tüzes színeit és embereinek tevékenységét álomszerű együttesbe szőve szól a világ realitásairól és a festő vágyairól.

Manguin, Lebasque, Marquet és Friesz képei az impresszionizmus színben egyre harsányabb és rajzosabb századfordulói változatairól tudósítanak, ugyanakkor elindult már több nagy áramlat. Pabló Picasso volt a zseniális mester, aki a továbblépést keresők közül a legtöbb értéket mutatta fel. Ifjúkorának egyik remeke a Vándorcirkuszosok (Két artista, 1901) című kép kékpiros-narancs-fehér színösszhangjával, lényegre egyszerűsített formálásával mély emberi tartalmat jelenít meg. Pár évvel később keletkezett kubista képeivel (Barátság, 1908; Három asszony, 1909) viszont a geometrikus törekvés alapvető művészének mutatkozott.

Matisse: Spanyol táncosnő tamburinnal

A másik mértékadó festőtől, Matissetől az 1909-ből való Spanyol táncosnő tamburinnal című vásznát kölcsönözte a Puskin Múzeum.

A modern francia művészetet tanulmányozni Párizsba kell menni, vagy Leningrádba és Moszkvába. E sorok írója még egyik helyre sem jutott el, budapesti vendégszerepléseket azonban következetesen megtekintette, élve a lehetőséggel, hogy helyébe hozták a képeket. Nagy élmény volt mindegyik. Ezért ajánlja az olvasók figyelmébe a szóban forgó tárlatot.

Heitler László

A lehúzott redőny rései közt besütött a nap, s szeszélyes csíkok futottak keresztbe a szobán. Az ágyak vetetlenül álltak, az asztalon kávéscsészék, nyitva hagyott könyv, kiűrítetlen hamutartó. A kétajtós szekrény félig nyitva volt egy keresztbe fordult karfa miatt, mellette a széken elsőnemű lógott alig megkapaszkodva, esetlenül.

Az asszony kábultan nézett körül. Fejében a hosszúra nyúlt alvás kábultságával még alig érezte maga körül a teret, majd sietve átöltözött, és nekikezdett a takarításnak. Bevetette az ágyakat, leszedte az asztalt, kivitte a szétdobált szennyes ruhaneműt, s nekiállt a törölgetésnek. Megszokott, jól bevált sorrendje volt ez a rendtevésnek, ha akarta volna se tudta volna eltéveszteni. Férje, a hajdani medikus huszonegynéhány éves prakszissal fogadta immár betegeit, két gyerek is felnőtt közben — egy egész világ, egy egész élet változott azóta, hanem a sorrend az változatlan maradt a kezdet óta.

A kisszobában alig akadt tennivaló. Az asszony mégis gondos takarításba kezdett, mintha tegnap meg tegnapelőtt nem tette volna ugyanezt. Aztán kiment az előszobába, s behozta szatyrából a kötetet.

Vékonyka könyv volt, tegnap vette, mindjárt az után, hogy megkapta fiától a táviratot, István a félkettes gyorssal érkezik, s az asszony úgy számolta, legkésőbb két órára neki mindennel kész kell lennie, mert legfeljebb fél órába telik, míg a fiú az állomásról hazabuszozik.

A könyv István ágya fölé került a polcra. Ez volt a megszokott helyük az új könyveknek. Ide vándoroltak a gyerekkor romantikus történetei, később az első versesfüzetek, még később a lexikonok, cikkgyűjtemények, esszékötetek, pontosan úgy, ahogy az asszony tervezte őket. Mert ő tervezte, mégha nem is vallotta be nekik. Kinek vallotta volna? Senkinek. Ismerkedtek meg, házasodtak, még mielőtt végeztek volna. Az asszony később mindig azt mondta, hogy a baj. H-ba költöztek, el a faluból, ahol az emberek kalaplen egymást vasárnap délután, biccentenek egymásnak a nyolc órás esti előadás alatt a moziban. Nagyon szeretett volna tanítani. Kínáltak is neki állást egy közeli iskolában, de a férfi hallani se akart a tanításról. Ugyan! Mit szóltak volna a városban, ha egy orvos még a feleségét sem képes eltartani!

A két gyerek közül előbb Ágika született meg, dehát róla hamar kiderült — az ilyet érzi az ember! — hogy legfeljebb olyan lány lesz belőle, mint a többi száz. Hanem Istvánka más volt. Istvánka attól kezdve, hogy megtanulta a betűket, valósággal falta a könyveket. ... Az asszony döbbenten fedezte fel fiában a szenvedélyt. Kezdeti ijedelménél csak öröme volt határtalanabb, ha tudta, hogy csendes délutánokon a magára csukott ajtó mögött a fiú a heverőn kuporog, és olvassa a legújabb könyvet.

Ági is szeretett olvasni, hogyne szeretett volna! Az asszony megfigyelte, hogy a kislány lassan, szinte gondosan olvas, egyetlen könyvet olykor hónapokig is, s ha egy könyv különösen tetszik neki, az asztalon hagyja, hogy kéznél legyen. István soha nem vette elő a könyvet, amit már olvasott. A kiolvasottakat félredobta, méginkább ott hagyta őket, ahol végzett velük.

Ágival beszélni is lehetett a könyvekről, igen ... „Hogy van ez, anya?" ... „tényleg igaz ez?" ... „mond csak anya, tényleg megtörtént, hogy?" ... Ágika ilyeneket mondott-kérdezett, s az asszony ilyenkor hosszan magyarázott neki. Megvigasztalta, ha kellett, sőt olykor együtt sírtak a könyv felett, ha már semmi okosat nem lehetett kitalálni a világ bűneire ... István ilyenkor villogó szemekkel nézte őket, mígnem rájuk csapva az ajtót, kiment. Micsoda két ellentétes gyerek az övé töprengett az asszony — mintha nem is egy anya szülte volna őket! Férje szerint a gyerekek elsősorban apjukra hasonlítottak, Ágiban a széles homlok, fekete haj, a fiú meg — nem is vitás! — kimondott apja fia ...

Megrohanták az emlékek olyan erősen, Eszébe villant az a tíz évv után ... Amikor valamilyen könyvet olvasott a gyerek, s hogy repülőt csinál a bicikli szony méterszám hordta neki csavarokat, ami kellett, titokb az apja meg ne tudja, s meg képtelen ötletért a gyereket. volna igaza! ... Mikor az Aká tolták a gépet, s a fiú a lejtő dult lefelé, az első méterek ut tett, hogy nem fog levegőbe szerkezet. Felesleges volt min zés ... a titkolózás ... az eg volt! ...

Még most is, ennyi év u kicsalta szeméből a könnyeke ta, pontosan tudta, hogy cso hogy mindenki azt kapja so bet, se kevesebbet, mint a melt ...

A váratlan sírástól elgyön asszony, s egyúttal megkönn ment a konyhába, és dologho nek csontot vett, a húst pörkö ta, úgy gondolta, csinál mellé ez volt a fiú kedvenc étele. te az anyja galuskáját! ... Bi azóta, hogy szeptemberben ment! ...

Odatette a levest, a pörkö galuskát kezdte bekeverni. .. változott a fiú! Biztosan meg fiasodott, az új környezet, a megváltoztatja az embereket a megérkezést ... Amikor me ülteti, had egyen a gyerek. N gatni, dehogy! Had mondja szívét nyomja! ... Aztán leü emlékszik-e a repülőre? ... gyan lehetne azt elfelejteni! megőrzi, megerősíti az embe keket. S húsz éves fiú már ké lóságos férfi ... Igen! Majd egymással, mint két felnőtt. nőttel ...

MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Heitler László

NAPLÓ (VESZPRÉM)

festő- és grafikusművész

1979 MÁR 21

1021

Heitler László grafikái

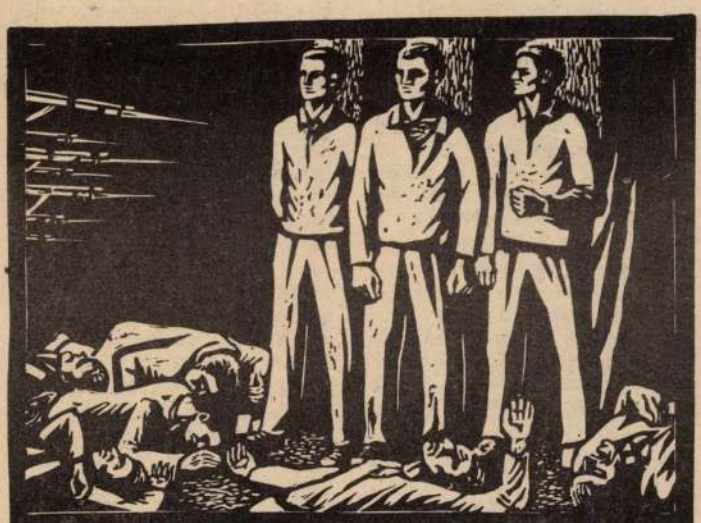

falják szegénykét. Majd egy éve nem érezte az étel ízét és a nyugalom örömét. Az arcába néztem. Olyan volt, mint egy csüggedt vénasszony, a bőre szürke és gyűrött, a szeme pedig homályos és zöld. Kedvetlenül aléltan tekintett rám. — Mariska, hozzak neked játékot? — Nem felelt. — Mariska, cukrot akarsz? — Elfordította a fejét. — Mariska, aranyos, mit kívánsz? — Lehunyta a szemét és a falnak fordult. Az ápolók úgy beszélték, hogy állandóan így viselkedik, a játszó gyerekekre közönyösen néz, semmivel se törődik. Csak arra figyel fel, ha azt mondják neki, hogy szép. — Szép vagy — szóltam reszketve és szomo-

szedte és úgy számított rájuk, mint a villamosbalesetekre vagy vasúti szerencsétlenségekre. A munkás elment a gyárba, a felesége sorbaállt szénért, húsért, és otthon a kisgyerek, aki éhes volt és nem állt mellette Fraulein, a bonne vagy a miss, felkapaszkodott a székre, és kiitta a bonne vagy a miss, felkapaszkodott a székre, és kitta a marólúgos bögrét, mely pokolvarral kérgezte a torkát, a gégéjét, a gyomrát. Aztán a többi a „törvényes formák" közt pergett le, megjelentek a mentők a helyszínen, jegyzőkönyvet vettek fel, a gyermekroncsot elvitték egy kórházba, hogy egy-két évig legendás senyvedés után elpusztuljon és „különben min-

mázsa szappan
meglátszott m
gyermeken. Mi
ták, gömbölyű
tak voltak és a
líd gonddal jár
A kis emberké
viselték maguk

Sokáig bámul
morúan-vidáma
amint a kavi
kertben gond nélkül cikáztak. Csúnya Mariskára gondoltam, aki nem tudja többé a cukor és a mosoly örömét, s arra, hogy ezek többé már nem isznak marólúgot, és szépek maradnak mindörökké. Szép Mariskák, ti mind, hajítsátok fel ujjongva — egész az égig — a piros labdátokat.

Pesti Napló, 1919. május 11.

Utcák panorámásan kin

Énekeljünk testvé
A megvert fejű elnök m
A parlament felé!
Ezen az órán az egyenes
Fölriadt kérdések nyilazt

Sinkó Ervin: OPTIMISTÁ

A városparancsnokságon semmit se lehetett megtudni. Még azt se, ami mindenki kérdése volt: mi van Kun Bélával? Mi van a szovjet házzal? Vértes igazolványokat állított ki, amiket aláiratott és lepecsételtetett a városparancsnokkal, aztán revolvereket hozott és szétosztotta.

— Hát fogja már — szólt rá Vértes türelmetlenül Bátira, aki mióta Kecskemétről visszajött, nem viselt fegyvert magánál. Vértes és Báti a városparancsnokságról a Dunapart felé igyekezett, mert onnan hangzottak a lövések. Sűrű, visszhangzó puskaropogás, s közben gránát s egy-egy ágyúlövés. Kalap nélkül, lihegve, Sarkadi jött velük szembe. Báti pár nap előtt találkozott vele, és akkor az agitációs plakátokat, azoknak az ízléstelenségét csúfolta. Most sápadt volt és fegyvert kért.

— A József telefonközpontot megszállották a fehérek.

— Miféle fehérek?

— A Ludovika Akadémia növendékei. Az Engels-kaszárnya és az óbudai matrózok a fehérekkel tartanak.

Vad fegyverropogás. Közel a Duna-parthoz, ahova kiértek, embertömeg rohant rémülten szembe velük. A Dunán karcsú fehér monitor állt, onnan lőttek és lőttek. A tömeg menekült, de közben ordítoztak: Most, most megkapják a vörösök.

— Nem tudom, egy vagy több monitor volt-e, csak azt láttam, hogy üdvözlésükre kendőt lobogtatva rohantak a Duna-partra — beszélte Sarkadi, és szemében egyetlen mozdulatlan könny égett — királyt és fehérgárdát éltettek! Hallottam!

Fegyvert akart Sarkadi, honnan kaphatna fegyvert.

— Meg kell próbálni, lemenni a szovjet házba — szólt Vértes Bátinak.

Teherautón, zsúfolódva fegyveres munkások és vöröskatonák robogtak el mellettük.

— A József központhoz — kiáltottak vissza — ott tart a harc.

— Fegyvert — csikorgatta fogát Sarkadi.

Vértes a szovjet ház felé indult, s Báti a zsebébe nyúlt és odaadta a revolverét Sarkadinak, aki kezében a revolverrel mindjárt Vértes után rohant.

Bátit, mikor egyszerre megint fegyver nélkül érezte magát, valami nagy, örömteli nyugalom szállta meg. De még abban a pillanatban felrémlett előtte: te nem akarsz ölni — de másnak adtad a fegyvert. Körülötte a tömeg gyűrűzött, mely az előbb a vörösök vesztén ujjongva rikoltozott a Dunaparton. Bátin egyenruha, gyűlésekről, előadásokról Pesten különben is sokan ismerik, s ezek itt mind ellenségek, már érzik a vérszagot a levegőben, a vérszag tartja őket így együtt, mámorosan és rikácsolva, türelmetlenül tüzelik egymást. Miért nem mondja meg most ennek a jóruhás csőcseléknek, — mért nem sikoltja a fülükbe, hogy ölni nem szabad, hogy a gyűlölet és emberkéz ontotta embervér már büzhödtté teszi a föld levegőjét, magatokhoz, magatokhoz legyetek végre irgalommal, elég már! Kihevült, kaján arcok s ropognak, ropognak a fegyverek. De mit keres itt? A József központban ott vannak, benn fehérek, kívül vörösök, lőnek egymásra, ott freccsen, folyik a vér. Nem itt állni, hanem ott, oda kellene menni a sikoltással, hogy elég, hogy nem szabad. A vörösök között, mint a munkások is, akik az előbb az autóról intettek neki, sokan ismerik. A vörösök. A vörösök eldobják a fegyvert, maradnak, úgy mint ő, mezztelen kézzel s a sikoltással, hogy nem szabad — erre kirohantak a fehérek és mészárolni kezdik azokat, akik az én szavamra dobták el a fegyvert és akkor — akkor én kapom fel az első puskát és leszek megint áruló — én kapom fel a fegyvert, melyet én dobattam el, és lövöldözök a gyilkosokra. Ez nem gondolat, nem okoskodás volt. Látta a József központ ablakait csillogni a napban, ott volt, mindezt látta, tette — csak mikor körülnézett, s letörölte a homlokát, látta, hogy tán egy perce sincs még, hogy Vértes elindult, mert ott látta a sarkon Sarkadival, s Báti most már sietett utánuk, a szovjet házba.

A monitorról a szovjet házat vették célba a fehérek. A tető egy részét meg két lakószobát szétromboltak. Üresen állt a szovjet ház a népbiztosok családjai is elhagyták az ostromolt épületet. A jóruhás csőcselék, mely a szovjet ház körül leselkedett, még habozott. Vértes a városparancsnokságra ment, hogy a szovjet ház védelmére őrséget szerezzen, míg Báti Sarkadival együtt az utcáról hozott be rongyos embereket, öregeket és fiatalokat, asszonyokat és lányokat, mert az utcán nemcsak ellenség, hanem — rongyosok is álltak. A Lenin-fiúk őrszobájából fegyverezték fel őket, és Sarkadi a Duna-partra ment ki velük, hogy tűz alá vegyék a dunai monitort. Mikorra Vértes visszajött, már a rongyosok egész kordona vette körül a szovjet házat; akiknek nem jutott fegyver, azok csak úgy álltak, s Báti karabéllyal a vállán, derékszíján kézigránáttal állt köztük a szovjet ház előtt.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 DEC 24

NÉPÚJSÁG (TOLNA)

Heitler László

1021

Falusi barokk

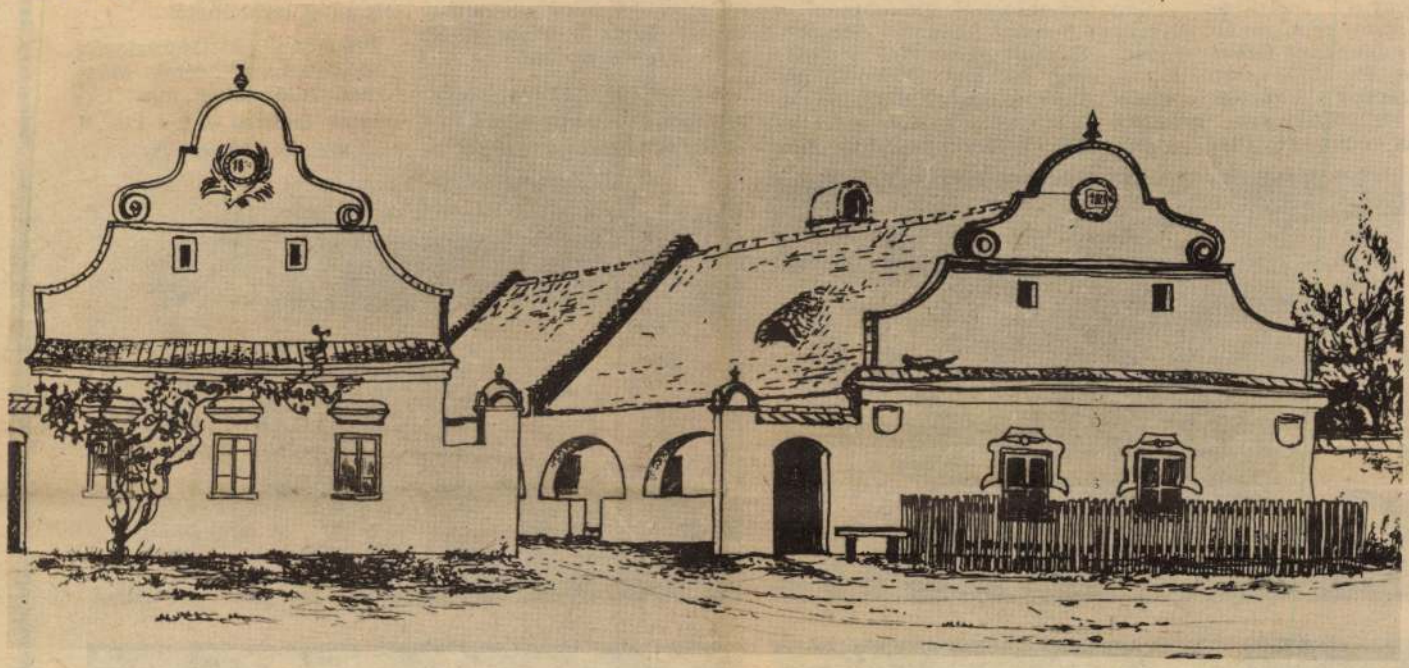

Heitler László rajza

ő termékek (tranzisztorok, élvezető detektorok) előállí-ása és a metallurgia egyre agyobb tisztaságú anyagokat génnyel és a követelmények gyre nőnek. Kiderült, hogy izonyos esetekben, főleg lacsony rendszámú elemek imutatásánál (szén, oxigén, itrogén, stb.) az ún. töltött észecske aktivációs analízis legérzékenyebb módszer nás kémiai-analitikai eljárá-esetben szinte fantasztikus az az érzékenység, amelyet ezzel a módszerrel szennyezések kimutatásában elérhetünk. A félvezetőipar szempontjából annyira fontos szilíciumban pl. kimutatható, ha a minta vizsgált rétegében egymilliárd résznyi nitrogén vagy bór van. Éppen a legdinamikusabban fejlődő iparágak igénylik tehát egyre inkább a töltött részecske aktia fejlett ipari országokban sok nagyobb vállalat már nem elégedhet meg azzal, hogy esetenként kutatóintézetekhez forduljon. Inkább arra törekednek, hogy saját ciklotronokkal és szakemberekkel oldják meg az ilyen jellegű problémáikat.

A ciklotron egyre fontosabb szerepet tölt be az orvosi és biológiai kutatásokban, sőt az

jelű szovjet ciklotront.

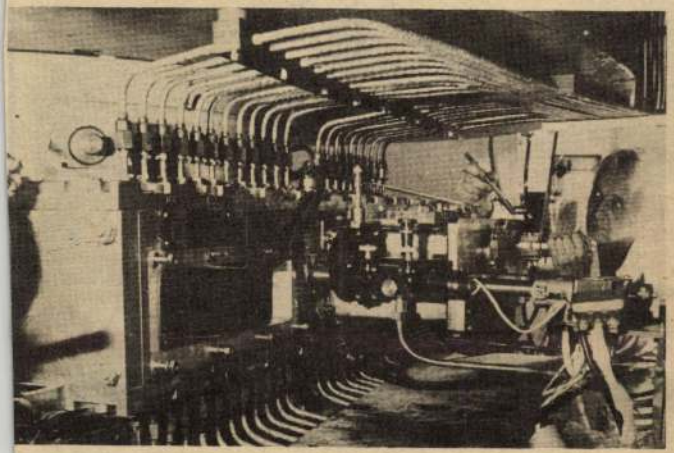

A ciklotron cirkulációs rendszere

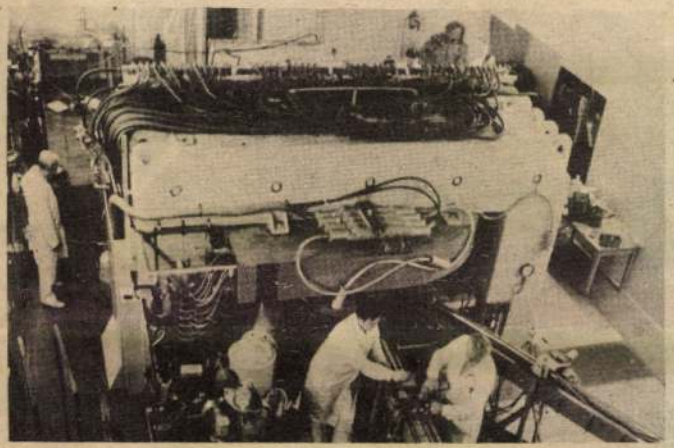

A nagy teljesítményű ciklotron

Képzőművészeti Alap

1979 okt. 27.

Képző- Iparművészeti

Heiler László: Balatoni fények

ami tényleg megvan, de ez megvolt tegnap is, tegnapelőtt is. S most: egy közönséges kerti nyugágyban ülök itten a ház körül, előbb itt ülök le a déli oldalon, de úgy érzem, ha odább megyek, könnyebbek lesznek a rám szakadt vívódásaim. Megkönnyűdnek a kérdések, pehelyszerűek lesznek a gondolatok s odább megyek. Úgy, csaknem úgy, hogy minden helyen azt hiszem, hogy amott jobb lesz. De egyben félelmesen azt is érzem, hogy most énbennem szinte egy egész emberiség keresi a helyét a világban. Hogy odább

* Részlet a szerző hagyatékából

első világnabo[illegible] vonalban! Az orosz [illegible] s majd az olasz harctere[illegible] isonzói csaták, a piavei csaták, a Monte Frappák, a Monte Szátnók és én úgy gázoltam keresztül mindezeken, mint ahogy a cél felé igyekvő keresztül gázol földeken, dűlőkön s távolságokon, toronyiránt. S ráadásul a forradalmak! Amelybe én nem belecsöppentem, tizenkilencben, hanem én is kezdtem tizenhétben az olasz fronton. Egy hangyája, egy kis cincogása, vagy káromkodása, vagy kiáltása, de mindenesetre benne voltam, tehát a forradalom én is voltam. Ezekről egyet-mást megírtam a Nyugtalan élet köteteiben, most csak annyit, hogy mindazt töretlen testtel

dom[illegible] Többről, [illegible] Ez a sírás tulaj[illegible] igazában a jóság sír[illegible] nikusság, léhaság, magya[illegible] mondva a gazemberség garázdálkodása ellen. A jóságé, amely nem tud hasonló eszközökkel küzdeni az őt ért és folyton folyvást érő gyarlóságok, elvetélt, torz emberi aljasságok ellen. Jóság, rosszaság: örök nagy s ellentétes tényezői az emberi világnak mindmáig. Voltak korok, amikor úgy látszott, hogy a jóság győzött volna az emberi világban, hogy aztán amaz, a másik, elborítson mindent megint.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-713, 340-726

1978 ÁPR 30
NÉPÚJSÁG (TOLNA)

Heitler László

1021

Felvonulók

Heitler László linómetszete

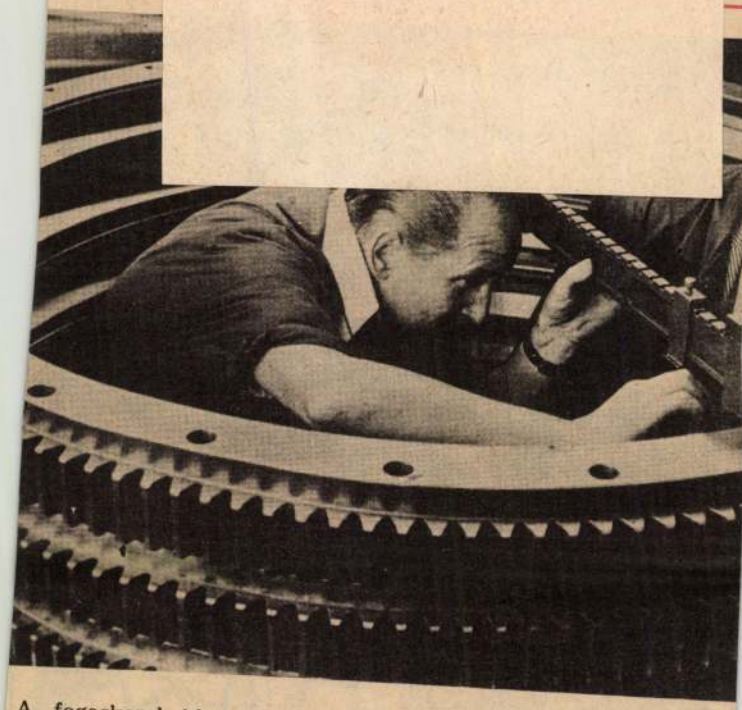

A fogaskerekekkel szemben folytonosan növekvő követelményeket támasztanak a konstruktőrök, a futásbiztonság, az élettartam és a szerkezeti alkalmasság vonatkozásában.

A fogaskerékgyártó gépeket ma már általában robusztus, nagy súlyú kivitelben készítik, hogy még a nagy termelékenységű megmunkálási módok mellett se épjen fel rezgés a fogazat készítése közben. Ilyképpen nód nyílott a fogazatkészítés megmunkálási főidejének (a gépi időnek) a rövidítésére. Bebizonyosodott, hogy mind nagyobb arányban van szükség kiszolgáló berendezésekkel ellátott fogaskerékgyártó gépekre. Lehetőleg olyanokra, melyek a fogaskereket egymagukban teljesen készre gyártják, kiindulva a nyers anyagdarabból, befejezve a megmunkálást a beépítésre kész fogaskerék elkészítésével. E kívánságnak az ún. fogaskerékgyártó megmunkáló központok felelnek meg.

A
méré
sáná
hat
ponto
azért,
mekn
rabsz
Másre
gépall
szersz
megm
amely
gaske
mérik
kadar

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1979 MÁR 2 5

NÉPÚJSÁG (TOLNA)

Heitler László

grafikusművész

1021

Tanácsköztársaság

Heitler László metszete

K KUKORICÁI

gesebb a hazai viszonyok között. Az már régi felismerés, hogy a rövidebb tenyészidejű fajták jobban tűrik a szárazságot, szárukon kevesebb levél képződik, ezek is keskenyek, bőrszövetük fedőrétege vastag, tehát kevesebb vizet párologtatnak.- A szárazságtűrő korai fajták azonban kevesebbet teremnek, mint a vízigényesebb, dús levelű későbbiek. A viharellenállóság is összefügg fajta- és alaktani sajátosságaikkal. Az erőteljesebb gyökérfejlődés, a szilárd szár, a csövek egyforma magassága a száron, általában növeli a viharellenállóságot.

Mindezek és esetenként még más elvárások elérése érdekében is századunk első feléig a hagyományos, vagyis „tiszta fajták" előállítására törekedtek. Napjainkban viszont a fajtatiszta kukoricafajták jelentősége inkább már csak a hibrid kukoricák előállításában jelentkezik, amelyek csaknem teljesen kiszorították a köztermesztésből a tiszta fajtákat, miután a II. világháborút kö-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

LÁTÓHATÁR

1968 2

Heitler László 1021

Heitler László rajza

HÁROM SZÁLON

Három asszony: Senkilátta
– Egy jött erdő zöld lakából,
másik ég kék hajlatából,
harmadik hold hó-hajából –
fényt dobtak a sötét mélyre,
kín-elhuzó hálót vetve,
vajudó asszony szemére.

Künn farkasok orgonáltak
megzöngött az ablak belé,
felhő futott a hold elé,
mikor éppen születgettem,
anyám zárát pattintgattam.
Találgatták, hogy mi lészek,
e világra miként érek.
Madárnak-e vagy virágnak,
tán patak fényes halának?
Ha madárnak, milyen fajta,
rigó-e vagy csergő szarka?
S ha virágnak feslenék ki,
kerti lesz e vagy vad réti?
Ha meg éppen halnak tére
pisztrángra üt vagy sügérre?
Igy játszottak a szavakkal
éjfél előtt egy arasszal.
Kemencében dudorászva
pattogott boroka ága,
Kormos katlan réz-hasában
buzgott a viz, s karikába
futkosott a sok buborék,
kik fejük fedőnek vágva
vált belőlük gyenge pára,
s mint madárkák, szép sorjába
felültek a gerendára
A lámpa épp egyet lebbent
Eluntam ott magamat bent
édesanyám gyöngy hasába,
üldögélni, mint tojásba,
s kiszökkentem e világra.

Bölcsőm három tartószárát
himmel kivarrt piros hámját
Senkilátta három asszony
három felé akasztotta.
Egyik uszott holdmagasba,
s napba szálló madárkaszárny
hét tollára facsarintá.
Másik vizek egén szállva
hurkolá pisztráng farkára.
A harmadik mély erdőbe
köté vér viola tőre

Életemet igy rengetik
három felé e világba;
napba viszi madár szárnya,
árnak szembe pisztráng rántja,
süllyedt erdők zöld csendjébe
vonja violák virága.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

SZABAD FÖLD

Heitler László

1964 NOV 21

1021

Gyár

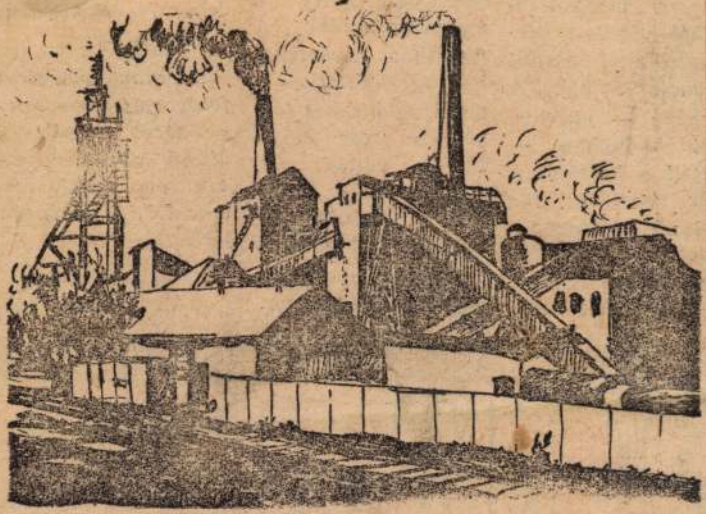

Heitler László rajza

1

fiatalok, amint az
...netlenül mány kö
árják a mátkapár gedelmes
rkezését. kolják e
Végre virágkoszo- tán kö
ikkal díszített sze- menyassz
élygépkocsi gördül muzsikát
főbejárat elé. A kar szolgáltatja, a
őlegény — elegáns, modern táncokat fer-
ótét öltönyben — geteges orosz népi-
segíti a kocsiból a táncok váltják fel,
hér üllruhás, fá- valaki nótára gyújt
yolos menyasz- s áll a lakodalom ki-
onyt. Azután a világos kivirradtig.
egilletődött fiatal
ír a rokonok kísé- Néhány nappal ké-
sőbb újabb lakodal-

Az aranylakodalom fergeteges orosz népitánccal zárult, s bizony az ünnepeltek sem voltak restek: ők is szaporán járták...

Ivan Bojkov
APN

ET EMBEREK

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1968. MÁR. 3

NAPLÓ (VESZPRÉM)

Heffler László

1021

Testvérek

Heffler László linóleummetszete

sen az utóbbi kellemetlen helyzetbe, a vizsgára indulás előtt mindenekelőtt *a fékberendezést kell rendbe hoznia* (a fékbetétek, a fékvezetékrendszer és a féklámpák ellenőrzésével.) Fontos az esetleges légtelenítés és a kézifékrendszer működőképessége is.

A másik legfontosabb teendő *a kormánymű stabilitásának ellenőrzése.* (Mint ismeretes, a személygépkocsiknál legfeljebb 20 fok, a tehergépkocsiknál pedig legfeljebb 30 fok lehet a kormány holtjátéka.) Szükség van természetesen a kor-

fényszor
parabola
A fő
mellett
ügyeljün
gokra" i
alsó rés
vázszám
keretezé
az ablakmosó berendezés üzemképessége, a mentődoboz megléte, stb. És végül: a vizsgára illik ép rugókkal és lemosott alvázzal elindulni.

Tájékoztatásul még azt is megjegyezzük, hogy a régi gépkocsik műszaki felülvizsgálata már a CE rendszámnál tart.

ársaságokról

vag" nagyvadas társaság

észeti szépsé-
ak a környék-
vonzerőt, ha-
nek tulajdonít-
dászai például
b mint kétszáz
itt vadászhas-

tató nagyüzem
ezelőtt alakult
. Tagjai közt a
gatóig minden
n. Szinte kizá-
hold nagyságú
konyszentlász-
magasles és 45
készút és ezen-
ezek összesen

r forintos költ-
külföldi, főleg
k fogadásából
Négy darab
ly 52 ezer fo-
sok „konyhájá-
t már vadászá-

miatt igen jó
t ki a G. M.
tén. Ebben a
és 46 szarvas
golyóérett bi-
e, s pár vad-

disznó kivételével ezeket a keretszámokat a tagok már teljesítették is. Hogy a selejtezés hiánytalanul végbemenjen, a vadászok a rájuk kiszabott kötelezően kilövendő vad elejtése esetén lődíjat kapnak, ellenkező esetben viszont büntetést fizetnek.

Apróvad: nyúl és fácán csak elvétve akad itt, ráadásul szaporodásának érdekében kímélik is az állományt. A veszettség országos elterjedésekor a tagok szervezett rókavadászatot tartottak, de az eredmény csak egy állat volt, és ez is egészségesnek bizonyult. Mivel ezen kívül sem akadt fertőzött példány, és a közeli „József Attila" vadásztársaság is hasonló eredményről ill. eredménytelenségről számolt be, megállapítható, hogy a Bakonynak ezen a vidékén eddig csak kis mértékben terjedt el a veszettség.

A vadászok munka- és lakóhelyétől távol eső terület gondozása, és a balesetek megelőzésének érdekében a gyakorlati intézkedéseken kívül a tagok minden hónap második péntekjén gyűlést tartanak, ahol közösen vitatják meg problémáikat.

Az elejtett nagyvadakat a Ganz Mávag társaság teljes egészében a MAVAG-nak adja át.

A társaság elnöke Tizekker András, vadászmestere Wizner József, gazdasági felelőse Mustó Sándor.

A tagok havonta 60 forint tagdíjat fizetnek.

B. L.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KOMÁROM MEGYEI

1GFE FEB 17. Heitler

A Jelenkor legújabb 1021 számáról

Érdekes képzőművészeti tanulmányok

A korábbi években gyakran esett szó a vidéki irodalmi élet provinciális beszűküléséről. S hogy ez ma már így nem vitatéma, abban jelentős szerepe van a vidéki irodalmi-művészeti folyóiratok, így a Jelenkor igényes, rangos szerkesztésének is.

A dunántúli folyóirat februári számában olvastuk Bertha Bulcsú *Az őr* című hangjátékát. Alapproblémája: az egyszerű, hétköznapi, de a dolog nyitját gondolkodva kereső ember felelősségérzete a fenyegető atomháború árnyékában. Mit tehet az egyes ember? Sinkó honvéd a radarfigyelő szolgálatban, az „első vonalban" őrzi a békét. Az összefüggéseket akarja látni, mert tudja, hogy döntési joga egyben súlyos felelősséget is jelent. Kétségeire („Néha már azt sem bánnám, ha történne valami, és megérteném az összefüggéseket, tehetnék valamit az őrhelyemen...") a főhadnagy adja meg a választ: „Ha az ember az eget figyeli, akkor elkedvetlenedik... De ha az emberi szándékokra, szavakra gondol, feltámad benne a remény." Bertha Bulcsú érdekes és igényes írásában azonban mintha a kelleténél kissé jobban eluralkodna a direkt ábrázolásmód, az érzelmi hatás rovására.

R. Kocsis Rózsa a nemrég elhunyt Füst Milán drámaírói munkásságát teszi mérlegre, Pomogáts Béla Karinthy Ferenc írói portréját rajzolja meg. Lóránd Imre újabb írása a korábban publikált tanulmányokhoz kapcsolódik: ezúttal is adalékokkal szolgál a bestseller természetrajzához. *Dumas Magyarországon* címmel a százhúsz éves Monte Christoról szól, keresve a regény ma is ható nagy népszerűségének mozgatórugóit. Bodri Ferenc *Apollinaire és a képzőművészet* címmel adja közre tanulmányát, Sik Csaba Réth Alfréd művészetét mutatja be. Heitler László kiállítási naplójában olvashatunk méltatást Végvári I. János esztergomi illetve veszprémi kiállításáról. Heitler az esztergomi művész munkáiról így vélekedik: „A kiállítás tanúsága szerint a korábbi súlyosabb formálású, vaskosabb anyagú festmények alkotója újabb munkáiban egy nem kevésbé fegyelmezett, de gondolatait és érzéseit közvetlenebben, szuggesztívebben kifejező ábrázolásmód felé törekszik.

A szépirodalmi rovatban Kiss Dénes, Raffai Sarolta, G. Szabó László, Arató Károly, Makay Ida, Csordás Gábor és Takács Imre verseit olvashatjuk. Tényay Sándor ezúttal prózai írással jelentkezik a folyóirat hasábjain. *Pituergő katonák* című elbeszélése gyermekkori élményeit eleveníti fel a háborúból. Lázár Ervin *Veréb a Jézus Szívében* című elbeszélésének gyermekhősei egy még korábbi időszakban víviák küzdelmüket egymással s az élettel.

Figyelemre méltó Ordas Iván Regölyi változások című szociográfiai írása, mely ben a Tolna megyei község három évtized alatt bekövetkezett változásait mutatja be.

A munka

Szállításra k

Elet So

Már csak a sár emlékeztet

Négy gépkocsi

Amikor az ember beér a pusztára, mit lát meg először? Az épületek szanaszét elszórva, mintha csak véletlenül kerültek volna a helyükre. Formájuk régimódi, védtelenül állnak a hegyről lezúduló szélben. Az udvaron akkora a sár, hogy bokáig elnyeli a gumicsizmát. Hogyan lehet itt élni? Ez az ember első gondolata. S a puszta első válaszát Obergessen Tiborné közgazdasági technikus így adja meg:

— A Somodorpusztai Állami Gazdaság napi 13 fontért gondoskodik a munkások ellátásáról. Ez bőséges reggelit, ebedet és vacsorát jelent. A pusztán tehát olcsón lehet élni.

A somodorpusztai üzemegység két kilométerre fekszik a központtól és a falutól, Szomortól. Harminc nyolc család él itt, ami hozzávetőlegesen 180 felnőttet és gyereket jelent. A régi puszta azonban végérvényesen a múlté. A családok nagy részének mindössze egy szem gyereke van itt is. S a kevesebb gyerek egyúttal nagyobb jólétet is jelent.

Négy gépkocsitulajdonos él a pusztán, és nyolc embernek van motorkerékpárja. Televíziója minden családnak van, a rádióról nem is beszélve.

A keresetekről nem lehet azt állítani, hogy magasak lennének. A szomszédos gyermelyi termelőszövetkezet magasabb kereseti lehetőségeket nyújt. S mégis, hol egy villanyszerelő, hol egy traktoros jön át a faluból a pusztára dolgozni. Ez azt bizonyítja, hogy a puszta mint munkahely nem ellenszenves a szakmunkások számára sem.

A gépek birodalma

Huszonkét erőgépet gondoz a traktorosok szocialista brigádja. A puszta ma a gépek birodalma. S életformája ezért is alakult át, szinte teljesen. Az ember a gépen már nem tud másként dolgozni, csak ha állandóan tanul, képezi magát. A fiatalok közül mindenkinek megvan a nyolc általánosa meg a megfelelő szakmai képzettsége. Újság minden családba jár, több családnak könyvtára is van. S a szakmai képzés magával hozza a politikait is.

— Huszonnégy tagú pártszervezet van itt, és nem is dolgozik rosszul — állítja Nagy József, a gazdaság központjának párttitkára. — Jól megy a politikai oktatás, a tagfelvételi munka, a taggyűléseket pedig az élénk vita jellemzi. Az emberek korábban szó nélkül tudomásul vették a beterjesztett javaslatokat. Ma helyesbítenek, új javaslatokat tesznek, vitatkoznak. Az üzemegység gazdasági vezetőit szeretik a dolgozók, mert igazi demokratizmus jellemzi magatartásukat. Ez nagyban közrejátszik a figyelmezett jó munkában, az üzemegység gazdasági sikereiben.

A pusztán sem fenékig tejfel azonban az élet. Igaz, a legtöbb család két darab két mázsa körüli disznót meg és évente megeszik

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1968 FEB 1 1

Heitler Zalán

NAPLÓ (VESZPRÉM)

1021

Heitler László: Varjak (linómetszet)

váltak be. Tavaly előtt 40 varsával 23 mázsát sikerült kifogni a tóból. A százméteres terelőszárnyakkal ellátott speciális varsák számát tavaly már 140-re emelték, sőt dunai halászok is kísérleteztek úgynevezett mozgóvarrással módszerekkel, az eredmény azonban még így sem jobb. A tavalyi fogás alig haladta meg a 35 mázsát, s az egy

szökést az óceánok örök vándorai. A Sió alsó szakaszán a hálócsapdák azonban üresen maradtak. A siófoki zsilipnél mindössze 3 példányt fogtak a kigyóalakú halakból. Mindezek ellenére nem mondtak le a halászok arról, hogy egy esetleges vándorlás esetén nagyobb tömeget fogjanak az angolnákból. A halak ivásérettségét te-

A napok
szült legr
kivitelezé
ban már
gyedmill
ba kerül,
megoldás
lipre sz
alatt egy
jutnának
lak a gy
lóba. A csapda megépítése után valószínűleg az idén már eldől az eddig tisztázatlan kérdés: szöknek-e és „csőbe szaladnak"-e a balatoni angolnák?

Megmentik a bagolyvárat

Egy érdekes építészeti attrakció

Injekciózzák-e a sziklát?

Akadémia Rádiófizikai é
Elektronikai Intézete Har
kov közelében új, felülrő
nézve T-alakú berendezés
állított fel, amely a világ
legnagyobb ilyen berendezé
sei közé fog tartozni. Az 180
méter hosszú és 60 m szé
les „keresztgerenda" és a „tá
masz" metszéspontjában he
lyezkedik el a munkaépület
Előzetes becslések szerint a
új rádiótávcső segítségéve
a világűrt 10 millió fényév
nyi távolságig tudják majd

hidrogénfelhők,

sugárzásait is, — vizsgálják
és ezek útján az égbolton —
egyedülálló pontossággal —
kövessék.

Az új távcső tükörfelület
kb 1250 négyzetméter. Az an
tenna acélból és alumínium
ból készült nagyméretű fé
gyűrűn helyezkedik é

Telefon: 188-2701

LÁTÓHATÁR

1968 2

1021

Heiter László

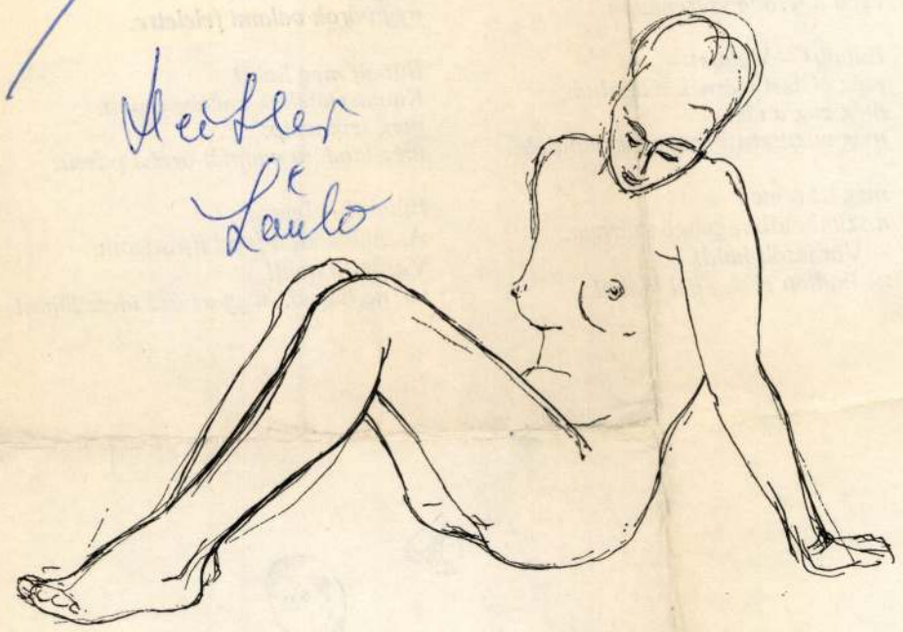

Heiter László rajza

Bűvölj meg hold!
– Nézd, idetérdelek most a fűre,
sír a tücsök
borzongató, vékony hegedűje.

Bűvölj! – Igézz!
És ne hagyd, hogy az ősz ideszálljon,
s ne gúnyolódj
ezen a tétova szerenádon.

Bűvölj! – Vakits! –
még ölelést igérnek a lombok,
még zúg a víz,
még augusztusi szavakat mondok,

még itt remeg
a szitakötők ragyogó szárnya.
– Varázsolj hold!
ne múljon el az éjjel hiába!

Bűvölj n
Még itt
még itt
mikor a

még itt
dús haj
s úgy v
úgy vá

Bűvölj meg hold!
Kamaszjátékok emléke csábít,
még szól a síp,
még labdám nyomát őrzi a pázsit.

Bűvölj! – Igézz!
Aranyhálódba fogd ifjúságom.
Varázsló hold!
jaj, ne hagyd, hogy az ősz ideszálljon!

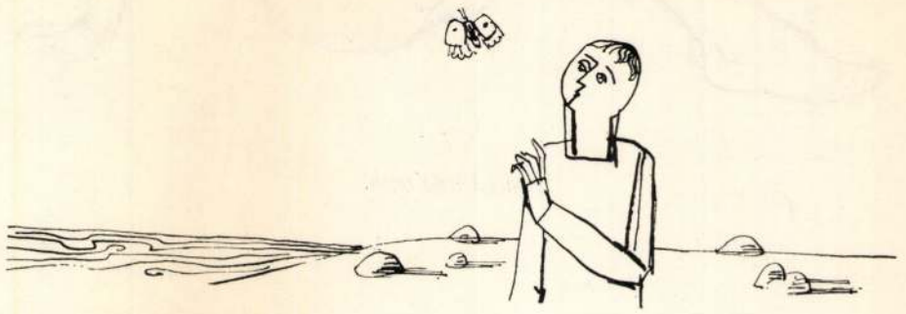

Kaunitz Ervin rajza

1967 DEC

1021

Heitler László

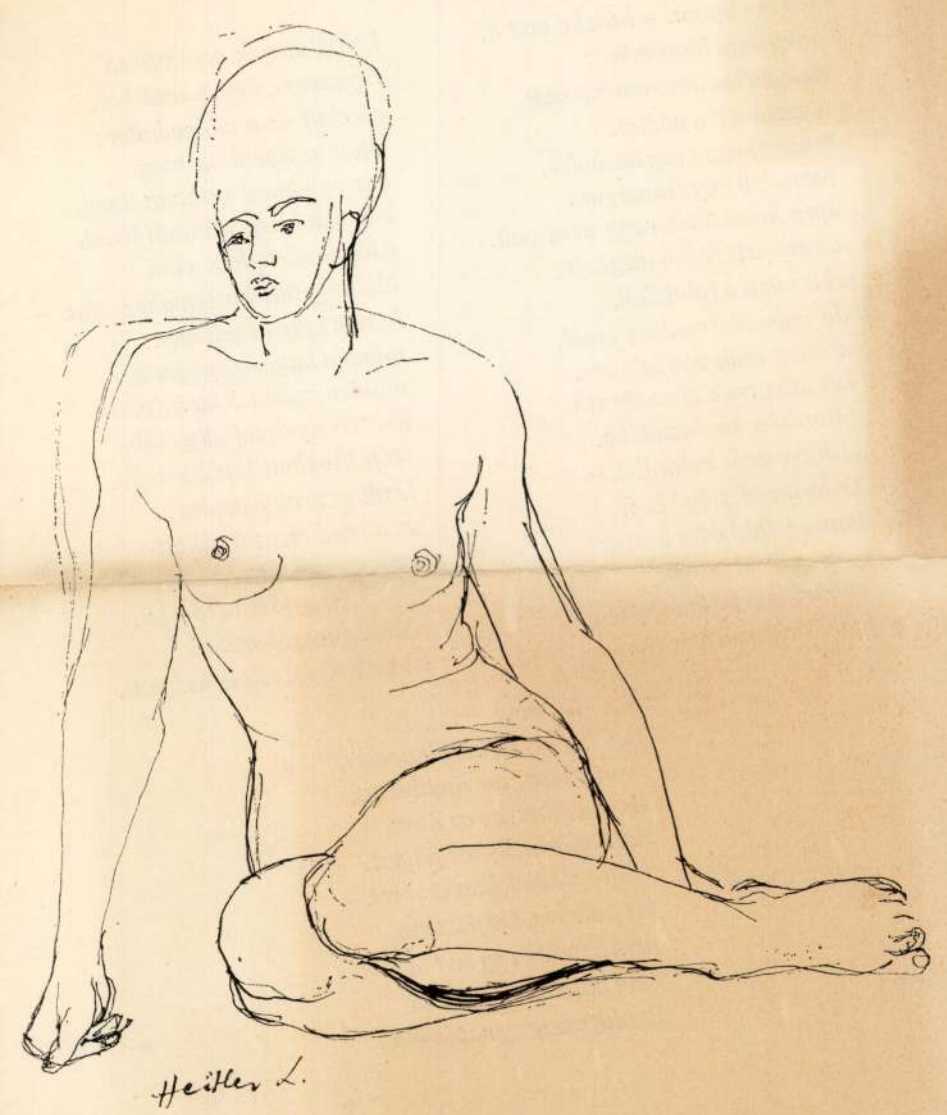

Heitler László rajza

BÚBOS PITYER

Büszke apám, – büszke volt ő,
hogy a fia híres költő;
de nem látta semmi hasznát,
lenézte hát a poétát.
Ismert hozzá egy hasonlót,
falujából egy csavargót,
apja kinek volt vagy nem volt.
az anyja is régen megholt;
el is ment a falujából,
de volt akármeddig távol,
a szíve csak visszahúzta.
két lába csak visszahozta
fatornyos kis hazájába,
erdős-mezős határába. –
Erdő-mező, folyó és ér,
honi ég-föld édes testvér,
édesapa, édesanya,
szívünkben zeng édes szava,
ki a Körös vizét issza.

holtig vágyik arra vissza . . .
Egyszer is, úgy takaráskor,
megjött az a világvándor;
eljött az a senki-semmi,
bár egy kicsit otthonn lenni,
bár egy kicsit otthonn lenni,
édesalmát-szilvát enni.
Nem nyitott be senkihez sem, –
ki sem látta őt szívesen;
minden kutya megugatta,
minden gyermek kicsufolta;
jó asszonyok sajnálgatták,
szép titokban táplálgatták . . .
Leült az árok partjára
az az ember, az a züllött
megpillantott egy pacsirtát,
s örült hogy jó ismerőst lát,
régi kedves jóbarátot,
kit már olyan rég nem látott.

Két szemével simogatta,
egy kis verssel szólongatta,
amit akkor, ott rögtönzött,
az az ember, az az árva;
azt a szürke búbos pityert,
mint valami lelkes embert, –
kis pacsirta, kis pacsirta,
nem láttalak egy év óta,
nem láttalak egy év óta,
Boldogasszony napja óta . . .

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Heitler László
Komárom megyei

1967 JUL 7.

1021

1967 július 7. péntek

Képzőművészeti jegyzetek

Heitler László kiállítása

Egy fiatal, tehetséges festő munkáival ismerkedhet meg a tárlatlátogató közönség Esztergomban a Technika Házában. A pedagógus-művész, Heitler László mutatkozik be képei tükrében. A művész azok közé tartozik, akik nemcsak rajzokkal, képekkel „szólalnak meg", hanem írnak is. Az egész embert kívánó alkotói tevékenység mellett aktívan foglalkozik kritikai és művészettörténeti munkássággal — és ez nagyon is becsülendő. Kettős tevékenységével előbbre viszi a magyar képzőművészet ügyét, és emellett még gyakorló pedagógusként is neveli az új művészet tiszteletére, szeretetére és értésére az ifjúságot.

Mindezt azért kell bevezetőként elmondani róla, mert művészi portréjának felvázolásához az alkotói tudatosság nagyon is hozzátartozik.

Heitler László mindössze 30 esztendős, pápai születésű és ma is Pápán működő tanár és festőművész. A tanítóképző intézetben ismerkedett meg az alapvető rajzi, művészeti problémákkal. Később Pécsett a tanárképző főiskolán képezte magát tovább.

A tanuló évek alatt elsajátított és divatos posztimpresszionista stílusfelfogásban indult el pályáján. Első művei erről tanúskodnak. Festészetének megkülönböztető, sajátos jegyei egy alapvetően lírikus szemléletből fakadnak, — azonban kompozícióinak szigorúan zárt, racionális belső rendje van, amely a látványon túl a képi megjelenítés tudatos módszereivel ér el figyelemreméltó eredményt.

Így válik nyilvánvalóvá képeinek közérthető tartalmi mondanivalója is. Formai megjelenítése és általában részleteiben is jól megmunkált képeinek színvilága lírikus szemléletről tanúskodnak. Egymásba folyó színeinek derűs harmóniája van. Kerüli a túl nagy ellentéteket, legtöbb munkáján csend ömlik szét, — s a végtelen nyugalom, a kor lüktető, zajos mindennapjainak ellentéteként — szellemileg megpihentet.

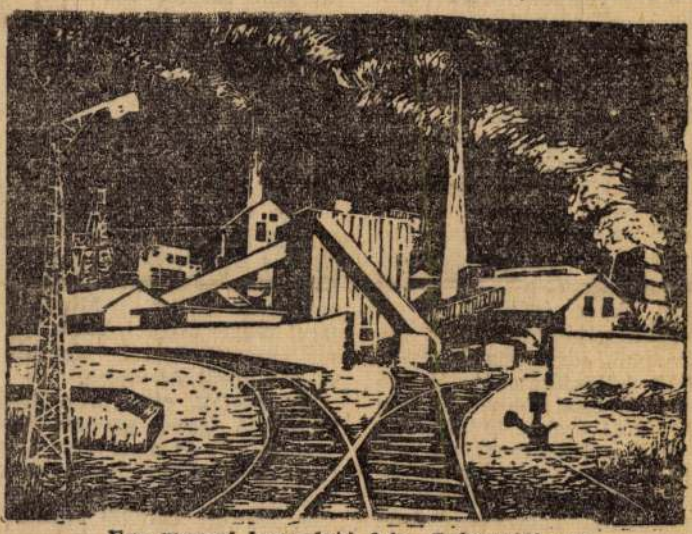

Egy megyei hangulatú kép. Szénosztályozó

Festői élményköre alapjában három középpont köré sűrűsödik. Pápa és a körülötte levő hegyvidék, a közeli Balaton és egy korábbi dalmáciai utazás emlékei. Ezek az utóbbiak Csontváry Kosztka Tivadar művészetéhez hasonló belső lírai feszültséget és külső megjelenítési formákat eredményeztek. Heitler vállalja is ezt a szép örökséget. Alapvető élményforrása az emberi munka, ez serkenti alkotásra, ez teszi gazdaggá tájképeit is.

Végvári János

Nyári érdekességek az AKÖV-nél

- *Megérkeztek a taxi-órák*
- *Kirándulójáratok Sopronba, Tihanyba*
- *Különjárat a Fényesre, Komáromba*

Régi panasza a megyei taxikat igénybe vevő utasoknak, hogy taxióra híján többet kénytelenek fizetni, mint a megtett út alapján járó tarifa. E hét végétől megszűnnek ezek a panaszok. Megérkeztek és rendeltetési helyükre kerültek már a taxiórák, megtörtént a tarifahatárok kijelölése, nincs akadálya, hogy az utasok a taxióra által mutatott díjösszeget fizessék. 18 gépkocsi közlekedik így a közeljövőben, azonban valamennyire szerelnek taxiórát.

Két hete közlekednek közmegelégedésre a Tatabánya-Felső busz-végállomástól a kiránduló járatok. Most vasárnaptól sűrítik a megyén belüli különjáratokat. Jó idő esetén a tatai Fényes-fürdőre 9,10 és 11 órakor indul járat, s ha a szükség megkívánja, a déli órákban is. Visszafelé este 6 és 7 órakor indulnak az autóbuszok Tatabánya-Felsőre. A komáromi strandfürdőhöz Esztergomból indul közvetlen autóbusz reggel 8 órakor és délután fél kettő illetve 3 órakor indul vissza; a később jövők a távolsági járatokkal tudnak eljönni.

Tihanyba és Sopronba például olcsóbb az út busszal, mint vonaton. A tihanyi apátságig, múzeum belépővel együtt, 92 forint a részvételi díj. Oroszlányban is fel lehet szállni, onnan 80 forint.. A soproni kirándulójárat 116 forintért visz a fertőrákosi kőfejtőig, és a jegy árában a belépő is benne van a Fertődi kastélyba, valamint a kőfejtő nevezetességeihez. Mindkét járat reggel 6-kor indul a felsői vasútállomásról és este 10 óra körül ér vissza.

Az AKÖV felhívja e két kiránduló járat utasait: jegyeiket őrizzék meg, mert októberben több menettérti autóbuszjegyet sorsolnak ki, tetszés szerinti belföldi utazásra, a résztvevők között.

A háztáji jégkárokat a jövőben a tsz irodán kell bejelenteni

A közelmúltban jelentős jégverés érte megyénk több községét. Tokod, Ács, Nagyigmánd, Baj, Kecskéd, Környe, Tárkány, Császár, Vértesszőllős határában tetemes kárt okozott ez a kivédhetetlen elemi csapás.

A termelőszövetkezetek többsége és nagyon sok háztáji gazdaság biztosítással védekezik a jégkárral szemben. Így joggal elvárja, hogy kárukat a biztosító lehetőleg gyorsan megtérítse. Ezért ilyenkor legfontosabb teendő a kár azonnali bejelentése. A biztosító csak akkor tudja a károkat megnyugtatóan felbecsülni, ha szakértőik a területet azonnal megszemlélhetik.

A jövőben egyszerűbbé válik a tsz tagok háztáji gazdaságát ért jégkárok bejelentése. Amikor a biztosító szakemberei a közös gazdaságban szemlét tartanak, megállapítják a háztáji gazdaságokat ért károkat is. A szélvihar által okozott szempergés és a gabonaszipoly rágása nyomán keletkezett „ablakos" kalászok miatti veszteség — melyek ugyan hasonlítanak a jégverés nyomaihoz — jégkár keretében nem téríthetők.

A jégkárokat sok esetben csak a betakarításkor lehet véglegesen megállapítani. Addig a kár jelentősen módosulhat: a növény regenerálódhat, vagy további romlás következhet be. Természetesen az olyan súlyos károkat, melyek miatt a terület kiszántásra kerül közvetlenül a jégverés után, végérvényesen rendezi a

Heitler László

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NAPLÓ
Veszprém
1970 APR 25
Szombat, 1970. április 25.
7021

Dunántúli képek

Heitler László kiállítása Gyulán

A Pápán élő művész-tanár, *Heitler László* grafikai munkáiból április 27—május 16 között kiállítást rendeznek Gyulán. A Dunántúli képek című tárlatot április 27-én, délután 7 órakor *Szerdahelyi István* múzeumigazgató nyitja meg a harisnyagyár KISZ „Kiváló" ifjúsági klubjában.

A művészet az ifjúságért — ifjúság a művészetért sorozatnak ez a X. kiállítása Gyulán. Heitler László 15 linóleummetszettel szerepel itt, többek között a tanácsköztársasági sorozatával.

rás mezőgazdasági üzemeiben dolgozó szakemberek járási csoportja. A szervezet aktív közösségi életet kíván kialakítani, bizonyság erre, hogy Ajkán a városi művelődési házban a csoport megalakulásával egyidőben agrárklub kezdett munkához.

A jelentős eseményen közel száz szakember vett részt; megjelent *Vándor József*, a megyei tanács vb. elnökhelyettese, az agráregyesület megyei szervezetének elnöke, a devecseri járás több tanácsi és pártvezetője, képviseltette magát a Mar-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296 188-307

Heitler László

PEDAGÓGUSOK LAPJA

1964 ÁPR 22.

1021

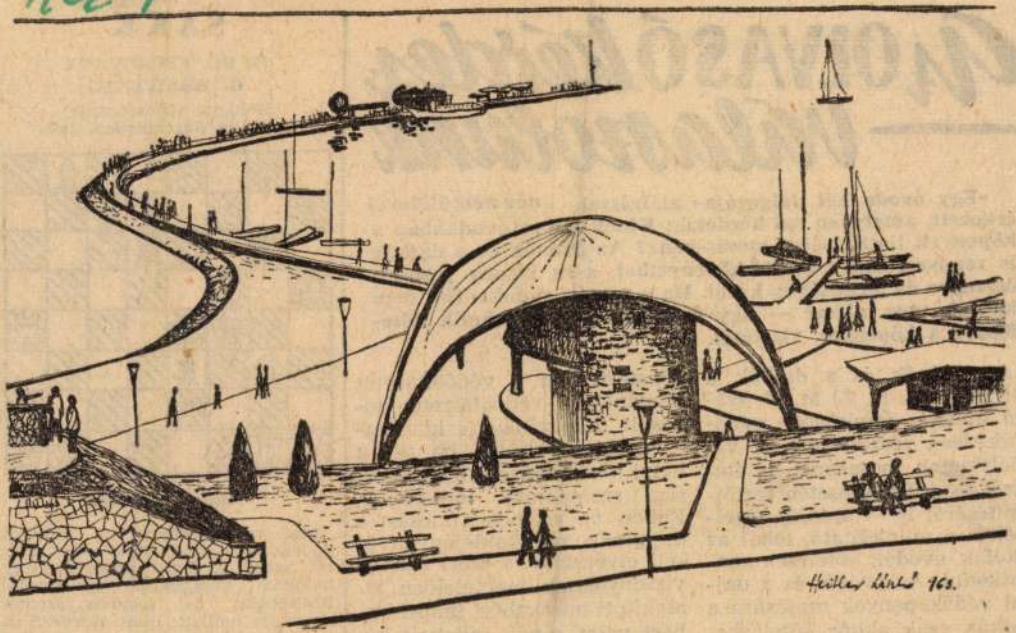

Pedagógus képzőművészek alkotásaiból

Heitler László: Tihanyi látkép

Az OLVASÓ kérdez — válaszolunk

»Egy óvoda két dolgozója« aláírással, név nélküli levél érkezett, amelyben azt kérdezik: Kinek jár az óvodákban a köpenyek tisztításáért mosás-pénz? Az óvónők és a dajkák is rendszeresen mossák köpenyeiket, s ez bizony jelentős összegbe és fáradságba kerül. Ha a mosási munkadíjat nem kapjuk meg, akkor — úgy érezzük — nem tehetik kötelezővé a köpenyek viselését.

Az óvónők és a dajkák a 131/1958. (M. K. 7.) M. M. számú utasítás értelmében *védőöltözetben* részesülnek. A védőöltözetek mosásáról, javításáról — szükség esetén fertőtlenítéséről is — a 18. §. értelmében a munkáltató, tehát az iskolák, óvódák kötelesek gondoskodni. Az óvónői és a dajkai védőköpenyek mosására a dajkák csak akkor kötelezhetők, ha az óvoda gépi mosófelszereléssel rendelkezik. Egyéb esetben a textilneműek tisztí-

egyetértésben a védőöltözetet magának a védőöltözetre jogosult dolgozónak is kiadhatja mosatás céljából, ha ezt a helyi körülmények, takarékossági szempontok indokolják. Ebben az esetben a mosást a dajkának munkaidején kívül kell elvégeznie, s ezért a helyi viszonyoknak megfelelően kialakított munkabért (napszámbért vagy annak indokolt hányadát) kell számára kifizetni. Ha a szóban forgó óvodában gépi mosófelszerelés, illetve a

15. SZ. FELADVÁNY
O. BONIVENTO
Bologna (Olaszország)
L. Italia Scacchistica, 1961.

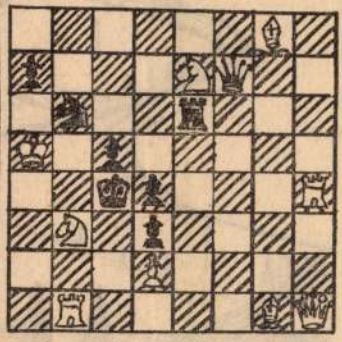

Matt 2 lépésben

Mai rovatunkban egy külföldi pedagógus feladványát mutatjuk be. Szerzője, Oscar Bonivento egy bolognai középiskola igazgatója. Pedagógiai és feladványszerzői munkája mellett, mint szervező és szerkesztő is kitűnik. Ez év elején jelent meg Milánóban egy gyönyörű feladványantológia az ő szerkesztésében, amely a mai olasz szerzőktől nyújt bőséges átte-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Heitler László
KISALFÖLD
1965 OKT 24

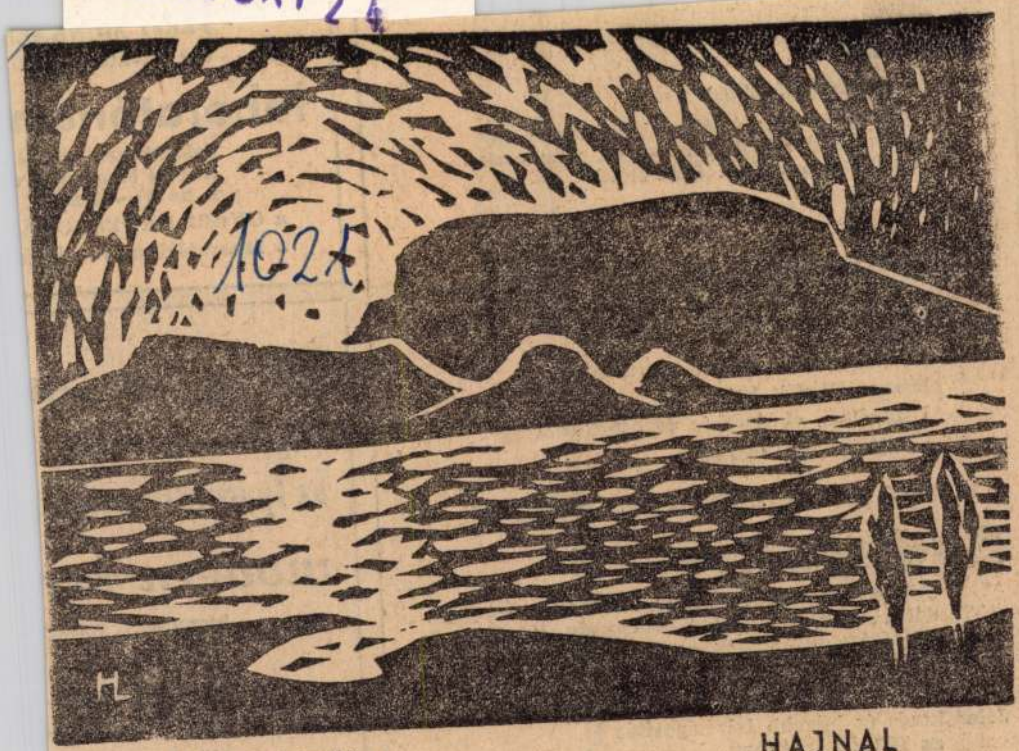

Heitler László: HAJNAL

Pécsre

(ETO MÉRKŐZÉS)

Részvételi díj: (szállodai szállással és étkezéssel) 230,50 Ft. Jegyek már csak korlátolt számban kaphatók!

XI. 7-ÉN

Pozsonyba

(jelentkezési határidő október 28.)

ÉS 21-ÉN.

(Jelentkezési határidő november 15.)

Részvételi díj: 163,— Ft.

Útlevélről, ebédről és városnézésről az IBUSZ gondoskodik.

XI. 14-ÉN: SZÍNHÁZ-SPORT KÜLÖNVONAT

Budapestre

Délelőtt: VERDI: ÁLARCOSBÁL c. operája, délután: Magyar Népköztársaság Kupa döntőjére (amelynek egyik résztvevője a Győri Vasas ETO) jegyek biztosíthatók! Különvonati részvételi díj: 41.40 Ft.

Jelentkezés és bővebb felvilágosítás az IBUSZ Irodában.

Az Üveg- és Porcelá
Nagykereskedelmi V
az Iparművészeti Va

modern ker

bemutatót rende
Aradi vértanúk
mintatermében.
megtekinthető ok
délelőtt 10-től, d

Heitler László
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
SZABAD FÖLD
1965 NOV 14.
1021

A várpalotai szénosztályozó

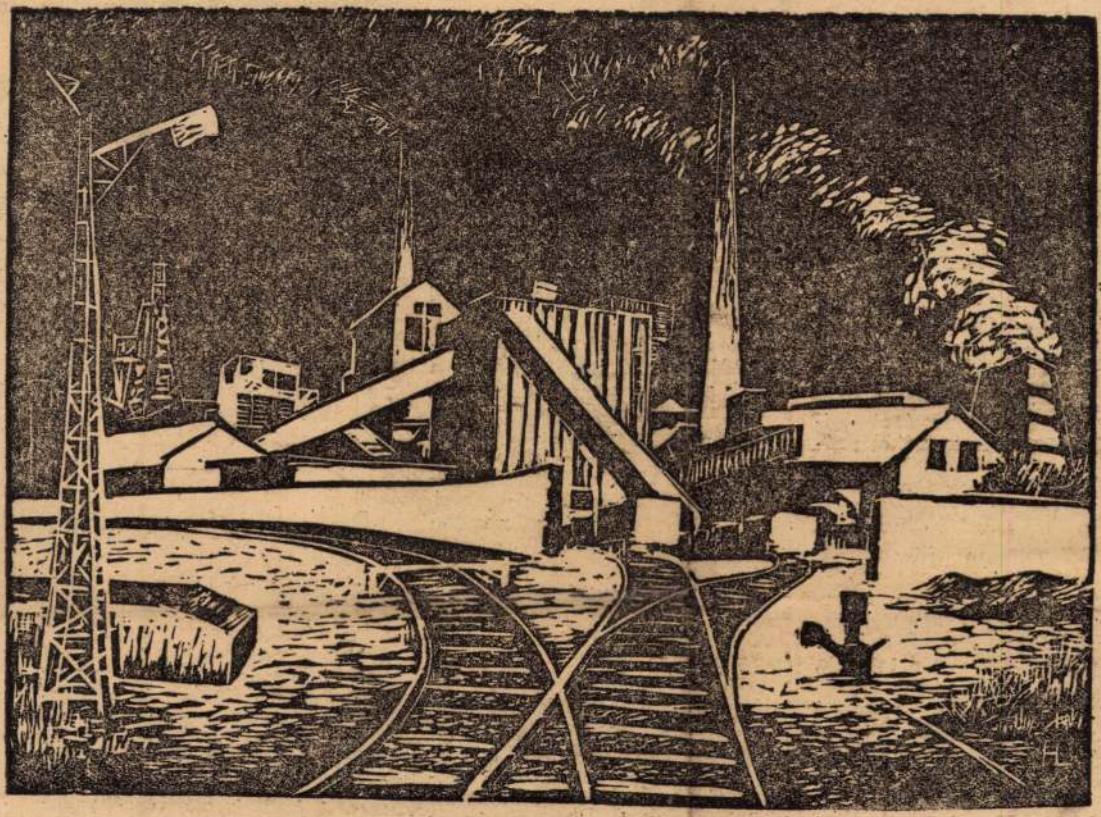

(Heitler László linómetszet

obamester

eszi: bár Oprea „csak" a zem vezetője, 14 mérnök keze alatt s mindenki tarremek szakembertől.
a félreállítja a kipróbált t, elégedett. A kérdezős- elmosolyodik:
Az én élettörténetem egybeesik a gyárnak a hisval... Harmincnyolc éve el az üzem, akkor kerül ide. Kezdettől 1944-ig ez raktorgyár volt, hanem repgyár, ezalatt én repülőt próbáltam ki, mint be- pilóta. 1944-ben a hitlea gyár háromnegyed részét bombázták, majd 1947-ben ek el az újjáépítés tervei, r mint traktorgyárat épífel. Azóta traktorokat próki ..
em volt furcsa a pilóta-, a traktor nyergébe át-

tőségteljesen rámpillant: repülőgépek bombákat k, a traktorok vonta baban pedig kenyér te- Azidőtájt évente néhány repülőgépet gyártottunk, meg 16,200 traktort. Kü- Az ötéves terv végefelé már évi 27.500 traktort át. És valamennyit — vivonalon.
a váratlanul átveszi a riszerepét, kérdezősködni mit tartanak Magyarora brassói traktorokról — hiszen mintegy 3—4 ezer traktort szállítottak Magyarországra —, hogyan váltak be? Mert — teszi hozzá— szállítunk mi *Kubába* is, *Kínába* is és máshová évente vagy 10 000 erőgépet, de mindenütt mások a körülmények s az igények. Amennyire tudom, a brassói traktorokkal általában mindenütt elégedettek, kivéve bennünket, traktorgyáriakat, de ez rendjén is van, ha mi túlságosan megelégednénk magunkkal, abból semmi jó sem származhatna.

Ezalatt egy újabb 65 lóerős, vadonatúj, piros és ezüst színekben játszó gép érkezik a szalag végére, és mivel más azt onnét nem hozhatja le, csak Oprea Victor, sietve ott is hagy bennünket, folytassuk nélküle. Nyeregbe ugrik, körül fürkészi az új gépet, aztán indít, és máris minden idegszálával eggyé válik a géppel: kóstolgatja, színvallásra készteti, még meg is gyötri egy kissé.

A gyártóüzem emberei pedig szívszorongva lesik, elégedett-e a szigorú próbamester, vagy netalán megingatja a fejét. Tudják, *Oprea* nem alkuszik, ő nemcsak a gyártók érdekeit viseli szívén, ő az új traktort a mezőre képzeli, ahol gazdag termést kell kiharcolni vele. De hiszen Oprea Victorban éppen ezt tiszteli mindenki.

Horváth József

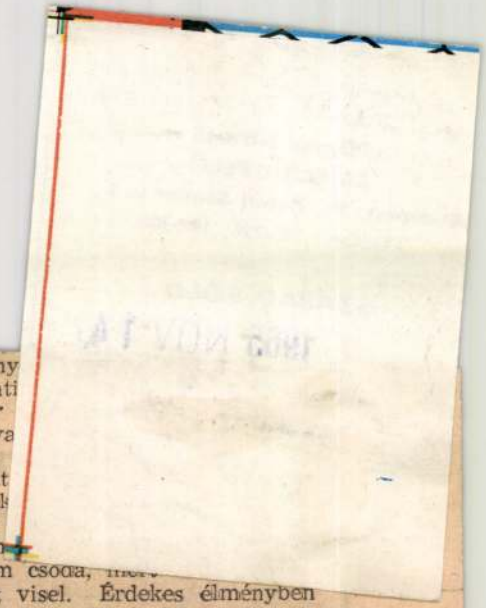

bony
centi
ner
ágya
A
volt
szék
ter
ban
nem csoda,
pőt visel. Érdekes élményben volt része *Doris Mayer* tisztviselőnőnek. Egy este egy zenés kávéházban fagylaltozott. Hozzálépett egy olasz fiatalember, meghajolt előtte, és táncra kérte. Doris lassan felemelkedett ültéből, s amikor már talpon állt, táncosa „Mamma mia!" — Anyám! — kiáltással hanyatt-homlok kifutott a kávéházból.

Nem csoda, mert Doris Mayer magassága néhány centiméterrel meghaladja a két métert.

Polipfogó-verseny

A kanadai Saxe Point öblében évenként megtartják a legjobb vízalatti úszók versenyét. Az öböl vize gazdag nyolckaru polipokban és a búvárruha nélküli versenyzők a víz mélyén élve fogják el a polipokat. A polip súlya 30—35 kiló és csápjai hossza eléri az 1,5 métert. A bajbajutott, veszély esetén megölheti a polipot —, de kiesik a versenyből.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Heitler László

NAPLÓ (VESZPRÉM)

1965 JUL 17

1021

Heitler László: Ivó

1965. július 11.

VESZPRÉM

a tízedik emeletről

Régi kőműveshagyomány szerint ünnepelték tegnap a veszprémi tízemeletes toronyház építői azt a nagyszerű — minden építkezés történetében legnagyszerűbb — pillanatot, hogy a szó szoros értelmében „tetőpontra hágtak". A pillanat szimbólumát, a felszalagozott zöld ágat tegnap óta vidáman lengeti a szél a tizedik emelet sarkán. (Az eseményt egyébként pár nap múlva, csütörtökön, kis, bensőséges összejövetel keretében is fogják ünnepelni, mégpedig ott fenn, a tetőn!)

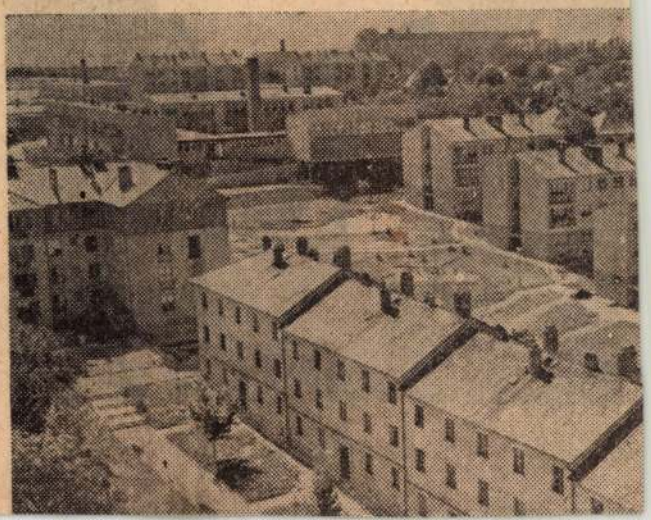

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR KIADÓ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748,340-726

19.75 JUN 8

Népszava

Heitler László

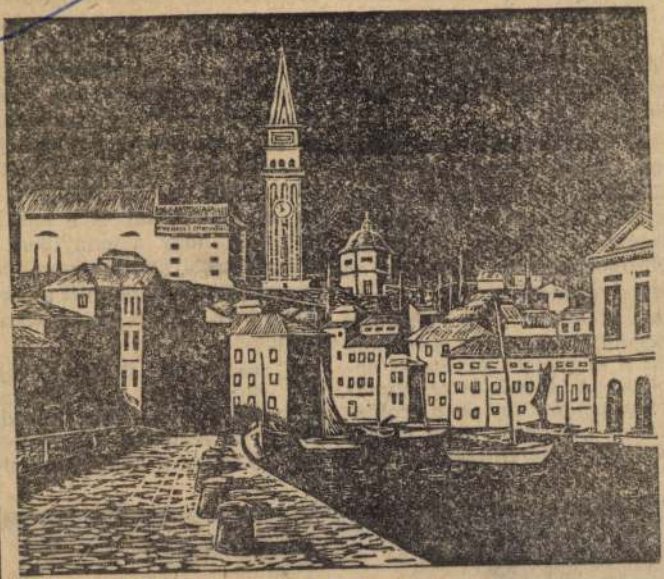

1021 Heitler László: Görög kikötő

puterek és nen
közzétették a v
brit választók
döntött, hogy
ra is tagja ma
Piacnak.

A népszava
sok kérdést vet
dasági és politikai helyzetét il-
letően. *Miért* marad benn az
ország az Európai Gazdasági
Közösségben, ha továbbra is
veszélyeztetett az életszínvo-
nal alakulása, ha gyökeres
megoldást az „igen" sem hoz-
hat a közismert gazdasági ba-
jokra? A *Frankfurter Rund-
schau* például így írt e proble-
máról: *„A közös piaci tagság
pártolói szuverenitásuk elvesz-*

Nem utolsósorban befolyáso
ta a szavazókat az a körül
mény is, hogy amennyiben
kilépés hívei győztek volna,
népszavazás eredményét a par
lamentnek kellett volna szen
tesítenie.

A jobboldali *Daily Teleg-
raph* szerint a „népszava-
zás vakáció volt, miköz-
ben gyülekeztek a viharfelle-
gek". Vagyis: a komoly hatal-

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Heitler László pápai festőművész-tanár

PEDAGÓGUSOK LAPJA

Budapest

1973 JUN 15

MEGJELENT a Veszprém megyei pedagógusok Pedagógiai Híradójának idei második száma. Figyelemre méltó tanulmány olvasható benne egyebek között a felszabadulás előtti oktatás helyzetéről, a korszerű nyelvoktatásról, az önállóságra nevelésről és a devecseri szaktantermi oktatás eredményeiről. A hasznos kiadványt Heitler László pápai festőművész-tanár rajztanulmányai szinesitik.

Napjaink egyik ritkán hangoztatott, bár ugyancsak élő

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1973 JUL 27

Népszabadság

Heitler László

mert nem tudok

1021

HEITLER LÁSZLÓ: VITORLÁSOK

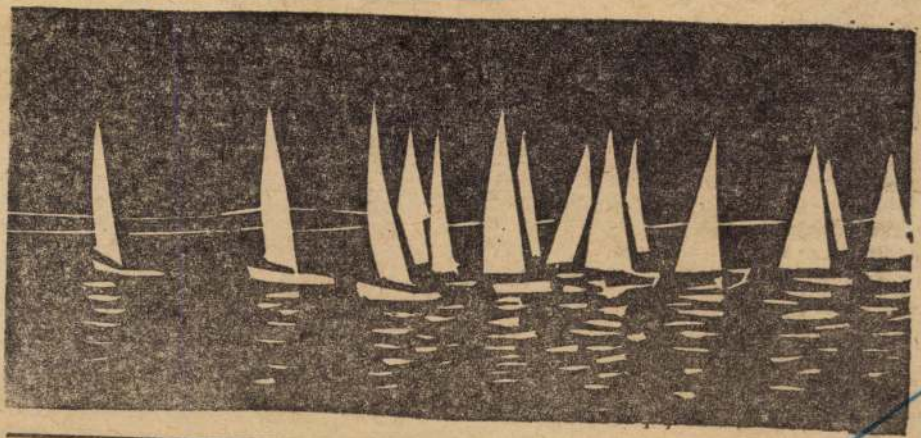

— Szépen meghegyezve szeretném a

pontot. Egyre jobban érdekelt az emberi figura térbe helyezése. Első ilyen képem A zöld szamár volt, amelyben a képarchitektúrának a térbe való áttétele jelentkezett.

(A zöld szamár egy érdekes színházi kísérlet, melynek névadója, tervezője, sőt még pantomim szerzője is volt.)

— Weimarból 1922-ben jöttem haza. 1924-ben a kassai múzeum meghívására egyéni kiállítást rendeztem. Itt keresett fel Hevesy Iván műtörténész és felszólított, hogy vegyek részt egy alakuló avantgarde-színház létrehozásában és tervezzem meg az előadásra kerülő darabok díszleteit. Törtük a fejünket, hogy mi legyen a színház neve, és mivel én azelőtt festettem A zöld szamár című képemet, javasoltam, hogy próbáljuk meg egy ilyen fura címmel. Így lett belőle Zöld szamár.

— *Mi lett a sorsa ennek a színháznak?*

— Az anyagi fedezetet mi adtuk össze, illetőleg Laziczius Gyula, aki bank-

tipikusat; jellemző a diktatórikus, ... kusan handabandázó, fegyverre és gumibotra támaszkodó, kegyetlen elnyomó gépezet is.

A történet egyetlen szálú: három bebörtönzött szenátort kiszabadítanak harcostársai. A film műfajában a kalandosság lírával, az objektív krónika publicisztikai szenvedéllyel párosul. Mindezt kiemeli a filozófiai mondanivaló is: a szabadság fogalma mást jelent az elnyomott és mást az uralkodó osztályoknak. Az osztályharcos állásfoglalás eligazodni segít a társadalmi folyamatokban.

A nagyfilmek kategóriájában az utolsó, harmincegyedik vetítésen a felfokozott érdeklődéssel várt jugoszláv ...

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 JUN 15
PEDAGÓGUSOK LAPJA
Budapest

Heitler László

1021

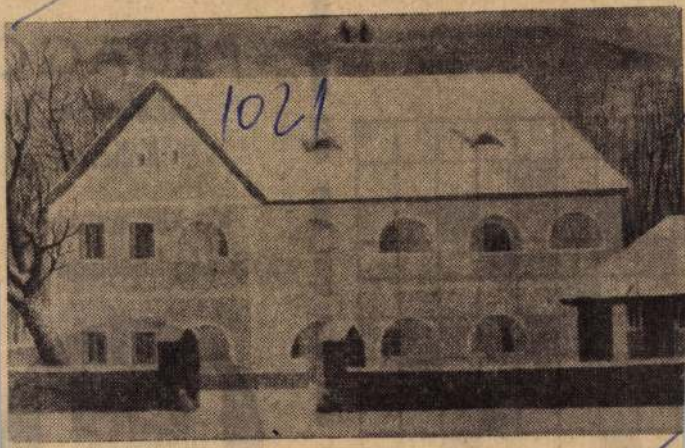

Heitler László: Csárda

lamint vízszin
nészettudós g
. évfordulója
ölapon kérjük
asor 10., vagy

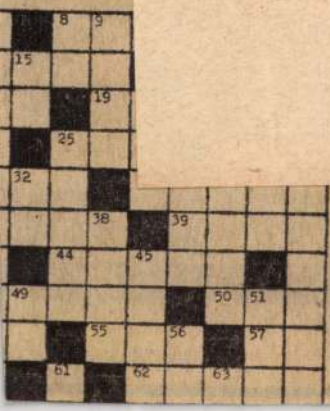

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725
1973 JUL 15
Népszabadság
Heitler László
1021

NAPFELKELTE: HEITLER LÁSZLÓ RAJZA

NÉPSZABADSÁG ✦ VASÁRNAPI MELL

emelkedik a film a művészi áb
magasába: Darien legyőzi gyávas
az önmegsemmisülést választva, n
tolonszalagra diktálja leleplező a
Emberi út, művészi megformálás
jóvátehetetlentől a valamit mégis
tevő megtisztulásig. *Jean-Louis T*
gnant alakítása Darien újságíró sz
ben emlekezetes marad a néző szá

*

Mohamed Shoukri Dzsamil iraki rendező *Szomjazók* című filmje egy sivatagi beduin település kicsiny közösségébe vezeti a nézőt. Nem mondja ki, de felkínálja az elmélkedést: míg a világ nagyvárosaiban a természet függ az embertől s az utóbbinak már a természetet kell óvnia a megsemmisítő szennyezéstől — a föld hatalmas területein a természet elemeitől való függés mindennapos élethalálpróbának teszi ki az embert.

Maroknyi ember néhány nyomorúságos viskóban, évezredes törzsi kötelékekkel összefűzve. Körül az életet kioltó izzó homok. Fent a déli ragyogású kegyetlen ég. A kenyeret a víz adja. De eső nincs, hónapok óta hiába várják. Pusztulnak az állatok, a vetés hitvány szálai kiégnek. Sem sírás, sem ima nem segít. Csak a munka. Két ember: apa és fia hozzákezd a reménytelen vállalkozáshoz, kutat ásnak. Éjjel és nappal a hitetlen, tehetetlen emberek gyűrűjében. Senki

bar, az igazság és a jóság. Az ember nem engedi elpusztítani magát. Amíg erő van benne, az élet felé nyúl. Ha betegen, öregen, aszottan, magányosan, fáradt karokkal is, az életnek int. Mert az élet, bármily szomorú is sokszor, nem más, mint lehetőség: minden pillanatban örömtelire fordulni. Ezért tehát hiába szövik a hálót; ha fennakad is benne vágyaink többsége, hitünk egy része, annyit sohasem foghat el belőlünk, hogy ne volna érdemes élni.

A Sternekund és Reinekund című mese így kezdődik: „Egyszer volt (vagy egyszer lesz) egy gyönyörű szép ország."

Mese, jövő időben. Az eljövendő kommunizmus fénylik fel benne. A kis közlet legszebb darabja ez. Vallomás a l e s z -ről; vallomás a hitről, a meggyőződésről. Nagyon egyszerűen csak annyit mond, hogy egyszer majd szép és jó világ. lesz, talán hibátlan világ, má amennyire az emberi természet ezt le

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Népszabadság

Heitler László

1021 HEITLER LÁSZLÓ: MUNKÁSOK

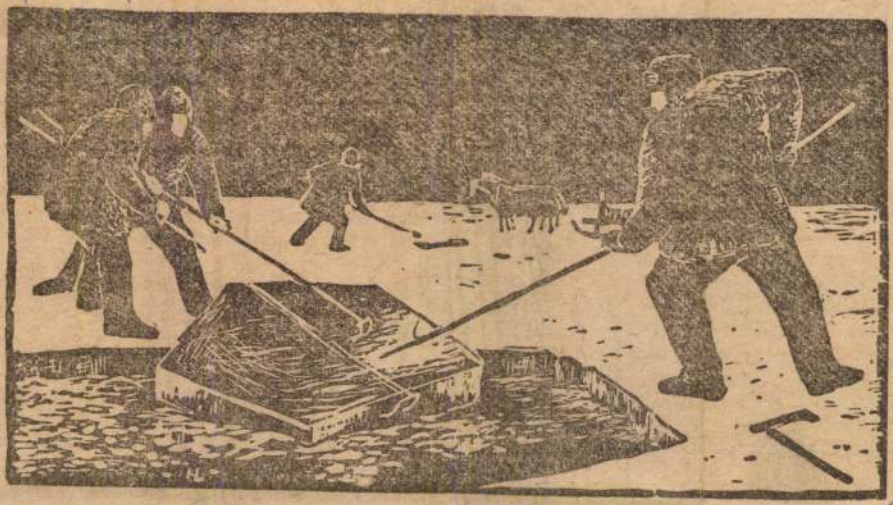

kal megvilágított műtermecskét ép
tetett.

Utunkat új, léckeretű drótkerít
állta el. Szerencsénkre éppen
voltak az egyébként az Alföldön élő t
lajdonosok. Bekéredzkedtünk. Ezt a h
zat s ezt az udvart szép rendben ta
tották; a kivénült szőlőt felújították;
melléképületek s a lakóház is tisztá
barátságosan nyílt ki előttünk. A ha
homlokzatán, a pincegádor fölött ott
volt még a bolthajtásos ívvel lezárt kis
szellőzködő „veranda", amelynek kor
látdeszkáján mindig ott érlelődött né
hány idő előtt lehullt körte, s amelyen
hintaszékébe dőlve úgy szeretett hall
gatva szemlélődni a „Piktor bácsi", hi
szen onnan oly gyönyörű kilátás nyílt a
szeszélyesen lágy lejtésű Kisörsi-hegy
vonulatra. Az egykori orgonabokrok is
megvoltak még, ezek zárták el gyengéd
ágbogaikkal a belső udvart: a ház kis

[illegible] csak nagyon is elszór
tan fel-felvillanó lámpái. S mindenek
felett a tó, amelynek párázatában hol
felmagaslottak, hol a földtől elszakadva
lebegtek Fonyód piramisai, s amelynek
fényittas terében, ha a tó kilépett hét
köznapjai unalmából, minden valamil
lyen fenséges szertartás látomásává ma
gasztosult.

Én főképpen ebben a tündéri békét,
alkotó, teremtve termő csendességet őr
ző-sugárzó környezetben láttam a régi
Egry-házat. Igaz, hogy főként a nyara
lások idején jártam ott, nyílt szívvel,

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

Népszava
1973 JUN 9-

Heitler László

1021

Heitler László: Jégvágás

Czinke Ferenc: Dombok

SZEP SZ

KULTÚRA * TÁRSADALOMTUDOMÁNY * IRO

Balogh István

Utópia vagy ideo

Csaknem húsz éve, hogy *Raymond Aron megjövendölte az ideológiák korának végét a nyugati féltekén*, amikor is a fejlett tőkés országokban — megszabadulva *az intelligencia ópiumától, az ideológiától* — az embereket a tudás és a jövőbe vetett bizakodás vezérli. Az ötvenes évek végén pedig *Daniel Bell* már úgy vélte, már be is teljesedett Aron próféciája: a nyugati értelmiség kiábrándulva a hagyományos ideológiákból, s „egyetértve *a jóléti állam* elfogadásában, a hatalom decentralizálásának, a vegyes gazdálkodási rendszernek és a *politikai pluralizmusnak* a helyeslésében", véget vetett az ideológiák korszakának.

Lehetőségek „víziója"

Úgy tűnik: aligha lehetséges csattanósabb cáfolata ennek, mint amelyet *a hatvanas évek nyugati ifjúsága* adott. Hiszen

> *a jóléttel a rongyos öltözetűket, a fogyasztással az önellátó kommunáikat, a gazdálkodással a nem dolgozást, a technikai racionalitással a kábítószert állították szembe.*

Azt gondolhatnánk: a polgári társadalomnak azzal a törekvésével, hogy a munka, a fogyasztás, a család és a politika révén integrálja azokat, akik helyenként és időnként vonakodnak elfogadni értékeit, normáit, az egyetlen helyes és valóban teljes szakítást az az ifjú nemzedék vitte végbe, amely kiadta a jelszót: *„maradj ki belőle."* Mégis, jóllehet az ideológia végéről szóló tanításon a nyugati ifjúság mozgalma rést ütött, fura mód egyes vonatkozásait egyúttal igazolta is. Mert *Bell szerint* az ideológia korának vége nem jelenti az utópiák végét is: *„Az ideológiák vége nem azonos az utópiák végével, s nem is szabad arra vezetnie. Az embereknek mindig is szükségük volt* vágyálmoktól és cselekedni akarástól uralt *kollektív öntudatban eltakarja a valóság bizonyos aspektusait."* Figyeljük meg, hogy jóllehet az ideológia itt is negatív előjelű, azonban egy meghatározott, csoporthoz kötődik, az utópia pedig látszólag az egész közösséghez. Ezzel függ azután össze, hogy az ideológia közelebb van a realitásokhoz, mint *az utópia*, amely *„Mindentől elfordul, ami a hitet megrenditené, vagy a dolgok megváltoztatásának vágyát gyengitené". (Mannheim: Ideológia és utópia.)*

Engels az utópista szocialistákról, *Saint-Simonról, Fourierről* és *Owenről* írva mondja: *„Mindhármukban közös*, hogy nem az időközben történelmileg létrejött proletariátus érdekeinek képviselőiként lépnek fel. Mint a felvilágosítók, ők nem mindenekelőtt egy bizonyos társadalmi osztályt, hanem mindjárt *az egész emberiséget akarják felszabadítani."* (A szocializmus fejlődése az utópiától a tudományig.) Azt mondhatjuk tehát, hogy az utópia az egész társadalmat akarja megváltani, anélkül, hogy belátná: ez csupán egy alapvető társadalmi osztályhoz kötődve, csak ennek az osztálynak a győzelme révén lehetséges. Ennélfogva *az utópia elszakad a valóságos társadalmi realitástól és feltételektől;* többnek látszik az ideológiánál, valóságosan kevesebb annál. Nem teszi múlhatatlanul fel a kérdést, hogy kinek, mely társadalmi csoport érdekeit fejezi ki.

> Az *ideológiában* azonban szükségképpen *kérdezünk: melyik társadalmi csoport érdekeit fejezi ki, mely csoport szemével, álláspontjáról nézi, vizsgálja a világot.*

A polgári társadalom kiábrándult értelmiségije, aki nem teszi fel, vagy nem meri feltenni önmagának ezt a kérdést, az egyes társadalmi csoportoktól az egész társadalomhoz for-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 ÁPR 15.

Népszava

Heitler László

Heitler László: Varjak

bi közepbal
szocialisták
dali liberális
ingatag több
kormány gy
ták tavaly n
tikai megfig
Giulio Andre
binetje nem
és Itáliának
nyarára van
kormánya. Nem lett igazuk.
Még mindig hivatalban van az Andreotti-kormány. A hangsúly azon van, hogy — *még.*

Az elmúlt héten ugyanis szavazásra került sor a római parlamentben. A kormány *gazdasági programja* feletti vita végeztével, *csak az újfasiszta képviselők támogatásának* köszönhették, hogy többséghez jutottak. *Nélkülük* a parlament alighanem a kormány gazda-

Heitler László 1

pápai müvész, először Pápán, Esztergomban, Tapolcán majd a Győri mücsarnokban volt tárlata. Mestere Cziráki Lajos volt. A győri tárlaton 35 alkotásával szerepelt tempera, olaj, mesztetekkel egyaránt.

Rajztanitás 1974/1/28,29
Salamon N: Vidéki tárlatok

Heitler László 2

Alkotásai a népi kultura,népi épitészet értékeit tárja fel.Megmutatja a barokk és klasszicista falut igy Borház, Csárda, Bakonyi emlék cimü alkotásait a fehér szinek gazdagsága jellemzi.

Rajztanitás 1974/1/29

Heitler László 3

Metszetei egyszerüek igy a tárlaton szereplő Jégvágók és Pulykapásztor cimü alkotásai is.

Rajztanitás 1974/1/29

Gleitler László

festőművész 35 művét bemutató kiállítás nyílt tegnap az esztergomi Pelöpi Művelődési Központban.

Magyar Hírlap 1973/158 11 old.

Heitler László (festő)

A XVI. őszi Balkonyi Tárlaton részt vett művével.

Népszava, 1974. nov. 22. 102. cf. 273 sz. 4 p.

alambósz öreget

— *Még bejártam a fővárosba. Ez időben a járműtelep volt a munkahe-*

lyett hat), 3. napközi otthon, 4. óvoda, 5. művelődési ház, 6. tejüzem, 7.

A közelmúltban vaskos összeállítással végzett. Megírta Érd város 1945

De hát ezt róla, mert ez gánügynek t

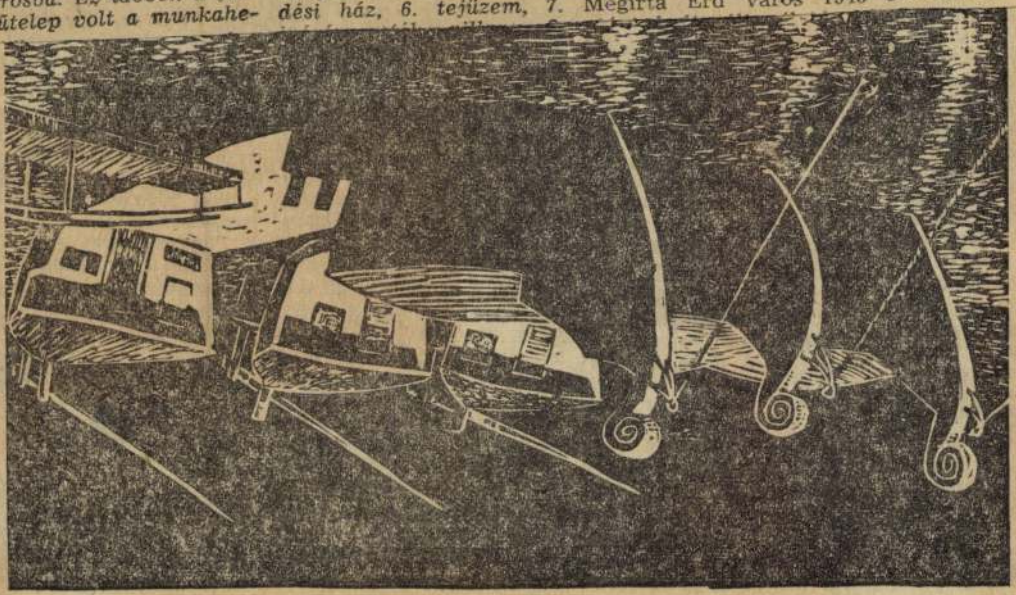

Heitler László

Heitler László: Görög kikötő

Nápszava, 1975. jún. 8. 103. cf. 133sz. 8p.

Heitler László

Heitler László: Görög kisváros

Népszava, 1975. máj

Kleitler László

Hó olaj 30x40

XIV. Szegedi Nyári Tárlat
1973. júl. 22 – szept. 16.

Heitler László, festő

Pápai festőművész. Kiállít Esztergomban.

Bodri Ferenc: Képzőművészeti Krónika – Esztergomi hiradás 683–687.

XVI

JELENKOR, Pécs, 1973. júl.-aug. 7–8.

Heitler Dániel festő

Esztergomban megnyílt tárlatán
35 festményét, grafikáját mutatja
be.

— h. Hír

Népszabadság, Bp. 1973. jún. 10.

Heifler László

Borház olaj-temp. 70x50

6. Balatoni Nyári Tárlat
Balatoni Múzeum, Keszthely 1977.

Heitler Károly, grafikus

Mellett: Kép.

Heitler Károly: Munkások M. 8.

Népszabadság, Bp. 1973. jún. 24

Heitler László

Hajnali hó olaj 70×100cm

XVI. Szegedi Nyári Tárlat
1975 Jul–Aug.

Heitler Károly

A Veszprémi Bakony Múzeumban 1973. nov. 6-án rendezték 15. őszi veszprém megyei képzőművészeti tárlaton nívódíjjal tüntették ki.

Népszava, 1973. nov. 7. 101. évf. 261 sz. 19.

Heitler László

Favágók (grafika)

Népszava, 1974. júl. 13. 102. evf. 162 sz. 7 p.

Heitler László

Pápai lóbaskáz (grafika)

Népszava, 1974. júl. 13. 102. évf. 162 sz. 7p.

Heitler László

Borház olej temp. 70x50

6. Balatoni Nyári Tárlat

Heitler László 1.

Cziráki Lajos vezette a pápai Heitler László első lépését is, aki több kis város (Pápa, Esztergom, Tapolca) után, a győri Műcsarnokban állított ki. A sokoldalú tanár festő mintegy harmincöt alkotását-temperákat, olajkompozíciókat, metszeteket-vonultatta fel kellő szerénységgel. Tárlata komoly érdeklődést ébresztett, szép sikerrel zárult.

Salamon Nándor: Vidéki tárlatok.

Rajztanítás 1974/1 28-29 old

Heitler László 2

Az útkeresés csapongó évei után, a látott anyag a bizonyíték. Heitler megtalálta azt a téma és gondolatkört, amely művészalkatának a legmegfelelőbb. Kisvárosi nézőpontjából, olyan problémák megfogalmazására vállalkozik, amely egyetemesen magyar, egyszersmind közép-európai is.

Salamon Nándor: Vidéki tárlatok.

Raptanitás 1974/1 29 old.

Heitler László 3

Bolyongásai, a szülőföld feltárása döbbentette rá; a népi kultúra, a népi építészet értékeit e tájon is elnyeléssel fenyegeti mechanizálódó századunk. Életformát vált a parasztság, szabadului igyekszik a régi élete rekvizitumaitól. Az utolsó órák érkeztek el a megmentésükre, s ha ez nem megy, legalább megörökítésüket el kell végezni.

Salamon Nándor: Vidéki tárlatok.

Raptanitás 1974/1 29 old.

Heitler László 4

Ez a szándék indította a dunántúli népi
építészet legszebb alkotásainak megfestésére. A
barokk és klasszicizmus falun becsapódott, tisz-
tult elemei alkotják a képek tárgyát: hornlok
zatok, tornácok, malmok, kapuk, csárdák.
Dokumentum szerepük kétségtelen, de többet
jelentenek Heitler átfogalmazásában ennél.

Salamon Nándor: Vidéki tárlatok.

Raptanitás 1974/1 2 gold

Heitler László 5

Egy jellemzően egyéni, a geometrikus szemlélet irányába kapcsolódó, tiszta, korrekt festészetet határoznak meg, amely témájában parasztgyökerű, a formai megoldás dolgában jellegzetesen modern. Érdeme, hogy a mertaniasság nem változtatja rideggé, hűvössé a képi élményt. Mély tisztesség, féltő-óvó hagyomány- és emberszeretet a fehér színek gazdag variációjában megszólaló festészet sajátja. (Borház, Csárda, Bakonyi emlék).

Salamon Nándor: Vidéki tárlatok.

Rajztanítás 1974/1 29 old.

Heitler László 6

Temperain, olajain közvetve érezzük az ember jelenlétét, noha tárgyi valóságában nincs jelen. Metszetein pótolja a figurális ábrázolás hiányát. Intim pillanatokban, foglalkozása gyakorlása közben ragadja meg a modelleket, hogy végtelen egyszerű eszközökkel, néhány jellemző folttal, karakteresen vésett vonallal emelje egyszerű, dolgos társainkat a művészet szférájába (Jégvágók, Pulykapásztor.

Salamon Nándor: Vidéki tárlatok.

Rajztanítás 1974/1 29 old.

Heitler László

Halbrn (grafika)

Népmara, 1974. febr. 3. 102 elf. 28 n. 8 p.

Heitler László

Havas Ház temp. 50×80 cm

XIII. Szegedi Nyári Tárlat
1972. jul.–szept.

Heitler László

Részvétel a kiállításon
(A katalógust ld. Bányai Erzsébetnél)

XIII. Veszprém m-i Őszi Tárlat
1971. nov.

Heitler László, festő- és grafikusművész

a huszadik ez a mostani szegedi nyári tárlat a Horváth Mihály u.-i képtárban.

A művész „Bakonyi emlékek" c. képén, (emlétve) a kékesfehér derengésben, mintegy a múltból visszatekintő öreg ház-a szerepel.

Sass Ervin: Nyári tárlat szegeden.
Békés Megyei Népújság, Békéscsaba, 1979 aug. 5.

Heitler Lajos (1937 -

Mulandóság, olaj, farostlemez

Dévényi Iván magyűjteményének kiállítása
Győr, Múzeumi képtár - 1977.

Heitler László, festő

HÁROM KIÁLLÍTÁS EGY MEGYÉBEN. Győr-Sopron megyében három új kiállítás nyílt meg; a győri Műcsarnokban a városi fotóklub jubileumi tárlata, a mosonmagyaróvári Hansági Múzeumban a régi Mosont és Magyaróvárt idéző fotótárlat, a csornai művelődési központban pedig Heitler László festőművész kiállítása.

8.

Hír

Népszabadság, Bp. 1978. aug. 8.

Heitler László, festő- és grafikusművész

a XX. Veszprém megyei Őszi Tárlaton szerepelnek a művész művei, melyek bármily finom szürkefehérben tartattak, csak tankönyv-illusztrációkként foghatók fel. /említve/

Oelmacher Anna: a XX. Veszprém megyei Őszi Tárlat. Napló /Veszprém/, 1979. dec. 1.

Gleitler László, festő

Losonci Miklós: a Balaton-galériában.
Pest Megyei Hírlap, 1974. ápr. 6.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

NAPLÓ /VESZPRÉM/

Heitler László

1978 JAN 14

1021

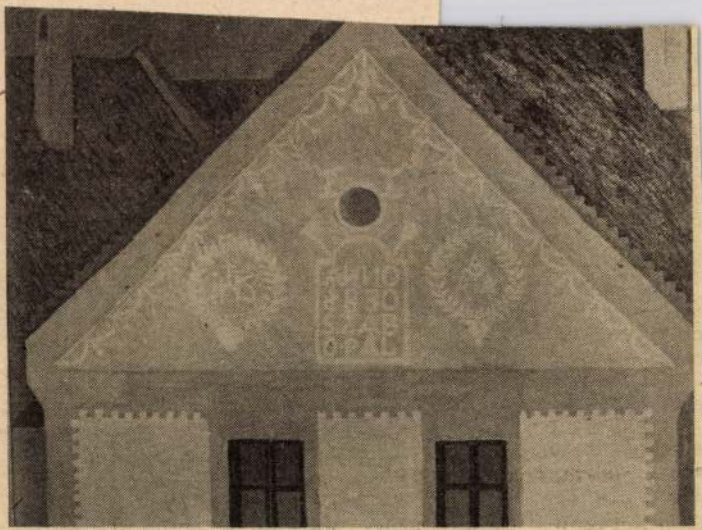

Heitler László: Iratos ház
(Fotó: Borbás János)

munkába,
özben szelle-
eltunyulnak,
ıkarnak hagy-
c. De úgy,
et lelik...
énytelen dip-
nkások való-
gédmunkások.
il lehetnének
s köznapi ér-
több azok
ıiséginek len-
dolga, sokkal
ságé és tevé-
gyarapítása
zás készségé-
értelmesebb
Amire a kom-
ıészetesen tö-
k keményeb-
an kényelem-
vatjában sod-
lményeik folyt-
teinknek nem

nak p
a mű
pazarl
ző... I
kor se
fölmut
ban er
nem a
hátrán
indulva

osztályt se igenylő de jövedelmező munkát végeznek, ugyanakkor kiszorítottak más rátermetteket az egyetemről. Büntetlenül.

Céltudatosabb pályairányítás, ösztönzőbb kereseti lehetőségek vagy mi segíthet efféle veszteségek megelőzésében? A kényszerpályák okozta társadalmi gond enyhülésével együtt a műveltség karbantartásának és fejlesztésének igénye erősödik. Azt hiszem, döntően közrejátszik ebben, menynyit és hogyan követelnek meg a munkahelyek. Nem kevésbé az ember önbecsülése. Hogy ne szilveszterenként megújuló puszta elhatározása legyen, hanem tényleg

Heitler László, festő

□ HEITLER LÁSZLÓ festőművész kiállítását Rab Zsuzsa költő nyitja meg holnap délután 5 órakor a Csepel Galériában.

–: □ Heitler László

Esti Hírlap, Bp. 1980. ápr. 21. 2.

Heitler László, grafikus

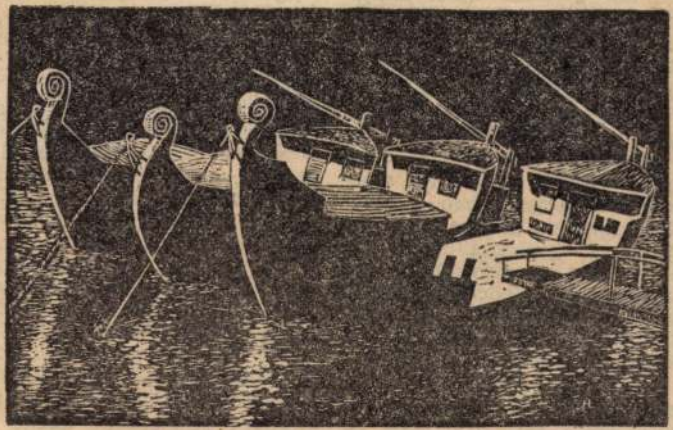

HEITLER LÁSZLÓ METSZETE.

Heitler László: Metszet

Népszabadság, Bp. 1980. jún. 29.

12.

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1980 JUN 29

Heitler László, festő-é

NÉPSZABADSÁG

grafikusművész

1021

HEITLER LÁSZLÓ METSZETE.

játékos balladát jó néhá-
n itt olvashatjuk először. Az
, gyűrűjét — és egyik válto-
an a gyermekét — otthagyó
onyról szól ez a mű. Őt kér-
eti valaki (valószínűleg a sa-
lelkiismerete), s arra vála-
gat ő olyan szavakkal, ame-
en érezni az abban a hely-
en annyira megiramodó idő
ját, s egyszersmind súlyát.
den perc nyomasztóbbá teszi
sszony cselekedetét, ahogyan
gja: vétkét. Csökkenti az esé-
annak, hogy visszatérhessen
aládjához tragédia nélkül, az-
az örömmel, amely után any-
a sóvárog. „Ha az itt vóna" —
dja arról, amit otthagyott —,
t perdülnék, / mint a kari-
A tragikus-komor és a ra-
ó-játékos tűnik itt át egy-

osi
vál
ma
be
ne
ly
fe
az
ép
v
r
a
n
h
ő
t

S akkor újra el
a kötetet, fellelve benne és pole-
mikusan kiemelve belőle sok
olyat, amire mi most nem figyel-
tünk.

Héra Zoltán

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1078 JAN 7
TOLNAMEGYEI NÉPUJSÁG
Heitler László

1021

Nádvágók

Heitler László linómetszete

Szöveg nélkül
(A Weltwoche

EGY PÁRIZSI JÁTÉKBOLT

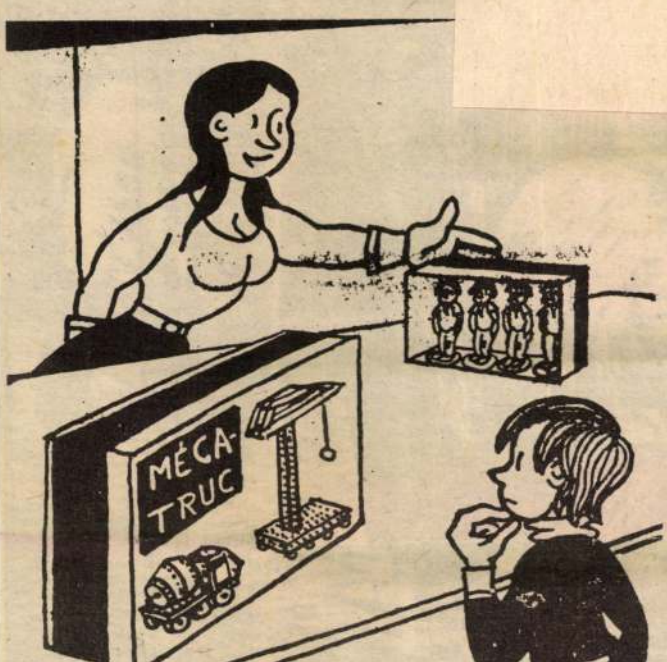

És a kis építőjátékhoz itt vannak az aranyos, műanyagból készült munkanélküliek is. (Jean Effel karikatúrája — KS)

MAKACS ELADÓ

— Ezt a japán könyvet ajánlom, uram.

— Köszönöm, de nem tudok japánul.

— Vigye ajándékba a nagynénjének!

— Nincs nagynéném. Kettesben élek a macskámmal.

— Mégis vigye el, legalább hozzávághatja a macskához, ha az felmérgesíti önt.

JÓSNŐNÉL

— Uram, ön hamarosan egy magas, szőke, karcsú, gyönyörű, szép és gazdag nőt vesz feleségül.

— Csodálatos! De mit csinálok majd az alacsony, kövér, fekete, csúnya feleségemmel, akinek egy fityingje sincs?

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPÚJSÁG
Szekszárd
1979 NOV 25

Heitler László festő- és grafikusművész
1021

Barokk

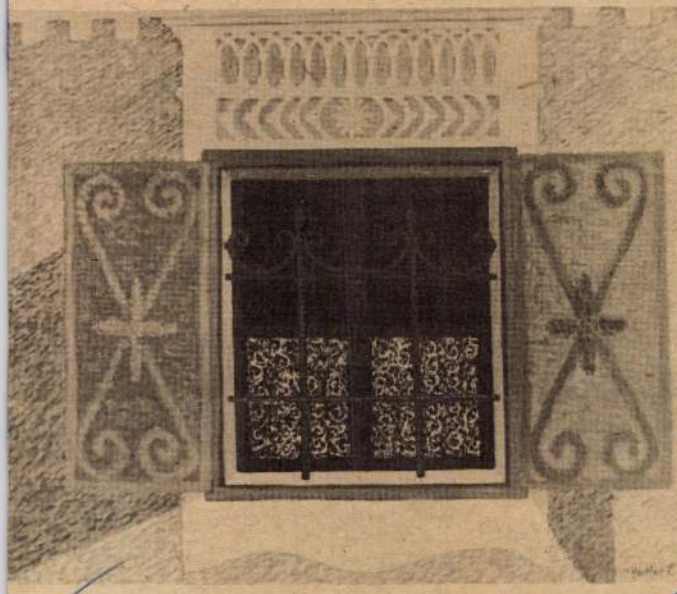

Heitler László festménye

akóstoló

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

TOLNAMEGYEI NÉPUJSÁG

1978 MÁR 21

Heitler László

1021

Vörös katonák

Heitler László linómetszete

feltételekkel

Bizottság mostani ülése — nem statikus fogalom, sőt változása gyors, a tegnapi élenjárók szintje mára esetleg csak a középmezőnyt jelenti, s holnapra a sereghajtókat. Az ülésről kiadott közleményben — s a határozatban, ami később ugyancsak nyilvánosságra kerül — ezért foglalják el a főhelyet a hosszú távú fejlesztés irányelvei, s ezért helyeződik a hangsúly az élelmiszeripar eddiginél gyorsabb korszerűsítésére, illetve a mezőgazdasági termelés szerkezetének a bel- és külföldi igényekkel egyező kialakítására.

Rengeteg tennivaló sűrűsödik a vezető párttestület állásfoglalásában, hiszen a dinamikus fejlődés fenntartásához — s általában a kukoricatermelés, a hazai fehérjetakarmány-bázis bővítése éppúgy elengedhetetlen, mint a zöldség- és gyümölcstermelés fokozása, az élelmiszeripar technológiai rekonstrukciója, a tároló- és hűtőtérhiány fölszámolása. Kapcsolódó, egymással többszörös kölcsönhatásban álló tényezőkről van szó. azaz — s gyakorlati tapasztalatok erősítik az intelem szükségességét — nem elég egyik vagy másik területen elérni a célt.

Tudósítóink írják

Társadalmi n

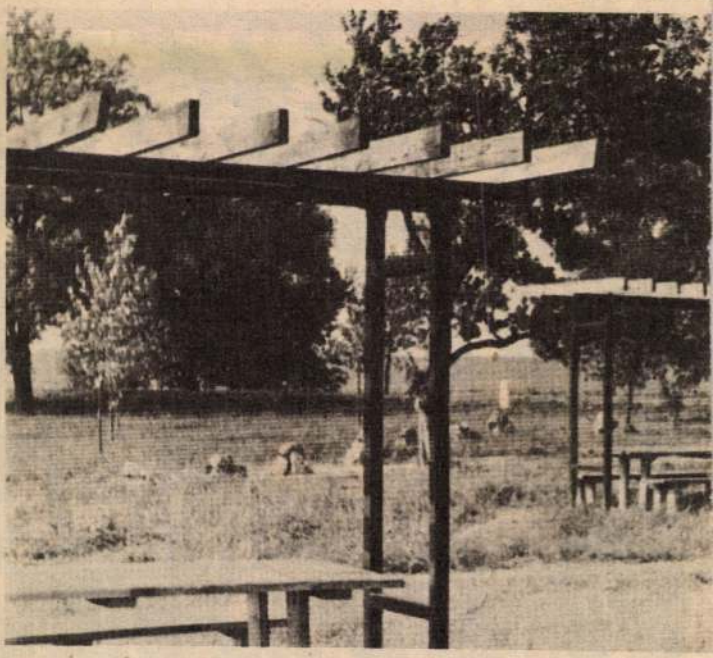

A gyógyfürdő közelében létesített autóspihen

(Folytatás a 1. oldalról)

teljesítette ezt a tervet, hisz 1977 végéig már 8,5 millió

a város területén, s azok rendszeres karbantartásáról, felújításáról folyamatosan gondoskodnak

Jégvágók

Heitler László

Heitler László linómetszete

Talva m. Népszág, 1978. febr. 5.

A Dong Ha-i villamosenergia-állomáson az utolsó simítá-sokat végzik egy 35 kW-os transzformátoron

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1975 AUG 20

NÉPSZAVA

Heitler László

1021

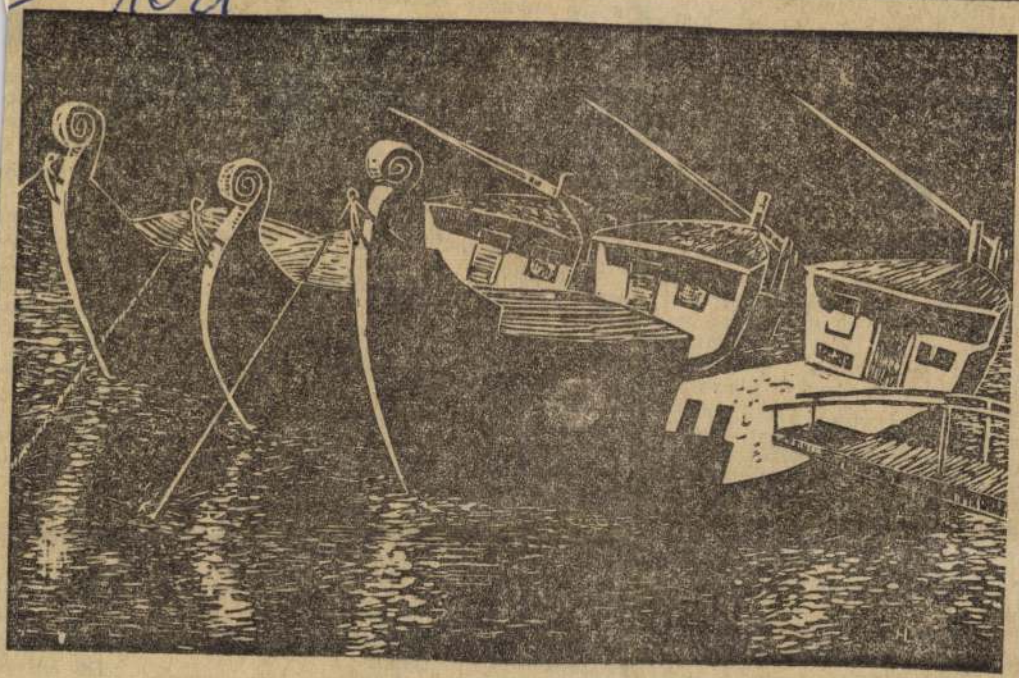

Heitler László: Halászbárkák

idejére lakóbelit szerezzen az érdieknek. A tüzelőt már megígérték a várpalotai bányászok, és a vidéki postahivatalok vezetőinek segítségével sikerül a burgonyaellátást is biztosítani.

Következő tavasszal palántakertészetet rendeztek be Hoitsy Andor kertjében, majd *15 ezer palántát* osztottak szét a lakosságnak. Hamarosan két tanfolyamot szerveztek; a nőknek és a gyermekeknek szabás-varrást, kukoricahántcsfonást tanítottak. Hoitsy Andor a házipar szerepéről tartott előadást. Az új gazdáknak tanfolyamot szerveztek a gyümölcsfák metszéséről.

1947-ben megszervezték az érdligeti leány-népfőiskolát.

— *Ekkor már Érden dolgozott?* — kérdem a galambősz öreget.

— *Még bejártam a fővárosba. Ez időben a járműtelep volt a munkahelyem.*

az asztalra egy g
tudósítást. Valós
port, melyhez az
a múlt esztendő
föl falujáró útj
lyén, Körösté
„Nos, most látogassunk e
25 év után Árpád fejedelem egykori pihenőhelyére. A beláthatatlan tanyavilág sík területén áll egy földhalom, közepén egy emlékmű. E halmon pihent meg Árpád vezér, a honfoglaló.” Az új honfoglalók szemét 1948—49-ben ezen a fehér homlokzatú házakkal meghintett vidéken nyitogatta a posta járműtelepének autogénhegesztője. Múlt esztendőben útra kelt, s följegyezte mindazt, amit most láthatott, tapasztalhatott. Egy 73 esztendős öregember, aki kíváncsi mindenre. aki ujjait még az élet ütőerén akarja tartani... Olvasom a tudósítását: *„Felszabadulás utáni létesítmények: 1. orvosi rendelő, 2. általános iskola bővítése (két tanterem helyett hat), 3. napközi otthon, 4. óvoda, 5. művelődési ház, 6. tejüzem, 7. ivóvízvezeték, villany, 8.*

kezet
kotója, affele
ként alkalmazta kis
műhelyében. Ebbeli készségét azóta sem adta föl: Hoitsy Andornak számtalan újítását fogadták el az utóbbi évtizedben, s ma is szinte hetente előszikrázik belőle egy-egy ötlet. Hasznos apróságokat szerkeszt, nemrég összeszerelt például egy félóra alatt fölállítható olcsó víkendházat is.

— *A nagyoktól tanultam, hogy mindig kísérletezni kell.* Fejes Jenőtől azt, hogy a műszaki előítéleteket is le lehet győzni... Annak idején egy emeleten dolgoztam *Asbóth Oszkárral*, a helikopter feltalálójával. Tőle a kísérletezés türelmét lestem el.

A közelmúltban vaskos összeállítással végzett. Megírta Érd város 1945 utáni kulturális életének

— Ugye ő
tésű?

— *Pozsony*
a harmincas
lentem meg.
telek, fölhúzt
nak egy házi

— *Azóta s*
dért cseleksz

Villanásnyi
nyíti az a
Honnan a kita
rat a töréker

A szélborz
alatt, velem
az öregembe
család sarjad
a 48-as min
dolgozott, nag
suth Sarolta,
külf Szeged
Lajos család

De hát ez
róla, mert ez
gánügynek t

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1982 JAN 21

NAPLÓ (VESZPRÉM)

Heitler László festő- és grafikusművész

1021

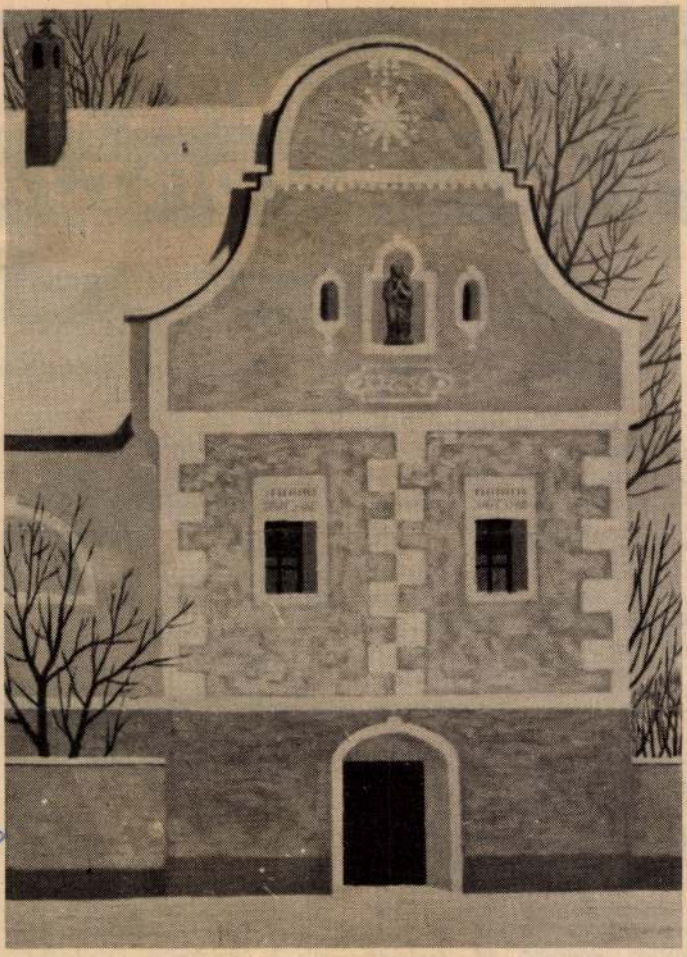

Bakonyi népi építészet témájú festményeket állított ki Budapesten a Magyarországi Németek Demokratikus Szövetsége a pápai Heitler László műveiből. A kiállítás január 15-én nyílt meg „Mai magyarországi német képzőművészet" címmel. A képen Heitler egyik bemutatott festménye.

Ma este ünnepélyes megny

Holnaptól három napon át versen

Szervezők, rendezők, versenybírók rajtra készen várják az ország minden részéből, és Budapestről érkező fiatalokat Zircre, illetve Eplénybe a XVIII. téli úttörő-olimpia havas számainak országos döntőjére. A megyék és a főváros legjobbjai nyolc számban mérik majd össze tudásukat, nyolc számban avatnak bajnokokat.

A több száz résztvevő szakvezetőik – és számos szülő – kíséretében ma érkezik Zircre, ahol este 19 órakor lesz az ünnepélyes megnyitó. A fiatalok a szakmunkásképző intézetben gyülekeznek, majd onnét érkeznek az ünnepség színhelyére a Rákóczi térre. Itt lobban fel az olimpiai láng és kúszik magasba az olimpiai zászló. Utána a sportolók elvonulnak szállásheljeikre és gondolatban is készülnek a várhatóan izgalmas, nagy versenyekre. Az ünnepség után ...be 21 órakor lesz a csapat-

lövészek (biatlon), az óriás műlesiklók mérik össze tudásukat, valamint a szánkóverseny második fordulóját tartják. 25-én vasárnap pedig a fiú és a leány sífutó váltót bonyolítják le. A versenyek mindennap reggel kilenc órakor kezdődnek. A résztvevőket különbuszok viszik az eplényi pályára. Az ünnepélyes eredményhirdetés vasárnap délután 15.30 órakor lesz. A záróünnepséget

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Heitler László festő- és grafikusművész

KÖNYVVILÁG

1982 JAN

1021

Heitler László: Pásztor János
(Corvina, A művészet kiskönyvtára)

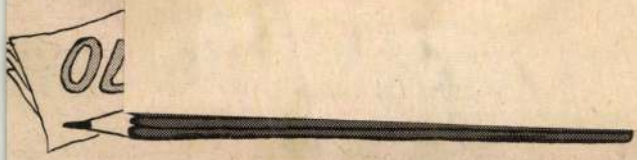

Minden t. hazai és külföldi előfizetőnknek és olvasónknak, külső munkatársainknak, a kiadók és terjesztő vállalatok dolgozóinak köszönjük az új esztendőre küldött jókívánságaikat.

Tisztelt Olvasóink! Év eleje lévén, néhány, az Önök által szinte napról napra ismétlődő kérdésre szeretnénk e helyen egész esztendőre érvényes választ adni.

Az előfizetni szándékozó hazai olvasóink részére szívesen küldünk csekkbefizető-lapot. Címünk: Budapest, Vörösmarty tér. 1. 1051.

De előfizetni nem szerkesztőségünknél, hanem bármely postahivatalnál, vagy a Posta Központi Hírlap Irodánál lehet, címe: 1900 Budapest, József nádor tér 1.

A Könyvvilágot is, mint minden más lapot, a posta terjeszti. Ha a kézbesítéssel kapcsolatban bármilyen probléma adódik, pl. nem kapják meg a lapot, vagy késik a kézbesítés — panaszaikkal a gyorsabb orvoslás érdekében **közvetlenül ahhoz a postahivatalhoz forduljanak,** ahol előfizettek. Oda kérjük a lakcímváltozást is bejelenteni.

A Könyvvilág könyveladással, könyvterjesztéssel nem foglalkozik. Könyvrendeléseiket szíveskedjenek minden esetben a könyvesboltoknál, az üzemi és falusi könyvbizományosoknál, vagy a területileg illetékes könyvterjesztő vállalatoknál megtenni.

Hibaigazítás: Lapunk múlt évi októberi száma **Kiadóink jelentik** rovatában Neubauer Pál Jóslat c. regényéről azt írtuk, hogy „mindeddig csak német nyelven jelent meg". Ebből arra lehet következtetni, hogy magyar nyelven ez ideig nem jelent meg. Pál László szolnoki olvasónk jelezte, hogy birtokában van az 1944-ben megjelent első magyar nyelvű kiadás. Így igaz. Köszönjük észrevételét.

Múlt évi, novemberi számunk 15. oldalán lévő képaláírás helyesen a következő: **Csillagmintás terítő Légrádi Istvánné — Tamás Tihamérné Lakásdíszítő kézimunkák c. Minerva-kiadványból.** A szerzőktől és olvasóinktól elnézést kérünk.

Heitler László, festő- és grafikusművész

Betlehemezők

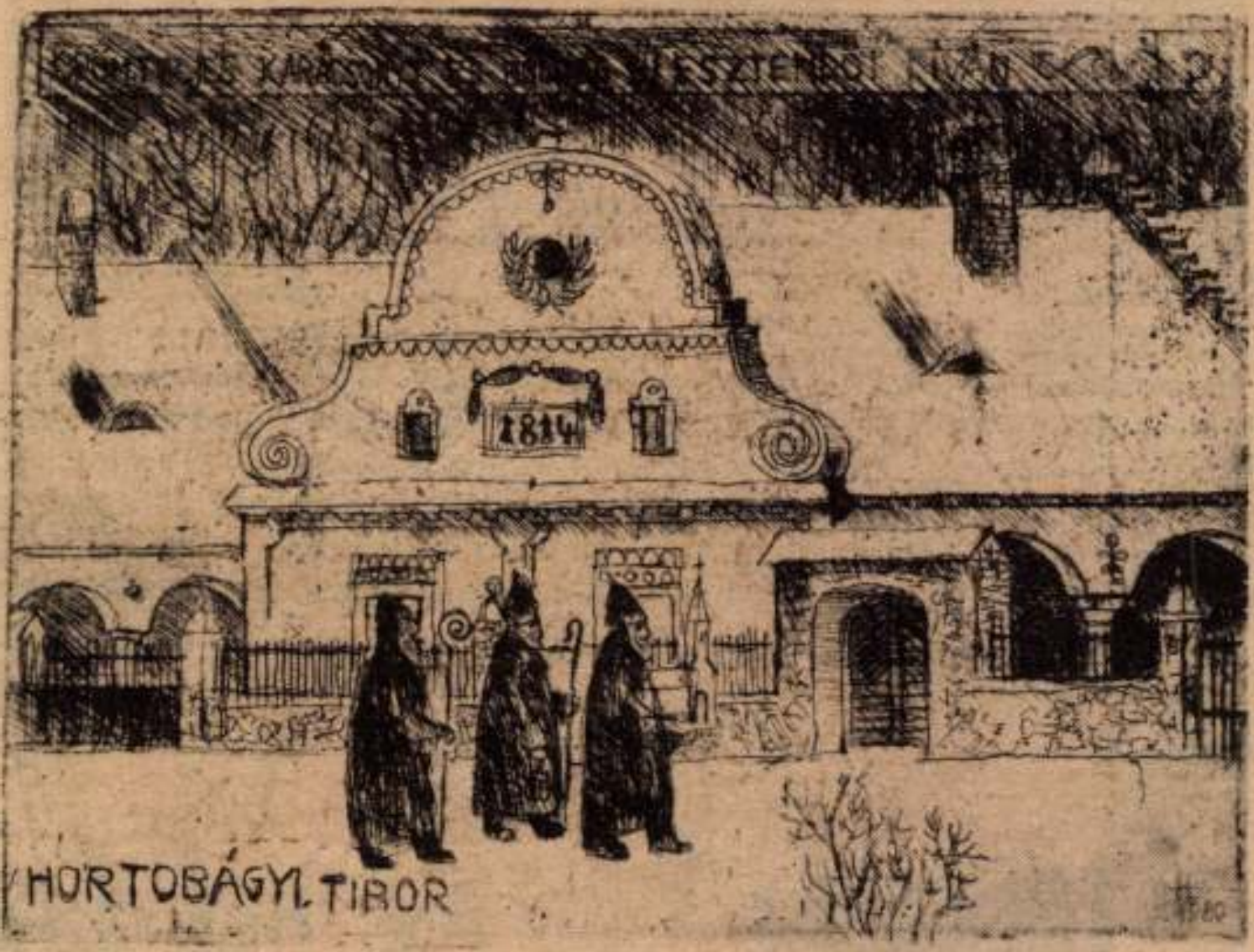

Heitler László rézkarca

Népújság, Tolna, 1990. dec. 24.

gonya részarányának csökkentéséről.

E feladat megoldását célozza az élelmiszerprogram. Útja a mezőgazdaság további fejlesztése. Már a jelenlegi XI. ötéves terv a mezőgazdasági termelés 12–14 százalékos növelését irányozza elő (ez az előző ötéves tervben 8,6 százalék volt). Különösen a szemestermény-, a hús- és a tejtermelés növekedését kell elérni, s jelentősen több cukorrépát, napraforgót, zöldséget és gyümölcsöt kell betakarítani.

A mezőgazdasági termelés további növelésének kulcsa a termelés intenzifikálása: a gépesítés, a kemizálás, a talajjavítás. Öt év alatt a szovjet mezőgazdaság 1 millió 800 ezer traktort kap. A termésbetakarító kombájnok száma megnégyszereződik és eléri az egymilliót. A műtrágya gyártása mintegy másfélszeresével nő, a termőterület 7–7,5 millió hektárral lesz több.

Moszkva eg

Az élelmiszerprogram komplex jellegű. Előirányozza az ország egész agrár-ipari komplexumának kiegyensúlyozott fejlődését, amelyben több mint 40 millió ember dolgozik. Hatalmas anyagi eszközöket fordítanak a különböző ágazatokra, a feldol-

NDK

Társasélet egy hánvászfaluban

KNDK

Az ősi lak

A szömörcéből, ebből a meszes lejtőkön tenyésző, ősszel pirosodó levelű növényből készült

SAJTOFIGYELO
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Heitler László, festő-grafikus művészi

NÉPSZAVA

1981 JÚN 2 1

1021

PÁPAI FŐTÉR

Heitler László

ni lehetett azt a néhány utast, aki felszállt, és ténferegve válogatott a helyekben. Látta Máriáékat is, ahogy felkapaszkodnak, s ahogy helyet foglalnak. Mária a fiával a fővárosban lakott.

Hátha fenn van már a buszban, hátha elnéztem — motyogta. Most több ideje volt a busz átvizsgálására. Föl is szállt, átnyomakodott a csuklórészen, majd az első ajtón leszállt.

Az állomás újra elnéptelenedett, csak az imént érkezett szerelvény várakozott a másik vágányon.

Volt még idő a HÉV indulásáig. Fölment Máriáékhoz.

Mária kedves volt és csodálkozott.

— Nem jött?

Kerülő kérdéssel felelt:

— Egész biztosan felszállt a buszra?

— Saját szememmel láttam — mondta Mária, s elhallgatott. Furcsán elhallgatott. Mert nem sok mindenre lehet már gondolni.

Ő is hallgatott. Nem tudtak egymásnak mit mondani. Mária érezte, hogy ez a hallgatás nem jó, és nagyon közvetlenül így szólt:

— Úgy látszik, máma el-
[illegible] nap van. Most is

ja. Úgy tudta, ahogy az ember magáról tud dolgokat. Nekivágott az éjszakába merült emelkedőnek. Cipője gyorsuló kopogását figyelte, valósággal tanulmányozta.

Az ablak világos volt. Tudta, a világos ablak őt várja. A sötétben a kutyája sompolygott hozzá, a cipő kopogására jött elő. A kutya fejét magához húzta, pofáját megveregette.

Mikor nyitni akarta az ajtót, felesége éppen akkor lépett ki rajta, könnyesen, útra öltözve.

— Hol vagy már?! Most akartam eléd menni. — Szemrehányás remegett hangjában.

Ő pedig visszatámadt: — Te hol vagy?!

Feleségéből akkor tört ki a sírás, amikor mindent megtudott. De ez a sírás jó volt, nagyon jó, az elmúlt órák tenger izgalma patakzott el benne.

— Felszálltam én csakugyan — hüppögte, mikor már jól kisírta magát férje karjai közt —, de le is szálltam a következő megállónál, mert képzeld, akarom elővenni a tárcám, nincs, itthon hagytam.

— Ez jellemző rád — mondta ő. De nem haragudott túlságosan. Meg volt könnyebbülve.

fordítsd magad
a fekete lámpá
senki más nem
s nem találhat

(előbb tojásul s
három holló csőre
előbb járom majd a sírod
forduljon termőre)

Id. Szabó István **BÁNYAMUNKÁSOK**

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Heitler László, festő –
NÉPSZAVA
és grafikusművész
1981 JUN 7

1021

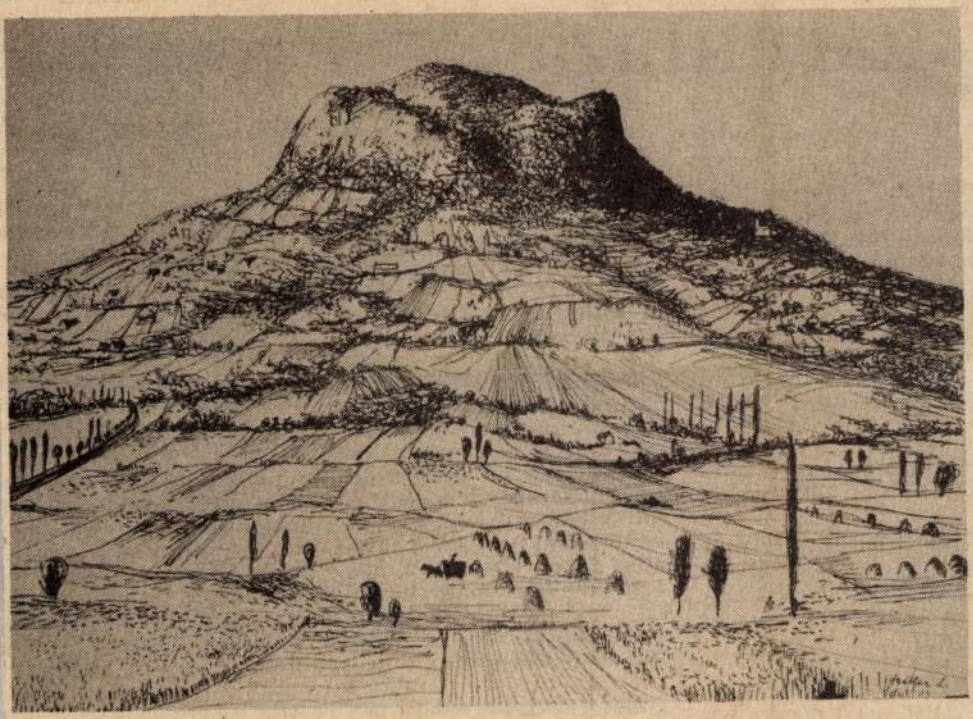

Heitler László

SZENTGYÖRGYHEGY

Mozaik

1981. június 7.
VASÁRNAP

A Nap kel 4 óra
48 perckor,
nyugszik 20 óra
38 perckor

Szeretettel köszöntjük névnapjukon

Róbert

nevű olvasóinkat

A próféta hangja

Ebéd után, háromnegyed 2... A jóllakottsághoz már csak egy kis szunyókálás hiányzik. De ilyenkor álomra hajtani a fejet? Mert, ha már udnám...

— Halló, 170—100?

— Itt a különleges tudakozó — felel egy kellemes női hang.

— Van egy problémám...

— Parancsoljon...

— Szóval... szeretnék egy

— **Magyar—olasz** filmművészeti megállapodást írt alá szombaton Szabó B. István, a Művelődési Minisztérium filmfőigazgatóságának vezetője és Mario de Paulis, az Olasz Művészetügyi és Idegenforgalmi Minisztérium filmfőigazgatója, az olasz filmhét alkalmából hazánkban tartózkodó delegáció vezetője.

— **Délszláv nemzetiségi olvasótábor** nyílt a Duna menti Bár községben szombaton. Baranya, Bács-Kiskun, Somogy és Zala megyékből, valamint a Jugoszláviából érkezett gyermekek a tíznapos program során neves írókkal, újságírókkal, sportolókkal találkoznak,

— **A Havanna utcai lakótelep** építése ebben a tervidőszakban befejeződik Pestlőrincen. Felépül még központi beruházásból 1293 és vállalati erőből 531 lakás.

— **Csoportos családi ház** építését kezdte meg házgyá panelek felhasználásával Sz ged legszebb lakóterületén Dél-magyarországi Magas- Mélyépítő Vállalat. Az el ütemben 160 lakás készül s ezek jelentős részét már idén átadják rendeltetésén

— **Hangversenyt rendez** Zeneakadémián a békéstahosi baráti kör június 14-é vasárnap délelőtt a tarho zenepalota helyreállítása jávára. A koncerten a debrec ni Kodály-kórus és több n ves ének- és zeneművész lé fel.

— **Beszakadt a tető a G** bonaipari Vállalat óbud malomüzemében, javító mu ka közben, **Frey** László éves géplakatos, budapesti l kos alatt. A férfi a padlástér be zuhant és olyan súlyosa megsérült, hogy kórházb szállítás közben meghalt.

Békaháború

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 349-726

Heitler László

NÉPSZABADSÁG

festő- és grafikusművész

1980 JUN 15

ól, hogy Jancsó Miklós történe-
mfelfogása is nagyon dialekti-
is, s nem annyira az é szemlé-

jóvoltából, a legjobb szerzők se-
gítségével bővíthesse.

Zöldi László

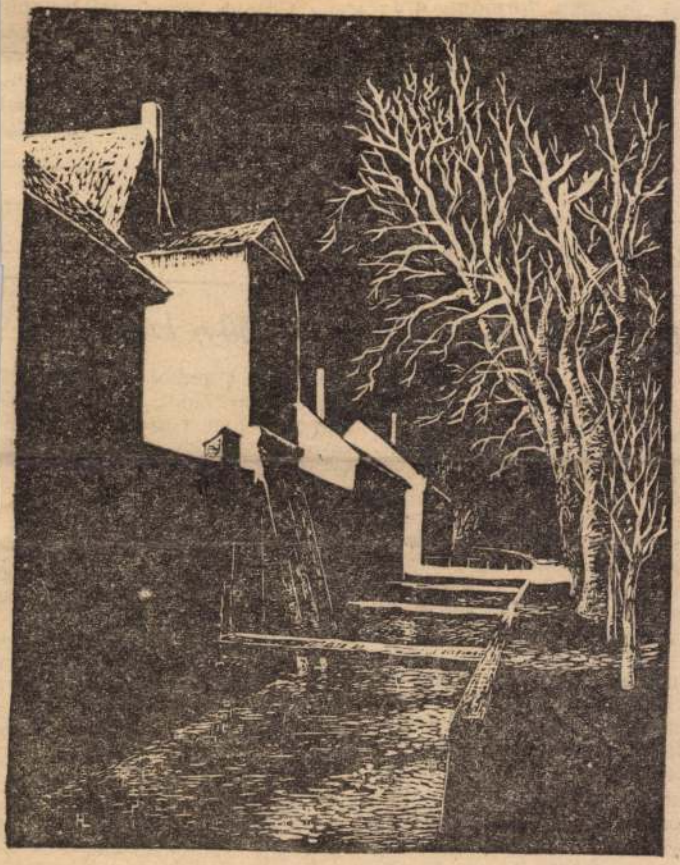

HEITLER LÁSZLÓ METSZETE.

zárnyas oroszlá
ozott ivóserleg
én palmettamintával, amely az
áni fémművességben a közép-
orig élt, és még a honfoglaló
agyarok ötvöseinek mintakin-
csére is hatott.

veszel. ...
domborművei például semmive
sem maradtak el Asszíria és Babi
lón faldíszítményei mögött. Csal
épp nem oroszlánok vonulnal

KINEK AJÁNLJA?

Tátrai Vilmos Haydn Op. 50-es kvartettjeit

Az ember a jó zenét szeretné
indenkinek ajánlani. Ám én
aydnnal szemben még a szo-
ottnál is elfogultabb vagyok. Hi-
en ez az őserejű zseni, akitől
emcsak a kortársak tanultak,
aki sok mindent szinte meg-
vendölt az utána következők
űveiből is, a vonósnégyes-iroda-
mban alapszerző. Nemhiába
ondta nekem annak idején Laj-
László és Waldbauer Imre,
gy Haydnben minden benne
n, nélküle nincs kvartettezés.
Az Op. 50-es darabjai — ezek
sajnos rendkívül ritkán játszott
nehezen hozzáférhető darabok
kettő kivételével még szá-
unkra is újdonságot jelentettek.
jdonságot a szónak abban az
telmében is, hogy negyvenévi
uzsikálás, több tucat Haydn-
artett és szimfónia tanulmá-
ozása után is a csodák egész

Az új albumot természetese
ajánlom azoknak, akiknek meg
van a lassan vége felé közeled
sorozat minden darabja — e
végre ez a Haydn-sor gyűjte
ménynek is ritka szép —, azok
nak, akik ismerik Haydn remek
műveit. De azoknak is, akik
különlegesen ízléses albumból,
gondosan szerkesztett, maga
színvonalú, négynyelvű ismer
tető segítségével ismerkednek
vonósnégyesírás nagymesteréve
És végül köszönöm Bartha Dé
nesnek, Somfai Lászlónak, Hé
zser Zoltánnak a zenetudomán
részéről érkező segítséget, és re
mélem, hogy az Op. 50-es vonós
négyesei a zenehallgatóknak
olyan örömet szereznek maj
mint annak idején nekünk, am
kor egy rádióadásban Szabolc
Bence utolérhetetlen elemzése á
tal inspirálva éppen a fisz-mo
kvartett hozott egészen lázba be

Heitler László

HEITLER LÁSZLÓ festőművész kiállítása megnyílt a hódmezővásárhelyi Tornyai János Múzeumban. A Pápán élő művész tárlatán látható olajfestményei bakonyi és Balaton környéki tájakat, dunántúli műemlék jellegű épületeket, ősi mesterségeket ábrázolnak.

Népszabadság, 1987. IV. 21

Heitler László. festő- és grafikus művész

a Bakony-Balaton kiállítást a Csontváry Teremben rendezték, több mint harminc művész alkotásait mutatja be. – Heitler László 1937-ben Pápán született, a barokk kisváros, a Bakony és a Balaton vidéke otthona és festői munkájának táplálója. Képei uralkodó színe a fehér, a meszelt bakonyi házak, a kalács és a bío színe, – írja a művész. (említve)

cs.: Bakony-Balaton

Pesti Műsor, 1982. aug. 11. 52. old.

Heitler László

Kiállítás Kisdemezővásárhelyen

Magyar Nemzet 1984. XI. 11.

Heitler László, festő-grafikusművész

Megyénk művészeti eseményeinek sorában rangjával és színvonalával kiemelkedik a kétévenként megrendezésre kerülő őszi tárlat, mely az iden XXII. alkalommal nyílt meg a Veszprémi Vegyipari Egyetem aulájában. – Érdekes összhatást ad Szelestey László, Peidell János, Heitler László és Bernáth Elek festményeinek együttléte. – Szelestey nagy foltokban épített kompozíciói, Peidell fénnyel átitatott képei, Heitler bakonyi kismesterségek remekeit visszaidéző ikonszerű jelvendszerei és Bernáth vastagon felhordott festékrétegeire épülő amorf kompozíciói, Majd minden festői technika megtalálható ezen a falon, Bernáth kivételével a realitás, a lírai kifejezés összefonódása a természettel.

Veszeli Lajos: A megfiatalodott Őszi Tárlat.

Napló /Veszprém/, 1983. nov. 19. 9-old.

Heitler László, festő- és grafikusművész

Negyedszer találkoznak ily művekkel magyar festők, szobrászok a hatvani portrébiennálén, mely nem egyszerűen seregszemle, hanem fontos tapasztalatcsere. – Amikor a portré országos jelenlétét hangsúlyozhatjuk, a miskolci Mäger Ágnes, a pápai Heitler László és még több művészek révén, akkor egyben a változatok és megoldások megfelelő árnyalását és bőségét is hangsúlyoznunk kell.

Losonczi Miklós: Arcok és sorsok.
Nógrád, 1983. dec. 3.

Heitler László, festő- és grafikusművész

„Relikviák", olaj, vászon, 50 x 70 cm. 1977.
1 repr.

Művészet, 1982. febr. 56. old.

Heitler László, festő- és grafikusművész

Heitler László koloritban egyébként kiegyensúlyozott megoldott képei is hiányérzetet hagynak a nézőben. Dokumentumnak nem elég lutelések, festmenynek viszont túl kevésnek tűnnek a művészéti iróként invenciózusabb alkotónak ismert pápai művész munkái. — Irsik János szemmel láthatóan maga is belefáradt monomániás geometrizálásába, nem tud, vagy már nem is akar újítani sablonokká vált kifejezési eszközein.

Szelestey László: Az Észak-dunántúli festészeti kiállítás.
Vas Népe, 1981. jul. 5.

Heitler László

Magyar Nemzet Hétfő, 1987. május 4.

Bakonyi „ikonok" Hódmezővásárhelyen

Heitler László tárlata

ORSZÁGOS tárlatokon mintegy tizenöt éve jelentek meg először *Heitler László épületfestményei* — azok a nosztalgiával szemlélt régi homlokzatok. Mostani gyűjteményes kiállításán a *hódmezővásárhelyi Tornyai János Múzeumban* már csak egyet látni ezek közül: *Barokk borház* című olajtemperáját 1971-ből. Sárga-fehér a homlokzata, akár a barokk templomoké szerte e hazában — és ahhoz képest, hogy „borház", túl széppé lírizálta a festő: barokk kastélyhoz illő balkont illesztett hozzá, a tető kiszögelléseire szoborfigurákat ültetett. Az erkély oszloplábait, sőt, az egész képet repkény fonta körül.

Azért írtam le ilyen részletesen ezt a képet, hogy érzékeltethessem, honnan indult a festő — és mit hagyott hamarosan maga mögött. Mert pillanatokon belül hátat fordított saját posztimpresszionista indulásának, ennek az érzelmi-hangulati festészetnek. Csakhamar azt vehettük észre, tárlatjárók, hogy Heitler László művei *hidegebbek lettek*. Kékek. Egyértelműen hideg kékek.

EZÁLTAL képei sokat nyertek. Elhidegültek, elidegenültek. És még hangsúlyosabbá lettek azok a finom ecsetvonások, melyekkel homlokzati paraszt-barokk, sőt, paraszt-empire díszeket rögzített. Az érzelemben látszólag szegényebb előadásmód alól előtört a lefojtott érzés: épp ezekben a gyöngéd szeretettel részletezett gipsz-díszekben, ablakrácsokban, kapuívekben, tornácajtókban, tetőéli téglasorokban és kerítéslécekben (*Bakonyi emlék, Tél a Bakonyban*, mindkettő 1973, *Reggel*, 1975, *Bakonyi barokk, Borház télen*, mindkettő 1981, *Bakony, Bakonyi ház, Balatoni borház*, mindegyik 1983). A tél, a behavazott előtér, a fehér háztető ezeknek a kék képeknek fontos hideg eleme lett; nem szentimentális, nem hangulatos, mint — mondjuk — karácsonyi képeslapokon, de érzelmeinkre, karácsonyi-képeslap-emlékeinkre mégis tudatosan számító.

Mert művelt festő Heitler László, *pictor doctus*, tudja, mit csinál, mit miért csinál; tudatosan építi életművét. Ennek a tudatosságnak csak látszólag mond ellent az a *naiv báj*, ami ezeknek a képeknek a láttán mosolyra készteti a szemlélőt. A művész tanult a naivaktól is, tanult a szürrealistáktól is, de a tanultakat átszűrte egyéniségén.

INNEN az elmozdulás, az arányok szándékolt torzítása. A homlokzatok megnőnek, a festő még el is túlozza a dunántúli házaknak — az alföldiekéhez képest — magashomlokzatúságát. Egyik legerősebb, legemlékezetesebb képén (*Falusi barokk*, 1971) az egymás mellé kopírozott két homlokzatból az egyik csak kulissza, nincs mögötte ház; valóságos, és mégsem valószínű.

Magányosan küzdötte ki mondanivalóját a művész — festményeinek tematikus, felületi rokonságát csupán a nemrég elhunyt Ircsik József alkotásaival vélheti felfedezni a néző — avagy a táj sugallta a szemléleti közösséget? Hiszen Heitler László pápai, Ircsik József pedig veszprémi volt!... A hódmezővásárhelyi tárlaton most bemutatott képek közül néhány egy akartabb, tudatosabb szellemi kapcsolódásra utal: a *szentendreiek* iránti rokonszenvről tanúskodik. Az a sajátosság ugyanis, hogy a motívumok önállósulnak, a részletek kiemelődnek, elszabadulnak, az alföldieknél soha, kizárólag a szentendrei intellektuális festészetben nyilvánult meg. Az *Ablak* (1975), a *Barokk* (ablakrács, 1977), majd a *Tisztelet a kovácsoknak*, a *Kovácsok emléke* és a *Régi jó kovácsok* című, 1979—81 között festett motívumgyűjtemény akkor is a szentendreiek iránti figyelmét igazolnák, az ő önfegyelem- és önelemzés-példájukat követőnek mutatnák, ha nem adná egyik legjobb képének, egy kétszárnyú kék ikonosztáznak a *Bakonyi ikonok I—II.* s négy évvel később egy másiknak a *Szentendre dicsérete* címet (1979, 1983), hiszen már a *Kovácsok emléke* motívumai között is felfedezhettük Vajda Lajos és Bálint Endre szigonyos ablakrácsát...

DE IDŐKÖZBEN újabb elmozdulást jeleznek a képek, mégpedig szürrealisabb, ha úgy tetszik: irracionálisabb közlendők irányába. Árnyékok vetülnek házak előterére, házak falára, meglehet, már nem is élő, csupán korábban itt élt emberek árnyai. Még kevésbé racionális cselekedet egy-egy szép, faragott parasztszéket kitenni a pusztába, avagy egy-egy kakukkos órát kiakasztani a semmibe. A motívumok kiemelésének, önállósításának, új módon való összekapcsolásának szokatlan lehetőségeit próbálgatja ezeken a munkáin Heitler László (*Mulandóság*, 1975, *Emlék*, 1977, *Idő*, 1984), s ezek a festményei színekben épp ellentétei a hideg-kék homlokzatoknak — ezek drámaibb vörösek és sárgák. Miként az évszámokból is kiderül, a fehérek- és kékekkel párhuzamosan mindig készültek vörösek és sárgák. Ám ez utóbbiakon, ha a régi paraszti építészet emlékképei megjelennek, és mindig megjelennek, jóllehet már csak kulisszává idegenítve: mégis a tisztaság, a rend, egy ép világ iránti vágyakozás sugárzik belőlük.

Ember Mária

KÖZÉLETI HÍREK

Aczél György, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság Társadalomtudományi Intézetének főigazgatója amerikai meghívásra szombaton az Egyesült Államokba utazott. Látogatása során találkozik és megbeszéléseket folytat a kormányzat, a tudományos, a kulturális és a gazdasági élet vezető képviselőivel, valamint előadásokat tart. Búcsúztatására a Ferihegyi repülőtéren megjelent Mark *Palmer*, az Egyesült Államok magyarországi nagykövete.

Az Interparlamentáris Unió magyar csoportja magyar—brit baráti tagozatának meghívására április 26. és május 1. között látogatást tett hazánkban a brit parlament magyar baráti csoportjának küldöttsége. A delegációt Robert James *Adley*, a baráti csoport elnöke vezette. A vendégek megbeszélést folytattak *Fekete* Jánossal, a magyar—brit baráti tagozat elnökével, *Péter* Jánossal, az Országgyűlés alelnökével, s *Kovács* László külügyminiszter-helyettessel.

Az Állami Ifjúsági és Sporthivatal meghívására április 25. és május 2. között hazánkban tartózkodott a fiatal politikai vezetők amerikai tanácsának delegációja. A republikánus és demokrata párti politikusokból álló küldöttség a magyar politikai és állami intézményrendszer felépítésével ismerkedett. A delegációt fogadta *Deák* Gábor államtitkár, az ÁISH elnöke.

Jelenlegi nehézségeinkből is megtaláljuk a szocialista kibontakozás útját

Kádár János nyilatkozata

(MTI) Kádár János, a Magyar Szocialista Munkáspárt főtitkára a budapesti dolgozók május 1-jei felvonulásán nyilatkozatot adott a televíziónak és a rádiónak.

— A Központi Bizottság nevében szívből köszöntöm a rádió hallgatóit, a televízió nézőit, a nyomtatott sajtó olvasóit és a hírközlő szervek dolgozóit május 1-je alkalmából. Népünk, munkásosztályunk nagy nemzetközi ünnepén köszöntöm a Budapesten felvonuló embereket, az élenjáró kollektívákat, egész dolgozó népünket.

— Szép ünnep ez a mai, még az időjárás is kedvez. Az ünnepség felemelő hangulatát, jó légkörét mindenki érezheti, ellenőrizheti. Én már tegnap megkezdtem a május elsejét Budapest XIII. kerületében, Angyalföldön, egy gyárban, ahol közös dolgainkról is szóltam. Olyan helyzetben vagyunk, hogy a fejlődésnek most jobb munkával tudunk lendületet adni. Ezt szolgáljuk minden cselekedetünkkel, mert az utóbbi idők tapasztalatai azt mutatják, hogy egy dinamikusabb fejlődéshez és céljaink eléréséhez *hatékonyabban kell dolgoznunk*. Nem többet, hanem hatékonyabban. Vezetőknek — országos és üzemi vezetőknek —, minden dolgozónak Központi Bizottságunk és kormányunk is.

— Ünnepünk tartalma és hangulata egyben népünk üzenete is a határainkon túl élőknek: a Szovjetunió és a többi szocialista ország népeinek, a kapitalista világban a haladásért küzdő embereknek, mindazoknak, akik megértik, hogy az emberiség további létének, előrehaladásának van egy alapvető feltétele: a nyugodtabb, rendezettebb nemzetközi helyzet, a szilárdabb béke. Ennek a kilátásai is javultak az utóbbi időben. A Szovjetunió, a Varsói Szerződés, a szocialista országok kezdeményezései a kölcsönös biztonság, az ellenőrzött leszerelés és fegyverzetcsökkentés jelszavával olyan helyzetet teremtettek, hogy *elérhető közelségbe jut a tartós megállapodások lehetősége*. Ez most természetesen a másik félen múlik.

— Mi szocializmust akarunk: jobb életet, fejlődést, békét és biztonságot. Tartós, szilárdabb biztonságot, megalapozottabb, jobb életet. Ezt valóra fogjuk váltani!

— A Szovjetunió új törekvéseit az egész világ ismeri, s szívből üdvözöljük azokat. Szándékuk megvalósításához teljes sikert kívánunk a szovjet népnek, csakúgy, mint a szocializmust építő többi népnek, minden jó

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1984 SEP 8

Heitler László festő-
NÉPSZAVA
grafikusművész

1021

Heitler László

RÉGI BAKONYI HÁZAK

NÉPSZAVA 1984. SZEPTEM

Csákó Pál a pincéje előtt ült a kispadon. Beretvált arcát vörös erek hálózták, gyérülő hajába bele-belekapott a szellő. Előtte, a cölöplábú, kerek asztalkán pintes üveg.

Öt esztendeje, amikor műtötték a fehérvári kórházban, az orvos azzal engedte haza: „Egy kortyot sem többé!" „A sajátoméból sem?", „Ha élni akar, Csákó bácsi, abból sem!" Hát ezt az orvosi intelmet nem fogadta meg. Egyáltalán, a hetvenedik esztendő után egyre kevesebb intelmet fogadott meg. Elege volt az intelmekből. A Donkanyariból, a hadifogságban járókból, s az itthoniakból, amelyet a kisbíró döbörgött szét a faluban. Később a hangosbeszélő. Elege volt a felesége intelmeiből is. „Nincs dolgod, Csákó Pál?! Ennyire zárasz? Ittól me-

bor mellé szó i
tól volt a bo
hogy belenézte
múltba, s fürké
emelt kedvvel

Az akácot pe
tették. Azt sem
roggyant présházak padlásán denevérek ütnek tanyát.

Csákó Pál az inge alá túrt, úgy érezte, mintha valami csípné, égetné a bőrét. „Milyen ostobák voltunk! Ostobák!" Dörzsölte a mellét, a hóna alját. „Tökkelütöttek voltunk! Címeres ökrök!" A múltat meghányták-vetették maguk között, így vagy úgy meg is egyeztek felőle, de a jövőbe nem láttak bele. Nem jól látták a jövőt.

Túlfelől akác. Ideát napernyők, fehérre mázolt kerti székek. A városi ember vágyik a madárfüttyre, a tiszta, éles levegőre. Erre vágyik, de nem a szőlőre. Majd bolond

eszük...

A lányát várta és a vejét. Üzentek Fehérvárról, hogy kijönnek, beszédük lenne a papával. Komolyan meg kellene tárgyalni valamit.

Megtárgyalni!

Hiszen erre várt régóta Csákó Pál. Erre a hajlandóságra. Mert beüzent ő nemegyszer Fehérvárra, jönnének ki a fiatalok s ülnének le kicsit a szőlőben, a pince elé a cöveklábú asztalhoz, de válasz nem érkezett. Most azonban megtört a jég. A bútor elkorhad, a ház fala megrepedt, a vas megrozsdásodik, de a föld állandó. Lehet szidni, lehet rendeleteket hozni

Heitler László

MAHIR
Sajtófigyelő

NÉPSZAVA

1983 OKT. 15

Heitler László **BAKONYI HÁZ**

1021

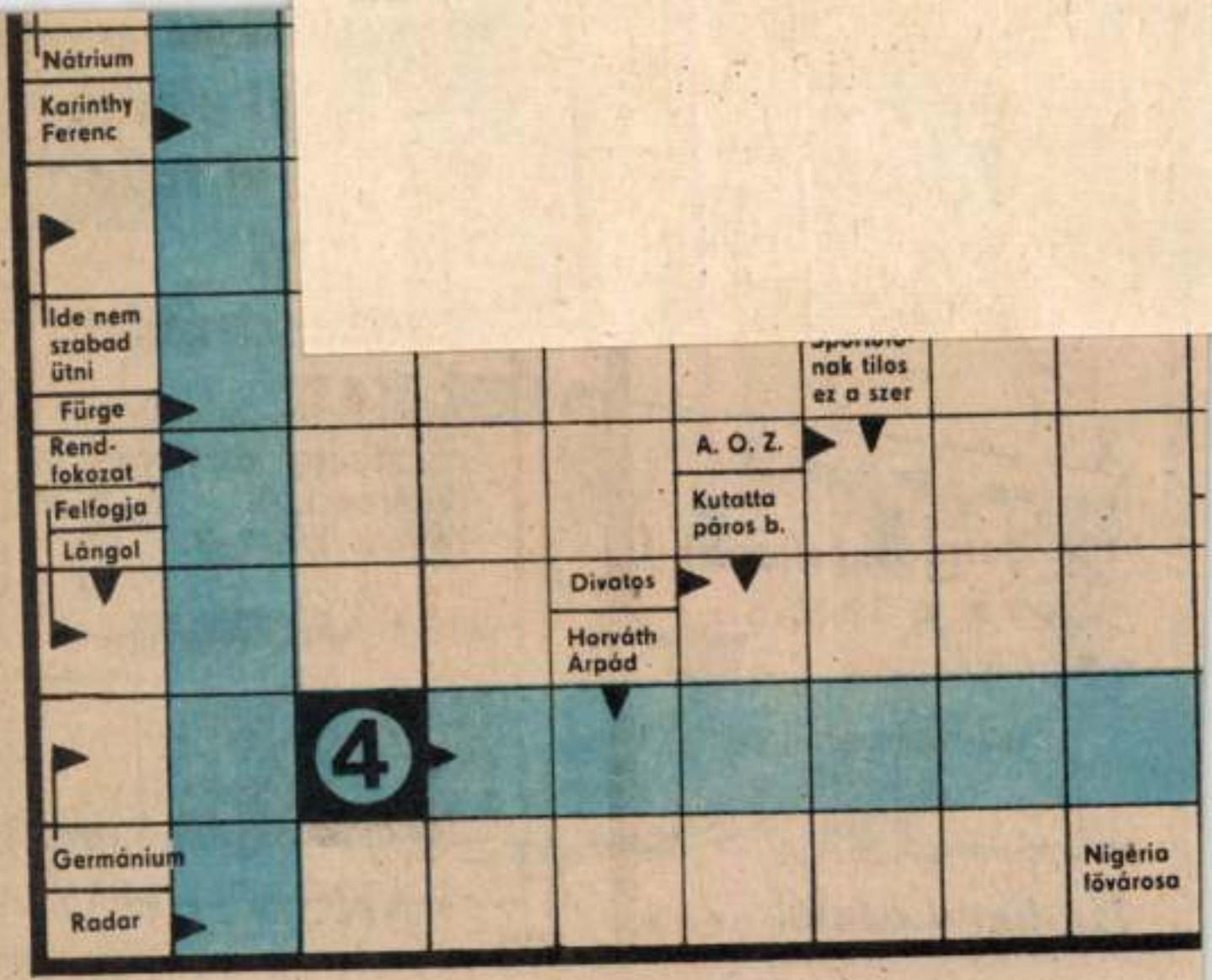
Nátrium
Karinthy Ferenc
Ide nem szabad ütni
Fürge
Rend-fokozat
Felfogja
Lángol
A. O. Z.
Kutatta páros b.
Divatos
Horváth Árpád
4
Germánium
Radar
Nigéria fővárosa

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Heitler László, festő-grafikusművész

NÉPÚJSÁG (TOLNA)

1984 JUL 21

1021

1984. július 21.

Heitler László képei

Heitler László, a Pápán élő festőművész, aki több művészettörténeti könyv szerzője is, június 15-én a pápai helytörténeti múzeum galériájában mutatja be festményeit. A kiállítás augusztus 20-ig látható, majd a balatonfüredi Balatoni Galériában mutatják be, ahol szeptember 9-30 között tekinthető meg a kiállítás. Ezután a soproni Festőteremben mutatkozik be Heitler László, ahol október 28-tól november 25-ig állítják ki munkáit.

Képeink Heitler László alkotásaiból mutatnak be néhányat.

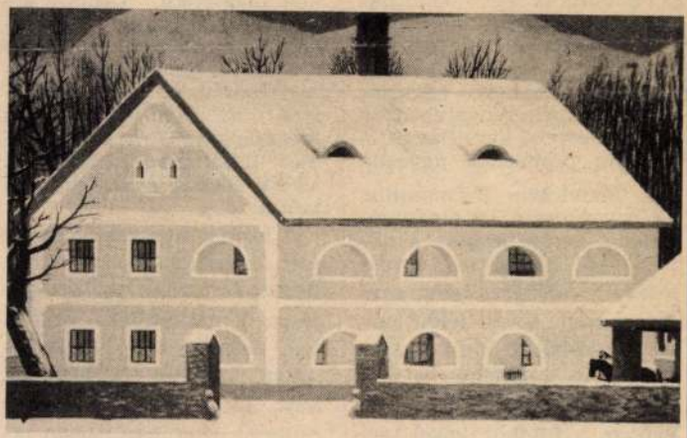

Csárda

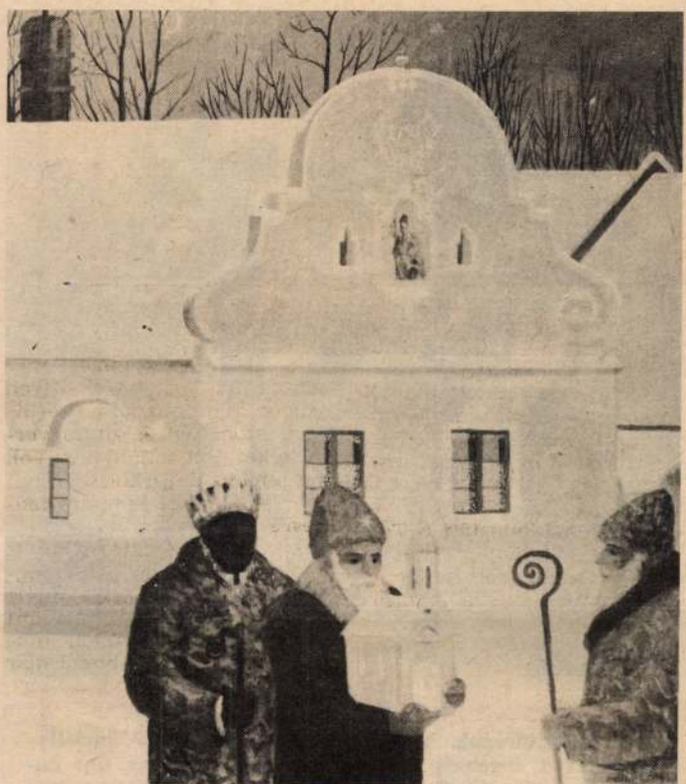

Bakonyi betlehemesek

A legnépszerűbb gyógynövény

A gyógynövények értéke — állapította meg Pavlov — hasonló az anyatejéhez, mert bennük sok és sokféle gyógyító- és védőanyag együtt található. Érvényes ez a megállapítás egyik legismertebb és leghasznosabb gyógynövényünkre, a kamillára is. A botanikus két kamillanemet különböztet meg, amelyek egymással ugyan rokonságban vannak, de meglehetősen eltérnek egymástól. A magyar nyelvben az egyiket orvosi kamillának, a másikat pipitérnek nevezik.

A Matricaria chamomilla, az orvosi kamilla elnevezésénél a nemzetségnév a növény női bántalmak orvoslásánál való ősi felhasználására utal. A fajt jelölő név görög szóból tevődik össze: chamal = alacsony, és melon = alma, tehát tulajdonképpen a földhöz közel termő almát jelenti. Valóban, ha a frissen szedett kamillavirágot ujjainkkal szétmorzsoljuk, az almáéra emlékeztető illatot érzünk. Így nem csodálkozhatunk, hogy Svájc és az NSZK bizonyos vidékein almafűnek vagy almavirágnak nevezik az orvosi kamillát. A növény hazája egyébként Európa és Közel-Kelet. Kontinensünkön a legkülönbözőbb helyeken megterem, számos országban nagybani termesztésével is foglalkoznak. Learatják az éppen kinyílt virágfejecskéket, s száraz helyen, de nem tűző napon megszárítják. A kamilla aromás illatát egy illóolaj adja, amely főként a virágzatban található.

A forgalomba kerülő szárított kamillavirágból teát, tinkturát főznek, és borogatásra is használják. Enyhén hat, de alaposan. Gyulladásokat enyhít, felfúvódást hajt, görcsöt old, fájdalmat csillapít, izomfeszültséget lazít, és megnyugtat. A kozmetikai ipar különféle krémeket állít elő kamilla felhasználásával.

A kamillavirágok betakarítása. A jól fizető kamillaszüretet a fogazott élű fanyeles dobozzal, az ún. kamillafésűvel végzik, amely csupán a virágfejeket szakítja le és gyűjti össze.

SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1982 MÁR 20

NÉPSZAVA

Heitler László festő- és grafikusművész

9

1021

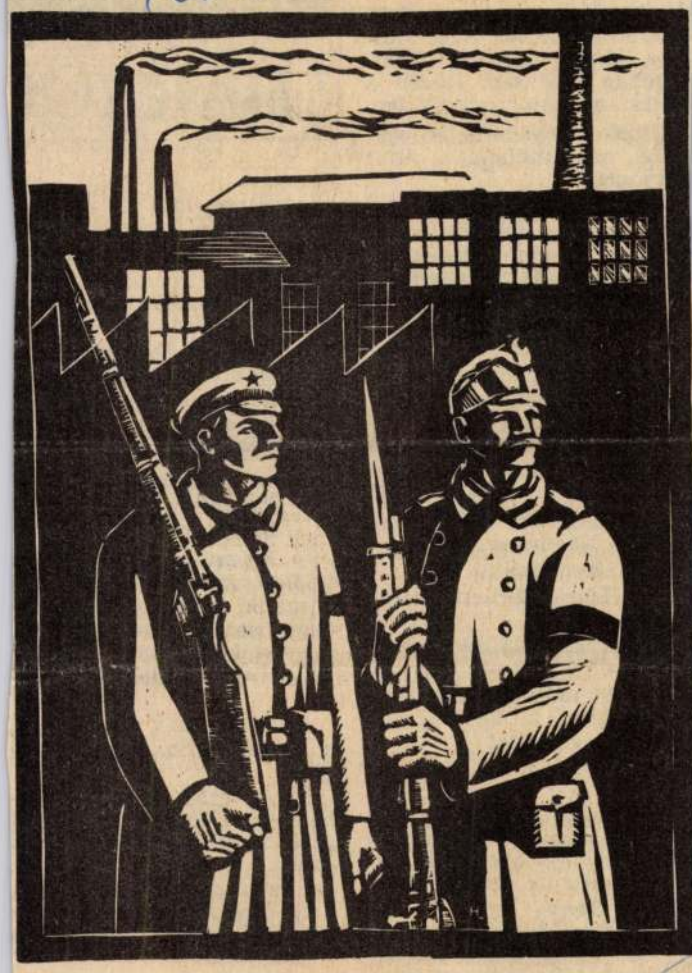

Heitler László

VÖRÖS ŐRSÉG

10

Két öreg pás
sal szemközt
dégfogadó asztala mellett.
Előttük pohár bor. Arcuk komor, fáradt, feketére égett. Fejükön meg sem rezzen a széles karimájú csikóskalap.

Ülnek, könyökölve az asztalra, mozdulatlanul. Mint két szobor.

Jön a felszolgálólány, leteszi eléjük a feketét. A két mogorva ember figyelembe sem veszi a lány ingerkedő domborulatait.

Némán kavargatják a kávét.

Nagysokára megszólal az egyik, a csontos, vékony termetű:

— Pedig... én azt... nem rossz végről mondtam akkor!

— Tudom — feleli rá a másik. — Rájöttem még aznap, amikor lecsendesedtem.

— Mégsem szóltál.

— Neked kellett volna előbb.

Hallgatnak. Elnéznek messzire.

Hat év múltán nehéz már visszatalálni a barátság elhagyott ösvényére!

*

A harag gyökere mélyebbre nyúlt vissza. Tulajdonképpen a kiváltó oka független volt a kettejük szándékától.

Árva Gergely egy szép tavaszi napon leszállt a lováról és bekopogtatott a telep vezetőjéhez. Nehéz szívvel nyomta le a kilincset.

Odabent azonban már nyugodt, majdnem közömbös

HARAGO

— Mit mond?

— Tele a tüdőm porral meg lószőrrel. Olyan ez, min a szilikózis.

A telepvezető keservese sóhajtott.

— Most mi legyen veled?

— Hát..., legyen valami.

A telepvezető tűnődött.

— Le akarod százalékoltatni magad?

— Ott még nem tartok.

— Nyugdíj?

— Még öt év.

— Értem — mondta vagy inkább sóhajtotta maga elé a másik, aztán tűnődött még egy darabig, végül halkan, bizonytalanul, hogy meg ne bántódjék Gergely, kimondta...

— Bemehetnél... esetleg... a sportlovakhoz... Az istállóba.

Éppen erre gondolt magában Árva Gergely is. Ennél jobb beosztás úgysem kínálkozik, ismerte a helyzetet. De nem akarta kimutatni, hogy meg van elégedve a válasszal, így hát fájdalmasan felsóhajtott.

— Megértelek, Gergely — mondta a vezető. — Egyszer mindnyájan leszállunk a lóról, gyalogcsikósok leszünk..

HEITLER LÁSZLÓ

emlitve

Fecske András:Veszprémi művészek.Tata,Kuny Domokos Muzeum

UJ TÜKÖR 1982.XIX.évf.9.sz.4.o.

omás" (109/a ábra):

109/a. ábra"

17. §-a (1) bekezdésének *e)* pontja delkezéssel egészül ki:

ábla jelezheti továbbá, hogy a vá-gáskorlátozottak gépkocsijai részé-

g) „Autóbusz forgalmi sáv" (117. ábra):

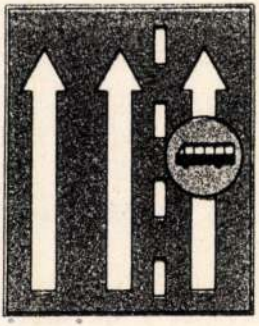

117. ábra

h) „Kapaszkodó sáv" (118. ábra): a tábla emelkedő úton a lassabban haladó járművek közlekedésére szolgáló kiegészítő sáv (kapaszkodó sáv) kezdetét jelzi. A tábla jelezheti azt a sebességértéket is, amelynél kisebb sebességgel haladó jármű a kapaszkodó sávot köteles igénybe venni (119. ábra):

HEITNER József István műgyűjtő

91 11. 11

Új Müvészet

JOH. H E I T Z M A N N , zongoraépitő

A Nagycenki Széchenyi Emlékmúzeum kiállításának emeleti dísztermében láthatjuk a kastély dísztermének zongoráját, melyet Joh. Heitzmann bécsi zongoraépitő készitett az 1840-es években. 378.old

KÖRNYEI ATTILA: A Nagycenki Széchenyi István Emlékmúzeum 353.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974.

Fleitzmann K

becsi litografus

Pozsony a XIX st.
kőrepen. Kozics E.
fenyrepe utan köre
rajzolta fenti

Megjelent

Pozsony és Kőrnyéke

Pozsony 1865.

M.D.K.

Heizer János, asztalos segéd

Veszprémi asztalos segéd. Adat: 1875-ből.

Batári Ferenc: XIX. századi veszprémi asztalosok.

251.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. I. Veszprém.

1963

Heizinger

Győri Kőfaragó

1839-ben engedélyt kapott a tulajdonos pannonhalmi főapátságtól a keresztúri márvány ki használására. Mivel azonban a kísérlet nem felelt meg a vorákozásnak, a munkát abba hagyta és szerződésre sem került sor.

Sörös Pongrác A pannonhalmi főapát ság története. VI. k. Bpest 1916. 400. l.

NYOMTATVÁNY
Budapest
ürnak

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI
ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT
és
A MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

tisztelettel meghívja

L. VAN PUYVELDE

a belga művészeti múzeumok igazgatójának,
liègei egyetemi tanárnak

folyó hó 28-án (csütörtökön) délután ½6 órakor
a Magyar Tudományos Akadémia előadótermében

Rubens et l'influence italienne

címmel tartandó előadására.

(Vetített képekkel)

GEREVICH TIBOR
az Orsz. Magy. Régészeti és
Művészettört. Társulat elnöke

FABINYI TIHAMÉR
a Magyar-Olasz Társaság
elnöke

14 DK

Héja Zoltán, festő (n. 1895)

Serédi Jusztinián hg. primás. (ván. ol.)

Lepold-Lippay / 57. l.

Magy. képek XIX–XX. 43. l.

HEITLER LÁSZLÓ

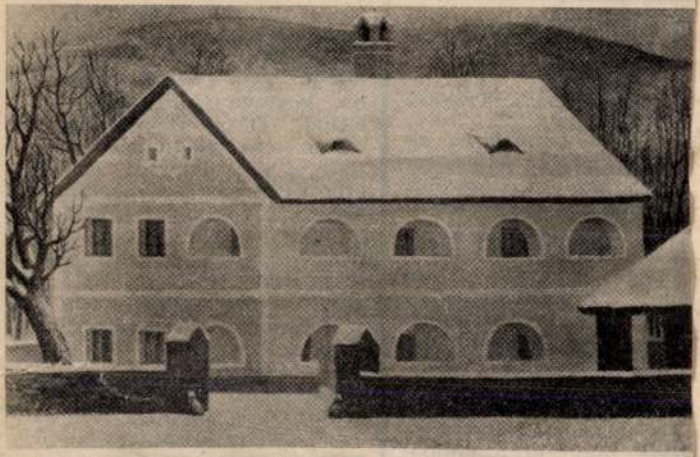

BAKONY – BALATON

A Bakony és a Balaton vidéke hazánk legszebb tájai közé tartozik, régóta ihletője képzőművészeinknek. A veszprémi Dési Huber István teremben Bakony–Balaton címmel kiállítás nyílt, amely mai magyar festők e tájon készült képeit mutatja be. A tárlaton 30 művész alkotásai láthatók. Képünkön Heitler László pápai művész festménye.

30.

pitkezés történetéhez.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-968, 337-748, 340-726

Heitler László, festő-, grafikus
művész

PEDAGÓGUSOK LAPJA

1984 MÁR 8

1021

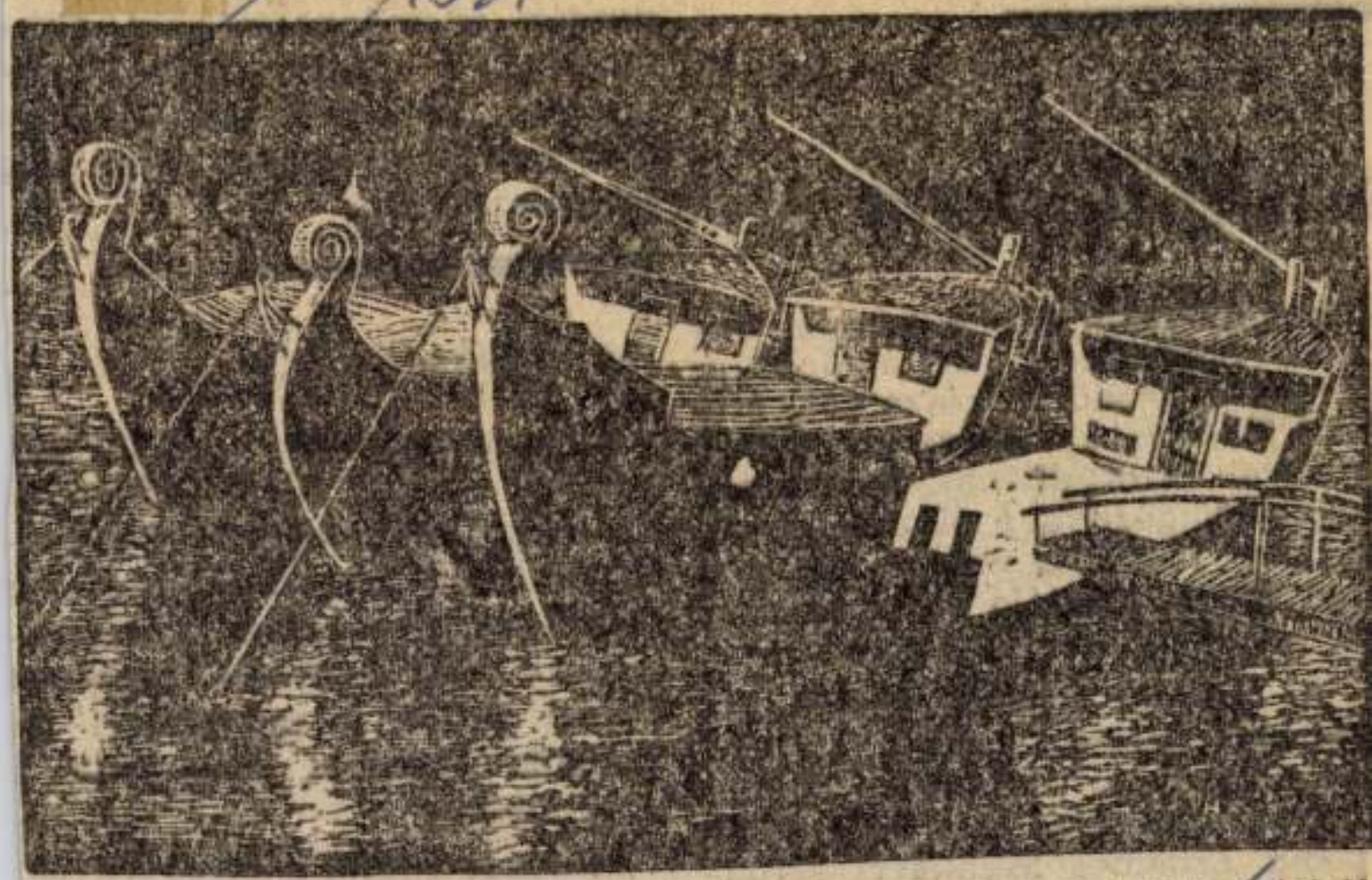

Heitler László: Halászbárkák

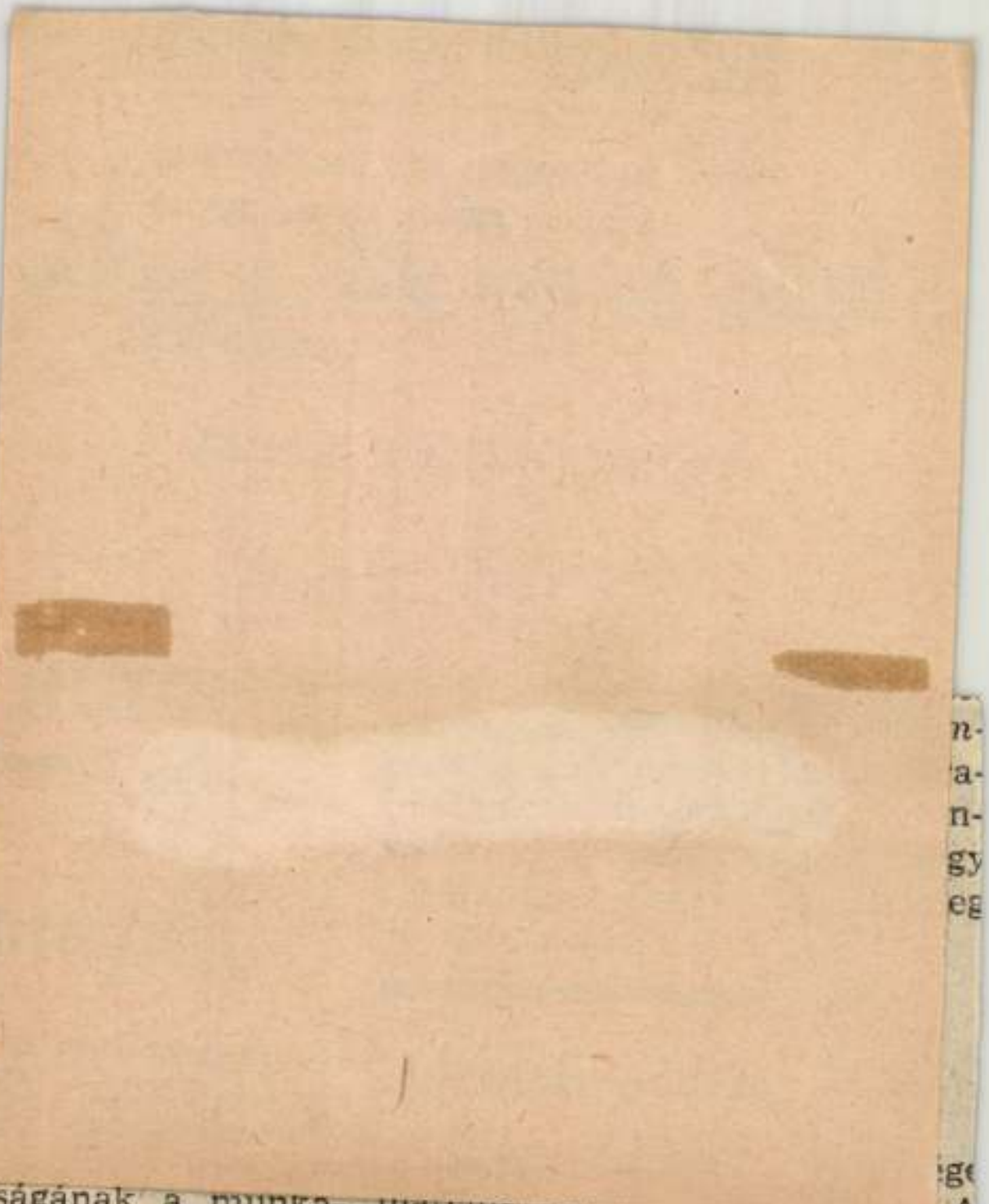

tennivalók a

sklub ü

Novák Istvá
nács művelő
vezetője mo
kus Katalin,
megyei bizottságának a munkatársa hangsúllyal szólt arról, hogy a klub 1982 óta önálló, ma már 100 tagot számláló szakszervezeti csoporttal is rendelkezik.

A megyei szakszervezeti bizottság tízezer forint jutalmat adott a váci klubnak, *Tóthné Dévánszky Erzsébet* klubtitkár pedig Érdemes Munkáért kitüntetést kapott.

Papp Rezső

KV bérpolitikai alapelvei végrehajtásának tapasztalatai, illetve *a pedagógus-bérrendszer korszerűsítésére tett javaslattervezete Tolnai József,* a munkaügyi és szociális vezetője ismertette a testülettel.

Mindkét témát a központi vezetőség legközelebbi ülése el

HEITLER LÁSZLÓ

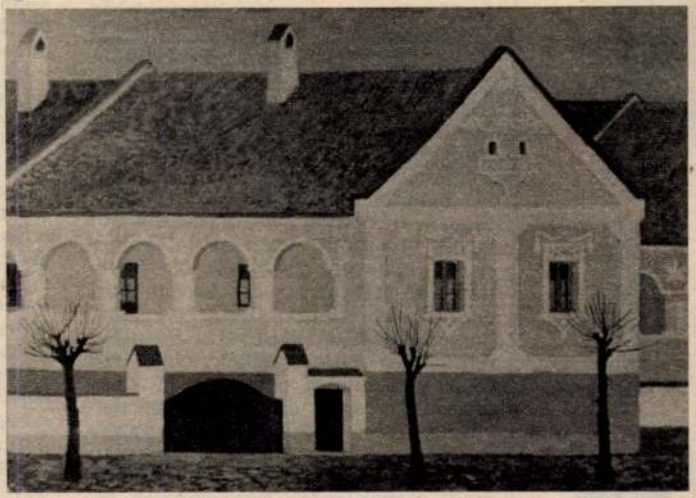

KÖZÖS TÁRLAT

A felújított szombathelyi Savaria Múzeumban öt dunántúli megye – Fejér, Győr-Sopron, Komárom, Vas és Veszprém – festőinek közös tárlata nyílt meg tizennégy festő műveiből. Képünkön Heitler László Bakonyi emlék című alkotása.

ÚJ TÜKÖR 1981/XVIII/ 26. sz. 43. o.

vánunk biztositani a Kutató
dülési keretekből a fiataloknak

HEITLER László (grafikus)

"Nyaranta ösztöndijjal más megyékből is megjelentek a grafikusok. A legutóbbi eszetndőben már budapesti és szentendrei művészek: Zámbó István, Pirk László, Rényi Krisztina és mások jelentek meg a műhelyben. amely nyitottságát őrizve várja a művésztársakat. Jelentkeznek is szép számmal. Révész napsugár például Fehérvárról, Lakatos József Sárvárról, Heitler László Pápáról látogatja időnként a műhelyt."

SALAMON Nándor: Lapok a győri grafikai műhelyből. In. Életünk, 1986. 7.sz. 622.p.

Heitler László, festő-grafikusművész, 4.) Folytatás.

Pogány Ö. Gábor: A szülőföld szellemében Heitler Lászlóról.

4 Heitler László: Falusi barokk, olajtempera, farost lemez, 40 × 100 cm, 1971 (fotók Heitler László)

4

Művészet, 1987. július, 23-old.

Heitler László, festő-grafikusművén 3.) Folytatás.
Pogány Ö. Gábor: A szülőföld szellemében. Heitler László-ról.

3

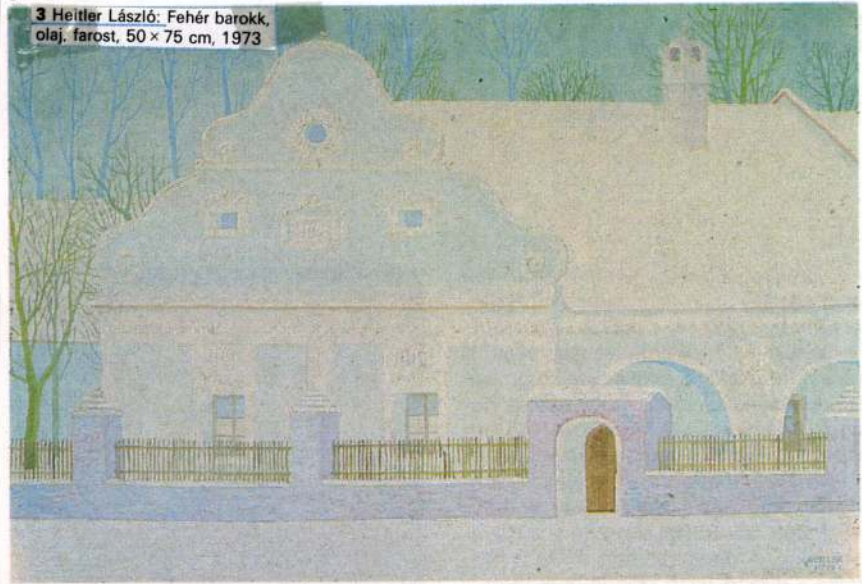

3 Heitler László: Fehér barokk, olaj, farost, 50 × 75 cm, 1973

Művészet, 1987. Július, 23-ok.

Önárnyékok, rétegek

Beszélgetés Polgár Csabával

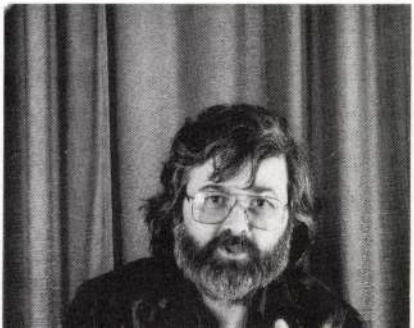

– A textilművészet hagyományosan női érdekeltségű szakma. Mindig is furcsáltam, ha egy férfi ezt a pályát választotta.

– Végül ez bizonyos véletleneken is múlhat. Másodikos gimnazista koromban gondoltam először arra, hogy ezzel a dologgal érdemes lenne foglalkozni. A Ganz Mávag képzőművészeti körébe jártam *Halász Szabó Sándor*hoz rajzolni. Érettségi után 1960-ban jelentkeztem az Iparművészeti Főiskolára; díszlettervező akartam lenni. A díszlettervezés akkor a főis-

Heitler László festő-grafikusművész 2) Folytatás

Pogány Ö. Gábor: A szülőföld szellemében. Heitler Lászlóról.

2 Heitler László: Régi jó kovácsok, olaj, vászon, 70 × 60 cm, 1979–81

2

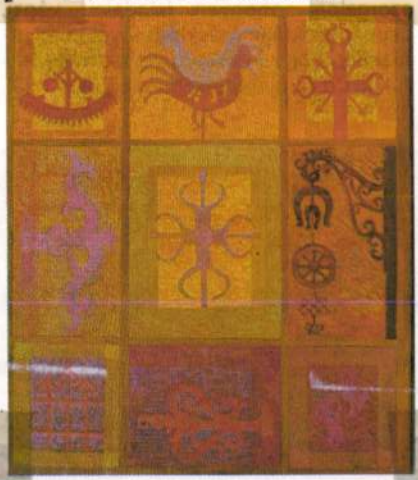

Művészet, 1987. július, 22-old.

Heitler László

Kiállítás augusztusban a keszthelyi Goldmark Károly Művelődési Központban

Magyar Nemzet 1986. VI. 23.

Heitler Lánló

– Nyer megmelítve a 4. szimágos portrébiennálén

Lásd: Szabó István nekvánmál

Kisalföld, 1983. dec. 6.

Heitler László, festő-grafikusművész

a festőművésznek Nyergesi János művészetét olyan kiváló szakemberek és kortársak elemezték, mint Rabinovszky Mária, Kincsinger Ferenc, Dévényi Iván, Prokopp Mária, Frank János és Heitler László.

Wehner Tibor: Életműmetszet,
Dolgozók Lapja, 1984. jan. 8. 4.-old.

Heitler László

VI. országos tájfestészeti biennále Hatvanban

Hevesi Szemle 1985/1

Heitler László

Néprajz 1985. VII. 13.

Heitler László

NAPFELKELTE

[illegible] energiaszegény konzervvel és pénztámogatással is. Enyhíti a tábor anyagi terheit a *Fehérje Technológiai Tudományos Egyesülés*, szójával készült virsli, párizsi készítményeivel, burgonya-szója pehellyel. Az utóbbiakból piskóta, krém, puding, burgonyapüré készülhet.

— Támogatás nélkül *képtelen lenne a kórház* az étrendet összeállítani. És ez az egyik fő akadálya a kúra otthoni folytatásának is — véli Sebők főorvosnő. —

T. Balogh László felvételei

paradicsomlé; vacsora: főtt csirke, főtt burgonya, gyümölcsmártás.

Elég-e ez az erősen túlsúlyos gyerekeknek?

— Elég — válaszol az egyik kislány. — Nem vagyunk éhesek. De azért már *ennénk egy kis mákos tésztát.*

A mákos tészta pedig szigorúan üldözendő. Jó lenne — sóhajtanak az orvosok —, ha ezt a szülők is megszívlelnék és a négy hét alatt leadott négy-öt kiló *nem jönne vissza*, hanem a tartós súlycsökkenésnek csupán kezdete lenne.

Ezt célozza az *intenzív mozgási program* is. Délelőtt, délután alapos *torna — dr. Nagy Zsuzsa és Pirkner Zsuzsa* irányításával —, majd *úszás*. A sportolás lehetőségét a Belügyminisztérium sporttelepe biztosítja díjtalanul. A torna, az úszás tartós folytatását azonban szintén gyakorlati akadályok is nehezítik.

— Köztudomásúan általában is kevés mód nyílik a tömegsportra, ami fokozottan sújtja ezeket a kövér gyerekeket — fejtegeti gondterhelten Sebők Alice főorvos. — Sportegyesületben a kövér

budapesti, szolnoki és orosházi — továbbiak sorával gyarapodjék. Mert az évi alig száz főnyi összlétszám *eltörpül a gondozásra szoruló több, mint százezer kövér gyerekhez képest.*

Lukács Mária

ret hullámosan című [illegible] port nyújt betekintést.

Tanulságos cikk elemzi [illegible] *nemi erőszak* áldozatainak felelősségét, s érdekes *illem-tan-összeállítás* bizonyítja azt a már közhelyszámba menő igazságot, hogy nem

Heitler László

Velence
1985. IX. 14.

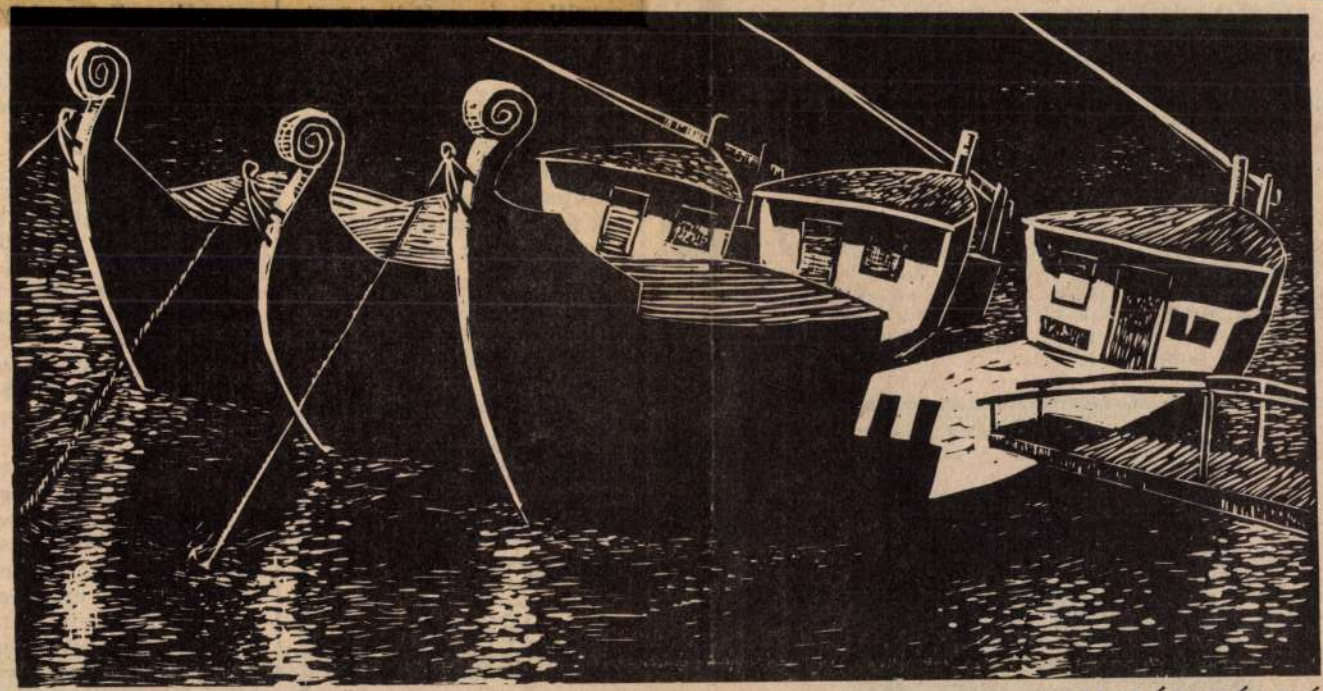

Heitler László

HALÁSZBÁRKÁK

Az ózdi rendezvénysorozat szerves része azoknak a tennivalóknak, amelyekkel a vasasszakszervezet segíti az amatőr művészeti mozgalmat. *Országos rendezvényeiken minden évben bemutatkozik egy-egy művészeti ág.*

Érdekessége az ózdi seregszemlének, hogy az egyébként jól ismert vasas művészegyüttesek, az énekkar, a tánckar, a Dunai Vasmű tűzoltózenekara, a Danuvia „G" színpada — amelyek különven pályamű érkezett. képek, grafikák, plakettel faragások és textíliák közi a zsűri mintegy kétszázat fo gadott el. A nagy szám mu tatja, hogy sokan dolgozna a vasasok képzőművés szakköreiben.

Az ózdi kiállítást *Kerék gyártó István*, a Népművelé Intézet osztályvezetője nyitj meg, a legjobb alkotásoké járó díjakat pedig *Baranyi Géza*, a vasasszakszervez központi vezetőségének ti kára adja át.

(turbó

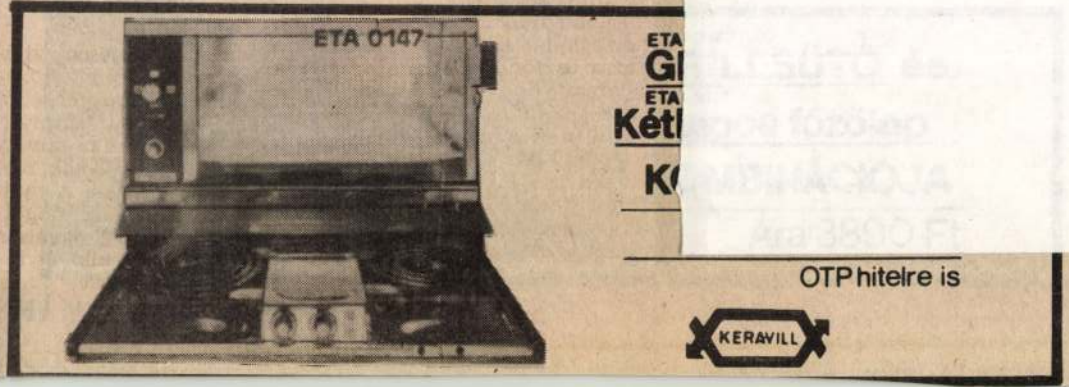

válaszkészség jelentősen
gyengül, sokszor teljese
hiányzik. Emiatt hajlamos
válnak olyan szinte ártatla
kórokozókkal való súlyo
igen

Heitler László

HÉTFŐ, 1985. MÁJUS 20. **NÉPSZAVA**

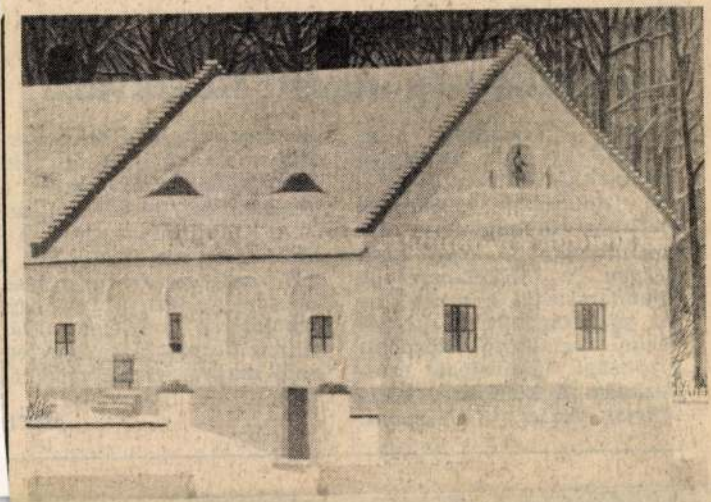

A bécsi Ring Galériában dr. Markója Imre magyar és dr. Harald Ofner osztrák igazságügy-miniszter nyitotta meg Heitler László és Franz Rauscher festőművész közös kiállítását. Mindkét festő szűkebb hazájának – a Bakony vidékének, illetőleg Alsó-Ausztriának – jellegzetes táji és népi motívumaiból komponálja képeit. Így a kiállítás, amely az osztrák–magyar kulturális kapcsolatok ez évi második művészeti eseményeként jött létre, a két szomszédos ország baráti viszonyát is jelképezi. Képünkön Heitler László Bakonyi ház c. festményét mutatjuk be

Választási nyomtatványok

A jelölő gyűlések május 15-i lezárultával a Hazafias Népfront az egyes választókerületekben országgyűlési képviselőnek, illetve tanácstagnak jelöltek személyét mindenütt bejelenti az illetékes választási elnökségnek, s amikor ott is elfogadják a

állltak a jelölő gyűlési nyom tatványok: a hivatalos jegy zőkönyvek, valamint a köz bizalomra érdemes szemé lyek nyilatkozata arról, hog a jelöltséget elfogadják, ma gukénak vallják a Hazafia Népfront programját.

Ezekben a napokban kez-

Heitler László festő-grafikusművész 1. Folytatás

Pogány G. Gábor: A szülőföld szellemében, Heitler Lászlóról

Művészet, 1977. július, 21-ott.

1 Heitler László: Barokk, olaj, vászon, 50 × 60 cm, 1977

műveinek bemutatóira, a kile
cadik életévében elhunyt *G*
képeiből – közvetlenül a ha
szervezett tanulságos szeml
az idős mester festményeivel
Szabó Iván és unokája, *Sz*
szobrait is látni lehetett.

Heitler László egyik kis kö
tes áttekintést nyújt Pápa mű
téneti nevezetességeiről, múlt
lenének városképi sajátosság
összefoglalást, ami ismerette
és idegenforgalmi tájékoztat
aránt megfelel. Heitler nemcs
város lokálpatriótája, de a kö
Bakony és a Balaton vidékér
lója – mondhatni az egész
Amolyan pannon honpolgár,
– magától értetődően – nem
mányaink, szellemi-anyagi
számba vevője, propagandist
az összefüggésben munkálko
jed a néprajzi teendők ellátásá
tágabban értelmezhető, a
művészkedéssel is foglalkoz
kára. Már pápai útikönyve fe
gyelmet a környék történelm
lyeire, a döbröntei, a keszői várra, Kéttornyúlak román kori, Ugod barokk templomára, a galántai Esterházyak temetkezési helyére Gannán: a magyarországi klaszszicista építészetnek erre a pompázatos –

1 Heitler László: Barokk,
olaj, vászon, 50 × 60 cm, 1977
2 Heitler László: Régi jó kovácsok,
olaj, vászon, 70 × 60 cm, 1979–81
3 Heitler László: Fehér barokk,
olaj, farost, 50 × 75 cm, 1973
4 Heitler László: Falusi barokk,
olajtempera, farost lemez, 40 × 100 cm, 1971
(fotók Heitler László)

vésbé friss irányzatokhoz, esetleg több évszázados szabványokhoz. A részrehajlás nélküli nyitottságot benne a népművészet állandó jelenléte élteti, az a magától értetődő közeg, amiben gyermeksége idejétől jól érezhette magát. Képeinek legismertebbjeiben a népi építészet, a falusi kézművesség motívumaival találkozhatni, mintha számára a festői kifejezés legösztönzőbb ötletei az efféle tárgykörhöz igazodnának. Persze, aki a Szépkilátó környékén évi szabadságának napjait, heteit töltheti, az nem állja meg, hogy a Balatonról vázlatokat fel ne jegyezzen, majd tájképet ne fessen. Ekként nem

festményeken vette leltárba népi építészetünk több száz objektumát. Most Heitler csatlakozik a sorhoz, s ő is a maga módján, a korízlést is képviselve végzi kegyeletes szertartásait az ismeretlen tehetségek kreativitásának tiszteletére. Múltidéző panoráma valahány sorozat, nemzeti klenódium, udvarházak, kúriák, módosabb-szegényesebb otthonok, egyszerűbb vagy díszesebb építmények. Megjelenítésük is különbözik, szabatos felmérés és lendületes vázlat is előfordul közöttük, naturális kidolgozottság, impresszionisztikus pillanatkép, tektonikus szerkesztettség egyaránt. S mert legtöbb esetben az egyes épületek, jellegzetes

MDK

Héjassy Kornélia **szövő-tanitónő**

Az O.Kiáll. Háziipari csarnokából. Békéscsabai szoba. Vasárnapi Ujság, 1885. 32.sz. 519 l.

Hejcze

v. k. templom bekeritett

Abauj Torna

Myskovsky 1876.

1) alaprajo, dili oldal 1:200.

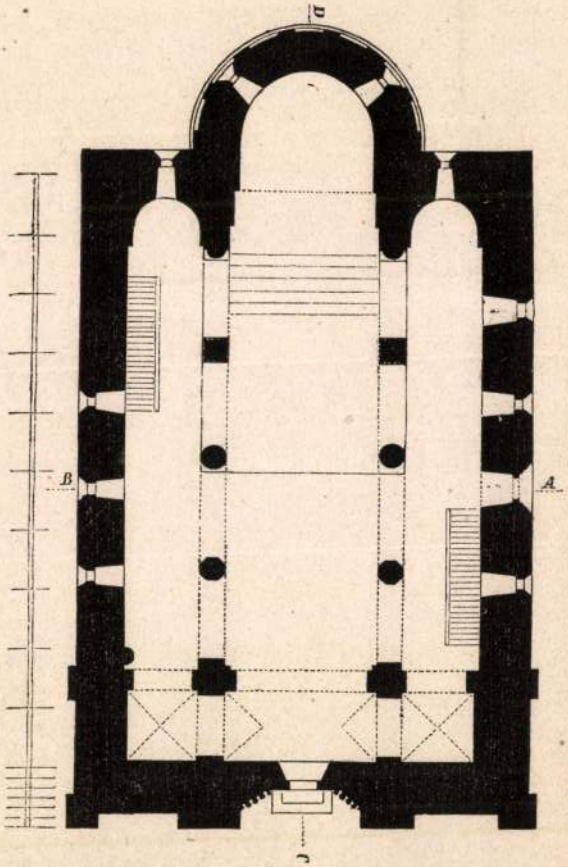

1.

Határában őskori telep nyomaira bukkantak. Lelőhelye a szeminárium szőlője. Kőkori házi eszközök egész sora került napfényre. 1261-ben az egri püspökség javai között szerepel. Templomáról IV. Béla király oklevelében úgy történik említés, hogy már Szent István korában is fennállott. Egyházi birtok lévén, semmi birtokváltozás nem érte. 1332-ben Hecha néven plébániás falu, 1427-ben Hecse néven az egri püspöknek adózó falu 40 egész portával, ami egyúttal nagyságára is rámutat. 1483-ban 40 forint adót kaptak innen, míg az 1485. évből származó feljegyzések szerint a helység 51 jobbágy-családból állott, akik 40 beltelken voltak letelepülve és szőlőművelők. A XVI. században a héczei Baksza-család a részbirtokosa. A reformátusok tért foglaltak és saját prédikátorral rendelkeztek. 1617-ben II. Mátyás király Thököly Istvánnak 31.132 forintba beírta zálogjogon, bár a királyi leirat is elismeri, hogy századok óta az egri püspökségé és tőle elidegenítve adományozták el egyes protestáns nemes uraknak, akik tovább elzálogosították, végül sok fáradsággal és költséggel újból az egri egyházé lett. 1678 május 12-én kelt királyi rendelettel a kassai Szent László szemináriumnak adományoztatott örökjoggal (Lib. Reg. No. 9. fol. 3.). 1696-ban 39 jobbágy, 26 házaszsellér családjával messze kiemelkedik a többi földigsujtott falu közül. 1715-ben a kuruc háborúk miatt 16 jobbágy-családot mutatnak ki. Egy 1786. évi leírás rk. templomát és az egri püspök pompás kastélyát említi. Rk. iskoláját Eszterházy egri püspök építtette. 1828-ban 140 házból álló nagyobb falu 1124 lakossal, ezek közül 763 rk. és gk., 361 ref. vallású. 1851-ben 1164, 1869-ben 969, 1920-ban 863 lakosa van.

Kisközség az abaujszántói járásban. Területe 1647 k. hold. Lakosainak száma 776, akik 8 kivételével magyarok és 518 rk., 32 gk., 219 ref., 2 ev., 5 izr. Foglalkozásuk őstermelés. Lakóházainak száma 163, rk. és ref. temploma van. Iskolái: 1 rk., 1 ref. népiskola, 1 rk., 1 ref. általános továbbképző. Vasútállomás, posta, távirda, távbeszélő helyben.

utállomása: Regéteruszka, u. p. és u. t. Garbó-bogdány.

HALMAJ.

Ősrégi magyar falu, birtokosként a 13. századtól az Abák kiterjedt nemzetsége ismeretes. Családi leszármazások alapján a nemzetség Aszalayágának jutott a családi birtokosztáskor. Később az Aszalay néven ismert birtokoscsaládé, jogutódlással. 1332-ben a pápai adójegyzékben Holmefalu plébániás helységként szerepel. István nevű plébánosa 12 garassal egyenlítette ki adózását. 1352-ben már Halmaj néven ismeretes. 1427-ben az adójegyzékben az Aszalayak tulajdonában 11 porta nagyságú. Az 1620 körül megindult török portyázó csapatok többízben végigrabolták a falvakat, amelyek emiatt panasszal fordultak a megyéhez, de sikertelenül, pedig élőállatok elrablásán kívül a mezőkön dolgozó jobbágyokat is szíjrafűzték. 1635-ben megismétlődött a pusztítás, amikor is 7 ember került török fogságba. 1640-ben teljesen puszta terület lett, maradék lakossága messze elmenekült. Az 1648. évi kincstári összeírás török hódoltsági területnek mondja. 1715-ben csupán 3 zsellérháza volt Halmajnak. A 18. században a gróf Andrássy-család birja és az ő érdemük az újabb település, ami főleg Zemplén megyéből eredt.

Kisközség a szikszói járásban. Területe 1882 k. hold. Lakosainak száma 911, akik 1 kivételével magyarok és 643 rk., 163 ref., 58 izr., 40 gk. és 7 ev. Főként őstermelés a foglalkozásuk. Lakóházainak száma 180. Iskolái 1 rk. népiskola és 1 rk. általános továbbképző. Vasútállomása, postája, távirdája és távbeszélője helyben.

HATKÓC.

Középkori oklevelekben Hotkouch, majd Hathkocz név alatt szerepel. A Semsey-család ősi birtokainak egyike. 1446-ban Semsey Frank megerősítést nyert birtokaira, ezek között előfordul Hat-

Hejce
Abaúj-Torna m.

R.K. templom

Harang, súlya 13 régi mázsa, 1668-ban átöntve

Hejcei püspöki

kastély

képe repr.

Emlkassaiegyben

I k. 26 l.

veinek és ezzel hatásának fél

Mielőtt azonban a mo
szakáról beszélnénk, röviden m
fellángolásáról is. Érdekes, hog
azon a helyen játszódik le, ah
Ha véletlennek is látszik ez a
nem lehet véletlen, hogy az uto
vészeti hagyományokon alapulna
rei az antik Róma művészi mult

Róma templomaiban a
művészetet kétségtelenül velen
apszis mozaikja a XII. század e
mulva is érezhető Jacopo Torri
/ 1292-1295/ a S. Giovanni Late
Erősen él még a bizantinizáló
és nagyméretű alkalmazása, mel
emelkednek ki. Mozdulataikat a
alő. Az alakok laposak, legfőbb
itt is uralkodik. Hasonló fokon
a S. Maria Maggiore homlokzatán
szolván teljesen eltakar a szem

Hejcei pléb templom
Abaúj Torna vm
kéjpei repr
szentélye gőzikm

Emlkassaiegyhm

I. K. 100. l.
102. l.

Káprázatosan ragyogó s
gyog a bizánci udvar minden gazd
tud visszaadni ma is, közel másfé

Érdemes azonban a moza
gyelmi az alakok életközelségről
tiniánusz kiséretében találunk
arca pedig ritka emberábrázoló
nek a portréművészetnek gyökere
lődésének utja Bizancon kereszti
szat nagy hagyományait Keleten
kerül át Ravennába. Ravenna igy
egészen különleges helyet fogla
közvetlen és egy kerülő keleti

Hejcei műemlékek

HÉJCE (Abauj)

R. M. tpl

Ráth Károly: az egri püspöki megyében fekvő templomok a XVII-ik század végén. Megyar Sion, VI-Esztergom, 1868, 274 l.

HÉCE

Templom

Henszlmann Imre: Évi jelentés... AÉ, XI – 1877, 3 l.

HEJCE vagy HÉCSE (Ottrauj)

Gotikus templom

Henszlmann Imre: Honi műemlékeink kivatalos osztályozása. AÉ, VI – 1886, 337 l.

HÉJCZE. (Abauj.)

R. k. rásó esnésíves templom.

Gerecze, 1906, 71 l.

HÉJCZE. (abonj.)

Lőrécses polak maradványai.

Gerecze, 1904, 711,

HÉJCZE. (Abauj.)

Megerősitett püspöki kastély és kápolnaréa 1783.

Gerecze, 1906, 711,

Hejcei püspöki Eastély

házikápolnáját

1781-ben

kifestette Zirckler

János. Gróf Esterházy

Károly egri püspök

szerződés-szerű utasítása

körölve:

Kapossy János =

Jegyzetek és források

Szmrecsányi Miklós:

Eger művészetéről

c. művéhez.

Bpest, 1937 256, 257 l.

Hejda, Wilhelm, szobránnak

az 1898 évi bécsi jubileumi kiállitáson szerepelt színezett, figurális frizét, mely az épület külsejét diszitette, szerző azzal a megjegyzéssel emliti, hogy Hejda munkatársa volt Fadrusznak, a porsonyi Mária Terézia- és a kolozsvári Mátyáskirály szobormünél.

Hevesi, Lajos: Acht Jahre Sezession. Wien, 1906. 45. old. és a 164. old. megjegyzésében

Hejda, Wilhelm, szobrász M.D.K.

1900-as bécsi kiállításáról meglehetősen humorizáló hangon ír a szerző. Kifigurázza a sárhányok és egmásra támadó állatcsoportok iránti írlástelen előszeretetét, szinezett szobrait, stb. [E bécsi szobrász nevét csak azért írtam ki, mert más összefüggésben emlékezem, hogy őt társitották Fadruszhoz egy ír porsonyi munkája során.]

Hevesi, Ludwig: Altkunst - Neukunst. Wien 1894-1908. Wien, 1909. 343-345. old

HEJETTES SZOMLYAZÓK

A székesfehérvári István Király Múzeumban márciusban nyílik a Hejettes Szomjazók retrospektív kiállítása.

Danka Attila

Varnay Tibor

Hajagos Andrea

A kiáltvány 1984

ezen helyettes szomjazók köre heterogén, nem végleges és nem is törekszik véglegességre, nem intézmény, nem következetes, nincsen profilja, alkalmi akciókra épül (kiállítás, felavatás, felolvasás, pályázat, hangverseny, depresszióestek... érzelmi máshová, sorsszépítő szerek) a programmok nem rendszeresek, a társaság adminisztratív szempontból nem rendez semmit, öncenzúraellenes, a társaság működése jogilag rendezett? a tagok és nemtagok között lényeges különbség nincsen, konkrét tagok jelzése csak adminisztratív szempontból fontos, a tagok között nincsen semmilyen erőszakolt szellemi egység vagy egyetértés, állandó és deklarált a széthúzás, klikkek, frakciók, a művészeti egyesülés nem műsorközpontú, nem műközpontú, nem ismeri el a szellemi tulajdont, és nem pártolja a szellemi tettet, a társaság pártolja a semmittevést és a közös unatkozást
a stúdió profilja, hogy felszabadítson, tagjai művészi és emberi öntudatát erősítse, illetve érvényesülését (karrierjét) elősegítse, a stúdió keressen pénzt, igyekezzék tagjai és nemtagjai megélhetését biztosítani legyen nyájszellem, és minden jó, ami ezzel jár, a stúdió hivatalos fórumokon képviseltesse magát?
fontosabb szavak a stúdió munkatervéből:
ötlet, spontaneitás, unalom semmittevés ellentmondás belső ellentmondás közösség közösségellenesség törekvés lemondás kegyelem erőszak a stúdió beszélgetés illetve megbeszélésellenes a jövőben nem beszél meg semmit nem egyeztet és nem szervez nem teher. pártolja a konkrét és egyszerű dolgokat illetve talán még azokat leginkább ötleteket vet fel, elfogadja vagy elveti ezeket igennel vagy nemmel, de nem indokol nem minősít nem elemez nem rendszerez stb.
leírom azt, hogy MI. Ez jelentheti azt is, hogy mi, az Éreztető Nagyhatalmak alattvalói. Mi, az Éreztető Ipar céltáblái. Jelentheti azt is, hogy mi, az Éreztető Nagyhatalmak ellenlábasai, ellenlábasai. Mindenki lehet az éreztető nagyhatalmak ellenlábasa. Büntetlenül?

Műleírás három megsemmisült H.SZ. festményről

A Triptichon jobb szárnya (A mi mozgó világunk) (farost, tilatex)
A hegyek a Távol-Kelet hangulatát idézik, a szárnyaló kék madár a végtelen Csendes-óceáni szigetvilágra utaztat bennünket; a háttérben Szibéria telhői, a vörös emlő-virág Magyarországot idézi. Popej Amerikát; a lo Wales zöld gyepén rúgkapál.

1789. (Olaj, vászon)
Az anyagok küzdelme látható jól a képen. Szinte mesteri kéz beavatkozása nélkül festődött. Jól illeszkedik az a rész, amelyet ecsettel húztunk azzal, ahol a festék maga ment csak úgy, pedig ezt nehéz megcsinálni. Tetszési Quocliens: 291.
(Nekem az a gyanúm, hogy a nőknek tetszik ez a kép.)

A Triptichon Balszárnya (belógatós kép) (farost, tilatex)
Derűs kép, végre. Szívesen látnánk. Más fiataloktól is szívesen látnánk hasonló ihletettségű kompozíciókat. Mert merjük állítani, hogy a fiatalok előtt álló lehetőségek szinte kimeríthetetlenek.

Ilador Zsuzsa

Nagy Attila

nevelőtisztünk

élek is

Fekete Balazs

Jegyzőkönyv a H.Sz. 1990. jan. 10-i üléséről

A FIDESZ nem egy jó csaj, de én rá fogok szavazni, mert legalább... Másról is van véleményünk. Egy: almáspite.
Az írástudók felelősségéről beszélek, de már ez is devalválódott.
Viszont jól áll.
Nem akarjuk magunkat bemutatni. Érdekliődjetek tovább.
Számomra az újságok olyanok, mint a kuplerájok. Ahová bemegy a szerző, s aztán lesz, ami lesz. Az olvasó pedig kukkol.
Olvastam már olyan regényt, ahol a főhős egy kurvába lett szerelmes. Te bemutatkozol a kuplerájban? Egyébként ez az "olvasás" nagyképűség volt, mert csak filmen láttam.
Mi most először irunk pénzért. A "mi" fogalmát persze tisztázni illene! Pénzért már olvastunk, s pénzt is olvastunk már. Gorbacsov úgy fog meghalni, hogy nem tudja, kik azok a Hejettes Szomjazók. Pedig szebb lenne tőle az élete.
Mikor volt a H.Sz. Aranykora?
BB: Csak most következik.
R: Nem tudom, nekem ez pillanatnyilag tökéletesen megfelel. Már hogy a válasz...
BB: Csak most következik.
T: Ez már a múlté. Legalábbis kénytelen vagyok ezt mondani, mert ti jöttök.
D: Én is úgy érzem, hogy ez még következni fog, de nem azért mondom, mert ezt már mondta valaki, hanem mert így is gondolom. Úgy érzem, a Pápa is kezet csókolhat a Ludwignak. Azt a képet kapja, amit mi adunk neki, és az aranykor akkor fog bekövetkezni, amikor szerénységünk eldurvul. Nem akarok erről most hosszabban beszélni.
FB: Az Aranykorról jut eszembe... Az a Platonban volt. Azért, mert akkor jó volt... nem volt ilyen száraz. Nem magunkról beszéltünk, készültünk az Életre, most pedig... Most pedig... na jó! Most pedig élünk.
K: Én mindig szerettem volna nyomtatásban látni azt a mondatomat, hogy "az aranykor bennünk van".
FB: Ezt a Páskándi tíz éve leírta.
K: Szemet, szemért!
Együtt: Támadjuk meg a Galántait az újságban és írjuk azt, hogy ezt a Talán mondta!
Na de mi lesz, ha a Gyuri is megtámad minket?
Fölényben van.
Milyen fölényben?
Erkölcsiben.
A Gyuri hátha szereti az MDF-et! – mondta a Kada a minap.
És a Laciról mi a véleményetek?
Mindenki tudja, hogy a Bekéről van szó, akinek a telefonját lehallgatta a három (per) három. Benne volt a Híradóban!
Szerintem a
Laci.....
..... de a világ mostani állásában a szembenállás hiányában differenciáltabb körülmények közé kerülve más kulturális helyzetben nem találja meg a helyünket? a hajdani állítások felemelő erejét.
Szerintem amit mondtai, az csak annyiban igaz, amennyiben önvádat tartalmaz.
En is csak annyit tudnék hozzáfűzni, hogy a Lacinál van köztünk idősebb is, de senki sem lehet felelősségre vonni.
Rossz megöregedni. Es egy latin idézet: O. ku u e emm u té aa té LO eRR eee eRR ee kéf eMM... Egy általános megjegyzés: az az írás is egy ilyen önreflektív attitűdből keletkedett.
Es ó...
A bemutatkozáshoz kávé, aprósütemény s legalább valami nőies ital – rumpunci... vokí. Ezért nem lehet írásban bemutatkozni, s kurvának sem, mégha szerelmesek vagyunk is!
De! De! Mindenben jut eszembe!
Az újságokat mind kidobják!

A H.SZ.- 1990. január 10-i ülése

MN

Magyar Narancs, kéthetente megjelenő politikai–kulturális lap. Ára: 15,50 Ft. Kapható: Magyar országon a hírlapárusoknál. Kiadja a Fiatal Demokraták Szövetsége. Felelős kiadó: dr. Kövér László. A szerkesztőbizottság tagjai: Bojár Iván András, Bozóki András, Csaba Iván, Csörgő Tünde, Lovas Zoltán, Novák Zsófia, Petri Lukács Ádám, Vágvölgyi B. András, Vig Monika. Lapterv: Ichor. A szerkesztőség címe: 1164 Budapest XI. Kosztolányi Dezső tér 12. fszt. Telefon: 166-55-63 Telefax: 166-791 Bankszámlaszám: Budapest Bank Rt. Vállalkozási igazgatóság, 217-9883-70432. ISSN 0865-3437. Szedte: Tudósítások Kft. Nyomta: Szikra Lapnyomda Budapest, 90-0513. Felelős vezető: dr. Csondes Zoltán vezérigazgató. Terjeszti a Magyar Posta.

HEJETES SZOMJAZÓK

M. Narancs 1990 feb. 5.

HEJETTES SZOMJAZÓK

A Hejettes Szomjazók Kölnben

„Alapelvünk: csak semmi művészet! — inkább biciklizni, mulatni, beszélgetni, s hagyni, hogy a dolgok csak úgy történjenek. Ez azonban nem jelenti azt, hogy ami a végén megszületik, az a véletlen műve lenne. A magatartásnak és a szándéknak ugyanis, ami e munkák mögött áll, semmi köze a véletlenhez. Mert a derű mögött éles és kritikus megfigyelőkészség rejtőzik, amit persze nem állati komolysággal adnak elő, hanem inkább kötözködő kedvvel, humorral, az anyagokkal való játék örömével, vagy a kétségesnek minősíthető ízlés és a groteszkhez való vonzódás ama keverékével, ami oly jellegzetes a magyar kedélyre . . .”

Kölnben jelent meg ez a jellemzés, és igyekeztem hű fordításban adni itt a szöveget, hiszen komolyan kell vennünk. A kiadvány ugyanis, ahonnan az egészet idézem, a városi kulturdecernátus és a bonni külügyminisztérium támogatásával működő kiállítási intézmény, az úgynevezett Moltkerei nyomtatványa Kölnből, és a szöveg szerzője valószínűleg maga a nevezett intézmény vezetője. Az a Frau Jappe, akinek szélesen mosolygós arcát, a képzőművészet közelségét éreztető, s plasztikus gesztusokkal a gondolatainak súlyt adó alakját félévenként legalább egyszer Pesten is látni lehet, amint szervez, ügyintéz, támogat, meghív, kulturális külügyeket menedzsel. Vagyis egy realista asszonnyal állunk szemben, aki bár német, mégis már régen kitanulta, hogy nem a „csikós-gulyás-paprikás” a tipikusan magyar, hanem . . . Na ja, itt egy pillanatra megakad a toll a papíron. Azt mondja, hogy kritikus élű vonzódás a kétséges ízléshez (zweifelhaft!), és groteszken derűs, humoros sodródás az eseményekkel. Önkéntelenül is felmerül a kérdés az emberben, hogy olvasta-e németre fordítva ez a Frau Jappe például Karinthyt Berda Józseffel, vagy Krúdyt Latabár Kálmánnal keverve. Ha nem, annál nagyobb az érdeme . . .

És kik azok, akikre ez a jellemzés megszületett? Ha közlöm, hogy a „Hejettes Szomjazók” (németül még szörnyűbben hangzik: die stellvertretenden Dürstende), akkor a nemzet vajmi keveset tud kezdeni ezzel az elnevezéssel. Csak egy szűkebb kör, a Fiatalok Stúdiójának, a székesfehérvári múzeumnak, illetve a Városliget közelében lévő Liget-galériának a közönsége ismeri közelebbről ezt a művészcsoportot, és valószínűleg még kevesebben tudják azt, hogy immár csaknem egy évtizede léteznek, és közben saját újságot is kiadtak a nyolcvanas évek közepén (Világnézetiségi Magazin címmel).

Hét fiatalemberről van szó, akik közül egyik-másik már az érettebb éveket tapossa, de ez csak a személyi igazolványukból derülhet ki, (újabban onnan is tilos kiolvasni!), s nem a rendezvények vagy a művek kedélyéből — mert az továbbra is kamaszosan „cikis”, az áprilisi égboltra emlékeztetően változó, szeles-záporos vagy napsütéses, egy szóval: töretlen. Munkáikon hiába keresnénk aláírást, hiszen amit az egyik abbahagy, azt a másik tovább festi és így tovább. Az alkotások így hát közösnek számítanak, de a világért sem kollektívnak!.... megint egy furán finom különbségtevés, aminek az igazi megértésére a leginkább még a magyar fül képes. Aztán az installációk! Ez egy külön fejezet. Az első sikeres és feltűnést keltő „berendezés”, amivel a Hejettes Szomjazók jelentkeztek, földre hintett szalmára volt elhelyezve, s öntöttvas alkatrészek, valamint régi, felismerhetetlenné rozsdásodott gépek művészeti kompozíciója volt. Egy többalakos mű, amely a Siralomház címet viselte. Azóta is hasonló „magyar témák” állnak az érdeklődésük középpontjában, bár a rozsdát újabban mellőzik. Talán abban bíznak, hogy a patinázás fölösleges, hiszen amúgy is ott lebeg az egész közélet felett?

Kétségtelen, hogy nem volt egészen veszélytelen vállalkozás a német külügyminisztérium részéről, hogy Magyarországról most éppen ezeket a művészeket hívta meg. Valószínűleg Frau Jappe realitásérzéke is — akár egy vészcsengő — riasztóan berregni kezdett, amikor a kölni napilapok egyike, a Stadtanzeiger megírta, hogy a Hejettes Szomjazók egy installációra készülnek, ami egyelőre titkos, és csak annyit lehet tudni, hogy az előkészületekhez tartozik, hogy a művészek összehasonlítják a német és a magyar temetőket.

Július első hetében aztán tényleg meg is nyílt a kölni Moltkereiben a Hejettes Szomjazók művészi sírkertje. A helyiségeket átlátszó fóliák segítségével egy melegházzá alakították át, amelynek belső terében élő páfrányok, dúsan bokrosodó díszörökzöldek és gyeptéglák formájában odatelepített ízléses pázsitfoltok tenyésztek. A fűben aztán ott volt a hét sírhant is, ólomkatonákkal és ezüstszínű özekkel, valamint színpompásan virító virágcsokrokkal díszítve, akárcsak a mesékben. A művészek lelesték a szecessziós kor sírszobrainak a testtartását, és pózba vágva magukat így gondoskodtak arról, hogy a temetőben meggyőzően élethű sírszobrok is legyenek.

Mikor a performance-nak vége volt, megnyílt a fényképező butik, ahol a hét Hejettes Szomjazók hét fölfestett arcképe között egy kerek lyuk volt a vászonra vágva — bárki kidughatta itt a fejét, hogy megörökíttesse magát ezen az emlékezetes eseményen. A büfében bort, sört és üdítőitalokat adtak, az ünnepélyes hangulat lassan oldódni kezdett. Megkockáztattam egy megjegyzést arról, hogy ha tudtam volna, hogy temetésre jövök, koszorút is hoztam volna, de nem volt vele sikerem. A művészek egyike széles karmozdulattal mutatott a kollégájára, aki éppen egy pilseni sör felnyitásával volt elfoglalva: — „Feltámadásban van a csávó” — mondta. — „Fölösleges.”

Perneczky Géza

Szabadon szolgál a szellem

Az Eötvös-kollégium új útjai

A fennállásának századik évfordulóját ünneplő, báró Eötvös József által alapított kollégium annak idején azzal a céllal kezdte meg működését, hogy az ország középiskolái számára a minőség jegyében munkálkodó *tudós-tanárokat* képezzen. A méltán híressé lett intézmény megfelelt feladatának: tanárok, tudósok, művészek, alkotók kerültek ki falai közül. A francia elitiskola, az École Normale Superieure testvérintézményeként a szakmai műveltséggel párosuló kritikai szabadság követelményét tartotta példának. Szellemi pezsgését, oldott légkörét, a bentlakó diákokkal szembeni igen magas elvárásait többek között *Szász Imre, Fodor András, Gyergyai Albert* műveiből jól ismerjük.

BOROS JENŐ FELVÉTELE

De még 1950-ben a kulturális kormányzat „nevezetes tollvonása” megszüntette a volt elitképzőt, volt és jelenlegi kollégisták évtizedek óta kísérleteznek a régi Eötvös-kollégium feltámasztásán, megújításán.

Szijártó István igazgató lapunknak elmondta, az Eötvös-kollégium 1991 januárjától ismét önálló felsőoktatási intézményként működhet. Az ELTE bölcsészet- és természettudományi karának elsősorban tanárszakos vidéki hallgatói nyerhetnek kiváló eredmények birtokában és alapos ismerkedő beszélgetés után felvételt, ha megfeleltek mind a tanárok, mind a leendő kollégák, tehát a már bennlakó diákok elvárásainak is. A kollégisták az egyetemi előadások mellett szakkollégiumi órákon vesznek részt, amelyek kiegészítik, elmélyítik az egyetemen szerzett ismereteket. A kötelező nyelvoktatást, filozófiatörténetet, latin- és neveléstudományi stúdiumokat követően a hallgatók szinte minden kívánt tudományos segítséget, oktatást, kutatási, tanulmányi lehetőséget megkapnak. A száz diákot tömörítő kollégiumot tizennyolc állandó és harminc időszakos tanár segíti, mely jól mutatja a képzés intenzitását.

A vállalt, de még formálódó elitképzés a Ménesi úton valóban a kiválasztottaké. A különböző nézeteket valló emberek együttélésében, ahol minden vallás és náció jól megfér egymással, tradíció a kritikus látásmód (és az önirónia is), hiszen az okos kérdéseket feltevő és tudományos alapossággal megválaszoló embereknek majd vállalniuk kell önmagukat, saját arcukat a szélesebb nyilvánosság előtt is, hogy tanári vagy tudományos pályájukon helytállhassanak, s a felvetődő kérdésekre a társadalom számára is igazi felelet születhessék. Itt régen és ma is megkülönböztetett bánásmód fogadja a kollégistákat, száz éve ezüst evőeszközök, ma a kiváló kutatási, külföldi tanulmányi lehetőségek és az intézmény demokratikus légköre biztosítja azt, hogy megjegyezzék a régi szentenciát: „A születés és a pénz arisztokratáinál előbbre valók a szellem arisztokratái. Vidéki tanárként is tudják, ők a legfontosabbért, a nemzet jövőjéért tartoznak felelősséggel”.

Dombi Gábor

Utolsó tanév?

Beszámoló egy ökomenikus iskola alapításáról

Vajon az utolsó tanév köszönt-e ősszel a főváros XXII. kerületének 6. Számú Általános Iskolájára? Együtt maradhat-e a 220 diák és a 17 pedagógus vagy pedig szanaszét osztják őket a környék oktatási intézményeibe, hogy helyükön jövő szeptemberben ökumenikus iskola nyílhasson? Erre csaknem egyéves huzavona után sincs még egyértelmű válasz.

Ne törődjenek a szóbeszéddel!

Éppen a bizonytalanság, a zaklatott hangulat feloldására hívta össze *Deli Lászlóné* igazgató a szülőket, a tantestület tagjait és az önkormányzat két képviselőjét a tanév végén. Bízva abban, hogy tisztázódnak a dolgok. Mert ősz óta, azaz amióta elterjedt a hír Budafok és Budatétény lakosai körében, hogy néhány hitoktató és pedagógus ökumenikus iskolát szervez, igencsak összekuszálódtak a szálak. Kezdve a kérdőíves felméréstől, amely azt a célt szolgálta, hogy kiderüljön: mekkora a valóságos igény a keresztény szellemű oktatásra. Noha több mint nyolcszázan szavaztak az ökumenikus iskola mellett, sokan kétségbe vonják a felmérés adatait. Még az ívet kitöltő szülők közül is, akik később jöttek rá, hogy úgy húzták alá az igent, hogy közben sehol nem szerepelt, hol és milyen lesz az iskola.

Később már mind többször lehetett hallani a Bajcsy-Zsilinszky úti, azaz a 6. számú iskoláról mint a leendő ökumenikus iskola helyszínéről. Az igazgató, a tanárok kérdésére azonban megnyugtató választ érkezett az önkormányzat képviselőitől: intézményük nincs veszélyben, nyugodtan folytassák a munkájukat, ne törődjenek a szóbeszéddel! És ők tették a dolgukat. Ezért valóságos hideg zuhanyként érte a nevelőtestületet az önkormányzat májusi határozata, mely szerint iskolájuk területét — az egyházi ingatlanok visszaigénylését szabályozó törvény megszületése után — elsőként juttatják vissza annak a misszió rendnek, amelyé egykor volt. (Ezen a helyen állt ugyanis 1950-ig az Isteni Ige Társaság — vagy egyházi körökben népszerűbb nevén a Verbita Rend — háza, amelynek magyarországi rendfőnöke megegyezett az ökumenikus iskola szervezőivel: ha megkapják visszaigényelt tulajdonukat, azt szívesen átadják oktatási célokra.)

E döntés nagy megdöbbenést keltett, hiszen a képviselő-testület a pedagógusok, szülők feje fölött határozott az iskoláról, amelyben 1992 szeptemberében már a keresztény szellemű oktatás kezdődhet meg. A felocsúdást heves tiltakozás követte. A szülők és a nevelők együttesen a döntés felülvizsgálatát kérték.

— Nem az ökumenikus iskola ellen vagyunk — pontosít Deli Lászlóné —, hanem egy számunkra elfogadhatatlan eljárás ellen. Nem értjük, hogy az önkormányzat miért csak egy régi, jól működő iskola szétverésével tud egy újnak helyet adni. Nem értjük, hogy a döntésnél miért csak az új igények estek latba, és a régiek miért nem. Ebben az átmeneti, kialakulatlan, kusza helyzetben a lelkiismeretes döntés-előkészítésnek, a közös megoldáskeresésnek nagyobb súlya van, mint valaha. A képviselő-testületben mégsem tartotta senki fontosnak, hogy leüljenek velünk beszélni. Az iskolánk megszüntetéséről keringő hírek pánikot keltettek, néhány szülő elvitte tőlünk a gyerekét. A többség azonban nem hajlandó erre.

Hogy miért nem, azt a tanév végi fórumon a szülők sorra vették. A diákok kiválóan helytállnak a tanulmányi versenyeken, rajzból évek óta az élvonalban vannak, országos pályázatok díjait viszik haza, a szép- és helyesírási versenyen legutóbb az elsősök és a negyedik osztályosok tűntek ki, földrajzból a budapesti döntőbe is bejutott itteni diák, és serlegek sora jelzi, hogy a testnevelés, a sport terén is van mivel dicsekedniük. Az iskola nyitott az új igényekre: az elsők között adtak lehetőséget a hittan tanítására, az új tanévben pedig vallástörténetet fognak oktatni. A szülők messzemenően elégedettek a pedagógiai munkával, de a hely, a környék miatt is ragaszkodnak az iskolához, amelynek hatalmas, füves-fás udvara párját ritkítja a kerületben. Ezért viselik el diákok, tanárok az épület adta mostoha körülményeket is. Húsz évvel ezelőtt ugyanis ideiglenes megoldásként kapták azt a faelemes épületet, amelyet ma is kénytelenek használni. Soha nem volt pénz új iskolára. A parkszerű környezet azonban ideális hely lehetne akár egy oktatási centrum számára is. A későbbiekben szükség lehet rá. Egy-kétszáz méterrel arrébb hamarosan elkészül egy lakótelep, a szomszédban pedig a megüresedett szovjet tiszti lakások várnak új lakókra.

A hely másik vonzása, hogy az iskola a környékbeliek számára könnyen, perceken belül elérhető, míg a rossz közlekedési lehetőségek miatt bármelyik más iskolát csak több kilométeres gyaloglással vagy körülményes, többszöri átszállással lehet megközelíteni.

A tizennégy laktanyából egyet sem

A fórumon sok ötlet vetődött fel az iskola megmentésére. Többek szerint a legkézenfekvőbb megoldás az lenne, ha beköltözhetnének a megüresedett szomszédos laktanya egyik épületébe. Ennek érdekében a szülők ott helyben levelet is írtak a belügyminiszternek, a segítségét kérve, járjon közbe, hogy módosítsák a szovjet laktanyák hasznosításáról szóló kormányrendeletet. (Ennek értelmében ugyanis a szóban forgó épületeket a Belügyminisztérium és a Polgári Védelem Országos Parancsnoksága kapja meg.) A módosítás az esetükben csupán annyit jelentene, hogy a tizennégy laktanyaépületből egyet engedjenek át az iskolának.

Dr. Zatykó Lajosné alpolgármester érdeklődésemre megerősítette: az önkormányzat is ezt a megoldást tartotta volna a legjobbnak, s mindent meg is tett, hogy a laktanyaépület a bintokukba juthasson. Nem rajtuk múlott, hogy nem sikerült. Az önkormányzat ennek ellenére gondoskodni fog arról, hogy minden diáknak, tanítónak, tanárnak legyen helye más oktatási intézményben. Nagy az igény a keresztény szellemű, vallásos világnézetet közvetítő iskolára — hangsúlyozza —, s ez összhangban van az önkormányzat azon törekvésével, hogy a kerületben élő szülők minél nagyobb lehetőséget kapjanak az iskolaválasztásra.

A Belügyminisztériumtól a közelmúltban érkezett meg *dr. Kolláth György* főosztályvezető válasza, amelyben sajnálattal értesíti a szülőket, hogy a Grassalkovich-kastély teljes kiürítése miatt nincs mód egyetlen laktanyaépület átadására sem. De mint írja, a kerületi alpolgármesternővel újból konzultáltak ez ügyben, aki azt válaszolta, hogy a gyerekek elhelyezését az önkormányzat megnyugtató módon rendezni fogja. Ezek szerint mégsem tett meg mindent az alpolgármesternő a laktanyaépület megszerzése érdekében? És talán ezért érzi úgy *Flech Ervin, Révészné Németh Margit, Várszegi Károlyné, Bakó Lászlóné* meg a 6-os iskola több nevelője a szülőkkel együtt, hogy az önkormányzat kétkulacsos politikát folytat. És számára az iskolájuk csupán egy elhanyagolt épület, amelytől meg kell szabadulni. Mert így gazdaságos. Hogy milyen pedagógiai munka folyik benne, és hogy a jövő szempontjából mi az értékes, az a képviselő-testület döntésekor nem került szóba. És az sem, hogy a halálra ítélt iskolai közösség mindezek ellenére élni akar. Nem szétszórva a szélrózsa minden irányába diákot, tanárt, hanem együtt. Ehhez most szponzorokat keresnek.

Tolerancia és bölcsesség

Az az iskola életben maradni, emez, az ökumenikus pedig megszületni szeretne — mindenáron. *Tiszai Tibor*, az iskola szervezésére tavaly ősszel alakult Hugonnai Vilma Iskolaszék elnöke tele van tervekkel és aggodalommal. Elképzelései szerint olyan tizenkét évfolyamos (6+6-os rendszerű) iskolát szeretnének létrehozni, amely különösen a hátrányos helyzetű és a sehová fel nem vett nyolc osztályt végzett tanulóknak nyújtana kedvező életlehetőségeket. Egyebek között olyan szakmák képzésével, amelyre a kerületben nagy igény van. Négy egyház — a katolikus, a református, az evangélikus, és a baptista — alapítványnyal, több vállalat, cég pedig adománnyal és a képzés gyakorlati segítésével támogatja törekvéseiket. Ám a tanításhoz hiányzik az épület. Mert ők már most szeptemberben szerették volna az oktatást megkezdeni. Türelmesek — állítja Tiszai Tibor —, de úgy gondolja, érdekek sérelme nélkül nem lehet új rendszert kialakítani az oktatásban sem. Addig, amíg egy év múlva hivatalosan is megnyithatják az iskolát, megpróbálnak egy ideiglenes helyet keresni maguknak, mert a csellengő gyerekeknek szükségük van rájuk. Jelenleg több mint nyolcvan olyan fiatal van a kerületben, aki sehol nem tanul tovább.

Várszegi Asztrik, a katolikus püspöki konferencia titkára figyelmeztető szándékkal jegyzi meg: csak a tolerancia és a bölcsesség hozhat eredményt mind az egyházi, mind a más keresztény szellemű iskolák szervezésében. És úgy véli, ha az önkormányzatok keresik, előbb-utóbb meg is találják a módját, hogy meglévő értékek szétrombolása nélkül teremtsenek helyet az újaknak.

Ehhez csupán annyit: az érintettek bevonása nélkül ez aligha sikerülhet.

Gyarmati Szabó Éva

DÁN HÉT
A SKÁLA TRADE RT. ÁRUHÁZAKBAN
1991. július 22—28.
SKÁLA BUDAPEST NAGYÁRUHÁZ SKÁLA METRÓ ÁRUHÁZ SKÁLA CSARNOK
HŰSÍTŐ HÉT A HŐSÉGBEN
dán konyha csemegéi
Fagylaltok, zöldség- és gyümölcskonzervek, húskonzervek, szószok, fűszerek, ízesítők, kekszek, lekvárok, sokféle csokoládé, marcipánok, rágógumik, likőrök, sörök.
Az egészséges táplálkozáshoz
Müzlik, joghurtok, margarinok, speciális konzervfélék és zamatos sajtok.
A tenger gyümölcsei
Tonhal, kagyló, lazac, rák, tőkehal.
... s amire még szükség van
Termoszok, késkészletek, zománcos edények, cipőtisztítók, samponok, fürdő- és hajsamponok.
KÜLÖNLEGES MEGLEPETÉSÜNK:
aki a dán árukból 1000 Ft felett vásárol,
részt vesz a napi sorsoláson,
s fődíjként kétszemélyes
dániai utat nyerhet!

HÍREK

● CSERKÉSZFÓRUM. A gödöllői cserkészvezető-képző táborban megalakították a Magyar Cserkészfórumot. Céljuk az, hogy segítsék a Kárpát-medencében és a világon szétszórt magyar cserkészek körében a nemzeti azonosságtudat ápolását és fejlesztését. Terveznek közös kiadványok megjelentetését, egymás közötti tapasztalatcserét, együttműködést.

● POLITIKA ÉS NÉPRAJZ. Az Ifjúsági Demokrata Fórum nemzetközi politikai és néprajzi nyári tábora nyílt meg hétfőn az ibrányi Tisza-parti kempingben.

● FINNUGOR EMLÉKEK után kutattak három hétig az Észt Nemzeti Múzeum munkatársai, akik a szolnoki Damjanich János Múzeum vendégeként tartózkodtak hazánkban. Az Esztónia nemzeti kincseit őrző tallinni múzeum már számos értékes emléket őriz a finnugor nyelvcsaládhoz tartozó országokból, de hazánkban most első ízben végeztek kutató- és gyűjtőmunkát.

● BOMBAMERÉNYLET. Ismeretlen tettesek vasárnap kora este bombát robbantottak a francia főváros szívében, a Cité metróállomás közelében lévő kereskedelmi bíróság főbejáratánál. Senki sem sérült meg, a robbanószerkezet azonban tetemes anyagi kárt okozott.

Újvilági cuccok

Fiatalok és idősebbek százai állnak sorban ezekben a napokban Prágában, a Levi's farmergyártó cég nemrég megnyílt első helyi üzlete előtt, amerikai szakemberek szerint azért, hogy az öltözékek sajátos illatával együtt egy kis Amerikát is magukba szívjanak.

A cseh rajongók a jelek szerint minden alkalmat megragadnak, hogy a mindeddig elérhetetlen egzotikumnak számító Újvilág egy csöppjével illethessék magukat, s a rockzene és a Coca-Cola után most a Levi's-butik jelenti nekik a megváltást. Pedig a bolt nem tartozik a legolcsóbbak közé Prágában: egy 518-as típusú farmernadrág 1790 koronába, egy dzseki pedig 2150 koronába kerül, s ez utóbbi összeg túllépi a cseh átlagfizetést. Persze a minőség és a már említett érzés minden pénzt megér. (AP)

● NÉGY EMBER MEGHALT, és mintegy 30 megsebesült, amikor vasárnap késő este két vonat egymásba rohant a skóciai Glasgow városától délkeletre, Newton állomáson.

Ausztria Lottó

A Lottó Unió Kft. közlése szerint az Ausztria Lottó 29. játékhetének végleges eredményei a következők: 6 találatos egy volt, nyereménye 11 221 251 schilling, 5 plusz 1 találatos nyolc, nyereményük 467 552 schilling, 5 találatos 398, nyereményük 14 097 schilling, 4 találatos 21 928, nyereményük 341 schilling, 3 találatos 371 640, nyereményük 25 schilling.

A jokerszámra fizetett nyeremény 2 529 371 schilling. (MTI)

Hatos lottó

A Szerencsejáték Rt. tájékoztatása szerint 1991. július 22-én, Hévízen megtartott, július havi hatoslottó-húzás nyerőszámai a következők: 8, 22, 24, 27, 42, 43, a pótszám: 1.

Algás a Bánki-tó

Fertőzést kaphat a fürdőző

(Tudósítónktól.)

Tilos a fürdés a Bánki-tóban az idei strandszezon kezdetétől. A figyelmeztető táblát látva megindult a találgatás: valóban fertőzött-e a víz, vagy túlzott óvatosságról van szó.

Kérdéseinkkel *dr. Dömsödy Péterhez*, az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat Nógrád Megyei Intézetének igazgatójához fordultunk.

— Mi már tavaly jeleztük, hogy az idei szezonra lezárjuk a strandot, ha minden marad a régiben — mondja a főorvos. — Kilenc évvel ezelőtt felhívtuk a figyelmet arra, hogy tönkremegy a híresen szép tó, de senki a füle botját se mozgatta. Mára feldúsult a tóban a szerves anyag, azaz a különféle élő szervezetek és a haletetés bomlástermékei, valamint az elpusztult és leülepedett algák. Másrészt az élő algaszám is sokszorosa a megengedettnek: egy liter vízben mérve 500 az elfogadható, s ezzel szemben mértünk 27 milliót is, de az átlag se kevesebb tízmilliónál. Tavaly viszont már olyan kék algák is megjelentek, melyek az emberi szervezetre mérgező anyagokat termelnek.

— *Mivel számolhat, aki a figyelmeztetés ellenére is megmártózik?*

— Kaphat bőr- vagy fülgyulladást, esetleg kötőhártyagyulladást. Ez nem azt jelenti, hogy mindenki betegen jön ki a vízből, de esélye van rá.

— *Tisztulhat-e önmagától a tó?*

— Nem. Ez most már egy öngerjesztő folyamat, az elpusztult algák még több élő algát tudnak táplálni.

— *Ön szerint mi a teendő?*

— Először is ki kéne kotorni a tavat, eltávolítva a szerves anyagtól dús iszapot. Azután érdemes volna alaposabban szemügyre venni a tó fölötti üdülőtelkek szennyvíztárolását.

A tókotrás tervei egyébként néhány éve elkészültek, az akkori árak szerint tízmillió forint költséggel. Ez még a rétsági önkormányzat számára is emészthetetlenül nagy falat, nem is szólva arról, hogy a nemrégiben önállósult Bánk legfeljebb álmodhat a rávaló előteremtéséről.

A NAP RAJZA: Mészáros László

SZAKÉRTŐK NYILATKOZNAK

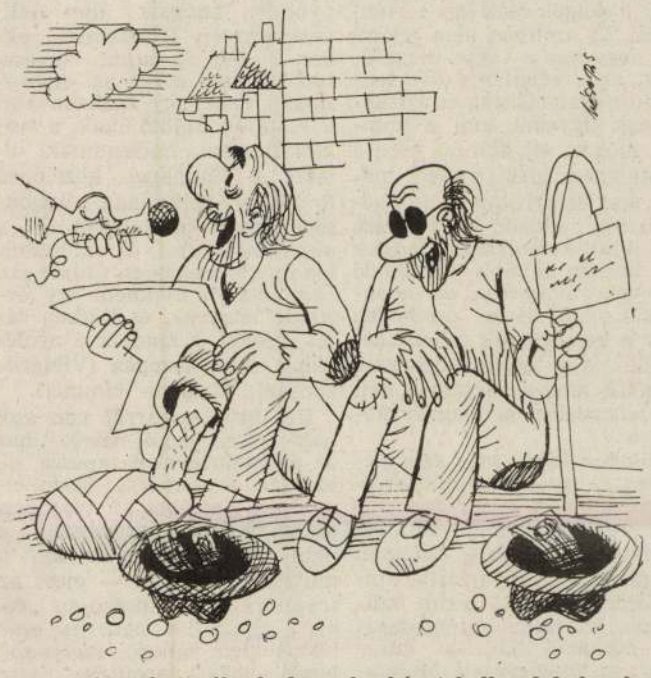

— Az a baj nálunk, hogy ha kérni kell valahol valamit, sosem a szakembereket küldik, hanem a politikusokat!

Rendőrverők

A Somogy Megyei Rendőrkapitányság eljárást indított Czuczumanov Attila 22 éves budapesti ügyviteli alkalmazott ellen, mert Fonyód egyik szórakozóhelye előtt megtámadta a vele szemben garázdaság miatt intézkedő B. Sándor rendőr őrmestert, R. István rendőr szakaszvezetőt és L. Tibor rendőr tizedest. A garázdát a rendőrök könnygázszóró palackkal lecsendesítették, majd megbilincselték.

A Nyírbátori Rendőrkapitányság őrizetbe vette Gyetyinás Andor 31 éves foglalkozásnélküli, mert Nyírbátorban vasárnap késő délután igazoltatás közben megtámadta B. János rendőr törzsőrmestert és P. Sándor rendőr őrmestert. Figyelmeztető lövések leadásával és testi kényszerrel a rendőrök megfékezték, majd megbilincselték a támadót. (MTI)

KATONAI TISZTELETADÁS

Emlékezés Tartsay Vilmosra

Budapesten, a Kerepesi úti temetőben katonai tiszteletadás közepette emlékeztek meg Tartsay Vilmosról, születésének 90. évfordulója alkalmából hétfőn. Sírján a tisztelet és a kegyelet koszorúit helyezte el a Honvédelmi Minisztérium nevében Raffay Ernő államtitkár, a Magyar Honvédség parancsnokságának képviseletében Scharrer János vezérőrnagy, főcsoportfőnök-helyettes; a Magyar Ellenállók és Antifasisták Szövetsége nevében Sárközi Sándor elnök; a Bajcsy-Zsilinszky Társaság nevében Jezsó István, Domonkos István és Vígh Károly; a Magyar Ellenállási Szövetség képviseletében Zimányi Tibor és Bodolay Géza; a Recski Szövetség nevében Ruby Frigyes és Mózes Mihály, továbbá Tartsay Vilmos özvegye, valamint barátok és tisztelők. (MTI)

KÖZLEMÉNY

AZ ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR július 29-től augusztus 25-ig zárva tart. A kiállítás a zárva tartás időtartama alatt változatlanul látogatható.

Műsorok

Hilton Dominikánus Udvar: Westwind Táncegyüttes műsora (USA) (fél 9). **Játékszín:** Armand/Zarah (fél 9). **Budai Vigadó:** Állami Népi Együttes Lakodalmas műsora (7). **Fővárosi Művelődési Ház:** Szolnoki Tisza Táncegyüttes műsora (20.45). **MOM Művelődési Központ:** Budapesti Táncesték (20.45).

Cigányszervezetek csatlakoztak Pozsgayékhoz

Mintegy tízezer magyarországi cigány képviseletében — több cigányszervezet kezdeményezésére — megalakult a Pozsgay Imre és Bíró Zoltán által alapított Nemzeti Demokrata Szövetség cigánytagozata. Mezei Istvánt, a Magyar Centrum Szövetség cigánytagozatának elnökét kérdeztük.

— *Milyen szervezetek léptek be a tagozatba?*

— A *Magyar Centrum Szövetség* cigánytagozata, a *Magyar Cigányok Szövetsége*, a *Roma Ifjúsági Szervezet*, a *Magyar—Cigány Baráti Társaság* csatlakozott az NDSZ-hez — válaszolta Mezei István. Csatlakozott az NDSZ-hez még a budapesti VIII. kerületi ifjúsági cigánytánccsoport, amelyet *Rafael Margit* vezet.

— *Beléptek-e az NDSZ-be vidéki cigányszervezetek is?*

— Csatlakozott a gyöngyösoroszi, a gyöngyöspatai cigányszervezet, valamint a Somogy megyei Pamuk község cigányszervezete és az apci cigányszervezet is.

— *Miért döntöttek a csatlakozás mellett?*

— Azért, mert úgy gondoljuk, hogy *Pozsgay Imre* sokat tett a békés átmenetért, a rendszerváltásért. Úgy látjuk, sem az állam, sem a pártok eddig nem cselekedtek kellőképpen azért, hogy a cigányság foglalkoztatási gondjait megoldják. Gondoljon bele, mekkora a munkanélküliség a mi körünkben. Azt várjuk az NDSZ-től, hogy hamarosan kidolgoz számunkra egy olyan mezőgazdasági koncepciót, amelynek révén elsősorban a vidéki cigányság eleinte megpróbál önellátó lenni, majd később a piacra is termelni. Hamarosan információs irodát nyitunk Budapesten, de több vidéki településen is, ahol elsősorban a munkanélkülieknek kívánunk tanácsot nyújtani. Az NDSZ cigánytagozata egyébként felvette a kapcsolatot a Szlovákiában élő magyar ajkú cigánysággal is, valamint az Együttélés Mozgalommal. Jártunk a romániai Temesvárott, ahol szintén kiépítjük a kapcsolatot az ottani magyarul beszélő cigányokkal.

Pogonyi Lajos

Tőzsdén a Zalakerámia

Bejegyzése után másfél hónappal, július 22-én, hétfőn tőzsderészvények kibocsátását kezdte meg az angol—magyar érdekeltségű Zalakerámia Részvénytársaság. Az 1 milliárd 275 millió forint alaptőkéjű társaság 52,24 százalékos részaránnyal rendelkező brit tulajdonostársa, az IMI Securities Ltd. birtokában lévő részvények közül 318 750-et — egyenként ezer forint névértékben — hoznak nyilvános forgalomba a Budapesti Értéktőzsdén. Ehhez kapcsolódik az a hír, hogy a 47,76 százalékos tulajdoni hányaddal rendelkező magyar társtól, az Állami Vagyonügynökségtől az IMI 296 000 értékpapírt vásárol meg. (MTI)

A BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDÉN TEGNAP JEGYZETT ÁRFOLYAMOK

Részvény neve	Üzletkötések Átlag	Árak Minimum	Maximum	Nyitó	Záró	Árfolyam*	Ajánlatok Vételi Darab	Vételi Ár/db	Eladási Darab	Eladási Ár/db	Utolsó forgalom Ár/db	Időpont
Agrimpex											34 500	91. 07. 16.
Bonbon Hemingway											2 540	91. 07. 19.
Buda-Flax Rt.											1 500	91. 07. 18.
Dunaholding Rt.							100	37 400	2	38 000	38 000	91. 07. 12.
Fotex Rt.	199	199	201	201	199	100,10					204	91. 07. 19.
IBUSZ Rt.	4 200	4 200	4 200	4 200	4 200	85,71					4 204	91. 07. 19.
Konsum Ker. Ip. Rt.											1 250	91. 07. 19.
Műszi Rt.											17 200	91. 07. 09.
Nitroil Rt.							3	19 000	5	20 000	19 500	91. 07. 05.
Novotrade Rt.											25 000	91. 07. 04.
Skála-Coop Rt.							10	22 700	1	23 000	22 600	91. 07. 19.
Styl Ruhagyár Rt.	3 090	3 070	3 100	3 070	3 100	108,41					3 060	91. 07. 19.
Szövetkezeti Sörgyár Rt.							40	2 000	20	2 100	2 200	91. 07. 17.
Sztráda-Skála Keresk. Rt.	24 500	24 500	24 500	24 500	24 500	167,81					24 233	91. 07. 19.
Terraholding Rt.											1 547	91. 07. 19.

* A napi átlag a kibocsátáskori árhoz viszonyítva, százalékban. Az adatok tájékoztató jellegűek.
Tőzsdeindexek: 993,46 Tegnap: 1000,90 — Változás az előző napihoz viszonyítva: –7,44

A meleg még bírja

1991. július 22., hétfő, 13 óra.

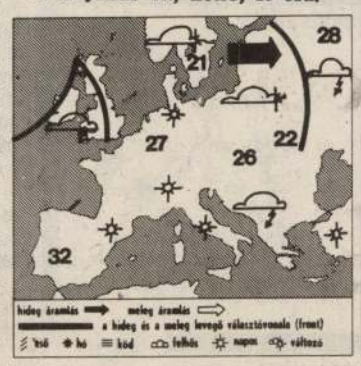

Európa északi területein továbbra is változékony az időjárás, frontok hatására többfelé esik az eső. Arrafelé a hőmérséklet még délután is csupán 20 fok körül alakul. Ezzel szemben kontinensünk többi részén sok a napsütés, erős a felmelegedés. A legmelegebb időt az Ibériai-félszigetről jelentik. A Kárpát-medencébe nyugat felől egyre szárazabb levegő érkezik, ezért sok lesz a napsütés

Várható időjárás ma estig:

Túlnyomóan napos, száraz, meleg idő várható. A változó irányú szél csupán kissé élénkül meg. A hőmérséklet a délutáni órákban eléri a 26—30 fokot.

A Duna vízállása tegnap Budapestnél 357 centiméter volt, mára **325** centiméter várható.

Holnap 6.00—9.00 között ismét Nap-kelte a TV 2 csatornáján, sporttal, vallási és kulturális rovattal, valamint külföldi jelentésekkel. Tervezett témák: Gyógyszerek és gyógyítók. Fórumon az egészségügy. Kérdéseket lehet feltenni az 1143-873-as és a 2510-490-es telefonszámon — Hogy van? Hol van? Mire készül? Látogatóban Szegedi Molnár Gézánál — VARIA — ... és Horváth László a kapitány. Az öttusázókról az öttusázókkal — Szakszervezet kontra szakszervezet — Egy grafikussal Európa felé. Porscht Frigyes kiállításán — Elefánt a porcelánboltban. Beszélgetés Fodor Tamással. — Így repülünk mi. — Kinn, padon: Petrasovits Anna. Műsorvezető: Juszt László.

RÁDIÓ- ÉS TÉVÉMŰSOR

KOSSUTH RÁDIÓ

8.05 Hangszemle **8.20** Válogatott perceink **8.50** Külpolitikai figyelő **9.05—11.00** Napközben **11.10** Országok, tájak népzenéje. Azerbajdzsán **11.31** A jobbik élet. Fulvio Tomizza regénye. XVIII/8 **12.45** Világújság **13.05** Klasszikusok déli időben **14.05** Költészet és műfordítás **14.35** Dzsesszmelódiák **15.05** A rézmetszet életre kel. Szentkuthy Miklós hangjátéka **16.15** Kié a mikrofon? **17.05** A tudomány határán **17.25** A Szabó család **19.05** Sportvilág **19.15** Láttuk, hallottuk **19.30** Hol volt, hol nem volt... **19.40** A Tekergő együttes felvételeiből **19.50** Hajszálgyökerek **20.05** Kihívás egy vírusnak **20.35** Beethoven: D-dúr vonósnégyes. Op. 18. No. 3. **21.05** Akinek Pavarotti is drukkol. Polgár László **22.30** Stefania Woytowicz és Bogdan Paprocki énekel **23.05** A Rádió lemezalbuma **0.15—4.20** Éjfél után

PETŐFI RÁDIÓ

8.05 A vakondsárkány. Simai Mihály mesejátéka. II/1. **8.42** Ének a kőszívű királyról. Pilinszky János verses meséje **9.03** Társalgó **10.00** Operettkedvelőknek **11.03** Helykereső **11.20** Apró-cseprő — gyerekekről **13.03** Popzene sztereóban **14.00** Nagy nevettetők **14.30** Betűtenger — a könyvpiacról **15.05** Csúcsforgalom **17.00—19.00** RádióMa **19.03** Táncházi muzsika **19.30** Popregiszter **20.00** Összjáték **21.03** Hét bagoly. Krúdy Gyula regénye. XV/1. **21.29** Nótakedvelőknek **22.20** Miért nem kedvelem **23.03** Sporthíradó **23.10** Csapongó **0.15—4.20** Éjfél után

BARTÓK RÁDIÓ

9.10 Montserrat Caballé és Shirley Verrett valamint Placido Domingo és Sherill Milnes operettkettősöket énekel **9.50** Kamarazene fuvolával **10.20** A magyar nyelv századai **10.35** Valahogy élni **10.50** Nagy siker volt! **12.05** Vonószenekari muzsika **13.00** Hallgassuk újra! **13.55** Magyar zeneszerzők **14.35** Francia fuvószene **14.59** Rossini operáiból **16.05** A kamarazene kedvelőinek **17.15** Klasszikus muzsika **18.00** V materinskom jaziku **18.20** In limba materna **18.40** Na maternjem jeziku **19.05** In der Muttersprache **19.25** A főszerepben: Elisabeth Schwarzkopf **20.27** Couperin: A szerelmes fülemüle **20.35** Társadalom és iskola **20.55** Százéves a Carnegie Hall **22.30** Zeneközelben a magnósok **23.30** Frank Martin: Mise.

TV 1

5.45 Jó reggelt, Magyarország! **5.50** Falutévé **6.00** A Reggel **8.30** Bébi és társai. Angol ismeretterjesztő rövidfilmsorozat. XV/11. **8.55** Nulladik típusú találkozások. Sci-fi magazin (ism.) **16.25** Szlovák nyelvű nemzetiségi magazin **16.55** Folyt. köv. Rabszolgasors. Brazil tévéfilmsorozat. XXX/6. **17.30** Szószóló **18.00** Közlemények — előzetesek **18.05** Pénzvilág **18.15** Gyereksarok **18.45** IS. Performance. „Mű-fesztivál" **19.15** Mini klip-mix **19.30** Híradó **20.00** Telesport **20.10** Akik a híreket csinálják. Angol tévéfilmsorozat. VI/6. **21.05** Vállalkozót keresünk! **22.10** Miss Hungary. Közvetítés a Budapest Kongresszusi Központból **kb. 23.40** Késő esti híradó **23.45** BBC-híradó

TV 2

6.00—9.00 NAP-kelte **16.20** Hírek—Műsorelőzetes—Időjárás **16.30** Ötről Hatra **17.30** Egy perc terc **17.45** Gyerekeknek **18.15** Telesport **18.40** Esti egyenleg **19.00** Most megtörténik. NSZK-tévéfilm **20.05** Rockpódium **20.40** A tudomány határain. Műsor kételkedőknek a grafológiáról **21.15** Lyukas óra. Mészöly Dezső műsora **22.00** Híradó **22.35** Napzárta előtt... **23.00** Úgy érezte, szabadon él. Magyar dokumentumfilm

SIÓ TV

19.00 Hírek, időjárás **19.12** Mese **19.28** Clip **19.30** Filmelőzetes **19.33** Horoszkóp **19.39** Clip **19.40** Helybéliek fóruma **19.50** Könnyű kis gyilkosság **21.13** Klip **21.15** A nap vendége **21.25** Játék **21.55** Aktuális **22.00** Sió-Top **22.30** Film: Gyémántvadászok **24.00** Hírek, időjárás **24.10** Játék + sztárvendég

ESTI MŰHOLDPROGRAMOK

SCREENSPORT

18.00 Motorcsónakverseny **19.02** Enduro-vb **19.45** Tízbábus bowling **21.00** Forma—3 **21.30** Brit túraautó-bajnokság **22.00** Nemzetközi motorverseny **23.00** Lóerőverseny **24.00—2.00** Snoker

SUPER CHANNEL

17.00 Hullámhosszon **19.00** Egyveleg-különkiadás **20.00** Jeruzsálem **20.30** Oroszország 11 **21.00** Sportmagazin **21.30** NASA — Az űr meghódítása **22.10** Nemzetközi hírmagazin **22.20** Leszámolás. Amerikai western **0.30** Vissza a 80-as évekbe! **1.30** Egyveleg-különkiadás

RTL

17.10 Játékshow **17.45** Csillagtallér **18.00** A bionikus nő **18.45** Híradó **19.20** Knight Rider **20.15** A szekta bűvöletében. Amerikai bűnügyi film **22.00** Vigyázat, robban! **22.50** Szenzációs hírek. Amerikai riportsorozat **23.50** Estélyi ruha. Francia vígjáték **1.00** A kalapács **1.35—2.05** Fogd meg! Amerikai show-műsor.

HEJETTES SZOMJAZÓK

ELMÚLÁS MEGMARADÁS

Bemutató Kiss Mihály mostani festményeiből (1987-1990) az Óbudai Pincegalériában. (Zichy-kastély, Bp.III.Fő tér 1.)	A megnyitón május 14.-én, kedden 17 órától: dr.Beke László művészettörténész, és Hejettes Szomlyazó Majális. Közben: Szántó Éva-performence.
A tárlat 1991. máj.14.-től jún.16.-ig tart.	Nyitva naponta 14-18 óráig, szombaton és vasárnap 10-18 óráig.
Hétfőn	zárva.

megjelent szerkesztőségi cikket. Ezt megtehetem azért, mert mint meghívott résztvevő, jelen voltam azon az úgynevezett független szakértői konferencián, mely a Pozsgay Imre és Bíró Zoltán által inaugurált mozgalom zászlóbontását előkészítette (ami nem jelenti azt, hogy e mozgalomba be kívánok lépni, hiszen még programját sem ismerem).

1. Valahogy véget kellene már vetni annak a szégyenletes gyűlölethadjáratnak, mely 1989 ősze óta folyik az ellen az ember ellen, gay valóban a népre hivatkozva csinált népfrontot – a Kádár-féle pártvezetés ellen. Aki szerint ez hiábavaló vagy kockázatmentes dolog volt, az olvassa el a Nagy Imrével és az 1953–58. évek történetével kapcsolatos dokumentumokat.

(Mindezt annak ellenére is le kell írnom, hogy Pozsgayt olyan, számomra gyűlöletes személyek is védik, mint Csurka István és Maczó Ágnes.)

2. Nem különösebben ízléses a még meg sem született mozgalom – állítólagos – „nemzeti és szocialista" jellegével kapcsolatban a hitlerizmusra (!!) célozgatni. A szerkesztőség tudhatná, hogy Hitler nem nemzeti,hanem faji alapon állt, semmilyen értelemben nem volt szocialista, mozgalmát a német monopoltőke tartotta el. A „nemzeti szocallista" nevet puszta „csalétekként" használta, azok, akik komolyan vették, pártját már 1931-ben jórészt otthagyták. Viszont „nemzeti szocialista" volt pl. Benes pártja Csehszlovákiában.

6. Tisztázni kellene már: mi az a „populizmus"? Mint megbélyegző kifejezést, annyi mindenre használják már, hogy teljesen értelmét vesztette.

7. Az előkészítő konferencián sem Pozsgaytól, sem mástól nem hallottam olyan kifejezéseket, melyek a parlament **intézménye** ellen irányultak volna. Mi több: még a **jelenleg működő** parlamentet sem érték támadások. Pozsgay kifejezetten leszögezte: **nem** kíván előrehozott választásokat. Hol van itt az „antiparlamentarizmus"?

8. Nem tartozik ide, de miféle „antiparlamentáris demagógiát" alkalmazott Filló Pál a VII. kerületben a választási harc során? Idézetekkel kellene ezt alátámasztani! Én ott demagógiát – de igen aljasat és útszélit! – csak az MDF és a Kisgazdapárt részéről láttam.

Tisztelettel

Szalai Pál

MAGYAR OKTÓBER ALAPÍTVÁNYt

hozunk létre
(Krassó György emlékére)

Ennek része lenne a KRASSÓ ARCHÍVUM, ahol Krassó György és Miklós szellemi hagyatékát, valamint 1956 és az utána következő történelmi korszak dokumentumait gyűjtenénk.
KÉRJÜK MINDAZOKAT, AKIKNÉL KRASSÓ GYÖRGY ANYAGOKAT HELYEZETT EL, JELENTKEZZENEK.
Ezen kívül szívesen fogadunk segítséget és adományokat.

Magyar Október Alapítvány
(Hungarian October Foundation)
ideiglenes cím:
c/o Háy Ágnes
1016 Budapest, Orom utca 20.

FELHÍVÁS

„FÖL A FEJJEL" – Krassó-emlékkönyv (Gyurinak a túlvilágra)

„Ha a nap nem volna,
a többi csillagok felől éjszaka volna"
Hérakleitosz

Meghalt egy ember, kihunyt egy nap, de ragyogásából hagyott egy-egy kis csillagnyit szívünkben, hogy az éjszaka ne legyen olyan sötét. Csak a hold veszíti el minden kapott fényét. Ha összegyűjtjük kicsiny fényeinket, talán valamennyire tudjuk pótolni őt addig is, míg új nap nem támad. Közülünk? Esetleg. Az új nemzedékben? Bizonyosan.

Írásokat szeretnék összegyűjteni Krassó Györgyről és hatásáról, ahogy él közeli és távoli barátaiban, ellenségeiben, szeretőiben, ismerősökben és ismeretlenekben. Prózát vagy verset, régit és újat, lehetőleg személyes hangút az emberről az ember számára. (Tizenkét évig éltem, dolgoztam vele, sokat mesélt múltjáról is, mégsem állt össze bennem egy teljes kép, pedig három éves kislányunknak később nagy szüksége lesz rá.) Szeretném, ha megelevenednének Gyuri személyiségének különböző oldalai, életének különböző szakaszai: háború, gyermekkor; Rákosi korszak inasévekkel, egyetemmel, kirúgásokkal; az 1956-os forradalom; Kádár-korszak börtönnel, munkahelyekkel, ellenzékkel; London és az 1989-es úgynevezett változások utáni időszak.

A kötetet „krassói" szellemben szerkesztenénk: cenzúra és hierarchia nélkül, minden írás egyenlő súllyal szerepelne. Kérem, küldjenek – lehetőleg öt oldalnál nem hosszabb – megemlékezést néhány mondatnyi bemutatkozással.

a Magyar Október Alapítvány nevében

Háy Ágnes

1016 Budapest, Orom utca 20.

ÉDES HAZÁNK, MAGYARORSZÁG
Helyettes Szomjazó Imádság

Szent földedért meghalunk.
Magyar Hazánkér' minden áldozat kevés!
A Helyettes szomjazás vérbő fogantatás
Jövőért izzó lángolás.
Dadogásból lett kiáltás;
Szentség ez a Mozgalom,
egy nép akaratának ércben fogant
Foglalata.
Magyarország Te égi szó!
Helyettes Szomjazó fiaid felszentelt szavát
a városok és a magyar róna visszhangozzák.
Egyként zengik a frissen sarjadzó
Megtartó tudományt;
Cimbalomként a bércek, a folyók,
Tanyáink szelídsége.
Béreseink kérges tenyere,
Templomaink összegző enyhe,
S pásztoraid Mi vagyunk!
Édes, vérben ázott
Drága Magyar Nép!
Véreink!
Lábatok elé borulunk
Kedves Népünk.
Te égi alázatban sugárzó,
felnevelő és megtartó,
Örökre áldott;
Élő hitünk: imádságunk Te vagy!
Eggyé forrottan,
Mint két szív egyként ha dobban,
Magyar Hazánk,
Mi Helyettes Szomjazó Fiaid, a
Tied vagyunk!!!

HELYETTES SZOMJAZÓ

M. Narancs

III. évf. 10. sz. 1991. máj 16.

HEJETTES SZOMLYAZÓK

Uj Müvészet,199o.3. 71.p.

A **Hejettes Szomlyazók** művészcsoportnak Székesfehérváron 1990. szeptember 28-án, **Mulasics László** Smohay-díjas festőművész kamarakiállításának megnyitásakor adta át **Németh Lajos** akadémikus, tanszékvezető egyetemi tanár, a Smohay Alapítvány kuratóriumának tagja az alapítvány 1990. évi díját.

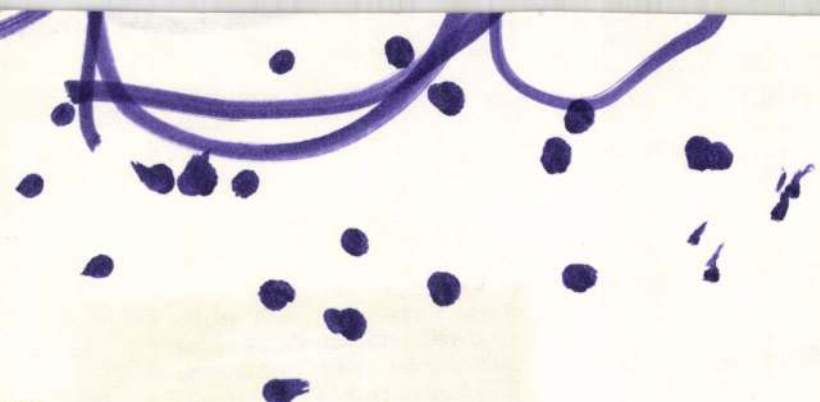

■FRAKCIÓK ■ A HEJETTES SZOMJAZÓK KIÁLLITÁSA ■STUDIÓ GALÉRIA■

■BUDAPEST, V. BAJCSY-ZSILINSZKY UT 52.■ 1989.

■III. 29 – IV. 24-ig■ MEGNYITÓK: III. 29.■ IV. 2. ■ IV. 7. ■ IV. 12. ■ IV. 16. ■ 17 ÓRAKOR■FRAKCIÓK■A HSZ KIÁLLITÁSA

HELYETTES SZOMJAZÓK

VADAS József: Kétszemélyes muzeum : A fehérvári Uj Magyar Képtár. - Mozgó Világ, 1991. 6.sz. 119.

és ill.

Segesvár.

HELYETTES SZOMJAZÓK

22. p.

ARS HUNGARICA
XIX.évf.1.sz. 1991

TANULMÁNYOK
Hegyi Lóránd: Kalligráfia, absztrakt expresszionizmus, informel Magyarországon 1958–1970 között 3
Keserü Katalin: Pop art Magyarországon 15
Hegyi Lóránd: Struktúraelvű és geometrikus művészet Magyarországon 1968–1980 között 29
András Gábor: A Zuglói Kör (1958–1968) 47
Mezei Ottó: A Szürenon és kisugárzása 65

DOKUMENTUM
Molnár Sándor: A festői elemek analízise (1962) 85
(Sajtó alá rendezte: Andrási Gábor)
Dokumentumok a Szürenon és kisugárzása című tanulmányhoz 111
(Összeállította: Mezei Ottó)

Helyettes Szomjazók: **Zrínyi és Frangepán a bécsújhelyi börtönben** 1986. olaj-farost, 150 × 250
Székesfehérvár, István Király Múzeum
Fotó: Gelencsér Ferenc

MOZGÓ VILÁG 1051 BP. NÁDOR U. 26.

Művészet, 1990.3. 12.p.

RAJZ 90

LÓSKA LAJOS

Immáron ötödízben rendezik meg *Salgótarján*ban az *Országos Rajzbiennálé*t. Az első bemutatók újdonsága, euforikus hangulata után úgy tetszik, a kiállítások beálltak egy jó színvonalra, kialakult az állandó mezőny, kétévenként ugyanazok a művészek küldik el legfrissebb munkáikat a tárlatra. A résztvevők zömmel a középgeneráció tagjai, akik közül néhányan e városból indultak *(ef Zámbó István, Szabó Tamás)*, vagy ma is itt élnek a közelben *(Földi Péter)*. Az idei seregszemle is jó kvalitású, de izgalmaktól, szélsőségektől mentes kiállítás. Hiányoznak a nyers hangú, világmegváltó, újjal kísérletező fiatalok (például a kék acélosok csapata vagy a Hejettes Szomlyazók), de ez a kimértség a műfaj meditatív jellegéből is fakad. A rendezvény kicsiben tükrözi napjaink művészetének várakozó állapotát, a viharosan gyors politikai átalakulás utáni tanácstalanságot. De ez természetes is, hiszen a politikai változások sohasem hoztak igazi megújulást a képzőművészetben, legalábbis az utolsó negyven-valahány évben nem, még ha a kézikönyvek írói a történelmi események szerint tagolják is a művészetek történetét. A várakozástmegtorpanást még az egzisztenciális bizonytalanság is fokozza. Az állami mecenatura, mely feltétlen lojalitást követelt, de azért pénzt is osztott, megszűnt. A műkereskedelem, a magángalériák sora, a potenciális vásárlóközönség pedig még nem alakult ki igazán. (Az „újgazdagok" inkább kicserélik a jó kocsijukat egy még jobbra, de műtárgyat nem vásárolnak, sőt az új bankok és a most alakuló cégek sem költenek ilyen reprezentációra.) A tárlatokon részt venni manapság elsősorban dicsőség, a díjak melletti pénzjutalmakat leszámítva, nem eladási lehetőség, és ennek az inspirációnak a hiánya látszik a mezőnyön is: akik már „ide szoktak", mind küldtek anyagot, de újak nemigen jöttek.

E rövid általános helyzetkép után érdemes bemutatni a tárlaton megtalálható irányzatokat. Tény, de nem igazán szerencsés, hogy ismét felbukkant a hatvanas évek végének és a hetvenes évek első felének artisztikus expresszioniz-

ellérthegy alatti útról, 1825 k., rézkarc, akvatinta

egy 1686-ban kiadott röplap-illusztráció Pest és Buda madártávlati képével.

A gyűjteményből esetleg még hiányzó, aukcióra bocsátott pest-budai tárgyú metszetekből – bármennyire szeretnénk – ritkán tudunk vásárolni, mert a Széchényi Könyvtár elővásárlási jogával élve rendszerint még „lábon" megveszi őket.

A Kiscelli Múzeumban bemutatott kiállítás – Pest-budai látképek 1800–1870 – a Budapesti Történeti Múzeum grafikai gyűjteményeiből s így a Metszettár anyagából készült.

◆

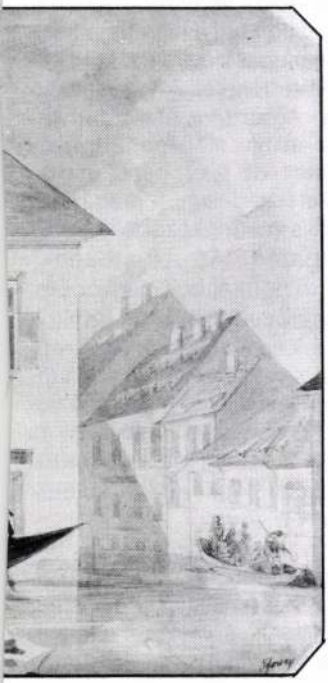

Gr. Forray Iván:
Árvízjelenet 1838-ból,
vízfestmény,
21,6 × 28,3 cm

HELYETTES SZOMJAZÓK

Smohay-díj/Smohay Prize 1990

A csoport 1984-ben alakult.
Tagjai: Danka Attila, Elek István, Fekete Balázs, Nagy Attila, Pereszlényi Rolland, Várnagy Tibor

Kiállítások/Exhibitions

1984 Helyettes hullám. A Helyettes Szomjazók alakuló fesztiválja, Kisörspuszta
1985 H.Sz. 2. Ünnepség, kiállítás, Bercsényi Klub, Budapest
Jubileumi kiállítás a Helyettes Szomjazók megalakulásának emlékére, Kisörspuszta
1986 A Helyettes Szomjazók tudatfelszabadító hadműveletei, Komáromi Kisgaléria, Komárom
Röviden. Előadás- és kiállítássorozat, Galéria 11, Budapest
Láthatatlan művészet. Egész napos utcai akció és kiállítás, II. Kavics utca, Budapest
1987 A Helyettes Szomjazók faliújság-kiállítása David Thomas koncertjén, Pest Megyei Művelődési Központ, Szentendre
1988 GAMF Galéria, Kecskemét, JATE Klub, Szeged
1989 Frakciók. A He ettes Szom azók kiállítás- és eseménysorozata, Stúdió Galéria, Budapest
Stellvertretende Durstende, Künstlerhaus Bethanien, Nyugat-Berlin
Spragnieni zastepcy. Galeria Wschodnia, Łódz
István Király Múzeum, Székesfehérvár
1990 Summer Atelier, Hannover
East Side Galery, Berlin
1991 Heiquell Galerie, Zürich
Moltkerei Werkstadt, Köln
Kortárs Múzeum, Jászberény

Kiállított műveik/Exhibited works

Siralomház (1986)*
(A Hazám, hazám sorozatból)
vegyes technika
200 x 300 cm

CSFA (1991)
vegyes technika
200 x 300 cm

HELYETTES SZOMJAZÓK
A Smohay-díj tér éve. 1991. Solofalowan

SZÉKELY János Jenő

Smohay-ösztöndíj/Smohay Scholarship 1990

Életrajz/Biography

1956-ban született Kolozsváron
1981 I. Andreescu Képzőművészeti Főiskola, szobrász szak
1985-89 Olaszországban él
1988-89 Tanulmányút az USA-ban
1989 Székesfehérvár város meghívására Magyarországra költözik

Egyéni kiállítások/One-man exhibitions

1981 Mátyás király szülőháza, Kolozsvár
1989 "Made in Transylvania Tuscany", Beagle Gallery, Peekskill, USA
1990 Technika Háza, Székesfehérvár

Kiállított műve/Exhibited work

Hierarchikus explózió(1984)*
márvány,
80 x 45 x 51 cm

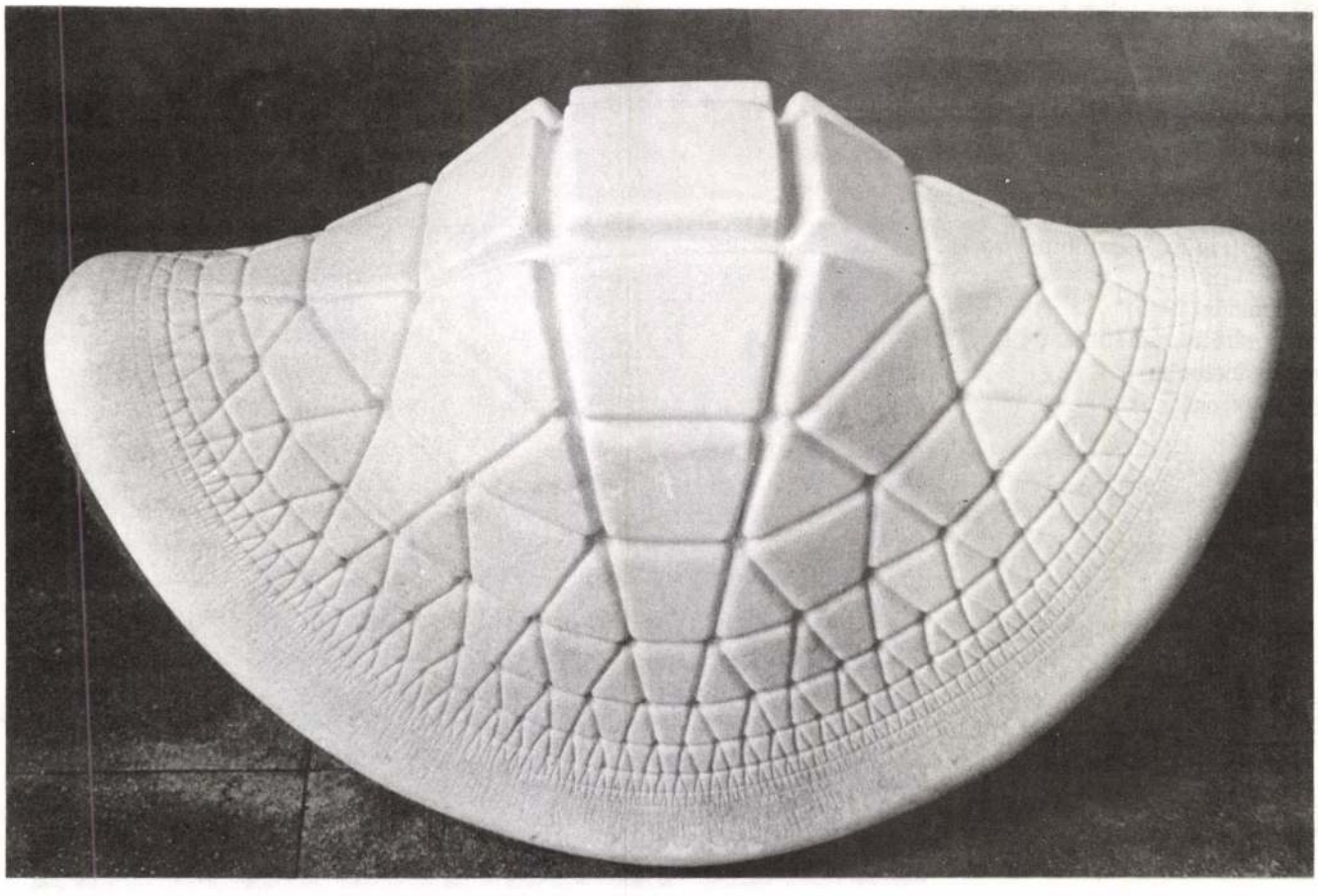

…ben. A Tuna …hacíznluse.
…ozzá tartozó
…nemúvé vált.

Bojár Iván András

…apcsolatos száraz, szakmai hozzáértésével tüntető kritikát …ent a konkurens lapokban és a televízió képernyőjén. …társainkat (és a nemzeti médiát) orrhosszal előzve, …adunk örömmel helyet. (A szerk.)

…UTÁN… VÁLASZ

…akodás.
…művészek munkájának
…a.
…oly kevéssé megbecsült lelki munka.
…mérhető, nem ellenőrizhető, nem termelékeny és nem

…g sem látszik munkának.
…letlennek, vagy nem is

…szép.
…ól értetődőnek látszik…
…szép!
…között, hogy
…gyonát szubjektív szempontok
…zonyos kulturális célokra,
…ket, állami intézmények tisztviselői
…nek.
…okkal természetesen tisztában vagyok –
…nódszernek tartom.
…trollálható rendszer létrejöttét a
…s pénzek elosztásában
…zek.
…rosan összefügg, hogy a
…információit is
…, pl. pályázatok, események,
…étel stb.
…zervezőknek akkor, ha
…valamilyen eseményt (kiállítás,
…yon indokoltnak kell lenni a
…kit miért hívnak, vagy

…lgoknak az intézése
…sztának, és
…ége annak, hogy a
…tás-engedélyezést egy
uram-bátyám korrupció váltsa fel.
…t egy kis fény a nap alatt!

…zségesebb az lenne, ha a
…inkább magánvagyonokon

…szinte automatikusan találják meg a
…si lehetőségeket és
…zítik azok a
…ik a
…ek munkáját
Egy adományozó természetesen
…l nem tartozik arra vonatkozóan, hogy

A műalkotásnak fontos a lelki oldala, de csak a kvalitása számít. A Helyettes Szomjazók alkotásukat még május végén installálták a Szépművészeti Múzeumban az *Hommage à El Greco* kiállítás számára, majd elutaztak, s csak július közepén jöttek haza. Az installált mű nagyban eltér a már korábban benyújtott alkotástól, s szerintem az eredeti koncepciótól is, mely egy zúfolt szobasarkot imitált volna. A kész alkotás túldimenzionált, üres, az előre elkészített elemek nem töltik meg a hatalmas felületet. A mű sajnos nem sikerült.

A kiállításra történő meghívás szubjektiv és esetleges volt; szubjektív, amennyiben az általam ismert és becsült művészeket hívtam meg, esetleges pedig annyiban, hogy a meghívott művészek közül nem mindenki tudott (vagy akart) eleget tenni a meghívásnak.

Szívesen hívtam meg a helyettem is szomjazókat, mert szeretem a munkáikat.

A rendező feladata, hogy egy anyagból – bármily heterogén is legyen az – egységes, koncepciót mutató kiállítás legyen. Ezzel tartozik a kiállító művészeknek, a kiállító intézménynek, a közönségnek és saját magának is. Itt már nem egy művész egyéni bemutatkozásáról van szó, hanem „összjátékról", melynek a rendező az irányítója, s a résztvevők ezt el is fogadták azzal, hogy művüket beadták a kiállításra.

A közpénz, mely lehetővé tette a kiállítás megrendezését, az az összeg, melyet egy külföldi szponzortól sikerült szereznem. A balkáni pedig én vagyok, mert mérlegeltem, s úgy döntöttem, hogy nem állítok ki egy olyan művet, melyet nem tartok jónak.

A Helyettes Szomjazók alkotásának sikeréért egyébként a Szépművészeti Múzeum – s én is – mindent megtettünk: anyagot biztosítottunk a műhöz, az általuk tervezett füzetet a múzeumban lexeroxoztuk és bekötöttük – bármikor érte lehet jönni.

Barkóczi István

…1.július.20.-szept.15.)

…nt élte meg, az kaposvári tárlatuk alapján …nak össze itt **egyetlen képpé**, teljesen eltérő … miféle szándékok s véletlenek eredménye: …llenkezője, nem tudható. Talán egyetlen fo… melyet ugyanez a társaság produkált, akkor …omentum, hogy a szélsőexperimentál-emul… tek egymásnak. A stiláris és tematikus kü… lóság köztük: a fotóművészet **immanens** le… urópának ezen a felén még mindig a szánal… – szép kép, optikai trükkökkel való „művé… „Múlt", nem folytatom…

…or lehelletfinom fotófreskói, vagy Kodolányi …vető János néhány töredéke a két év előtti …solom: Vető akkor látott komplett anyaga a …ben. Aki viszont most és itt a „legnagyobbat …van minden, ami a fotográfiában egyáltalán … bárki az életét, akit megérint.

MANNA ANNA

HELYETTES SZOMJAZÓK

M. Narancs, III. 16/17.

1991. aug. 8.

BLINDE PASSAGIERE

berlinböl

ÚJ–BERLIN

A Künstlerhaus Bethanien és a Hejettes Szomlyazók
tisztelettel meghívják Önt
1990 november 23.-án este 9 órára
a

Széchenyi Gyógyfürdőbe

- bejárat a Kós K. sétányról-

BLINDE PASSAGIERE

performance est

1	Sibylle Hofter	Bikák 1990.	installáció
2	Thomas Büsch & Claudia Zölsch	Though - another word for friendship	performance
3	Frank Reitenspieß	Híres szállítók	performance
4	Werner Haupt	A tömeg tehetetlensége	kinetikus videó-installáció
5	Harald Schemm	Emberek aszpikban	akció
6	Micha Brendel & Tom di Roes	A Duna a folyamban	performance
7	Kain Karawahn & Käthe Be	Valami melegre szüksége van az embernek	tüz-akció

HELYETTES SZOMJAZÓK

1990. 1. 11-17,

2. 17

3. 12

91 2. 44

4. 66

5. 38

9. 48

11. 72-74

Új M[illegible]

M 10

HEJETTES SZOMJAZÓK

Új Művészet

Kiállitás enteriőr, 1990, Székesfehérvár - 90.1. 12

Isenheimi oltár, 1987 - 1990.1. 13

Leonyid Brezsnyev lepisálja John Lennon sirját, Helyettes Szomjazók Korházkápolnája, Nyugat-Berlin, Künstlerhaus Bethanien, 1989.május 11., Pokoljelenet,Xeroxváltozat - 1990.1. 14

Barlangikus terepeszemle (szinpadi akciók) - Elek is versei férfiseggekre - 1990.1. 14

Siralomház,1986, festett rozsdás fémhulladék,drót,terrakotta,szalma,1986. 180x400x290 cm - 90.1. 15

A szépség betör a nyocvans évek magyar müvészeti közéletébe.1985,olaj,farost, 8oxloo - 1990.1. 17

A gróf mit igért?,1986,olaj,farost, 116x90 - 1990.1.17

HEJETTES SZOMJAZÓK

1. 13. p.
3. 58, 59

Új Művészet 1992

made in Buda. – BUDAPEST. Országos Széchényi Könyvtár. Cod. Lat. 281.

146. VICTORINUS, CAIUS MARIUS: Commentarium in Ciceronis librum De inventione. (Commentary on Cicero's works on rhetoric.) Prior to 1462. Nagyvárad. Contains no shield. In the original, gilded Corvinian leather binding bearing a heraldic shield. – BUDAPEST. Országos Széchényi Könyvtár. Cod. Lat. 370.

6. LAW

147. MARTINUS POLONUS: Martiniana Decreti. (An index to Gratian's summary of canonical law.) Fifteenth century. Lombardy (?). Under Spanish influence. With the arms of King Matthias. Gilded and polychrome Corvinian leather binding, without a heraldic shield. – VIENNA. Österreichische Nationalbibliothek. Cod. 2139.

7. LITERATURE

a) CLASSICAL GREEK LITERATURE

148. (PSEUDO-) CLEMENS ROMANUS: Recognitionum libri. (The novel of an Apostle. Translated into Latin by Rufinus presbyter Aquilegiensis.) Prior to 1472. Florence. With void branchwork. One page was painted into it later in

HEJETTES SZOMJAZÓK

PERNECZKY Géza: A Hejettes Szomjazók Kölnben. *
NépszabadságXLIX.évf. 171.sz. 1991. julius 23. 11.p.

Köln, Moltkerei, 1991. kiállitásuk

e a lányához

lurimam dicit. Si vales, filia carissi-
is sum, quod te iam diu non vidi, ~~xxm~~
lam tuam accepi. Adhuc beatior fuis-
iems et tempestates non permittunt, ut
diligenter omnia, quae mater optima
arrabis, quae didiceris. Multa oscula
atri mitto. Vale.

Helyettes Szomjazók

BARKÓCZI István: Válasz. = Magyar Narancs, III. évf. 16/17. sz. 1991. aug. 8. 16.p.

Válasz egy cikkre, mely kifogásolta, hogy miért nem szerepeltek a Helyettes Szomjazók a Hommage a El Greco c. kiállitáson a Szépmüvészeti Muzeumban

Előmáj cikk?

A kehely

Jézus az utolsó vacsor
és ezekkel a szavakkal nyúj
ból mindnyájan, mert ez az
sokakért kiontatik a bűnök
27-28/. Az eucharisztikus á
az utolsó vacsora óta mindi
lakja, anyaga számos változa
a liturgia fejlődésével párh

Jézus az utolsó vacsorá
apostolok ebben is követték
mán a római ivókehelyből /ca

Helyettes szomjazók. = Magyar Narancs II.évf.3.sz.
1990 12.p. és ill.

18 Albert BRACKMANN, Die Anfänge des polnischen Staates, in: Sitzungsberichte der Preuß. Akad. d. Wiss. Phil.-Hist. Kl. 1934 Nr. 29, zitiert nach ders., Gesammelte Aufsätze, S. 182.

19 Gregorii VII Registrum II, 13 ed. Erich CASPAR (MGH Ep. sel. 2), 2. Aufl. Berlin 1955, S. 144—146; dazu auch ep. II, 63 S. 218f.

20 So im Jahre 1002: Thietmar, Chron. V, 18 S. 241ff. und im Jahre 1013: Thietmar VI, 91 S. 382ff. — Vgl. LUDAT, An Elbe und Oder, S. 79f.

21 So im Jahre 1003, als ihm König Heinrich die Lehnsnahme Böhmens anbot: Thietmar, Chron V, 31f. S. 255ff. — Vgl. LUDAT, An Elbe und Oder, S. 80.

22 Sie darf auch nicht aus der Wendung der Quedlinburger Annalen zum Jahre 1013 herausgelesen werden: *pacis gratia sua omnia seque* (sc. Bolizlavonem) *dedentem* (MGH SS III, 82). Denn der Hinweis auf die Leihe unterbleibt: beliehen hat König Heinrich den Polenfürsten damals nur mit den beiden Lausitzen, nicht mit Polen, vgl. HIRSCH, Jahrbücher Heinrich II., II S. 396f.

23 Thietmar beklagt es bekanntlich: Chron. V, 10 S. 232,22ff., aber der Merseburger hat es, wenn auch zähneknirschend, hinzunehmen.

24 Vgl. Thietmar, Chron. VI, 91 S. 382 (deutsche Hilfe für Boleslaws Rußlandzug), c. 92 S. 384 (Boleslaws unterlassene Heeresfolge für den Romzug). Auch 1018 erhält Boleslaw deutsche Hilfe für seinen Zug gegen Kiew: Thietmar, Chron. VIII, 31f. S. 528ff.; daß Boleslaws Zug nach Kiew „im Rahmen der Universalpolitik Heinrichs II." erfolgt sei und „zur Entlastung der Position des Kaisers in Italien beitragen sollte", daß Boleslaw zwar in Kiew seine eigene Herrschaft habe errichten wollen, dazu aber „das Einverständnis Heinrichs" bedurfte, wie LUDAT, An Elbe und Oder, S. 89 meint, kann ich durch die Quellen (Thietmar, Chron. VIII, 33 S. 530,34ff. und Ann. Quedlinb. ad 1019, MGH SS III, 84,39f.) nicht bestätigt finden.

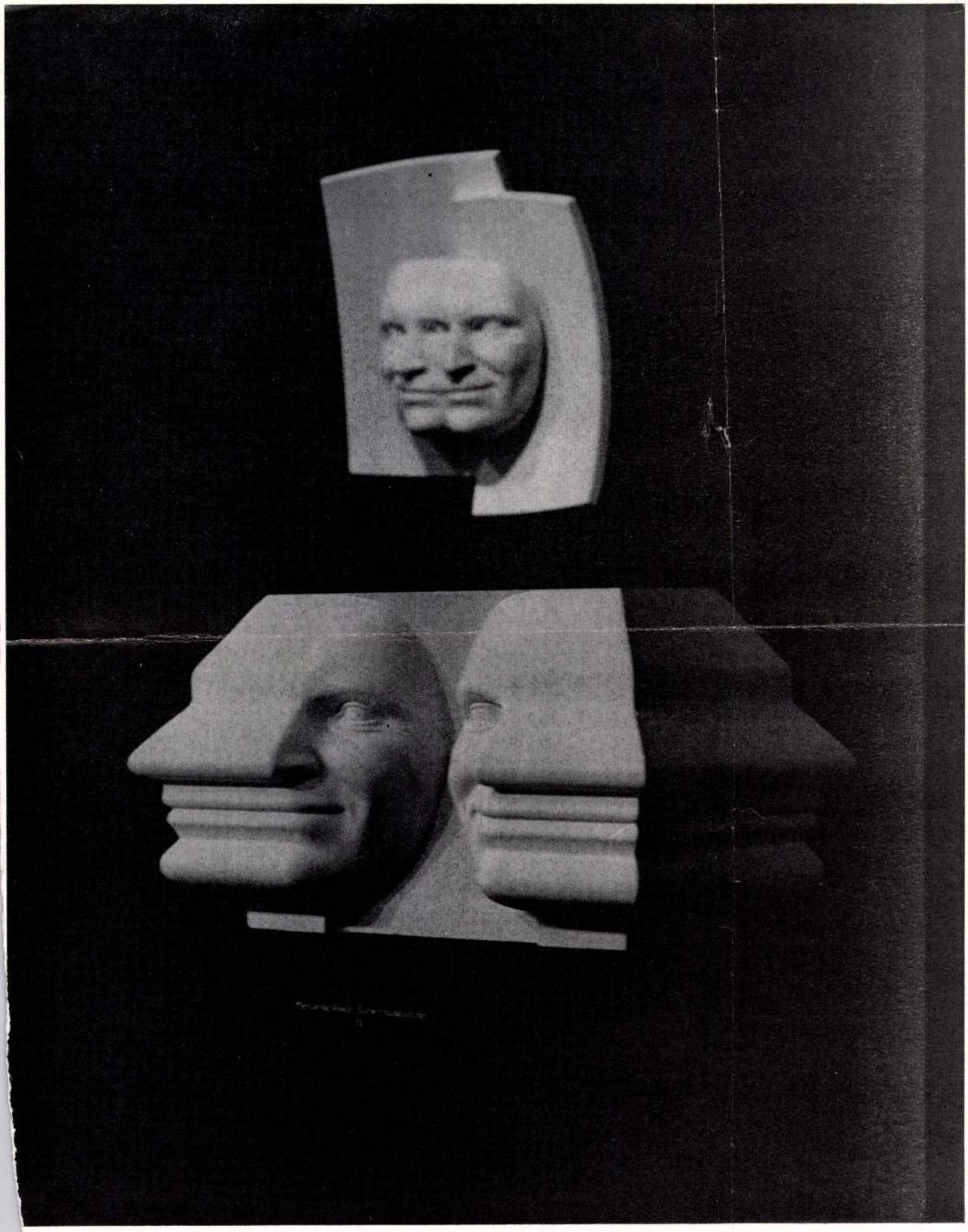

Gruppe „Hejettes Szomjazók"

Mitglieder

Balázs Beöthy
geboren 1962
Mitarbeiter des Ungarischen Fernsehens

István Elek
geboren 1944
Fensterputzer

Balázs Fekete
geboren 1957
Maler

Attila Nagy
geboren 1957
Sprachlehrer

Tibor Várnagy
geboren 1957
z. Zt. im Väterjahr

Mathias Grünewald. 1987
Installation
200 x 200 x 200 cm ●

Ausstellungen der Gruppe
1984
Hejettes Hullám, Gründungsfestival, Kiskőrös
1985
2. Ausstellung, Bercsényi-Galerie, Budapest
1986
Kampfoperation der „Hejettes Szomjazók" zur Bewußtseinsbefreiung, Kleine Galerie, Komárom
1987
Wandzeitungs-Ausstellung, David-Thomas-Konzert, Bartók-Kulturzentrum, Szentendre; Darüber hinaus zahlreiche Ausstellungen im Atelier der Gruppe.

Ausstellungsbeteiligungen
1985
I. Internationale Day-Art-Ausstellung, zeitgenössisches Kunstforum, Budapest; Grafik-Biennale, Miskolc
1986
Kurz, Ausstellung und Vortragsreihe, Galerie 11, Budapest; Studio '86, Historisches Museum der Stadt Budapest; Unsichtbare Kunst, ganztägige Straßenaktion und Ausstellung, Budapest; Neuerwerbungen, István-Király-Museum, Székesfehérvár
1987
Akt, Lajos-Vajda-Studio, Szentendre

SZEMÉLYI HÍREK

Díjak, kitüntetések

Széchényi érem

A Magyar Nemzeti Múzeum 1996. december 11-én adta át az 1996. évi Széchényi érmeket.

Az idei kitüntetettek:

Kovalovszki Júlia: tudományos és múzeumi munkájáért.

A japán kormány: a multimédia rendszer ajándékozásáért.

IN MEMORIAM
Héjj Miklós (1922-1996)

Héjj Miklós neve elválaszthatatlanul összeforrott Visegrád műemlékeivel, múzeumával. Ő volt a Mátyás Király Múzeum megteremtője és első igazgatója 1952-től 1984-ig. Őhozzá fűződnek a visegrádi királyi palota, a várrendszer és a középkori város több évtizedes háború utáni ásatásai. Számára a szakma nem egyszerű munkát, hanem valódi élethivatást jelentett. Egyetemista korától élete utolsó hónapjaiig szívügyének tekintette Visegrád múltjának feltárását. Ez a tudományos elkötelezettség tiszteletreméltó tudással párosult.

Héjj Miklós egyetemi tanulmányait a magyar középkorkutatás egyik legkiválóbb műhelyében: Gerevich Tibor Művészettörténet és Keresztény Régészet Tanszékén kezdte a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen. Diplomáját 1950-ben ősrégészet, középkori régészet, művészettörténet, muzeológia szakokon szerezte. A visegrádi kutatásokkal már egyetemista korában kapcsolatba került. 1948-ban a tanszék hallgatójaként dolgozott a visegrádi palotakápolna feltárásán és 1949-től már ő vezette itt az ásatásokat, Dercsényi Dezső mellett. Egyetemi tanulmányainak végeztével, 1951-től volt a Magyar Nemzeti Múzeum munkatársa. 1952-ben bízták meg a Visegrádi Mátyás Király Múzeum vezetésével és 1955-ben igazgatói kinevezését is megkapta. A visegrádi múzeum gondjai 1953-óta egyedül az ő vállára nehezedtek, csak a 60-as években sikerült újabb állandó munkatársakat maga mellé vennie. Ennek ellenére Héjj Miklós életének egyik legtermékenyebb korszaka éppen az 1950-es évek első felére esett. Egy új tudományág, a magyar középkoros régészet született meg ezekben az években visegrádi palotaásatásokon és a budai vár feltárásán. A visegrádi ásatások szervezése, az itt működő kiváló kutatógárda toborzása és a mintás részletességű ásatási dokumentációk elkészítése elsősorban az ő érdeme volt. Nem volt hiány szenzációs felfedezésekben sem, mint a három visegrádi díszkút feltárása. A palota ásatásai mellett elvégezte a Salamon-torony feltárását, jelentős kutatásokat végzett a középkori város területén és ásatásokat vezetett a fellegvárban is. E kiterjedt kutatómunka eredményei azok a publikációk, amelyek évtizedekig szinte egyedüli forrásai voltak mindannak az ismeretanyagnak, amely világszerte ismertté tették Visegrád műemlékeit.

De Héjj Miklós nem csak mint ásató régész és jelentős tudományos publikációk szerzője, hanem mint a műemléki helyreállítási munkák lelkes szorgalmazója, sőt aktív résztvevője is maradandót alkotott. A királyi palota 1950-es években induló helyreállítása mellett közreműködött a Salamon-torony restaurálásán is az 1960-as években.

Tudományos munkássága nem szűkült le Visegrádra. Ő végezte a sopronbánfalvi középkori plébániatemplom feltárását és ásatást vezetett a nógrádi várban, ahol rábukkant Báthory András Váci püspök gyönyörű reneszánsz címerkövére.

Áldozatos munkájával nagy elismerést váltott ki, amit jeleznek a kitüntetései is: 1956-ban Szocialista Kultúráért érem, 1964-ben Kuzsinszky Bálint érem, 1970-ben Miniszteri dicséret, 1975-ben Móra Ferenc emlékérem, 1977-ben Magyar Műemlékvédelemért plakett.

Héjj Miklós olyan életművet hagyott maga után a Visegrád műemlékeiben amely örökké hirdetni fogja emlékezetét.

MNM Mátyás király Múzeuma
Visegrád

Fájdalommal tudatjuk, hogy **Tóth László** mérnök, a Közúti Szakgyűjtemény ny. vezetője 1996. november 13-án rövid, súlyos betegség után életének 58. évében elhunyt. 1996. november 16-án a kiskőrösi katolikus temetőben helyeztük végső nyugalomba.

Emléktábla-avatás Bakonycsernyén

Az emléktábla szövege:

E HÁZBAN SZÜLETETT
HEGYI IMRE 1921–1991
A BAKONY NÉPRAJZKUTATÓJA BAKONYCSERNYE
ÖNKORMÁNYZATA
1996. MÁRCIUS 17.

Szülőfaluja – Bakonycsernye – emléktábla-avatással tisztelgett dr. Hegyi Imre (1921–1991) a néprajztudós, a Központi Bányászati Múzeum ny. tudományos főmunkatársa emléke előtt, 1996. március 17-én.

Az 1991. december 3-án, életének 71. évében elhunyt kolléga nehéz, Szovjetunióbeli kényszermunka után, az 1950-es évek második felétől a magyar kultúra néprajzának, ezen belül 1979 és 1984 között a bányászat néprajzának tanulmányozásával, feldolgozásával foglalkozott.

A falu Művelődési Házában rendezett „dr. Hegyi Imre emlékkiállítás"-t dr. Lukács László néprajzkutató nyitotta meg. Ismertette és bemutatta dr. Hegyi Imre munkásságát (néprajzi tanulmányai, könyvei mellett műfordításait) és szólt személyes kapcsolatukról is.

A szülői ház falán elhelyezett emléktáblát dr. Kodolányi János, a Magyar Néprajzi Társaság ügyvezető alelnöke avatta fel. Ünnepi beszédében dr. Hegyi Imrének a Néprajzi Társaságban betöltött szerepéről, személyiségéről szólt.

Az emléktáblán koszorút helyeztek el:

Bakonycsernye Önkormányzata
Család
Magyar Néprajzi Társaság
Bakonycsernyei Szlovák Egyesület
Központi Bányászati Múzeum, Sopron.

Az emléktábla-avatást két szavalat, valamint a Himnusz és a

1997/1.

Pozsony, 1996. nov. 20. – Fotóhónap

Minden év novemberében megrendezésre kerül a szlovák fővárosban a Fotóhónap elnevezésű kiállítás-sorozat. A Történeti Fényképtár munkatársai harmadik éve vesznek részt a rendezvényeken, az idén nov. 20-án hat munkatárs látogatott Pozsonyba. Fő célunk – az idő rövidsége miatt – a 36 kiállítás közül a három legfontosabb retrospektív tárlat és a mai brit fotográfia alkalmazott művészetként való felhasználását bemutató kiállítás megtekintése volt. Okulva az előző évek tapasztalatából – az 1996. januári Múzeumi Hírlevélben részletesen beszámoltunk erről – az idén nem a minél több kiállítás megtekintésére törekedtünk, hanem a nagy, fontos életművek bemutatásának teljes megismerésére.

A Szlovák Nemzeti Múzeumban állították ki Juraj Sajmovic szlovák fotóriporter 1950-es évektől napjainkig készített képeinek gazdag válogatását. A nagyrészt hétköznapi zsánereket, hangulatokat, az élet apró rezdüléseit bemutató fényképek szép installációval voltak felvonultatva. Sajnos a tehetséges művészről információhoz nem juthattunk, mert a szlovák nyelvű képfeliratokon kívül más nem állt rendelkezésünkre.

A Szlovák Nemzeti Galériában került bemutatásra Karol Kállay (1926) ma élő szlovák fotoriporter igen gazdag, több száz képet tartalmazó retrospektív kiállítása. A fotográfus az 1960-as évektől napjainkig a világ minden számottevő táján készített riport- és dokumentumfotókat, életképeket. A 70-es évek végétől a GEO munkatársaként rendkívüli színvonalú felvételeket készített. Életművét megismerni fontos tanulság volt számunkra.

A szépen felújított Pálffy-palotában állították ki az első Magnum generációhoz tartozó egyik legjelentősebb fotográfus, Werner Bischof (1916-1954) munkáit. A 100 képből álló kiállítást fia, Marco Bischof rendezte. A korszak háborús válságövezeteiben (Korea, Indokína, Japán, Peru, India) készített felvételei a hétköznapokról, az ott élő emberek életének nehézségéről és szépségeiről szólnak megrázó erejű képekben. Robert Capa és Henri Cartie-Bresson barátja 1947-ben járt Magyarországon is, ekkor készített képei különösen érdekesek voltak számunkra. Életműve a térségben először került bemutatásra. Sajnos sem kiállítás-vezető, sem katalógus nem készült e jelentős kiállításhoz.

A rendezvénysorozat szervezése – úgy tűnik – az idén is hagy kívánnivalót maga után: egy hónappal a rendezvény előtt jeleztük a pozsonyi szervezőknek részvételi szándékunkat, és kértük, amint elkészül, küldjenek prospektust a kiállításokról. Ez nem történt meg.

A kiadott programban nem valós információk is szerepeltek – pl. az óvárosi, központi helyen lévő Zichy-palotába meghirdetett Erich Lessing-kiállítást a külvárosba tették át, így nem volt módunk megnézni. Az információk nagyrészt csak szlovák nyelven voltak hozzáférhetők, ha voltak egyáltalán. Változatlan véleményünk e fontos és rendkívül hasznos rendezvénysorozatról az, hogy a kiállítások számának csökkentésével talán lenne lehetőségük a pozsonyi kollégáknak arra, hogy a valóban fontos tárlatok nívóját, információs kísérő anyagát bővíthessék.

Kiscsatári Marianna
muzeológus, MNM Történeti Fényképtár

A MTM Növénytárának híranyaga

Tanulmányút

Bókáné Barbacka Mária augusztus 10–18. között MTA kiküldetésében tanulmányúton volt Hollandiában az utrechti egyetem paleobotanikai gyűjteményében. A világ számos részéről származó gazdag ősnövény gyűjteményben a különböző lelőhelyekről származó júra időszaki flórát tanulmányozta.

Papp Beáta és **Rajczy Miklós** augusztus 12–23. között Bulgáriában volt akadémiai tanulmányúton. A bolgár–magyar együttműködés célja a mohák vízminőség indikáló szerepének vizsgálata folyóvizekben. A több éve tartó együttműködés ez évi programjának célja a teljes Iskar folyó és néhány befolyójának vizsgálata volt.

Papp Beáta szeptember 19–27. között tanulmányúton volt Görögországban a Krétai Egyetem Természettudományi Múzeumának meghívására.

A látogatás célja a Krétai Múzeum Mohaherbáriumának létrehozásához segítség nyújtás és a gyűjtés megkezdése volt.

Lőkös László részt vett szeptember 21-október 4. között az Amerikai–Magyar közös ILTER projekt koordinátora, az ILTER Network Office (University of New Mexico, USA) által szervezett *„Research Data Management and Communication Workshop"* című tanfolyamán.

A képzés célja a hosszú távú ökológiai kutatások eredményeinek hatékony dokumentálása és az ebből származó adatok mások számára is hatékony hozzáférhetőségének megteremtése.

A napi elméleti alapozást gyakorlati foglalkozások követték. A programban terepmunka is szerepelt, melynek kapcsán a Magdalena hegység területén gyűjtésre is nyílt alkalom.

Hably Lilla és **Bókáné Barbacka Mária** MTA kiküldetésben október 7-22. között tanulmányúton volt Kínában.

Kína paleontológiai leletekben rendkívül gazdag. Az ország legnagyobb paleobotanikai intézménye Nankingban van, ahol több mint tíz paleobotanikus dolgozik. Az Intézet paleobotanikai gyűjteményében szinte valamennyi földtörténeti kor képviselve van.

Kiküldetésük során Hably Lilla tanulmányozott több harmadidőszaki lelőhelyet, közte Zhajiangból előkerült miocén flórát, valamint több más lelőhelyet a palaeocéntől a pliocénig bezáróan. Barbacka Mária elsősorban júra kori leleteket tanulmányozott. Látogatásuk során mindketten előadást tartottak az Intézetben.

Kínai kérésre kidolgozták a vázlatát egy kétéves akadémiai együttműködésnek, amelyben mind a tercier, mind a júra flórakutatás képviselve van. A nankingi paleobotanikai gyűjteményen kívül lehetőségük volt a sanghaji Természettudományi Múzeum anyagát, valamint több botanikus kertet meglátogatni.

HÉJJ MIKLÓS

MN 1996. szept 16.

HÉJJ MIKLÓS

régész, művészettörténész, a Magyar Nemzeti Múzeum Mátyás Király Múzeum nyugalmazott igazgatója 1996. augusztus 27-én, életének 74. évében elhunyt. Temetése 1996. szeptember 20-án, pénteken 14 órakor lesz a Visegrádi temetőben. Az elhunytat a Magyar Nemzeti Múzeum saját halottjának tekinti.

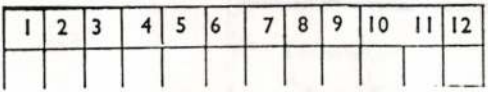
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12

NÉPSZABADSÁG
94.o3.19.

29

Helyetten Szonyjaról

AZ UTOLSÓ FELVONÁS KEZDETE

Beszélgetés Ormos Mária történészprofesszorral az ötven évvel ezelőtti tragédiáról

Az ötven évvel ezelőtti márciusi vasárnap sorsforduló volt a magyar történelemben. 1944. március 19-én a hitleri Németország megszállta Magyarországot, amelynek szuverenitása többé csupán névleges volt. A megszállás után Magyarországot kirabolták, frontországgá tették, a vidéki zsidóságot haláltáborokba hurcolták. Ormos Mária szerint már 1943-ban megpecsételődött Magyarország sorsa, mert a náci vezér nem tűrhette el, hogy Magyarország Olaszországhoz hasonlóan kilépjen háborújából. A pécsi egyetem történészprofesszora, akinek Mussolini-életrajza után nemrég jelent meg Hitler-könyve, a fél évszázaddal ezelőtti tragédia előzményeiről és következményeiről, a két főszereplő, Hitler és Horthy viszonyáról beszélt lapunknak.

hogy mi maradt meg az ő fejében, hogyan kezelte ezután a magyar és a román hadsereget.

– *Tehát 1943 során Hitler a magyarok megrendszabályozására készült?*

– Ez egészen biztos. Látta, hogy Horthy nem tesz eleget a kívánságainak, Kállay a helyén maradt, a zsidókérdést sem rendezték az ő szája íze szerint. És eközben volt az olasz kiugrási kísérlet, ami őt rendkívüli módon sokkolta. Az év legelején egy napi helyzetmegbeszélésen kijelentette: a magyar helyzetnek elébe kell menni!

– *De a megszállás tervét már korábban elkészítették?*

– A katonai tervezetek általában jó előre elkészülnek, hogy a megfelelő

10 ÉVES A SOROS ALAPÍTVÁNY · 10 · 1994 ·

SOROS NAPOK

1994. SZEPTEMBER 10 - OKTÓBER 3.

A Soros Alapítvány Kortárs Művészeti Központ
valamint a Ludwig Múzeum, Budapest

szeretettel meghívja Önt
a Tízéves a Soros Alapítvány
c. rendezvénysorozat alkalmából megrendezésre kerülő

TÖBB MINT TÍZ

kiállításra.

Megnyitó: szeptember 30-án, pénteken 18 órakor

Megnyitja: Soros György

Ludwig Múzeum, Budapest
(Budavári Palota A épület)

1994. szeptember 30- október 23.

Erdély Miklós	1984	Zuzu/Vető
Kelemen Károly	1985	Trombitás Tamás
Bak Imre	1986	Jovánovics György
El Kazovszkij	1987	Ádám Zoltán
Samu Géza	1988	Károlyi Zsigmond
Helyettes Szomjazók	1989	Nádler István
Fehér László	1990	Újlak csoport
Kovács Attila	1991	Gerber Pál
Sugár János	1992	Szűcs Attila
El-Hassan Róza	1993	Szirtes János
Bukta Imre	1994	Varnai Gyula

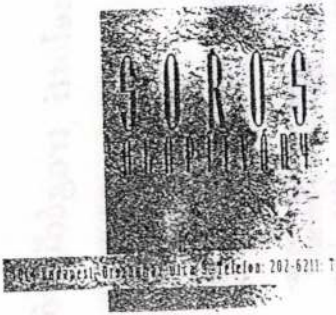

Hejey, Katalin

Mühödik:
~~c/o~~ Gal. Lambert, 14, r. St. Louis-en-l'Île,
Paris 4e / France

International Directory of Arts. 8th Ed. 1965/1966.
I. /Ed.: H. Rauschenbusch/, Berlin, é.n. Deutsche
Zentraldruckerei AG. 1004 l., ill. 672.l.

Slejey Katalin

magyar szobrászművész. Gal. Lambert, 14 rue St. Louis-en-Ile, Paris 4e

International Directory of Arts. Berlin I.

1965/66 8 közlése alapján

M. D. U.

HEJHAL Éva építész

Balatonkörnyéki kisnyaralo pályázat (Megvétel)

Magyar Építőművészet 1959. 1/2. sz. 80. l.

M. P. K.

HEJHÁL Éva építész

(Bp. városépítési terv. vall.)

Bp. Csobán Samu tér. 12 tantermes

ált. isk. Tervezés (1957) Kivitel: (1958-59)

Társtervező: Tóth István

Repr.

Magyar Építőműrészet 1961. 3. sz. 11-12. l.

M.D.K.

Hejhál Éva építész

A "Belvárosi Üzletközpont " tervpályázaton dijazva, megvétel

Társtervező: Bajnay Zsolt- Demeter András

Magyar Építőművészet 1968/2. 4-13.l.

Hejhál Éva
és Tóth István

Czabán Samu téri iskola, 1958,
terve.

A felszabadult Budapest művészete.
Kiállítás-katalógus, Budapest, 1960.
131.

MDK

Hejhál Éva - Tóth István ép.

Czabán Samu téri isk.

Felszabadult Bp. müvészete. N.Gal. 1960.

Dr. Garas Klára főigazgató elvtár

Budapest

A Muzeumok Központi Gazdasági Iga

Hejhál Éva

T/óth/ I/stván/: Budapest, Bajza utca, garzonház /Tóth István, Hejhál Éva épitész/. - Müszaki Tervezés, 1966. 3.sz. 16-17. l.

Az 1966. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-283.l./ 250.l.

MDK

Tóth István - Hejhál Éva ép.

Czabán Samu téri isk.

Falszabadult Bp. művészete. N.Gal. 1960.

HELYETTES SZOMJAZÓK (müvészcsoport)

BOROS Géza: Hejettem szomjazók. = Uj Müvészet,
I.évf. 1.sz. 1990 11 - 17. p. ill. E

en. Ez alól kivételt jelentenek
lésre készülő müvek: emlékmüvek,
plakátok, ahol a megbizó megha-
ivalóját.
rsadalmi helyzet bonyolultabb
t. Nem volt elégséges a temati-
brázoló, közvetlen valósághordo-
tabb, áttettebb tartalmakat kel-
alizált személyiség - a hős -
t a tévedő és mégis igaz, mert
smert igazságot szolgáló, követ-
ek nélkül élő ember példája vál-

Boros Géza

HEJETTEM SZOMLYAZÓK

(Lopott cím)

Elek is: Az én névjegykártyám, xerox, papír, 6,2×8,6 cm

A nyolcvanas évek közepe táján egy különös nevű művészcsoport bukkant fel a magyar képzőművészetben, nevüket hol *j*-vel, hol *ly*-nal írták (e két betű összekeverése az egyik legsúlyosabb szabálysértés a magyar nyelvben), s tulajdonképpen ma sem lehet tudni, hogy mi is a nevük pontos írásmódja, bár az utóbbi időben – az állandó nyomdai kiigazítások vagy a konszolidáció hatására vagy még inkább direkt! – kezdik maguk is „normálisan" használni: *Helyettes Szomjazók* (a továbbiakban *H.Sz.).*

A név mögött gazdag jelentésárnyalat húzódik meg, egyaránt idézi Jézus Hegyi beszédét (Máté 5,6: Boldogok, akik éhezik és szomjazzák az igazságot) és a szocializmus bürokratikus sajátosságát, a „helyettesek uralmát", a felelősségáthárítások és elkenések rendszerét, melyben az alsó szinteken sohasem lehetett tudni, hogy valójában ki is a vezető. A helyettesítések és hamisítások eme rendszerébe – melynek még a legfőbb névadói, *Kádár, Aczél* nevei sem voltak igaziak (felvett nevek!) – születtek bele a H.Sz. tagjai, eltelve az elhúzódó hatvanas évek euforikus szabadságpótlékaival: tenger helyett Balaton, autó helyett Trabant, Nyugat helyett Lengyelország, művészet helyett (...?).

A nyolcvanas évek közepére a magyar avantgárd művészetben a transzavantgárd expanziója ellenére a „kifáradás" jelei mutatkoztak, az előző korszak meghatározó alkotóinak művészete galériaművészetté tompítódott, vagy az eleve *szalonavantgárd* „újszenzibilitás" mezében újult meg. Erőteljes, radikális impulzusokat szinte csak az autodidaxis irányából lehetett remélni, hiszen az avantgárd szellemet továbbvivő társaságok *(Vajda Lajos Stúdió, Xertox, Inconnu)* tagjai is innét verbuválódtak. Ebben a „pangásban" bukkant fel az ismeretlenségből a H.Sz. – jelentkezésük leginkább a politikában megjelenő Fideszéhez hasonlítható.

A fővárosi és vidéki marginális kiállítóhelyek, betiltások és külföldi bemutatkozások után a H.Sz. eddigi működésének retrospektív kiállítását a székesfehérvári István Király Múzeum rendezte meg (1990. III. 31.–IV. 21.).

A H.Sz. művészete sok szálból táplálkozik: egyaránt magába foglalja a dada, a szürrealizmus, az art brut, a Fluxus, az újrealizmus hatásait, a lomtalanítások, ecserizések, BÁV-boltok és a MÉH-telepek esztétikai tapasztalatait, az amatőr, a naiv, a dilettáns, a kontár és az anonim művészet effektusait. S bár a csoport tagjai lényegében profi művészeknek tekinthetők, az anyaghasználattól a kivitelezésig, a címadástól a keretezésig igyekeznek elkerülni az iskolázottságnak vagy a képzettségnek még a legkisebb látszatát is.

Alkotói módszerük a közös munka, legyen az akár egy olajfestmény, akár egy *Világnézettségi Magazin* létrehozása. A H.Sz. intenzív egyéni részvételt követel, ugyanakkor sajátos műhely, melyben mindenki mester és tanítvány egy személyben. A kollektivitás tematikailag is különleges helyzetet teremt, a többszempontúság a gondolat- és ötlethalmazból egymás sztereotípiáinak kisiklatásán keresztül vezet a montázsszerű kész művig, mely az egyéni elképzelések esetleges szintézise. (Mindez hasonlít az egykori *Indigó Csoport* rajzkurzusaihoz, és *Erdély Miklós Demokratikus festményéhez*, azzal a különbséggel, hogy a H.Sz.-en belül teljes a frakciószabadság, és tulajdonképpen nincsenek is alkotói prekoncepciók). A közös oeuvre-nek ugyanúgy részei *Várnagy Tibor* összegyűjtött körmei, *Fekete Balázs* Moszkvicsának adás-vételi szerződése, *Beöthy Balázs* táppénzes papírja, *Elek is* kopogtatócédulája, mint az egymás számára anarchisztikusan szignált litográfiák. A talált tárgyak mellett olykor külső személyeket is bevonnak az alkotásba, mivel nem tesznek különbséget tag és nem tag között (*Gazdálkodj okosan* társasjáték a *Kék Acél* kiállításon).

Az említetteken kívül a H.Sz. oszlopos tagjai még *Danka Attila* és *Nagy Attila* (egy ideig *Kardos Péter* és *Kirschner Péter*), újabban *Pereszlényi Roland*, valamint különböző barátnők. A fiúk közül páran az önképzőkörként létrehozott csoport előtt is együtt dolgoztak *Bálványos Huba*, majd *Somogyi Győző* rajzszakkörében. Erre az időszakra, 1977 tájára datálható az első *pre*-H.Sz.-munka, mely egy üveggyári látogatás élményéből született: több száz fejet festettek meg futószalagszerűen egy pénztárgép papírtekercsére. Tíz év múlva ez a probléma tér vissza a *365 lapos aktnaptárban*, mellyel az Ernst Múzeum lépcsőházát installálták be – a feladat: közös szériamunkában hogyan meríthetők ki az egyéni fantázia és kreativitás tartalékai ismétlődés nélkül?

Az aktnaptár a H.Sz. két másik „stílusjegyét" is szemlélteti: a vonzódást az obszcénhez és a reprodukcióhoz. Előbbi szerves része a nonkonformizmusuknak, utóbbi mint utalásrendszer, az egész munkásságukat átszövi. A művészeti reprodukciók (mint *helyettesítések*) iránti vonzalmuk szép példája az 1986-os *Festményháború* akció, melyen repro-

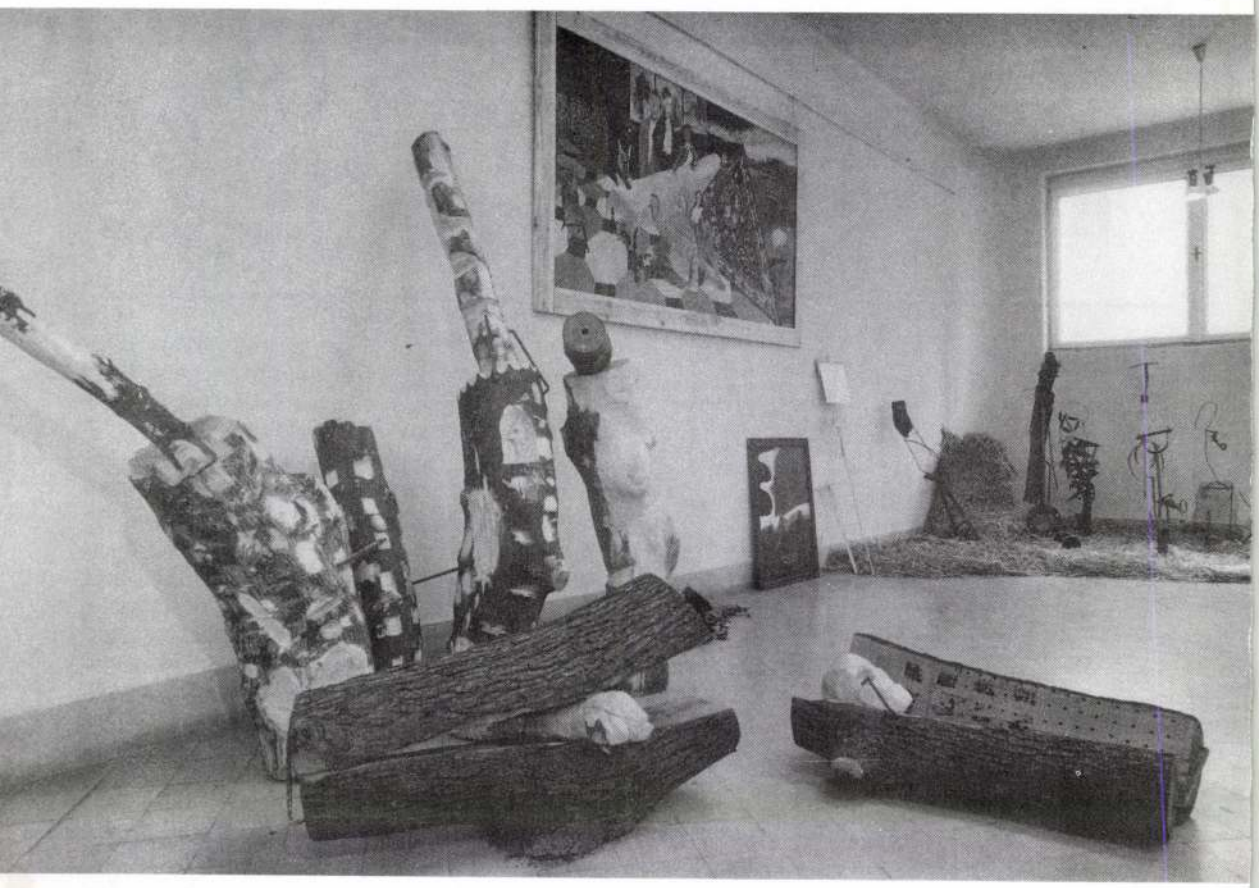

dukciókkal a homlokukon játszottak számháborút. Ide tartoznak a különböző hommage-akciók, persziflázsok és festményrekonstrukciók (environmentek), melyek mindig valamilyen konkrét apropóból születnek – a *Munkácsy–Siralomház* a *budavári* Stúdió-kiállításra, a *Grünewald–Isenheimi oltár* egy *berlini* kiállításra, *Szinyei Majálisa* a *tavaszi* fehérvári kiállításra stb. A magyar történeti festészet iránti megkülönböztetett figyelmüknek van egy személyes motívuma is: Beöthy Balázs *Székely Bertalan* leszármazottja *(Hunyadi László siratása, Zrínyi és Frangepán a bécsújhelyi börtönben).* Az utalások és idézetek egyaránt vonatkoznak saját és mások munkáira, az aktnaptárban például reflektálni kívántak a mai magyar grafikára is – a lényeg, hogy a látszólag véletlenszerű témaválasztás mindig tudatos felkészülést takar: a Széchenyi-dömping idején az Ernst Múzeumot elmegyógyintézetként installálják *(Döbling),* ennek félsikere hatására a következő performance-ukban csak hőmérsékletet „állítanak ki", felfűtve a Fiatal Művészek Klubjának kiállítótermét *(Strand. Hőélvező akció).*

Különösen jó érzékük van egy-egy adott tér berendezéséhez. Első alkalommal bejutva a Műcsarnokba, a *Ressource Kunst* tárlaton a padlószint alatt lévő szellőzőaknákban helyezkedtek el, az egykor kórházként funkcionáló nyugat-berlini Künstlerhaus Bethanient pedig kápolnának rendezték be. A félhomályos teret gyertyatartó szobrokkal, csengettyűkkel, falra festett képecskékkel, az ókeresztény művészet ihlette grafikákkal, objektekkel (alj nélküli persely, két végén égetett gyertya) népesítették be. A humorérzék és a felkészülés ellenére időnként a dolgok mégis visszafelé sülnek el. Az *Alpinisták a Pusztán* avantgárd rockfesztivál Nagy Feróra kiéhezett közönsége letapsolja az Egyetemi Színpadról a munkásdalárdaként fellépni akaró H.Sz.-t, és egyáltalán, valahogy az ambivalencia hatja át minden „sikerüket", ami nem más, mint az egykoron tagadott (közömbös) művészeti intézményrendszerbe való betagozódás miatti önkritikus szorongásféle. Ezt a helyzetet azonban derűsen vállalják, s ez a H.Sz. igazi erőssége, hogy eddig mindig sikerült megtalálni egy adott helyzet művészi formává alakításának az adekvát módját. Nyugat-Berlinben megcsapja őket a műtárgyeladás szele – válaszul videóra veszik, amint irracionális összegekre, összevissza beárazzák a saját munkáikat.

A H.Sz. tipikus kelet-európai jelenség, egyetlen általam ismert párhuzama a lengyel *Łodž Kaliska* csoport, akikkel jól megértik egymást. Mindketten jól tudják, hogy aki Európának ebbe a lepusztult régiójába született, bármennyire jó dolgokat csinál is, valahol mindig kilóg a *szellemi mackónadrág (Polák venger dvá bratánki:* függesztett ruhaobjekt foltos pongyolából, pizsamából, lyukas zokniból és borosüvegből).

89-ben *Magyarok Keleten* címmel a łódzi Galeria Wschodniában került sor a H.Sz. eddig talán legönfeledtebb fellépésére: női otthonkákba öltözve, lábszárcsontokkal verték a lyukas lavórdobokat, vodkásüvegeken pánsípoltak, porszívócsövön szaxofonoztak. Az erről készült videófelvétel elveszett (másnap betörtek a galériába), így csak néhány fekete-fehér fotó őrzi a szomorú extázisba merevedett arcokat.

Bár a H.Sz. valamenyi tagjának egyéni munkássága külön figyelmet érdemel, ki kell emelnünk *Elek is* (*Kada*) művészetét, aki negyvenhat évével a csoport legidősebb tagja.

Elek is *Hajnóczy Péter*- és Erdély Miklós-szerű jelenség, előbbihez érzékenysége és devianciája miatt hasonlítható (műfaji párhuzam: Hajnóczy utolsó korszakában erősen közelített a vizuális költészethez) – utóbbival a radikális másként gondolkodás és a sokműfajúság rokonítja. Erdéllyel szemben bizonyos ösztönös antiintellektualizmus is jellemzi: valódi őstehetség – volt papnövendék, cipész, butikos, ablakpucoló –, költészete véleményem szerint a kortárs magyar irodalom legizgalmasabb teljesítményei közé tartozik. Különös módon teljesen kívül maradt a hatvanas-hetvenes évek avantgárd szubkultúráján, s csak később kezdett el művészettel foglalkozni. Somogyi Győzővel a klerikális marginalitás hozza össze, a rajzszakkörbe pedig állítólag azért kezd el járni, „mert volt meztelen nő".

Kada sajátos műfaja a plakátterv, mely lényegében vizuális költészeti munka – tömör, aforisztikus szövegfeliratok néhány banális motívum kíséretében, melyet újságokból fénymásol ki. Fontos szempont a sokszorosíthatóság, hiszen sokáig (részben ma is) semmi reménye nem volt a publikálásra, maga stencilezte, szitázta, xeroxozta a munkáit, hogy időnként egy-egy szériát barátaival illegálisan a városban kiragasszon. Mivel ezek többnyire teljesen apolitikusak *(Nyald ki a szívemet!)*, felbukkanásuk sok fejtörést okozott a rendőrségnek. Plakátjai másik csoportja ugyancsak rend-

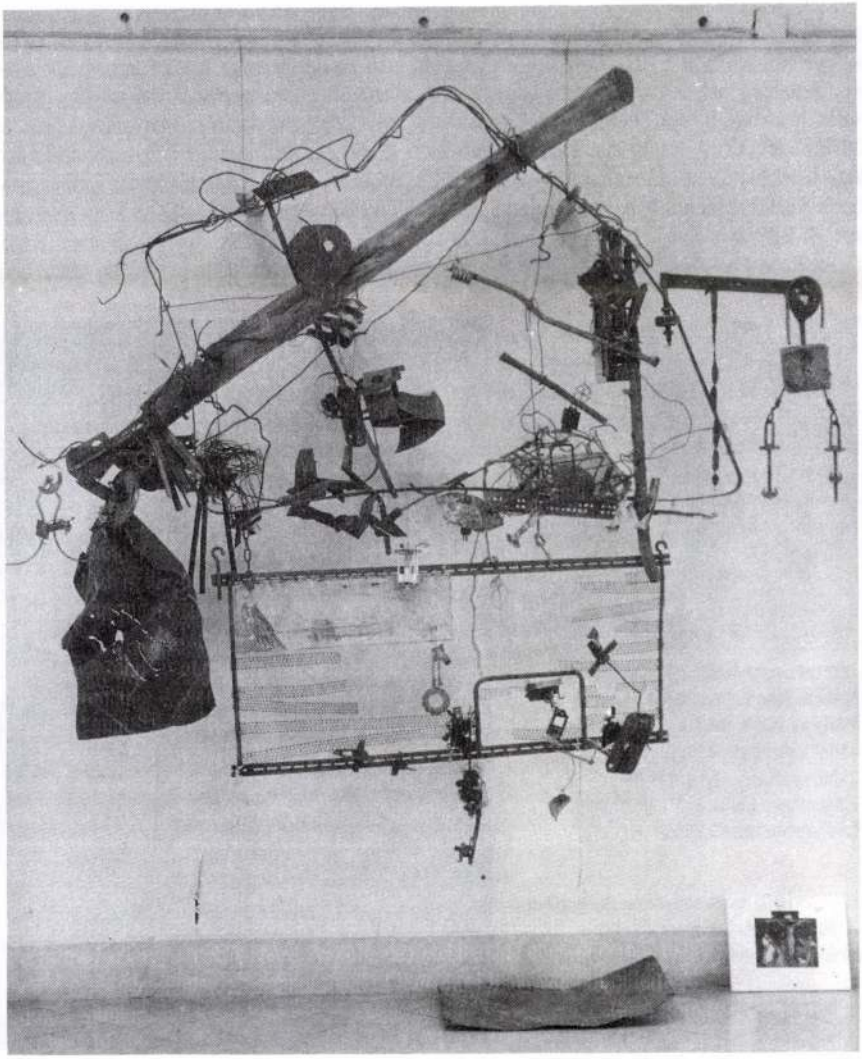

◁ Hejettes Szomlyazók: Kiállítási enteriőr / Exhibition interior, 1990, Székesfehérvár

Hejettes Szomlyazók: Isenheimi oltár / Isenheim altar, 1987

szersemleges, de ennél fogva talán még inkább politizáló (*A szegények Európa niggerei, A múzsák leszopják a 20 zsák pénz gazdáját* stb.), s még a kisgazdák lapja, a *Kis Újság* – melynek újabban rendszeres külső szerzője – sem akarja lehozni őket. Hasonló okból házilag készült több xeroxkötete is *(Döblingi naplóm, A rábaszás Káma Szútráját ki írja meg?)*, melyben főként az alkohol, az erkölcs, a szegénység és a fogyasztói kultúra kérdései foglalkoztatják. Plakátterveit „reklámeszközökkel nem áruválaszték-bővítő célzatú" akcióknak tekinti, melynek célja egyfajta ráhatás a társadalom lelkiismeretére. Számos „javaslata" közül érdemes egyet idéznünk:

„Alkotmánymódosító javaslataim: 1. A Haza szeressen engem, 2. éreztesse is velem, hogy szeret. 3. A Haza félje a szegényeket, 4. éreztesse is velük, hogy féli őket. 5. Többé ne vétkezzen!"

Kada nevéhez fűződik a legszebb 56-os köztéri emlékműelgondolás, amiről eddig hallottam. Tavaly ősszel a forradalom évfordulója előtt a H.Sz. nevében felhívást tett közzé a Kis Újságban, melyben arról beszél, hogy 56-ban, a harcok során, mikor egy kirakat betörött, napokig senki sem nyúlt az ott lévő áruhoz. A forradalom tisztaságának eme jelképe legyen példaadó a mi számunkra is: – október 23. és november 3. között rendezzünk be országszerte hasonló kirakatokat! (A felhívásra senki sem jelentkezett.)

Bár Kada – az „Öreg Hattyú", a munkás-Apolló – „panaszkodik", hogy munkáit a többiek időnként „kizsűrizik", így ő egyfajta „belső hejettes szomjazó" – „radikális naivizmusa" jellegzetes összetevője a H.Sz. szellemi keresztmetszetének.

P.S. *E sorok írója sokat töprengett azon, hogy mi is lehetne a H.Sz. bemutatásának hiteles formája – egyáltalán, van-e értelme róluk írni? (Ez a forma valószínűleg egy eleven szövegmontázs lehetne, hasonló a H.Sz. egykori háziújságjaihoz.) A H.Sz. munkássága („szenvedélyes élete") ugyanis sokkal gazdagabb, élettelibb annál, mint ami egy művészeti lap számára fontos lehet. Műveik – bár visszavonhatatlanul bevekeveredtek a MŰVÉSZET „fényes zsákutcájába" – alapvetően ma is a műkedvelők elementáris és örömteli szabadságvágyából születnek.* „A csoport az éreztető Ipari Nagyhatalmak ellenállásából, azok hűséges kiszolgálója lett" (Kiáltvány, 1989), *ennek ellenére talán még mindig fontosabb számukra a Képzeletbeli Múzeumba való bejutás a valódi múzeumok trezorainál. (Ezt példázza egyik legutolsó művük, a Szinyei–Majális textilinstalláció sorsa, melyet a nyáron egy szabadtéri művészeti fesztiválon újra felállítottak egy katonai sátorban. A H.Sz. legnagyobb örömére a betérők szép lassan átrendezték a művet, este szerelmespárok háltak benne, másnap részegek hánytak bele, maradék darabjait eső ellen, szalonnasütéshez, erdei székeléshez hordták szét.)*

A H.Sz. művészete valahol sokkal durvább, megrendítőbb, líraibb és szelídebb annál, mint amennyit itt sikerült visszaadni belőle. Egy Fehérváron kiállított mondat jut eszembe: „Nem tudok keserűség nélkül gondolni erre az egészre."

Hejettes Szomlyazók: Leonyid Brezsnyev lepisálja John Lennon sírját / Leonid Brezhnev pisses on the grave of John Lennon, Hejettes Szomlyazók Kórházkápolnája, Nyugat-Berlin, Künstlerhaus Bethanien, 1989. május 11. Pokoljelenet, xeroxváltozat

Hejettes Szomlyazók: Barlangikus terepszemle (színpadi akciók) – Elek is versei férfiseggekre / Cave Survay (theatre actions) – Poems of Elek is on male buttocks, 1987, Kassák Klub, Budapest (fotó Halas István)

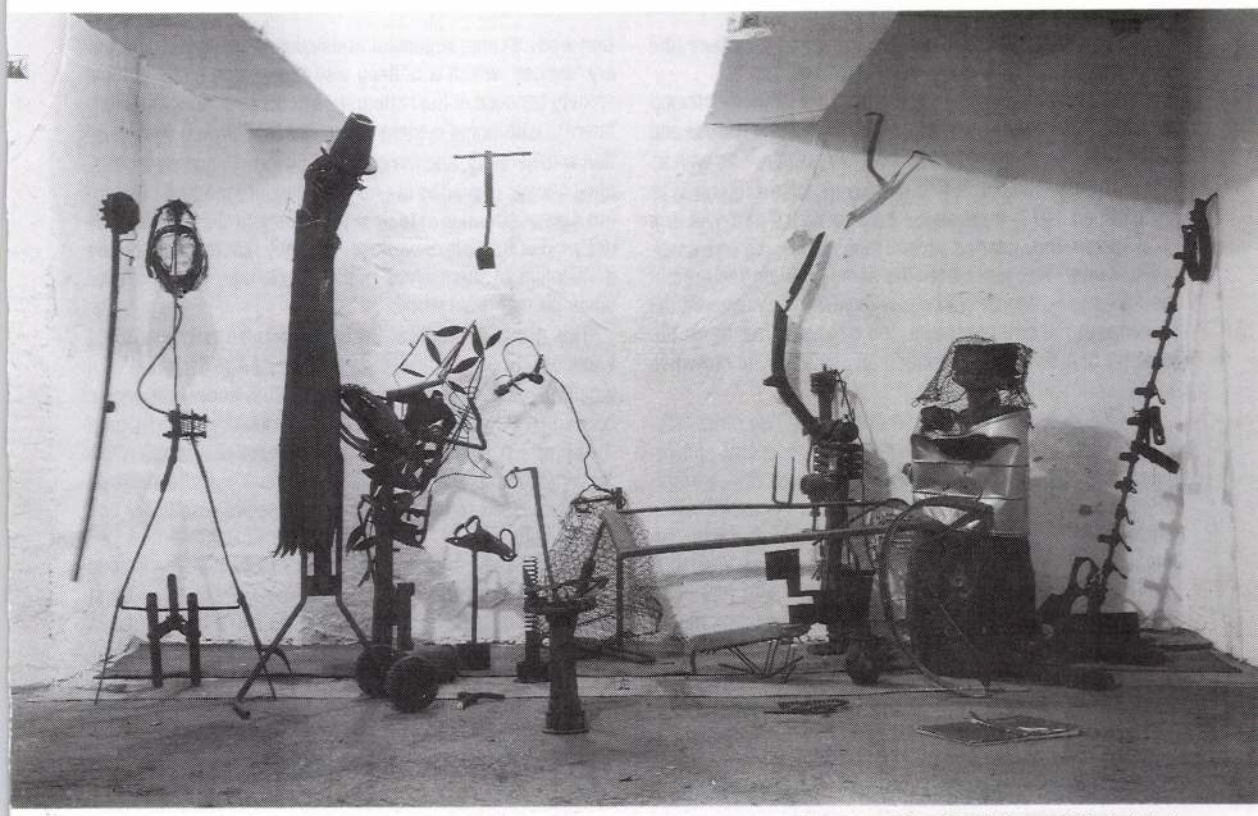

Hejettes Szomlyazók: Siralomház / Death Row, 1986, festett és rozsdás fémhulladék, drót, terrakotta, szalma, 180×400×290 cm (fotó Halas István)

Substitute Thirsters

This strange name chosen by a group of artists emerging in the mid-1980s in Hungarian art is a reference to that bureaucratic pecuuliarity of socialism, the "rule by substitute" a system of evading responsibilities where it is impossible to know who are the real decision-makers.

By the mid-eighties the signs of "exhaustion" bagan to show themselves in Hungarian avantgarde art despite the expansion of the transavantgarde; the art of the outstanding representatives of the previous period softened to gallery art or renewed itself in the guise of the "new sensibility" of what had been *drawing-room avantgarde* since the beginning. Strong, radical impulses could be expected only from autodidacts since the members of the groupings which continued the avantgarde spirit *(Vajda Lajos Studio, Xertox, Inconnu)* had come also from their midst. The group Substitute Thirsters burst forth from anonymity during this "slump".

Their art is feeding on many sources. They include the influences of dada, surrealism, *art brut,* Fluxus, and neorealism, the aesthetical experiences of junk-crearances, fleamarkets, second-hand shops and scrap-heaps, the effects of amateur, naive, anonymous art, dilettantism and patchwork. And although the group members can be considered essentially professional artists, they do their best to avoid the least appearance of education or qualification in everything from the utilization of material to execution, from title-giving to mounting.

Their creative method is collective work, regardless of producing an oil-painting or a *Worldview Magazine.* The group demands intense individual participation, and is at the same time a particular kind of workshop where everybody is master and pupil at the same time. This collective work creates a very special thematic situation; the plurality of viewpoints leads to the montage-like completed work through the elimination of each other's stereotypes from the heap of thoughts and ideas: this completed work is the possible synthesis of individual concepts. Everything is part of this collective oeuvre: the collected nails of *Tibor Várnagy,* the sales contract of *Balázs Fekete*'s Moskvich, *Balázs Beöthy*'s sick-pay certificate, the notice of franchise sent to *Elek is,* and the different lithographies with their anarchistic signatures for each other. Apart from found objects they sometimes include also the works of outsiders because they

do not distinguish between members and non-members (the parlour game *Capitaly* in the exhibition Blue Steel).

Other stalwart members apart from the aforementioned are *Attila Danka* and *Attila Nagy* (for a time *Péter Kardos* and *Péter Kirschner*), a new man: *Roland Pereszlényi,* as well as different girl-friends. The first *pre-* work of the group was born around 1977- inspired by the experience of a visit in a glass factory they painted several thousand heads on a cash-register tape. Ten years later the same problem recurred in the *365-page calendar of nudes* with which they covered the staircase of the Ernst-museum; the task was to exhaust the reserves of individual imagination and creativity in collective series-work without repetition.

The calendar of nudes demonstrates also two other "stylistic marks" of the group: their love of obscenity and reproductions. The first is an organic part of their nonconformism, the second, as a system of references, blends with their whole work. A beautiful example of neir love of artistic reproductions (as *deputies*) was the action *War of Paintings* where they played the game "number war" with reproductions fastened on their forehead. The different hommage-actions, persiflages and painting-reconstruction (environments) belong to the same category—they are always born for a concrete occasion—the *Munkácsy- Condemned cell* for the Studio-exhibition in *Buda Castle,* the *Grünewald-Isenheim altar* for an exhibition in *Berlin, Szinyei's May Picnic* for the *spring* exhibition in Fehérvár, etc. Their special attention to Hungarian historical painting has also a personal reason: Balázs Beöthy is a descendant of *Bertalan Székely (Lament for László Hunyadi, Zrínyi and Frangepán in the prison of Bécsújhely).* The references and quotations refer to their own works and to the works of others -in the nude calendar they wanted to refer also to contemporary Hungarian graphic art —the main thing is that their apparently accidental choice of theme conceals always deliberate preparation: at the time of the Széchenyi-rage they made an installation in the Ernst Museum representing a lunatic asylum *(Döbling),* and under the impact of its half-success they "exhibited" only temperature in their next performance when they heated up the hall of the Young Artists Club *(Beach, Heat-Action).*

They have a special flair for the interior decoration and installation of a given space. When they first got into the Műcsarnok they installed themselves in the ventilating shafts under floor level during the international exhibition *Ressource Kunst;* in West Berlin they furnished the Künstlerhaus which had been a hospital, as a chapel. They decorated the halfobscure space with candle-holding statues, bells, little pictures painted on the wall, graphic works inspired by ancient Christian art and different objects (bottomless collecting box, candle burning on both ends). Despite their sense of humour and preparedness sometimes they are caught in their own trap. The public of the avantgarde rock Festival *Alpinists in the Puszta* craving for Feró Nagy claped the group wanting to appear as a workers' choir down from the stage of the University Scene; a general ambivalence pervades their every "succes" which is nothing else than a kind of self-critical anxiety because of their integration in the once rejected (indifferent) institutional system of art. But they accept this situation with serenity, and the group's real forte is that so far they have always managed to find the adequate method of shaping a given situation in to an artistic form. In West Berlin they got wind of the sale of works of art: they reacted by shooting a videofilm of themselves putting price tags with irrational sums on their own works.

This group is a typical Eastern-European phenomenon, I know only of one parallel, the Polish *Lodź Kaliska* group with whom they have a good relationship. Both know that people born in this eroded region of Europe, however good works they produce, cannot conceal their *spiritual dungarces: (Polák venger dvá bratánki:* a suspended cloth object composed of a stained dressing-gown, pajamas, socks with holes and a wine-bottle.).

In 1989 the group had its so far most un-selfconscious appearance entitled *Hungarians in the East* in the Galeria Wschodnia of Lódz in 1989: clad in women's housedresses they drummed ou wash basins full of holes with shin-bones, Panpiped on vodka-bottles, played the saxophone on vacuum-cleaner pipes. The video-film made of the happening got lost (next day the gallery was broken into), so only a few white and black photos preserved the faces stiffened in a sad exstasy.

Before writing these lines I pondered for a long time about the authentic form of presenting the group—whether writing about them had any sense at all? (This form could probably be a lively text-montage like the group's former housejournales). Namely the group's activity ("passionate life", is much richer and livelier than what could be important for an art review. Their works—although irreversibly entangled in art's "brilliant dead end"—are born still today basically from the dilettants' elementary and joyful thirst for freedom. "From the adversary of Industrial Big Powers the group has become their loyal servitor". (Manifesto, 1989); but despite this it seems that they still consider getting into the Imaginary Museum more important than having a place in the treasury of real ones. (An example is the destiny of one of their latest works, the *Szinyei-May Picnic* textile installation which they reerected this summer in on open-air art festival in a military tent. To the group's greatest joy the homecomers gradually rearranged the work, couples slept in it at night, next day drunks vomited into it, its remaining fragments were carried away against the rain, for toasting bacon or as toilet-paper in the woods.)

The art of the group *Substitute Thirsters* is much coarser, more shocking, more lyrical and gentler than what I could describe here. A sentence exhibited in Fehérvár comes to my mind: "I cannot think of the whole thing without bitterness".

Géza Boros

Translated by Éva Polgár

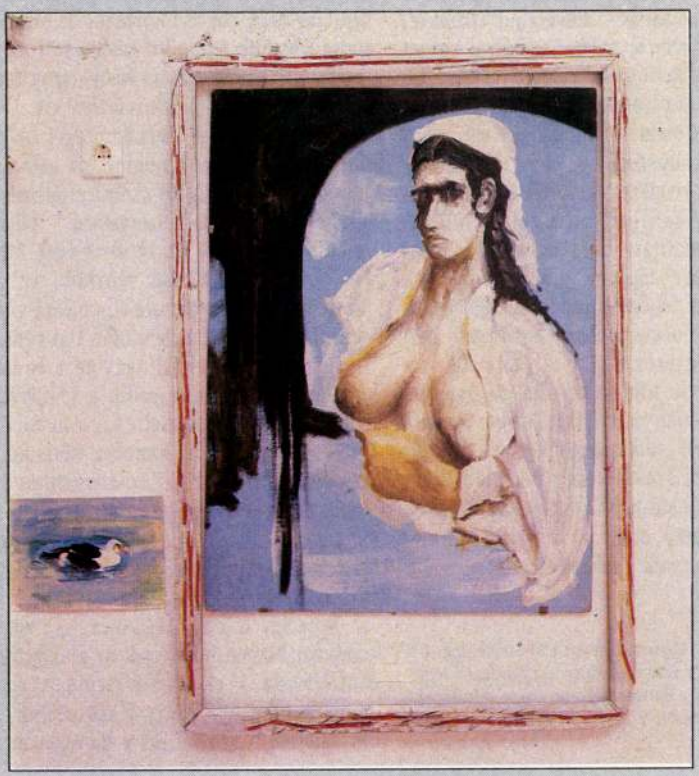

Hejettes Szomlyazók: A szépség betör a nyolcvanas évek magyar művészeti közéletébe / Beauty breaks into the Hungarian art scene of the 1980s, 1985, olaj, farost, 80×100 cm

Hejettes Szomlyazók: A gróf mit ígért? / What did the count promisse? (Közös festmény a magyar fotótörténet egyik első aktábrázolása alapján), 1986, olaj, farost, 116×90 cm (fotók Tahin Gyula)

A MAJÁLIS FESTŐJE

◆

BERNÁTH MÁRIA

A *Szinyei Merse Pál* művészetével való újabb számvetésre most különleges alkalom kínálkozik: egy éven belül két alapvető kiadvány látott napvilágot*, és megnyílt a 70 éve elhunyt művész gyűjteményes kiállítása a Magyar Nemzeti Galériában. Ezek az új szempontú intellektuális és vizuális fogódzók nyilvánvalóan elkerülhetetlenné teszik, hogy újra szembenézzünk a modern magyar művészet születésének azzal a jelenségével, amit a Szinyei-oeuvre képvisel. Mert bízvást mondhatjuk, hogy izgatóbb és rejtélyesebb képlet alig van honi festészetünk történetében. Vajon a mostanában megjelent említett publikációk és a kiállítás, amely a mester minden jelenleg fellelhető képét elénk tárta, tudatunkban átírja-e a már kialakult értékítéletet? Még ennél is fontosabb kérdésnek látom, hogy most vajon nagyobb sikerrel feszegethetjük-e azt az emberi és művészi csapdát, amelyben ez az életmű vergődik? Ha elgondolkodunk, nemigen jut eszünkbe még egy olyan művész, akinek csak egyetlen képe villanna fel neve hallatán. Ha elgondolkodunk, csak kevés olyan – és mindig tragikus sorsú – művész jut eszünkbe, akinek életművében ne lehetne a szakma szabályai szerint egymásra épülő stíluskorszakokat analizálni, a fejlődés stádiumait kijelölni. Szinyeinek olyan korszaka, amely rangját megadja, amitől neve fogalommá vált, csak egy van. Mert második korszaka már más minőség.

A Nemzeti Galériában rendezett kiállítás segítségünkre volt abban, hogy megpróbáljuk ezt a csak a *Majális* köré font nimbuszt a zsenialitás – más képekben is megmutatkozó – bizonyítékaival tágítani. Különös: éppen a Majális, amely az európai festészeti tendenciákkal öntudatlanul és magától értetődően korban és stílusban összecseng, éppen ez a Magyarországon oly társtalan remekmű hívja elő az oeuvre többi (még ha nagyszerű!) darabjával kapcsolatban hiányérzetünket, szinte kényelmetlen és igazságtalan elégedetlenségünket. A Majális léte, magányossága veti fel azokat a már inkább a lélektan eszközeivel megközelíthető problémákat, amelyeknek boncolgatása nem kerülhető meg, ha a Szinyei-életmű tragikus torzó voltára keressük a magyarázatot.

Szinyei Merse Anna nagymonográfiája a legnagyobb részletességgel fejti fel a mester életének és művészetének szálait – aligha kell tehát e helyen végigkövetnünk az életrajzot, és sorjáztatnunk a műveket. E lehető legteljesebb feldolgozottság: a forráskiadvány, a nagymonográfia és a kiállítás egymást kiegészítő voltának köszönhetően, a cikkíró most kényelmes helyzetben van – megengedheti magának, hogy csak a gondolatmenetét támogató képekre, történésekre és jelenségekre világítson rá.

A Szinyei Merse család eredetét az Árpád-házi királyok idejéig tudja visszavezetni. Sáros megyei birtokaik időnként még a megyehatárokon is túl terjedtek. A festő apja is még hatalmas (noha hellyel-közzel már adósságokkal terhelt) birtokon gazdálkodott, megyéjének alispánja, majd 1871-től főispánja volt.

A müncheni festőakadémián tanuló Szinyei Merse Pálnak édesapjával való levelezése úgyszólván önálló életrajzként értékelhető. Az ifjú Szinyei majd minden levelében alázatosan könyörög pénzért apjának, de e vezérmotívum mellett tanúi lehetünk a minden ecsetvonást megszenvedő küzdelmeinek, és annak a majd élete végéig tartó gyötrelemnek, amit pszichopathiája leküzdéséért vív.

Szüleinek magas erkölcsisége, műveltsége, őbenne mint festőben való bizalmuk, de nem utolsósorban a tőlük való anyagi függés az érdemtelenség marcangoló önvádját ébresztette Szinyeiben. Tulajdonképpen azt mondhatjuk, hogy az 1860-as évek Münchenjében – ne feledjük, az akadémiák fénykora ez! – Szinyei a két irányba való meg-nem-felelés terhét viselte magán. Több mint háromévi küzdelem után tud csak olyan kompozíciót összehozni, amellyel nagy nehezen bejut az áhított *Piloty*-osztályra, ahogy pedig a levelezésből egyértelműen kiderül, az apa szeme előtt is a historikus, nagy kompozíciók lebegnek a fia számára elérendő célként. Míg Szinyei müncheni barátai szisztematikus következetességgel munkálják ki őmellette az akadémikus képépítésben való jártasságukat, addig e körben ő – barátainak elhivatottságában egyáltalán nem kételkedve – szemléletmódját tekintve félelmetesen magára marad.

Apja így ír neki 1865-ben: „...én édes fiam most is csak azt hiszem hogy csak az alakfestés nehézségeitül riadtál vissza, s' el akarod kerülni a' sok fáradalmas, komoly tanulmányt, melly a' történelmi festészethez nélkülözhetetlen." Szinyei ezt a lényeget megvilágító monda-

* *A Majális festője közelről*. Szinyei Merse Pál levelezése, önéletrajzi visszaemlékezések. Válogatta, sajtó alá rendezte, bevezetővel és jegyzetekkel ellátta Szinyei Merse Anna. Budapest, 1989; Szinyei Merse Anna: *Szinyei Merse Pál élete és művészete*. Budapest, 1990

Hejhál Éva

T/óth/ I/stván/: Garzonház, Budapest, Bajza utca /Tóth István, Hejhál Éva építészek, Mikó Sándor belsőépitész./ - Magyar Építőművészet, 1967. 16.évf. 1.sz. 44-45. l.

Az 1967. évi magyar művészetttörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107. l./

75. l.

Hejhál Éva tervező

és Molnár Gábor belső építész kapta a KTI
első díját (nívódíj) a siófoki Delta
étterem tervezéséért.

Írjuk a KTI nívódíjait

Magyar Hírlap, 1969. április 3. 8. l.

M. Hejhál Éva

H.Z.K.: Önkiszolgáló étterem, Eger. Építész: Horváth Z.Kálmán, munkatársak: Csernoch Miklós, Demeter András, M.Hejhál Éva, Mészáros József, Tomics Ljubomirné, belsőépítész: Verpeléti István. - Ismertetés, képekkel.

Magyar Építőművészet, 1969.3.sz. 14-15. l.

M.D.K.

Hejhál Éva épitész

Garzonház, Bp. Bajza u.

Társtervező: Tóth István

Magyar Épitőművészet 1967/1. 44-45.l.

Hejhál Éva, [építész] MDK

Az egyik számára 400 férőhelyes éttermet tervezett.

Kapolyag Imre: Boltok a tervezőasztalon 9.1.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1963. nept. 24

M. Hejkál Éva, építész

III. f.-ban részesült.

~: Az 1973. évi Ybl Miklós-díjasok 7.

Népszabadság, Bp. 1973. ápr. 4.

M. Hejhál Éva

A Kereskedelmi Tervező Vállalat mérnöke, akit az Ybl Miklós-dij III. fokozatával tüntettek ki, -közli a lap: "Dijak, kitüntetések - 1973" cimmel.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. ápr. 7.
XVII. évf. 14. sz. 2. lap.

M. Hejhál Éva

Hotel Silvanus, Visegrád. - Épitész M.Hejhál Éva, belső
épitész Molnár Gábor, statikus Szabó Balázs. - Ism.

Magy.Ip.Ip. 1972.1.sz. 17-18.l.

HÉJJ ANDRÁS, takácsmester

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről. Az egyik 1784-ből, a másik pár évvel későbbi. 64 mesterség, 619 név. Az arab számok a két listát, a rómaiak az öt csoportot jelzik. 266.old

/ 1,2./ V. takács. 266.old

U.VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII.században 265.old

ALBA REGIA. István Király Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

Héjj Attila építész

Tervezőcsoportjának terve
Költségtérítést kapott az
alábbi ~~[illegible]~~ pályázatou

Kovács Ferenc: A tabáni Rácz
gyógyfürdő tervpályázata, 1969

Magyar Építőművészet 1970/4 2 old.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1969 JÚL

VENDÉGLÁTÁS
Budapest

1021

NÍVÓDÍJAT KAPOTT a Delta

A Kereskedelmi Tervező Irodában már szinte hagyománnyá vált, hogy a korszerű és a maga nemében kiemelkedő alkotások tervezői között vállalati „Nívódíjat" osztanak szét. Ez a gyakorlat a tervezők erkölcsi és anyagi elismerésén túlmenően nagymértékben hozzájárul a kereskedelmi létesítmények építészeti, technológiai, gazdaságossági színvonalának fejlesztéséhez. Az ez évi három nívódíjas pályamű között első helyen szerepel a legnagyobb elismeréssel fogadott siófoki Delta-étterem, amelynek építészeti megoldása *M. Hejhál Éva* tervező nevéhez fűződik.

M. Hejhál Éva

Nehéz tervezési feladat

Az olyan egyemeletes épület műszaki megoldása, ahol a földszint és az emelet területigénye között nagyarányú eltérés mutatkozik, a nehezen kezelhető tervezési feladatok közé tartozik. A siófoki Delta-éttermet is hasonló helyzettel állunk szemben. Olyan egyemeletes épületet kellett megtervezni, amely egyrészt a környék házaiból kiemelkedve reklám célokat is szolgálhat, másrészt a földszinten kellett elhelyezni a nagy területigényű éttermet, a téli használatú kisvendéglőt és a teljes konyhaüzemet összes tartozékaival együtt, míg az emeletre csupán a bárhelyiség került. A tervező ezeket a műszakilag ellentétesen kezelt földszinti területeket egy karakterisztikus és rusztikus párkánnyal választotta el a teljesen más megjelenésű, levegősen áttört, lebegően kialakított emeleti résztől.

A kivitelezést csak úgy lehetett az előírt 6 hónap alatt megvalósítani, hogy nagymértékben használtak fel előregyártott elemeket. Az épület külsejében dominálóan megjelenő előregyártott szerkezetek formájukkal és az épület összarányaihoz mért nagyságrendjükkel kedvező architektonikus megjelenést eredményeztek.

Étterem, eszpresszó, bár

A nagy étterem a főétkezések ideje között eszpresszó, büfé szerepet tölthet be. Az emeleten elhelyezett bár csak nyári jellegű, napközben esetleg cukrászdaként, este mint műsoros szórakozóhely üzemeltethető. A szakszerű tervezés eredményeként a műszaki megosztás lehetővé teszi az egyes funkciók célszerű elválasztását, illetve az együtt való üzemeltetést is. Ez elsősorban azért fontos követelmény, mert nyáron szinte valamennyi vendéglátóipari funkció ellátására szükség van, míg télen egy kisebb terem igénybevételével is megoldható a vidék lakosságának ellátása.

Védjegyeztetett a „Delta"

A létesítmény kapacitásának teljes kihasználása esetén kb. 1000 m² nettó alapterületű vendéglátó helyen 750 vendég ellátására van lehetőség oly módon, hogy

a nagy étteremben 200, — a kisteremben 50, — az emeleti bárban 150, — a részben fedett, részben nyitott teraszokon 350 vendég elhelyezésére van lehetőség.

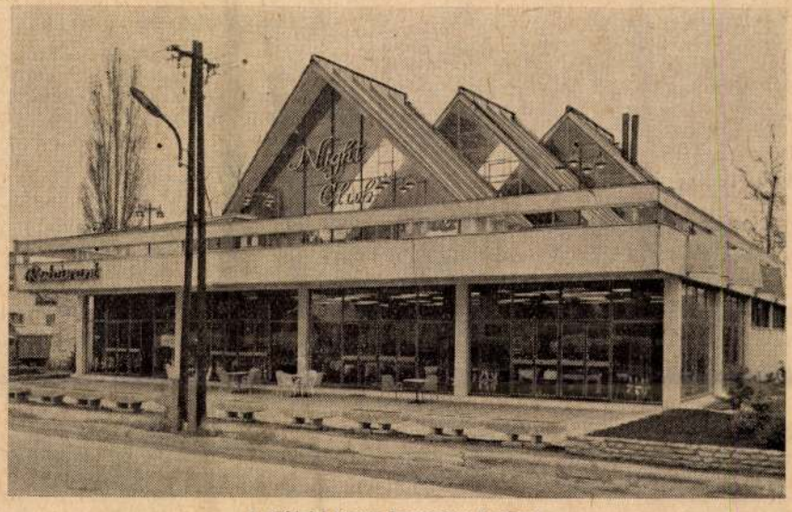

A siófoki Delta homlokzati része

A konyha 300 adagos, hagyományos kapacitásúra lett ugyan kialakítva, de ez a különböző korszerű gépek beállítása révén, grillételek készítésével jelentősen kibővíthető. Az 1 m³ nettó beépített térfogatra eső beruházási költség a végszámla szerint 1600 forintot tesz ki. Ez azt jelenti, hogy a siófoki Delta-étterem egyben gazdaságos beruházás. Az üzemeltető Pannonia Szálloda és Vendéglátó Vállalat a Delta műszaki kiképzését és architektúráját, valamint elnevezését a KERTI-nél védjegyeztette olyan értelemben, hogy más megrendelő részére ilyen jellegű épületek nem tervezhetők. A Pannonia Vállalat viszont a Balatonon, illetve a Balatonhoz vezető úton Delta sorozatot kíván láncszerűen megvalósítani.

Így a „Delta" a görög ABC betűje, a műszaki és tudományos életben betöltött szerepe után most a vendéglátóiparban is létjogosultságot nyert. Az üzemeltető szakembereknek az a törekvése, hogy mint elsőrendű idegenforgalmi vendéglátó hely is hamarosan fogalommá váljék.

Mikecz István
KERTI

A földszinten helyezték el a nagy befogadóképességű éttermet.

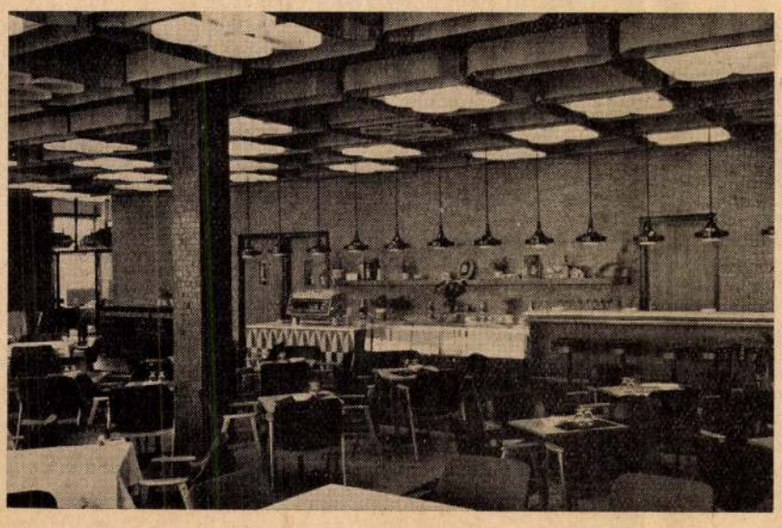

HOGYAN ÉRTÉK EL?

1968-ban elért kiemelkedő szakmai és gazdálkodási eredményeiért vendéglátó vállalat magas állami kitüntetésben részesült. Többek közt Borsodi Üzemi Vendéglátó Vállalat elnyerte a „Kiváló Vállalat" címet, a Pestvidéki Üzemi Vendéglátó Vállalat Miniszteri dicséretben részesült, a VII. ker. Vendéglátó Vállalat pedig a Fővárosi Tanács VB és a KPVDSZ Budapesti Bizottságának dicsérő oklevelét kapta meg.

Hogyan érték el? Erre a kérdésre válaszolnak az alábbiak szerint a vállalatok igazgatói.

VII. KER. VENDÉGLÁTÓ VÁLLALAT

Tervszerű gazdaság- és üzletpolitikával

A kérdésre tömören azt lehetne válaszolni: megfontolt tervszerű gazdaság- és üzletpolitikával — és munkával. A válasz azonban így senkit sem elégítene ki. Ismerni kell a megtett intézkedéseket, célkitűzéseket és azt, hogy a kitűzött feladatokat hogyan hajtottuk végre.

A mindenkit legjobban érintő téma

amellyel kezdenénk: — az árpolitika. Tény az, hogy a vendéglátás árképzésénél lehetőség nyílott arra, hogy a vállalatok a megadott keretek között maguk alakítsák ki áraikat. A vállalat — ételek vonatkozásában — nem élt az áremelés lehetőségével. Kivétel nélkül minden üzletben csak az irány- (alap) haszonkulcsokkal képzett eladási árat alkalmaztuk. Az italárak megállapításánál pedig üzletenként és italféleségenként differenciáltan csak mérsékelten élünk az úgynevezett „eltérési lehetőségekkel". Zenés üzleteinkben csak az italok árainak megállapításánál alkalmaztunk zenefelárat, az ételeknél semmiféle felárat nem számítottunk. A forgalom növelése érdekében nem emeltük a presszókávé árakat sem.

Az ártémánál nem közömbös megemlíteni az úgynevezett elszámoló árakat sem. Miután a helyes elszámoló árakkal az áringadozásokat kiiktattuk, az ételárak visznylag stabilak maradtak. Az elszámoló árak alkalmazásával mód nyílt a magasabb beszerzési árú hal- és baromfiételek eladási árát 1967. évi árszínvonalon tartani.

Az árképzést igen megfontolt előzetes elemzéssel készítettük elő és, hogy nem éltünk az ételek relációjában az ún. eltérési lehetőséggel, annek több oka van: az első az ellátási feladatok biztosítása, mint alapvető célkitűzés és nem a „minden áron való nyerészkedés". Másik ok, az új mechanizmusból fakadó helyes kereskedelmi verseny, amelyben elsősorban megfelelő árakkal lehet csak helytállni. Harmadik ok az a gazdaságpolitikai célkitűzés, amelynek célja a forgalom, árréstömeg növelése és az optimális nyereség biztosítása.

A 24 millió forintos nyereség

elérésében természetesen szerepe volt a szubvenciónak is, hiszen tudott dolog, hogy a saját termelésű ételforgalom egyes kategóriái nem nyereségesek.

A gazdálkodás irányításában kifejezésre jutott, hogy a szubvenciót (ártámogatást) az állam átmeneti segítségének tekintjük és törekedni kell arra, hogy saját erőből minél magasabb nyereséget érjünk el.

Sok megfontolást, terveszerűséget igényelt az eszközökkel, készletekkel [illegible] eszközarányos nyeresége 22%-os volt. Ezen a területen olyan célkitűzések voltak, mint az áru forgási sebességét gyorsítani, a felesleges eszközöket csökkenteni, a beszerzéseket minél tervszerűbbé tenni. Az eredmény 3700/m Ft készletcsökkentés 1968. év végére, amellyel arányosan csökkent természetesen az eszközlekötési járulék, kamatköltség is.

A munka másik jelentős területe

a létszám, munkabér és költséggazdálkodás. 1968. év folyamán közel 3%-os bérszínvonal növelést is végre tudunk hajtani amellett, hogy több, mint 1 millió forinttal több nyereségrészesedést fizettünk ki, mint előző évben. Prémiumban csak az a dolgozó részesülhetett, aki az előre meghatározott feladatát teljesítette.

A vállalati forgalom mintegy 8 millió forinttal emelkedett a bázissal szemben, amely a termelékenység növekedését is eredményezte. Az öröm mellett azonban sok problémát okozott a termelékenység olyan irányú növekedése, amely a nyomasztó létszámhiányból adódott.

Pestvidéki Üzemi Vendéglátó Vállalat

Az elismerés kötelez

Vállalatunk kollektívája az új gazdasági irányítási rendszer első évének értékelésekor elnyerte a KPVDSZ elnöksége és a Belkereskedelmi Miniszter dicsérő oklevelét.

1955-ben és 1961-ben már elnyertük a Kiváló Vállalat kitüntetést, 1963-ban, 1964-ben és 1967-ben ugyancsak dicséretet kaptunk. Az 1968. évi eredmény alapján kapott dicséret tehát a negyedik ilyen elismerés és ezt annál inkább nagyra értékeljük, mert az elmúlt évben az új és váratlan feladatok megoldása mellett, olyan szakmai és gazdasági eredményt kellett elérni, amely érdemessé tett bennünket a kitüntetésre.

Úgy gondoljuk, hogy az 1968-as gazdasági év sikere vállalatunknál három fő tényezőre vezethető vissza:

— Az eddig elért eredmények és elismerések ösztönző hatása;
— A vállalati szakmai és különösen a gazdálkodási tevékenység stabilitása;
— Megfelelő szemlélet és légkör kialakítása a vezetésben és a dolgozók között.

Az új mechanizmus első éve

nyugodt körülmények között indult. Ennek érdekében már 1967-ben megtettük az előzetes intézkedéseket. Tudott dolog, hogy 1967 végén döntötték el az iparvállalatok, hogy milyen mértékben kívánják igénybe venni szolgáltatásainkat és milyen anyagi hozzájárulást biztosítanak dolgozóik étkeztetéséhez. Minden vállalattal felvettük a kapcsolatot, megkötöttük az új helyzethez alkalmazkodó szerződéseket. Ezzel elértük, hogy biztosított forgalommal indultunk, és az erőket az új árrendszer kidolgozására, az üzleti besorolások elvégzésére, a forgalmiadó és szubvenció kihatásainak elemzésére összpontosíthattuk.

Az I. negyedév gazdaságpolitikai elemzése meghatározta további tevékenységünket. Tudtuk, hogy tartós eredményt, állandóan növekvő forgalmat csak helyes árpolitikával, kulturált ellátással, a fogyasztók megnyerésével lehet elérni. Ennek érdekében a következőket tettük:

— az éttermek nagy részében menün belüli választékot biztosítottunk;
— tovább fejlesztettük büféhálózatunkat és mozgóbüfé szolgálatunkat;
— fokozatosan több nagyüzemben meleg reggelit vezettünk be;
— éttermeinkben a műanyag edényeket porcelánra cseréltük ki;
— szorgalmaztuk a magasabb árrésű szolgáltatást.

A meggondolt üzletpolitika

meghozta a várt eredményt és a forgalom összetétele egészségesen alakult. Az ételforgalom az előző évihez viszonyítva 1,2%-kal emelkedett. A büféforgalom részben hálózatfejlesztés, részben a belső forgalmi lehetőségek kihasználásával valósult meg. A kereskedelmi vendéglátás forgalma évről évre emelkedett és biztosította a kapacitás kihasználását és a magasabb árrést.

Különösen értékeljük, hogy rendezvény forgalmunk az előző évhez viszonyítva emelkedett és elértük azt is, hogy presszókávé eladásunk alacsonyabb árak mellett növekedett és lényegesen javult az ezzel kapcsolatos árrés tömege és százaléka.

A konyhai kapacitás jobb kihasználása érdekében a kisforgalmú, veszteséges kony-

Hejj Gyula
építész

Szül Székesfehérvár 1894.
oklevelet nyert 1920.

Névjegyz. Műegyetem 9l.

koronára 20% felülfizetéssel. Az ajánntés végett felsőbb helyre terjesztették.
on. (Siketnéma iskola és intus épitése.) Sopron város tanácsa s 8-án árlejtést tartott a 180.000 kor. előirányzat keretében létesitendő siketskola és internátus épitésére. Ajánlatot

szes mu
(Szom
ároly
Budap
d, kő
már
aragó
k., M
on és
t. (B
idape
291·6
erepe
(Sopr
munk
7,347·
2 k.;
smunl
0 k.,
ór G
ztalos
28 k
30 k.
ntos
57·1(
k.,
k.;
oló

Pályáztak még: H
gyára (Csáva) cserép
feld és Balla (Bud
alzatra is négy alte
11,425 k., 13,710 k
Magyar Asbesti
asbest padlóra 15,5
uda
k.
(Bu
oc
k.,
k
, „
etők
)
vac
ape
Lip
er
om
33
árr
va
nap
é p
17-
5 k
2.92
ko
á
e
-du
-ki
zse
lap

Az ajánlatokat dön

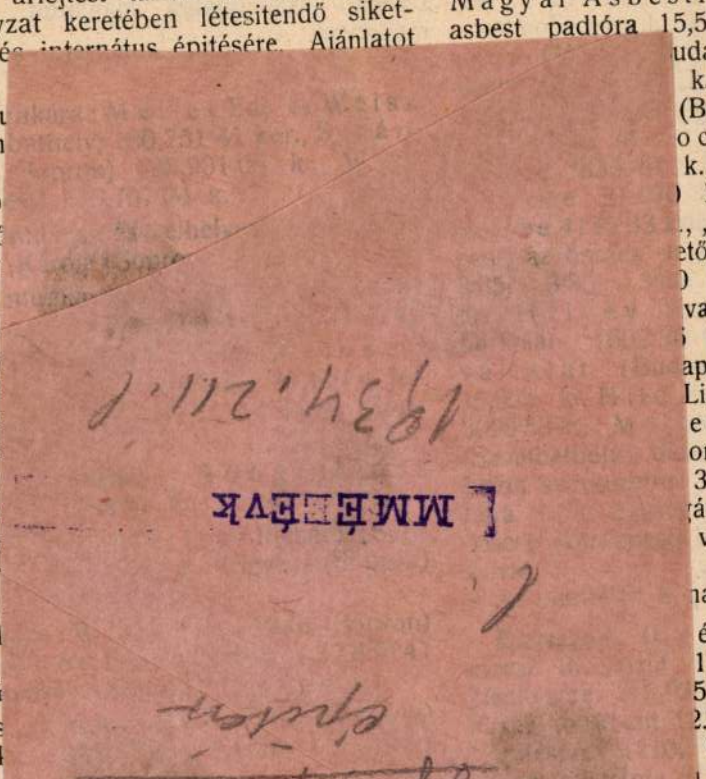

építési vállalat
efon 87—25.
csatornázások, alapozások, ipartelepek és gazdas
építkezések tervezése és kivitele. Saját bevált re
szere szerint. Elsőrendü referenciák.

munkára 1·2%, az
lit József (Zombor)
engedéssel.
Cár Illés, a felső-
gyal János kapott

lenőri lakás-
tokaji sóellenőri
épületek és keritések
r.) a sátoraljaujhelyi
május 3-án ár-
ek: Szénégető
0 fill., Venglar-
esztur) 3115 kor. 31
fogadták el.
zód m.] (Malom
község előljárósága
tt a községi malom
fillér előirnyzattal.
Loor József besz-
% árengedéssel, me-
épviselőtestület elé

la épités). A Ku-
la építésére (18600
oki hivatalban Hód-
n versenytárgyalást
kező helybeli iparo-
enc 4·5%, Libor
%, Gonda György
Készáros Antal
ok Lajos csak az
árral.
elfogadás végett a

remete) szabálytalan ajánlattal 6%
ménynyel.
Elfogadtatott Nyilas Vince ajánlata.

Eperjes. (Épület helyreálli
Az eperjesi ménteleposztály épületeinek
állitásánál teljesitendő kőmüves, asztalos
mint vizvezetéki- és csatornaberendezés
kákra az eperjesi m. kir. államépitészeti
május 4-én árlejtést tartott. Ajánlatot
Szántó Lajos (Eperjes) 3420 k., Weis
hoffer (Bertalan) csak a vizvezeték
dezésre 785 koronával.
Szántó Lajos ajánlatát fogadták el.

Krasznahorkaváralja. [Gömör m.] (Cse
laktanya épités.) Krasznahork
községben épitendő csendőrségi laktany
kálataira a község előljárósága április
árlejtést tartott. Ajánlatot tettek: Kore
és Ferenczi Lajos (Rozsnyó) 15
06 f., Penger András (Rozsnyó) 1
50 f., Vilner Lajos (Rozsnyó) 11
50 f., Szloboda József (Rozsnyó) 1
60 f.-rel.
Vilner Lajos rozsnyói kőmüve
ajánlatát fogadták el.

Naszály. [Komárom m.] (Korcsma
tés.) Naszály község előljárósága á
22-én árlejtést tartott 6395 kor. 71 fill
ségelőirányzattal tervezett korcsma épüle
sére. Ajánlatot tettek: Baráth Lajos
rom) 10%, ifj. Miskolczy László (T
15%, Kovács Ignác (Tata) 8% f
téssel.
Kovács Ignác tatai épitőmester n

<Héjj Gyula>
építészmérnök

< > A balatoni
építkezések hatósági
felügyelete.
Antal Balaton

77 – 80. l.

leteken belül ingó műemlékről sz
líteni (lehetőleg a századot is,
melyben készült).

Rábaszentmiklós, t
Kehely, 1615.

A É 1915 14. 1.

Annak feltüntetésére, b
ról, nincs szükség, igy a munka

3./ Ki kell irni m
valamennyit külön lapocskán, --
Nem kell feldolgozni : az általá
lényegeset nem mond az illető tá

Héjj Miklós, művészettörténész, a visegrádi Mátyás Király Múzeum igazgatója.
P. Szabó Ernő: „Érzi a kő természetét."

Szakál Ernő szobrászművész 1968-ban németül írt tanulmányt a gótikus-geometrikus építészeti és szobrászati konstrukcióról „az elméleti problémát gyakorlati úton, a kőfaragómesterség és a középkorban alkalmazott síkgeometria vonalán" igyekezett megközelíteni az Anjou-kúthász esetében is. – A Herkules-kút lépcsőjében felfedezték az Anjou-kúthász ember- és oroszlánfejes vízköpőjét, majd 1954-ben Héjj Miklós az alapozás egészét feltárta, a kövekbe karcolt vonalak jelezték: érintőkörös szerkesztési módszerről van szó, olyan módszerről, amelyet a középkori templomok rózsaablakainak szerkesztésekor is használtak. A körök, a belejük és körejük írt formák, a metszéspontok pontosan meghatározták, hogy a kút melyik részének hol kellett állnia.

Budapest folyóirat, 1988., 7., 42-old.

Héjj Miklós, művészettörténész

a MÉSZ Mesteriskola Előadásai.

VI. ciklus 1980-82

Héjj Miklós: Visegrád romterületének legújabb régészeti eredményei.

Magyar Építőművészet, 1989., 1-2 szám, 4-old.

Héjj Miklós MDK

A Visegrádi királyi palota ásatásai során /1932-/ Mátyás kutjának alapzatában korábbi kut köveit találta.

Gerő:ÉpMüe 368.o.

Hlejj Miklós, művészettörténész, a visegrádi Mátyás Király Múzeum igazgatója.

Hock Ferenc festőművész vasárnap délelőtt kiállítása Dömösön, a galériában nyílik meg, melyet Hlejj Miklós művészettörténész nyitja meg.

-csnl-: Művészek a Duna-kanyarban.
Dolgozók Lapja, 1982. aug. 3.

Héjjné Détári Angéla.

TIT-Tárlatvezetés az Iparművészeti Múzeumban: Magyar ötvösművészet a X-XIX. században. Vezető: Héjjné.

Budapest, dec. 15.

Pesti Műsor, 1968. dec. 19.

Héjas György

textil.

1919–1921

Érinisk 1930. 84-l

arcsk.

Kochmeister Ágost báró / III. 145.

Héjjas György

iparm.

Est. 1928

463

1908.

...er 16-án. F Buda-Pesten
3-án.

le és,
lepedett ~~öt tagú szigány család~~
~~közben beszélgetnek~~. A ~~bogrács~~
áll-kendős asszony, a ki előre-
~~tszik~~, a kisebbik leány, a ki szem-
len, de hátrafordultan fekvő férfi
zsitos domb tetején elhelyezkedett
gatja, kinek baljában pipa van. Kis-
háttal és a kút vályújából pejló i-
émes kút bontakozik ki. A magasban
z égbolt felhőzött.

m.
r Saroltától 1908. február 28-án
...oltatott 1908. április 27-én (730-908).-
1911. márczius 11-ikén 11525 szvsz.a. (911-911).-

MDJ

Héjj Gyula, sz.1894, okl.épitész, Veszprém,

a Kamara uj tagja.

MM és ÉK 1925. jan. 25. 2o l.

MDK

Héjj Gyula, okl.épitész
veszprémi, sz. 1894

1924. dec.lo. tartott ülésen vették fel a Kamara tagjainak sorába.

A Budapesti Mérnöki Kamara közleményei. Tagfelvétel.
A MMÉE Közlönye. Bp.1924. LVIII.köt.51-52.sz. 169.l.

MDK

Héjj Gyula, ép.
szül. Székesfehérvár, 1894-ben

oklevél kelte: 1920

" **száma:** 6693

A m. kir. József Müegyetemen okl.-t, absolut.-t vagy okl. honositást nyert épitészek névjegyzéke. 1873-1928-ig. MI-M. 1931 jan. 15. 17.l.

HÉJJ JOSEFF, takácsmester

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről. Az egyik 1784-ből, a másik pár évvel későbbi. 64 mesterség, 519 név. Az arab számok a két listát, a rómaiak az öt csoportot jelzik. 26 .old

/ 1,2./ V. takács. 266.old

U.VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII.században 263.old

ALBA REGIA. István Király Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

MDK

Héjj Miklós, [? ?]

A visegrádi Salamon-torony helyreállításáért

↓

-: Vívódíjat Kaptak a legjobb regionális és városrendezési tervek alkotói 9

Népszabadság, Bp, 1967 máj 5.

M.D.K.

Héjj Miklós, építész

vezetésével a visegrádi műemléki kivitelező csoport végezte a szentendrei plébánia-templom gótikus kapuzatának helyreállítását, 1957-ben

Cs. Tompos Erzsébet: A szentendrei plébánia templom építéstörténete

Az Építőipari és Közlekedési Müszaki Egyetem Tudományos Közleményei, V.k.l.sz. 109-153.old.

147 o. 21 fk. és 13 rajz á.

Héjja Iván

Szerepel a vatikáni sejtő-
kiállításon.

N. u. 936. XII. 1.

~~De Ponti~~

Héjja József, Jaroka

Nevę kaprosvári agyagművę.

Gerenczér Miklós: Flóra majolika

4–5.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. szept. 4.

1 Héjja Mihály
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

BÉKÉS MEGYEI
NÉPÚJSÁG
1967 JUL 2

1021

HÉJJA MIHÁLY RAJZAI

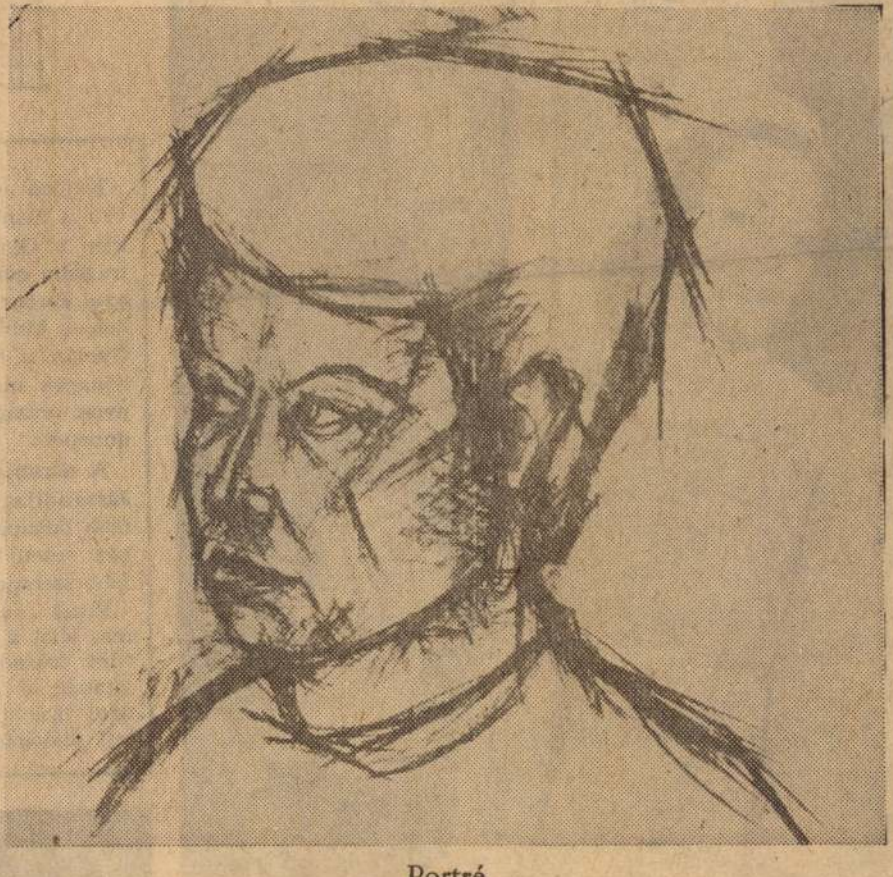

Portré

Bori

B

Katona Józs
vel, a Bánk
idén a Gyula
tragédia címsz
nyei Ferenc K
demes Művész
Gyulán, a Kör
hónapok most
nyos, országos
ünnepén.

A darabot
Jászai-díjas re
több budapesti
ház vezető mű
főbb szerepeket

Erkel város
ma, ahol a kö
tűnt századok
gítanak a ref
nagy dráma sz
tett dialógusai.

MELINDA: S ő térdepel! — Bánk, Bánk, emlékezek szavadra.
OTTÓ: Bánknak szavára?
MELINDA: Arra. Midőn kezem megkérte, nem rogyott ő térdre!

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

BÉKÉS MEGYEI
NÉPÚJSÁG

1967 JUL 23

Héjja Mihály

Portré

Cosme, akit
többre becsü
tetektől, a
szerep-reme

HÉJJA MIHÁLY

1947-ben született Békéscsabán.

1971-ben végzett az Iparművészeti Főiskola belsőépítész szakán. Tanárai Jakuba János és Gulyás Dénes voltak. 1983-ban diplomát szerzett a stockholmi Iparművészeti Főiskolán.

Svédországban él, közterek és parkok tervezésével foglalkozik.

1. SKÁGEN	akvarell, papír,	44x30 cm
2. ÉVZÁRÓN	akvarell, papír,	35x29 cm

KISS ERNŐ

1. CSEND	akvarell, papír,	28x40 cm
2. BORBÍRÓ UTCA	akvarell, papír,	28x40,5 cm

Héjja Zoltán M.D.K.

Egyidőben felvételizett a Képzőművészeti Főiskolára Aba-Novákkall Kettejül felvételije a legsikeresebb, Jeles.

1966.

B. Supka Magdolna: Aba-Novák Vilmos, Bp. [illegible]

17. 1.

M.D.K.

Héjja Zoltán

"Radochay Lászlóné"-ról készült festményének repr.-ját bemutatja a lap.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1942. dec. 25-31
V. évf. 52. sz.

MDK

Héjjas Xénia, VII.o.tan.

Pest vármegye Szabadmüv.

212. Vásár.

Magy.Ifj.Lépzömüv. Kiáll. /VIT/ Gyermekrajzok.
Föv. Képtár. 1949 aug.16. -szept. 10. Kat.

Hójasfalvi honvéd-
emlék.

l.
Erdélyi Muzeum
1901. 527–533. l.

H

MdK

a hejőcsabai ref. temp. szószékmester

Tanczics Tér Ref. Templom műemlékjelleg. szép faragású szószékét feltetetően a hejőcsabai ref. templom szószékmestere készítette. Épült 1769-1771 ig. Egyetlen homlokzati tornya 1803-ban készült el. Berendezése az 1700 évek végéről. ifj Horváth Béla Miskolc 1962.

244. L.

M.D.K.

Hejsa Károly, építész

terve a két egyenként 2500 p-ös második díjak egyikét nyerte el a Beszkárt Lenke-uti autobusz-garázs pályázatán

Vállalkozók Lapja. Bp. 1938. LIX. évf.

dec. 22. sz. 16. old.

Heisa Károly.

Eskü tér rendezésének pályázatán dicséretben részesült.

U. 932. XII. 7.

M.D.K.

Hejsa Károly, építés

terve dicséretben és 400 p. díjárásban részesült a főváros Gyöngyösi ut – Ránki ut sarkán építendő iskolájának eszmei pályázatán

Vállalkozók Lapja. Bp. 1941. LXII. évf.

ápr. 3. sz. 5. old.

.

M.D.K.

Hejsa Károly, epitéz

a pestszentlőrzsébeti OTI-rendelő tervével szerepel a műcsarnok tavaszi tárlatán.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1940. LXI. évf.

jun. 20. sz. 3. old.

Héjjas Imre

Cutosterverő

1920-22-

Éimisk 1930.84. l.

Klasa III. 145, 146.

MDK

Hejsa Károly

Elek A.: A jövő Budapestje. Bpest városépitési problémáinak kiáll. A Pesti Városháza 1933. 1. sz. 14-15.l.

Héjjas János, festőművész. Született Kecskeméten, 1906-ban. Héjjas Mihály földbirtokos fia. A kecskeméti főreáliskolában tett érettségit, majd a Képzőművészeti Akadémiát látogatta. Jelenleg jogi tanulmányokat folytat. Az érettségi után kezdett festészettel foglalkozni és már mint diák Pest vármegye díját nyerte el. 1931-ben Kecskeméten rendezett kollektiv kiállításával ugy a kritika, mint a mügyüjtők osztatlan elismerését vivta ki. Az uj reális, expresszionista, kubista, ujtestiség irányzatának követője. Párisban hosszabb ideig volt tanulmányuton.

Ich suche besonders. — Mes desiderata. — Special wants:

Rat Str. 602. C.

Name: .....

Ort: .....

Straße: .....

M/0630

Postkarte

Firma

KARL W. HIERSEMANN

Buchhändler und Antiquar

LEIPZIG C1

Königstraße 29 • Postschließfach 163

Héjjas János

kecskeméti festő kapott megbízást a budai, hűvösvölgyi katonai akadémia díszterméneh freskokkal való díszítésére.

Lvod

Esti Kurir. 1933. jun. 27. (Héjjas János festi a katonai akadémia freskóit.)

U. 3608.

Héjjas János

1926/27 - 1927/28 é. 1928/29,
1929/30 I., 1930/31 Kecskeméti
telep.

Ferképzomfoiskèvk
91.l

MDK

1929/30 évben a Kecskeméti művésztelepen dolgoztak.

Héjjas János

Képzőm. Főisk.Évk. 1929-30. 60.o.

Hejza Károly építész

Tér és Forma 1939. 197-98.

O.J.I Pestszentrzsébeten

Hegyi Károly építész

Tér és Forma 1939. 221.

Közöl az 1936. évi milánói Triennaléról

Héjjas János dr

P.N.936.XI.28.

Szombat

KÉT KIÁLLÍTÁS

A Szépművészeti Múzeum legszebb külföldi grafikái

A legemlékezetesebb művészi élmények közül való az a nagyszerű kiállítás, amely ma, szombaton délelőtt nyílik meg a *Szépművészeti Múzeum* grafikai termében, dr. *Hoffmann* Edit és dr. *Héjjas* János szakavatott rendezésében, a grafikai osztály finom ízléssel kiválogatott, legszebb külföldi rajzaiból, karcaiból és akvarelljeiből. Ez a magas színvonalú kollekció tömör, összefoglaló summáját adja mindazoknak az értékeknek, amelyekkel — az utóbbi években — az egyes iskolák bemutatói során találkoztunk. Most, mintegy a ciklus befejezéseként, minden iskola legjavát kapjuk itt. Azt a *százötven lapot*, amely nemzetek szerint csoportosítva, az angol, német, olasz, németalföldi és francia grafikai gyüjtemény igazi mesterműveit sorakoztatja fel.

Külön-külön csaknem valamennyi darabját ismerjük a most bemutatott anyagnak. Igy, együtt látva, mégis meglepetés az egész, ritka gyönyörűség és felejthetetlen impresszió. Mert valóban a legszebb, legnemesebb, legértékesebb lapok vannak itt, az angolok közül *Hogarth*-tól, *Gainsborough*-tól, *Bonington*-tól és *Rossetti*-től, a németek közül egy ismeretlen cseh, nürnbergi, bécsi és svájci mestertől, *Altdörfertől*, *Dürertől*, *Maulpertschtől*, *Menzeltől*, *Maréestől*, *Leibltől* és *Liebermanntól*, az olaszok közül *Raffaellótól*, *Leonardo da Vincitől*, *Veronesetől*, *Tintorettótól*, *Tizianotól*, *Correggiótól*, *Luinitől*, *Tiepolótól*, *Salvator Rosatól* és *Guido Renitől*, a németalföldiek közül *Cocktól*, *Bruegeltől*, *Rembrandttól*, *Van Dycktől*, *Van Ostadetől*, *Cooghentől* és *Van Goghtól*, a franciák közül pedig *Watteautól*, *Poussintől*, *Fragonardtól*, *Delacroixtól*, *Corottól*, *Millettől*, *Guystől*, *Daumiertől*, *Courbettől*, *Manettől*, *Rodintől*, *Reniortól*, *Cézannetől*, *Bonnardtól*, *Degastól* és *Picassótól*. A nevek önmagukért beszélnek, de a remek darabok még inkább. Olyan az egész, mint egy káprázatos álom, amelyből szinte rosszul esik felocsudni, mikor az ember kilép a Múzeum kapuján, hogy visszatérjen a sivár valóságba. Illik megköszönni ezt a sok szépséget mindazoknak, akik összhordták, megajándé-

munkahelének bevezetését követeli a Turul

„10.000 új tisztviselő felvétele 1·5 százalékkal drágítaná meg a termelést"

(Saját tudósítónktól.) A *Turul Szövetség* péntek délután a következő szövegű plakátot ragasztatta ki:

»*Magyar Testvérek!* A diplomás munkanélküliség megoldásának ügyében a magyar királyi kormány ismételten kifejezésre juttatta álláspontját. A közpályák túlzsúfoltsága miatt a kérdést megoldani csak úgy tudja, hogy az intellektuális ifjúság elhelyezését *a magángazdaság terén szorgalmazza.* Hiszünk szerint a kérdés gyökeres megoldásának egyik komoly útja: *a magántisztviselők jogviszonyának szabályozása!*

A Turul Szövetség feliratban fordul a magyar királyi kormányhoz, amelyben *a magántisztviselők munkaidejének heti 42 órában való maximálását és a létminimumnak megfelelő legkisebb fizetés megállapítását kéri.* A rendezéssel tízezer új intellektuális munkahely *tízezer munkanélkülinek biztosít kenyeret.* Testvérek! Kérelmünk erőteljes alátámasztására közöl-

MDK

dr.Hoffmann Edith és Dr.Héjjas János

rendezték a Szépm. Muz. grafikai osztályának kiállitását.

Szépművé Muz.- Grafikai kiállitás.
A magyar rajz ötszáz éve.
Magyar Kultur szemle.1940.3.sz. 71-72.l.

MDK

Hejsa Károly

az alábbi pályázaton 2ooo pengős II. dijat nyert

Döntés a Lenke-uti uj autóbuszgarázs tervpályázata ügyében. Pesti Hirlap 1938. dec. 22.

MDK

Hejsa Károly

Elkészült az OTI ... bérházcsop. Uj Magyarság, 1935. máj. 26. 27.1.

MDK

Hejsa Károly építész

Döntés a lenkeuti autóbuszgarázs tervpályázata ügyében. Pesti Napló, 1938, dec. 22.

MDK

Héjas Károly építész

Bierbauer: OTI bérházak Bp-en. Tér és Forma, 1935. 7.sz. 185-195. o.

Hejsa Károly, építész

M.D.K.

és Wennenmacher Fábián
közös terve 200 p-ös megvétel-
ben részesült a Kőbánya alsó
p.u. állomásépületére kiírt
pályázaton

Vállalkozók Lapja, Bp. 1940. LXI. évf.

febr. 1. sz. 5. old.

Hejsa ...

építén

* Tisza Kalmán / ma Köztársaság /
téri bérházak /OTI/ tervezésében
vett.

Gábor Enter: * CIAM magyar szoport
ja 22.
thadémiai kiadó 1972.

Hejsa ....

építész

Dént vett a Tisza Kálmán /ma Köztársaság/ téri bérházak tervezésében.*

Gábor Eszter: A CIAM magyar csoportja
1928-1938. 22.
Akadémiai Kiadó 1972.

Hejza

évultén

Dént vett a Tisza Kalmán /ma Körfő-
Szaság/ téri fértidnek tervezésében.*

Gábor Ester: A CIAM magyarorszáz
1921-1931. 22.
Akadémiai Kiadó 1972.

Hejsa Károly
építész

A mai Köztársaság téri bérházno-
port.

Repr.

Gábor Eszter: A CIAM magyar hoportja
27–28. hép.
Akadémiai Kiadó 1972.

M.D.K.

Hejsa Károly, építész

a két egyenként 2500-P-ös második díj egyikét nyerte el a Lehel-úti autóbusz garázs tervpályázatán

Vállalkozók Lapja, Bp. 1938...LXIX. évf.

dec. 22. sz. 16. old.

.Н.Д.

MDK

Hejsa Károly és Lack János építészmérnökök

tervezték a X.Hungária krt-on Andrássy laktanyán emeletráépitést

Halász 1939. középisk. 17, 18 l. képpel

MDK

Hejsa Károly épitészmérnök

Az OTI pestszenterzsébeti rendelőintézetének tervezője. Fénykép repr. 192.o.

Magyar Kulturszemle 1940.9.sz.

M.D.K.

Hejsa Károly épitészmérnök

Az O.T.I. pestszenterzsébeti rendelőintézetének tervezője. Az épületről felv. a 192.o.-on.

Cikk: Az Országos Társadalombiztosító Intézet pestszenterzsébeti rendelőintézete.

Magyar Kulturszemle, 1940.8.sz. 191.l.

Hejsa Károly, épitéz M.D.K.

tervét 1000 p-ért megvásároltár a MATBI-székház pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1939. LX. évf.

aug. 10. sz. 8. old.

Ø

Hejtejjer József

festő

1 Szabad Művészet

1957. 84. 1.

354. ojám.

41927 szám.

A bizottságnak f.
terjesztése alapján jelen sz.
lampénztárt, hogy Sztehló Ottó épi
vő s a szenvedő Krisztust ábrá
tett hivatalos utja alkalmával
jai fejében 30 kor. napidij utá
kor. 40 fillért fizessen ki.
Miről a bizottságot
rásban leendő tudósitása végett

Hejtejjer József

MDK

Szerepelt a Közlekedési Képzőművész Szakkör idei önálló kiállitásán.

Gali János: Egy kiállitás...

SZÁRNYASKERÉK. 1962. máj. 24.

M.D.K.

Héjza Mátyás, egri ácslegény

1762-ben Wildinger segédjeként dolgozik.

Heves megye müemlékei I= irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 340. old.

HÉJZA Mátyás egri ácslegény, aki Egerben 1752-ben dolgozik --+ Wildinger ácsmester segédjeként.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

MATHIAS HEKER, fésüs

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről. Az egyik az 1784-ből, a másik pár évvel későbbi. 64 mesterség, 519 név. Az arab számok a két listát, a rómaiak az öt csoportot jelzik. 263.old

/ 1, 2./ V. fésüs. 265.old

U. VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII. században 263.old

ALBA REGIA. István Király Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

CHRI. HEKENOST, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 138.- Herr Chri. Hekenost
Felvétel ideje: 1795. 16. Sept.
Hová vették fel: Csarvar,/ Sárvár/. 157.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

M.D.K.

Hekiss Kristóf
építése

A Krisztinavárosi templom 1795-ben épült Hekiss tervei szerint.

Dr. Lechner Jenő: Budapest Műemlékei, Bp. 1924.
Kertész K. Róbert: A barok stiluskorszak műemlékei 128 l.

HEKL ANDRÁS, asztalosmester

Pesti asztalosmester volt 1828-ban. Terézvárosi lakós.-Hekyrajzi szám 782.-Segédek száma 1.-Összeirási szam 2162. 44.old.

BARÁRI FERENC: Pest-budai asztalosok 1828-ban 59.old.

AZ IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM ÉVKÖNYVEI, XIII. 1971.
Népmüv.Propaganda Iroda, Bp. 1971

HEKLER Antal

Végvári Lajos: Önarckép-tollal.
Bp. 1999. 35-36.

gati portálokon megmaradt figurákkal rokon. Ugyanebbe a körbe tartozik az oszlopszobrok és a drapériakezelés típusa. A figura és a mögötte húzódó oszloptörzs viszonyára az előképek ugyancsak a Saint-Denis-i *Porte des Valois* vagy a senlisi nyugati kapu bélletszobrai nevezhetők meg előképekként. Ugyanitt találhatók a lefelé irányított lábfejekkel álló, mintegy lebegő figurák előzményei. A 12. század hetvenes éveinek emlékeivel azonban nem mutathatók ki közelebbi kapcsolatok. A redők stílusa és a lágyságra hajló drapériakezelés talán a châlons-sur-marne-i Notre-Dame-en-Vaux kerengőjének szobrászatára - oszlopszobrok *(5. kép)* és fejezet egy balga szűz alakjával - vezethető vissza. Ez a formai típus 1200 tájáig eleven volt a laoni nyugati portálok bélletszobrain (Laon, Musée municipal, *4. kép*), s a klasszikus gótikus szobrászat egyik fontos előzményét jelentette. Más szálak Sens-ba vezetnek, ahol egy sor, valószínűleg kerengőből származó oszlopszobor (Sens, Musée municipal) kínálkozik párhuzamul.

A pusztaszeri mester franciaországi kapcsolatainak súlypontja az 1200 előtti évtizedekben lehetett. Feltételezhető előképeihez mérve stílusa durvább, provincializálódott, sőt, olykor kifejezetten esetlen. Mindezek alapján tevékenysége joggal datálható a 13. század második évtizedének vége felé. Ilyen esetekben mindig bizonyos irracionális tényezővel kell számolnunk: azzal az idővel, amely a - rendszerint nem a művészettörténet színpadán zajló - provincializálódási folyamattal eltelt. Bizonyosan csak annyi

MDK

Hekler Antal

Képzőművészet 1932. 52. sz. 160.l.

HEKLER Antal művészetörténész

ZÁDOR ANNA: Az Országos Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat jubileuma. = Ars Hungarica, 1978. 1.sz. 114-115.p.

MDK

Hekler Antal

Hekler Antal: A középkor s a renaissance művészete. Bp. - Képzőművészet 1932. 52. sz. 160.l.

MDK

Hekler Antal

A műemlékek restaurálása. A Műgyűjtő 1928.1e.sz. 285.l.

MDK

Hekler Antal dr.

Hekler A.dr.: Művészet és világnézet. Évk. KMT. 1929. 56-63.l.

MD K

Hekler Antal ,müv.történész

szerkesztésében jelent meg az Értesitö 1928. évi kötete.A 345 l.-ból álló kötet javarészben régészeti tanulmányokat és leletközléseket tartalmaz.

[redacted]: Az archeologiai Értesitö XLII.kötete. Magyar Müvészet.193o 658- l. Bp.1928-

HEKLER ANTAL

Az Irodalmi és Művészeti Tanács tagja.

Képzőművészet, 1934. 187.oldal

Hekler Antal

Oroszlán Zoltán: Emlékezés Hekler Antalra. (Német kivonattal.) Elmondatott az O. M. Régészeti és Művészettörténeti Társulat 1940. évi június hó 26-án tartott közgyűlésén. *Archaeologiai Értesítő* III. folyam I. k. p. 101—115

1940.

46.

Schoen Arn
templom. 1
Schoen Arn
lom. 8 o,
Schoen Arn
és emberba
nulmányok
Budapest,
Schönherr
vin-codexe
Könyvszeml
Scholtz Bé
Krajcsovic
1907.
Schulcz Jó
restaurálá
ott történ
38 L, Pécs,

Hekler Antal

Petrovics Elek:
Bécsi Hekler Antal-
tól. Napkelet 1940
XVIII. évf. 213, 214. l.

ce, 1885.

Ybl, Ervin:

in Ungarn.

Ybl, Ervin

von Savoye

für Kunstg

év nélkül.

Ybl Ervin:

50 K, 520

Zádor Anna

/Kny. Arch

Budapest,

Zádor Anna

ból. /Kny.

24 L, Buda

Zádori Ev.

gomban. /K

Esztergom,

Zalkai Fel

Tér és Fo

MDK

Hekler Antal

Művészeti irodalom. Magyar Művészet 1925. 1. sz.
58.1.

MDK

Dr.Hekler Antal,

a kiáll. bizotts.tagja.

A M.Kir.Vall.és Közokt. Min. ált.rend. Hemz.Képz.m.
kiáll. bizotts. tagjainak névsora, 1933 ápr.-
19-máj.25. Kat.

HEKLER Antal

44

Oltványi 1991

23. Cambel, S.: Agrárna otázk
/1945-1948/. Bratislava,
181 s.
24. CAMBEL, S.: Revolučný rok
ľudovej moci na Strednom
slov. vydav. 1965. 282 s.
25. CELDER, Julius: Šťastie.
Sv. Mikuláš, Tranoscius l
26. CESTA vlasteneckého kňaza
katolíckych duchovných, k
26-28. apríla 1950. 55 s.
27. Clementis, V.: Slovanstvo
1946. 141 s.
28. CSELÉNYI, L.: Téridő-szon
29. CSOSZ, Imre: A Kegyes-tan
veltségtörténelmi rajz. N
30. CZAPÓW Cz,-JEDLEWSKI, S.:
ha, Štát. pedagog. nakl.
31. ČEČOTKINOVÁ, O.: India be
ská 1952. 202 s.

Hekler Antal,/Ligeti Antal/,festő,1823-1890
------ ------

Lásd:Ligeti Antal címszó alatt. 45.old

László Emőke: Ligeti Antal rajza Sopronról. 46.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.XX.évf.1966
Sopron

Hekler Antal

festö

lärd

Ligeti Antal

Hekler Antal dr

Elektr. arch.

Gell Mad

217 l

Girapa

Film- Könyv -lapterjesztő és Könyvkiadó R.T.

Budapest

Rothermere-u 12. III. 2.

Hekler Antal dr
Szinyei Társaság meghivott tag
Szinyei Társaság VII.kiállitása
Nemzeti Szaloh, .1940.jan.febr.

vzése, Szent Ágoston és Jeromos.

Hekler Antal

műtörténész –

Cöeletrajz

lásd

Karczagmagyállam

544, 545, 546. h.

Hekler Antal, archeologus
és universitätsbeszt., szül. 1882.
Budapesten ~~Mun~~ München Furtwängler-
nél tanult, azután Athen a Neuzeti-
nejd a Szépmüvészeti Muzeum Antwise-
löje volt. A bpesti egyetemen a
Universitätsbeszt. tanára –
Munkái: Römische weibliche
Gewandstatuen, (1909) Bildniskunst
der Griechen und Römer (1912,
magyarul, angolul és franciaul
is megjelent) A szobrászati
stilus problémái, Pheidias
művészete, Die Kunst des
Pheidias, Michelangelo.
szb-

KORDA

IFJUSÁGI KÖNYVEK:

Blaskó Mária: Gyermekek vezére.
Pogány Kázmér: Esti mesék.
P. Félix: Tanuljunk a Jézuskától. III. kiadás
Csák László: Vér és láng között. II. kiadás
P. Finn S. J.: Tom Playfair.
P. Finn S. J.: Harry Dee.
Gausz Tibor: Jegygyűrűért. IV. kiadás. Leánykönyv.
Gausz Tibor: Ragyogó szemek. III. kiadás. Leánykönyv.
Gerely Jolán: Ki vagyok? II. kiadás.
Gerely Jolán: A művelt leány. III. kiadás.
Horváth Miklós: Szól a lant.
Szimon Istvánné: A kis nagynéni története.
Váth János: A Bambinó kis zarándokai. II. kiadás.
Váth János: A hárfás leány. II. kiadás.
Zaymus Gyula: Hontalan gárdista.
Zaymus Gyula: Ninon kisasszony.
Zaymus Gyula: Egetjáró királyleány.
Zaymus Gyula: Camilló, lesz-e még tavaszunk?

LELKI KÖNYVEK:

Csávossy Elemér S. J.: Ádventi és karácsonyi elmélkedések. II. kötet.
Csávossy Elemér S. J.: A századok nagy jele
Csávossy Elemér S. J.: Ige és élet. II. rész.
P. Cser László S. J.: P. Pro közelről.
Gangyi Ferenc: Istenért, hazáért. Hazafias beszédek.
Gausz Tibor S. J.: Énekeljen szíved is.
György Tamás: Kincsesláda.
P. Müller Lajos S. J.: Apostolkodás a haldoklók megsegítésére.
Dr Nagy József: Isten irgalmas.
Pákozdy József: Kongreganista beszédek.
P. Plus Raoul S. J.: Breviárium.
P. Plus S. J.: Az életút előtt.
P. Plus S. J.: Szemben az élettel. II. kiadás.
Dr Ruppert István: Fény a fényből.
Skolaszter-Czékus: Beáta nővér. II. kiadás.
Schmiedt Béla: Fehér torony hívei.
Schons O. S. B.: A rongyszedők apostola.
Szabó József S. J.: Szónoki taglejtés.
Szunyogh Ferenc O. S. B.: A szent zsolozsma.
P. Tomka Ágoston S. J.: Mit beszéltem diákjaimmal?
Dr Varga János: Laikus dogmatika.
Wimmer Anzelm: Az isteni tűz világa.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

VERESS ENDRE:
OLASZ EGYETEMEKEN JÁRT MAGYAR TANULÓK ANYAKÖNYVEI ÉS IRATAI. 1221—1864

A testes kötetben 12 olasz város: Bologna, Vicenza, Pádua, Nápoly, Róma, Perugia, Verona Pisa, Firenze, Siena, Pávia, Ferrara egyetemének és a párnai nemesi konviktus magyar tanulóinak anyakönyvi bejegyzései vannak összegyűjtve. Külön fejezet a diákok olasz földről magyar hazájukba írt levelei, egyetemi éveik alatt írt latin versei, doktori diplomái. A bevezetésben bemutatja a szerző a tárgyalt városok általános magyar vonatkozásait. CLX és 704 lap, képekkel és hasonmásokkal. Ára **20** pengő.

FEKETE NAGY ANTAL:
TRENCSÉN VÁRMEGYE

Trencsén megye középkori történet-földrajza, amelyet Fekete Nagy Antal orsz. levéltárnok és egyet. magántanár évekre terjedő levéltári kutatások alapján írt meg, nemcsak tudományos jelentőségénél fogva érdemli meg a figyelmet, hanem politikai időszerűségénél fogva is. E könyv tanulsága, hogy a magyarság a Vág völgyének legnagyobb részében őslakó és a legtöbb helyen a tótokkal együtt jelent meg ott. Ez a forrásmunka **Csánki Dezső: Magyarország történeti földrajza a Hunyadiak korában** c. korszakos művének a kiegészítése (IV. kötete). Kb. 450 lap. Ára **16** pengő.

FÖLDES-PAPP KÁROLY:
AZ AUTONÓM ISMERETELMÉLET FOGALMA

E kritikai tanulmány — a legmodernebb hazai és külföldi filozófiai irodalommal kapcsolatban — az ismeretelmélet számára teljes függetlenséget biztosít, hogy így előítélettől mentesen lehessen állást foglalni korunk jellemző bölcseleti kérdéseiben. 180 lap. Ára **5** pengő.

ZLINSZKY ALADÁR:
PETŐFI ÉS A ZSENIELMÉLET

A teremtő szellem legkiemelkedőbb jelensége a zseni, amely mindig újat alkot és sohasem utánoz. Egész irodalma van már annak a kérdésnek, hogy mi az, ami a zsenit a többi tehetségtől megkülönbözteti. Zlinszky Aladár a legeredetibb, legmagyarabb zseni, Petőfi egyéniségén, életén és alkotásain keresztül szemlélteti ennek a kérdésnek történetét és lényegét. Kb. 140 lap. Ára P **2.50.**

HEKLER ANTAL:
ARCHAEOLOGIAI ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOLGOZATOK

Az Akadémia bőven illusztrált kötetben adja ki nemrég elhunyt kiváló tagjának különböző, főleg külföldi folyóiratokban megjelent tanulmányait. E kötet a művelt nagyközönségnek, mely érdeklődik az archeológiai és az általános, valamint a magyar művészettörténet iránt, nagy hasznára lesz. Kb. 400 lap, 50 táblával. Ára fűzve P **8.—**, kötve P **10.—**

1941 Karácsony

MEFHOSZ KÖNYVKIADÓ

KÄTHE LAMBERT: **AZ ÉLET HÁZA**

Regény. A szerelem és anyaság nagy éposza. Korunk egyik legszebb, legemberibb alkotása.

Minden asszony sorsa — minden férfit érdekel! Ára egészvászonkötésben kb. P **7.50,** fűzve kb. P **6.—.**

SZÉKELY MÓZES: **CSÜTÖRTÖK**

Regény. A nagy erdélyi székely író hatalmas műve, a „Zátony" folytatása. Ára egészvászonkötésben kb. P **7.50,** fűzve kb. P **6.—.**

GYÓNI GÉZA: **ÖSSZES VERSEI**

II. kiadás. A nagy magyar katonaköltő összes hazafias és szerelmi verseinek egyöntetű díszkiadása.

Az első kiadás rövid idő alatt elfogyott, ez az új kiadás különlegesen szép papiroson készül. Ára egészvászonkötésben P **8.50.**

THYDE MONNIER:

SZERELEM — SZEGÉNYEK KENYERE

Regény. Az új francia irodalom hatalmas alkotása. Ára egészvászonkötésben kb. P **10.—,** fűzve kb. P **7.50.**

IFJUSÁGI KÖNYVEK

MINDSZENTHI—VARSÁNYI:

„SZERESD A MAGYAR KATONÁT"

Mindszenthi Bertalan tüzérszázados szépen csengő versei, Varsányi Ferenc tüzérfőhadnagy szemléltető és tanulságos rajzai. Az első magyar katonai képeskönyv a magyar gyermek és serdülő ifjúság számára.

Végre egy valóban hazafias szellemű képeskönyv, melyből a gyermek megismeri és megszereti a magyar katonát. Ára díszes kiállításban kb. P **5.40.**

BAK JÁNOS: **LEGÉNY BERCI**

Az igazi, új meséskönyv, — a modern „János vitéz". A gazdagon illusztrált meséskönyv eredeti meseszövése új világot tár a gyermeklélek elé. Ára díszes kiállításban P **5.40.**

OFFICINA

NAPOLEON MAGYARORSZÁGON

Összeállította: **Bay Ferenc.**

Hiteles, korabeli naplókból, emlékiratokból egybeszedett rendkívül érdekes bemutatása Napoleon magyarországi szerepének.

Számos mélynyomású táblával ára kötve **6.40** P.

Karácsonyra jelenik meg az **Ars mundi** sorozat új kötete:

BÍRÓ JÓZSEF: **EURÓPA FESTÉSZETE**

A stílusfejlődés nagy távlataiba állítva mutatja be az európai kontinens festészetének történetét. Száznál több, részben színes, egészoldalas műmelléklettel. Ára amatőrkötésben kb. **12.—** P.

OFFICINA KÉPESKÖNYVEK

Az egyes kötetek ára keménykötésben **3.40** P

RÉGI MAGYAR FÉNYKÉPEZÉS

Ez a könyv az első kísérlet a mult századbeli magyar fényképezés történetének felvázolására. Kreilisheim György tanulmányával, 32 képpel.

PÉCS

Hazánk egyik legszebb városának történetét, emlékeit foglalja magában e kötet. Vörös Márton kiváló tanulmányával, számos képpel.

MAGYAR ÚRIHIMZÉS

Az Iparművészeti Múzeum és magángyüjtők anyagának legjavából mutatja be a magyar úrihímzést. Bevezető tanulmányát írta Tápay Szabó Gabriella.

OFFICINA KÖNYVTÁR

Az egyes kötetek ára keménykötésben **1.90** P

MONTAIGNE LEGSZEBB LAPJAI

André Gide válogatásában.

A francia irodalom két nagy szellemének találkozása ez a rendkívül érdekes kötet.

CHAMISSO: **SLEMIL PÉTER**

A német irodalom szimbólikus novelláját adja Benedek György művészi, finom fordítása.

MORUS TAMÁS: **UTÓPIA**

A Morus által megálmodott és megírt, a rendre és igazságra felépített állam.

MACCHIAVELLI ÉS NAGY FRIGYES:

A FEJEDELEM

Macchiavelli megrajzolta a tökéletes uralkodó és diktátor képét, Nagy Frigyes Antimacchiavellijében ellenportrét rajzolt az uralkodóról, akinek feladata az emberiség eszményének megvalósítása. Kettős szám, ára **2.80** P.

ÉNEKEK ÉNEKE

A világirodalom legszebb szerelmes verse Szt. Jeromos latin szövegével, Kerényi Károly fordításában.

*

Karácsonyra jelenik meg gyermekek számára:

TERSÁNSZKY J. JENŐ: **OKOS ÉS OKTONDI KÉT KIRÁLYFI KALANDJAI**

Kolozsváry Sándor 40 színes, egészoldalas rajzával. Ára kötve: **5.20** P.

HÖLGYFUTÁR

Nyári gyermekotthonok

Ismeretes, hogy szociális és családvédelmi célokra létesült az Országos Nép- és Családvédelmi Alap. Az Alap feladatai között első helyen áll a sokgyermekes családok intézményes támogatása, a családok boldogulásának szerves megalapozása különböző juttatások utján.

Másfél évvel azután, hogy a törvényhatóság létrehozta az Alapot, falusi házak ezrei nőttek ki a földből, tehén, sertés, juh, kecske, baromfi népesitette be a sokgyermekes családok gazdasági udvarait, földbérlő szövetkezetek keretében a földnélküli zselléremberek százai jutottak földhöz és sokféle ötletes módon, háziipar és egyéb foglalkoztatás keretében országszerte megnövelte a leginkább támogatásra szoruló sokgyermekes magyar családok jövedelmét.

Természetes, hogy ebből az ujszerü, sokrétü támogatási programból a társadalom legértékesebb és legreményteljesebb egyedei, a gyermekek sem maradtak ki. Fölösleges talán azt is magyarázni, hogy a családnak nyujtott minden támogatás közvetve a gyermekek érdekeit szolgálja. Ezen az általános támogatáson tulmenően is gondoskodik azonban az Országos Nép- és Családvédelmi Alap a magyar gyermekek jólétéről.

Minden évben a nyári mezőgazdasági munkálatok megkezdésekor sok ezer anya szorongó szivvel vesz részt ezekben a munkálatokban. Apró gyermekeiket sokszor kénytelenek egész napra az üres házba bezárni, vagy sokszor öreg és magukkal tehetetlen nagyszülők gondjaira bizni, vagy magukkal vinni a földekre, ahol a forró nyári nap tüzének vannak az apróságok kitéve.

A mindennapi kenyérért dolgozó magyar anyák gondjain akart segiteni az Országos Szociális felügyelőség, amikor már az elmult évben kereken 700.000 P-t forditott az Országos Nép- és Családvédelmi Alapból nyári gyermekotthonok létesitésére. Az 1942. évben pedig kereken 1,400.000 P-t irányzott elő erre a célra a törvényhatóságok és megyei városok nép- és családvédelmi költségvetésében.

A nyári gyermekotthonok célja:

1. *A közület szempontjából*, a nyári mezőgazdasági munkálatok idejére, amikor minden munkáskézre szükség van, lehetővé tenni, hogy a kisgyermekes anyák is dolgozhassanak.

2. *Az anyák szempontjából*, a gyermekek gondozásba vételével lehetővé tenni, hogy nyugodtan résztvehessenek a család gazdasága és általános nemzetgazdasági szempontból olyan fontos nyári mezőgazdasági munkálatok végzésében.

3. *A gyermekek szempontjából* biztositani azt a gondozást, amelyet különben a nyári mezőgazdasági munkával elfoglalt anya nem adhatna meg a gyermekének.

Szórványosan a multban is voltak nyári gyermekotthonok, az első országos átfogó megoldást ezen a téren az Országos Szociális Felügyelőség munkája jelentette, amikor 1941-ben kereken 1200 nyári gyermekotthon költségeit biztositotta. Ebben az évben a nyári gyermekotthonok száma már 2000-re emelkedett. A nyári gyermekotthonok megszervezését nemzetvédelmi munkaszolgálatként vállaló asszonyok és leányok toborzását és nyilvántartását pedig az Egyesült Női Tábor végzi. A társadalmi munka és a nyári gyermekotthonok vezetői részére a közigazgatás által rendezett tájékoztató értekezletek megszervezésében is részt vesz az Egyesült Női Tábor.

Az Országos Nép- és Családvédelmi Alap támogatásával létesitett nyári gyermekotthonokban a gyermekek gondozáson kivül még tejkiosztásban részesülnek, — azokon a helyeken pedig, ahol erre szükség van, teljes ellátást is kapnak.

Az Országos Szociális Felügyelőség két évi munkájával rendszert dolgozott ki, amely lehetővé teszi a jövőben, hogy a nyári gyermekotthonok szervezésében és fenntartásában mindazok a tényezők is résztvegyenek, akiknek ez tulajdonképpen feladatuk és mindegyik megtalálja a maga hatáskörét. *A közigazgatás* feladata az általános szervezés, a felügyelet és ellenőrzés, továbbá a személyi kiadások anyagi fedezetének biztositása, — *a társadalom* feladata egyrészt hozzájárulni természetbeni, vagy pénzbeli adományokkal a nyári gyermekotthonok dologi kiadásaihoz, hogy annak a munkája kiszélesedjen, másrészt önkéntes munka felajánlásával csökkenteni az esetleges személyi kiadásokat, — a gondozásban részesülő gyermekek *szüleinek* feladata anyagi erejükhöz mérten pénzben vagy természetben hozzájárulni a nyári gyermekotthonban gondozott gyermekeik ellátási költségeihez.

Ma, amikor sokezer család fenntartója harcol a magyar határok biztonságáért, még fokozottabb mértékben van szükség a mezőgazdaságban az asszonyok munkájára, tehát fokozottabb mértékben kell gondoskodni arról is, hogy ezt a munkát nyugodtan végezhessék, mert van, aki gyermekeiket gondozza. A nyári gyermekotthonok tehát nemcsak nemzetgazdasági, családvédelmi és gyermekgondozási, de fontos honvédelmi feladatot is teljesitenek.

Dr. Steller Mária.

Úttörő fiatalság

Most ne kérdezzük, hogy hány álmatlan éjszakát töltöttek el tervezgetés közben, hányszor futottak hideg és forró nappalokon át engedélyek, igazolványok, helyiség és anyag után, mennyit számoltak, kételkedtek, aggódtak és féltek, amig eljutottak odáig, hogy szétküldhessék a meghivókat: „Budapest szivében, Bécsi-utca 7. szám alatt megnyilt a Klára Divatház Szövetkezet, melyet vállalkozó szellemü fiatal leányok az ország első ipari érettségizettjei alapitottak, hogy utat nyissanak a magyar középosztály ifjuságának a gazdasági életbe".

Most csak az a fontos, hogy valósággá lettek a tervek és remények, hogy a fiatalok friss, lüktető életereje és akarata legyőzte a nehézségeket és a szépen berendezett üzlethelyiségben, a ruhákkal gazdagon megrakott szekrények között tiz fiatal lány, az iskolánál sokkal szigorubb nagylésre és levelezésre tanitotta őket és aki kedves, fiatal lényével és mosolyával egészen közéjük illik, vállalta el az irodavezetést.

Igy felkészülve és némi szerencsével, — ami abból állt, hogy ma, amikor alig lehet üzlethelyiséget kapni, ők a főváros szivében kitünő bolthoz jutottak — elkezdődött a berendezkedés. A szürke szinben tartott tágas elárusitó helyiség fölött szabad galéria fut két oldalon. Ott van a raktár és a mühely. A függönnyel takart, nagy ablak mögül érdeklődő fiatal arcok tekintenek le a megnyitásra egybegyült publikumra.

A megjelentek első tekintete Dr Klinda Pál főtisztelendő urra, a Ranolder Intézet „Klára" ipariskolájának igazgatójára esik, akinél erősebben alig kivánhatja valaki a fiatalok sikerét és aki teljes érdeklődéssel figyeli a „Klára Divatház Szövetkezet"

közönség előtt kivételes sikerrel levizsgázott abból, amit tud.

Pedig sokat tudnak. Önálló vállalkozói életre nevelte őket a Ranolder Intézeti „Klára" R. K. Ipari Leányiskola, mely 1938 óta, mint az ország első, ezirányu kisérleti iskolája ipari érettségire készíti elő a reábizott fiatalságot. Egy évvel ezelőtt érettségizett az első gárda. Bizonyitványukkal a kezükben rögtön munkába álltak és Budapest legjobb ruhaszalonjaiban, legfinomabb konfekciós üzemeiben hat hónapig gyakorlatoztak, majd megszerezték az érettségit kiegészitő nőiszabó mesterlevelet.

Most már mindegyik arra vágyódott, hogy önállósitsa magát. De ezt a vágyat megvalósitani nem volt egyszerü. Be kellett látniok, hogy bár felkészültségük kitünő, kis tőkével és a hosszabb üzleti gyakorlat tapasztalatai nélkül egyedül alig boldogulhatnak. Elhatározták tehát, hogy szövetkezetbe tömörülnek. A közös üzlethez minden tag adott pár ezer pengőt. Vagy családjuktól, vagy a Nemzeti Önállósitási Alaptól kértek kölcsön. Igy komoly tőke gyült össze. Felelősségtudat, lelkiismeretesség, szorgalmas igyekezet, a siker vágya és a fiatalság munka- és életöröme egészitették ki azt a tőkét, amit kis tarisznyájukban magukkal vittek.

Valamennyiüket nagykorusitották és miután az általános tudáson kivül mindegyikük még külön is specializálta magát egy szaktudásra, a megalapitandó bolt már előre rendelkezett: cégvezetővel, direktrisszel, divattervezőkkel, pénztárossal, irodistával, reklámfőnökkel, elárusitónőkkel, a főszabászok mellett dolgozó, ugynevezett „asztalvezetőkkel" és mert szépek és fiatalok, karcsuk és jól mozognak, ha kell a ruhákat is bemutatják, mint manekinek. Egyik volt tanárnőjük, aki könyvelső modelljeinek bemutatását, a rajzok, tervek, varrástechnika szép eredményeit.

— Ugy érzem, — mondja az Igazgató Ur, — mintha volt növendékeivel együtt az intézet is vizsgáznék. Az volt a célunk, hogy a keresztény középosztály leányaiból családtagjaikért anyagilag is dolgozni tudó, önálló ipari vállalkozókat neveljünk. Hiszem, hogy ez a mostani szövetkezés mindenkor példaként fog az intézet következő növendékei előtt állni, a szülőket és hozzátartozókat pedig megnyugtatja, mert látni fogják, hogy az ipari középiskolát végzettek a legnehezebb időkben is tudnak maguknak megfelelő munkaalkalmat és kereseti lehetőséget teremteni.

Mialatt az Igazgató Ur beszél már nyilik az ajtó és felvonulnak a manekinek. Az, hogy a bemutatott modellek a legelső divatszalónok kreációival felveszik a versenyt nem annyira meglepő, mint amilyen meglepő az árak aránylagos alacsonysága.

A száznál több modell közül ott a helyszinén kiválasztottunk hármat és azokat bemutatjuk olvasóinknak, remélve, hogy hamarosan meg fogják találni az utat a legfiatalabb szövetkezetbe. Lehet, hogy a ruhákon kivül jó ötleteket is kaphatnak ott és megoldást találhat a pályaválasztás előtt állókkal kapcsolatban sok komoly probléma. A Klára Divatház Szövetkezet évről-évre felveszi majd tagjai közé az ujonnan végzett növendékeket és igy a vállalat állandóan friss erőkkel és uj tőkével erősödik. Azoknak, akik később kapcsolódnak be a most indulóknál, sokkal könnyebb helyzetük lesz, viszont a jövő perspektivája mindnyájuk számára egyaránt igéretes és biztató.

Büszkék vagyunk erre az egészséges, erős,, katolikus indulásra és kivánjuk, hogy példájuk és sikerük utat mutasson a magyar fiatalságnak.

A. M. N.

Védekezés a meleg ellen

Mióta ránk köszöntött a kánikula, sokan panaszkodnak a meleg miatt, de csak kevesen veszik maguknak a fáradságot ahhoz, hogy az ugynevezett „szenvedés" ellen védekezzenek. Elsősorban is csak a legkevesebben tudják lakásukat igazán hüvösen tartani. Ahol meg van a természetes adottság, azaz vastagok a falak, nem tulméretezetten nagyok az ablakok, sőt még esetleg bolthajtások és a környéken kertek is vannak, nincs baj. De a körengeteges város fátlan utcáiban besorakozott házak lakásaiban legtöbbször valóban türhetetlen a hőmérséklet. Pedig kevés gondozással is emgakadályozhatjuk a szobahőmérő tulzott felszökését.

Éjjel léghuzat minden helyiségben! Ez az első szabály. Szél ellen ki kell támasztani az ajtókat, ablakokat és engedni, hogy szabadon járjon a levegő. Ritkán van éjfél felé olyan hőség, hogy a kinti levegő bebocsátása enyhülést ne hozzon. Napkelte után, amint a levegő felmelegszik, már csukni kell az ablakokat.

Sohase engedjük a napot a becsukott ablaktáblákra sütni! A felmelegett üveg forró katlanná tesz minden szobát. A redőnyöket le kell bocsátani, vigyázva, hogy a redőnylevelek között hézag ne maradjon és a redőnyöket ki kell csapni. Igy alattuk szabad légmozgás lesz, a redőny maga pedig visszaveri a hősugarakat. Figyeljük meg, ha az utcán járunk, hogy a legkevesebb házon tapasztalhatjuk ezt a jól kipróbált védekezést.

Otthon és utcán könnyü ruhák és főleg a vérkeringást sehol sem akadályozó, kényelmes cipők! Ami szorit, már melegit is. A harisnyanélküli divat nem csak gazdaságos, de fölötte hüsitő is.

Ha hirtelen türhetetlenül melegnek érezzük a levegőt, tartsuk kezünket és csuklónkat folyó hideg viz alá. Pár perc alatt lényeges lehülést érezünk. Aki nem járhat strandre, vagy napfürdőzni, használjon otthon nyitott ablaknál a kora reggeli órákban tartósan légfürdőket és utána állott vizes, vagy langyos lemosást. Hideg vizes borogatás a szivre gyorsan megenyhiti a meleg okozta, rossz érzéseket. A tulzott folyadékfogyasztás nem segit.

Kerttulajdonosok!

Juliusi munka

Minden nap locsoljuk, este rózsával öntözzünk. A veteményes- és virágágyakat szorgalmas kapálással tisztán tartjuk. A spárgaágyakat trágyázzuk, felássuk, laposra elsimitjuk, folyékony trágyával megöntözzük. Bokorbab, endivia, őszirépa, kalarábé utolsó vetése. Levélkelt ültetni. Gyöngyhagymát szedni, szárazon elrakni. A megszedett kerti szamóca-ágyakon szászáraz leveleket lenyesni, uj hajtásokat földbe nyomni. Uj ültetéshez erős növényeket nevelni. Paradicsomot nyesni. Kártékony rovarokat összeszedni. Gyümölcstermő fák alatt ásóval és lyukfuróval lyukakat készíteni és azokat folyékony trágyával megtölteni. Gyökérhajtásokat és a fák törzsén mutatkozó vadhajtásokat eltávolitani. Elnyilt virágokat és rózsákat leszedni, hogy a további virágzást elősegitsük. Rózsákat szemezni. Spalirfákat felerősiteni, ugyancsak a nemes futószőlőt is. Futónövényeket tisztitani, rendbe szedni. Árvácskát és nefelejcskét most vetünk a jövő évre. Aranyesőt ültetni.

Szélsőségek a könyvek birodalmában

A világ legrégibb könyve az ugynevezett „Prisse Papyrus", amelyet a párisi nemzeti könyvtárban őriznek. A világnak e legrégibb könyve a Krisztus előtti 3350-ből származik, s azt Egyiptomban egy thébai sirkamrában találtak meg.

A világ legnagyobb könyve egy anatómiai atlasz, amelyet az egyik bécsi állami ipariskola könyvtárában őriznek. A könyv magassága közel két méter, szélessége pedig 90 centiméter. Ezt az anatómiai atlaszt 1823—1830 között nyomtatták.

A világ legkisebb könyve viszont 10×6 milliméter nagyságu. A kis könyv 208 oldalt tartalmaz, 1897-ben Páduában nyomtatták Galileinak 1615-ből kelt egyik levelét foglalja magában.

A világ legsulyosabb könyve „Itáka története" cimü mü, amelyet a század elején az egyik Habsburg főherceg „Paraga" álnéven tett közzé. A könyv sulya 48 kilogram.

A világ legnagyobb terjedelmü könyve kétségtelenül a Tucsucsucseng cimü kinai szótár, amely 5020 kötetben jelent meg, egyenként 120 oldalon. A hatalmas szótárkiadványt az egyik kinai császár parancsára nyomtatták a XVII. század elején.

A világ legdrágább könyve a karintiai lavantali Szent Pálról elnevezett bencéskolostor tulajdonában levő Gutenberg-biblia, amelyet néhány évvel ezelőtt dr. Otto Vollbehr, az ismert bibliofil 350.000 dollárért vásárolt Newyorkban. Az értékes ősnyomtatványt évtizedekkel ezelőtt vásárolta meg az amerikai kongresszus a washingtoni kongresszusi könyvtár számára. 1.5 dollárért.

A világ legelterjedtebb könyve még mindig a Szentirás, amely jelenleg mintegy ezer nyelvre és dialektusra forditottak le és 500 millió példányban nyomtatták ki.

MAGYAR ŐRSZEM

Egytálételek

Citromos juhzsiger becsinált leves.

Juhtüdő, máj, szív, fej, lábvégek és másra nem használható mócsingos részből készül az igen izletes és tápláló juhzsiger becsinált-leves. Mindezt megmosva daraboljuk fel és egy kanál rizsben, kevés víz hozzáadagolása mellett pároljuk. Mindjárt sózzuk meg, tegyünk bele két ujjnyi citromhéjat, két babérlevelet. Félfövéskor 1 kalarábé, 2 sárgarépa és 2 petrezselyemgyökeret karikára vágva tegyünk bele és pároljuk a hussal jó puhára. Zsirjára sütjük és meghintjük 2 tetézett evőkanál liszttel és 2 liter hideg vizzel feleresztve összefőzzük. Egész citrom levével, egy kocka cukorral izesitjük. Ha nagyon kiadós, laktató ételnek akarjuk, 2 deci áztatott burist főzünk belé.

Tüdő tojással.

Tavasszal, mikor a tojás olcsó, készitsük többször ezen tápdus, izletes ételt. ¾ kiló tüdőt, szivet puhára főzünk, átdaráljuk. 4 deka zsiron egy nagyobb fej apróra vágott hagymát hervasztunk. Tegyünk bele sok vágott petrezselyem zöldjét, a darált tüdőt, sót, borsot, 2 kanál huslevest és pároljuk zsirjára, üssünk rá 4 tojást, forgassuk össze, 1—2 percig keményedni hagyjuk. Sok friss fejessalátát adjunk mellé.

Majoránnás metélt, levesben főt hussal.

40 deka lisztből, egy tojással gyurt metélttésztát készitünk. A levesben főtt marhahust — erre a célra csak sovány marhahust használjunk — megdaráljuk, forró zsirban megforgatjuk, majd késhegynyi feketeborsot és egy pupozott kanál majorannát keverünk belé. A tésztát sós vizben kifőzzük és szürőkanállal a huś közé szedjük. Savanyuságot adunk mellé.

Káposztás lepény juhturóval.

30 deka liszt, 2 deka élesztő, pici só és teljei készitsünk élesztős tésztát. Középnagyságu fej káposztát sózva piritsunk egy jó kanálnyi zsirban, keverjük az élesztős tésztába, ha van tepertőnk, azt is vagdalva tegyük bele. Nyomkodjuk az egészet zsirozott sütőlemezre, tegyük meleg helyre és 2 órai kelesztés után sütőben süssük szép pirosra. Közben 3 főtt burgonyát nyomjunk át a ~itán és keverjünk bele ¼ kiló juhturót. A megsült tésztát melegen, vizes késsel széltében vágjuk ketté, kenjük meg a juhturóval, a másik felét tegyük rá és vágjuk kockára. Igen laktató, jóizü étel. Könnyü levest adjunk előtte.

Kukoricalisztből sós palacsinta.

Egy tojást verjünk el villával, tegyünk bele ½ liter kukoricalisztet, kávéskanál sütőporral elkeverve, pici sót, 2 deci szódavizet, 4 deci tejet. Palacsintasütőben zsirt forrósitunk és rendes palacsinta lapokat sütünk. Tölthetjük: darált sonka, tejfellel, sajttal, vajas parajjal. Párolt zöldség, sok zeller, tejfellel öntözve. Juhturóval megkenve. Rétegesen rakjuk egymás fölé és sütőben átforrósitjuk.

Kukoricalisztből édes palacsinta.

Ugyanugy készitsük, mint a sós palacsinta tésztáját, de ehhez még 2 pupozott kanál porcukrot is keverünk. Töltelék: bármilyen iz. Egyiken baracklekvár, a másikon cukros dióval meghintve. Almapürével, cukros, rumos gesztenyepürével. Hustalan napokon könnyü leves után adjuk ezen tápláló ételeket.

Filléres leveles tészta töltve.

Gyurótáblán 30 deka lisztbe morzsoljunk egy deka élesztőt és diónagyságu zsirt. Adjunk hozzá egy kanál ecetet, pici sót, 2 kanál cukrot és annyi tejet — ha van tejfelünk, ugy azt —, hogy jól összegyurva, lágy pogácsa-tésztát nyerjünk. Nyujtsuk ki ¼ centiméter vastagra, kenjünk rá 8—10 deka hideg zsirt. Most hatjsuk egymásra a tésztát, még pedig: balról jobbra, alulról fel, jobbról balra és felülről le. Tetejét kenjük meg zsirral, nehogy keményre száradjon és tálba helyezve tartsuk hideg helyen másnapig. Akkor megint kinyujtjuk és kenetlenül, ahogy fentebb leirtuk, hajtogatjuk. Félórai pihenés után ½ centi vastagra kinyujtjuk, 5 centis, négyszögletes darabokra vágjuk és megtöltjük: 25 deka tehénturót szitán átnyomva egy tojás sárgájával, egy evőkanál buzadarával, 2 kanál cukorral elkeverünk. Mindegyik négyszög közepébe kávéskanálnyit teszünk, a 4 sarkát összefogva, olvasztott vajba mártjuk és sütőlemezre szorosan egymás mellé helyezve, szép pirosra sütjük.

— *(EMBEREKET TÁMADNAK MEG A NORVÉG MEDVÉK.) Norvégia sürü erdeiben ujabban erősen garázdálkodnak a medvék. Gyakran előfordul, hogy embereket is megtámadnak. A napokban két hatalmas állat üldözőbe vett egy csapat halászt, akik halikrát szállitottak. A halászok csak kemény harc után tudták elüzni a medvéket. A veszélyes állatok eszaporodásával kapcsolatban derüs esetekről is beszámolnak a medveinvázióról szóló hirek. Egy épülő országut közelében az ebédelő munkások arra lettek figyelmesek, hogy egy alig párhónapos medvebocs közeledik feléjük, még pedig igen barátságosan. A vad felnőttekkel szemben olyannyira kyájas volt a kis bocs, hogy a munkások tenyeréből evett, engedte, hogy megsimogassák és rendkivül jól erezte magát az emberi társaságban. A munkások végül is egy kosárba tették a medvebocsot és bevitték a városba, ahol a stockholmi medvepark vásárolta meg.*

Regényünk őse: az erdélyi emlékirat?

Féja Géza irja „Magyar Irodalomszemlélet" c. most megjelent kis könyvében, hogy a „magyar regény kezdeteit" ne a nyugateurópai literaturákban keressük, hanem a XVII—XVIII. századbeli *erdélyi emlékirók, a Cserei-ek, a Bethlen Miklósok, a Bethlen Katák műveiben.* Szerinte az emlékirat egyik *„legsajátságosabb műfajunk, regényünk őse".* A tetszetős és rokonszenves elméletet bizonyára sokan magukévá tehetik, kivált azok, kik az emlékirat műfajának világirodalmát és keletkezésének szellemtörténeti hátterét nem ismerik. Mielőtt tehát ez az „őlet" bevonulna a magyar „tévedések és balvélekedések" tulnépes táborába, helyén való, ha annak tarthatatlanságára idejében felhivjuk a figyelmet.

Féja Géza ugyan: csonkalelkűeknek és ferdeszemléletüeknek nevezi azokat, kik a műformák mindegyikét nyugateurópai jövevényeknek tüntetik fel, azonban Tolnay Gábort, e kérdés egyik legalaposabb ismerőjét aligha sorolhatja a „felszinesek" közé. Mert éppen Tolnay Gábor volt az, aki nemrégiben magisztrális érvényü tanulmányban (megjelent az Erdély öröksége" cimü kiadványsorozat 7-ik kötetének bevezetőjeként) mutatott rá az egykoru erdélyi emlékiratok nyugateurópai kapcsolataira. Erdély — a XVIII. század ban — mint Tolnay kifejti — a politikai bukással párhuzamosan nagy belső válságon esik át. A cselekvőképes, tevékeny erdélyi lélek zsákutcába kerül és passzivitásra kényszerül. E passzivitás lesz a forrása a híres magyar történelmi ellenzékiségnek *nemzetpolitikai sikon* — lelki téren pedig a megnyugvást kereső, befelé forduló, a multat és jelent egyaránt kritikával illető szemlélődésnek. „A politika és az élet reálisan járt utja — irja Tolnay — valóban zsákutcába torkol, de a zsákutcából is van kivezető"; felfelé, az *irracionális világba.* Ám ez a pillanat nemcsak csodabogárszerüen magyar, hanem európai is. Mert „Nyugateurópa most, a rácionalizmus századának első felében — ugyancsak — irracionális területen keres kérdéseire magyarázatot. A lélek rejtekeibe vonul s a vallásosságban keres vigaszt. E magatartás tudatositója Descartes, aki nem filozófiára oktat, hanem filozófálni tanit. Felhivja a figyelmet a belső életre és kiváltva az analizis igényét, szellemi atyja lesz „az uj hangokat hallató napló és — mémoire — irodalomnak. A cartesianizmus eszméi pedig nem most jelentkeznek először Erdélyben. Evtizedekkel azelőtt a fejedelemség müveltségét mélyen befolyásolták. Teologusok, tanárok, orvosok szólaltatják meg, akik külországi egyetemeken közvetlen közelébe kerülnek az uj gondolkozásnak. „A carterianizmus terjedését mi sem bizonyitja jobban, mint a kor két legszebb emlékirat-alkotása: a politikus Bethlen Miklóse és Misztótfalusi Kis Miklósé, a világhirü magyar nyomdászé, akiknek emlékiratai a cartesianizmus teljes ismeretéről tanuskodnak. Az érzelmi telitettségü vallásosság e művének jellemző jegye s e vallásos érzés mellett a Descartesra visszamenő ön- és kortársakat elemző, vádoló és védekező stilus képviselőinek mutatkoznak".

Ezek után általánositásnak teszik Féja szerint „legsajátságosabb műfajunknak" tekinteni az emlékiratot. Tévedés azonban a kijelentés második része is, amely az erdélyi emlékiratot a *magyar regény ősének* óhajtja feltüntetni. Féja állitása légüres térben mozog, mert az irodalmi gyakorlatban sem mutatható ki összefüggés az erdélyi emlékirat — és mondjuk: Kemény Zsigmond vagy Jósika regényei között. De összekötő kapocs volt Európa és Erdély között *az az irodalmias és müvelt légkör,* amely szinte megfelelője az egykori Franciaország irodalmias gondolkodásának, s amely az elnyomatás évtizedeiben csak elmélyült és az erdélyi arisztokrácia felső rétegeiből kiterjedt a városi polgárságra is. Az anyaország parlagi viszonyain jóval felülemelkedett, mélygyökérzetü erdélyi müveltség sohasem szakadt el a nyugateurópai szellemfejlődéstől s csak igy érthető, hogy a regényt is, szinte a műfaj érettségének legmagasabb fokán éppen az erdélyi Kemény Zsigmond szólaltatja meg irodalmunkban...

KÉZAI BÉLA

A regény válsága

A regény válsága nem a műfaj, hanem az ember válsága. A műfaj ebből a szempontból teljesen közömbös. A lényeges az, hogy a regény mennyire lehet az ember szolgálatára abban a törekvésében, hogy világmagyarázatot kapjon. Ilyen értelemben az igazi regény — mondjuk egy balzac-i vagy egy tolsztoji regény — világmagyázat. Nem több s nem kevesebb egy filozófiai rendszernél. Ha Platon vagy Aristoteles ma élne: regényiró lenne. A műfaj mindig járulékos képződmény. Korszerü közvetitő eszköz. Csak az élet s a világ megfejtésére irányuló, szüntelen emberi vágy s a mondanivaló: örök és változatlan.

A mai regénynek műfaj szempontból több köze van Aristoteles és Platon dialogusaihoz, vagy Szent Agoston vallomásaihoz, mint Homeroszhoz. Homerosz lovagregényt irt; ő a maga korának udvari mulattatója, de Platon épp igy lehetett volna korának Balzacja, mint ahogy a száraz Spencer viszont nem lett regényiró egy Dickens és egy Thackeray mellett. Mindegyik a maga módján olyan kérdésekkel foglalkozott, mint amelyek közösek a legnagyobb költők s a legnagyobb filozófusok problémáival. Mindahányan, akik voltak: életről, halálról, Istenről és a tulvilágról beszéltek. Csak az irodalomtörténet beszél másról: a műfajokról. Pedig mennyivel érdekesebb lenne az olyan irodalomtörténet, amely nemcsak az irók s a műfajok életéről számolna be, hanem egyebek között aszerint is rangsorolná az irókat és müveiket, vajjon hogyan feleltek azok a feladott Nagy Kérdésekre s hogyan segitették közelebb a kérdező embert a amga egyéni és közös sorskérdéseinek megoldásához?...

(k. b.)

28. számu keresztrejtvény

Megfejtendő sorok: Vizszintes 1, 74 és függőleges 1, 14.

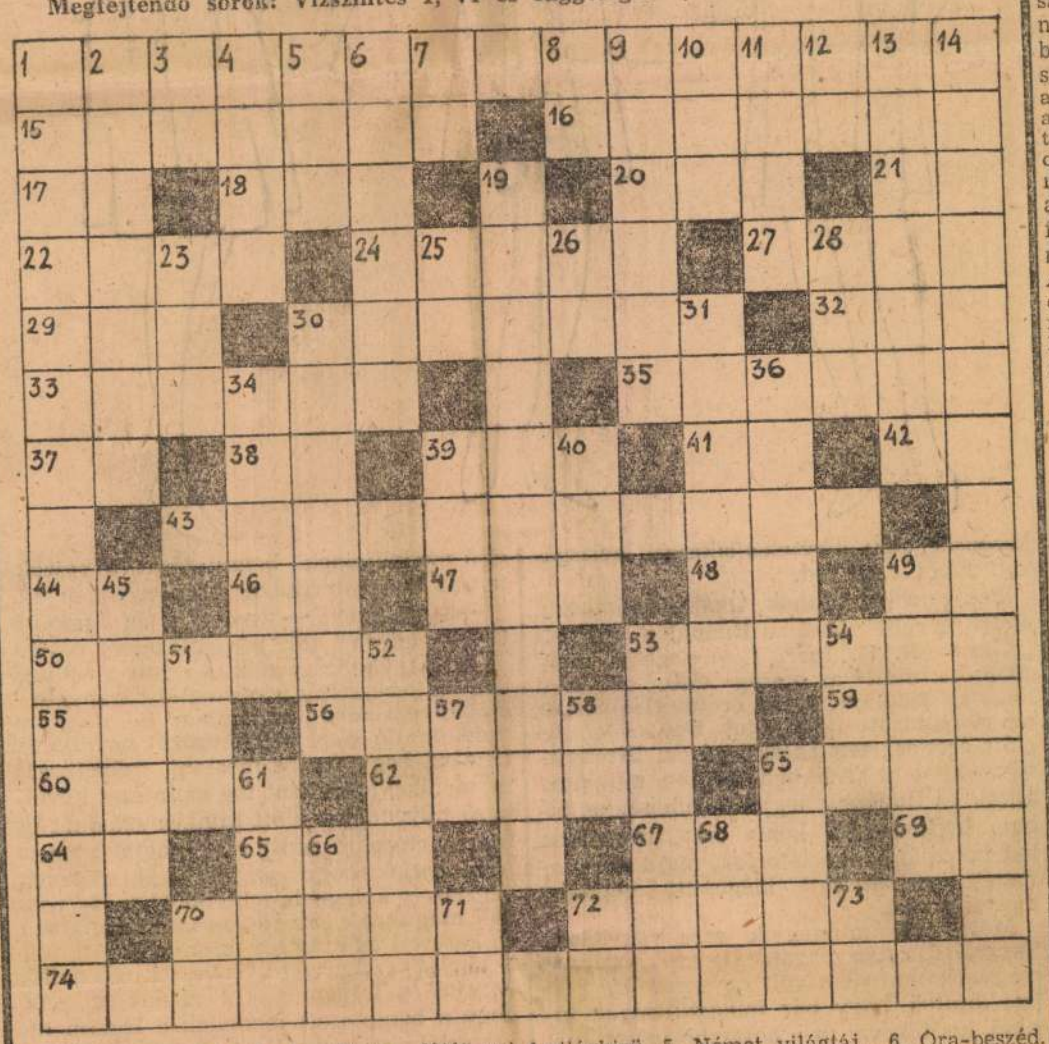

Vizszintes sorok: 1. A „Tudás fájá"-nak terméke. 15. Prága vára. 16. Hibás szemü, névelővel. 17. Regékben található. 18. Hónap nevének rövidítése, felcserélt betükkel. 20. Művészet, idegen nyelven. 21. Német prepozició. 22. Folyószél. 24. Ifju görög óriás. 27. Lesujtó keze. 29. Török férfinév. 30. Iz. 32. Istenem, héberül. 33. Táncoltak. 35. Hevesmegyei község. 37. Ez is német prepozició. 38. Rudnay László. 39. Vizinövény. 41. Minden cselekedet elinditója. 42. Francia birtokos névmás. 43. Eles fájdalom, nem tör, nem kés, nem szurony okozta, mégis szurás. 44. Kötőszó. 46. Ezen a napon. 47. Kerek szám. 48. Régi magyar pénzjegy. 49. M-mel: napszivott, szinehagyott. 50. Szabadfürdő, napozóval. 53. Császári rendelet. 53. A munkabirás előfeltétele. 56. Zenész.. 59. Névmás. 60. Ilyen idegek is vannak. 62. Koma, rokon. 63. Prés. 64. Angol rag. 65. Emberi lakhely. 67. Kinai költő. 69. Latin prepozició. 70. Régi, patinás. 72. Igy kelni honfi erény. 74. Tehergépkocsi.

Függőleges sorok: 1. John Milton (1608—1674.) hires költeménye. 2. Erény. 3. Francia névelő. 4. Visszafelé: volt német birodalmi miniszter, a róla elnevezett szervezet világhirü. 5. Német világtáj. 6. Óra-beszéd. 7. Trojanoff Ninon. 8. Yoliand Artur. 9. Felmenő ágbeli rokon. 10. Sebez. 11. Harangkészitő. 12. Loco mássalhangzói. 13. Erc-fajta. 14. Tacitus a pártatlanságról Annales-ében. 19. Utazhatnék. 23. . . , van Winkle. 25. Papir egység. 26. Dátumvégződés. 28. Gyilok. 30. Felesleges cifraság. 31. Van ilyen hordó, tál és üveg is. 34. Habozás, lámpaláz idegen neve. 36... meg kell téríteni! 39. Azon tulmenően! 40. Visszafelé: kettőzött mássalhangzó. 45. Az ilyen kocsi társzekér. 49. Idegen női név. 51. Vörhenyes. 52. Cicomáz, szebbé tesz. 53. Részeire bomlik, elenyészik. 54. Irógép márka. 57. Tengerszem. 58. Fonetikus görög betü. 61. Nélkül, németül. 63 Sorsa. 66. Hátra közepe és nem hátaközepe. 68. Ilyen készülék is van a rádióban. 70. Kis sóhajtás. 71. Könyomatos. 72. Horváth Rudolf. 73. Két magánhangzó.

A 27. számu keresztrejtvény megfejtése:

Vizszintes: 1. Post nubila phoebus. 95. Sorsüldözött ember.

Függőleges: 1. Passziv ellenállás. 13. Sirva vigad a magyar!

Uj könyvek

Hekler Antal: Művészettörténeti tanulmányok

A mintegy másfél évvel ezelőtt elhunyt nagyhirü müvészettörténész professzor kisebb tanulmányaiból, cikkeiből, vaskos kötetre valót gyüjtött össze és adott ki, a *Magyar Tudományos Akadémia.* A kötet távolról sem teljes, a szerkesztés célja sem *Hekler* Antal minden tanulmányának és cikkének egy kötetben való közrebocsájtása. A szerkesztő *Láng* Nándor irja az előszóban: „Tanulmányai és cikkei a legkülönbözőbb hazai és külföldi folyóiratokban és alkalmi kiadványokban láttak napvilágot, ameiyeknek jórésze ma már és különösen nálunk nehezen hozzáférhető, nagy könyvtárainkban is alig található. A tudománynak hasonló esetekben jól bevált gyakorlatát követve a *Magyar Tudományos Akadémia* elhatározta, hogy *Hekler* szétszórtan, valamint idegen nyelven közzétett, nehezebben fellelhető, dolgozatainak javából egykötetet ad ki a hazai szakemberek s az antik és modern müvészet iránt érdeklődő közönség számára.

A könyv bevezetéseként *Láng* Nándor hosszabb tanulmányt közöl a professzor életéről és munkásságáról, méltatva kutatásainak, tudományos müködésének eredményeit. Igy kerekedik tanulmánya keretein belül a tudós életét jelentő, egymás mögé sorakoztatott könyveken, cikkeken és előadásokon keresztül teljes és összefoglaló kép a Professzor életének alakulásáról. A kötet tárgykörök szerint csoportositja a különböző cikkeket s a különböző fejezeteken belül időrendi sorban mutatja be a kiválasztott anyagot. A különböző fejezetcimek is tiszta fényt vetnek arra ászéleskörü érdeklődésre, mely *Hekler* Antal egész életét jellemezte. Az antikmüvészetek tanulmányozásától indulva, végigjárta az európai és a magyar müvészettörténelem majd minden területét. Külön fejezet szól az antikmüvészetről, az antik arcképszobrászatról, a budapesti antik szobormüvekről, a provinciális római müvészettörténelem általános kérdéseiről, majd végül a magyar müvészetről s kiegészitésként sorakoznak összegyüjtött könyvbirálatai, emlékbeszédei, irodalmi munkásságának *Erdélyi* Gizellától összeállitott teljes jegyzéke, majd a Pázmány Egyetem müvészettörténeti és Classica Archeológiai intézete dolgozatainak sora, az intézetében készült doktori értekezések és a róla szóló cikkek, méltató sorok jegyzéke.

A négy és félszáz oldalas könyv nagyobbik felét az antikmüvészet kérdéseit tárgyaló publikációi, tanulmányai töltik meg. Nem méltó feladat ma birálatot irni egyes, esetleg negyven évvel ezelőtt született tanulmányokról. Inkább ismertetni és méltányolni kötelesség tudományának európai viszonylatban is jelentős eredményeit. A professzor egyidőben ugyszólván egyetlen magyar müvelője volt az antik müvészeteknek. Rangot biztositott hazai klasszikus tudományuknak a nagy nemzeteké mellett. A kötetet gazdag képanyag egészíti ki, teszi szemléletessé és magyarázza a müvészettörténet igaz eszközeivel a tudós állitásait.

r. d.

Rexa Dezső: A vicispántól a kisbiróig

Rexa Dezső a fenti cimen kivül alcimet is ad szórakoztató kis könyvének.. „Miegysmás a nemes vármegye portájáról". Ez a „miegysmás" pedig 60 tárca, karcolat, avagy kortörténeti feljegyzés — irói nyelven huncutkodó szolgabirákról, furfangos cigányokról, csavaroseszü pandurokról, kedvesemlékü honatyákról és gazdagon teritett uri asztalok sok vidám igaz történetéről. *Rexa* Dezső ezuttal is a magyar mult „apró eseményeiből" mentett meg hatvan történetet, hajdanvaló szereplők irattárban porosodó furcsa és vidám eseteit, melyekről egykor akta készült és az idő most olvasmánnyá szeliditette. A kétszázoldalas könyvecskét, amely ügyes alakjával a vicispánok dolmányzsebében is elférne, az Officina adta ki.

NEMZETI UJSÁG
A LEGELTERJEDTEBB NAPILAP

Hekler, Anton, Archäologe, geb. 1. Feb. 1882 in Budapest, absolvierte in Budapest die jurid., in München als Schüler Furtwänglers die philosoph. Studien, wurde, nach zweijähriger Amtstätigkeit im Kultusministerium, 1907 zum Nationalmuseum transferiert, an dessen archäolog. Sektion er derzeit als Kustos eine höchst erspriessliche Tätigkeit entfaltet. 1911 habilitierte H. sich als Privatdozent an der

477 ◇

Krück. I. 477. l

Budapester Universität, wo seine Vorlesungen über klassische Archäologie wegen ihrer Formvollendung und Inhaltsfülle eine ausserordentliche Anziehungskraft besitzen. Er publizierte zahlreiche Studien in der in- und ausländ. Presse. Selbständige Werke: *Römische weibliche Gewandstatuen* (1910), *Die Bildniskunst der Griechen und Römer* (1912), *Portraits antiques* (1913), *Greek and roman portraits* (1912), *Görög és római arcképszobrászat* (Griech. und röm. Portraitskulptur. 1913).

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

Holland-India szigetvilága a japán hadműveleti övezetben

II. Szumatra, Jáva és Uj-Guinea

Elsőnek adtunk hirt arról, hogy a japánok *másodizben is repülőtámadást intéztek Port Darwin ellen* s ezzel Ausztrália is bekerült a hadműveleti övezetbe. Ausztráliában lázas készülődések folynak a védelem megszervezésére s mint *Churchill* legutóbbi alsóházi beszédében bejelentette, a szövetségesek minden lehető támogatást megadnak Ausztráliának. Minden bizonnyal erre vonatkozik az a Washingtonból származó hir is, hogy *az ausztráliai és ujzélandi csapatokat kivonják a nyugati harcterekről*, hogy átcsoportositsák őket az ötödik világrész védelmére. Az Uj Guineán történt partraszállás mindenesetre azt bizonyitja, hogy *nincs kizárva a japánok részéről egy esetleges ausztráliai invázió.*

A Nagy Szunda-szigetek első vonalában a japánok már mindenütt megvetették a lábukat s — a katonai megfigyelők szerint — Szingapur eleste után a távolkeleti harctér ki fog szélesedni a maláji földdel párhuzamosan futó *Szumatrára* és Holland-India legtermékenyebb szigetére, *Jávára is.* Holland-India 66 millió lakosából *egyedül Jáván 40 millió ember él* s ennek megfelelően *Jáva hadereje is a legerősebb.* Jáva egyébként a csendes-óceáni hadiövezet második vonalában fekszik s valószinü, hogy a közvetlen japán támadás csak egy későbbi időpontban fog bekövetkezni ezen a szigeten.

Holland-Indiának nincsenek milliós városai, de van négy olyan nagy városa, ahol több mint százezer ember lakik. Ezek *Batávia 533.000, Szurabaja 342.000, Semarang 218.000 és Bandolung 167.000 lakossal.* A távolkeleti háboru második hónapjának végén érdemes visszapillantani a hadiesemények időbeli sorrendjére.

Holland-Indiában december 9-én rendelték el a mozgósitást. *December 11:* japánok partraszálltak Luzon szigetén. *December 16:* partraszállás Brit-Borneóban. *December 17:* partraszállás Cebu szigetén. *December 18:* Hongkong elfoglalása. *December 20:* japán partraszállás Mindanao szigetén. *Január 2:* Manila elesett. *Január 3:* partraszállás Holland-Borneóban. *Január 8:* Kuala Lumpur elesett. *Január 11:* Megindulnak a hadműveletek Holland-India ellen. Japánok Karakan szigetét elfoglalták. *Január 12:* partraszállás Celebeszen. *Január 15:* jelentős térhóditás Celebesz szigetén. Első légitámadás Uj-Guinea ellen. Malakka elesett. *Január 19:* légitámadások Szumátra ellen. *Január 20:* légitámadások Jáva ellen. *Január 22:* légitámadás Uj-Guinea ellen, másodizben. *Január 29:* a japánok másodizben intéztek légitámadást Port Darwin ellen.

Az orrszarvuak és óriáskigyók hazája

A holland-indiai szigetvilág második legnagyobb szigete Szumatra. *Területe 433.000 négyzetkilométer*, a hozzátartozó szigetekkel együtt 493.234 km². Lakosainak száma a környező szigetekkel együtt *3,572.000.* Stratégiai szempontból rendkivül jelentős folyói: a *Rokan*, a *Sziak*, a *Kampar*, az *Indragisi*, a *Djambi*, a *Musni vagy Palembang* és a *Tulang-Bawang.* A folyók nagy mértékben kiszélesedő torkolatai *kitünő kikötőkül szolgálnak.* Nyerstermékek szempontjából is igen jelentős Szumatra, amelyen jelentékeny *arany, szén, ón ólom, réz, vasérc, salétrom, timsó, márvány* és *petróleum*-előfordulások vannak. Őserdeiben és dzsungeljeiben tigris, elefánt, orrszarvu, tapir és kigyó tanyázik, mig folyóiban a krokodilus. Szumatrának is egyik igen jelentős bevétele a vadállatok eladásából származó jövedelem. Nyugat valamennyi állatkertjébe Szumatra szállit *orrszarvut*, melynek darabja, magyar pénzen *40—50.000 pengő. Többszázezer pengőt vesz be az állatkerteknek szállitott óriáskigyókból.*

Szumatra nevét *Marco Polo* emliti először, de tulajdonképpen csak a XIV. században válik ismeretessé. Mint mindegyik hollandindiai szigeten, *ugy Szumatrán is portugál hajósok jelentek meg először*, akik közül igen sokan letelepedtek a szigeten 1511-ben. A hollandok 1599-ben jelennek meg először Szumatrán, tömeges letelepedésük 1664 és 1670 közé esik. Ettől kezdve a szigetet lassan teljesen birtokukba vették. A szigeten *ma is igen sok tüzhányó működik.*

A világ második legnagyobb szigete: Pápua

Uj-Guinea *Ausztrália után földünk legnagyobb szigete.* Területe 785.000 km², a hozzátartozó kis szigetekkel együtt *808.000 km².* Uj-Guinea csak nyugati felén holland, keleti részén Ausztrália és Anglia osztozik. Ennek az óriási szigetnek *mindössze két és félmillió lakosa van.* Arról is nevezetes még, hogy csupán két folyó tagolja. Az év nagyobbik felében állandóan szakad az eső a szigeten. Az esőmennyiség *évente 3—4000 miliméter között váltakozik.* A világháboru előtt *Uj-Guinea egy része német gyarmat volt és* pedig az ugynevezett *Vilmos császárföldje* (181.650 km²). A hollandok gyarmatrésze 397.220 km², mig az angoloké 229.100 km² volt. Uj-Guineát 1511-ben fedezte fel Antonio *d'Abren* és Francisco *Serrem.* Benszülöttei után Jorge de *Menesey* portugál hajos *Pápuának nevezte el. A sziget mai elnevezése Ortez de Retez spanyol hajóstól ered, aki 1545-ben szállt partra a szigeten.* Anglia 1884 november 6-án foglalta el a sziget egy részét, Németország ugyanakkor terjesztette ki uralmát a Vilmos császár-föld felett.

A sziget arról nevezetes, hogy *tizenegy fajta erszényes* állat él erdeiben. Világhirüek paradicsommadarai és jégmadarai, mig a papagályok többszáz fajtáját jegyezték fel a tudósok. *A kenguruk, paradicsommadarak és a törpe papagályok Uj-Guineáról kerülnek a nyugati földrészek állatkertjeibe.*

A holland gyarmatok legszebbike és leggazdagabbika: Jáva. Legnagyobb hossza *1090 kilométer*, legnagyobb szélessége *195 kilométer.* Lakosainak száma közel 40 millió. Területe 125.896 km², a hozzátartozó szigetekkel együtt 135.620 km². Éghajlata trópusi. Batáviában évi 1868 milliméter, mig Buitenzorgban évi 4456 miliméter eső esik. *Ebben a jávai városban esik általában a legtöbb eső.* Az év 365 napjából csak 45—50 száraz. A szigetet többször *elpusztitotta a földrengés*, amely még ma is gyakori, valamint a már kihült és a még működésben lévő vulkánok.

Ugródeszka Ausztrália felé

Jáva szigetét leirásokból már a XII. században ismerték. A hollandok 1596-ban szálltak partra Jáván, ahonnan fokozatosan kiverték az ott lévő portugálokat, mig a XVIII. század végére teljesen birtokukba vették a szigetet. A XIX. század elején sulyos harcokba keveredtek az ugyancsak partraszállt angolokkal, *akik 1811. szeptember 18-án elfoglalták* a szigetet, amelyet a hollandusok csak egy, 1814. augusztus 13-án kötött szerződésben kaptak vissza.

Terményei közül a rizs, a kukorica, az indigó, a cukornád, a szegfübors, a vanilia, a kókuszdió, a banán, a kávé, a tea, a dohány, a babér és a gesztenye jelentős. Ezzel szemben ásványokban és ércekben nem tulgazdag. Mindössze naftát, aszfaltot, sót és szenet bányásznak hegyeiből. A szigeten — éppen a sok vulkán miatt — *száz számra találhatók a melegvizforrások*, amelyekből több hires fürdőt épitettek ki a hollandok. Jáva szigetén 270 féle madár él.

Borneo, Jáva és Szumatra petróleumkutjai *1938-ban 7 millió tonna petróleumot termeltek. Jáva a világ kaucsuktermelésének majdnem harmadrészét, 170.000 tonnát exportálja.* A szumatrai ónbányák évi termése 33.000 tonna. Holland-India a legutolsó háboruelőtti adatok szerint évente közel *940.000 millió holland forint értékü nyersanyagot és gyarmatárut exportált.* Holland-India rendkivül gazdag földjee kimerithetetlen kincsesháza a gyarmatositóknak, amellett pedig stratégiai szempontból *ugródeszka Ausztrália felé.*

A hollandok négyszáz éve uralják a Csendes-óceán szigetvilágát és ez alatt a négyszáz év alatt mindenről gondoskodtak, *csak a szigetek védelméről nem.* Az anyaország, amely tömegében körülbelül ugy aránylik gyarmatbirodalmához, *mint egy üveggolyó egy nagyobb narancshoz*, négyszáz év alatt csak arra gondolt, hogy gyarmatai révén az egész világon kiépitse piacait és olyan kereskedelmi hajóparkot teremtsen, amellyel fennakadás nélkül lebonyolithatják a gyarmati áruk elszállitását. Az anyaországnak azonban oly kevés a lakossága, hogy Hollandia évszázadok alatt *nem is gondolhatott arra, hogy anyaországbeli hadseregből állitsa ki a nagykiterjedésü szigetek védelmét.* A bevándorlók sem jöhetnek számitásba ebből a szempontból, mig a bennszülöttek — mint már előző cikkemben emlitettem — *nem jó katonák.* Ha a japán hóditás, az eddigi mértékben halad tovább, akkor nem kétséges, hogy *négyszáz év után Holland-Indiában először következik be impériumváltozás. Pedig Hollandia óriási gyarmatvilágával együtt áll, vagy bukik!*

KONCZ KÁROLY

KERESZTÉLY
HIRNEVES ZONGORATERMEK
VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 66
Találás sohasem érheti!

Budapest gyógy- és ásványvíz fogyasztása

Az az örvendetes emelkedés, amit éveken át a Budapest Székesfőváros területén elfogyasztott gyógy- (keserüviz) és ásványviz fogyasztásával kapcsolatban tapasztaltunk, sajnos, az 1941. év folyamán megállt, sőt némi visszaeses mutatkozik. Az 1941. év folyamán 12,429.343 liter gyógy- (keserüviz) és ásványviz került a forgalomba az 1940. év 12,708.953 literjével szemben, vagyis 279.610 literrel kevesebb, ami 2.2 százalék minimális visszaesésnek felel meg.

A forgalomba került gyógy- (keserüviz) és ásványvizet a közönség részben a forrásoknál lévő ivókutaknál *ivókura céljaira*, részben palackozva *természetes állapotban*, végül szénsavval telitve, kengyelzáras üvegekbe töltve, mint *üditővizet* fogyasztotta el.

A fogyasztás a következőképen oszlik meg:

Ivókurára a 10 ivókutnál a helyszinen elfogyasztottak 1941. évben 234.607 pohár gyógyvizet, ami *134.727 literrel felel meg.* az 1940. évi 298.067 pohár, illetve 140.162 literrel szemben. *A visszaesés tehát 5441 liter*

Házifogyasztásra 1941. évben 293.424 litert szállitottak el ivókura céljaira, mig 1940. évben 315.982 litert, *a csökkenés tehát 22.518 liter.*

Az ivókura céljaira szolgáló gyógyvizeknél a visszaesés összesen 27.959 liter, ami 6.5 százaléknak felel meg.

Az ivókurák céljaira kiszolgált gyógyvizeknél tehát az 1941. évben is folytatódott a fogyasztás csökkenése, jóllehet az ivókurák használatára az ivókutak tulajdonosai szakszerü ismertetőket adtak ki, a Gyógyhelyi Bizottság pedig művészi zenével sietett a gyógyulást kereső közönség szórakoztatására. Sajnos, a Rudas-parkban lévő, az ivókutak közül a legnagyobb látogatottságnak örvendő Attila- és Juventus-források felett még mindig nem épült meg a fedett ivócsarnok s igy ezek látogatottságát a rossz időjárás igen károsan befolyásolja.

A természetes állapotban palackozott belföldi gyógyvizekből 1941. évben forgalomba került 421.647 palack *355.095 liter ürtartalommal*, az 1940. évi 287.434 palack, illetve 242.046 liter ürtartalommal szemben, *tehát 113.049 literrel több, ami 46.7 százalék emelkedésnek felel meg.*

A forgalomba került mennyiségből 7590 liter budapesti, 347.505 liter pedig vidéki eredetü volt.

A külföldi gyógyvizekből 1941. évben 48.106 palack, *43.576 liter ürtartalommal* került forgalomba az 1940. évi 96.889 palack *92.354 liter ürtartalmával* szemben. *A csökkenés tehát 48.778 liter, ami 111.9%-nak felel meg.*

A belföldi gyógyvizeknél mutatkozó emelkedés és a külföldi eredetüeknél a csökkenés magyarázata az, hogy az 1941. évi örvendetes területgyarapodás folytán visszakerült kiváló erdélyi borvizek, amelyek még 1940. évben külföldi gyógyvizeknek számitottak, most már belföldi gyógyvizekként szerepelnek. A külföldi gyógyvizek forgalmának visszaesését ezenkivül a háboruk folytán beállott szállitási nehézségekkel is lehet magyarázni.

A *keserüviz*-fogyasztás 1941. évben 257.951 liter (372.633 palack) volt az 1940. évi 383.552 literrel (277.037 palack) szemben, vagyis *19.136 literrel kevesebb, ami 7.4% csökkenésnek* felel meg.

A forgalomba került keserüvizből 77.552 liter volt budai, mig 180.399 litert a vidéki keserüvizkutak szolgáltattak.

A csökkenés okát, dacára annak, hogy a magyar keserüvizek világhirüek, főleg abban találjuk, hogy a nagyközönség a kiváló gyógyitó hatásu természetes keserüvizek helyett mindinkább a szervezetre sokszor káros mesterséges hashajtók használatára tér át.

A szénsavval telitett kengyelzáros üvegek-

Leszármazási Okmányok
(nemcsak nemesi) felkutatása és beszerzése, nemesi ügyek intézése.
Őskutató Intézet
Budapest VIII., Baross-utca 10. Telefon: 149—483.

ben *forgalomba hozott ásványvizek* fogyasztása 1941. évben 11,344.536 liter (8,740.454 palack), mig az 1940. évben 11,641.322 liter (8,903.908 palack) volt. *A minimális visszaesés 2.6%.*

Az elfogyasztott vizekből 11,234.676 liter budapesti, 109.860 liter pedig vidéki eredetü volt.

A szénsavval telitett ásványvizeknél mutatkozó csekély visszaesés magyarázatát a magas borárak miatt alaposan csökkent borfogyasztásban találhatjuk.

Dr. POLINSZKY GYULA

Az Ifjuság a Gyermekért!

Holnap, február 2-án, Gyertyaszentelő Boldogaszony napján, délután 5 órakor lesz a Zeneművészeti Főiskola nagytermében „A Gyermekért" hangverseny, amelyek impozáns műsorán többek között Bárdos Lajosnak két eredeti bemutatója szerepel: egyik az „Istené az áldás" című ének és zenekarra irt kánon, másik a „Magos a rutafa", amelyben a szerző felvidéki menyasszonyi és házasító dallamokat dolgoz fel. Bárdos Lajos harmadik szerzeményét a „Csallóközben" cimü énekkari művet a hangverseny keretében halljuk először Budapesten. Kiemelkedő műsorán lesz Albert Ferenc hegedüjátéka Lisznyay Szabó Gábor zongorakiséretével. Hidy Márta vonósnégyesével szerepel. A kitűnő szerző és a szereplő művészek köré sorakozik öt ifjúsági énekkar: a pécsi püspöki tanítóképző Lomoschitz Pál vezetése alatt, az esztergomi érseki tanítóképző S. László M. Consilia vezetésével, a Szent Orsolyarendi tanítóképző Forai Irénnel az élén, a kegyesrendi gimnázium Faludi Béla piarista vezénylésével, a Liget-utcai polgári fiuiskola Sződy Szilárd dirigálása mellett. A Tomoriti elemi leányiskola stilusos öltözetben előadott népi játékait Kiss Izabella tanitota be, a Szent Lujza intézet apró óvódás növendékei a negyedéves óvónőjelöltek vezetése alatt mutatják be énekes magyar gyermek-játékaikat. Az előadás művészi rendezője: Forrai Miklós, a Zeneművészeti Főiskola tanára. A hirneves szerzők, művészek és zenepedagógusok nevei már magukban is biztositják a sikert, amelyet még fokozni fog a közel ezer főnyi ifjusági kórus — fiúk, leányok, óvódásoktól érettségi előtt álló diákokig — tavaszias szépségü látványa. Hivatásos művészgárda és lelkes ifjuság fog össze ezen a szemnek és fülnek egyaránt sokat igérő hangversenyen a nemes cél érdekében: minél több fővárosi szegénysorsu gyermek balatoni nyaralásért. Az anyagi eredményt máris biztositja a páratlan nagy érdeklődés: a hangverseny előtt néhány nappal már majdnem valamennyi jegy elfogyott. A művészi siker biztositéka a meglepően szép és érdekes műsorszámok együttese. A tanulóifjuság a hangversenyt február 1-én, vasárnap külön számára rendezett előadáson hallgatja meg. Február 2-án, hétfőn pontosan öt órakor kezdődik a nagyközönség számára rendezett előadás, amelyre Anna főhercegasszony is kilátásba helyezte megjelenését. A studió a műsorról hangfelvételeket készit és ezeket másnap közvetiti a rádió. A még rendelkezésre álló néhány jegy a Zeneművészeti Főiskolán kapható.

— (608 KIJELÖLT TEXTILNAGYKERESKEDŐ MÜKÖDIK AZ ORSZÁGBAN.) A közellátási miniszter az elmult napokban 46 kijelölt textilnagykereskedő engedélyét vonta vissza. A kijelölésekről szóló rendelet tudvalevően lehetővé teszi a kijelölés indokolás nélküli, bármikor történő visszavonását. A megvont kijelölések következtében az érdekelt volt nagykereskedők 60 napon belül tartoznak meglévő árukészleteiket kiárusitani és ujabb árukészletet nem vásárolhatnak. Ez intézkedés után ezidőszerint 608 kijelölt textilnagykereskedő működik az országban, mégpedig Budapesten 343, a környéken 44, a vidéken pedig 221 nagykereskedő.

Vizállás:

A földm. minisztérium vizrajzi intézete jelenti:

A Duna Dunaremeténél és Ujvidéknél apad, máshol árad; alacsony vizállásu. Vizállások: Schärding 226, Passau 352, Aschach 162, Struden 170, Stein 195, Bécs 586, Pozsony 329, Komárom 249, Budapest 219, Paks 156, Baja 142, Mohács 165, Gombos 203, Palánka 180, Ujvidék 153. — A Duna jege Regenburgtól Hofkirchenig és Bécstől lefelé áll, Passau és Stein között zajlik. — A Rába Szentgotthárdnál minusz 24. — A Dráva Barcsnál minusz 77, Drávaszabolcsnál 68.

A Tisza Záhony—Tokaj között árad, máshol apad. Alacsony vizállásu. Vizállások: Máramarossziget 59, Visk minusz 28, Tekeháza minusz 33, Tiszaujlak minusz 74, Vásárosnamény minusz 40, Tokaj 38, Tiszafüred 28, Szolnok 24, Csongrád 8, Szeged 102, Zenta 137, Titel 201. — A Tisza jege végig áll. — A Szamos Désnél 10, Szatmárnál minusz 61. — A Bodrog Bodrogszerdahelynél 146. — A Sajó Bánrévénél 56. — A Hernád Hidasnémetinél 28. — A Berettyó Margittánál 0. — A Körösök Csucsánál 40, Nagyváradnál minusz 119, Békésnél 104, Gyománál 130. — A Maros Makónál 112. — A Balaton

Hekler Antal

1882 február 1-én született, most töltené be hatvanadik életévét. Két évvel ezelőtt, 1940 március 3-án távozott az élők sorából s e két évszám, mely 58 évet keretez, viszonylagos rövidségével is örök életet és halhatatlanságot biztositott a tudósnak. Két évvel ezelőtt hagyta cserben a magyar és az európai tudományos életet, de szélesen kiterjedt munkássága, uj fölfedezései, vagy az örök művészetet mindig egyforma hittel tisztelő szelleme ma is teljes egészében él és működik. A tudós halála nagy hiányokat hagyhat hátra, melyeket be nem fejezett kutató munkája, távolabbi ötletei; és egyben biztos eredményeket is, melyeket elért és kipróbált tételei jelölnek. Az idők multán tisztultabbá válik a nagy szellem alakja, biztosan rajzolódnak jellemének, egyéniségének legszebb vonásai. De az emlékezés ismét közellé varázsolja, elfeledett, vagy feledésbe merülő epizódokat elevenit föl életéből. Ötvennyolc éve alatt örökké éber, kutató szelleme az európai művelődés legszélesebb területeit járta. Nem elégedve meg szigoruan körülvonalazható tudományos fö'adataival, ujabb és ujabb területeket vont érdeklődési körébe, egyrészt mindentől független és kizárólag az örök szépet fürkésző vágytól hajtva, vagy másrészt, hogy szélesebb alapokat teremtsen, nagyobb távlatokat járhasson meg szaktudományával. Ilyen értelemben emelkedett fölül egész élete a rideg tudós fokalmán és melegedett át valóban emberivé, az igaz szépségek igaz barátjává. Egyforma őszinteséggel tisztelte az emberi művelődés minden korszakát és faját. Ugyanolyan biztonsággal itélt az archaikus görög szobrok vagy a legujabb művészi törekvések sorában. Tárgyilagos szemlélete alig ismerhetett különbséget az egyes stilusok között. Egyéni érzései félreálltak az utból, ha biztos itéletre volt szüksége. Minden művészi megnyilatkozást az emberi élet természetes következményének vallott. Igy illeszkedtek egymás mellé, egyenlő értékkel a különböző korok és nemzetek müem'ékei, ilyen elvek alapján lehetett meggyőződéses, komoly kutatója a magyar művészi multnak is.

Tudós pályája 1904-ben a müncheni egyetem filozófiai karán kezdődik, ahol a nagyhirü *Furtwängler* Adolf professzor tanitványa. Előzőleg itthon már jogi doktorátust szerzett, s 1907 novemberében teszi le második doktori vizsgáját *summa cum laude* eredménnyel, mely a classica archeológia tudorává avatta. Közben 1905 tavaszán Párisban tesz hosszabb tanulmányutat s a legkiválóbb francia régészprofesszir *Collignon* előadásait hallgatja. Ilyen alapos fölkészültséggel tér haza tanulmányai befejezése után. Először a vallás- és közoktatásügyi minisztériumba nevezik ki fogalmazó gyakornokká, majd nem sokkal később a *Nemzeti Muzeum* szolgálatába lép. 1914 tavaszán kerül a Szépművészeti Muzeumba, ahol az antik szobrászati gyüjtemény vezetője lesz. A kezdeményezésére megvásárolt szobrászati gyüjteményt több vétellel gazdagitotta, érdeme a 650 darabra rugó pompás terrakotta gyüjteményünk is. 1916-ban uj állomásán, *a konstantinápolyi Magyar Tudományos Intézet* vezető helyén tölti be tudományos föladatát. Az intézet kiadványai a török-magyar vonatkozások széles tárgykörét ölelték föl.

1912-ben *a budapesti tudományegyetem magántanárrá* habilitálja, majd hat év multán a művészettörténet *nyilvános rendes tanárává* nevezik ki. 1926-tól három évig *a Turul Szövetség primus magistere* s jelentékenyen vesz részt a nemzeti ifjuság megszervezésében. Ekkor tölti be a filozófiai kar dékáni, majd prodékáni tisztségét, megszervezi a boroszlói *Magyar Hétet*, amelyben huszonhárom budapesti egyetemi tanár tart előadásokat a boroszlói egyetemen. Vendégként maga is számos előadást tart a legtávolabbi külföldi városokban. 1937—38 első félévében a berlini egyetem csereprofesszora. Számos külföldi muzeumben végzett eredményes kutatómunkát. Legjelentősebb fölfedezései, melyekről annakidején a lapok is hosszasabban számoltak be, az *athéni Nemzeti Muzeum anyagához füzödnek*, — ennek raktáraiból a nagyfontosságu görög arcmások egész sorát hozta napfényre. Az ő szorgalma és készültsége gazdagitotta ekkor a *Platon, Aristoteles, Homeros, Menandros* stb. kutatást. A *Magyar Tudományos Akadémia* 1920-ban levelező, majd 1934-ben rendes tagjai sorába választotta, 1935 óta pedig rendes tagja *a Kisfaludy Társaságnak*. A magyar tudományos társaságok mellett számos külföldi társaság is tagjává választotta.

Biztosan és következetesen fejlődik tudományos pályája. Elért eredményei: méltatása készültségének, de biztosabb és tisztább modon adnak számot egyéniségéről és gondolkodásmódjáról majd kis könyvtárat megtöltő kötetei. Első érdeklődése a görög és római művészetek területei felé vonják, mintha alapjaiban akarná hatalmas egésszé épiteni az európai művészetek egész menetét. Nemzetközileg elismert kutatója az antik arcmásművészetnek, fölfedezései mellett számos összefoglalást ir. Egyik legnagyobbszabásu munkája a görög és római arcképszobrászat történetéről szól. De elméleti kérdésekkel is foglalkozik, a szobrászati stilus problémáit, a görög isteneszmény és arcmás kapcsolatait vagy a klasszicizmus jelentőségét és térfoglalását az ókori művészetekben firtatja. Uj szempontból világitja meg *Michelangelo* rokonságát az antik művészekével, majd szélesiti a kört, *Leonardoval* foglalkozik és 1931-től 33-ig irja meg közismert és tömör összefoglalásait az antik művészetről, a középkorról és renaissanceról, az ujkorról, majd a magyar művészet történetéről. Ilyen előzmények után lát hozzá, hogy az elhanyagolt magyar müveltség régebbi történetét is tisztázza. Utolsó éveiben szinte kizárólag a magyar művészet problémája foglalkoztatja. Már a *Klebelsberg*-emlékkönyvben vázolja programját, melyet mind a maga erejével, mind pedig az irányitása mellett dolgozó tanitványokkal kiván betölteni. Az intézetében készült doktori értekezések elsősorban a fölismert nagy hiányokat kivánják pótolni s ezért lett első szószólójává kevéssé ismert és kevéssé méltányolt barokk művészetünknek. Komolyan készült nagy munkájára, mely a magyar művészettörténet teljes összefoglalását szolgálta volna. Előzetes tanulmányaiból már biztos következtetést lehet levonni e nagy mű egyes részleteire, ilymódon tisztázta a magyarországi barokk szobrászat európai helyzetét. Posthumus kötete ismét első munkásságának területe felé kanyarodva, a hires görög férfiak arcmásaival foglalkozik. Utolsó részleteiben meg nem valósitott problémaköre Mátyás király alakja köré csoportosul. Fölfogása tulnőtt az eddigi Mátyás jellemzések keretein. A mecénás mellett elsősorban a kulturpolitikusra akart rámutatni.

Legfontosabb tudományos munkáit szervesen egészitik ki kisebb tanulmányai, közleményei és cikkei, melyek a hazai, valamint az előkelő külföldi szakfolyóiratokban jelentek meg. A fölsorolt adatok, tudományos életének eredményei csupán egyik oldalát világitják meg egyéniségének. A másik, a közvetlen tanár és tanitványainak barátja, csak ismerőseinek emlékezetében él. Vagy pontosabban rajzolva arcélét meg kell emliteni kiváló előadóképességét is, mely az egyetemi hallgatóságon kivül számos idegent vonzott óráira. Őszinte, mély hite és lelkesedése élővé varázsolhatják alakját minden időkben.

R. D.

Nyugdijképes állással! egyértékü, ha nyugdijat biztosit magának a NEMZETI UJSÁG utján
Magántisztviselők Országos Nyugdijegyesületénél
Nem kell havi fix kötelezettséget vállalnia Nincs orvosi vizsgálat! Tetszés szerinti időben mehet nyugdijba! (Szabadalmazott uj biztositási rendszer.)
Kérjen még ma kimeritő tájékoztatót az alábbi szelvényen, amelynek beküldője a belepési dij egyharmadát megtakaritja!
Itt levágandó! (Mint nyomtatvány 3 filléres bélyeggel beküldhető).
A NEMZETI UJSÁG NYUGDIJOSZTÁLYÁNAK
BUDAPEST, V., HONVÉD-UTCA 10.
Kérem sziveskedjenek számomra a nyugdijbiztositási tájékoztatót dijtalanul megküldeni. Aláirásom reám nézve semmiféle kötelezettséggel nem jár.
Pontos cim
Név és foglalkozás

Keleti perzsák
szolid áron. CSAPÓNÉ SZŐNYEGSZALON, Teréz-körut 17. I. 7.

Érték és pénz

Az értéktőzsdén a forgalom nem öltött nagyobb arányokat. Az irányzat gyengébb volt, mert a tőzsdeidő folyamán megélénkült a kinálat, viszont vevők gyéren jelentkeztek. A fixkamatozásu értékpapirok piacán szintén csekély volt a forgalom. A fővárosi kölcsönkötvények közül az 1914-es kötvény olcsóbbodott.

Az értékpapirpiac árfolyamai

	Előző zárlat	Előfordult kötések	Zárlat
Nemzeti Bank	392.—	390	390.—
Hazai Bank	53.5	53	53.—
Hitelbank	108.5	109	109.5
Magyar Bank	72.5	72.5	72.5
Leszámitoló	73.—	73	73.—
Keresk. Bank	188.—	189—188	188.5
Kőb. Takarék	60.—	—	60.—
MOKTÁR	60.—	60	60.—
Pesti Hazai	128.5	128.5	128.5
Első Bp. Gőzm.	50.—	—	50.5
Hungária m.	—	—	79.—
Királymalom	—	—	25.5
Bauxit	487.—	496	495.—
Szentlőrinci	27.—	—	27.—
Kohó	48.—	48	48.—
Drasche	62.—	—	61.5
Kőszén	960.—	965—955	955.—
Nagybátonyi	70.—	70.5	70.5
Salgó	81.4	82.5	81.—
Urikányi	68.5	68.5	68.5
Rigler	148.—	—	148.—
Fegyver	197.—	200	199.—
Ganz	78.—	79—76.25	76.25
Láng	221.—	—	220.—
Rima	233.—	235—229	229.5
Nasici	115.5	—	115.5
Levante	3.70	3.70	3.70
Tröszt	123.5	—	120.75
Ausztria	—	—	110.—
Délcukor	170.—	170	170.—
Magyar Cukor	228.—	227.25—223	224.—
Georgia	53.—	51.5—52	51.9
Dreher-Haggen.	—	388	388.—
Királysör	42.—	—	42.—
Gyapjumosó	28.75	—	27.5
Goldberger	147.5	148—150	149.5
Magyar kender	62.25	62.5—62.25	62.25
Chinoin	50.5	—	50.5
Műtrágya	217.—	217	217.—
Vasuti forg.	56.5	—	57.5
Erdélyi nykötv.	100.—	100	100.—
Főv. kölcs. 1914.	505.—	500.5—501.5	500.5
Főv. kölcs. 1927.	—	129	129.—

A Magyar Nemzeti Bank hivatalos árfolyamai

Devizák: Amsterdam 180.07½—181.40, Athén 2.21—2.24, Belgrád 6.78½—6.83 és fél, Berlin 135.70—136.70, Pozsony 11.64—11.78, Brüsszel 54.28—54.68, Bukarest 2.75—2.82, Istanbul 268.685—270.665, Kopenhága 65.49—65.97, Madrid 32.00—32.24, Milánó 17.66—17.8864, Oszló 77.10—77.67, Páris (Vichy) 6.78½—6.83½, Prága 13.57—13.67, Szófia 4.14—4.17, Stockholm 82.00—82.80, Zürich 79.80—80.60, Helsinki 6.87—6.93, Zágráb 6.78—6.83. — Valuták: Szlovák korona (csak 20 koronánál kisebb cimletek) 11.45—11.75, leu (csak 1000 leu és kisebb cimlet) 1.95—2.05, lira (csak 10 lirás és kisebb cimlet) 17.40—17.90, svájci frank 79.60—80.60, svéd korona (csak 50 korona és kisebb cimlet) 81.70—82.70.

A magpiacon a Magyar Magtenyésztési Rt. Budapest—Monor hetijelentése szerint a rendkivüli hideg következtében a felhozatal még inkább csökkent. A piacra került tételek könnyen voltak elhelyezhetők. — Tavaszibükkönyt belföldi vetési célra erősen kerestek. A hüvelyespiacon ugyancsak csekély a kinálat a szállitási nehézségek miatt. A tavaszi vetőmagvak eladási árait az Árhivatal megállapitotta ugy, hogy a magkereskedelemnek már módjában van a gazdák és kertészetek részéről befutó tavaszi megrendeléseket kielégiteni. — Hivatalos nyersáruárak 100 kk-ként ab feladóállomás: köles fehér, szürke, vörös, japán, Bpest 32.60, hajdina 36.60, kendermag szokvány 80, kendermag magasnövésü belf. vetőmag 120, kék mák 154, mustármag fehér 164, mustármag fekete 104, köménymag 388, koriandermag 84, Viktóriaborsó sterilizált 53.80, expresszborsó steril. 45.80, bab fehér, szokvány, gyöngy 55.80, lóheremag nyers, aránkás 90% Bpest 230, lucernamag nyers, aránkás 90% Budapest 385, baltacinmag hámozatlan 90% Bpest 80, biborheremag 95% 150, fehérheremag 90% 320, komlós lucernamag 95% 200, svéd heremag 90% 200, nyulszapukamag 88% 200, somkórőmag 95% 150, szarvaskerepmag 92% 250, muharmag 95% 40, szudánfümag 95% 70, szőszösbükköny 96% 115, pannonbükköny 96% 50, tavaszibükköny 96% Bpest 40, csillagfürtmag 96% édes 35, csillagfürtmag 96% keserü 28, tavaszi (homoki) borsó 60, őszi borsó (mezei) 60, szegesborsó 95% 40, cirokmag 25% seprőcirok 28, cirokmag 28% cukorcirok 40, csibehurmag óriás 96% 55, csibehurmag aprószemü 96% 50, gomborkamag 96% 65, csomósebir 200, francia perje 240, olasz perje 200, réti csenkesz 200, réti komócsin 220, angol perje 240, juhcsenkesz 300, réti perje 400, tarackos tippan 330, ligeti perje 600, taréjos cincor 410, réti ecsetpázsit 400, soványperje 420 aranyzab 700, magyar rozsnok 200, tarackos vöröscsenkesz 270, csicseri borsó 53, takarmányrépamag 160, tárlórópamag 200 pengő.

Élelmiszerpiac

Az élelmiszerpiac fogyasztói árai: (Zárójelben a nagykereskedelmi árak.)

Baromfi és tojás. Élő: tyuk 280—300 (270), csirke rántanivaló (350), sütnivaló (330). Vágott: tyuk (310), csirke rántanivaló Ia (380—410), IIa (390), kacsa hizott (340), liba hizott (370), pulyka (300). Teatojás válogatott drb 18, kg 324, ládaáru (286), kiolvasva (304), meszestojás (278—285), főző- és áprótojás drb 16—18, kg 305—324 fillér.

Zöldség és főzelékfélék: Petrezselyem (50—66), sárgarépa (30—35), vegyes zöldség (40—45), zeller (50—60), kalarábé (35—55), karfiol tisztitott 160—300 (100—250), fejeskáposzta 36—58 (20—44), kelkáposzta 60—90 (40—70), fejessaláta (40—50), csiperkegomba (280—440) fillér.

Burgonya: Gülbaba 19 (16.20), nyári rózsa 20 (17.35), őszi rózsa 18 (15.15), Ella 17 (14.10), Krüger 14 (11.45), Woltmann 15 (12) fillér.

Gyümölcs: Alma nemes 180—400 (150—350), közönséges 140—260 (100—170), körte nemes (350), közönséges (130—200), dió héjas (205.3—215.8) csemege (685—726), Ia (655—694), gesztenye külföldi

HALK MEGJEGYZÉSEK A NAGY ESEMÉNYEKHEZ

irta: NYISZTOR ZOLTÁN

A konfliktus kezdetén, amikor a német igények világgá repültek, ugy volt, hogy Csehszlovákia bölcsőjét három nagyhatalom fogja garantálni, vagy védeni a negyedik fenyegetése elől. Csehszlovákia — kicsit megijedve ugyan a fegyveres német hatalom szörnyü árnyékától — szinte sütkérezett a szeretet, szimpátia és féltés napsugarában. De a németek most az egyszer a diplomáciában, de meg a világ közvéleményében is alapos munkát végeztek. Leálcázták ezt a ravaszsággal, fortéllyal, erőszakkal és hazugsággal összetákolt országot, világcsufjára kimutatták, hogy még a neve is hazugság s hogy a brutálisan uralkodó elem tulajdonképpen a kisebbség az ország többi nemzetiségével szemben.

A világfeszültség tulajdonképpen onnan eredt, vajjon Anglia és Franciaország elejti-e Csehországot vagy pedig nem? És elejtették; nemcsak a külső nyomás, hanem a belső érvek erejére. Nem hazudtolhatták meg a tőlük proklamált önrendelkezési jogát a népeknek és ezért egyelőre a német igényeknek eleget tesznek.

Ezzel megszünt egy nagy legenda. A legenda arról, hogy a nyugati hatalmak teljhatalmu keleti intézője és sáfárja Csehszlovákia. Hogy Páris vagy London eszéhez és szivéhez nem lehet máskép hozzáférkőzni, csak Prágán keresztül. Vége a nagy legendának, hogy Csehszlovákia határai azért biztosak, mert Európa három nagyhatalmának szörnyü fegyverei őrködnek felette. Épp ellenkezője történt! A baráti hatalmak kényszeritették Csehszlovákiát arra, hogy önmaga feldarabolását, saját földjének revizióját megkezdje, — egyelőre a német felé. Három hónap mulva a magyarok és lengyelek s talán ujabb három hónap vagy három év mulva a szlovákok és a russzinok felé. Még csak puskát sem ragadhatott a cseh imperializmus, hogy az alig husz éve összerakott holmit megmentse. Idegen csapatok asszisztenciája mellett, mint a tetten ért tolvajnak kell átadnia, ami ugysem az övé volt!

*

Chamberlain világtörténelmi parlamenti beszédjének volt egy passzusa, amiről Európa népeinek és vezető köreinek jó volna meg nem feledkezni. Az öröm a szudétanémet kérdésben való megegyezés fölött korai lesz és előbb-utóbb ráfagy az érdekeltek arcára, ha Chamberlain figyelmeztetését elfelejtik. A nemzetközi állapotok Európában azért fajulhattak el végzetes háborus konfliktussá rövid husz év alatt, mert a népek és vezetői megfeledkeztek a népszövetségi alapokmány 19-ik szakaszáról, amely a békerevizió állandó lehetőségéről intézkedik. Ennek a népszövetségi alapokmánynak minden rendelkezését alkalmazásba vették már, még a legerősebbet is: a blokádot egy tagállam ellen, de ezt a 19-ik szakaszt a folyton lánggal égő kisebbségi panaszok és nemzetközi békétlenségek ellenére se. Ezért most már — füzte hozzá még Chamberlain — vállalnia kell mindenkinek, aki a Népszövetségben érdekelve volt, a ráeső felelősséget.

Ez nyilvánnos bünvallomás; alázatos beismerése a hibának, illetve az igazságtalanságnak. Szeretnők hinni, hogy ez az ünnepélyes bünvallomás egyuttal igéret és erős fogadás is a jövőre, amit sem Chamberlain, sem nagyhatalmi társai nem fognak elfeledni. S még inkább reméljük, hogy a Chamberlainek szemében és lelkében nemcsak a nagyhatalmaknak és a félelmetesen felfegyverzett haderőknek, hanem a kis népeknek is igazuk lehet. Jaj volna, ha a világ arra döbbenne, hogy a jogok érvényesitése csak a nagy nemzeteknek áll hatalmában és a kis népek legigazságosabb igényeinek is a sorsa a leintés és a letorkolás. Szörnyü gondolat volna ez s talán előbb-utóbb bosszuból minden népet oda kergetne az ellenséges nagyhatalmak karjaiba.

*

Néhány megfizetett francia lapot kivéve, a világ közvéleménye hamar elpártolt a csehek ügyétől. Ahogy végre megtudta Csehszlovákia nemzetiségi összetételét s rádöbbent a Benes-féle politikának nemcsak tarthatatlanságára, hanem elvetemült erkölcstelenségére is, elfordult tőle s valósággal abszurdumnak tartotta, hogy miatta lássa a békét veszélyeztetve. Vigyázzunk, mert ez a rugalmas és velejéig hazug cseh politika az amputálás fájdalmán tulesve, már uj szemfényvesztésen töri a fejét. Az általa megvásárolt francia sajtóból már nyilvánvaló, hogy ugy akarja feltüntetni a dolgot, mintha ő volna Európa nehezen helyreállitott békéjének áldozati báránya. Az ártatlan bárány szerepét akarja megjátszani, akit feláldoztak és megcsonkitottak mások üdvösségéért.

Ezt a vigasztalást és szépségtapaszt el kell venni az álnok cseh politikától! Ki kell mutatni továbbra is, hogy ez az ország és annak kormánya saját büneibe fulladt bele. Hogy ő volt a háborus feszültség előidézője és az európai légkör megmérgezője. Demokratának kihirelt országa volt a népek börtöne és zseniálisnak tartott diplomáciája a hazugság gyára és szülőanyja. Csehszlovákia régi büneiért lakolt, amikor a szudétanémet területeket elvesztette s legfeljebb a nagyhatalmak hoztak ujra oktalan áldozatot, esetleg önmagát megbosszuló sulyos áldozatot, amikor nem darabolták fel azonnal ezt a mesterséges tákolmányt alkotó elemeire.

*

Nem lehet tagadni, hogy az egész konfliktusban, de meg a béke kivivásában is a repülőgép és a rádió játszotta a legnagyobb szerepet. Mi lett volna — szinte elképzelhetetlen — ha nincs repülőgép, hogy Chamberlain és a többi államférfi órák alatt egymáshoz repülhessen és találkozhassék? S mi lett volna, ha Hitler, Göring és Mussolini nemcsak harcias beszédeiket s fenyegetésüket, hanem érvüket és igazságaikat is nem kalapálhatják bele a rádión keresztül a világ közvéleményébe s viszont ugyancsak mi lett volna, ha az ő beszédeikre Chamberlain joviális és finom szavaiban válasz nem érkezik. Az emberiség nagyon jól tudja, hogy mindkét modern eszköz: a repülőgép és a rádió is a jövendő háboru félelmes eszköze lehet, de egyelőre örült, hogy mind a kettő ez alkalommal a békét szolgálhatta és valósithatta meg.

*

A készülő vagy elinduló világeseményeknek nemcsak a diplomáciában és a hirlapokban, a vezérkarban és a hadigyárakban van visszhangjuk, hanem az emberek lelkében is. Ilyenkor megszünik az egyének apró kéjelgése vagy öngyötrődése, a sorsközösség szörnyü előérzete vállon ragadja az embereket s akaratuk ellenére is megmeritgeti a közös érzések elfeledhetetlen vizében.

Sok tekintetben örülni kell annak, hogy a világesemények dübörgő robaja a már szinte betegesnek tetsző magyar nyugalmat is felriasztotta. Tulsok volt már ebben az országban a lemondás és a lelki elernyedés. A kicsinységünkkel való takarózás és a nekünk dolgozó idővel való hitegetés. Már kezdtünk berendezkedni lélekben is a kistestü országra, a szük határfalakra, a kényszerü semmittevésre és sokszor szülőföldünk nevének elfeledésére. Október 6-ika több lett, mint a trianoni gyásznap és még március idusában is inkább a sajtószabadságot, népképviseletet, semmint az ország utolsó nagy, a lehetetlen ellen is vállalt szabadságharcát láttuk.

Nem ártott ebbe az elernyedt magyar vérbe a nyugtalanság csiráját beoltani; nemcsak azét a nyugtalanságét, amely minden embert elfog a háboru véres hirére, hanem azt a másik nyugtalanságot is, amelyik cselekvésre ragadja az embert!

3 csinos olcsó ruha!

1-es rajz szerint kitünő gyapjukelméből **18.80**
2-es rajz szerint finom kelméből _ _ **17.80**
3-as rajz szerint tartós szövetből _ _ **11.80**

Gólya ÁRUHÁZAK
VI., Király-utca 52. VII., Rákóczi-ut 38.

AZ IDÉN SEM EMEL ADÓT A FŐVÁROS

Deficitmentes a főváros jövő évi költségvetése

Szendy Károly polgármester szombaton hozta nyilvánosságra a főváros jövő évi költségvetési tervezetét. A polgármester hivatalában fogadta a sajtó képviselőit *Bódy* László pénzügyi tanácsnok és *Homolyay* Rezső főjegyző társaságában.

Az uj költségelőirányzat, amit a polgármester a közgyülés elé terjeszt, általában az 1938. évi költségvetés keretében mozog. A végösszegek *alig változnak. 165,804.835 pengő kiadással szemben ugyanannyi a bevétel.* Ennélfogva *a főváros jövő évi költségvetése is egyensulyban van.*

A deficitmentes költségvetést csak *a legmesszebbmenő szigoru takarékossággal* lehetett elérni. Ilyen módon sikerült azonban olyan költségvetési előirányzatot összeállitani, amely *a községi adók vagy üzemi tarifák emelése nélkül* egyensulyban van.

A bevételek végösszege lényegtelen eltéréssel megfelel az idei bevételeknek. A legnagyobb bevétel az adókból származik. *A jövő évre 91.1 millió pengő adó bevételt irányoztak elő, 743.514 pengővel többet, mint az 1938. évre.* Különösen a *községi pótadó* és az általános *kereseti adó* emelkedik az ujabb kivetési adatok alapján.

Másik jelentős községi bevétel: az *üzemek üzleti feleslege.* Ez azonban már *2.4 millió pengővel csökken az előző költségvetéshez képest,* jóllehet az üzemek bevétele a nagyobb forgalom következtében *emelkedik.* De ennek az az oka, hogy ezuttal nagyobb összeget kellett az üzemek tartalékolására forditani.

A kiadási előirányzatok is általában megfelelnek az idei mértéknek. A rendes kiadások között *5.4 millió* pengő jut a közjótékonysági és szociálpolitikai kiadásokra, *8.4 millió az inségesek támogatására,* 33.9 millió a közoktatásra, 2.6 millió a közművelődésre, 12.9 millió a közkórházakra, 8.5 millió az utak és csatornák épitésére és fenntartására, 7.8 millió a köztisztaságra, 2.2 millió a sétányok, parkok ültetésére és fenntartására, 21.6 millió a kölcsönök törlesztésére és kamataira, 3.9 millió a közvilágitásra, 4.5 millió a vágóhidak és vásárcsarnokok fenntartására.

A rendes kiadásokon kivül *8.2 millió pengő rendkivüli kiadást irányoz elő a költségvetés.* Igy jelentős összeget fordit a főváros a jövő évben *templomok épitésére* és restaurálására, *utak és csatornák épitésére,* ujabb parkok létesitésére, *kisajátitásokra,* az iskolaépületek gyökeres tatarozására, a közvágóhidak, *kórházak, temetők beruházásaira, lakásépitésre,* köztisztasági beruházásokra, bérházak és hivatali épületek tatarozására, a XI. kerületi tüzőrségi laktanya épitésére, stb. A kisipar nagyobb támogatása céljából a költségvetés a Kisipari Hitelintézet alaptőkéjének felemeléséről is gondoskodik.

Ezzel szemben a polgármester *a beruházásokat nem tekinti végleg elintézettnek.* A főváros beruházó szükségleteit tekintve, sokkal több beruházásra van szükség. Azért a főváros nagyobbszabásu beruházó szükségleteit a polgármester *több évre szóló programba foglalta össze.* Ezt a beruházóprogramot a költségvetés tárgyalása után a polgármester a pénzügyi bizottságból alakult *12-es albizottság elé fogja terjeszteni.* A 12-es albizottság feladata lesz azután a viszonyok kellő mérlegelésével nyilatkozni arról, hogy az előterjesztett munkaprogram melyik részét, *milyen sorrendben látja szükségesnek a következő 4—5 esztendő alatt megvalósitani.*

A költségvetéstől különálló probléma a *légoltalmi kiadások fedezete,* minthogy a légoltalmi kiadások nincsenek előirányozva a költségvetésben. Ezeknek a fedezetére *4 millió pengő hozzájárulást kér a főváros a kormánytól.* A légoltalmi berendezések létesitése azonban *nem fog azért fennakadni.* A légoltalmi kiadásokat a főváros a fedezeti kérdés rendezésétől függetlenül, minden körülmények között teljesiteni fogja, ugyhogy *ez a légoltalom kiépitését nem hátráltathatja.*

Az üzemek forgalma az előirányzat szerint 4.9 millió pengővel emelkedik. *Az üzemi költségvetések végösszege 217 millió pengő,* ugyhogy a főváros egész költségvetése az üzemekkel együtt végeredményben *388.6 millió pengőt tesz ki.*

A költségvetést a napokban szétküldik a bizottsági tagoknak. A pénzügyi bizottság a költségvetést *október 12-én,* a közgyülés pedig előreláthatóan október 25-én kezdi el tárgyalni.

Légoltalmi mentőládák.
Vidéki szétküldés postautánvéttel.
KELETI J.
IV., Petőfi Sándor-utca 17. Telefon 188—013

Négy millióval több bevételre számit a Beszkárt

Most jelent meg a Beszkárt 1939.évi költségvetés-előirányzata, amely a gazdasági helyzet javulásába vetett hit alapján *optimista, emelkedő számadatokat tartalmaz.* A Beszkárt és az igazgatása alá tartozó vállalatok *66,497.000 pengő bevételre számitanak a jövő évben, 4,408.000 pengővel magasabb összegre,* mint az idén. Igaz, hogy hasonló összeggel emelkedik a vállalatok kiadása is. Sem felesleg, sem hiány előirányzat nincs. A személyi kiadások 85.349, az üzemi kiadások 1,678.830, a kisvasutak kiadásai 1.855.637 pengővel emelkednek, de 237.300 pengővel növelik a tartalékalap javadalmazását és 551.000 pengővel a vegyes kiadásokat is. A 4.4 millió pengős bevételi emelkedés jórészt a személyszállitásból ered. Különösen kedvező az Autobuszüzem helyzete, ahol az eddigi 9.8 millió pengős bevételnek 1,867.000 pengővel való emelkedésére számitanak. A Beszkárt a jövő évben közlekedési adó cimén 4,490.000, területhasználati dij cimén 1,021.000 pengőt juttat a fővárosnak. A nyugdijalapot a szabályzat értelmében 2,121.25 pengővel dotálja, de ezenfelül közel 2.5 millió pengő rendkivüli hozzájárulást ad a nyugdijalapnak. A beruházások törlesztésére 550.000 pengőt forditanak, az értékcsökkenési tartalékalapot pedig közel 2 millió pengővel javadalmazzák.

A jövő évre a Beszkárt *81 millió kocsikilométerteljesitményt vesz alapul,* ugy hogy kocsikilométerenként a várható eredmény 64.2 millió lesz.

A *HÉV* jövő évi költségvetési előirányzata 11,053.000 pengő bevételt tüntet fel és ebben *2,777.316 pengőt tesz ki a vállalat várható vesztesége.* Ez a deficit 770.000 pengővel haladja meg a folyó évre előirányzott, kereken 2 millió pengős deficitet. A tiszta személyszállitási bevétel 6.2 millió pengőt tesz ki csupán, 35.000 pengővel többet, mint az idén. Területhasználati dij cimén 12.000, az értékcsökkenési alap javadalmazása cimén 840.000, kölcsöntörlesztés cimén 304.000 pengőt irányozott elő a vállalat. A HÉV a jövő évben közel 1.4 millió kocsikilométer-teljesitményt vesz alapul. Az alkalmazotti létszám a jövő esztendőben 1897 személy, 96-tal több, mint az idén. A haraszti—ráckevei HÉV 119.261 pengő részesedést kap a HÉV-től.

BEVONUL?
Rendelje egyenruháját és felszerelését a
BÉKEBELI LUM ÉS TESTVÉRE cégnél
Váci-utca 31 33

GÁZBIZTOS ÓVÓHELYEK
felszerelése és berendezése,
gáz- és szilánkbiztos óvóhely-ajtók
a hivatalos követelményeknek és előirásoknak szigoruan megfelelő kivitelben.
VADÁSZTÖLTÉNY-, GYUTACS- ÉS FÉMARUGYÁR R.-T.
Budapest, V., Mérleg-utca 3. Telefon: 18—38—20. Sürgöny: Patron Budapest.

Huszéves tanári jubileumán melegen ünnepelték Hekler Antal professzort

Bensőséges ünnepség színhelye volt szombaton délben 1 órakor a Pázmány Tudományegyetem művészettörténeti szemináriuma. Dr. *Hekler* Antalt, a tudós művészettörténész profeszort ünnepelték tanitványai abból az alkalomból, hogy husz évvel ezelőtt, 1918 október 1-én foglalta el egyetemi katedráját. Az ünnepség családias jellege azt a *meghitt viszonyt* árulta el, amely a professzor és tanitványai közt fennáll és valóban nem ünnepelhették volna méltóbb helyen és melegebben *Hekler* professzort, mint itt, husz éves működésének szinhelyén, ahol görög és római protrék és hallgatag könyvsorok közt a művészet és tudomány bensőséges szelleme él.

Egy órakor a szeminárium valamennyi hallgatója már együtt volt. Egymásután érkeztek a professzor bölcsészkari tanártársai is, akik csaknem kivétel nélkül megjelentek a jubiláns felköszöntésére. Ott láttuk többek közt dr. *Kornis* Gyulát, a képviselőház elnökét, volt rektort és dékánt, dr. *Császár* Elemér, dr. *Gerevich* Tibor egyetemi tanárokat, valamint *Petrovics* Eleket, a *Szépművészeti Muzeum* ny. főigazgatóját. A kitörő éljenzéssel fogadott jubilánst először dr. *Kampis* Antal, az *Iparművészeti Főiskola* tanára, a professzor tiz éven át volt tanársegéde üdvözölte. Mint mondotta, szélesebb keretek közt akarták megünnepelni ezt a jelentős évfordulót, de a bizonytalan helyzet lehetetlenné tette ezt. Megemlékezett arról, hogy husz évvel ezelőtt a professzor a magyar nemzet egyik legszomorubb korszakában foglalta el egyetemi tanszékét és husz év után *ismét igen sulyos helyzetben kerül a sor* a jubileum megünneplésére. A legközelebbi jubileum minden bizonnyal már *a magyarság boldogabb korszakába* fog esni. A hallgatók nevében *Pogány* Ödön mondott ezután rövid üdvözlő beszédet, amelyben dr. *Hekler* Antalról főleg mint pedagógusról s az ifjuság őszinte barátjáról emlékezett meg.

A professzor meghatottan mondott köszönetet az üdvözlésekért.

— Husz éves tanári működésem alatt — ugymond — az volt mindig a legnagyobb örömem, ha itt-ott viszontláttam egy-egy ifju tudós nevét, aki valaha az én tanitványom volt. *Sorsközösség van tanár és diákja között* s ez a sorsközösség akkor sem szakad meg, mikor a hallgató kikerül a padok közül.

Dr. *Kampis* Antal ezután átnyujtotta a volt és a jelenlegi tanitványok ajándékát, egy ötvözött ezüst cigarettadobozt.

Dr. *Hekler* Antal, aki 1882-ben született, husz év alatt európai hirnévre tett szert tudományos munkásságával. Müvei közül legismertebb négy kötetes *Művészettörténete*, melynek a magyar művészetet tárgyaló kötete kibővitett formában németül is megjelent. A *Bildniskunst der Griechen und Römer* cimü munkája négy nyelven, németül, magyarul, franciául és angolul jelent meg. Legujabb müve a *budapesti antik gyüjtemények katalógusa*. Speciális működési tere a professzornak az *ókori portrékutatás*, amelyben igen jelentős eredményeket ért el. Emlékezetes még két év előtti felfedezése, amelyet *Athénben* tett s amely az egész európai tudományos világot bejárta. Az *athéni* nemzeti muzeum raktárában egy *Platon* fejet talált, amelynek segitségével *teljes hitelességgel rekonstruálni lehetett* az ókori bölcselő szobrát. De tudományos munkássága mellett arra is talál időt a professzor, hogy nagy gonddal és szeretettel ápolja szemináriumának *külföldi kapcsolatait*. Nemrégiben *Stockholmba* vitte ki a budapesti művészettörténeti szemináriumot, legutóbb pedig *Németországban* az ottani művészettörténészekkel karöltve rendezett tanulmányutat. Nemrég tért vissza *Rómából*, ahol *még az athéninél is nagyobb felfedezéseket tett*. A *vatikáni muzeum* raktárában uj *Julius Caesar* portrét talált, azonkivül ugyanott felfedezte *Trajan* császár hadvezérének, *Licinius Surának* szobrát, akinek alakját eddig csak a Trajan-oszlop dombormüveiről ismertük.

Sz. I.

A német ökölvivók 10:6 arányban győztek a magyarok ellen

A városligeti Nagycirkuszban szombaton este bonyolitották le a *Németország* és *Magyarország* közötti nyolcadik ökölvivó mérkőzést, rendkivül nagyszámu közönség jelenlétében. Megjelent a mérkőzésen *Kalándy* Imre altábornagy, a szövetség társelnöke, vitéz *Tárczay* Felicides Román miniszteri osztályfőnök, dr. *Prém* Lóránd, az OTT ügyvezető alelnöke, dr. *Eliássy* Sándor rendőrfőkapitány, *Novákovics* Béla tábornok, Von *Henschel* követségi attasé a német követ képviseletében és sok más előkelőség. A magyar és német lobogókkal diszitett cirkusz porondjára a levente zenekar indulója mellett vonultak fel a magyar és német ökölvivók, majd *Heeger* Árpád alelnök üdvözölte a vendégeket. A német csapat részéről *Hieronimus* köszönte meg az üdvözlést, majd felolvasta von *Tschammer und Osten* német birodalmi sportvezér táviratát, amelyben üdvözletét küldte a magyar sporttársadalomnak. A kölcsönös bemutatkozás után megkezdődött a küzdelem, amely végeredményben a német csapat 10:6 arányu győzelmét eredményezte.

Öszvérháton a kalandorok sivatagában

Indiánokat toborzott, bandi-tákkal viaskodott a nyugtalan vérü városalapitó kispesti költő-nótárius

Évekkel ezelőtt, amikor Santiagoban jártam, a *Biblioteca National* vendégkönyvében lapozgatva, magyar névre lettem figyelmes. A hatalmas foliánsban 1882-ik évről állt a bejegyzés:

— *Ladislao von Madarassy* .

Kutatni kezdtem, ki lehetett ez a magyar, aki több mint félévszázaddal ezelőtt megfordult a Csendes-tenger partján és nem lett sem tábornok, sem hatalmas földek ura, hanem mint hamarosan kiderült, *eltünt nyomtalanul* a nyugati partok zengő bábelében. Először azonban leadta névjegyét egy egzotikus könyvtárban, a Kordillerák égbenyuló sziklái és a tornádó szines völgyében. Hiába kutattam utána, ott kint nem tudtam meg felőle semmit.

Tegnap aztán kimentem a kispesti öreg temetőbe. Az öreg város lelkét kerestem a temetőben, a felhányt csontok és ledöntött sirkövek között. A temetőt most kiüritik s ujból temetkezni fognak bele. Megálltam a lovag *Czur*-család sirboltja előtt, amelyre felvésték annakidején: *„Kispest alapitói"*. Mellette hatalmas mészkő-obeliszken ujból találkoztam ezzel a névvel: *Ladislao von Madarassy*. Az obeliszk alapzatán olvasható: „Itt nyugszik mezőmadarasi *Madarassy* László 1840—1893. A jeles iró emlékére emeltette..."

Az jutott eszembe, hogy a két név azonos lehet. És most már izgatott a kérdés, ki volt az a kispesti pionir, aki beirta a nevét a santiagoi vendégkönyvbe s aki 19 éves korában már vereseket irt? Ki volt az az ember, aki ott kóborolt a Kordillerák között és a 90-es években Kispestre jött meghalni?

Madarassy László életének felkutatásával nemcsak egy községalapitó, hanem egy rendkivül érdekes egyéniség alakja bontakozik ki.

Madarassy László 1840 február 27-én született a pestmegyei Izsákon. Apja, *Madarassy* László, jómódu birtokosember, a pozsonyi diétán követ Kossuth-tal, Széchenyivel, Wesselényivel, Eötvös Józseffel egy sorban. Anyja Orosz Zsuzsanna, ugyancsak régi pestmegyei patricius család sarja. Az akkori és effajta diétázó nemes ember mást nem is faraghatott fiából, mint jogászt, tehát Madarassy László is jurátus lett Pesten.

Pestbudán a jogászélet akkor még igen kedélyes volt. Aki diplomát szerzett, az a megyéhez ment. A jogászkodáshoz szinte legfőbb feltételként hozzátartozott a dákó, az ivó, de meg a lant is. Madarassy László mindezekhez kitünően értett, ahogy tanusitja is 1859-ben *„Tavaszi pillangók"* cimü verskötetében megjelent „Vén jogász dallá"-ban:

„Már nyolc éve jogász vagyok,
Még vagy tizig az maradok.
Van szakállam, van bajuszom,
Csupa boldogságban uszom."

Fiatalkori verseskönyvét nagyszerü tanárainak, Horváth Cyrill kegyesrendi igazgatónak és Schröck Ferenc tanárnak, akadémikusoknak, a jogtudomány jeles müvelőinek ajánlotta. Már ebből is látszik a komoly tudomány és mivelői iránt való vonzalma és a lira iránt, amelyhez lassan hütlenné lesz. Egyik akkor megjelent versében *Csongor vitéznek*, Kálmán király hegedüsének énekli magát, aki mélyen érző szivével a királyok asztalánál csak a bolond szerepét játszhatja.

„Jó fiu voltam én
Egész életemben,
Csakhogy nagyobb cimet
Sohse érdemeltem."

Ügyvéd, ügyész, jogakadémiai tanár, táblabiró

A Back-korszak nem kedvez lirájának. Több-kevesebb sikerrel népregéket dolgoz fel jambusokban s talán legsikerültebb ilyen költői munkája a *Gönczöl-szekérről* hallott csillagregények feldolgozása. Költői vénája azonban egyre csöndesedik s inkább publicisztika, majd jogtudomány felé alakul ki. Se szeri, se száma cikkeinek, tanulmányainak az akkor divatos folyóiratokban, leginkább a „Hölgyfutár"-ban. 1863-ban szerzi meg köz- és váltóügyvédi diplomáját és már egy évre rá, *huszonnégy éves korában a kecskeméti jogakadémia tanárává választják meg* munkái alapján. Nyugtalan lelke nem birja a prelegálást és 1867-ben *táblabirói állást* vállal Pest vármegye törvényszékénél, azonban ezt a hivatali munkát is csak másfél évig birja, leköszön állásáról és ügyvédi irodát nyit Kecskeméten. Itt is inkább publicista, mint ügyvéd. A *Kecskeméti Hirlap* szerkesztője cikkeivel, közéleti szereplésével élére áll az autonómia kiépitésére folytatott harcnak. A napi ujságirás és közéleti harc idegmorzsoló napjaiban két könyvet ad ki. Az egyik, mely 1869-ben Budán jelent meg, cimében viseli témáját: „Örökösödési gyám- és gondnoksági ügyekbeni eljárás". Komoly felkészültségi kompendiuma ennek a jogszolgáltatásnak.

Ugyanabban az évben Kecskeméten jelenik meg a *„Polgári törvénykezési eljárás"* cimü alapvető munkája az irott perrendtartásokról és szokásjogokról. 1870-ben ugyancsak Kecskeméten jelenik meg *„Egy honvédtiszt bujdosása"* cimü reminiscenciája a Bach-korszak kezdeti eseményeire. 1872-ben *a Magyar Tudományos Akadémia a Sztrokay-féle száz arannyal tünteti ki* a „Házasságból eredő vagyoni jogviszonyok és a gyámügyről, javaslattal ezek mikénti rendezésére" cimü értekezését. Madarassy sokirányu és szabad munkáját közben felcserélte Kecskeméten az ügyészi állással, de erről is lemondott és 1871-ben Közép-Amerikába ment.

Tányérmosó, ügynök, rovargyüjtő, diplomata

Madarassy még 31 napig vitorlázott Panamába, majd Floridába és az Egyesült Államokba. Volt minden, még — ahogy mondani szokás az amerikai magyarokról — *tányérmosó is*. Főleg azonban egy newyorki droguista cégnek lett gyógyszerészeti ügyekben utazó ügynöke Közép-Amerikában. Visszakerült Panamába, majd Colombiába és Costa-Ricaba, mint 1887-ben Pesten *„Eldorádó, Az amerikai életből"* cimü kötetben megjelent riportsorozatában irja, — *„vagyona roncsait utazó gyógyszerész."* Ugy tudja „üzletét" tovább vinni, hogy magánhasználatra tervezett *rovargyüjteményét egy tengerészkapitánynak adja el*. Ettől a tengerészkapitánytól tudja meg, hogy hajója Peruba megy és *francia eredetü fegyvereket szállit Calderon Garcia perui elnöknek*, aki háborus konfliktusba keveredett Chilével. A konfliktus 1879-ben kezdődött. Peru és Bolivia eddig az időpontig szövetségben élt Equadorral és Chilével, hiszen alig tizenhárom évvel azelőtt *együttesen verték vissza Spanyolország utolsó támadását* a felszabadult Latinamerika el-len, mikor gyarmatositási költségeinek behajtása végett az ujraépitett armada 1866-ban bombázta Valparaiso és Callao öles falait. Ez a háboru azonban szomoruan ütött ki Perura és Boliviára egyaránt. Bolivia elvesztette tengerpartját és érceinek minden olcsó kiszállitási lehetőségét, Peru pedig legértékesebb tartományait, Tarapacát, Antofagastát és Tocnát, az összes számbajöhető salétromtelepekkel együtt. *Madarassy tehát felszáll a perui hajóra és felajánlja szolgálatit a lapazi kormánynak, amelyiktől azt a* fantasztikus megbizást veszi, hogy menjen át Chilébe, majd Boliviába és a perui határszélhez közelfekvő tuaniri, siriniri, malcsinggoy és huacsipari kechua nemztbeli törzseket *nyerje meg a chilei imperium elleni lázadás gondolatának és szervezze meg őket a perui ügy számára. Madarassy* vállalkozik a nagyon sok kockázatot jelentő feladatra és igy kerül Valparaisoba, majd Santiagoba s innen van névbejegyzése a santiago-dechilei Biblioteca Nacionalban. Madarassy itt is a tudomány embere maradt. Utját azonban folytatta sok-sok kalandon keresztül.

— Öt napi fáradság után — irja *„Eldorádó"* cimü munkájában — Copiápa városán keresztül, hol öszvéreket váltottunk, Altacama vidékére értünk, mely már határos Boliviával. E szegényes és majdnem lakatlan vidék területe magas fennsik és annyira vizszegény, hogy gyakran naponta át szomjaztunk. Nemcsak falvakat, de egyes házakat is alig láttunk, az emberek többnyire elhagyatott, kiaknázott ezüst-, réz-, vagy sóbányákban tartózkodnak.

Atacama-sivatag a tudomány emberei előtt még alig volt ismeretes, mikor *Madarassy* odavetődött. Clements Róbert Markham nagynevü angol geografus, a kichua-nyelv első filologusa járt itt és adott leirást 1856-ban „Cusco and Lima", majd „Travels in Peru" cimü munkáiban, de részletesen elsőnek a guayaqili francia vicekonzul, a későbbi párisi egyetemi tanár, Illimani első megmászója, az osztrák Charles *Wiener* ismertette ezt az ércekben, sóban és vulkánokban egyaránt gazdag, növényzetben és vizben pedig oly szegény fennsikot 1879-ben „Perou ta Bolivia" cimet viselő hatalmas kötetében. Madarassy tehát igen vad és alig ismert vidéken járt.

— A hetedik napon egy este egy ilyen emberlakta bányaüreg előtt nyergeltünk le — irja tovább — és legeltettük öszvéreinket, midőn váratlanul tizenegy fegyveres rabló rohant ránk. Nem is gondolhattunk védelemre, oly hirtelen körülvettek. Fegyvereinktől, pénzkészletünktől, óráinktól, gyürüinktől megfosztottak; ruhanemüinket és öszvéreinket azonban meghagyták, no meg az én rovarokkal telegyüjtött dobozaimat is. *Ezek a dobozok segitettek ki később is a pénzzavarból.*

— A tengerpart felé tartottunk és csakhamar beértünk Papózba, egy kisebbrendü kikötővárosba, melyet leginkább só- és salétromszállitmányok végett keresnek fel a kereskedőhajók. Titika, a szolgám, e városban perui, avagy boliviai konzult keresett, akiktől pénzt akart kölcsönözni az utra, de bizony a konzult nem találta s igy kénytelen volt öszvérét áruba bocsátani és rászánni magát a gyaloglásra.

Az Alföld szegénylegényei

Ilyen és ehhez hasonló kalandok érték *Madarassy* Lászlót, aki végül is rájött, hogy eddigi tanulmányai alapján *nem perui kémnek indult*. Nagy üggyel-bajjal hazavetődött és folytatta irodalmi munkálkodását. 1887-ben az Akadémia kiadja az „Örökösödési köteles részről" szóló értekezését, majd „Ráday Gedeon, a szegedi kormánybiztos" cimen egy háromkötetes regényt ir *az Alföld legendás szegénylegényeiről*. A következő évben, 1888-ban három kötet elbeszélés-sorozatot dob ki a könyvpiacra, melyek a *„Bundás báró"*, a *„Kastély réme"* és *„Tul az óceánon"* cimeket *viselik*. Most már csak szépiró lett. Egymás után jelennek meg ifjusági munkái. Vagy husz kötetre való ifjusági regényt, elbeszélést irt sok-sok tanulsággal kispesti magányában. Ideköltözött ki a város zajából, tülekedéséből, csalódottságaiból, hogy nyugodtan adhassa magát át az irodalomnak.

Sokat buzgólkodott, bábáskodott Kispest alapitásánál. A közösségnek egész amerikaias utcarendezése csak az ő műve lehetett, mert Amerikát nem járt ember idehaza sehol nem láthatott olyan várostervet, vagy épitkezést, mely a városrendezésből a célszerüségi szempontok és fejlődési lehetőségek racionalizmusa részére kizárja a térhatásokat. Latin-Amerikában minden közület éppen olyan kváderrendszerrel épült, mint Kispest. *Résztvett a hivatalos község szervezésében is. 1889-ben egyhanguan Kispest jegyzőjévé választották* és ebben a minőségében halt meg 1893 október másodikán az őslakók mély gyásza mellett.

Pestnek ebben az amerikaias elővárosában is szerették ezt az örökké lázas, tevékenykedő, nagyműveltségü embert. Művészetének, tudományának tisztelői lanttal és ciprussal ékes obeliszket emeltek sirjára. A hivatalos község megfeledkezett munkásságáról, pedig megérdemelte volna az érdemes nótárius, hogy sirjára rávéssék a *„Tavaszi pillangók"*-ban megénekelt epigrammát.

Ács Tivadar.

Meleg pongyolák, pizsamák, kötöttáruk
nagy választékban
SZÉKELY JENŐ IV., Petőfi Sándor-utca 9.

Biztos siker
gyors eredmény,
ha hirdet a
Nemzeti Ujságban

Megjelenik havonkint egyszer

Egyes szám ára 50 fillér

Előfizetési ára egy évre 5 pengő

a könyv

II. évfolyam, 1. szám
1935. január hó

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, V. ker.,
Dorottya ucca 9

Távbeszélő 87-1-12

Magyar könyvkiadók és könyvárusok szemléje

MAGYAR KÖNYVKIADÓK KIRAKATA

ATHENAEUM

✷

Heinrich Mann

Nehéz élet

✷

A Kétpengős-sorozat legujabb kötete

Dr. Magyary Zoltán:

Amerikai államélet

Az Amerikai Egyesült Államok bármely szempontból való tanulmányozásának kiinduló pontjául szolgál ez a hézagpótló mű és kitünő áttekintést nyujt Amerika közigazgatási berendezéséről.

Ára **6** pengő
Kötve **8** pengő

Kir. Magy. Egyetemi Nyomda

Az új olasz regényirodalom remekei!

BACCHELLI:
Szenvedélyes házasság
BONTEMPELLI:
Világszép asszony Adria
BORGESE:
Élők és holtak
DELEDDA:
Jó lelkek
MARPICATI:
Haditörvényszék
PIRANDELLO:
Mattia Pascal két élete
ROCCA:
Az orkán
TOZZI:
Három kereszt

Franklin-Társulat

Káldor-ujdonság

Földes György

Bocskay angyalkái

E történelmi regény a XVII. század első tizedébe viszi az olvasót. Háttér a magyar történelem legizgalmasabb szakasza, amidőn Rudolf császár, Báthory Zsigmond és Achmed szultán rémuralma között a szétdarabolt, végveszélyben forgó országnak Bocskayban megmentője akad

Vászonkötésben
3.20 P

MOST JELENT MEG!

A M. T. Akadémia hivatalos helyesírási szabályai alapján, a nyomdai helyesírás feltüntetésével szerkesztette

DR. BALASSA JÓZSEF

16⁰ zsebalak, 226 oldal. Vászonkötésben 3 pengő

LINGUA KIADÁS

Légi-háború 1938-ban

Regény a közeljövő légi-háborújáról, kitünő tehetségü szakember tollából

Irta
HELDERS őrnagy

Fordította:
VITÉZ SZENTNÉMEDY FERENC

ÁRA 3.60 PENGŐ

MADÁCH KÖNYVKIADÓ
VII., KÁROLY KIRÁLY-ÚT 19

A NOVA UJDONSÁGAI

NOVA

Most jelent meg
KERÉKY ANNA MÁRIA
Egy férfi aki nem akar
Kötve 2 pengő

Január végén jelenik meg
MAURICE DEKOBRA
A csábító
Kötve 2 pengő

JOSEPH ROTH
A Radetzky-induló
Kötve 3.60 P

Február közepén jelenik meg
HANS FALLADA
Volt egyszer egy gyerekünk
Kötve 4.80 P

A PANTHEON
JANUÁR 25.-I UJDONSÁGAI
„JÓ KÖNYVEK" SOROZATBAN

Traven
A fehér rózsa

Egy nagy olajtársaság kiméletlen harca az ősi birtokhoz ragaszkodó mexikói indián farmer ellen, a birtokában lévő olajmezőkért

Fűzve 1.50 P, kötve 2.40 P

„PANTHEON PROPAGANDA"
sorozatban

Kellermann
A Schellenberg testvérek

Az évekkel ezelőtt legnagyobb könyvsikert elért és hosszú ideje elfogyott regény új, első kiadása

Kötve 2.80 P, bőrkötésben 4.50 P

HATALMAS SIKER!

ILLIK TUDNI

MODERN MAGYAR KISLEXON

Minden létező lexikon pótkötete. Sportlexikonnal kiegészítve

Vászonkötésben
6.40
pengő

Rózsavölgyi és Társa

HERCZEG FERENC
új regénye

Ádám hol vagy?

Ára **4** pengő
Vászonkötésben **6** pengő
Amatőr félbőrkötésben **8** pengő

SINGER ÉS WOLFNER
KIADÁSA

Páratlanul eredeti munka

A játékkaszinók szélhámosai

A baccarat, chemin de fer, trente et quarante, roulette és boule csalásai

Irta:
Dr. Schreiber Dániel
m. kir. rendőrkapitány

105 fényképpel rajzzal és táblázattal

Ára:
6 P

Szerző kiadása
(Földes Ede bizománya)

ARS HUNGARICA
MŰVÉSZETI KÖNYVSOROZAT

1. **Bernáth Aurél** (Irta Genthon István)
2. **Egry József** (Irta Ártinger Imre)
3. **Szőnyi István** (Irta Fenyő Iván)
4. **Ferenczy Noémi** (Irta Tolnai Károly)
5. **Medgyessy Ferenc** (Irta Farkas Zoltán)
6. **Derkovits Gyula** (Irta Ártinger Imre)
7. **Czóbel Béla** (Irta Kállai Ernő)

Egy-egy kötet ára, 33 egészoldalas képpel, vászonkötésben **6** pengő

✷

Főbizományos
Somló Béla, Budapest

Beszélgetés Hekler Antallal

a Magyar Művészet Történetéről és a modern művészettörténet új szempontjairól

A magyar történelemtudomány a háború óta nagy átalakuláson ment át. Uj irányzat, új nevek serege került előtérbe. *Győzedelmeskedett az ú. n. szellemtörténeti iskola.* A történetíró nem az adatok felsorolását, az események sorrendben-elmondását tekinti feladatául, nem szorítja magát a gazdasági materializmus korlátai közé, de nem is hagyja magát a hazafias romantika ábrándjaitól vezérelni, — hanem, a részletkutatás megbízható adataiból a nagy összefüggéseket, a szellemi mozgatóerőket igyekszik kiolvasni.

«*Történelmi dinamikai erőknek*» *nevezi ezeket az esemény-alakító tényezőket Hekler Antal professzor.* Amit *Hóman* Bálint és *Szekfű* Gyula a történetírás terén kezdeményezett, azt az irányt követi a budapesti egyetem kiváló művészettörténésze a művészettörténet terén. Közel ötven munka jelzi eddigi működését. A rábízott egyetemi szemináriumban új korszakot teremtett: tanítványai az ő ösztönzésére a magyar művészettörténet eddig ismeretlen fejezeteit tárták fel. (Kaposi József, Pigler András, Révhelyi-Réh Elemér, Balogh Jolán stb.)

Az Egyetemi Nyomda kiadásában eddig három műve jelent meg: *Az antik művészet, — A középkor és a renaissance művészete* és *Az újkor művészete.* Ez a sorozat most betetőzést nyert legújabb és magyar szempontból legfontosabb művével: *A magyar művészet történeté*-vel.

Felkerestük ebből az alkalomból Hekler Antalt és megkértük, ismertesse néhány szóban a magyar könyvkereskedők előtt új könyvének lényegét, szándékát.

— «A magyar könyvkereskedőknek sokat köszönhet minden író, minden tudós és bátran mondhatom, az egész magyar kultúra. Ezért őszinte örömmel állok *A Könyv* rendelkezésére. Az áttekinthetőség kedvéért négy pontba foglalom össze, mit tekintek fontosnak könyvemben:

1. *Kis terjedelmű könyvet akartam írni.* Olyant, amely már terjedelménél, kezelhetőségénél fogva is alkalmas az olvasóközönség széles rétegei igényeinek kielégítésére. A Magyar Művészet Története 240 oldal terjedelmű, 150 képpel. De ebbe aztán igazán belé van sűrítve a magyar művészet élete egy évezreden át.

2. *A feldolgozott emlékanyag igen nagy részben legújabb kutatások eredménye.* Hazánk műemlékei még ma is, amikor pedig számtalan új emlék került fölszínre, rengeteg meglepetést tartogatnak. Könyvem minden fejezetében az emlékanyag bővítésére törekedtem. Igy nyer előkelő helyet a pompás 13. századbeli *türjei prépostsági templom,* így vonul be legbecsesebb értékeink közé az eddig ismeretlen, gótikus *zalaszentgróti fa-Madonna,* a dunántúli kisebb helyek remek barokkja és még annyi más szebbnél-szebb alkotás. Én, aki eredetileg a klasszikus archaeológiával foglalkoztam, most autón, fényképezőgéppel kezemben, bejárva az országot, valósággal szerelmese lettem a magyar művészetnek! Intézetemben csak magyar problémákkal foglalkozunk. És addig nem nyugszom, míg össze nem gyüjtjük a magyar műemlékek tökéletes, hiánytalan fényképgyüjteményét!

3. *Ha magyar művészetről beszélek, ezt nem faji, vagy nyelvi értelemben teszem. Szerintem csakis a földrajzi és történeti sorsközösség lehet döntő.* Nemzeti értelemben fogom fel a magyar művészet fogalmát: beleértem a hazánk területén élő mindazon népek művészetét, melyeket a sorsközösség magasabb egységbe forrasztott össze. *Nem a név, vagy a felírás a kritérium, hanem a történeti és földrajzi idegyökerezettség.* Vitathatatlan tény az, hogy az alkalmilag idehívott idegen mesterek alkotásai — a középkor lombard és francia, a renaissance olasz, a barokk-kor délnémet-osztrák építészei, szobrászai, festői a magyar megbízók irányító lelkisége révén intengráns részeivé lettek a magyar művészeti kultúrának. Ez gyakran csodálatos eredményeket szült. *Thalherr bécsi kamarai építész, gyönyörű pozsonyi paloták mestere, egy szót sem tudott magyarul, de leánya, Jozefa, Toldy Ferencnek, a magyar irodalomtörténet atyamesterének anyja lett és Toldy Ferenc, saját szavai szerint, izzó magyarságát édesanyjától örökölte.* A magyar főúri és főpapi mecénások hatása alatt a külföldről származott, néha évtizedekig itt élő mesterek magyarruhás szentekkel népesítették be az égboltot. És a 19. század elejének reformkora elképzelhetetlen lett volna a sokáig nemzetietlennek tartott barokk szellemi előkészítése nélkül...

4. A magyar művészetet nem tekintem zárt területnek, hanem mindig beállítom a külföldi kapcsolatok szövevényes rendszerébe. Éppen az európai vonatkozások teszik művészetünket a nyugati műveltség honosává. És nem kell félnünk az összehasonlítástól: kiderül belőle, hogy műemlékeink semmiben sem maradnak el a külföldi országoké mellett és Európa sokat köszönhet a Kelet felé kitolt végterület magyar alkotó erőinek.»

Az ujságok és folyóiratok bizonyára hónapokon keresztül foglalkozni fognak Hekler professzor könyvének feltünéstkeltő, modern szempontjaival...

Ny. K. J.

Tallózás az ujabb zeneirodalomban

Magyaros romantikus zenénk forrásainak föltárásában évről-évre jelentősen továbbhalad *Major Ervin dr.,* a Nemzeti Zenede könyvtárosa. Az 1800 körüli idők magyar zenéjének alapos megvilágítása után *„Liszt Ferenc magyar rapszódiái"*-nak (Stádium), majd Brahms magyar táncainak forrásait kutatta fel (*„Brahms és a magyar zene"* Arany János Nyomda, 1933.). Rengeteg káros balítélet eloszlatására alkalmas az a műve, melyben a „magyar nóta" eredetiségének problémáját világítja meg: *„A népies magyar műzene és a népzene kapcsolatai"* (Stádium). Major régi munkaprogrammjába harmonikusan olvad bele a csak imént megjelent kitűnő forrástanulmány *„Fáy András és a magyar zenetörténet"*-ről. Irodalomtörténetünk számára éppoly kevéssé nélkülözhető ez a kiegészülés, mint a szorgalmas tudós egykori *Verseghy*-tanulmánya.

Bartók Bélában nemcsak a jelenkor egyik legnagyobb zeneszerzőjét, de aligha kisebb jelentőségű folkloristáját is birjuk. Nem csoda tehát, ha a kiváló mester egy-egy irodalmi megnyilvánulása is mindig szenzáció erejével hat. A Rózsavölgyi-cégnél 1931-ben megjelent *„Cigányzene? Magyar zene?"* c. tanulmányában könyörtelenül érvényesíti Bartók a magyar népdal jogát azzal a sokféle dilettantikus felületességgel szemben, mely még napjainkban is kisért és megnehezíti, hogy a bel- és külföld tiszta képet nyerhessen népzenénk szűzi szépségű kincseiről. *„Népzenénk és a szomszéd népek népzenéje"* (Somló Béla kiad. Népszerű zenefüzetek, 3. sz.) címen kapjuk Bartók egyik legjelentősebb írását, az összehasonlító népdalkutatás magyar *standard work*-ját. Bartók itt ismét annak az új Magyarországnak bajnokaként jelentkezik, melynek körvonalai napjainkban kezdenek mindjobban kialakulni *Szekfű* Gyula, a szegedi fiatalok, az erdélyi szakírók, stb. írásainak tudományos szellemében. Ez a szellem azé a nemzeté, mely a sors legnagyobb megpróbáltatásaival a maga hamisítatlan, illúziómentes igazságait és elvitathatatlan örök értékeit állítja szembe.

Számos fölfedező és a magyar zenetörténeti kutatásnak új utat vágó eddigi tanulmányát foglalja röviden össze *„A magyar zene története"* c. munkájában (Somló Béla kiad. Népszerű Zenefüzetek, 2. sz.) kitűnő tudósunk, dr. *Szabolcsi* Bence. Ez a pillanatfölvételszerű, művészi alapvetés mintegy munkája közben készti vallomásra a történészt, ki mindegyik korról csak annyit mond el, amennyi abban leglényegesebb és legjobban fekszik szívén a kutatónak. A szinte vallomásszerűen közvetlen munkán rajta van még a friss eredmények melege. Már csak ennyiben is emlékeztet a geológiai fejlődés vulkáni állapotára: az alakulatok még nem mindenütt véglegesek, de ami valaha is válhatik majd belőlük, az *mind* benne van már puha anyagukban.

Mint Bartók új néprajzi és Szabolcsi történeti műve, *Molnár* Antal gyermeklélektani munkája *„A gyermek és a zene"* is a *Népszerű zenefüzetek* sorozatban jelent meg. A füzet igen meleg fogadtatásra talált úgy a sajtó, mint a közönség részéről. Uj nyomokon járnak a szerző *operaismertetői* (Verdi: „Trubadur", „Rigoletto" és Mozart: „Don Juan", Singer és Wolfner, valamint összefoglaló zenekultúrfilozófiai műve *„A zenetörténet megvilágítása"* (Attila-nyomda).

Értékes gyarapodását jelenti zenei irodalmunknak a Magyar Irodalmi Ritkaságok (szerk. Vajthó L.) 7. számaként megjelent füzet: *Péterfy* Jenő, nagy esztétikusunk *„Zenekritikái"*, melyeknek csak kis része foglalt volt helyet a Kisfaludy-Társaság háromkötetes Péterfy-kiadásában. (Kir. M. Egyetemi Nyomda). Ugyszintén érdekes írás *Dostler* Gábor füzete *„Relativitás és egy zenei határjelenség"* (a kánon filozófiája szerző kiadása). Pedagógiai téren hézagpótló, tehát nagyon ajánlható *Hermann* László és *Korik-Jónás* D. műve *„A fúvószenekar és hangszerei"* (Rózsavölgyi és Társa), *Molnár* Imre dr. fonetikai és gégefiziológiai munkája *„A hangképzésről"* (Egri Nyomda), *Dobó* Sándor zeneelméleti összefoglalása *„Az összhangzattan alapfogalmai"* (Az „Élet" kiadása) és *Szögi* Endre énekmódszertani és lélektani dolgozata *„A polgári iskolai énektanítás vizsgálata* (Prometheus-Nyomda, Szeged, 1934, 11. l.).

Ujszerű, eredeti kísérlet és ezért nagyon figyelemreméltó *dr. Mosonyi Dezső* szombathelyi főorvos könyve: *A zene lélektana új utakon.* (Somló Béla kiadása.) A szerző a lélekelemzésből indul ki és az egész pszichoanalitikai és zenei irodalomban elsőnek alkalmazza a lélekelemzés módszerét és fogalmait a zenére alkalmazni. Könyve a sajtóban nagy visszhangra talált, a bírálók egyhangúan elismerik szempontjainak merész újszerűségét és a szerző alapos tudását.

A *német* könyvpiac magyar értékű zenei könyvei közül fölemlítendő *Kókai* Rezső alapos tanulmánya *„Franz Liszt in seinen frühen Klavierwerken"* (F. Wagner, Leipzig), melyben fiatal esztétikusunk Liszt döntő pályafordulatára fordítja a zenetudomány teljes üzemű reflektorát, és *E. von der Nüll* német tudós alapos, de kissé skolasztikus műve „Béla Bartók" (Az új zene morfológiájához", Mitteldeutsche Verlags-A.-G., Halle a. d. S.)

Molnár Antal.

Ranschburg Gusztáv jubileuma

Ranschburg Gusztáv, a magyar antikváriusok előkelő szerepet betöltő nesztora, a Magy. Könyvkiadók és Könyvkereskedők Országos Egyesületének társelnöke, e hóban tölti be könyvárusi működésének 50. évét. A ritka jubileumra, melyet az Egyesület is méltóan meg óhajt ünnepelni, legközelebb visszatérünk.

— **Személyi hír.** Az Athenaeum igazgatósága *Erényi András*t és *Sárközy Györgyö*t cégvezetővé nevezte ki. Szívből gratulálunk!

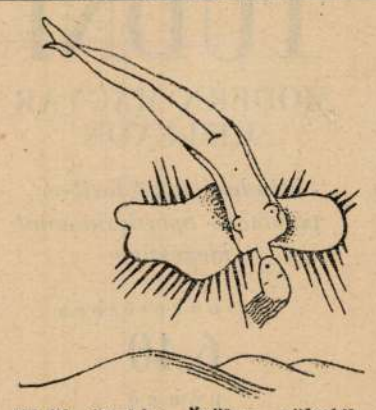

Török Sophie: Örökre születtél *című, a Magyar Bibliofil Társaság által kitüntetett verseskötetéből. Kozma Zsuzsa rajza. (Nyugat kiadás.)*

Műemlékek Orsz. Bizottsága Bp
Rákos-u 10.

UNGARISCHE KUNSTGESCHICHTE

VON

ANTON HEKLER

VERLAG GEBR. MANN · BERLIN

KILIÁN FRIGYES UTÓDA
m. kir. egyetemi könyvkereskedése
Budapest, IV., Haris-bazár 2.
Telefon: 1-882-36.

PREIS RM 6,50

Heiligenkopf vom Hochaltar der Kirche der Englischen Fräulein, Budapest

Die erste ungarische Kunstgeschichte in deutscher Sprache, Überraschung und Anregung für jeden kunstgeschichtlich Interessierten, bietet dieses Buch dem Leser Freude und Genuß. Es handelt sich nicht nur um eine Zusammenstellung der Denkmäler, sondern um eine reich bebilderte Darstellung der ungarischen Kunstentwicklung von der Landnahmezeit bis zum Beginn des Klassizismus am Ende des 18. Jahrhunderts.

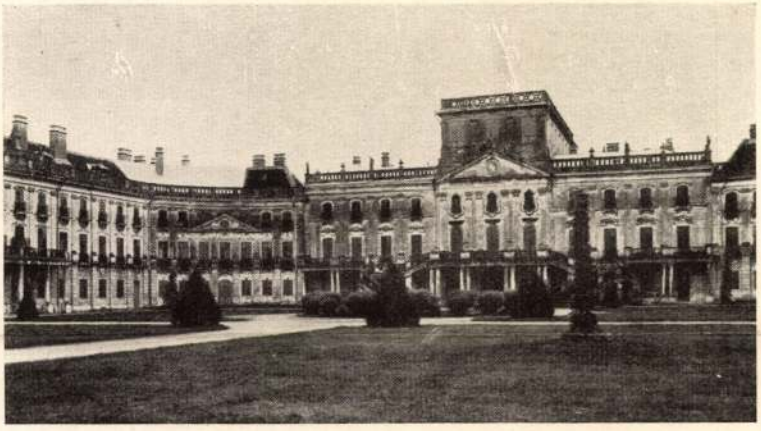

Schloß Eszterháza

Über die ungarische Kunst ist in den kunstgeschichtlichen Handbüchern leider nur sehr wenig zu finden, obwohl sich gerade in Ungarn eine Fülle von herrlichen und bedeutsamen Denkmälern aller Stilepochen bewahrt hat.

Für jeden Besucher Ungarns ist dieses Buch ein unschätzbarer Führer, die vielen Abbildungen eine prächtige Erinnerung an die Eindrücke, die ihm dieses schöne Land gegeben hat.

Ein mehrsprachiges Ortsregister erleichtert die Benutzung, ein besonderer Abbildungsnachweis gibt eine Übersicht über alle im Text erwähnten Kunstdenkmäler, die nicht in diesem Buch wiedergegeben sind.

Heimsuchung aus Tópatak
Budapest, Museum der Bildenden Künste

Inhalt: 124 Seiten Text und 159 Abbildungen auf 72 Kunstdrucktafeln.
In Halbleinen gebunden, im Format dieses Prospektes, Preis RM 6,50.

Zu beziehen durch jede Buchhandlung

KILIÁN FRIGYES UTÓDA
m. kir. egyetemi könyvkereskedése
Budapest, IV., Haris-bazár 2.
Telefon: 1-882-36.

Hekler Antal

Új Magyarság 1940 márc. 5.

Hekler Antal meghalt

A magyar tudományos világot ismét nagy gyász és veszteség érte: *Hekler* Antal, a budapesti egyetem bölcsészettudományi karának professzora, az európai hírű művészettörténész vasárnap hajnalban 58 éves korában váratlanul elhunyt.

Hekler Antal 1882-ben Budapesten született. Középiskolái elvégzése után a budapesti tudományegyetem jogi karára iratkozott be, s ott államtudományi doktori diplomát szerzett, egy évvel később pedig a müncheni egyetem filozófiai karán a nagyhírű Adolf Furtwänglert hallgatta már. 1907 novemberében a klasszika archeológiából *summa cum laude minősítéssel doktori szigorlatot tett,* majd a Nemzeti Múzeum szolgálatába lépett, s 1914 tavaszán már az antik plasztikai gyüjtemény vezetője lett. Az egyetemen magántanárrá habilitálták és *1918 szeptemberében nevezték ki nyilvános rendes professzorrá.*

Az ifjúság nemzeti irányú megszervezésében jelentékeny részt vett, s a Turulszövetségnek primus magistere volt. A filozófiai fakultáson a dékáni és prodékáni tisztet viselte, közben pedig fáradhatatlanul munkálkodott a művészettörténet buvárlásában. Egész sor külföldi múzeumban végzett eredményes kutató munkát, de *legjelentősebb felfedezései az athéni múzeum anyagához fűződnek,* amelynek raktárából nagyfontosságú és felbecsülhetetlen értékű portréfejek egész sorát: Platon, Arisztotelesz, Homeros, Menandros, stb. hozta napfényre. Ő szervezte és vezette a breslaui magyar hetet s a külföldi egyetemek és tudományos intézetek meghívására számos előadást tartott. A Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja volt, de a hazai és *külföldi tudományos és kulturális egyesületek egész sora is megtisztelte tagságával.*

Tanulmányai, tudományos dolgozatai egész könyvtárt töltenek meg, de különös szeretettel foglalkozott a magyar művészet kérdésével. Utolsó éveiben szinte kizárólag ez a témakör érdekelte, s *e téren a legjelentékenyebb érdemeket az ő javára írhatja a magyar tudományos élet.* Egész tudományos és erkölcsi súlyával a külföld előtt is rámutatott a magyar művészet alapvető sajátságaira, területi és népi jellemvonásaira, az *Ungarische Kunstgeschichte* című művében, s ezeket a szempontokat még hatékonyabban sürítette abban a dolgozatában, amelyet a Baedeker-vállalat Magyarországról szóló kötete elé bevezetésként irt.

Alkotó ereje teljében ragadta el a hirtelen halál *Hekler* Antalt, s ezért nagy veszteség távozása az egész nemzetre.

Hekler Antalt *kedden, március 5-én délután négy órakor temetik a Kerepesi-úti temető halottasházából.* Az engesztelő gyászistentisztelet március 6-án délelőtt 9 órakor lesz az Egyetemi-templomban.

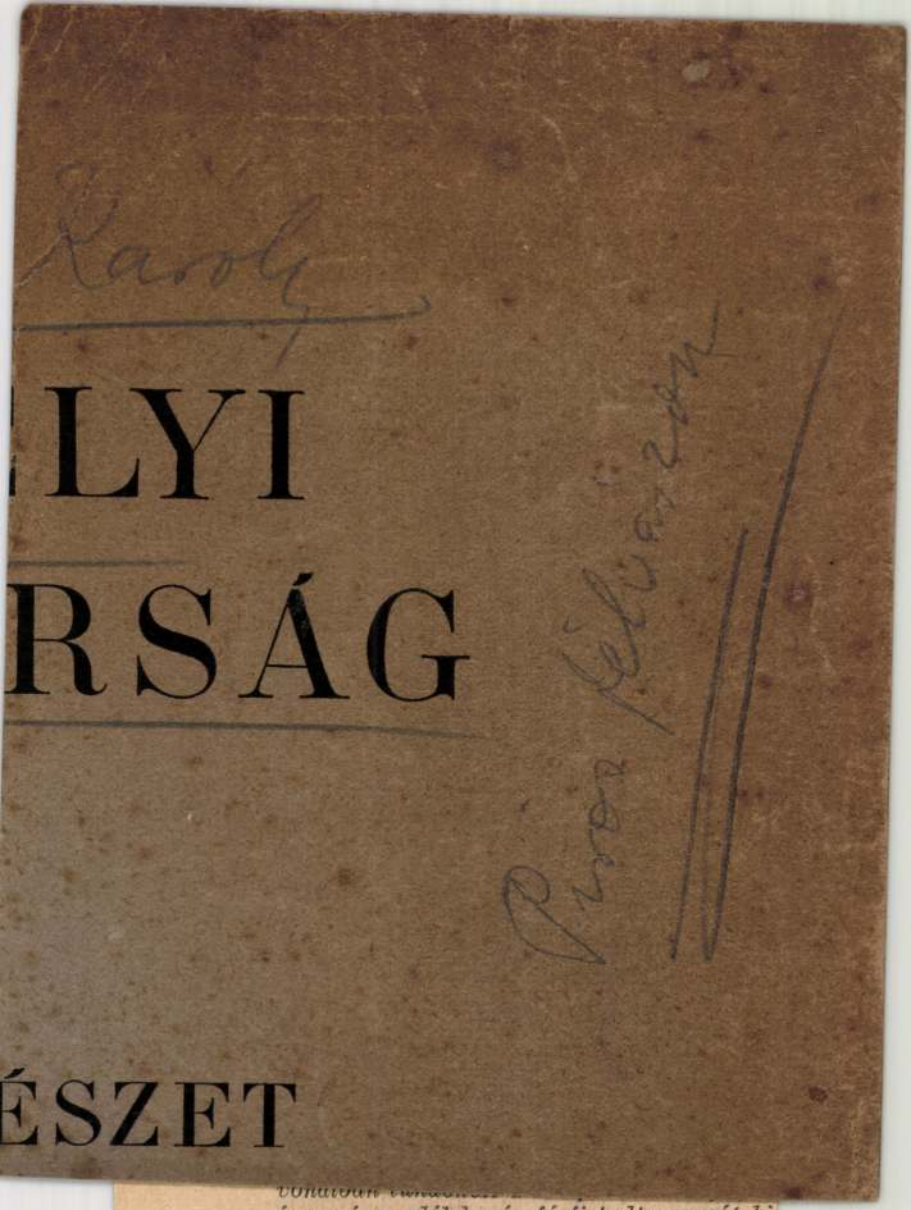

LYI

RSÁG

ÉSZET

és varázsa alól kevés férfi tudta magát ki-
vonni. De egyiknél sem tapasztalta azt az
áhitatos tiszteletet, amivel ez a fiú közel-
ledett hozzá. Most, különös, ellágyult han-
gulatában az jutott eszébe, hogy életé-
örökre hozzákapcsolja ... Igaz, a fiú nyolc
tíz évvel fiatalabb, mint ő, de ebből nem
lehet baj, hisz ő még mindig ragyogó jelen-
ség, legfeljebb harmincnak látszik és hu-
szonötnek mondja magát ...

Tovább szőtte ábrándjait. Vesz egy hajó
és együtt fognak pár évig csavarogni a
tengeren, mint Jack London. Aztán vásá-
rolnak valahol egy farmot és távol lármá-
rendezőktől, intrikus elbizakodott sztárok-
tól, reklámfőnököktől, divattervezőktől
élik a csendes, elégedett emberek életét.

Jókedvűen ment másnap a studióba, aho
új szerep várta. A filmszüzsé szerint egy
szerelmében csalódott nő történetét kellet
eljátszania. Folytak próbák napról-napra
és ő azzal a boldog tudattal fogott a sze-
rep kialakításához: ez lesz az utolsó filmje

Egyik nap, amint éppen hazafelé
készülődött a studióból, az egyik festett
kulissza mögül ismerős hang ütötte meg
fülét. Nesztelenül megállt. A máskor lágy
hang most gúnyosan, nyersen kacagott:

— Képzeld, kis Mary, ez az öregedő nő
azt akarja, hogy vegyem el feleségül!
Hogy hagyjam ott a filmezést és éljek
egyedül neki valahol egy virginiai farmon.
Nevetséges gondolat! A karrierem elején

S Z E M L E

Hekler Antal.

Február 11-én tartotta meg Hekler Antal professzor székfoglalóját immár mint rendes tag, a Magyar Tudományos Akadémiában.

Érdemes, tudományos pálya érdekes állomása ez a székfoglaló, melyre nemcsak az előadó személyes értékeire való tekintetből, de a nemzeti érzés magasabbrendű szempontjaiból is fel kell figyelnünk.

Hekler Antal már régen súlyos szavú polgára a magyar tudományos világnak. Előkelő útlevéllel érkezett: Adolf Furtwänglertől nyert doktori diplomájával. Azonban már első reprezentatív megnyilatkozása kimutatta, hogy nem kíván ennek az útlevélnek előnyeivel élni. A görög és római arcképszobrászatról írt monumentális könyve érettszemléletű, önálló gondolkodás, értékes szempontok felett rendelkező független tudósnak mutatja őt, aki töretlen utakat kedvel s érez magában erőt arra, hogy ezeket meg is járja. *A szobrászati stílus problémái* c. műve elsőnek értékesíti itthon a művészettudomány újabb módszereit s a hazai és külföldi, főként ókori művészeti anyag kapcsán írt számos rövidebb, hosszabb, de mindig magvas tanulmánya a tudományos magyar stílus fejlődésében is döntő jelentőségű.

Mint a Magyar Nemzeti Múzeum, majd később a Szépművészeti Múzeum őre, tevékeny részt vett a tárak újjárendezésében s az anyag újabb szempontok szerint való felülbírásában. A Szépművészeti Múzeum antik gyüjteményéhez írt katalogusáról a külföldi kritika szinte egyhangúan mint mintaszerűről emlékezett meg. Pheidiasról, Michelangelóról irott hatalmas monografiái csakúgy, mint folyóiratunk könyvtárában megjelent Leonardo könyve, jól ismertek a hazai közönség előtt — méltatni ezeket szószaporítás lenne.

Múzeumi működése után a budapesti egyetemen lett tudományának professzora s mint egyetemi tanár több mint másfél évtizede foglalkozik szép eredménnyel, iskolát teremtve az újabb magyar művészettörténész nemzedék nevelésével és továbbképzésével.

Legújabban a Könyvbarátok Szövetségének kiadásában jelent meg négy tartalmas kötete a művészetek történetéről, melyek mindegyike meg-megújuló sikert hozott szerzőjének. E sokrétű és szétágazó munkásság mellett mindvégig hű maradt első témájához is s alig néhány éve, világraszóló sikert hozott számára az eddig ismert legjobb Platon-portré felfedezése s ennek alapján Platon ülőszobrának rekonstruálása.

Tudományos működése során a legkülönfélébb nemzetek tudományos társaságai választották tagjukká s hívták meg előadások tartására.

Gazdag eredményekkel ékes, szorgalmas munkást jutalmazott Akadémiánk akkor, mikor Heklert rendes tagjai közé választotta. Hekler pedig ezt a jutalmat nemes és előkelő hálával viszonozta. Mert, ha eddig büszkén magyar tudósnak vallotta is magát, figyelmét, erejét mégis a messze korok és messze képek művészetének kutatása vette igénybe. Dicsőséget hozott a magyar tudományos világra, de a magyar világ felfedezésében csak közvetve, mint ösztönző, tanítványain keresztül vett részt.

Napkelet 1935, márc 1.

lények beszélgetését írja le és hogy kéteshírű házak történetéről beszél. Irói passzió ez nála, oly alkalom, amelyben alaposan kiélheti a maga Eastendségét. Neki a nyomor különös izgalom. Szörnyű és beszennyező valami, — de éppen ezért. A detektívregény egyszerű idegremenő hatása kevés neki. Több kell : meg akar botránkoztatni, fel akar háborítani, kéjes részletességgel festegeti úgynevezett «naturalista» jeleneteit, elsüllyedt lányok sorsát, bestiális gangsterek ördögi aljasságait. És ez az, ami az amerikai közönség egy részének már jobban kell, mint a rózsaszín hollywoodi happy end. Ebben legalább megvan az a lehetőség, hogy ez így, ahogy van : igaz. Valóban megtörtént és valóban így történik. És ez nemcsak az idegeket izgatja fel, hanem elárad az egész emberben, megingatja és alapjában ingatja meg a tiszta élet lehetőségében való hitet. Goldék tudják, hogy ez a rentabilisabb : «naturalista» regényt írni : minél több szűk utcával, minél nyomorultabb emberekkel, minél magányosabb, szerencsétlenebb lényekkel ; minél nagyobb közönnyel a tárgy iránt, úgy tüntetve fel, mintha itt az író igazán nem változtat semmit a tényeken, a maga teljes valóságában tárja fel az udvari lakásokba zsúfolt családok étvágyrontó «belső» életét. És hogy itt aztán humanitásról nem lehet szó, az magától értetődik. Amiről szó van, az éppen az ellenkezője : az öröm afölött, hogy van nagy városi szenny és el lehet merülni benne.

Hamvas Béla.

Tanítás nevelés nélkül nemcsak fél, hanem káros munka.

PAULER.

* * *

Nem azok az emberek vitatkoznak legtöbbet, akiknek legmélyebb a meggyőződésük. PAULER.

* * *

Minél mélyebb a lelki élet, annál nagyobb támadási felületet nyujt a szenvedésre. PAULER.

* * *

Nincs olyan élet, amely etikai szempontból értéktelen volna, mert az élet mindaddig értékes, amíg alkalmat nyujt a kötelesség teljesítésére.

PAULER.

* * *

Ugyanazt az embert, akit nagy uralkodónak ünnepelnek, mert tervei korszerűek lévén sikerülnek, ugyanazt mint lázadót ítélik el, ha tervei, mert ezek korszerűtlenek, nem sikerülnek.

Változások könyve: LAUTSE.

* * *

A növény csak úgy tud a maga teljes pompájában kibontakozni, ha gyökere a sötétben marad. A lelki élet tudattalanban gyökerező rétegeinek megvilágításával megtörjük az ösztönösen nyugvó élet nagy vonalát, önmagából jövő biztonságát. KEYSERLING.

Hekler most hazatért. Már utolsó könyve a magyar művészetnek volt szentelve s már ebben is nemvárt újságok tömött asztagát mutatta meg közönségének, de akadémiai székfoglalója volt az igazi színvallás. Ez a másfélórás előadás, mely az ismeretlen elsőrangú emlékek fényes sorozatával és a hozzájuk fűződő adatok lélekzetet elállító gazdagságával elárulta, hogy Hekler csöndben ugyan, de hosszú, lelkes és főleg eredményes munkát végzett a hazai, — a magyar művészetet illetően is.

Hekler most hazatért. A magyar ugar feltörésében verítékezik és mi tiszta örömmel látjuk őt új, önként vállalt feladatai között. Hisszük, hogy amit idáig láttunk és hallottunk, csak nyitány volt. Tömör, rövidrefogott nyitánya egy hatalmas, súlyos igazságokkal telt s gazdag gyönyörűséget igérő, életet megkoronázó műnek. —*s* —*l*

Színház.

Hat hónap.

Kóbor Tamás «különös története» a Nemzeti Színházban.

Hogy ez a történet miért «különös», arra maga a szerző vet fényt nyilatkozatában: «Szocietáson kívüli történet ez, mely lehetetlen abban a pillanatban, amelyben összehasonlítják a valóban megtörténőkkel vagy megtörténhetőkkel». Csakugyan nem tanácsos ilyen valósági alapon közeledni hozzá, mert akkor az «akik gyűlölik egymást: szerelmesek egymásba»-féle közhelyhez érkezünk meg. Az író a tisztességéhez az éhenhalás árán is ragaszkodó leány, meg az egyéni élményei alapján az egész női nemet megvető férfi szembeállításával inkább lélektani műhelytanulmányt végez, az érdekli, hogy a megbántottságában igazságtalanná keményedő ember (ilyen a lány s ilyen a férfi is) hogyan tisztulhat meg az önismeret útján, mely a bosszúvágyat is, az önzést is visszaparancsolja sötét odvába. A lány, ki a férfi durva megvetésére pisztolylövéssel felel, hatalmába kerül ennek, s a férfi nem juttatja bírói szék elé: maga ítéli el hat havi *jólétre*, hogy ennek leteltével visszalökje a nyomorba. A parancsszó-csinálta házúrnő azonban fokozatosan hitelt szerez a nőiség értékének, rávezeti a férfit multbeli érzéketlenségének fokozatos megismerésére s csak végül, amikor «büntetése» lejár, kívánná most már maga átvenni a büntetőbíró szerepét. De későn: időközben nemcsak a férfi önzésén lett úrrá, hanem a maga bosszúvágyán is: a két, tisztítótüzön átment lélek végre megértheti egymást.

A lélektani rajz az egészben helytálló, noha végigvitele inkább regényíró, mint drámaköltő tollára vall. A színpad mindúntalan az emberi kiteljesedés felé ragadná az alakokat, ilyenkor nehéz az író elvont síkjára visszaerőszakolnunk érdeklődésünket. Itt inkább érvek küzdenek egymással mint emberek. Ezért kap a párbeszéd is bizonyos perbeszéd-jelleget, különösen a végkifejletben, amikor a nő bosszúszomjának utolsó mozzanata már nem igazán meggyőző: úgy érezzük, inkább csak az írótól rárótt leckét mondja fel, semmint lelke és érzése szavát követi. Könyves Tóth Erzsébet, az új tag, igen nehéz feladatot kapott e nőalak rajzában. Az első felvonást minden szöveg nélkül kell végig játszania, holott kiviláglik, hogy eddigi színpadi gyakorlata leginkább beszédkészségét fejlesztette ki. Ezért tűnt ki legjobban a harmadik felvonás jól árnyalt dialó-

gusában. Tudása tiszteletreméltó, de lelki elmélyülésben még messze van művészetének első vonalától. Ódry játékfölénye, értelmi ereje felfedezésre nem szorul, de rá kell mutatni arra a mesteri mértéktartásra, amellyel szerelmének ébredését minden aláhuzigálás nélkül is tökéletes kifejezéshez juttatta. Uray és Gál egyéni kedvessége és színészi biztossága is nagy érték. A rendezés Tarján György sikerült munkája.

Ének a búzamezőkről.

Góth Sándornak és Relle Pálnak Móra Ferenc regénye nyomán írt színjátéka a Nemzeti Színházban.

Ha van újabb irodalmunkban regény, mely lényegében eposz-szerű: akkor Móra Ferencnek ez a legkitűnőbb alkotása bizonyára az. Mindamellett — mint a valódi, gazdag eposzok valamennyiében — bőven akad benne drámai fordulat, lelki feszültség, robbanásig sűrített levegőjű helyzet is. A regény dramatizálói ezeket kitűnő érzékkel rendre meglelték benne s építőmunkájukban tartópillérekül használták. Csak az erős középponti szerkezetet nem bírták megteremteni, aminthogy a regény maga sem a szálak összefogásával tárja elénk bőséges anyagát, hanem kényelmesen sorjáztatva halad előre, messzi távlatok felé mutat, néha éppen a misztikumba vész el.

Igy azután a színmű is voltakép két fejezetre tagolódik, melyet csak a hadifogságból hazatért, megsebzett lelkiismeretű parasztgazdának személye kapcsol egyvégbe. Ő maga csak az első fejezet végén lép be a drámába, hogy háború előtti családi életét a megbocsátás evangéliumi szellemében eltemesse. A továbbiakban azután második házasságának történetét kapjuk, mely a romboló lelki fertőzés fokozatos leküzdése útján vezet el a megbékélt véghez. Ezen a drámai tengelytörésen az átdolgozók csak lényegetérintő beavatkozással segíthettek volna, attól pedig visszatartotta őket a kegyelet. Becsvágyukat az sarkalta, hogy minél hívebben adják Móra történetét, minél hitelesebben a hangját. Ez az őszinte, igaz és zamatosan magyar hang szerencsésen meg is őrzi minden varázsát a színpadon, ahonnan Szeged tanyavilágának levegője árad felénk. Az esztendeje elnémult író (a bemutató éppen halálának első évfordulójára esett) szinte testi valóságában lép újra elénk, amint a színpadról szertesugárzó igéin át valósággal lélekzetmeghalló közelségébe kerülünk.

De nemcsak ezért láttuk szívesen az újdonságot: igaz örömünk telt az előadásban is. A Nemzeti Színház ebben a nemben kimagasló tehetségekkel rendelkezik, akik képességeik és képzeleterejük számára mástól aligha remélhetnének pompásabb szöveget és játékalkalmat, mint aminővel Móra siet segítségükre. Rózsahegyi eszes, ravasz, lelke mélyén érzelmes és emberséges öreg parasztja: mesteri alkotás. Méltó társa Vaszary Piroska keményszavú és áldottkezű, munkában megfáradt öreg «szülé»-je. Kiss Ferenc is maga a makulátlan művészi igazság. Timár József a mult évad vége óta megkapó lendülettel tört elő az együttes élvonalába. Most a meleglelkű, gyógyító szavú muszka fogoly rajzával mindmáig legnagyobb színpadi diadalát szerezte meg, de ugyanakkor a magyar színjátszásnak is nagy dicsőségét. Tasnády Ilonának ezúttal is főleg gyönyörű magyar szóejtését illeti elismerés, nemkülönben művészi mértéktartását, hogy a lelkizavar mozzanataiban soha sem tévedt bele holmi paraszt-Ofélia színpadi fogásaiba. Sugár Károlynak alig pár szó jutott, de az — gazdájára lelt benne. Siklóssy Pál rendezése derekas munka.

ÚJDONSÁGOK

MIT KÖSZÖN EURÓPA

a magyar földben gyökerező alkotó erőknek? Erre a kérdésre felel józan tárgyilagossággal, külföldieskedést és önámítást egyaránt kerülve, művészettörténeti sorozatunk kiváló szerzője,

HEKLER ANTAL: A MAGYAR MŰVÉSZET TÖRTÉNETE

című most megjelent kötetében. A honfoglalástól kezdve napjainkig a legújabb kutatások eredményeit is figyelembe véve tárgyalja ez a mű művészetünk történetét. Élményerővel viszi bele a magyar közönség lelkébe azt a meggyőződést, hogy eddig jórészt irodalmi alapokon nyugvó nemzeti öntudatunkat művészeti emlékeink ismeretével ki kell mélyítenünk. Kimutatja, hogy a magyar föld művészeti emlékei mennyiségben és minőségben egyaránt igényt tarthatnak az eddig megtagadott európai elismerésre s hogy még a bevándorolt művészek magyarországi alkotásai is a megbízó magyarság igényeit szolgálták s így integráns részei a magyar művészeti kultúrának.

Külön értéke a kötetnek a rendkívül gondosan megválogatott, hallatlanul gazdag képanyag. NEM EGY ÚJABBAN FELFEDEZETT MAGYAR MŰALKOTÁS KÉPÉVEL ITT TALÁLKOZIK LEGELŐSZÖR AZ OLVASÓ.

EGY NAGY MAGYAR TUDÓS hatalmas műve teljesedik ki e kötettel.

**AZ ANTIK MŰVÉSZET,
A KÖZÉPKOR S A RENAISSANCE MŰVÉSZETE,
AZ ÚJ KOR MŰVÉSZETE
NAGYSZERŰ SOROZATÁNAK ZÁRÓKÖVE**

*135 KÉPPEL.
ÁRA KÖTVE* **10 P**

A NÉGYKÖTETES SOROZAT EGYÜTT KÖTVE **36 P**

ÉLNI MA MŰVÉSZET !

Ennek a nélkülözhetetlen művészetnek, az élnitudásnak, a gondba, robotba, hajszába, szürkeségbe fulladó hétköznapok megszépítésének titkaira tanít meg

PERLAKY LAJOS:

A MA ÉLETMŰVÉSZETE

című könyve. A ma tépelődő, zaklatott, kishitűségre hajlamos emberének olyan szüksége van e műre, mint a falat kenyérre.

Nincs rossz, csúnya, tartalmatlan élet, csak elrontott, elrútított, elpazarolt élet van: ez a nagy igazság a vezető tétele a műnek. A rádióelőadásaiból ismert kitűnő szerző pompás ismerője a mai léleknek. Éles szemmel vesz észre minden mozzanatot, melyből az elkeseredés vihara kerekedik s bő tapasztalattal, mély tudással, közvetlen, friss, megejtő modorban világít rá a bajok forrására és ellenszerére.

Ezért hat könyvének minden fejezete revelációként: az olvasó úgy érzi, újjászületik mondanivalóinak hatására. Felfrissül, felderül, fellélekzik, mert felfedezi a kincseket, amelyek a legszürkébb, legsivárabb, legkietlenebb sors mélyén is ott lappanganak, csak napvilágra kell tudni hozni őket.

VALÓSÁGOS LELKI PATIKA BIZTAT, BÁTORÍT TALPRA ÁLLÍT

ÁRA AMATŐR-KIÁLLÍTÁSBAN **5**.— PENGŐ

A KORMÁNYZÓ UJÉVI ÜDVÖZLÉSE

Ujév napján a magyar társadalom vezető rétegei és a nemzetközi politika kiemelkedő tényezői fejezték ki szerencsekivánataikat *Horthy* Miklós kormányzónak. Az egész hivatalos Magyarország képviselői megjelentek az államfőnél, hogy az ujesztendő alkalmából a nemzet jókivánságait és hódolatát tolmácsolják. Elsőnek *József* főherceg jelent meg a kormányzónál, majd gróf *Teleki* Pál miniszterelnök a kormány, gróf *Széchenyi* Bertalan a felsőház, *Tasnádi-Nagy* András a képviselőház, vitéz *Bartha* Károly táborszernagy, honvédelmi miniszter, *Werth* Henrik gyalogsági tábornok, a vezérkar főnöke és vitéz *Sónyi* Hugó gyalogsági tábornok, a honvédség főparancsnoka a honvédség szerencsekivánatait tolmácsolták. Déli tizenkét órakor a kormányzó Angelo *Rotta* pápai nunciust fogadta, aki a *diplomáciai testület* szerencsekivánatait juttatta kifejezésre. Utána *Karafiáth* Jenő főpolgármester vezetésével a székesfőváros küldöttsége, *Wulff* Olaf ny. folyamőr vezérfőkapitány és báró *Lukachich* Géza ny. altábornagy a Mária Terézia Rend nevében, vitéz *Hellebrondth* Antal ny. tüzérségi tábornok a Vitézi Rend nevében, *Töreky* Géza a birói kar, végül a református egyház vezetői tisztelegtek az államfő előtt.

A *külföldi államfők* közül táviratilag fejezték ki szerencsekivánataikat az *olasz*, az *angol*, a *norvég*, a *görög*, a *bulgár* és a *román királyok*, a *német birodalom kancellárja*, *Pál* jugoszláv kormányzóherceg, a *finn* és a *mexikói* köztársaság elnöke, *Franco* tábornok, *Spanyolország* államfője, továbbá fejedelmi személyiségek és külföldi követek. Tömegesen jöttek sürgönyök és üdvözlő táviratok az ország társadalmának minden rétegéből.

A kormányzó és Hitler táviratváltása

Magyarország kormányzójához a következő táviratot intézte *Hitler* vezér és kancellár:

Kérem Főméltóságodat, fogadja az ujév alkalmából őszinte szerencsekivánataimat. Ezekhez füzöm magam és a német nép legjobb kivánságait a baráti magyar nemzet további virágzására.

Horthy kormányzó a következő táviratot küldte:

Az ujév alkalmából kérem fogadja a magam és az egész magyar nemzet nevében kifejezett legmelegebb szerencsekivánataimat.

A földrengés után óriási árviz pusztit Anatoliában

Istanbul, január 2.

A borzalmas arányu kisázsiai földrengés áldozatainak száma a legujabb becslések szerint már 80.000-re emelkedett. Az anatoliai tartományokban tovább tartanak a földlökések, noha már nem olyan heves erővel. A mentési munkálatokat rendkivül megnehezitik az óriási hóviharok. Az Ankarából elindult első segélyvonat 68 órás késéssel érkezett meg Erzingianba. A jelentések beszámolnak arról, hogy a hó magassága helyenként *8 méter és a hőmérséklet —30 fok alá süllyedt.*

Ankarából számos segélyvonat mellett egy 500 ágyas kórházvonatot is küldtek a szerencsétlenség színhelyére. Megrázó kép bontakozik ki a földrengés sujtotta vidékeken. A lakosság a borzalmas hideg ellenére még mindig a szabadban táboroz sátrak alatt, vagy ideiglenes menedékhelyen. Többen, akik megmenekültek a katasztrófától, sulyos idegsokkot kaptak vagy megörültek, ami még fokozza a pánikot. A földrengés egyik menekültje, *Muharen* tábornok visszaérkezett Ankarába és elmondotta, hogy ágyastól együtt dobták ki az utcára az irtózatos földlökések és csak véletlennek köszönheti, hogy sértetlen maradt. Sok községet, amelyeket földig lerombolt a földrengés, annyira betemetett a hó, hogy egyszerüen láthatatlanná váltak. Egyes helyeken veszett kutyák garázdálkodnak és szétmarcangolják a holttesteket. A kormány repülőgépeken küldött élelmiszereket, gyógyszereket, takarókat a szerencsétlen hajléktalanok számára. Vasárnap Izmet Inönü köztársasági elnök a belügyminiszter és egy egészségügyi miniszter társaságában Erzingianba érkezett. A szörnyü természeti katasztrófa hatása alatt az ujévet egész Törökországban a nemzeti gyász jegyében ülték meg és semmiféle ünnepséget nem tartottak.

Kisázsiában még reng a föld és máris ujabb szerencsétlenség hire érkezik. Nyugatanatoliában és európai Törökországban óriási áradás pusztit. A Feketetengertől az Egei-tengerig valamennyi folyó kilépett medréből, s a völgyek mindenütt viz alatt állanak. Törökország egyik legnagyobb folyója, a Sakarya is kiöntött. Törökország legfőbb vasutvonalán, az istambul—ankarai vonalon be kellett szüntetni a közlekedést, mert az ár elsodorta az egyik legnagyobb vasuti hidat. A hömpölygő áradat embereket, állatokat ragad magával, gabonaraktárakat áraszt el. A pusztulás kiilönösen Szmirna, Brussza és Drinápoly vidékén igen nagy. Tizezer ember vált hajléktalanná az árviz következtében és vagy félezer halottal kell számolni. A megáradt folyók mindenütt holttesteket vetnek partra. Elpusztult az egész állatállomány és a termés is. Az elárasztott falvak lakossága a hegyekben keres menedékét. Férfiak, asszonyok és gyermekek, akikre, egészen váratlanul tört rá az áradat, hiányos öltözékben menekülnek viz alá kerülő házaikból. Müszaki csapatok motorcsónakokon járják az árvizsujtotta vidéket és igyekeznek segitségére lenni a kétségbeesett lakosságnak. Az elöntött vidékekkel csaknem minden összeköttetés megszakadt, ugyhogy egyelőre még nem lehet megállapitani a károkat. Egyes falvak teljesen eltüntek az ártenger alatt, a gátak egymás után omlanak össze és nincs az az erő, amely fel tudná tartóztatni a rohanó áradatot. A legszerényebb becslés szerint is legalább 30 falu teljesen elpusztult s a szó szoros értelmében eltünt a föld szinéről.

Az izmir vidéki áradások egész Anatóliára kiterjednek. Egyes vidéken a házak teljesen a viz alá kerültek. A lakosság a tetőkre menekült. Utászok és müszaki zászlóaljak visznek segitséget csónakokon és gépkocsikon az árvizsujtotta vidékre. A vizbefulladtak számát ezerre becsülik. A köztársasági elnök tovább folytatja szemleutját a földrengéssujtotta vidéken. Tokatból az elnök Malattiaba érkezett. Ankarában keserü megjegyzéseket füznek ahhoz a tényhez, hogy Szovjetoroszország nem küldött segitséget és részvéttáviratot.

Mussolini és Teleki Pál ujévi táviratváltása

Az ujev alkalmából gróf *Teleki* Pál miniszterelnök a következő táviratot intézte a *Ducéhoz:*

Az ujév alkalmából a magyar nép legőszintébb jókivánságait küldöm Excellenciádnak és csatolom ehhez mind a magam, mind a magyar kormány legmelegebb jókivánságait.

Gróf Teleki Pál
m. kir. miniszterelnök.

Mussolini a következő távirattal válaszolt gróf Teleki Pál üdvözlésére:

Köszönöm üdvözlő táviratát, amelyet az ujév kezdetén hozzám intézni szives volt. A jókivánságokat szivből viszonzom. Fogadja mind Ön, mind kormánya a magyar nemzet iránti baráti érzelmeim megismételt kifejezését.

Mussolini.

ÉNEKES ISTVÁN

olimpiai bajnok halálos idegtragédiája

A magyar sportvilág megdöbbenéssel és részvéttel fogadta a hirt, hogy *Énekes* István, olimpiai ökölvivó bajnokunk a *MÁV-kórház* harmadik emeletéről az udvarra vetette magát és *meghalt.*

Énekes István másfél héttel ezelőtt jelentkezett a *MÁV-kórházban*, ahol gyomorbántalmakról és sulyos idegességről panaszkodott. Az ökölvivó bajnokot beutalták a belgyógyászati osztályra. Orvosai gondos vizsgálat után közölték vele, hogy *gyomoridegességben* szenved állapota azonban nem sulyos. *Énekes* Istvánt a diagnózis *nem nyugtatta meg* s az volt a meggyőződése, hogy *gyomorrákban* szenved. Ez a hiedelem valósággal rögeszméje lett és *idegei naprólnapra romlottak.* Hiába volt minden **megnyugtató orvosi intézkedés, az acélerejü 27 éves ökölvivó bajnok *gyenge lélekkel* tudta elviselni a betegséget.**

Kedden reggel a Podmaniczky-utcai MÁV-kórházban az emeleti folyosó egyik ablakából *az udvarra vetette magát.* Az öngyilkosságot egy ápolónővér vette észre, fellármázta a folyosót, mire több orvos és ápoló az udvarra sietett. A sebészeti osztály mütőjében koponyaalapi töréssel, kar- és lábtöréssel *két óra hosszat feküdt eszméletlenül.* Orvosai mindent elkövettek, hogy megmentsék az életnek, de ez a kisérletük már az első percekben kilátástalannak látszott. *Énekes István délelőtt 10 órakor meghalt.*

Énekes a magyar sporttársadalomnak egyik legkimagaslóbb alakja volt. *Csodálatos sportkarriert futott be és sikercit a losangelesi győzelemmel tetőzte be.* A *„B. Vasutas"* versenyzője volt és a világbajnokság megnyerése után az egyszerü munkássorban dolgozó *Énekes* Istvánt *segédtiszttó* léptették elő. Nyugdijas állásában nyugodtan tovább sportolhatott. 1928-ban nyerte meg elsőizben a légsulyu magyar bajnokságot és 1930-ban Európabajnok lett. A losangelesi győzelemig már *37-szer* volt válogatott és reprezentativ mérkőzéseken *31-szer* győzött és csak háromszor szenvedett vereséget.

ÉL MAGYAR, ÁLL BUDA MÉG!

Gróf Teleki Pál rádiószózata az idegenben élő magyarsághoz

A nagyvilág minden magyarjához, kicsinyhez és nagyhoz, akik itthon és azokhoz, akik a határokon tul közel és messze élnek — szólott Magyarország miniszterelnökének rádióüzenete. A biztató kiáltás havas tájakon suhant át, versenyt futott az északi széllel és áthömpölygött az óceánok hullámain. Drótakadályok fölött röppent el, a vasnak és betonnak torlaszain s a megbujt aknamezők fölött. Szavában az örök magyar őrtálló kiáltott és harsány zengését a magyar szónak szivek fogták fel mindenütt, ahol magyarok élnek. Az éjféli csendben kinyilt a világ, hogy a csüggedt milliók előtt utat engedjen az erő, a bizalom és az öntudat éteri jeladásainak. Mert a bizakodás és az erő hangja ezen az éjszakán magyarul szólalt meg, magyar felelős államférfinak adatott meg, hogy szemben a zürzavar és szétesés minden kisértetével odakiáltsa a nemzet igen-jét, odakiáltsa a nemzet hinnitudását. *„Él magyar, áll Buda még!"* — nemcsak a világ minden magyarjához szólott, hanem a csüggedt emberiség felé is magyarul szólaltatta meg a szebb jövőben s a feltámadásba vetett hitet. Magyarország miniszterelnökének szózata magyar hang volt elsősorban, a mi nagy magyar közösségünkhöz szólott ismerősen, multat és emlékeket idéző erővel. A mi szemeink ragyogtak fel hallatára, a mi torkunk szorult el s a mi könnyeink csordultak ki, amikor az éteri pályákon hozzánk érkezett. A mi hitünk erősödött meg, a mi bizakodásunk hunyó pásztortüze lobbant uj magasra. De ez a tüz talán azok helyett is lobbant, azok helyett is szórt millió csillagot az égre, akik az elsötétült világ nagy kupolája alatt a pusztulás és a pusztitás infernóiban szorongták át a szilveszteri éjszakát . . .

*

A miniszterelnök rádiószózata igy hangzott:

— Magyarország népének nevében testvéri szeretettel üdvözlöm ujév napján az óhazától távol és az államunk határain kivül élő magyarokat, *New Englandtől Floridáig* és a *Pacificig, Kanadában, Braziliában* és mindenütt, messze és közel azokat, akik emlékezésből, azokat, akik vágyból idegondolnak, de azokat is, akik örömök vagy nélkülözések között elfeledtek volna már a magyar hazára gondolni, — mert mindnyájan összetartozunk. Hallják és nyugodjanak meg: *Él magyar, áll Buda még! Istenben bizva, erős akarattal, független erővel, bátor nyugalommal és a sok évszázados nemzeti lét bizodalmával állunk nehéz vártánkon a vergődő, harcoló Európa kellős közepén.* Az ország a most befejeződött évben ujra megnagyobbodott a ruszinok lakta három vármegyével. *Sok uj feladatot ró reánk az ország fokozatos megnagyobbodása,* amelyeket hivatástudattal és szorgalommal igyekszünk teljesiteni. Szeretettel ápoljuk a határainkon tul lakó és a széles e világon elszórt, vérben vagy lélekben hozzánk tartozók érdekeit, halljuk és olvassuk szavaikat. Velük vagyunk különösen ezen a napon és érezzük, hogy viszonozzák érzelmeinket.

A miniszterelnök magyarnyelvü nyilatkozatát *angol* és *ruszin* nyelven, majd *spanyol* és *portugál* nyelveken is közvetitették.

Rómából jelentik, hogy az egész olasz sajtó közli gróf *Teleki* Pál miniszterelnöknek a külföldi magyarokhoz intézett rádióbeszédét.

Belgrádi jelentés alapján itt emlitjük meg, hogy a jugoszláv lapok részletesen ismertetik gróf *Teleki* Pál miniszterelnök ujévi cikkét, amely a *Nemzeti Ujság* vezető helyén jelent meg.

Hekler Antalt a római pápai Akadémia levelező tagjává választotta

Igen nagy, ugy magyar, mint katolikus szempontból jelentős kitüntetés érte Hekler Antal professzort, a Pázmány Egyetem nyilvános rendes tanárát, a kiváló művészettörténeti és régészeti irót, a római Pápai Akadémia december 28-án tartott ülésében a régészeti osztály levelező tagjává választotta. Nagy dekorum ez Hekler professzor személyének s egyben egészen kivételes megbecsülése tudományos munkásságának.

G. de Sanctis, az Akadémia nagyhirü elnöke az alábbi levélben értesitette Hekler professzort.

Róma, 1939 december 28.

A római pápai Régészeti Akadémiától.

Nagytekintetü Tanár Ur, van szerencsém közölni, hogy a mai ülésen megválasztották ennek az Akadémiának levelező tagjává. Fenntartom magamnak, hogy erről a vonatkozó oklevelet annakidején megküldhessem. Nagy örömömre szolgál, hogy ehhez a kinevezéshez élénk megelégedésemet fejezzem ki.

Az ön tanulmányai a régészet mezején olyan magas értéküek, olyan kiváló érdemet képviselnek, hogy az Akadémia csak megtisztelve érezhetta magát, ha önt tagjai közé számithatja. Nem kételkedem benne, hogy Ön lehetőség szerint nem zárkózik el az előtt, hogy bennünket is részeltessen értékes munkásságában.

Élek az alkalommal, hogy megkülön-böztetett üdvözletemet és szerencsekivánataimat küldjem Önnek.

G. de Sanctis
elnök

*

Hekler Antalt, aki ma Európa egyik legkiválóbb archeológiai szaktekintélye, méltán éri ez a nagy kitüntetés. Tanulmányait, mint a világhirü *Furtwängler* tanitványa, Münchenben végezte. Egy ideig a Nemzeti Muzeum régészeti osztályán dolgozott. Ma nyilvános rendes tanára a művészettörténetnek a Pázmány Egyetemen. Több nagyobb művet alkotott főleg a plasztika köréből. Kedvelt tárgya a görög szobrászat. Legfőbb művei az antik művészet köréből meritik tárgyukat, igy a Römische weibliche Gewandstatuen, a *Bildniskunst der Griechen und Römer*, — ez a nagysulyu müve magyar, angol és francia nyelven is megjelent. Müvészetesztétikai müve *A szobrászat stilusproblémái.* Ujabban megjelent munkái: Pheidias müvészete (megjelent németül is 1922) és *Michelangelo* (1926). Legutóbb a fiziognomia tipusok jellegzetességeit kutatja régi görög és római szoborportrékban. Ebből a munkájából néhány érdekes részlettanulmány jelent meg. Ebből a tárgykörből vett felolvasása a Kisfaludy Társaság legutóbbi ülésén élénk feltünést keltett. **Kitüntetését az egész magyar tudományos és iróvilág nagy megelégedéssel és együttérző örömmel fogadja.**

Beomlott a San Lorenzo-bazilika menyezete a vatikáni tüzben

Három napon belül már a második tüzvész ütött ki a vatikáni kancellária palotájában, a Corso Vittorio Emanuelen. Amig az első tüz csak kevés anyagi kárral járt, a második tüzvésznek már lényegesen komolyabb következményei lettek, mert a lángok átcsaptak a pompás *San Lorenzo* bazilikára és a templomot is megrongálták. A beomlott mennyezettel együtt *elpusztultak azok a szép diszitések is*, amelyeket IX. Pius pápa épittetett be a templomba.

A tüzet vasárnap éjszaka röviddel éjfél előtt fedezte fel egy járókelő, aki észrevette, hogy a palota és a templom ablakai mögött lángok csapnak fel. A római tüzoltóságnak, amely nagy készültséggel vonult ki a tüzvész szinhelyére, csak négyórai megfeszitett munkával sikerült megfékezni a lángokat. *Megrongálódtak Fracassini hires freskói is.*

Mint már megállapitották, a tüz abban a teremben tört ki, amelyet *Vasari* hires festményei ékesitettek. A teremben már hónapok óta folytak a javitási munkálatok s a felállitott faállványok jó táplálékul szolgáltak a lángok számára. A kancellária palotáját különben a tizenötödik század végén Bramante épitette jórészt a Colosseum anyagából és eleinte a prelátusok és az egyházi törvényszékek székhelye volt. 1848-ig itt ülésezett a római parlament és egy év mulva itt hirdették ki a római köztársaság megalakulását. A palota 1870-ben került vissza a Vatikán birtokába és azóta a biboroskancellária és számos más hivatal otthonául szolgál.

Maglione biboros államtitkár személyesen tett jelentést XII. Pius pápának a tüzokozta károkról. A Szentatya azonnal utasitást adott a megrongált termek sürgős kijavitására.

Kinevezés:

Az egri pénzügyigazgatóság *Kovács* Ferenc (Kál), *Szalay* Jenő (Gyöngyös) pénzügyi ttf. fővigyázókat pénzügyőri szemlésszé, *Hernádi* József (Heves) pénzügyőri I. osztályu vigyázót pénzügyőri fővigyázóvá, *Jankovics* László (Heves), *Sándor* Béla (Hatvan-cukorgyár), *Adamecz* Kálmán (Gyöngyös) pénzügyőri II. oszt. vigyázókat pénzügyőri I. oszt. vigyázóvá nevezte ki.

A székesfővárosi pénzügyigazgató *Kállay* Boldizsár pénzügyőri szemlészt főszemlésszé, *Füzesgyarmati* Rudolf, *Figeczky* Ferenc és *György* Mihály pénzügyőri fővigyázókat szemlészekké, *Szabó* János, *Egri* Lajos, *Szabó* Mihály, *Nagy* Tivadar és *Szepes* Jenő I. osztályu pénzügyőri vigyázókat fővigyázókká, *Szuromi* László és *Laszlók* József II. oszt. pénzügyőri vigyázókat ideiglenes minőségü I. osztályu vigyázókká kinevezte.

A Duna Gőzhajózási Társaság igazgatósága január 1-évei felügyelővé nevezte ki *Schmittal* Károly okleveles hajóskapitányt.

Eljegyzés:

Szily Mária szolyvajárási v. kereszt. szoc. gondozónőt eljegyezte *Orlowski* János székesfővárosi tisztviselő. (Minden külön értesités helyett.)

Mészáros Kató és *Romhányi* (Romanek) József jegyesek. (Minden külön értesités helyett.)

Solt Éva okl. tanitónőt eljegyezte *Szigetvári* György okl. tanitó 1939 XII. 31-én.

Szilágyi Piroskát (Acsalag) eljegyezte dr. *Kozma* Endre (Csorna). (Minden külön értesités helyett.)

Vágvölgyi Margitot eljegyezte dr. *Soltész* Pál. (Minden külön értesités helyett.)

Képessy Angelát eljegyezte *Szentneményi Wallentin* Béla m. kir. százados, festőművésztanár.

Hauch Ilona és csikszentgyörgyi *Márton* Gábor jegyesek.

Zalabéri *Horváth* Kató okl. tanárnőt, a tőrvivás világbajnokát eljegyezte vitéz nemes *Major* Jenő magántisztviselő.

Horkay-Wolff László, a Magyar Élet cimü napilap szerkesztője eljegyezte *Biró* Lenke okleveles középiskolai tanárt, a miskolci Magyar Élet kiadóhivatali tisztviselőjét.

Házasság:

Véssei Mihály ny. miniszteri tanácsos és felesége, *Toldy* Blanka leánya, Blanka és *Szabó* Géza m. kir. állampénztári igazgató és felesége, *Geisler* Mária fia, dr. *Szabó* János m. kir. pü. fogalmazó január 7-én, vasárnap délután fél 7 órakor tartják esküvőjüket a városmajori Jézus Szive plebániatemplomban.

Halálozás:

Sártory Viktor, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank ny. főtisztviselője január 1-én, élete 63. évében, boldog házasságának 36-ik esztendejében Budapesten elhunyt. Temetése szerdán délután 3 órakor lesz a Farkasréti-temetőben.

Özv. korláthi *Dienes* Lajosné szül. buji és jékei *Jékey* Anna életének 85. évében Nyirmeggyesen elhunyt. December 31-én temették el nagy részvéttel a nyirmeggyesi családi sirboltban.

Kis-sennyei gróf *Sennyey* Béla v. b. t. t., cs. és kir. kamarás, a volt főrendiház örökös tagja december 29-én 75 éves korában elhunyt. Temetése december 31-én ment végbe Battyánban, a családi kápolna sirboltjában. Az engesztelő szentmiseáldozatokat január 2-án mutatták be Bélyben, Becskeden, Nagyhantoson és Zemplénagárdon, január 3-án pedig Battyánban d. e. 10 órakor lesz a családi kápolnában.

Fuchs Richárd, az Urikány Zsilvölgyi Magyar Kőszénbánya rt. vezérigazgatója 65 éves korában december 31-én hajnalban elhunyt.

Pozsonyból jelentik, hogy gróf *Draskovich* Rezső földbirtokos Ujév napjának hajnalán rövid szenvedés után 47 éves korában elhunyt. Szerdán temetik a püspöki-i családi sirboltba. Gróf Draskovich ismert sportember volt. Hires volt ló- és ebtenyészete.

Tóth Emil Pál MAV főmérnök élete 38. évében Budapesten meghalt. Fiatal özvegye és két kicsi árvája siratja. *Tóth* Ferenc ny. törvényszéki tanácselnök és neje egyetlen fiukat, *Szentgyörgyi* Gusztáv ny. MÁV igazgató és neje vejüket gyászolják az elhunytban. Temetése január 3-án, szerdán délután 3 órakor lesz a Farkasréti-temető halottasházából.

Dr. *Mednyánszky* György ügyvéd, az *Uj Nemzedék* volt munkatársa hosszu szenvedés után meghalt. Temetése január 3-án délután félhárom órakor lesz a Kerepesi-uti temető halottasházából.

Rómából jelentik, hogy Lucio *d'Ambra* olasz iró 59 éves korában meghalt. Két év óta tagja volt az olasz akadémiának. Külföldön is ismert ujságiró, kritikus és regényiró volt.

Kis és nagybudafai *Kalmár* Mária 87 éves korában Budapesten meghalt. Temetése január 3-án délután fél 3 órakor lesz az uj köztemetőben.

Petényi István ny. áll. gimnáziumi igazgató január 1-én meghalt. Temetése január 4-én, csütörtökön délután 3 órakor lesz Kispest uj temetőjének halottasházából. Lelkiüdvéért az engesztelő szentmiseáldozatot január 5-én mutatják be a kispesti plebániatemplomban.

Schwarzbach Flóra zongoraművésznő, a Városi zeneiskola h. igazgatója december 31-én Székesfehérváron elhunyt. Temetése jan. 2-án délután volt a székesfehérvári Szentháromságtemetőben. Az engesztelő szentmise lelkiüdvéért január 3-án reggel 8 órakor a székesfehérvári Bazilikában lesz.

Báró *Horeczky* Ottóné szül. lipovnoki *Lipovniczky* Izabella december 31-én elhunyt. Temetése január 3-án fél 3 órakor lesz a Farkasréti-temetőben. Lelkiüdvéért az engesztelő szentmisét január 5-án 8 órakor tartják a Szent Imre herceg-uti plebániatemplomban.

Msgre *Vasskó* József pápai titkos kamarás, kiérd. esperes, mádi rk. plebános 69 éves korában Budapesten elhunyt. Földi maradványait január 2-án délelőtt plebániáján, Mádon bemutatott engesztelő szentmise után a mádi temetőben helyezték nyugalomra.

MI UJSÁG A VIDÉKEN?

Utépitések Komárom vármegyében

A Kisalföldnek és a Csallóköznek a cseh uralom alól történt felszabadulása után a kormány támogatásával nagyszabásu utépitési munkálatok kezdődtek meg ezeken a területeken. A somorjai járásban a két évtized óta elhanyagolt utak 85 százalékát már rendbehozták. Kiépült az ógyalla—gutai ut is és befejeződtek az érsekujvár—naszvadi ut munkálatai is. Az év folyamán épitik át és javitják ki az izsai és etei bekötő utakat, a marfosi 5 kilométer hosszu utat és a guta—negyedi utat. Ezenkivül igen sok utjavitási munkálatot kezdenek meg s több vasuti hid épitését is tervbe vették.

Elütötte a vonat

Kazári Erzsébet állampusztai postamesternő gyalog indult Hartára. A legrövidebb utat választotta a vasuti vágányok mentén, hogy idejére a városba érkezzék. Csak az utolsó pillanatban vette észre a szembe jövő vonatot. Le akart lépni a töltésről, de megcsuszott és olyan szerencsétlenül esett el, hogy a vonat alá került. A robogó mozdony kerekei halálra gázolták *Kazári* Erzsébetet.

Petőfi születésnapja Kiskőrösön

Kiskőrös közönsége kegyelettel ünnepelte meg *Petőfi* Sándor, a város nagy fia születésének 117-ik évfordulóját. A város főterén hazafias ünnepség volt, de Kiskőrös társadalmi egyesületei külön-külön is megünnepelték a nevezetes évfordulót. A nagy költő szülőházának ablakait kivilágitották s a ház homlokzatán egész nap nemzeti szinü lobogó lengett.

Találkozó

A volt m. kir. besztercebányai 16. honvéd és népfelkelő gyalogezred legénységi bajtársai legközelebbi összejövetelüket január 6-án Budapesten, a Kecskeméti-sörözö különtermében (IV., Kecskeméti-utca 14.) este 8 órai kezdettel tartják meg.

Egyesületi és társadalmi hirek:

Az OTI egészségügyi muzeumának (VI., Eötvös-utca 3.) szociális előadássorozata keretében jan. 2-án este hét órakor dr. Malán Mihály egyetemi m. tanár előadást tart: „A vérsoportok" cimmel. — Január 3-án este hét órakor dr. Puder Sándor főorvos, tüdőszakorvos tart felolvasást: „A müvi légmellkezelés" cimmel.

A Természettudományi Társulat állattani szakosztálya január 5-én, pénteken d. u. hat órakor a társulat székházának elsőemeleti üléstermében (VIII., Eszterházy-utca 16.) 400. ülését tartja. Az ülésen dr. Pongrácz Sándor, dr. Rotarides Mihály és dr. Módlinger Gusztáv tartanak előadást. — A Természettudományi Társulat mikrobiologiai szakosztálya január 9-én, kedden este hat órakor a társulati székház I. emeleti üléstermében (VIII., Eszterházy-utca 16.) ülést tart, amelyen Andriska Viktor, Schmeisser Katalin és Vitéz István adnak elő.

A Magyar Családvédelmi Szövetség XXX. évi előadássorozatában január 3-án, szerdán este fél hét órakor dr. Szádeczky-Kardoss Lajos előadást tart: „A tiltott mütétek kérdése" cimmel. Az előadás a szövetség székházának (IX., Üllői-ut 11.) előadótermében lesz.

A Gyóni Géza Irodalmi Társaság január 3-án, szerdán d. u. 5 órai kezdettel a Pátria Klub diszitermében (VI., Andrássy-ut 45., II. em.) Balogh István elnöklete mellett irodalmi délutánt rendez. A müsoron többek között Szitnyay Zoltán rendes tag elbeszéléssel szerepel.

A pécsi Ciszterci Öregdiákok budapesti csoportja legközelebbi összejövetelét január 10-én a budai Zöldfa-vendéglő (I., Krisztina-tér 9.) különtermében tartja este fél 8 órakor.

BUDAPEST

Harmincéves a Magyar Kurir. A magyar katolikus hirszolgálat fürge és megbizható organuma, a harminc esztendővel ezelőtt alapitott Magyar Kurir, most lép uj évfolyamába és az évfordulón meg kell emlékeznünk arról a fontos szolgálatról, amelyet ez a könyomatos tudósitó a katolikus ügy érdekében három évtizeden keresztül végzett. Nem volt a katolikus életnek olyan fontos megnyilvánulása, amelyről tudósitást ne adott volna és amelynek adatszolgáltatását nemcsak a katolikus sajtó, hanem az egész magyar ujságirás is fel ne használta volna. Kiépitette összeköttetéseit a katolikus élet vezető tényezőivel és adatszolgáltatása szinte félhivatalos jellgüvé vált, mert soha olyant nem nyujtott, amit később megcáfolnia kellett volna. Ezt avval a gondos munkával érte el, amelyet a lapnak majdnem kezdettől fogva vezető szerkesztője, *Malcsiner* Emil nyujtott, akinek megbizható munkáját egyaránt értékeli a katolikus és a nem világnézeti sajtó is. Minden évben visszamenőleg ott találjuk a Magyar Kurirban a nagy beszámolókat a katolikus Nagygyülésekről; az óriási hiranyagot, amelyet a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus világeseményeiről a magyar sajtónak adott és minden olyan megmozdulását a katolikus közéletnek, amely a közönséget érdekli. A *Nemzeti Ujság* a katolikus sajtó minden orgánumával együtt szeretettel köszönti a jubiláló könyomatost, amelynek első alapitói között szerepelnek K. *Török* Miklós és *Früchtl* Ede, a Nemzeti Ujság főmunkatársai is.

Az 5 hónapos esti
kereskedelmi szaktanfolyam
a gyakorló kereskedelmi középiskolával kapcsolatosan (Budapest, V., Alkotmány-utca 11.)
1940. január 15-én este 1/2 7 órakor nyilik meg.
Tájékoztató a portásnál kapható vagy irásbeli kérésre postán küld az igazgatóság.

Rendelet a rugalmas abroncsok használatáról

A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter a belügyminiszterrel egyetértőleg a gépjárműveken és pótkocsikon alkalmazott rugalmas (elastic) abroncsok használatára megállapitott határidőt 1940 december 31-éig meghosszabbitotta. Rugalmas abroncsokkal felszerelt uj gépjárművek forgalomba hozására a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter különösen indokolt esetekben engedélyt adhat.

Gyorsitott, 30 leckére terjedő ingyenes olasznyelvi tanfolyamok nyilnak meg január 15-én számos fővárosi iskolában a budapesti Olasz Kulturintézet rendezésében. A heti kétórás tanitás ingyenes, beiratási dij öt pengő. Kiváló előmenetelü hallgatók könyvjutalomban részesülnek, kivételes előmenetelü középiskolásokat pedig olaszországi nyaralási telepre küldenek ki. Beiratkozni a mai naptól január 13-ig lehet a budapesti Olasz Kulturintézetben, IV., Eskü-ut 6. I. emelet, délután öttől hétig. Részletes felvilágositás ugyanitt egész nap, telefonon is: 388—128.

— **Az angina pectoris — a rohamokban fellépő nyomasztó szivtáji fájdalmak — kezelésében** reggel éhgyomorra fél, esetleg negyed pohár természetes **„Ferenc József"** keserüviz is elegendő ahhoz, hogy a belek oly igen fontos működését elrendezze és megfelelő anyagcserét biztositson. Kérdezze meg orvosát!

A hős finn nemzet városairól szól *Barabás* Endre szépen illusztrált tanulmánya a „Tükör" januári számában. *Kertész* Róbert a Maginot- és Siegfrid-vonalról ir, *Villani* Lajos Veronese művészetét, *Asguthy* Erzsébet Eperjest ismerteti. A nivós szám tartalmából kiemeljük még *Laczkó* Géza, *Katona* Jenő, *Baktay* Ervin cikkét. *Sik* Sándor verset irt a gyönyörü képekben bővelkedő folyóiratba.

Magyarosan — Divatosan. Egyetlen nemzetnek sincs olyan kincsestárra menő ruhatára, mint a magyarnak, irja a „Magyarosan Divatosan" szerzője. Ebben a most megjelent divatrajzsorozatban a kitünő művészi tervező Vadonné Perényi Irén a magyar népi ruhaviseletet hozza közelebb az európai divat vonalához. Tudatosan cselekedett, mikor a ruhák összeállitásánál a terveket szigoruan az egyes vidékek szerint alkotta meg. Ezzel elvitathatatlanul uttörő munkát végzett, Vadonné Perényi Irén. A gyönyürüen kiállitott könyvben Vadon József a szerző és mások magyarázzák finom megérzéssel a ruhatervek nemzeti és müvészi jelentőségét.

Adomány. „Külteiki kis stand" jeligére Hajós Mária, Budapest 3 dr. Vásárhelyi M., Balassagyarmat 2. Atkáry József, Pestujhely 1 pengőt küldött.

Nemzeti Bank e. sz. 1246.

Népszerü különvonat Jugoszláviába
1940 február 2—7-ig

Budapest—Belgrád és vissza III. o. 33.— P II o. 42.— P
Budapest—Nagybecskerek—Versec és vissza III. o. 33.— P II. o. 42.— P
Budapest—Ujvidék—Ujverbász—Zenta—Zombor—Óbecse—Nagykikinda és vissza III. o. 29.— P II. o. 36.— P
Budapest—Szabadka és vissza III. o. 24.— P II. o. 28.— P

Gyermekek 4—10 évig a menetdij felét fizetik. Jelentkezési határidő: vidéki résztvevők részére 1940 január 9. Budapesti résztvevők részére 1940 január 12.

Az utazáshoz érvényes Jugoszláviára is kiterjesztett magyar útlevél, vagy annak hiányában a következő személyazonossági igazolványok szükségesek:

1. 1940. évre is érvényes MAV. alkalmazotti igazolvány.
2. Valamely hatóság által kiállitott fényképes igazolvány (Állami, vármegyei, községi alkalmazottak részére kiállitott igazolvány).
3. Igazoló jegy, melyet Budapesten és a thj. városokban az államrendőrség, vidéken a közigazgatási hatóság állit ki.

Részletes jelentkezés és felvilágositás:

Christophoros
a Nemzeti Ujság és Uj Nemzedék utazási és menetjegyirodája, Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 5. Telefon 18—75—02 és 18—95—33.

Szeged sz. kir. város polgármesterétől. ad. 28.655/1939. IV.

HIRDETMENY.

Felhivás a szegedi ellenforradalmárokhoz.

Szeged város th. bizottságának közgyülése a szegedi ellenforradalomban résztvettek névsorának megörökitését rendelte el. Felkérem ennélfogva a szegedi ellenforradalmi mozgalomban tevékeny résztvevőket, vagy azok hozzátartozóit, hogy a szegedi ellenforradalmárok pontos névsorának megállapitása céljából a szegedi Városi Müzeum Igazgatóságához cimzett levélben 1940. február 15-ig jelentsék be akkori és jelenlegi személyi adataikat, ténykedésüket, vonatkozó okmányaik, esetleges egyéb bizonyitványaik kapcsán vagy az akkori előljáróik, hivatalfőnökeik és tanuik megnevezése mellett.

A beküldött okmányok felülvizsgálat után a megjelölt cimre válaszbélyeg mellett visszaküldetnek.

Szeged, 1939. dec. 19.

Dr. Pálfy József,
polgármester.

Hekler Antal

A nagy modern művésztelep is felépülhet a „Szinyei-bélyegekből"

Hekler professzor elmondja ötlete célját és részleteit

— *Az Est tudósítójától* —

A *Szinyei Társaság* szokásos évi lakomáján *Hekler* Antal egyetemi tanár, a kiváló műtörténész tartotta — kezében a Szinyei-serleggel — az ünnepi beszédet. Nagyon életrevaló gondolatot vetett fel a mai magyar művészet megsegítésére:

bocsásson ki a posta Szinyei-bélyegeket,

amelyek egy-két fillérrel drágábbak lennének, mint a rendes postai tarifa és az így összegyült pénzt fordítsák a nehéz sorban küzdő magyar művészek megsegítésére.

Az Est munkatársa felkereste *Hekler* Antalt és megkérte, hogy

magyarázza meg bővebben is,

hogyan képzeli eredeti terve valóraváltását. A kiváló műtörténész a következőket mondotta:

— Most, amikor komolyan hozzákezdenek a városrendezés általános keresztülviteléhez és új épületek, uccák születnek majd meg,

össze kell fogni minden magyar művésznek, hogy kivegyék részüket

ebből a hatalmas munkából. Lesz pénz magától is, mert a tőke megmozdul, hiszen igen jövedelmező befektetés lesz résztvenni a városrendezésben. Jóelőre gondoskodnunk kell tehát arról, hogy a *művészek is hozzájussanak végre ahhoz, ami méltán megilleti őket.*

— A művészetpártolás *nem lehet csupán az állam és a városok feladata* — folytatta *Hekler* professzor. — Ki kell venni mindenkinek a részét, *főpapjainknak és főurainknak is*, akik a multban oly sokat áldoztak nemes célokra. Rá kell eszmélni végre arra, hogy akiket *kivételes helyzetbe* juttatott a magyar sors, azoktól *kivételes teljesítményeket* is várunk.

— *A magyar középosztálytól* mai súlyos helyzetében nem lehet várni, hogy egymaga megoldja a problémákat, de azt hiszem, meg lehetne találni a módját annak, hogy *a vagyontalan tömegek is erejükhöz mért áldozatot hozzanak.* Igy jutottam az illetékes figyelem felhivásának gondolatára, arra, hogy *egy fillért a magyar művészetért* jelszóval bocsássanak ki *Szinyei-bélyegsorozatot.* A rendes *tizfilléres* ár helyett a *Szinyei*-bélyegért *11 fillért* fizet majd az, aki nem sajnálja ezt az áldozatot, a *20* filléres bélyegért *22* fillért és a külföldre menő *32* filléres bélyegekért *34* fillért. Azt hiszem,

ebből az 1—2 filléres árkülönbségből egy-két év leforgása alatt olyan tőke gyülne össze,

amely gyökeresen megoldaná a magyar művészek minden szociális problémáját. Lehetővé válnék nemcsak

a fiatal művésztehetségek megsegítése,

hanem fel lehetne építeni a Svábhegy lejtőjén vagy a Hüvösvölgyben a modern kor minden igényének megfelelő, műtermekkel ellátott

művésztelepet

is. Meg vagyok róla győződve, hogy *a magyar kultúra sokszázezer névtelen hőse*, a magyar középosztály és a magyar munkásság, *büszke áldozatkészséggel veszi ki majd részét ebből az akcióból.*

— Van *Szinyei-Merse* Pál életének és munkásságának egy nagy öröksége — fejezte be nyilatkozatát *Hekler* Antal — és ez

művészetének tősgyökeres magyarsága.

Európai tudott lenni anélkül, hogy *magyarságát* feladta volna és azt hiszem, *ez a magyar művészet sorsszerű hivatása a jövőben is.* Ezt a célt akarom szolgálni a *Szinyei-bélyegek* gondolatával is.

A posta és pénzügyi szakértők feladata lesz a technikai lebonyolítás.

Én csak azt szeretném, ha ezt az alapot *kizárólag* a magyar művészek támogatására használnák fel és

nem apróznák fel 100—200 pengős segélyekre

a begyült pénzt, mert ez nem oldaná meg a legsürgősebb problémákat sem.

fogolynak.

— **Vizsgálják át az autobuszokat reggel az indítás előtt!** *(Panaszos levél.)* Igen tisztelt Szerkesztő úr! A budapesti autobuszközlekedés miatt sokezer ember panaszkodik városszerte. A kocsik *ritkán járnak,* túlzsúfoltak, nem várják be a közvetlenül mögöttük megálló kocsiról leszálló utasok átszállását és sokszor kétszerannyi ideig kell várakozni az utasoknak, mint ahogy már beletörődtek. Ilyenkor nyilván elromlott valahol egy autobusz és a következő kocsit kell bevárni. A Beszkár természetesen vis majorra hivatkozik és az utazóközönség ezt fogcsikorgatva el is fogadja, bár csodálatosképp Budapesten sokkal több autobusz romlik el, mint például Londonban, holott az autobuszok ott gyorsabban közlekednek és összehasonlíthatatlanul hosszabb utakat tesznek meg. Ha ez estefelé történik meg, akkor az ember legfeljebb magában káromkodik, de ha reggel, *mingyárt az első menetnél,* a végállomáson romlik el az autobusz, arra nem lehet sok mentsége a Beszkárnak. Tessék minden autobuszt átvizsgáltatni, mielőtt elindítanak a garázsból és *tegye felelőssé a Beszkár az ellenőrzést végző szerelőket* azért, hogy a kezük alól kikerülő kocsi nem hibátlanul hagyta el a garázst.

Ez nem valami új találmány, ezt a Beszkár magától is megvalósíthatta volna, mert csak egyszerűen le kellett volna másolnia a szürketaxi példáját, ahol szigorú büntetéssel sujtják azt a szerelőt, akinek keze alól reggel hibás kocsi kerül ki. A napokban is a főváros legelhanyagoltabb autobuszvonalán, a 14-esen, ilyen eset történt. *A Városmajorból 7 óra 44 perckor induló autobusz öt méterre a végállomástól megállt és a zsúfolt kocsi utasait kiszállították,* mert valami géphiba volt. A tanárokból és tanárnőkből, tisztviselők-

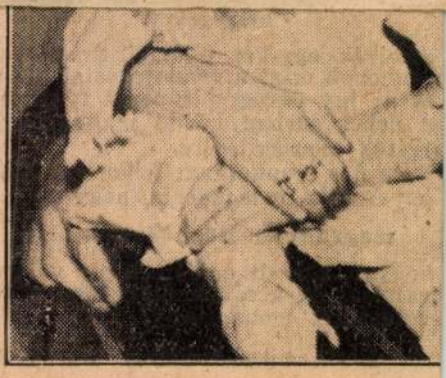

Eunice Winstead tenesseei k
hezment Charlie Johns 22 é
Amerikában nagy felháborodást k
amerikai házassági törvény körül,
lik, hogy többé ilyen eset elő ne f
éves asszony játékbabáva

— **Két hónapra ítélte a kúria Hegymegi-Kiss Pált Lázár igazságügyminiszter megrágalmazása miatt.** *Hegymegi-Kiss* Pál, volt országgyűlési képviselő a debreceni képviselőválasztások alkalmával »*Nyilt levél az igazságügyminiszter úrhoz*« címen cikket írt az egyik lapban. A közlemény miatt *Lázár* Andor igazságügyminiszter sérelmére elkövetett *rágalmazás vétsége* címén bűnvádi eljárás indult a volt képviselő ellen, de *a karácsonyi amnesztia kapcsán megszüntették az eljárást. Hegymegi-Kiss* később *újabb nyilatkozatot* tett közzé három lapban, kijelentvén, hogy nem kíván a közkegyelemmel élni.

Ilyen előzmények után került a volt képviselő a budapesti büntetőtörvényszék *Gadó*-tanácsa elé, amely bűnösnek mondotta ki, felhatalmazásra hivatalból üldözendő rágalmazás vétségében és ezért *3000 pengő pénzbüntetésre ítélte.* A tábla *Harmath*-tanácsa *800 pengőre mérsékelte a büntetést.* Tegnap foglalkozott az

tőségű eklektikusának művei töltik meg. Az első emelet első termeit a sienai cinquecentónak konzervatív, még quattrocentisztikus jellegű mesterei: Bernardino Fungai, Girolamo del Pacchia és Giacomo Pacchiarotti töltik ki nagyméretű műveikkel. Utánuk a Sienában működött két umbriai festő, Matteo Balducci és Girolamo Genga műveinek sorozata következik s ezek vezetnek át Siena legnagyobb „vendégéhez", Sodomához. Siena legnagyobb XVI. századi festőjének a manierizmus egyik legérdekesebb mesterének, Beccafuminak nagy oltárképei vannak ezután két teremben elhelyezve, majd a XVI. századi kismesterek: Neroni, Francesco Vanni és ismételten (kisebb méretű képeikkel) Pacchia és Pacchiarotto következnek és végül Caravaggio követője, Rutilio Manetti és néhány jelentéktelen XVII. századi festő zárja le a sienai festészet fejlődését.

Az utolsó helyiségek a Sienán kívüli olasz és az északi iskolák mestereinek vannak fenntartva: e termekben Moroni két szép férfiarcképe, Girolamo Mazzola portraitja, Bazzani Sírbatétele, Mariotto Albertinelli két női szentje, Paris Bordone Angyali üdvözlete, Padovanino Európa elrablását ábrázoló nagy vászna, egy Dürer-monogrammal szignált, de csupán Dürer követőjétől származó Szt. Jeromos-fej és egy tévesen Federico Zuccarinak tulajdonított, de feltétlenül németalföldi eredetű portrait, Erzsébet angol királyné arcképe keltik a legnagyobb érdeklődést. Végül a földszinten egy az udvarból nyíló külön teremben helyezték el a firenzei Bernardino Poccetti szép, az Utolsó Vacsorát ábrázoló freskóját és ugyanezen teremben áll még egy ideig a sienai festészet egyik büszkesége, Sassetta Mária születését ábrázoló nagy oltára, amelyet az Asciano-i Collegiata rövid időre letétként engedett át a sienai új képtárnak. *Péter András*

KIÁLLÍTÁSOK DREZDÁBAN. Abból az alkalomból, hogy kétszáz éve van most annak, hogy Erős Ágost szász választófejedelem és lengyel király meghalt, a szász-német kultúra vezetői megemlékeztek a nagy fejedelemről, akinek Drezda annyit köszönhet és emlékezetére két kiállítást is rendeztek. Az egyiket a volt királyi palotában és ott bemutatták Erős Ágost kulturális tetteit; a másikat a Brühl-palota földszintjén, a szász Kunstverein kiállítási termeiben és ez felöleli Erős Ágost gyüjtési tevékenységének egy sajátos oldalát: kora, tehát a barokkművészetnek szinte minden irányát, olyan festményeket, melyek a Gemäldegalerie-ban nincsenek állandóan közszemlére kiakasztva, hanem — egy vagy más okból — a raktárakban őriztetnek. Ez a kiállítás tehát a király gyüjtőtevékenységének különböző irányzatait szemlélteti, de egyúttal alkalmat nyujt arra, hogy elrejtett kincseket láthassunk. Sajnos a kiállítás általában csak a barokk-kor művészetének másod- és harmadrendű festőit mutatja be s őszintén szólva, nem vet kellemes fényt a király ízlésére, — ha ugyan neki kell tulajdonítani a választást. Az igazság az, hogy a királynak Velencében, Párizsban, Prágában, mindenfelé voltak megbizottai, akik számára vásároltak, Rossi Velencében, Algerotti ugyanott, Crespi Bolognában, Leplat Párizsban, sok kép Wallenstein prágai gyüjteményéből való, a király csak helybenhagyta a vásárlást, vagy esetleg visszautasította, ami azonban igen ritkán esett meg. A galériában állandóan kiállított nagy mesterek mellett ezek a kis mesterek igazán nem boritják fel azt a képet, melyet a barokk-korról alkottunk magunkban, még csak nem is módosítják. Mindössze csak megerősítenek eddigi nézeteinkben. Mindenekelőtt ki akarnók emelni azt a kellemes érzést, melyet bennünk Luca Giordano újra felkeltett. Már Münchenben, az újonnan átrendezett Pinakotheka gyüjteményében, most újra, Drezdában, s ezen a kiállításon is, főleg két művével, rossz hírére alaposan rácáfol. Gyorskezű munkás volt és már kortársai elrágalmazták. Azóta a barokk-művészet nagy ellenségei, Winckelmanntól Burghardtig, mindig őt használták dorongnak, — pedig több volt, mint ügyeskezű mesterember, mert a kezét még halálos ellenségei is kénytelenek voltak elismerni. Hogy nagyszerűen tudott minden feladatot megoldani, minden ízlést kielégíteni, minden stílusba magát beleélni, Ribera-tól Pietro da Cortona-ig, ezt a külsőséget mindenki észrevette rajta. De azt, hogy külsőségen túl, mily hatalmas átalakító erő, azt nemcsak a drezdai galériában, de még e kiállításon is láthattuk, főleg arcképein. A galéria kalapos férfiút ábrázoló arcmása, de a kiállításon látható férfiarcképe is, a halálfejjel, festői előadásban mestermű. Egyébként a kiállításon figyelemreméltó darabokkal is találkozunk. A fiatal Palma egy dekoratív képe, III-ik Henrik bevonulása Velencébe (1574-ben), melynek vázlata az Albertinában van, mutatja, mit jelent a kis tehetség számára, ha kiváló mesterekkel egyidőben él. Igen érdekes Lafranco bűnbánó Péterje, mert a mennyezetfestőt, a rövidítések mesterét, Caravaggio útjain haladva érjük tetten. Világítási hatások keresése mellett a rövidítés mestere is szóhoz jut, főleg a hátrahajló fej, biztos megragadásával. Solimena, mint Tiepolo előhírnöke hatott ránk, pedig talán egyik sem ösmerte a másikat, de a világos festés és a rokokó felé hajlás erős éreztetésével már kitör a barokk nagy fuvallathajszolásának irányából. Nagyon érdekes

Liberi egy kompozíciója. Úgy hat, mintha egy modern novocentista festette volna. Körbe belekomponált aktok. Tizian, Correggió emlékek, de bámulatraméltó fínom ízléssel. Párizs ugyancsak zavarban lehet, mielőtt ítéletet mond e hullámzó női testek gyűrűjében. Látható volt még egy ismeretlen velencei mester női arcmása, a nő Szépművészeti Múzeumunk Catarina Cornárójának kései utódja, fátyol és főkötő van itt is a nőn, de a XVII-ik században már sokkal idegesebb a festői előadás, még akkor is, ha a régi ideál szolgálatában állanak. A spanyolok között, sőt a franciák között sem találunk kiválóbb darabokat, de van egy Van Dyck modorban festett női arckép, mely minket azért érdekelt, mert erősen emlékeztetett Mányokynak Cosel grófnőt ábrázoló egyik képére. A magyar mester nem ösmerte ezt a képet, mert azt csak 1743-ban vették Bécsben, III. Ágost alatt, Mányoky pedig Cosel grófnőt már 1714-ben festette. Annál érdekesebb a találkozás. A német barokkmesterek között persze a Dennerek és a Dietrichek vannak többségben, csak egy érdekelt, Schönfeld János Henrik (1609—1675-ig) nevű, aki főleg Augsburgban élt, de persze Olaszországot is megjárta, akinek „Gigászi harc" című kis képe könnyű ecsettel odavetett sziklákat, egymást dobáló harcosokat ábrázol, de nemcsak a kitűnő iskolát, hanem a friss szemmel látó művészt is igazolja. Mindent összevéve, a kiállítás nem hagyott bennünk nagy emlékeket. Annál impozánsabb volt a palotában felállított másik kiállítás, mely Erős Ágost fejedelmi tevékenységének volt szentelve. Minket elsősorban a király mecenássága érdekelt, s valóban érdekesek is voltak építkezéseinek rajzai, udvari festőinek művei, tehát Louis de Silvestre és főleg Mányoky művei. Silvestre dekoratív festményeit a különböző kastélyokból összehordták s így megállapíthattuk, hogy ez a Lebrun-utánzó dekorateur sem képzeletének szárnyalásával, sem festői felfogásával nem érte utól mesterét. Hideg tonalitású festése kieszelt kompozíciókat mutat be, egészen betartva a francia akadémia szabályait, ahogy azokat Testelin előírta. Mányokytól nagyobb sorozatot állítottak össze, elkérve a varsói Lazienki-múzeumnak újabban felismert darabjait (de nem állították ki az összes odaküldött darabot, a lengyel urak arcmásait kihagyták). Nagy feltűnést keltett Du Parc táncosnő arcképe, mely a kiállítás legszebb darabjainak egyike volt. Művészettörténeti szempontból egyébként ez a kiállítás se hozott új eredményt.

Dr. Lázár Béla

HEKLER ANTAL: AZ ÚJ KOR MŰVÉSZETE. (Magyar Könyvbarátok kiadása, 1933.) Az antik idők, a középkor és a renaissance századainak művészete után Hekler Antal, a budapesti egyetem professzora most *Az új kor művészetét* írta meg. Ezzel teljessé lett három kötetre tervezett kis művészettörténete. Egy pótkötet viszont a magyar művészet fejlődéséről fog beszámolni.

Bármennyire összevont, tömör leírását is adja Hekler az egyes stílusoknak, mégsem marad adós a korok szellemiségének megrajzolásával. Minden stílus mögött ott lüktet a kor érzésvilága, mely minden életformában, eszményben, vágyban megnyilvánul, és amelynek legpregnánsabb, szinte a jövőbe tekintő kifejeződése éppen a művészet. A nagy mesterek képviselik korok és fajok lelkületét, bennük nemcsak a művészet hőszait, stílusok kezdeményezőit, betetőzőit tiszteljük, hanem az idők szellemiségének megszólaltatóit is. Mellettük a kicsinyek úgy a stílusok, mint a szellemtörténet szempontjából majdnem elhanyagolhatók. Ezért tárgyalja Hekler is behatóbban a nagyokat és ezért ejti el, egész helyesen, a másodrendű tehetségeket.

Egyetlen kor sincs olyan közel Hekler Antal lelkivilágához, mint a barokk századok. Az antik világ művészetét a tudós ítéletével szemléli, hiszen ex asse archaeologus, viszont egyénisége a barokk művészet szenvedélyes pátoszára rezonál leginkább. Kifejező nyelve telve van a barokk lélek túlterhelt dinamikájával. Mint kemény, dörgő pőrölycsapások, úgy hatnak szavai, amelyekkel a szélesen hömpölygő, mindent elárasztó stílust leírja. Különösen a képek alatt való magyarázó szövegekben törekszik mindent kifejezni. Annyira beleéli magát a barokk művészet lelkivilágába, hogy néha olyan kezdeményezéseket is neki tulajdonít, amelyek már a renaissance-nak voltak érdemei. Így Vincenzo Danti a delelőjére jutott renaissance hitvallását fejezi ki akkor, midőn azt mondja, hogy a tökéletes szépséget a természetben hiába keressük, csak a mi lelkünkben születik meg. Leonardo, Raffael, a fiatal Michelangelo és a többi renaissance mester mind ilyen eszményi szépségeket teremtett alkotásaiban. Csak a quattrocentóban érvényesültek naturalista törekvések. Az épülettest föllazulásának első nyomát sem a Palazzo Barbarinin látjuk, hanem már a Palazzo Farnese Tiberis felőli oldalán. (Bizonyára csak elírási, vagy sajtóhiba, hogy Palladio Palazzo Chierigatija Velencében van, holott Vicenza egyik építészeti érdekessége.) Szép és jó a XVII. és XVIII. század művészetének jellemzése, háttérben a barokk idők extatikus és pompázatos érzésvilágával. Már a manieristák rehabilitált stílusát is igen találó szavakkal érinti Hekler. Az olasz barokk legkiemelkedőbb egyéniségének, különösen a szobrászat terén, nagyon helyesen, Berninit tekinti, akinek korszakalkotó hatása

Magyar Művészet
1933. 10. 07 -

meghatározza a későbbi stílusalakulás útjait. Szinte hozzáfogható mester északon Rubens, de az ő befolyása inkább a festészet korlátai között marad.

Míg e két egyéniség vitorláit a korszellem dagasztja, addig — úgylátszik, — hogy a spanyol Velazquez és a hollandus Rembrandt szinte szembeállnak a barokk ízlés ünnepi pátoszával. Mind a kettő abszolút festő, de míg az egyik az udvar kegyeltje, addig Rembrandt stílusa visszatükrözi azt a tragikus magányt, amely a mester életére mindinkább rászakadt és amelyben csak zsenijének fénye világított. A legmélyebbről fakadó sorok is Rembrandtról szólnak Hekler könyvében.

A francia barokkot a Lajos királyok tudatosan kialakított stílusa határozta meg. Pompáján az értelem, a világosság és a mérséklet uralkodik. Míg a német rokokóépítményeknek még a külsején is elburjánzik a díszek gazdag hálózata, addig a XV. Lajos korabeli francia paloták kívülről tartózkodóak, csak bensejükben tárják ki ünnepi fényüket. Ez az eltérés a két faj barokk stílusa között igen fontos és a francia barokknak ezt a sajátságát a Lajosok stílusának jellemzésénél is ki kellett volna domborítani. Amikor pedig Rousseau a természethez való visszatérést prédikálja, már a klasszicizálást készíti elő és a Madame Pompadour számára épült kis Trianon sem XV. Lajos formavilágát hirdeti, mint azt Hekler könyvében olvassuk, hanem a rokokóval szakító XVI. Lajos stílusát.

Teljes, szinte szertelen gazdagságában a barokk a német faj művészetében nyilatkozik meg. A XVII. században a kedvezőtlen politikai körülmények ugyan hátráltatták kifejlődését, a XVIII. században viszont egyszerre előtör a középkorból átöröklött érzés, melyet egyideig a renaissance kiegyensúlyozott formaharmóniája korlátozott. A nagy mesterek mellett a kontárok egész raja dolgozik, akik a barokknak csak külsőségeit ismételgetik és elsekélyesítik az érzések tüzében fogant stílust. A klasszicizálás egész Európában nem volt egyéb, mint megtérés az antik szépség öröknek mondott törvényeihez.

A XIX. század művészete szintén megértő interpretátort talál Hekler professzorban. Talán csak a németek jelentőségét, köztük különösen Böcklinét domborítja ki a kelleténél jobban. Puvis de Chavannest mindössze néhány szóval érinti, pedig művészete volt olyan fontos, mint bármelyik német festőé. Ekkor, III. Napoleon uralkodása alatt, épül ki teljesen a Louvre is Párizsban. Claude Perrault kollonádja tehát *nem utolsó állomása* a Louvre építéstörténetének. Egyáltalán egész Párizs nagyszabású városképe inkább a XIX. században keletkezik Haussmann jóvoltából. A XVII. és XVIII. században ebből a szempontból a fejedelmi akarat itt kevesebbet hozott létre, mint Hekler gondolja.

Érdekesen írja le Hekler az utolsó évek művészeti összeomlását, melyből új eszmények, új szépségek kezdenek kibontakozni. Az építészeté a vezetőszerep, a többi művészet pedig őt szolgálja, de egyben a festészet és a szobrászat visszakanyarodik a természethez.

Az olvasmánynak is kitűnő munka értékes gyarapodása művészettörténeti irodalmunknak. *Ybl Ervin*

BRÜSSZEL. Az utolsó hetekben kialakult az 1935-ben tartandó brüsszeli világkiállítás képzőművészeti alosztályának programmja. A tervek szerint az utolsó öt évszázad brüszszeli művészetét fogják bemutatni, természetesen mindazoknak a művészeknek az alkotásait, akik a belga fővárosban ez idő alatt dolgoztak. A kiállítás ezek szerint bizonyára összefoglaló képet fog adni az egész belga művészet fejlődéséről.

BRÜSSZEL. A Palais des Beaux-Arts termeiben Maurice de Vlaminck műveiből rendeztek nagyszabású kiállítást. A közel kétszáz festményt és akvarellt a kitűnő francia művész munkásságának egész idejéből, az 1903—1933. évekből válogatták össze.

FIRENZE. Charles Loeser, a néhány év előtt elhúnyt gyüjtő és művészethistorikus, mint ismeretes, kitűnő rajzgyüjteményét a cambridgei (U. S. A.) múzeumnak hagyta. Végrendeletének másik része csak most kerül végrehajtásra: Loeser ugyanis Firenze városának hagyta nagyértékű kép- és szoborgyüjteményének egy részét, azzal a kikötéssel, hogy e kollekciót legalább 25 évig a Palazzo Vecchioban kell őrizni és nem szabad múzeum-szerűen elrendezni. A hagyaték legkiemelkedőbb darabjai: egy XIV. századi siena-i Madonna Pietro Lorenzetti kövéből, Greco fiatalkori Utolsó vacsorája és Bronzino női arcképe. A szobrok közül egy Arnolfo di Cambionak tulajdonított, Orvietoból származó fafigura és egy — Loeser által — Michelangelonak tartott kis Ker. Szent János a legjelentékenyebbek. A kép- és szoboranyagot néhány szép bútordarab egészíti ki.

KONSTANTINÁPOLY. Párizsból érkező hírek szerint a Hagia Sophia-t, a bizánci építészet legremekebb alkotását, súlyos veszedelem fenyegeti. Állítólag a kupola egyik hatalmas tartó-pillére alá víz szivárgott be s annyira megrongálta a pillért, hogy az minden pillanatban összeomlással fenyegethet. A szükséges óvóintézkedések megtételéről eddig nem érkezett jelentés.

MELBOURNE. A Magyar Művészet hírt adott arról, hogy a melbourni múzeum néhány hónappal ezelőtt megvásárolta Rembrandt egyik késői önarcképét. Most újabb nagy vásárlásáról számol be a szépen fejlődő és — úgylátszik — nagy anyagi eszközökkel rendelkező ausztráliai gyüjtemény: a londoni műkereskedelem közvetítésével 30.000 font sterlingért (kb. 600.000 pengő) megszerezte a szentpétervári *Ermitage*-ból Gianbattista Tiepolo egyik legfontosabb alkotását, az 1744-re datálható Kleopatra lakomáját.

MÜNCHEN. A két év előtt leégett Glaspalast pótlására most új, hatalmas kiállítási épület készül Münchenben. A „Német művészet háza" (Haus der Deutschen Kunst), amelyet P. L. Troost építész fog klasszicizáló stílusban fölépíteni, nem a régi Glaspalast helyére kerül, hanem a híres Angol Kert Prinzregenten-Strasse-i oldalára, a bajor Nemzeti Múzeum mellé.

NÜRNBERG. A régen tervezett Veit Stoss-emlékkiállítás, amelyet a nagy német szobrász halálának 400. évfordulója alkalmából kívántak rendezni, megnyilt a nürnbergi Germanisches Museumban. Stossnak szinte összes, Németországban levő művei szerepelnek a kiállításon, amely így kitűnő áttekintést ad a művész stílusáról és fejlődéséről, annak ellenére, hogy a nagyfontosságú lengyelországi művek — pl. a krakói Mária halála-oltár, melyet folyóiratunk lengyel számában, — 1928 (IV.) évf. 3. sz. a 214—15. oldalakon reprodukáltunk, — valamint a firenzei Szt. Rókus-szobor nem voltak bemutathatók. A kiállítás legjelentékenyebb darabja a nürnbergi S. Lorenz-templom híres Angyali üdvözlet-e és a bambergi oltár, amelynek Krisztus születését ábrázoló középrésze erősen hatott a bártfai Krisztus születése-oltárra. — *A Veit Stoss-centenárium egyébként időszerűvé tenné a német művész és családja magyarországi kapcsolatainak rendszeres és tudományos feldolgozását is.*

PÁRIS. A francia múzeumok igazgatósága a párisi Musée de l'Orangerie-ben rendezett kiállításon bemutatja az állami gyüjtemények utolsó tízévi szerzeményeit. A kiállítás legkiemelkedőbb darabjai: női fej a Parthenonról; Dirk Bouts Krisztus születését ábrázoló festményének töredéke; Albrecht Dürer fiatalkori önarcképe; Louis Le Nain: Utolsó vacsora; P. P. Prudhon: Venus; Bonington, Corot, Manet, Degas, Renoir, Puvis de Chavannes képei.

RÓMA. A Villa Farnesinát az olasz állam még 1929-ben megvásárolta az akkor alakult Akadémia számára. Azóta restaurálási munkálatok folynak a híres villában, amelyek most állanak befejezés előtt. A legfontosabb eredményt Rafael Ámor és Psyche történetét ábrázoló freskóinak restaurálásánál érték el: sikerült eltávolítani az alap kellemetlen kék átfestését, amely Carlo Marattától származott és megtalálni alatta az eredeti világosszürke hátteret. A villa megvásárlása óta az emeleten levő falfestmények, Sodoma Nagy Sándor történetét ábrázoló freskói is megtekinthetők.

SAN FRANCISCO. A San Francisco-i múzeum új igazgatója, Dr. Walter Heil, nagyszabású kiállítás rendezésével kezdte meg tevékenységét, amelynek anyaga a XVIII. századi angol festészetet mutatja be. A kiállítás centrumát Reynolds hat portrait-ja alkotja, amelyek mellett Gainsborough táj- és arcképei, Hoppner, Lawrence, Raeburn arcképei és Constable hét tájképe a legkiemelkedőbb darabok. A bemutató anyagának legnagyobb részét a new-yorki műkereskedelem bocsátotta rendelkezésre.

TORINO. A városi múzeum anyagát rövidesen átszállítják a XV. századi Palazzo Madama-ba, amelynek stílszerű restaurálását most fejezték be. A múzeum a palota 34 termét fogja elfoglalni, ezenkívül a műtárgyak egy részét az első emeleti, a XVII. században dekorált termekben helyezik el, amelyekben Torino városa a hivatalos nagy fogadtatásokat szokta tartani. Ettől függetlenül az alagsorban helyezik el külön gyüjteményben azokat az alkotásokat, amelyeknek csak művészettörténeti érdekességük van, de a nagyközönség számára nem bírnak különösebb jelentőséggel és megzavarnák az anyag többi részének áttekinthetőségét. A gyüjteményeknek ez a kettéosztása nem új gondolat és eddig főként a bécsi Akademie képtárának rendezésénél alkalmazták.

ZÜRICH. A zürichi Iparművészeti Múzeum érdekes kiállításban mutatta be a régi és modern zürichi iparművészet stílusfejlődését. Egyidejűleg a „Kunsthaus"-ban a XIX. századi francia festészetet bemutató érdekes kiállítás volt látható.

Felelős szerkesztő: Dr. Majovszky Pál

Főmunkatárs: Dr. Lázár Béla

Segédszerkesztő: Dr. Péter András

Kiadó: Ormos György

Magyar Művészet. 1933. 10. szám

Szerkesztőség: VII., Erzsébet-körút 7. I.

Nyomatott a Lorilleux Ch. és Tsa gyár festékével.

Az Athenaeum r.-t. mély- és könyvnyomása.

MEGHÍVÓ

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ES MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT

FOLYÓ ÉVI JÚNIUS HÓ 26-ÁN (SZERDÁN) D. U. 6 ÓRAKOR
A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM ELŐADÓTERMÉBEN
(VIII., BAROSS-UTCA 13. SZÁM) TARTANDÓ

ÉVI RENDES KÖZGYŰLÉSÉRE

SORREND:

1. GEREVICH TIBOR: *ELNÖKI MEGNYITÓ.*
2. OROSZLÁN ZOLTÁN: *EMLÉKEZÉS HEKLER ANTALRÓL.*
3. Titkári jelentés.
4. Pénztáros jelentése.
5. Számvizsgálóbizottság jelentése.
6. Választmányi és számvizsgálóbizottsági tagok választása.
7. Esetleges indítványok.

A Társulat közgyűlésén vendégeket szívesen lát

Budapest, 1940. évi június hó 11-én.

GEREVICH TIBOR
elnök.

Előzőleg fél 6 órakor választmányi ülést tartunk.
Kérjük t. választmányi tagjaink pontos megjelenését.

Hekler Antal

NYOMTATVÁNY

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

dr. Szentiványi Gyula *úrnak*
titkár *úrnőnek*

Bpest.
~~XI., Lágymányosi-u. 18.~~

34.191. — K. M. E. Ny.

HEKLER *Antal*, archeológus és művészettörténész, * 1882. A budapesti egyetemen a művészettörténet tanára. Furtwängler tanítványa volt Münchenben, majd hazatérve, múzeumi szolgálatba lépett. Több nagyobb művet publikált az antik művészettörténet köréből; kedvenc témája a görög szobrászat, újabban a barokk művészet, melynek kutatására nagy energiával irányította szemináriuma tagjait. Főbb munkái: Römische weibliche Gewandstatuen; Bildniskunst der Griechen und Römer (magyarul, angolul és franciául is megjelent); A szobrászati stílus problémái (1915, lényegesen módosított 2. kiad.); Pheidias művészete (1922); Die Kunst des Pheidias (1924); Michelangelo (1926); Leonardo da Vinci (1926). Háromkötetes művészettörténete (Könyvbarátok Szövetsége, 1931—33).

E. G. I. 449 f

HEKLER ANTAL 1882 Budapest - 1940

bölcsészdoktor

dr. 1902. pol. tud. doktor

dr. 1905. München - klasszikus archeológi

mt: 1911. dec. 14 Bp. en BTK 8627/1911

ny. r. t: 1918. szept. 18. P.P.T. B.T.K.

MOL - K500 - 1918 - 5 - 64169, 199075 illetmény

K 636 - 1919 - 5 - 85144 visszahely.

1924 - 5 - 91408 tr. ill.

1923 - 5 121171

1925 - 5 - 83149 szolg. idő beszámítás

1926 - 5 - 20035 — " —

1927 - 29 - 81101 megbiz

1928 - 27 - 4826 szájci n. sz.

1928 - 5 - 25515 bécsi, berlini ít
28570 - " - nob.

1928 : 5 - 93925 . valádi pótl. bevinetése

1937 - 1941 - 2-5 t. - 18094/37

PATAKI JÓZSEFNÉ

MOL 1165-811

Hekmauer János

ötvös 1655

láid

Mih. Pozs. 119

Hekmauer János, rozsnyói ötvös V. 119.

22. HEKMAUER JÁNOS. *(Johannes Hekmauer).* 1655.

1655. május 13-án *Johannes Hekmauer* bemutatván remekét, mesterül fölvétetik. Büntetés fejében 6 forint birságot rónak reá.

*52

Mihalik
Háromszár cv
M Kot. Ert
1911. 119. l.

mert ez az akczió a vármegye ingatlan m
emlékeinek jól megalapozott tervszerűségg
való fölkutatását és összegyüjtését, továbbá
honalkotó Árpád sírhelyének fölkutatását tűz
ki czélul.

Tudatában a kitüzött czél történet-tud
mányi fontosságának és segítőkezet nyujtan
arra, hogy egyre kallódó ingatlan műeml
keink helyeit avatatlan kezek ne tehessék
tudomány számára értéktelenné, sem a na
fényre kerülő becses tárgyakat alacsony, so
szor a külföld felé irányuló kalmárkodás tá
gyaivá, a vármegye közönsége az előterjeszte
kérelem folytán hazafias készséggel ajánlot
föl legmesszebbmenő erkölcsi és anyagi tám
gatását s megalakította elsősorban *régész*
bizottságot, melynek föladata lesz a vármegy
régészeti ügyeinek tervszerű vezetése, mind
évre az év elején az ásatások programmján
és költségeinek megállapítása, valamint
munkálatok vezetése és ellenőrzése. Ügyrendj
a régészeti bizottság maga állapítja meg
joga lesz magát új tagokkal kiegészíteni, m
ködésének eredményéről pedig időszakonké
a vármegye törvényhatósági bizottságán
jelentést tenni tartozik.

Flekmauer János ötvös Pozsonyban, hol 1655. avatták mesterré. (Mihalik J., Műz. Kol. Ért. 1911 119. l.)

MDK

Hekolny Antal,ép.mest.

uj épitőmesteri képesitő bizonyitványt nyert.
1882-ben Pozsonyban szül. jan.11.-én. lo/924.

Uj épitőmesteri ....
Ép Ip.1924.12-14.sz. 39.l.

Ileks István

Ujszeged

Szeged 1919.

„Úrvacsora. Ezüst ötvös-
mű. Magán tulajdon."
Lugosi Dőme dr arc-
képe, gipsz dombormű.
Pálfy Dániel arcképe,
gipsz dombormű
Pater Zadravecz István
arcképe, gipsz dombor-
mű.

MDK

Heksch

Wzónyi Ottó dr: A szegedi fogadalmi templom. MI. 1932. XX I. képekkel.

30

MDK

Heksch,

az ötvös-szakosztály jeles növendéke.
Herpka Károly a tanára.

Hanvay Ödön: Az iparművészeti iskola jubileuma.
Művészi Ipar r.1905.nov.15. I.évf. 3.sz. 36. l.

H. Heksch Ernő MDK

Arcmás, gipsz

Mücsarnok 1928 tavaszi kiállitás

MDK

H.Heksch Ernö, szobrász

Arcmás. Gipsz.

KMT.-Tavaszi kiállitás. 1928. Kat.12.1.

H. Heksch Ernö

Műcsarnok, szobrász Üllős út 61
–1928. tav. Enatt. 186

Kasza, Kelta VIII.177

Heksch István Nándor. MDK

ötvösmüvész

szerepelt a szegedi képzőmüvészek haladó csoportjának 1919 máj. 18-iki kiállitásán.

Magyar László: "Juhász Gyula: A müvészekről a közönségnek".

DÉLMAGYARORSZÁG ~~L;/&; JUN; "_~~;
1964. jun. 28.

M.D.K.

Heksch Nándor

A főkapu bronz szárnyait Heksch N, Szőri József-né és Boga hujta kovácsolta.

Bálint Sándor: Szeged városa, Bp. 1959.

134 b

M.P.K.

Heksch Nándor

Éremláda

Rómeo és Julia, plakett

2 Apáca "

Nő a zongoránál "

Refectorium "

Huszárroham "

Női fej "

Szeged 1917

inek megtérítése fejében ös

gő 49 fillért a 127.689.szá

jon ki. Budapest, 1929.évi

ből: Dr. Tihamér Lajos s.k.

A hiv

mi

~~Heksch Neindor~~

Tardos Tanszig Árum

tovább

Pálfy-serleg, az Árpád szabadkőnüves páholy tulajd. Szeged

Szeged 1917

...s Bizottsága megbízásából 1929.ap-
- Ócsára és vissza tett hivatalos uta-
ilt költségeinek megtérítése fejében
az Tizenhét pengő 30 fillért a 127689.
erhére utaljon ki. Budapest, 1929.évi
rendeletéből: Dr. Tihamér Lajos s.k.

atalos másolat hiteléül:

miniszteri iroda s.tiszt.

Heksch Nándor

iparművész

Prokopius Béla

gyűtese

Heksch Nándor István sz. Szegeden 1886 október 30.

Négy középiskola elvégzése után a Budapesti Iparművészeti Iskola 5 éves tanfolyamát végezte. Az ötvösséget Herpka Károly tanárnál, a kisplasztikát Lóránffy Antalnál tanulta. 1906 évi utolsó évfolyamát Ilmaz iskola nyilvános pályázatán arany érmet nyert. Azután a Sandrik ezüstárugyárban volt egy ideig önálló tervező, majd visszajött Szegedre és azóta itt él és működik. Iparművészeti tárgyakat, serlegek, ékszerek, dobozok, vázák stb, készitésén kivül elkészitette a szegedi alsóvárosi templom ezüst tabernákulumát, a rókusi templom monstranciáját stb. A szegedi fogadalmi templom főkapujának egyik szárnyán az 6-szövetség eseményeit ábrázóló 12 drb. kézi domboritású bronz képe egyik fő munkája; készitette az alsóvárosi templom nagy Mária képének két aranykoronadombormüvét. Ezeken kivül igen sok fali ötvösmunka plakettet készitett külöféle tárgyuakat, főképpen portraikkat. Munkái kizárólag vörösréz, bronz és ezüst kézidomboritások. Készitette az Alsóvárosi Oltáregyesület érmét háromszög alakban, 4 cm-s oldalhosszal melynek előlapján a hal és a kenyér szimbolumok láthatók.; hátlapja sima, szövege nincs. A 300 -as honvédek sapkajelvényét egy nagy eredetiben és igen sok kis példányban. Ezen egy honvéd, meg egy oldalkatona kézitusája látható; háta sima, /eredetije dr. Vadász Jánosnál Szegeden/. A Magyar Mérnök és Épitész Egylet szegedi Osztályának plakettjét ezüstből tiz példányban készitette, 6 cm átm. tizszögletes érem, mind cizellált kézimunka. Egyik oldalán babér-ágak közt felirás, a másik oldalon a szegedi kulturpalota a Tisza hiddal és mérnöki foglalkozások szimbolumaival.

Heksch Nándor István sz.Szegeden 1886 október 3o.

Négy középiskola elvégzése után a Budapesti Iparmüvészeti Iskola 5 éves tanfolyamát végezte. Az ötvösséget Herpka Károly tanárnál, a kisplasztikát Lóránffy Antalnál tanulta. 19o6 évi utolsó évfolyamában az iskola nyilávnos pályázatán arany érmet nyert. Azután a Sandrik ezüstárúgyárban volt egy ideig önálló tervezö, majd visszajött Szegedre és azóta itt él és müködik. Iparmüvészeti tárgyakat,-serlegek, ékszerek, dobozok, vázák stb, készitésén kivül elkészitette a szegedi alsóvárosi templom ezüst tabernákulumát, a rókusi templom monstranciáját stb. A szegedi fogadalmi templom fökapujának egyik szárnyán az ó-szövetség eseményeit ábrázóló 12 drb.kézi domboritású bronz képe egyik fö munkája; készitette az alsóvárosi templom nagy Mária képének két aranykoronadombormüvét. Ezeken kivül igen sok fali ötvösmunka plekettet készitett külöféle tárgyuakat, föképpen portraitkat. Munkái kizárólag vörösréz, bronz és ezüst kézidomboritások. Készitette az Alsóvárosi Oltáregyesület érmét háromszög alakban, 4 cm-s oldalhosszal melynek elölapján a hal és a kenyér szimbolumok láthatók.; hátlapja sima, szövege nincs. A 3oo -as honvédek sapkajelvényét egy nagy eredetiben és igen sok kis példányban. Ezen egy honvéd, meg egy oláhkatona kézitusája látható; háta sima,/ /eredetije dr.Vadász Jánosnál Szegeden./. A Magyar Mérnök és Épitész Egylet szegedi Osztályának plakettjét ezüstböl tiz példányban készitette, 6 cm átm. tizszögletes érem, mind cizellált kézimunka. Egyik oldalán babér-ágak közt felirás, a másik oldalon a szegedi kulturpalota a Tisza hiddal és mérnöki foglalkozások szimbolumaival.

HEKT Károly gyöngyösi lakatos. Gyöngyösön 1804-ben a város toronybeli órájának reparációjáért vesz fel 163 forintot. 1806-ban pedig már özvegyét emlitik.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

Heksch Nándor

ötvös

vendéglátogató

Értimisk 1904/5.

26 l.

se zurück. Nicht nachsenden.

: renvoyer en ajoutant la nouvelle adresse.

ss. Not to be forwarded.

HEKSCH *Nándor* István, iparművész, * Szeged 1886 okt. 30. A bpesti iparművészeti iskolában tanult, azután Szegeden telepedett le, hol főleg ötvösséggel foglalkozik. Néhány érmet és számos plakettet is készített.

Sz. I. 449 l

Namer, pozsonyi czéhbiztos

V. 149

Heksch Nándor

ötvösségben I. dij.

Kötimisk

1905/6. 16 l.

Heksch Nándor

ötvös

1902 – 5

Éirnisk. 1930. 84. l.

8639

ljes fegyverzetet visel, jobb -
ával pedig puskáját fogja.
eröddel. Felirata:

le le Rouge rue des grands Augus-
vis le panier fleuri A.P.D.R. 1742.

. 26.5:18.8 cm.

05
-12

Heksch Nándor István

Geboren zu Szeged den 30. Oktober 1886. Absolvierte den fünfjährigen Kurs für Kleinplastik und Goldschmiedekunst, an der Kunstgewerbeschule in Budapest, unter den Meistern Antal Koránfi und Károly Herpka, im letzten Jahrgange an der öffentlichen Preiskonkurrenz der Schule eine goldene Medaille erringend. Einige Zeit in der Sandrikschen Silberwarenfabrik beschäftigt, kehrte H. nach Szeged zurück, wo er sich kunstgewerblichen und besonders getriebenen Arbeiten, wie Pokale, Monstranzen, Juwelen, Kassetten, Vasen etc. widmet. H. verfertigte auch viele getriebene Porträt-Plaketten.

Hu Pmagyérem 249. l.

4 nüvel fels.

Hadsereg.

Székely huszár.

A jobbra vágtató lovon ül
kezében görbe kardot tart. Feli

Szekler Gränz Hus
giment.

ez után balra: Der Stab liegt z
a kép alatt három sorban:
Entstand 1762 unter M.
Die Gränz Regimenter
haber.
jelzése a fölső sarkokban: 75.

Szines rm., mér. a rl. 15.

Sz.n.
72-9

Heksch Nándor

ötvös és iparművész

iród

NémedySzeged 42 i. l.

Heksch Nándor

iparnüvész

U. 2018

Szegedi Hiradó

1916. dec. 5. (Egy szegedi iparnüvész sikere.)

Munkalap száma: 1040.

Tételszám	
	45 drb. felvétel 27 " 18x24 cm. fénykép /Szi 37 " 18x24 " " /Kor 1 " 18x24 " " /Lux 1 " 18x24 " " /Abs 58 " 18x24 " " /bel zel Utazási költség Szgehérvárra (azaz Négyszázkilencvenkilen ----------

Fizetendő:

számla vételével

Fleksch Nándor iparművész. Budapesten végezte tanulmányait; közel két évtized óta Szegeden működik. Munkái közül említésre méltók a szegedi Árpád szabadkőműves páholy Pálfy-oltárlege, melyet Tordos Tausig Árminrajza szerint 1913. készített, továbbá a Szegedi Mérnök- és Építész-Egylet ezüstjelvénye. (Mult és Jövő 1914 23.l.)

Heksch Nándor

szegedi ötvös, aki kitérve
a zsidó vallásból és
rk lett, készítette a
szegedi neut ferencrendi
templomban lévő havi
Boldogasszony oltárképen
a Madonna és a kis Jézus
fején lévő aranyozott ezüst
koronákat, melyek igaz-
gyöngyökkel és brilliánsok-
kal vannak díszítve. Ugyan-
csak fenti készítette a tem-
plom főoltárának tabar-
nakulom ajtaját, melyen egy
Krisztus életéből vett
jelenet domborműve van.
Ez bizony elég gyenge, s
legfiszdebb a rendház muze-
mába Evül. Szeged. 1937 okt. 14.

Heksch Nándor

MDK

iparmüvész

Patai Edit: Szegedi müvészek.Mult és Jövő 1914. jan.sz.23.o.

Heksch Nándor

ötvös

Vasárnap avatják fel a szegedi ellenforradalmák emlékművét. Nemzeti Ujság 1941 jun. 12.

MDK.

Heksch Nándor iparművész

A szegedi fogadalmi templom főkapu szárnyain lévő ó- és ujszövetségi jelenetek rézdomboritásu reliefjeit Toth István szobrász mintái után Heksch Nándor és Szöry Józsefné iparművészek készitették.

Horvtemplép.57.1.

HEKSCH Nánda rajzai

domborművei a szegedi Alsóvárosi
ferences templomban

Szeged, 1996/2. 26.

Ferenc. Bp., 1986 32 p., ill. **ism.** HARANGOZÓ Márta: Kísérlet, játék, összegezés. = Esti Hírlap, 1986. szeptember 9. 2. HOLLÓSI, Éva: Grafiken von Ferenc Czinke. = Budapester Rundschau, 1986. szeptember 29. 10. SZÉKELY András: Egy grafikus képei. = Népszabadság, 1986. szeptember 30. 7. VADAS József: A nehézség nem mentség. = Élet és Irodalom, 1986. szeptember 26. 12. WAGNER István: Rajz-sorok mestere. = Magyar Hírlap, 1986. szeptember 24. 5. URY Ibolya: Czinke Ferenc grafikái. = Új Tükör, 1986. szeptember 28. 3. ill.

1637. Czinke Zsuzsanna

kiáll. Salgótarján, MSZMP Nógrád Megyei Bizottsága Oktatási Igazgatósága Galériája, 1985 **ism.** ERDEI Sándor: Játékosan groteszk - racionálisan fegyelmezett. = Művészet, 27, 1986, 2. 61-62. ill.

1638. Czinkotay Frigyes

HORVÁTH Sándor: Czinkotay Frigyesről. = Somogy, 14, 1986, 5. 91.

1639. Cziráki Lajos

CZIRÁKI Lajos: Kutyaszerep. Önéletrajzi vallomások, 5. = Műhely, 9, 1986, 1. 61-70.

CZIRÁKI Lajos: Kutyaszerep. Önéletrajzi vallomások, 6. = Műhely, 9, 1986, 2. 60-69.

CZIRÁKI Lajos festőművész kiállítása, Szolnok, Megyei Művelődési és Ifjúsági Központ, 1986. április 25. - május 18. Bev. Cziráki Lajos. Szolnok, 1986 6 p., ill.

HEITLER László: Az elhagyottság szigetén. Mesterem: Cziráki Lajos. = Műhely, 9, 1986, 6. 9-15.

KIRÁLYFALVY Elekné: A visszavonulás korszaka lezárult. Beszélgetés Cziráky Lajossal. = Művészet, 27, 1986, 11-12. 44-49. ill.

KLOSS Andor: A kor sodrában. Beszélgetés Cziráki Lajossal. = Műhely, 9, 1986, 6. 16-20. ill.

1640. Dali, Salvador

BORI Imre: A mágus: Salvador Dali. = 7 Nap, 1986. november 21. 37.

Heksch,szobrász

15.Emlékérem,/Mérnök.és épitész egylet/.Trónszékben ü ülő allegorikus nőalak.Peremén Heksch.Hátlap:MÉRNÖK ÉS ÉPITÉSZ EGYLET EZÜST ÉRME/SZEGEDI OSZTÁLY.Nyolc szögletü.Ezüst,öntvény.85 mm.158.old. Kép róla 159. old.Fekete repr.

Csongor Győző:-xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx-T.Simon Ilona: Szegedi emlékérmek és plakettek 153.old

A Móra Ferenc Múz.Évkönyve,1969-1.Szeged,1969 Szegedi Nyomda

Heksch, szobrász

Szegedi művész. Érmeiből csak kevés szerepel a szegedi érem és plakett művek felsorolásában, mivel ezek lajstromát csak kis mértékben tudták a szerzők összeállitani. 154.old

Csongor Győző-T. Simon Ilona: Szegedi emlékérmek és plakettek 153.old.

A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve. 1969-1. Szeged 1969. Szegedi Nyomda.

Heksch, szobrász

---

15. Emlékérem./Mérnök és építész egylet/. Trónszékben ülő allegorikus nőalak. Peremén: HEKSCH. Hátlap: MÉRNÖK ÉS ÉPITÉSZ EGYLET EZÜST ÉRME/SZEGEDI OSZTÁLY. Nyolcszögletü. Ezüst, öntvény. 85. mm. 158. old

Csongor Győző-T. Simon Ilona: Szegedi emlékérmek és plaketten 15[illegible].old

A Móra Ferenc Múz. Évkönyve. 1969-1. Szeged. 1969 Szegedi Nyomda

Heck

Heksch Zsigmond

iparnivon Bpest

laid

Lamagyiparalin

II. r. 500 l.

ath. Plebánia Hivataltól.

[redacted]

Budapest.

VI. állatkerti út 1. sz.
/: aréna út 41. sz. :/

Ezüst Gerely díjas – a Hegyvidék fotóriportere

Harsányi Péter

Talán nem veszi senki rossz néven, ha büszkélkedünk egy kicsit: az ország egyik legjobb sportfotósa a Hegyvidék újság színvonalát emeli alkotásaival! Persze, hogy ez az elsőség mennyire szubjektív, arról éppen az érdekelt világosít fel, amikor kérdezem: milyen érzés a csúcson lenni. Harsányi Péter, az 1996-os Ezüst Gerely-díj sportfotó-kategória nyertese továbbra is a földön jár:

Fordított világ

– Nem lesz attól jobb vagy nagyobb senki, hogy egy adott évben, egy adott zsűri tagjai az ő képeit találták a legkiemelkedőbbnek. Nem érzem magam a csúcson, bár sportnyelven szólva most országos bajnok vagyok. Az igazi az lesz majd, ha valamelyik nemzetközi pályázaton tudok nyerni. Az már felérne egy olimpiai bajnoksággal – vallja a 33 éves fotós.

A hasonlat nem véletlen, hiszen Péter az atlantai nyári olimpiának (is) köszönheti az őt ért megtiszteltetést. Az Országos Testnevelési és Sport Hivatal által kétévenként kiírt pályázaton ugyanis az ötkarikás játékokon készült képeivel aratott sikert.

–1988-tól, a szöuli olimpia óta dolgozom a Magyar Olimpiai Bizottság hivatalos fotósaként. De nem ez a főállásom. 1987-től két évig külsősként, majd 1989. november 1-jétől már teljes munkaidőben a Népstadion és Intézményeinek fényképezek. Itt ismerkedtem meg *dr. Müllner Jenővel,* az akkori főigazgatóval, aki most ugye a Hegyvidék újság főszerkesztője, s az ő invitálására kezdtem dolgozni a Hegyvidéknek 1991-ben. Sokat köszönhetek *Babati Lajosnak* is, aki mind a Népstadionnál, mind a MOB-ban rengeteg támogatást adott.

– Milyen „fotós" megbízatásokat szeretsz teljesíteni a Hegyvidékben?

– Nagyon kedvelem a Hegyvidék változatosságát. Lent a Déli pályaudvar és környéke a „belváros", míg a feljebb eső részek, a hegyek, a szép tájak adják a kerület szépségét, izgalmát. A kerületi újságnak az öt év alatt már több száz fotót készítettem. Eleinte nehézséget okozott bizonyos címek megtalálása a hely sajátosságaiból adódóan, mert egy-egy utca nem biztos, hogy a „megszokott" módon folytatódik. Mára ezt már megszoktam.

– Mit csinál a MOB fotósa két olimpia között?

– Rengeteg mindent. Szponzori szerződéseket és találkozókat, különböző közgyűléseket, nyugdíjas összejöveteleket, megemlékezéseket, avatásokat és még sok egyebet örökítek meg. De például az elutazás előtt én készítettem el az összes olimpikon igazolványképét is, szóval bőven akad munka.

– Gondolom, a Népstadionnál sincs időd unatkozni?

– Természetesen, hiszen minden fontos eseményen, ami az intézményhez tartozó helyszíneken zajlik, ott kell lenni. Sportrendezvényeken, koncerteken, kiállításokon, vásárokon fotózom rendszeresen.

– Egy fotósnak hogyan kell felkészülnie az olimpiára?

– Már jóval az elutazás előtt, még Magyarországon el kell kezdeni az előkészületeket. A kinti szervező bizottságtól megkapjuk a percre pontos programot, amely alapján jó előre kiválasztjuk, hová, milyen versenyekre menjünk. Úgy indultam el Atlantába, hogy valamennyi magyar aranyérmet megörökítem. Persze a helyszínen minden megváltozhat, mint ahogy akadtak is módosulások. Az első napok után láttuk, hogy nem lesz sok aranyérmes, s akkor úgy döntöttem, minden érmesünket lefotózom.

– Mi történik, ha két magyar érdekeltségű verseny egy időpontban zajlik? Hogyan választasz, s mi van, ha rosszul döntesz?

– Szerencsére Atlantában csak egyszer volt erre példa: az uszodában *Rózsa Norbert* és *Güttler Károly* úszott, míg a kardozók az oroszokkal vívtak a döntőben. Mivel a vívóknál biztos volt az érem, így oda mentem.

– Akkor tulajdonképpen nem jól döntöttél.

– Végül is Rózsa nyert, Güttler második lett, a kardcsapat pedig vereséget szenvedett. Viszont *Kovács Ági* bronzérme a kint tartózkodó hat magyar fotós közül egyedül nekem volt megörökítve, a többiek csak az eredményhirdetésre jöttek oda. Így cseréltem az MTI fotósával, aki ott volt Rózsa győzelménél.

– Az Ezüst Gerely-díjas képeid hogyan készültek? Egyáltalán érzi-e a fotós, ha igazán jó fényképet készít?

– Az ember persze nem úgy megy dolgozni, hogy „na most díjnyertes fotót csinálok". A tudás mellé kell ehhez a sport szeretete és ismerete, szükséges egy versenyképes fotós-felszerelés – az NSI jóvoltából –, no és természetesen szerencse is. A pályázatra hat képpel vagy képsorozattal lehetett nevezni. A tornában mindig is a gerendagyakorlaton fotóztam a legjobb képeket, a „Fordított világ" című kép ott készült. Nagy szerencse volt például, hogy *Czene Attila* az 1-es pályán úszott a döntőben, közel lehettem hozzá. Sikerült egy olyan pillanatot elkapnom, amikor éppen kifújja a vizet. Mivel nyert, így adta magát a cím, az „Aranyköpés". Szerencse az is és egy kis odafigyelés kérdése, hogy amikor Kokó, azaz Kovács István bokszolt a döntőben, a harmadik menetben, mikor már valószínű volt a győzelme, tekercset cseréltem a gépemben. Így készülhetett el a „Győzelmi mámor". Egy kollégának pont közben fogyott ki a filmje...

–Milyen reményekkel adtad be a képeidet a pályázatra?

– Magyarországon nagyon sok jó sportfotós dolgozik, akik nemzetközi díjakat is nyertek már. Úgy éreztem, talán dobogón végezhetek. Mindenesetre borzasztó nagy öröm, hogy végül én nyertem.

Természetesen mi is együtt örülünk kollégánkkal. Kívánjuk, hogy a későbbiekben ne csak az „országos bajnoki" cím, hanem az „olimpiai elsőség" is adassék meg neki. Gratulálunk, Péter!

Stoff Csaba

A pokolból a mennybe

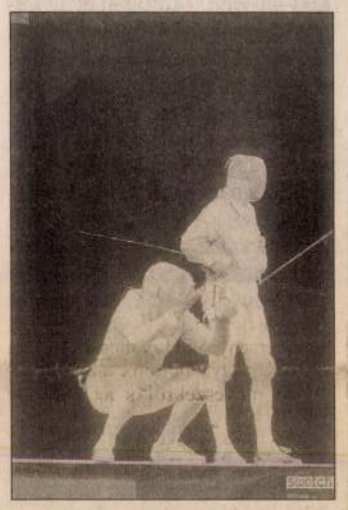

Művészházaspár Debrecenből

A Lord-major Galériában állították ki *Helb Margit*, textilművész nemezből készült alkotásait. A kiállított műveket nem a nemezelés ismert módszerével – a minta bedolgozásával – hozta létre. Nála a színes anyag improvizációs módon együtt mozog az alapanyaggal, így a kialakított formák elvontabbak. De azért némelyiken motívum is látható: planéta, hal, szemgolyó. A művésznő térbeli alakzatokat is készít elemi gyapjúszálkötegből, ezeket fémmel társítja. A nyírott plasztikák bemutatását a kiállítóhelyként is funkcionáló étterem nem tette lehetővé. A művésznő férje, *Fátyol Zoltán*, festőművész ugyanekkor állította ki műveit a Kongresszusi Központban, tíz hazai avantgard művésszel együtt.

Helb Margit textilművész

Petőfi Erdélyben

SZÁZADUNK POLITIKAI rendszerei függetlenül az általuk képviselt ideológiától, *Petőfi Sándor* verseit zászlójukra tűzték, azzal buzdították a magyart, ha kellett harcra, ha kellett munkára. Az elmúlt évtizedben – talán a váltakozó tanügyi reform eredményeként – mintha csökkent volna a költő szellemiségének emlegetése. A hatalom megelégedett a március idusán elszavaltatott „Talpra magyar"-ral. Az is igaz viszont, hogy a költő neve tőle függetlenül egy krimibe beillő vitának a középpontjába került, ami a szibériai „lelettel" szülei exhumálása körüli hercehurcával kapcsolatos. Petőfi Sándor versei pedig élnek nemzetünkben, tájköltészete, szerelmes versei napjainkban is líránk gyöngyszemei.

Az 1823. december 31-én született költő életének legboldogabb napjait a magyar Alföld szélén lévő Szilágyságban töltötte. 1846. szeptember 8-án a nagykárolyi megyebál délutánján pillantotta meg *Szendrey Júliát*, hogy rá pontban egy évre, az erdődi kápolnában a lány apjának akarata ellenére oltárhoz vezesse, *Laska József* és *Sass Károly* tanúságának jelenlétében, *Kolos István* helybéli plébános esketésével. Az ifjú pár a kora reggeli esküvő után azonnal nászútra indul, a Petőfi barátjától e célra kölcsönkapott koltói Teleki-kastélyba.

UTAZÁSUKAT NEM KÍSÉRI SIKER, Misztófalu határában, közvetlenül Nagybánya előtt kocsijuk kereke eltörik, így első éjszakájukat Nagybánya fogadójában töltik. Csak másnap tudnak Koltó felé elindulni, hogy ott öt boldogságos hetet eltöltsenek. A vidék még napjainkban is őrzi az ifjú pár történetének emlékét. Nagykárolyban (Carei) ott a megyeháza, a bál színhelye, az előtte lévő sétatér, az életre szóló megpillantás színhelye csak nyomaiban van meg. A bálterem pompája is a múlté. Az épületen viszont ott az emléktábla.

Szendrey uram Erdődről (Ardud) irányította a Károlyi-uradalmat. A várkastély tornyaival, várkápolnájával, vizesárkával. felvonójával maga volt a romantika. Még a II. világháború előtt is lakták. Napjainkban nehéz lenne már megállapítani az épület pontos elhelyezkedését. A költő emlékművét 1889 egyik éjszakáján felrobbantották. Az anyakönyvet is pár napra „bekérték" – azóta is valahol van –, így egy emléktábla, no meg a falu Szendrey Júliáról és Petőfi Sándorról elnevezett egy-egy utcája hirdeti a múltat. Nagybányán (Baia-Mare) áll a fogadó, rajta ott az emléktábla is.

A somfa Koltón

Koltón (Koltau) a falu emlékezetében Petőfi él, emlegetik az ifjú pár keresztszülői vállalását, ottlétük mondáit és ott van maga a múzeumát befogadó Teleki-kastély. Mutogatják a Lápos völgyében lévő nagy lombú fát, addig lovagolt el reggelente a költő. A kertben lévő somfa él még, alatta a malomkő nagyságú kőasztallal, ahol a költő verseit írta. A múzeumban is számtalan eredeti tárggyal találkozhatunk. A múzeum létrehozását, ápoltságát egy ottani földművesnek, *Sebők Mihálynak* köszönhetjük. Miska bácsi, mint elődjei, a Teleki családhoz tartoztak, ő parádés kocsisként szolgálta a famíliát, élte velük napjait.

A II. VILÁGHÁBORÚ ALATT honvéd huszár volt, majd hadifogság után visszakerült szülőfalujába. Hazaérve más urak fogadták, más lett a módi. Az akkor még deli legény élete céljának tekintette a Telekiek, Petőfi emlékének őrzését. Így érthető, hogy amikor az egyik jöttment, létrát támasztva a falnak, elkezdte a címer pusztítását, Sebők uram úgy megrázta a létrát, hogy a véső kiesett az illető kezéből és lóhalálában elinalt. Miska bácsi életútját ezután a múzeumért folytatott tevékenység irányította. A kastélyban traktorosok laktak, először azokat tetette ki, majd az odaköltöztetett óvodát. Közben híre ment áldozatkész munkájának, jöttek az ajándékok, féltve őrzött tárgyak kerültek a gyűjteménybe. Eljutott a hír Budapestre is, pontosabban *Ráday Mihály* városvédőhöz, ő – e sorok írójával – egy korhű női- és férfiruhát juttatott ki. Az már a sors ajándéka, hogy a női ruha színe, fazonja azonos egy ott kiállított, Szendrey Júliát ábrázoló festményen lévővel.

Miska bácsinak sikerült megszereznie a nászágyat, az eredeti asztalt, használati tárgyakat, fotókat, metszeteket. A Dél-Amerikában élő Teleki család, látva hajdani emberük buzgalmát, egyre több relikviát adott át. De segített a román prefektúra is, tekintélyes költséggel rendbehozatta a kastélyt.

Külön sorsa van a kertben lévő somfának. A fa öregszik, túlélését Miska bácsi a világ különböző részeire elküldött magjain keresztül is biztosította, de sokat tett magáért a fáért is. A budapesti Kertészeti Egyetemről magát Nagy professzort hívta meg, aki a fa további elhalását javaslataival megakadályozta.

Egy alkalommal, még a Ceausescu-időkben, az egyik múzeum ajándékaként magnetofont vittem át a múzeumnak, amelyen a Koltón írt Petőfi-versek Rádiótól kapott hangfelvé-

Sebők Mihály

Az erdődi várrom

A koltói kastély

...a kőasztal

városa által létesített munkás lakótelepek nem csak központi fütés, hanem még a háztartáshoz szükséges melegvizet is szolgáltatják, sőt esténkint a tea készitéshez szükségelt forró vizet is. Ezen lakások átlag csak egy 13—16 m² nagyságu lakókonyhából, beleértve a mosogatót és 8·5—10 m² nagyságu hálókamrából állanak.

Az épületek külseje lehetőleg *változatos* legyen. A tervező épitőművész feladata ezen változatosságot a rendelkezésére álló szerény

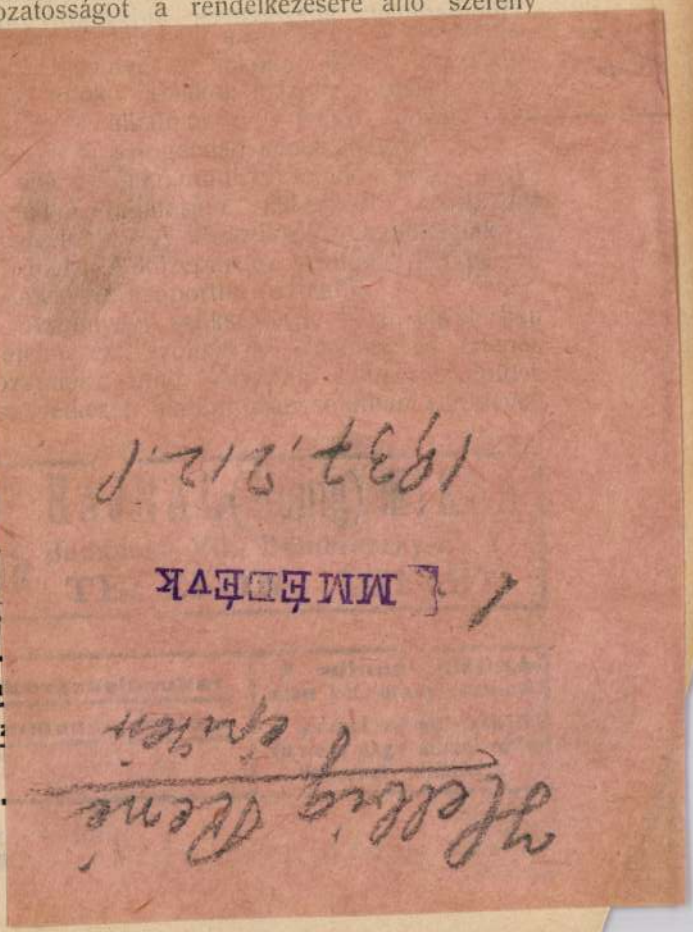

vallásos érzületet, s igy ha nem akarjuk, hogy ezen elhintett mag kárba veszszen a különböző felekezeteknek vallási szükségletét kielégitő kellő számu és méretü templom, illetve imaházról, a tőle elválaszthatatlan egyházi szolgálattal kell, hogy gondoskodás történjék.

A fennebb emlitett klubház kapcsolatba hozandó népkönyvtár és olvasótermekkel (férfiak és nők) valamint ugyanott a Szabad liceum és „Goodtempler“ intézmények áldásthozó működésének helyet kell biztositani. A klubház terme mükedvelő előadások, vetitett képek stb. bemutatására is alkalmas legyen.

A munkástelepek nagy hátránya, hogy a sokszor felesleges *munkaerőt*, melyet nagyobb család produkál a nagyvárostól való távolság következtében nem értékesithetik kellőleg, ez nevezetesen a család női tagjaira mondható. A női munka tudvalevőleg igen rosszul fizettetik, ugy, hogy a lányok alig keresik meg az utazási költségeket; ezért ujabban munkástelepeken *foglalkoztató* műhelyeket létesitenek, melyekben első sorban a nők szabad idejükben —

Eredeti Meidi

szabályozó- töltő, és

minden k

Ehrlich J. és

BUDA

IX. ker., Lónyay-utc

Helbig René

Okl. építészmérnök Győr

szül. 1899.

MMÉE Kozl

1932 167. l.

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

DECEMBER-JANUÁR

31 nap — 52. hét

26 Vasárnap	
27 Hétfő	
28 Kedd	
29 Szerda	
30 Csütörtök	
31 Péntek	
1 Szombat	Újév

Helbig René

épitész

lásd

Vákár Tibor

alatt

Helbenstrait János

nagyváradi üveges

1725

l.

Ságuvegespár

169. l.

Válasz esetén legyen szíves erre a számra hivatkozni.

az idegrendszerem, hogy ágyba kellett feküdnöm, jártányi erőm alig volt, szellemi kapacitásom pedig megfogyott és megkopott. Orvosi tanácsra sürgősen szanatóriumba kellett mennem és hat hónapnál hosszabb ideig vándoroltam egyik szanatóriumból a másikba, az volt az érzésem, hogy az állapotom egyre rosszabbodik, nem tudtam aludni, nem tudtam enni, fizikailag szörnyen leromlottam, végre is egy rendkivül tehetséges, zseniális, felejthetetlen orvos: dr. Szaszovszky László, a Városmajor-szanatórium akkori főorvosa a szanatóriumban remekül alkalmazott szuggeszcióval talpraállitott, visszaadta bizalmamat és néhány rövid hét alatt tökéletesen helyreállitotta munkaképességemet. Ekkor azonban már nem volt kedvem visszamenni a Délmagyarországhoz, amely különben is néhány hónapi távollétem után kezdett összezsugorodni, terjedelme kisebb lett, az egész konstrukció vérszegényebb és a régi nagyszabásu elgondolás programjának követése már a multé vala.

Forgatom most a Délmagyarország fóliánsait. A lap életé-

Helbenstreit (Hebenstreid) Lőrinc szobrász l.

Hebenstreit L.

Helbenstreit Lörincz

nobrand

U. 1736

20

~~77~~
~~20~~
~~57~~
~~27~~
~~30~~

1777
47
30

c 2 fia

1392/907

erencz

—

ozás.
(nület)

—

Kincses Kalendárium

Ha a varjú Szent György-napkor a rozs között elbújhat...

Az év negyedik hónapja április. Régi magyar neve szerint *Szent György hava*, latin neve *Ovidius* szerint az „aprire" (kinyitni) szóból eredeztethető, ami az igazi tavaszi idő beköszöntésére, a természet „nyitására" utal. Bár egyes megfejtők szerint a névadók közül nem zárható ki *Aphrodité*, a szerelem istennője sem, aki a római *Vénusz* ikerpárjának tekinthető. Az áprilisi időjárás szeszélyes, bolondos, ezt a közmondásokból ismert „április bolondja" kifejezés is dokumentálja. A római idők *Quirináliája* a bolondok ünnepe volt, ez a hagyomány él máig a hónap első napján elkövetett kópéságokban. Számos egyéb jeles napot megünnepeltek áprilisban az ókori római polgárok. *Ceres* ünnepén – április 12-én – tartották a *Cereáliákat*. A mítosz szerint Ceres tanította meg az embereket a földművelésre. Ceres a görög *Démétér* latin megfelelője. A hó 23-ik napján – *Vinalia* ünnepén – borkostolókat tartottak. A virágok ünnepe a hónap utolsó napján volt, a *Flória*.

A hónap első napja a tréfálkozásé. A gyermekeket különböző lehetetlen kérésekkel küldik patikába vagy üzletbe. Például hozzon *esernyőmagot, szúnyogzsírt, trombitahúrt vagy hegedűbillentyűt*. A küldöncöt visszaérkezése után *„április bolondja, május szamara"* rigmussal fogadják. Napjainkban az iskolákba szorult vissza a „bolondok napja", ahol fordított nap néven a tanárokat ültetik a padba, és a diákok kérdeznek, vagy háttal ülnek be a padokba a jókedvű nebulók .

Ebben az évben emlékezünk *Szent Adalbert* mártír püspök halálának ezredik évfordulójára. Az egykori prágai püspök, bencés szerzetes, 994–995-ben hazánkban végzett missziós munkát, *ő keresztelte és bérmálta meg Szent István királyunkat*. Máig az esztergomi egyházmegye patrónusa. Hittérítő munkája közben érte a vértanúhalál. A lengyel Gnieznóban temették el, *Szilveszter* pápa már 999-ben szentté avatta. Földi maradványait 1030-ban vitték Prágába, a csehek védőszentjüket tisztelik személyében. Az idei milleniumi év alkalmával *II. János Pál* pápa prágai látogatással tiszteleg Szent Adalbert előtt. Elzarándokol május 30–június 4. között a lengyel Gnieznóba is.

A hónap kiemelkedő napja április 24-e, *Szent György napja*. A sárkányölő szent személyében a pogányság legyőzőjét tisztelik. A korai kereszténység Egyiptomban élő képviselőinek – a koptoknak – templomaiban, kolostoraiban a leggyakrabban ábrázolt szent. A katonaszentek sorába tartozik és mint ilyen *Dömötör* mellett a magyar szent koronán is megjelenik. Róla kapta nevét az ősi Georgia (Grúzia), de Anglia hivatalos védőszentje is. Szent György hazai tisztelete az államalapításig nyúlik viszsza. *Gellért* püspök is nagy tisztelője volt, a keresztségben a György nevet kapta, és felnőttkorában a bencések velencei Szent György-kolostorába lépett a rendbe. Szent György kultuszának virágzását jelzi, hogy *Károly Róbert* a XIV. században megalapította a *Szent György-lovagrendet*, amelynek az egyház védelme, a bajtársiasság és a haza védelme volt a feladata. A rendszerváltozás után hazánkban is újra avattak Szent György-lovagokat.

A mai Dísz tér helyén állt a budavári *Szent György-templom*, amelyet *Nagy Lajos* építtetett. 1541-ben a Várba bejutó janicsárok először ennek a templomnak a tornyáról dobták le a keresztet és tűzték ki a lófarkas zászlót. Szent György alakja a művészeket is megihlette: a férfiasság, a lovagiasság, az önfeláldozás szimbólumaként. A prágai vár udvarán álló *Kolozsvári* Márton és György által készített lovas szobra egyedülállóan szép alkotás.

A gazdák számára jeles nap Szent György napja. Az istállóban telelő jószágot *ekkor hajtják ki először a legelőre*. A Szent György-napon szedett *harmat* varázserővel bír. A kenyérsütéskor belecsöppentették a kovászba, hogy szép kenyeret süssenek. Zalában szentgyörgyharmatban mosdanak hajnalban, hogy szépek, egészségesek legyenek. Az ekkor hulló meleg eső aranyat ér a gazdáknak. Népi időjóslás szerint, ha a békák György-nap előtt megszólalnak, korai nyár várható. Egy régi gyermekmondóka melegért fohászkodik: *„Süss föl nap, Szent György-nap, kertünk alatt egy kis bárány majd megfagy."*

A közéletben is szerepet kapott ez a kiemelkedő nap. *Buda városi tisztújítását a középkorban Szent György-napon tartották*. A Nagyboldogasszony (Mátyás)-templomban misével kezdődött a ceremónia, majd a választópolgárok a városháza előtti téren gyűltek össze. Ekkor választották meg az új budai bírót, aki a megválasztását követően házról házra bejárta Buda városát. A választók a házuk előtt fogadták, majd elkísérték otthonába a frissen választott tisztségviselőt.

Márk evangélista ünnepe április 25-e, egyben *búzaszentelő* nap. A szokás ókori hagyományt őriz: a rómaiak körmenetben vonultak a Via Flaminán át, majd *Robigus* istennek egy kutya és egy juh beleit áldozták, hogy a vetést megóvja a rozsdától. *Hazánkban a középkor óta ismert a búzaszentelés*. A szertartást kint tartották a mezőn, de az utolsó évtizedek egyház- és hagyományellenes politikája bekényszerítette a gazdákat a templom falai közé.

A hónap időjárásától sok mindenre következtetett a népi fantázia. Egy 1909-es kalendárium versbe szedte a várható eseményeket: *„Áprilisnak szárazsága, / Nem földmíves kívánsága. / Áprilisi melegek, májusi hűvösek, / Sok bort és jó szüretet jövendölnek. / Ha a varjú Szent György-napkor a rozs között elbújhat, / Jó gabonatermésre a gazda akkor számíthat."*

Áprilisban sok teendő van a kiskertben. Kiültethetjük a korai melegágyi káposztapalántákat. Elvethetjük a korai káposztafélét, a salátát és a spárgát. Minden magot elvethetünk, a babot a hó utolsó napjaira hagyjuk. A faültetést fejezzük be, rügyfakadás után sem ültetni sem metszeni nem tanácsos. Fontos áprilisi teendő a permetezés, amit a virágzás alatt tilos végezni. A szőlőben a tőkehiányt pótoljuk, a gyökeres vesszőket, oltványokat elültetjük, a sima vesszőket dugványozzuk. A baromfiudvar kisállatai minél többet legyenek szabadon, a keltetéseket áprilisban be kell fejezni. Kivétel a liba, a pulyka és a gyöngytyúk.

(hankó)

Melegedő április

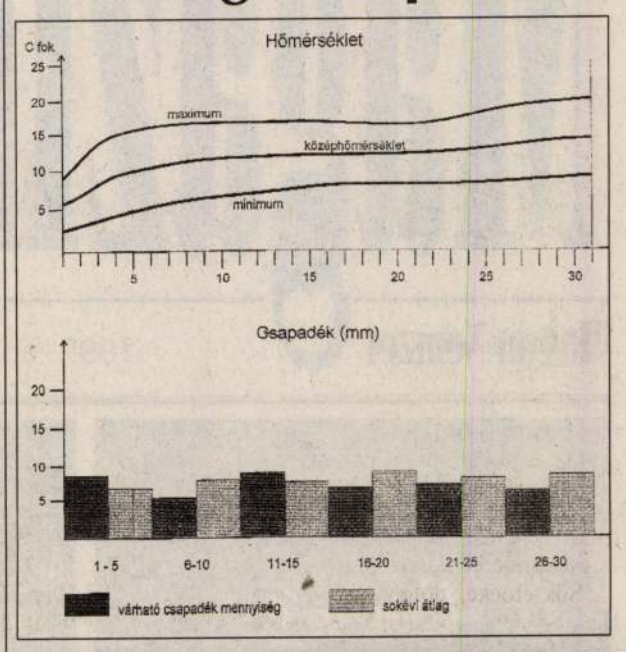

Az április havi középhőmérséklet sokévi átlaga 9,5 és 11,5 fok között alakul hazánk területének túlnyomó részén. Századunkban 1934 áprilisa volt a legmelegebb: 14,1 fokos országos havi középhőmérsékleti átlaggal, a leghidegebb április 1929-ben volt, amikor a havi középhőmérséklet 3 fokkal mardt el a sokévi átlagtól. A napi középhőmérsékletek sokévi, országos területi átlaga a hónap elején kevéssel 9 fok alatt van, a hó végén azonban már meghaladja a 13 fokot. A legalacsonyabb hajnali hőmésékletek átlaga április elején 3 és 5 fok között, a hó közepétől a hó végéig pedig 5 és 8 fok között alakul. A legmagasabb nappali hőmérsékletek sokévi átlaga eleinte még 14 és 15 fok körül van, a hónap közepén 16 fok körül alakul, de a hónap végén már a 18 fokot is meghaladja. A napsütéses órák átlagértéke a hónapban 5–7 óra. A csillagászatilag lehetséges napfénytartam Budapesten áprilisban 12 óra 48 percről 14 óra 24 percre nő. A havi csapadékösszeg országos átlagértéke 48 mm körül van. Századunkban a legszárazabb az 1946-os április volt, akkor mindössze 9 mm-es országos csapadékátlag alakult ki, a legcsapadékosabb pedig az 1907-es április volt 102 mm-es havi csapadékösszeggel.

Az idei április az átlagosnál melegebbnek és átlagosan csapadékosnak ígérkezik.

Országos Meteorológiai Szolgálat Kereskedelmi Szolgáltató Iroda

Vallási ünnepek

Római katolikus: Szt. Márk evangélista (április 25-e)
Görög katolikus: Szt. György nagy vértanú (április 24-e)
Ortodox: Húsvét (április 27-e)

Egy kis konyhaművészet

Beef Stroganoff

A főzés szükséglet, a konyhaművészet szenvedély. Rovatunk és a Konyhaművészet című magazin – azokhoz szól, akik e szenvedély rabjai.

Az elegáns étlapok elmaradhatatlan fogását, a *Beef Stroganoffot* tulajdonképpen *Sztroganovnak* kellene írni, mert az orosz konyha eme klasszikus fogása valójában egy legendásan gazdag család, a *Sztroganovok* nevét őrzi. Kereskedők, bankárok, művészetek mecénásai voltak a Sztroganovok, akik Novgorodból származtak, - de amint vagyonuk nőtt és társadalmi helyzetük megemelkedett, palotát építettek maguknak Szentpéterváron is. Eközben nem hagytak fel nagyszabású, merész vállalkozásaikkal: Franciaországtól és Hollandiától egészen Kínáig voltak telephelyei a Sztroganov kereskedőháznak. Nem csoda, hogy Nagy Péter cár, aki mindennél többre értékelte a kezdeményező szellemet, kegyeibe fogadta Jevgenyij *Sztroganovot*, a család legjelentősebb és legsikeresebb alakját, aki valóságos tengeri kereskedelmi flottát teremtett a semmiből. Nemesi címmel is kitüntette, és így Sztroganov bejáratos lett a cári udvarba is. A Sztroganovok *hagyományosan jeles gourmet-k* voltak, fényűző lakomáikról valóságos legendák keringtek. A család nevét a gasztronómia történetében mégis egy olyan fogás őrizte meg, amely nem az orosz konyha tradícióit őrzi, hanem *egy Párizsból szerződtetett francia szakács álmodta tányérra* – igaz, hogy kimondottan Jevgenyij Sztroganov számára, s az ő nevét is adta az általa megálmodott marhahús-kreációnak. Eredetileg tehát franciául Boeul Stroganoffnak nevezték, s csak később angolosították a nevét Beef Stroganoffnak. Angol nyelvterületen viszont azonnal bevonult a nagyvilági lakomák elegáns fogásai közé. *Disraeli*, aki nemcsak politikusnak, de ínyencnek is kiváló volt, Beef Stroganoffal kedveskedett *Viktória királynőnek* a tiszteletére rendezett vacsorán. Abraham *Hayward* az evés művészetéről írott könyvében beszámol Dudley earljének esetéről, aki – *Esterházy hercegnek*, a Habsburg-birodalom londoni nagykövetének lakomája után – őszinte elragadtatással méltatta a herceg séfje által elkészített Beef Stroganoffot, amely valószínűleg tényleg méltó volt egy vérbeli epikureus minden dicséretére *„…Csak az a kár, hogy nem volt almás pite, de a fölséges Beef Stroganoff miatt még ez is megbocsátható."* Kétségtelen, hogy az orosz konyha klasszikussá vált fogása, amelyet a (sajnos, névtelen) francia séf kreált, mindmáig megőrizte varázsát és előkelő helyét a világ étlapjain. Az idők folyamán persze születtek *Stroganoff-variációk*, ezek azonban mit sem változtattak a fogás alapvetően jó ízén, karakterén. Az egyik változat szerint – amelyet állítólag maga a nagy *Escoffier* inspirált – a marhahússzeleteket előbb tizenkét órára bepácolják sóval, babérlevelekkel, kakukkfűvel, vöröshagymával, mogyoróhagymával, borral és egyéb finomságokkal ízesített páclébe. Ezután külön-külön hagymát és gombát pirítanak. A hússzeleteket mindkét oldalukon kisütik, meglocsolják meleg brandyvel, flambírozzák. Az így elkészített húst a pácléből, vöröshagymából, gombából álló, tejszínnel sűrített mártás kíséretében adják asztalra. Egy másik, „oroszosabb" verzió szerint a hagymát és a gombát együtt pirítják meg, azután a húst mindkét oldalán kisütik, hozzáadják a hagyma-gomba keveréket. Végül mártást készítenek, amely tejfölből, mustárból és citromléből áll, világos rántással besűrítve. A hagyománytisztelő oroszok ezzel a mártással tálalják a Beef Stroganoffot. Sokáig lehetne még a variációkat sorolni, hiszen alig volt – és van – olyan jeles séf, aki ne próbálta volna ki konyhaművészetét a Beef Stroganoffon.

A Sztroganov család nevét ma már csak e fogás őrzi. Ám számos – köztük sok marhahúsból készült – étek idézi fel honi nevezetességeink emlékét. Az alábbi recept névadója azonban nemcsak kedvelt bélszínje révén vonult be a halhatatlanságba.

H. Z.

BÉLSZÍN ARANY JÁNOS-MÓDRA

Hozzávalók négy személyre: 700 g bélszín, 3 dl olaj, 30 g liszt, só, bors, mustár, 4 adag burgonyafánk. A béarni (béarnaise) mártáshoz: 12 tojás sárgája, 3 dl tejszín, 45 g vaj, 0,5 dl tárkonyecet, 50 g vöröshagyma, 20 g tárkony, szemes bors, só, cayenne-bors. A bélszínszeleteket nem túl vékonyra kiverjük, széleiket kissé bevagdossuk, hogy sütés közben ne ugorjanak össze. Sóval, borssal fűszerezzük, majd olajjal mindkét oldalukat bekenve, másnapig érleljük. Sütés előtt ismét megfűszerezzük, kevés mustárral is ízesítjük, majd felforrósított olajban hirtelen angolosra sütjük. Forrón tálaljuk, köretként burgonyafánkot kínálunk melléje és meleg béarnimártást. Ehhez az apróra vágott hagymát, a tárkonylevelet, a durvára tört fekete borsot tárkonyecettel felforraljuk és addig főzzük, míg a levét el nem fővi. Ekkor szűrőruhán vastag falú edénybe szűrjük, egészen kis láng fölött hozzáadjuk a tojássárgákat és a tejszínt, megsózzuk, majd felverjük. A tűzről levéve hozzáadjuk a vajat, cayenne-borssal és esetleg még tárkonylevéllel ízesítjük. Arra kell ügyelni leginkább, hogy a felveréskor össze ne fusson, de sűrű maradjon.

A csillagos égbolt április 5–26-a között

Még mindig látható a Hale-Bopp

A nyári időszámítás *október 25-ig tart*. Április 5-én a **Napot** 6 óra 13 perctől 19 óra 21 percig, tehát 13 óra 8 percen át láthatjuk. 12-én 6 óra 00 perckor lesz a napkelte és 19 óra 30 perckor a napnyugta időpontja. 19-én a nappal 5 óra 46 perctől 19 óra 40 percig tart. 25-én 5 óra 36 perckor kel a Nap, és csupán 14 óra 13 perccel (!) később, 19 óra 49 perckor nyugszik le.

Az *újhold* ideje: április 7-e, 13 óra 2 perc. Az első negyedet 14-én 19 óra 00 perckor láthatják. A *telehold* pedig 22-én, 22 óra 33 perckor pillantható meg.

A bolygók közül a **Merkúr** az esti órákban, a nyugati látóhatár közelében vehető észre. Április 6-án 19 fok szögtávolságra kerül a Naptól. A hónap végén már nem látható, hiszen 25-én, 13 órakor kerül alsó együttállásba a Nappal. Ez az égi helyzet azt jelenti, hogy a bolygó a Földet a Nappal összekötő egyenest metszi.

A **Vénusz** április 2-án, 3 órakor viszont felső együttállásba került a Nappal. Tehát az égitestek elhelyezkedése: Föld–Nap–Vénusz. A szépségről és a szerelemről elkeresztelt planéta a Nap túloldalán lesz.

A **Föld** április 26-án már 150 millió 540 ezer kilométerre lesz tőle. A távcsövön keresztül még mindig jól tanulmányozható **Mars** a hajnali órákban nyugszik. Az Oroszlán csillagkép ragyogó tagjaként vehető észre. Az óriási **Jupiter** a hajnali órákban felbukkanó Bak csillagképben pillantható meg.

A **Szaturnusz** március 30-án, éjfélkor szembenállásba került a Nappal, így nem látható. Ez az égi helyzet a Vénuszéhoz hasonló. Az elnevezés csak azért más, mivel a Szaturnusz a Föld pályáján kívül végzi mozgását, míg a Vénusz nem.

Az ezredvég legpompásabb égiteste, a *Hale-Bopp üstökös március 29-én érte el pályájának napközelpontját*. A Hale-Boppot változatlanul az esti, nyugati látóhatár fölött csodálhatják meg. Az égitest hajnalban is megpillantható! Április végéig jól látható a Hale-Bopp üstökös, bár akkor már lényegesen halványabb lesz, mint amilyen a hónap elején volt. A meteorrajok közül április 4-én a *Delta Draconidák* és a *Kappa Serpentidák*, 17-én a *Szigma Leonidák*, 22-én az *Áprilisi Lyridák* (ez a leglátványosabb meteoráram), 25-én pedig a *Mü Virginidák* jelentkeznek maximális aktivitással. Előfordulhat az is, hogy egy olyan kósza vándor jut a Föld légkörébe, amely március 9-én zuhant le Martfű közelében. Érdemes tehát az égboltot fürkészni!

Földre szállt a világegyetem egyik küldötte

Helyszín: az 51-es számú főút, Solt közelében. Időpont: *1997. március 9., 18 óra 30 perc*. Egy Mercedes autóbuszban közel 50 ember tartott Budapest felé, általános iskolások, szülők, pedagógusok. A vezető mögötti ülésen a Hale-Bopp üstököst kerestem. Hirtelen az egyik pedagógus oldalba bökött. – Nem ez az? – kérdezte. – Te, jó ég! – kiáltottam fel. Az autóbusz panorámaüvegén át fantasztikus látvány tárult az utasok elé.

A látóhatárral párhuzamosan egy rendkívül fényes tárgy repült. A szürkülő égen sziporkázó égitest a telehold ragyogását is felülmúlta.

Az emberi szem által látható színskála a vöröstől a kékig terjed. Az égi jelenség színe ezt a teljes színképet átölelte. A feltűnésekor vörös színű volt, majd a narancs és a sárga következett. A pályája közepén valószerűtlenül zöld és kék fényt bocsátott ki magából. Az északi irányban végződő repüléskor pedig óriási szikraesővel szétdurranva, vakító fehér fényt láthattunk.

Döbbent csönd ült az autóbusz utasaira. Mi volt ez?! Ufó – azonosítatlan repülő tárgy vagy pedig egy testes meteor, esetleg egy Föld körül keringő mesterséges hold darabja zuhant a légkörbe? A válasz szinte egyértelmű: egy *rendkívüli meteor megsemmisülésének lehettünk tanúi*.

A meteorok nem számítanak ritka vendégnek a Föld légkörében. Naponta több ezer tonnányi olyan anyag porlad el bolygónk légkörében, amely eddig a Naprendszer más térségeiben mozgott. Már egy kétmilliomod grammnyi – egy porszem tömege ennyi – kozmikus test olyan fényjelenséget hoz létre, amely szabad szemmel is észrevehető. Földünk közel 30 kilométert tesz meg másodpercenként a Nap körüli útja során, ez 108 ezer kilométer/órának felel meg. A meteorok bolygónkhoz hasonlóan a Nap körül végzik mozgásukat. Maximális sebességük a Föld közelében a 42 km/mp értéket is elérhetik, így ha a Föld légkörébe robogó égi morzsa sebessége 72 km/mp is lehet. Ez azt jelenti, mintha egyetlen másodperc alatt Budapestről Gyöngyösre érnénk! Egy ilyen hatalmas sebességgel repülő test, ha találkozik bolygónk légkörével, akkor a súrlódás miatt pillanatok alatt felizzik, majd elpárolog. Mielőtt teljesen megsemmisülne, olyan fényt sugároz ki, amelyet szemünkkel is észrevehetünk. A hullócsillagokként ismert apró égitestek többsége egyké másodpercig látható fénycsíkot rajzol az égre. Körülbelül 130 kilométeres magasságban kezdenek világítani, és már 90 kilométeres magasságban kihunynak.

Orha Zoltán

Szombati Magazin
Magyar Nemzet
1997. április 5.

NAPTÁR
Szent György hava
Az év negyedik hónapja április. Régi magyar neve szerint Szent György hava, latin neve Ovidius szerint az „aprire" (kinyitni) szóból eredeztethető, ami az igazi tavasz beköszöntésére, a természet „nyitására" utal. Az áprilisi időjárás szeszélyes, bolondos, innen az „április bolondja".
II. OLDAL

ÉRTÉKEINK
Hidak, kápolnák
Már hatodszor hívták össze az erdélyi kollégák a műemlékvédelem szakembereit Tusnádra. Az idei, egy hétig tartott konferencián csaknem harminc ország küldöttei beszélték meg – ezúttal – a szakrális műemlékek védelmének elméleti és gyakorlati kérdéseit. Sok érdekes dolgot hallottam.
III. OLDAL

KIKAPCSOLÓDÁS
Bútorrestaurálás
Az emberek szeretik a szép, régi tárgyakat. Eredeti egyre kevesebb kerül belőlük piacra, elárasztották az országot a hamisítványok. Aki antik bútort vásárol, kérje el a műbizonylatot (abból kiderül, hogy milyen századból származónak adták el a bútort), vagy hozzon magával szakembert.
IV. OLDAL

CSALÁD
Fejfedők és kalapok
Divatbemutatót a legváltozatosabb helyeken tartanak mostanában, ám talán mindenkin túltett az ismert patinás Girardi kalapház: a budavári királyi palota, a Nemzeti Galéria termeiben mutatta be fejrevalóit, amelyet az ember nagyon régen használ, s amelynek jelképes értelme is lehet.
VII. OLDAL

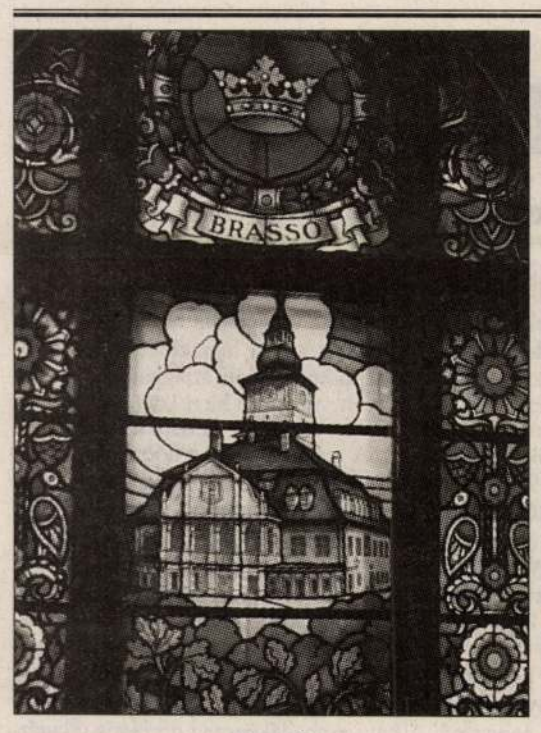

Brassó
Hegyek közt a nemere dalol,
Nehéz sóhajtás sír a Cenk alól

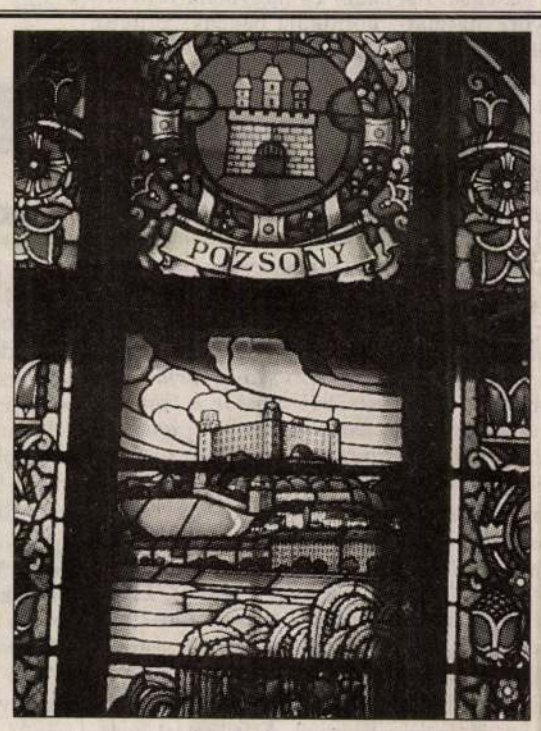

Pozsony
Diétás Pozsony, magyar Duna őre,
Múlton mereng s vár koronás főre

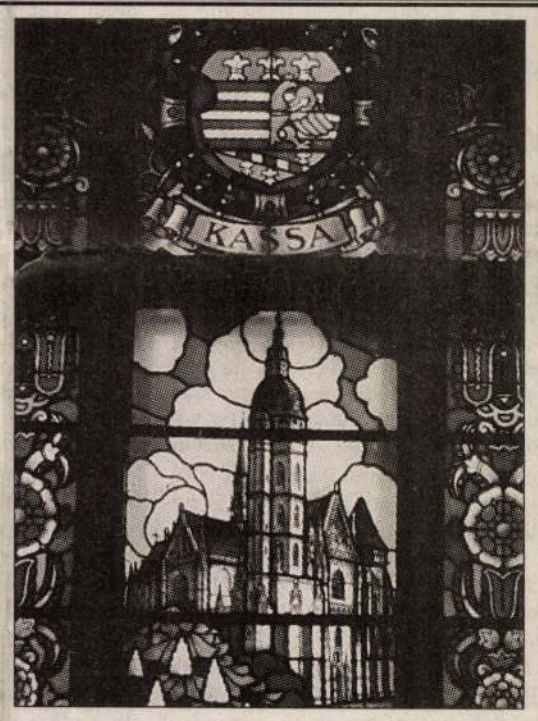

Kassa
Pillérek alatt imás éjjelen,
Hazát kér a hazátlan fejedelem

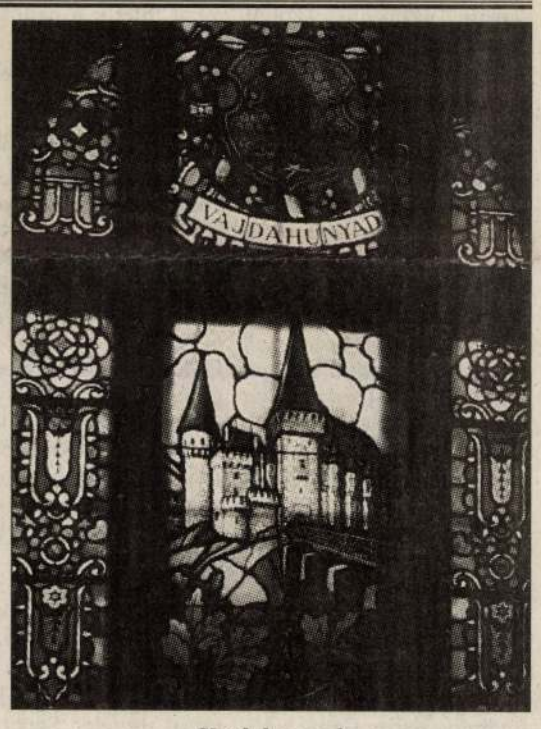

Vajdahunyad
Kamráid és keresztjeid Hunyad
Várával védte, hálátlan nyugat!

„A lovak nem pusztítanak"

Történelmi képek Lillafüredről

Az elmúlt esztendőben kiállítások, előadások, a médiák sokszínű írása idézte ezeregyszáz éves történetünk szép vagy éppen szomorú emlékeit, de vannak *vidékeink, épületeink*, amelyek minden hivatalos ünnepség rendezése nélkül is a magyar történelem – mindenkoron – valóságos képét, történéseit idézik korosztályoknak, magyaroknak és idegen látogatóknak. Ilyen az északi határunk közelében, a Bükk-hegység keleti részén, a három hegy övezte festői völgyben fekvő *Lillafüred*. Az alig hét évtizede reprezentatív célokra épült kastély – Palota Szálló – *Nagy Lajos, Hunyadi János, Mátyás király termeivel a magyar nemzet évszázados történelmi eseményeit tárja elénk*. Festmények, metszetek, ólomüveg ablakok, felírások...

A *Nagy Lajos teremben* hatalmas festményen *„Nagy Lajos Diósgyőr vára alatt fogadja remete Szent Pál ereklyéit hozó velencei béke küldötteket, 1831"*. A *Hunyadi terem* gyönyörű kandallója feletti kép 1456-ra emlékeztet: *„Ha megkondul délben világszerte a harang, gondolj vissza Hunyadi János nádorfehérvári győzelmére, amellyel megmentette a művelt nyugatot a török inváziótól, mert ennek emlékére rendelte el a pápa a déli harangszót"*.

Az emeleti galéria ólomüveg ablakképeiről Mátyás király és Beatrix fehér lovon ülve nézi a szálló vendégeit. Kazettás mennyezetek, címerek, zászlók, pajzsok, korabeli, időtálló emlékek. Az étteremmé

Kolozsvár
Másodszor is Mátyás sírjába szállt,
De az igazság nem ismer határt!

alakított *Mátyás terem* félhomálya még meghittebbé teszi a hangulatot. Elgondolkozásra készteti a vendéget, ha a színes, nagyméretű ólomüveg ablakokon kirajzolódó történelmi várakat nézi. Az üvegek alján rövid, kétsoros ismertetés – sokat mondó szavak, különösen annak, aki ismeri a magyar történelmet, és érzi a századokat idéző emlékek jelentőségét.

„Pillérek alatt imás éjjelen,
Hazát kér a hazátlan fejedelem"

olvassuk a kassai dóm alatt. Kilenc kép – történelmi tájak, melyek nélkül a magyar nemzet 1100 esztendős történelme, viszontagságos múltja és jelene alig érthető. *A II. világháború idején ezt a termet lóistállónak használták.* Amikor az ablaküvegek aláírásait jegyezgettem, megkérdeztem, hogyan tudták ezeket a művészi ablakokat, falakat megmenteni, az étterem idősebb munkatársa csak annyit mondott *„kérem, a lovak nem pusztítanak"*.

A festői környezetbe illeszkedő barokk stílusú, Mátyás király vadász kastélyára emlékeztető épület, melyet lépcsőzetes függőkert, nagy kiterjedésű park vesz körül, gróf *Bethlen* István kormánya idején épült reprezentatív célokra, külföldi vezetők fogadására. (Annak idején a költségkeret túllépés miatt erősen támadták Bethlen miniszterelnököt és gróf *Klebelsberg* Kunó vallás- és közoktatásügyi minisztert.) *József* Attilának az 1933-ban itt rendezett írói hetén írt verssorai a függőkertbe vezető úton olvashatók, *Szabó* Lőrinc is megörökítette lillafüredi napjait.

Történelmünk egyes emlékezetes eseményét oly szépen őrző kastély történetének megírása, az alkotó művészek – az érsekújvári születésű *Helbing* Ferenc, a pécsi *Johann* Hugó, a pesti *Majoros* Károly, a festők, grafikusok, üvegfestők és a többiek, az építők, tervezők munkájának képes, albumszerű bemutatása szép feladat lenne valaki számára.

Schelken Pálma

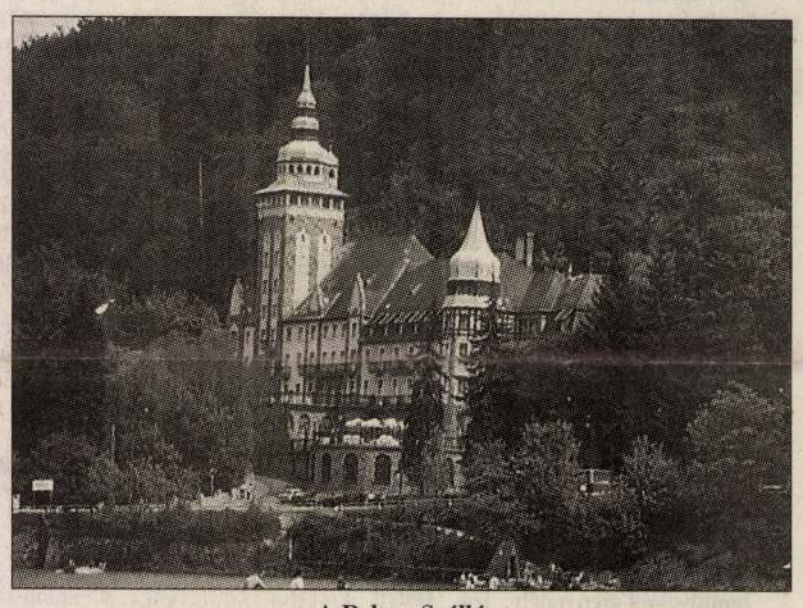

A Palota Szálló

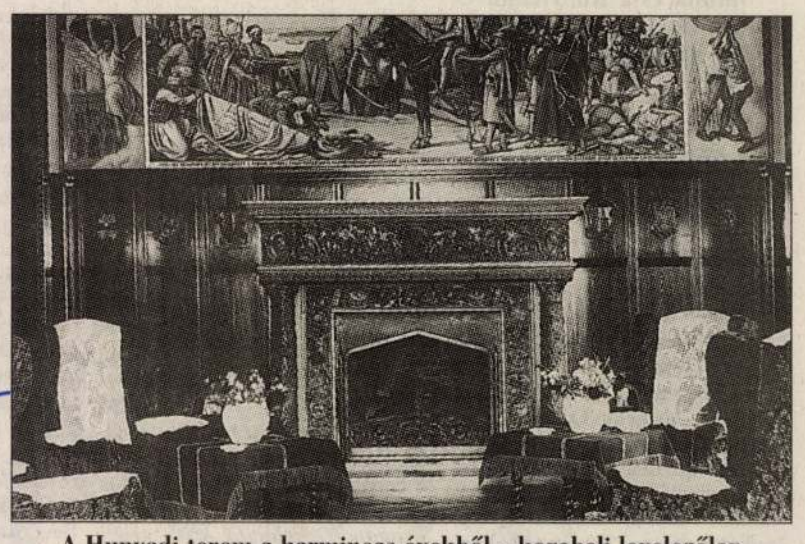

A Hunyadi terem a harmincas évekből – korabeli levelezőlap

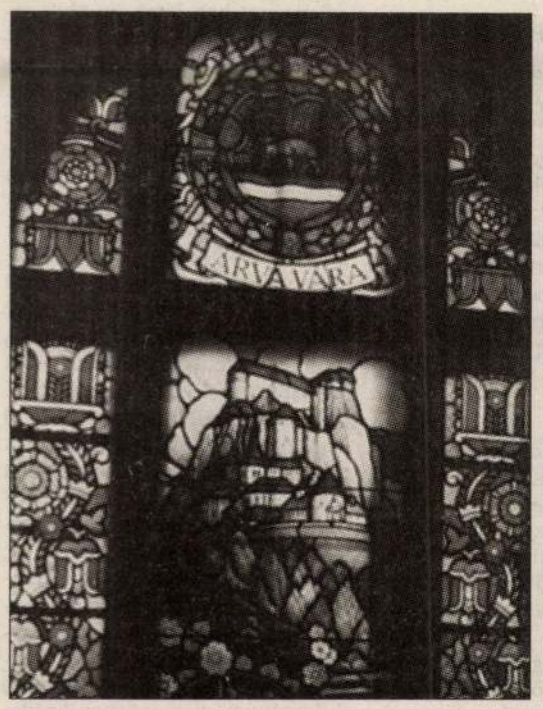

Árva vára
Szirtmeredélyen ősi Árva vára:
Az Isten él: nem lesz örökre árva!

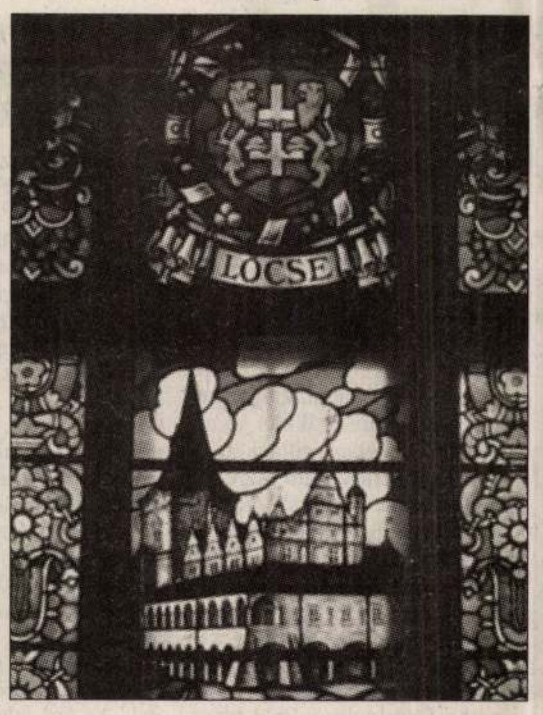

Lőcse
A fehér asszony Lőcsén rég pihen:
Így múlik el a fekete jelen

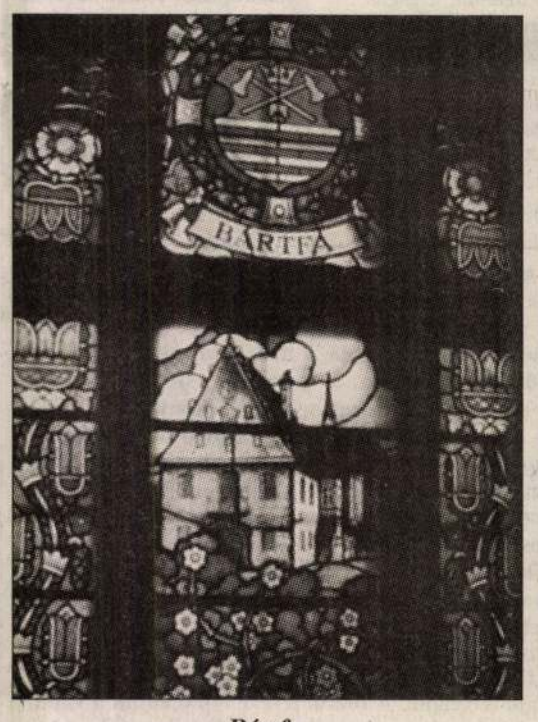

Bártfa
Bártfai föld és bártfai falak
A Huszitának nemet mondanak

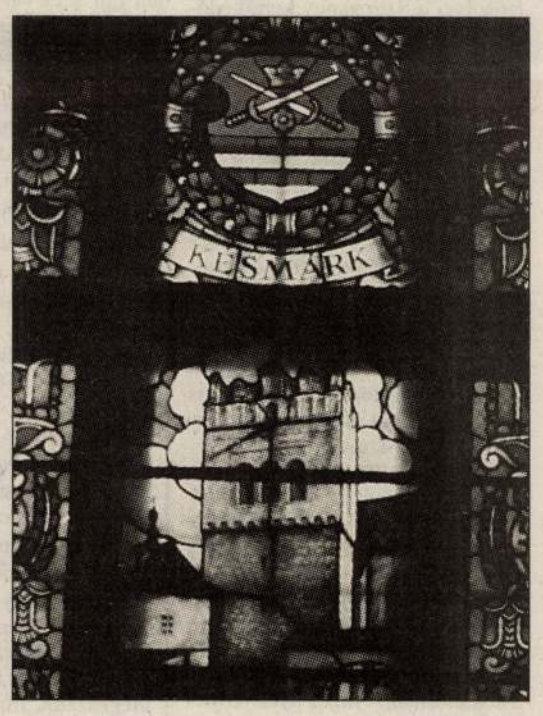

Késmárk
Suhog a szél a vén Késmárk felett:
Édes hazám, kuruc már nem felejt

Helbing Aranka

(Kátai Pál Andrásné)

XI. Budapest út 3.

MKSz 1947

Helbing Aranka

festő

hárd

Kasznár Aranka

alatt is-

ï

ígos Bizottságának

Budapest

éri koronázó templomban
rország zászlójára, uj végződés
na helyezése körül felme-

Helbing Aranka

1920

Ki tud róla?

Haranghy Jenőné?

Moghalt.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
Mk. 922 kr. 10 kó. n.
1922 szám
208

A m. kir. vallás- és közokta

46.882-1922. szám.

III/a.

A budai gör. kel.
gör. kel. szerb templom hely
és visszakérőleg idemellékel
javaslattétel végett megküld

Budapest, 1922

A miniszte

miniszteri

Helbing Aranka

1916/17 – 1919/20

Ferképzőmfoiskávk

90.l.

Helbing Aranka

grafikus

~~1915~~ 1913 – 15 –

Éimisk 1930. 84. l.

Római tégla VI. 777.

Kedves Barátom! – Mikor a háború
közeledett Kassához, az elmozdítható
műtárgyakat becsomagolva elvitték
és most ezeknek a restaurálására (képek,
szárnyas oltárok) kapott Helbing Aranka
megbírást. A freskók bevoltak burkolva
és most ezeket is restaurálják Julius
Peter Kern tanár vezetése mellett. – Én
nehezen tudok kimenni a Lágymányosi
útra, azért arra kérlek, légy szíves a
Gulácsyra, Győrök Leóra és Schöefft ./.

lése

16.

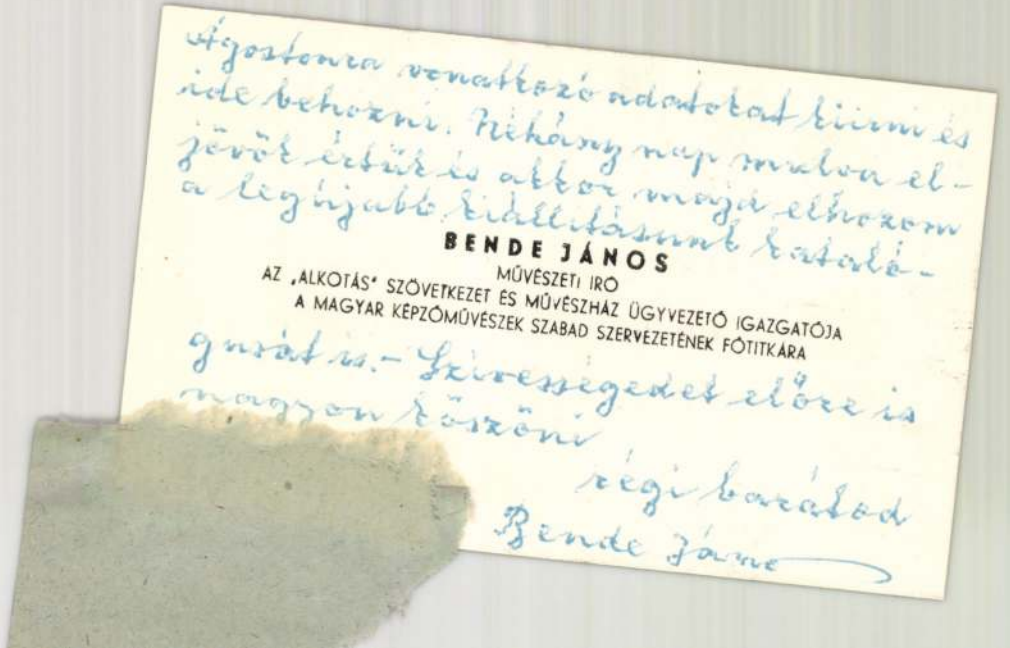

Ágostonra vonatkozó adatokat kiírni és
ide behozni. Pár nap múlva el-
jövök érte és akkor majd elhozom
a legújabb kiállításunk katalá-
gusát is. - Szívességedet előre is
nagyon köszönöm
régi barátod
Bende János

BENDE JÁNOS
MŰVÉSZETI ÍRÓ
AZ „ALKOTÁS" SZÖVETKEZET ÉS MŰVÉSZHÁZ ÜGYVEZETŐ IGAZGATÓJA
A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK SZABAD SZERVEZETÉNEK FŐTITKÁRA

Helbing Aranka

Bende Tamás Kor[illegible]
1949. [illegible]

Dr Szentiványi Gyula
főtitkárának

K.

Helbing Aranka ~~festő~~ grafikus H. Ferenc leánya, atyja vezetése alatt Budapesten tanult. Gondos tanulmányokra valló ~~színes~~ színes figurális rajzokat készít. stb.)

Kassai 9. n. honvédgyalogezred

IX. 3.

Flelbing Aranka festő és grafikus, H. Ferenc leánya; Budapesten a képzőműv. főiskola növendéke volt. Gyönyös tanulmányokra való figurális képeket és rajzokat készít.

Szüsthajgyűrű, Árpádkori V. 171

Helbing Aranka

festő

lánya

Kátai Ferdinándné Helbinget.

MDK

Helbing Aranka

Vizpart

Dutka M.: Képzőművésznők kiállitása a Mücsarnokban.
Magyar Nemzet 1959. márc. 11. 7.l.

MDK

K.Helbing Aranka

"Vasmunkások" c. képe a Képzőművészek Szabadszakszervezetében rend.kiall.-on.

R.V.: Nyolc fiatal művész

Kis Ujság 1949.jun.18.

Helbing Aranka (Kátayné)

festő

Szabad Művészet, 1949.

III. sóf. 7-8. n. 339.-340. o.

Kiállítások.- Végvári tajos beszámolója

Csoportkiállítás a K. Sz. Sz.-ben.

Helbing Aranka (Kótayné)

Szabad Művészet, 1940

III. évf. 6. sz. 263. o. kiállítási Naptár.

K. Helbing Aranka MDK

Vizparton, olf.

Mücsarnok 1958 Magy. Képzőművésznők kiáll.

Helbing Aranka
festő

1949. tavaszán
a Kassai dóniban
freskót restaurált
vagy festett. Erre kin-
tazási engedélyt kört.
Restaurálni való
festmény ott nem
volt, ha csak esetleg
a Krisztus feltámadása
jelenetét egészítették
ki vele.
Annak idején megkér-
dezni sőle, mit
csinált?
1949. febr. 13.

Magyar Munkások és Tiszt
(Budapest, IX., I

A Magyar Vallás- és Közoktatásügyi Mini

Pályázati

tanulók

Alulírott takarékpénztár Igazgatósága
lyázatot hirdet abból a célból, hogy a tanulóif
A pályázat felté

Azok részére, akik a takarékosság nagy e
dolgozatot, rajzot, jelmondatot beküldik, a követl

1 drb	I. díj:	600 fori
1 „	II. „	400
2 „	III. „	200—200
4 „	IV. „	100—100
20 „	V. „	50— 50
50 „	VI. „	30— 30

I

Azok részére, akik a takarékosság jelent
közmondást, vagy néhány soros meseszöveget a

K.Helbing Aranka festőművész
Kubikusok
XI.ker.Képzőművészek kiállitása, 1951.február
Horváth S. Italianovisto

2. kép. *Magyar (bâti) festő, 1390 k*

M.D.K.

Helbig Hilda

Három divatrajz "Esti toalettek" cimmel.

Szinházi Élet. Bp. 1919. márc. 16-22. VIII. évf
11. sz. 33. lap.

MDK

Helbig Nadine,

Fejraja, 1870 körül

Abg. La Mara: Liszt u. die Frauen.

Dr. André Csatkai: Versuch einer Franz Liszt Ikonographie. Sonderabdruck aus d. „Bürgenländischen Heimatblättern" Jahrg. 1936. Hft. 2. S. 5ff.

Mein liebes Kind,

Ich habe Deine Karte
[illegible] Dir [illegible]
[illegible] Freude [illegible]
[illegible] Du [illegible]
[illegible] Du [illegible]
[illegible] Du

MDK

Helbig René és Vákár Tibor

Szél utcai fiuotthon terve, repr.

Művészet 1938. 18-19. sz. 95.l.

HELÉNYI TIBOR

ÉS 1992. jan. 31. 16. p.

Khímaira

A Nr. 5. Galériában (Apáczai Csere János u. 5.) február 1. és 22. között tekinthető meg Helényi Tibor Khímaira című kiállítása. „Ekhidné leánya, Khímaira a nagy istennő három részből álló szent évének jelképe volt: az oroszlán a tavaszt, a kecske a nyarat, a kígyó a telet szimbolizálta ... Az oroszlán hátából kecskefejnek látszó valami állt ki, és a farka hosszú kígyószerű." (Robert Graves: Görög mítoszok.)

HELÉNYI TIBOR: Az új sorozat munkáin a különböző elemeket olyan egységbe igyekszem összegyúrni, amilyen a görög mitológia Khímaira nevű, több lényből álló egy-lénye.

Az elkészült szövegek
terminológiai egyeztetés,
vidités stb. - jogát, a sz
a szerző tudomásával a kéz
tartja magának. Publikálás
a szerzőgárda névsorát, a
az összefüggő fejezetek, i
nevét.

Budapest, 1987. szept.1.

A megbizást tudomásul vett

<Helbing Ferenc>

alabbi cikke, mely művészi felfogását tükrözi.

< > A modern művészeti törekvésekről és művészi nevelésről.

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

1933. 125–131. l.

HELBING Ferenc

Doisa = Nepr. Ét 1995 38.

Beszélgetés Balogh Istvánnal. = Művészet, 27, 1986, 5. 16-21. ill.

1532. Balogh István Vilmos

kiáll. Balogh István Vilmos, Bogdándy Zoltán Szultán, Elekes Károly, Györffy Sándor, Kopasz Tamás, Krizbai Sándor, Tóth István, Barcs, Dráva Múzeum, 1986. május **ism.** NOVOTNY Tihamér: Hét képzőművész vándorkiállítása. = Művészet, 27, 1986, 11-12. 102-103. ill.

1533. Balogh László

kiáll. Százhalombatta, Művelődési Ház, 1986 **ism.** BALÁZS Gézáné megnyitója. = Pest Megyei Múzeumi Híradó, 13, 1986, 1-2. 21-23. **ism.** LOSONCI Miklós: Balogh László grafikái. = Új Tükör, 1986. május 25. 4.

1534. Balogh Péter Pál

BALOGH Péter Pál grafikusművész emlékkiállítása, Hódmezővásárhely, Tornyai János Múzeum, 1986. április 4. Bev. Nagy Imre. Hódmezővásárhely, 1986 8 p., ill. **ism.** N.I.: Balogh Péter emlékkiállítása. = Művészet, 27, 1986, 8. 63-64. ill.

1535. Balogh Edit

kiáll. Bp., 1986 **ism.** ZALÁN Tibor: A funkcióját vesztett tárgy [megnyitó]. = Élet és Irodalom, 1986. november 7. 12.

1536. Balthus (Balthasar Kossowski de Rola)

LÁNCZ Sándor: Balthus, az álomképek festője. = Művészet, 27, 1986, 3. 54-57. ill.

1537. Bálványos Huba

kiáll. Bp., Erzsébetvárosi Galéria, 1986 **ism.** TORMA Tamás: Bálványos Huba grafikái. = Új Tükör, 1986. február 9. 3. ill.

M.L.: Gondolatok a rajzról. Bálványos Huba mondja. = Magyar Nemzet, 1986. december 15. 4.

1538. Bán Ferenc

B.F.[BÁN Ferenc]: Görögkatolikus templom, Nyíregyhá-

MDK

Helbing F.: A bevonulás, illusztráció. repr.

Magyar Iparmüvészet 1914. 461-478.o.

Helbing Ferenc

wod

Kormányfőtanácsosok

Albuma, Bp. 1931.

72. l. archéppel

Helbing Ferenc

Élet. arch

Gelléd

218. l.

SZEENE FÜLÖP
hirlapárusító
– UJVERBÁSZ –

41 XI 15 13

Helbing Ferenc

életrajz

írod

Gókássy 88. l.

89

Néffel

Komárom.

Az előtérből, ~~xxxxxx xxxx~~
nek és beszélgetnek, hajóhid v
flu partján hadihajók kötöttek
szanak. Felirata a lebegő mono
van:

COMORA

fölül balra: 77.

Rm., mér. a vk.

92-92-

Helbing Ferenc

lsd

=

Morro, Clément: François Helbing et les arts appliqués en Hongrie. La Revue Moderne Illustrée des Arts et de la Vie. (Paris) 1931. febr. 28. (Arcképpel és képekkel.)

NNALE INTERNATIONALE DES BEAUX-A

VENISE

* MAI - OCTOBRE * 1940

TICE

	Genre de l'oeuvre	Dimensions en mètres	Prix de ve en lires italie

MDK

Helbing F.: Tervezet fémdomboritáshoz. repr.

Magyar Iparmüvészet 1914. 461-478.o.

Helbing Ferenc

tervezte a Corvin
koszont. Kivitelezte
Batta György

Esti Ujság
1940. jul. 30.

Védence érdemit dicsérve —
Száz hang rivall: „El! El vele!"

És Phryne ott áll mosolyogva,
Igéző ajka nem remeg,
Ragyog, mint Aphrodite szobra,
Mint fénytorony lázadt habokra
Vet győzhetlen tekintetet.

S ím kebliről lehull a fátyol
— Nem tudni: csúszva, oldva-é? —
S a nép bűvölten e csodától
Egyszerre hozzá visszapártol
S ujjongja: „Phryne! Évoé!"

Váljék búzámból vad fogában
A te legméltóbb kenyered!"

S ím riad a kürt... Beiramlik
Egy éhen bőszített bika...
Neki rohan... egy jaj se hallik...
S sziven találva lehanyatlik
A nőknek legcsodásbika.

S mikor már-már vérét elontva
Látná: mezítlen kebele —
Egyetlen és utolsó gondja,
Hogy rongyait magára vonva
Tisztán lebegjen ég felé!

Helbing Aranka
festő

hárd
Kátayné Helbing
Aranka alatt is

Nagyságos

Dr. Szentiványi Gyula úrnak

Műemlékek országos bizottságának

főtitkára

Budapest

Lánchíd-utca 16.

Hary Gyula

l.

Tragor vácznivecsei

140 l.

Helbing Ferenc

Könyvfedéltervek,
Ex libris tervek,
Könyvfedéltervek,
Cukorkadobozterv,
Javaslat az Iparművészeti Társulat pályázatához.

Die Kunst der Jahrhundertwende; Ausstellung,
István Király Múzeum közleményei,
Sorie D: Nr. 41. Székesfehérvár, 1965.

381

Helbing Ferenc

Árpád pajzsvacmelése

fenti vajza

repr.

Mátyás Ferecke

I. 70. l.

HIRLAPIRODÁJA
DEBRECEN, HUNYADI U. 28.
TELEFON:

G.

„Európa"
film, könyv kaptárjegyző és könyvkiadó rt.

Budapest

Visegrádi u 36.

Helbing Ferenc

I. **Szondy György:** TESTVÉRKE NAPLÓJA. Naplószerű regény, mely egy fiatal magyar lány életét írja le a magyar falu csendes nyugalmában, Hollandiában és Jáva mozgalmas koloniális életében. Helbing Ferenc művészi rajzaival és Fledderus hollandi főkonzul ajánlásával.

Budapest 1934.
Egyetemi nyomda.

NÉ

[illegible] magát senki a magyar nemzet-
[illegible] nem ismeri a magyar népet.

[illegible] jelent meg arról a nagyszabású
[illegible] Népvajzát-t mutatja be. Már az
[illegible] érkezett hozzánk. Mit bizonyít
[illegible]

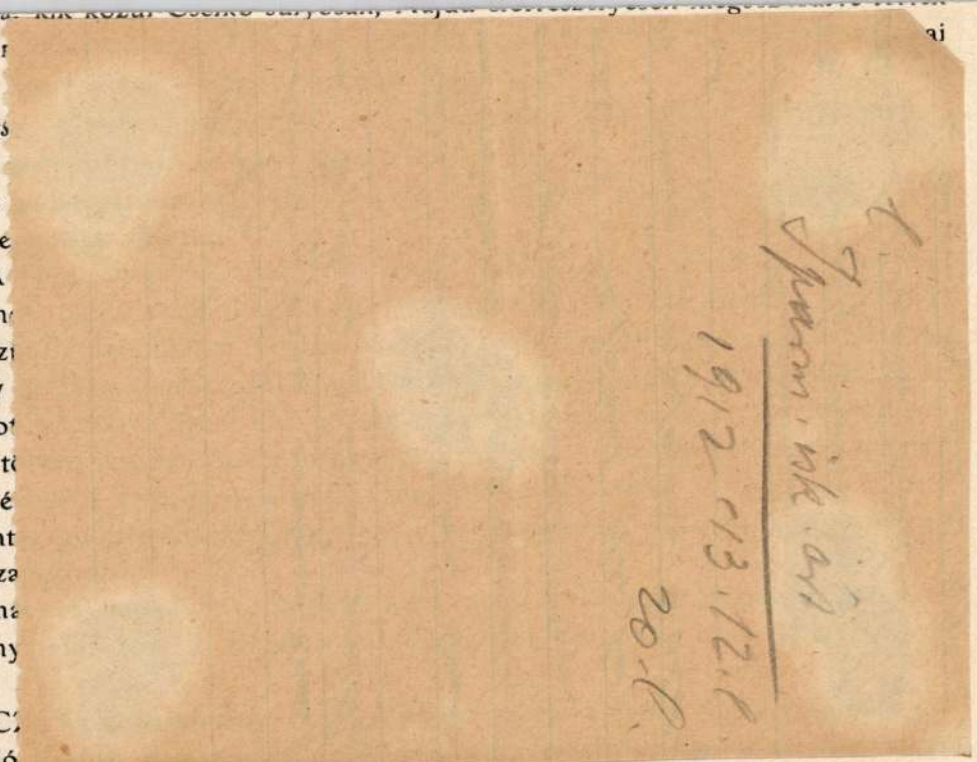

anyaggyarapító ténykedést a múzeumi tisztviselők kifejteni alig tudtak.

Rendkívül csökkent a látogatók száma is. De leghátrányosabban befoly háború az intézet fejlődését abban a körülményben, hogy az új múzeum épít munkások hiányában és a vállalkozó építész bevonulása következtében, még a augusztus óta szünetel. A kőműves-munka nagyrészt kész. A téli időjár hatásának ellensúlyozására az épület tetejét és az ablaknyilásokat bedeszkáztat

ZOMBOR. A *városi könyvtáregyesület* alkalmazottai közül senki sem v katonai szolgálatra. A háború a könyvtár működésére bénítólag hatott, mert tár az 1914. évben államsegélyt nem kapott s így e czímen az 1914. évben könyvet sem vásárolhatott a könyvtáregyesület.

Ami az olvasóközönség számát illeti, az semmit sem apadt, sőt némileg dott is, úgy a polgári társadalomból, mint a sebesült katonák köréből. A tag doán sürgetik az új könyvek vásárlását.

A *Bácsbodrogvármegyei Tört. Társulat múzeumának* tisztviselői (és szolgái) közt szolgálatot egy sem teljesít. A háború hullámai azonban nemcsak a múzeum kelteni sikerült érdeklődést mosták el, hanem a tervbe vett ásatások megvalós a néprajzi gyüjtőutak termékenynek igérkező programmját is megakasztották. A ban is csak az előző évekről áthozott államsegély-maradványra támaszkodhatott a mert az 1914. évi államsegély elmaradt. A háború számlájára írható az «Társulat Évkönyv» czimű évnegyedes kiadványából csak egy füzetet adh

Helbing Ferenc

l.

Eimisk 1930.

25. 1. többször
91

Az ez évi évkönyv
szerkesztője
volt.

gyságú fogadalmi képek és fogadalmi
valamint ezüstkoronák nagyobb-
sai ötvösmesterek jelzéseivel ellátva,
t annak idején az utóbb szétbontott
épeire mint ex voto tárgyakat erő-

t 133 tétel alatt 282 darabot foglal

kapcsolatban örömmel kell kiemel-
is, hogy Kassa szab. kir. város
k felhivására ujabban mind a három
resztény egyház elhatározta, hogy
ában levő mindama műtárgyakat,
teddig a Felsőmagyarországi Rákóczi-
ak még át nem adtak, megőrzés

gyanánt adtak 6 szobrot, 6 rajzot és 4 fényképet. Ezenkívül Kassa sz. kir. város, mint letétet 41 db különböző nagyságú s nagyobbrészt vallási tárgyú olajfestményt helyezett el a múzeumban.

A Felsőmagyarországi Rákóczi-Múzeum összes gyarapodása tehát az 1913. évben 8381 darabot tesz ki.

Az új gyarapodásnak csak igen csekély hányada került kiállításra. A legtöbb tárgy egyelőre a múzeum által a város négy különböző pontján bérelt raktárakban várja az új múzeum felépülését, amelynek a régi helyreállítandó hóhérbástyához és börtönépülethez csatlakozó épületcsoportját való-

< Hellwig Ferenc >

cikke

( ) Az iparmű-
vészet és az ipar-
művészeti oktatás
jövőjéről.

Iparm.Isk.Évk.
1930-1934
5-9.f.

EGYETEMI NYOMDA

31 nap **AUGUSZTUS** 33. hét

8 árnap		Cirjék *László*
9 létfő		V. János *Emőd*
10 edd		Lőrinc *Lőrinc*
11 erda	Miskolc · 7·25	Zsuzsanna *Tibor*
12 törtök		Klára *Klára*
13 ntek		Ip. és Kassz. *Ipoly*
14 mbat		Özséb *Özséb*

sugallatára, tehát helyes. Nemkülönben ösztönszerű mozdulat az is, amellyel most hátat fordítunk a Nyugatnak. Ez is helyes, rendben van. De mi a feladatunk e kettős mozdulat *után?* Meg is indulni? Megindulni Kelet felé, rég eltépett régi gyökerekhez és itt hagyni Nyugatot ezer éven át vert új gyökereivel? Visszalengeni, mint az inga, hogy azután soha többé nyugtunk ne legyen? Nem, a mi feladatunk most is ugyanaz, mint ezer esztendőn keresztül lett volna, ha idején felismerjük. Nem idelengett s most visszalengő inga vagyunk mi Kelet és Nyugat között, mint mostani lelkiállapotunk sejtetné és nem is elválasztó bástyásfal, mint voltunk a törökjárások idején, hanem

ŐSZI SZÁNTÁS — Helbing rézkarca

összekötő híd, Kelet és Nyugat ízlésének, erkölcsének, eszejárásának áthidalója, két eltérő világ nemes érceinek olvasztótégelye és ötvözőedénye, majd az ötvös, aki az egymás ékszereitől fintorgó Kelet és Nyugat drágaságaira ráveri a maga bélyegét, hogy Kelet is örvendezzen neki, Nyugat is.

Nem volt véletlen az „erdélyi szőnyeg", s nem véletlen az sem, hogy a tulipántos ázsiai rokolyát — Mezőkövesden keresztül — mi vetettük London zongoráira takaróul. S azt is úgy fogtam föl, mint mélyen jelentős dolgot, mikor egy macedóniai török, a maga remekívű cizellált ezüstagyú kovás pisztolyait mutogatva megvetően mosolygott a mi rideg, síma, bár tökéletes gépezetű ismétlőpisztolyainkra; de mikor a mi fúró-faragó fegyvermesterünk gazdagon és cifrán kiteremtettézett egy efféle rideg ismétlőpisztolyt, rávetette magát, s aranyakkal fizette meg. Mezőkövesd népe, meg az a fegyvermester megpedzették, mi a mi feladatunk Kelet és Nyugat között. London zongoráira teríteni a hímes turáni rokolyát, s ezüsttel verni ki Turánnak a ridegen európai ismétlő pisztolyt.

Tessék ezt a pisztolyt és ezt a zongoratakarót átvitt értelemben is elgondolni, s menten világossá lesz: milyen gyönyörű hivatást szabott elibénk a gondviselés, mikor erre a máskülönben olyan végzetes határmesgyére helyezett.

A helyzet adva van, nem kell hozzá egyéb, csak belátás. Belátása annak, hogy a legkeletibb Nyugatot és a legnyugatibb Keletet csakis a magyar képviselheti; hogy Nyugattól el nem szakadhat többé, de jól teszi, ha óvatosabb, vakon többé nem veti magát a karjaiba, mindig rostál, mindig válogat, s csak legigazibb értékeit fogadja el; és hogy végkép keletivé sem válhatik újra, de föl kell kutatnia magában és minden atyafiságában minden értékes keleti vonást, s amit így fölfedezz, azt tudatosan ápolni, nagyranövelni, s nem drága ékességként büszkén viselni, de élő szervvé tenni irodalmában, művészetében, egész kultúrájában, mely így, egyedül így, a maga ilyen istenadta egyedülvalóságával válhatik sokat jelentővé Keleten is, Nyugaton is.

Kész. 1921. nov. 20.

LENAU VERSEIBŐL

DÉLRE FUT A ZÁPOR ÁRJA . . .

Délre fut a zápor árja,
Délre viszik a szelek.
Délre ragad szívem vágya,
Hol villámok zengenek.

Ott, a messzi Magyarhonba'
Kis falut rejt szép vidék.
Átöleli erdő lombja
Mint az anya kisdedét.

Meghuzódva a felvégen
Áll egy kis lak, áll maga . . .
Falai közt üdvösségem'
Rejti az a kis tanya.

Az erdőből egynehány fa
Kilopódzott, őrnek állt,
Szerető kar minden ága,
Mit védelmül felkínált.

Ablakából Lilla néz ki
Az erdőre hallgatag.
Felhős arccal el-elnézi
A morajló lombokat.

A patakot, mely fut egyre,
A sikongó szeleket . . .
Míg a lombok fáradt ezre
Pereg, pereg, lepereg.

Mind hangosb a patak árja,
Mind zajlóbbak a szelek . . .
És elzúg az idő szárnya
A magányos lány felett.

BUBORÉK

Buborék minden itt, bármerre nézz el.
Hiú utakra késztet végzeted.
Sivár hajszába fúl a nap s az éjjel
Lerogysz és szíved, jaj, elvérezett!

Hiszen, ha ugyanaz a friss legény
Vágtatna be a végcél kapujába,
Aki elindult a pálya elején:
Vígan ürítnénk, örömök kupája!

Titkos hatalmak űznek egyre, egyre . . .
Oly korsó vagy, mely megrepedt a kúton,
És amelyből /vérednek drága cseppje/

Végigfolyt már a tartalom az úton.
Repedt korsó többé meg nem telik,
Az ócska cserepek közé vetik.

TÉLI ÉJSZAKA

A levegő oly zord, fagyos.
Csikorgó hóba lép a lábam,
Lehem: gőz, bajszom: jégcsapos —
De csak tovább, előre bátran!

Mély csend. Oly ünnepi a táj!
A hold rátűz a vén fenyőkre,
Míg ők — agg éltük terhe fáj! —
Csüggedt ággal néznek a földre.

Fagy, oh hatolj be szívemig,
E dult és lázas szívbe mélyen,
Teremts ott csendet — mint ez itt
Ebben a néma, téli éjben!

TAVASZ

Virág nevet,
Fák ága zendül,
Rét zöld selyemből
Varr szőnyeget.

Óh kikelet,
Félve lép lábam,
Hogy e pompában
Kárt ne tegyek.

S te feleded,
Hogy ujjongásod,
Virágnyílásod
Gyászba temet.

AZ ÉG GYÁSZA

Az ég arcán egy gondolat lebeg,
Egy félelmes felhő, az a komor.
A kerekvő szélben eszeveszett
Módjára táncot rop minden bokor.

Fojtott sóhaj zihál föl odafenn,
Az ég pillája búsan hunyorog.
/Sírás előtt így pislogat a szem!/
S nyomán álmos fény csillan ki legott.

A lápból nyirkos gőz emelkedik,
A nagy alföldre esti köd szakad,
S az égnek, míg gyászán töprenkedik
Gondatlan kezéből kihull a nap.

Havas István

Helbing Ferenc

ired
3
Velence 1922

164. l.

Ó-g. 18. Sebestyén

MDK

Helbing Ferenc, festöm.

Déry B.:Kulturpropagandánk a külföldön. Bp.1921. 7.l.

MDK

Helbing Ferenc

Magy. Iparművészet 1939. 123 l. Társulati Közleménye

Helbing Ferenc

a lillafüredi palota szállóban a Hunyadi János polgári étteremben fentitől tervezett üvegfestmennyel

Erdely-Huleny-Vekerő: A
rézl m. utillal.
1932

90.1.

5 Július

M.D.K.

Helbing Ferenc, grafikus

Címlap betűivel és tervével jelent meg 1908-ban Koroughy Lippich Elekner „A finner és a finn művészet" c. kiadványa 150 példányban:

~~Majovszky Pál Párizsból 1908.IX.30-án K.Lippich Elekhez intézett leveléből~~, Közli: Koós Judith, Aksoli Gallen Kalleláról irt tanulmányában, Művészettörténeti Értesitő, Bp.1967.XVI.évf,1.sz. 60. old.

Helbing Ferenc

A genfi Musée d,Art et Histoires-ban a Népszövetség ülése alatt bemutatandó magyar képző-és iparművészeti kiállitás anyagának kiválogatásában a Magyar Országos Képzőművészeti Tanács külföldi kiállitási bizottságának ülésén résztvett.

Nemzeti Ujság
1929.VIII.4.

Hebbing Ferenc

Genfi művészeti kiállitás - Musée d'Art et Histoires-
ben - a Magyar Országos Képzőművészeti Tanács külföl-
di bizottsága ülésén részt vett s a beérkezett anyag
elbirálásában közreműködött.

Budapesti Hirlap
1929 VIII.4.

Helbing Ferenc

MDK

Mátyás Bécs előtt

Műcsarnok 1942 Tavaszi kiállítás

Helbing Ferenc

MDK

Szent László

Mücsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

É.D.A.

Helbing Ferenc

Hadifogoly- feláras- jótékonysági bélyegek terve, könyomat, 1920. repr.

Irányító a bélyegek világában, Bp. 1964. 67. l.

M.D.K.

Helbing Ferenc

Nagy Madonna bélyegek terve, 1921, repr

Iránytü a bélyegek világában [illegible]p. 1964. 67. l.

Helbing Ferenc M.D.K.

Keskeny Madonna bélyegek terve. 1926.

Iránytü a bélyegek világában. [illegible]p. 1964. 69. l.

Hlebing Ferenc
Hlebing

M.D.K.

Pengö-filléres I. ált. forgalmu bélyegek terve
1927.

A 30, 46, 50, 70 filléres rajzát Koch Jenö módositotta.

Irányitó a bélyegek világában p. 1964. 69. 1.

M.D.K.

Helbing Ferenc

Port I. - feláras- bélyegek terve, 1925.

repr.

Irányító a bélyegek világában p. 1964. 69. l.

Helbing Ferenc M.D.K.

Jókai bélyegek terve, 1925. repr

Iránytü a bélyegek világában p. 1964. 68. l.

M.D.K.

Helbing Ferenc

Jótékonysági- feláras- bélyegek terve, 1921.

1000 K-s

Irányító a bélyegek világában Bp. 1964. 68. l.

Hellbing Ferenc.

A Magyar Orv. Képzőművészeti Tanács művészeti bizottság tagja.

Magyarád, 1927. dec. 14.

Helbing Ferenc.

A Magyar Orsz. Képzőművészeti Tanács szükséges levettéig tag-ja.

Magyarság, 1927. dec. 17.

Helbing Ferenc M.D.K.

Petöfi- feláras- bélyeg terve , 1923.

25,50 koronások

Iránytü a bély egek világában . [illegible]p. 1964. 68.

M.D.K.

Helbing Ferenc

Szent István bélygek II. 1929.

Iránytü a bélyegek világában, Bp. 1964. 70. l.

M.P.K.

Helbing Ferenc

Pengö-filléres II. portóbélyegek terve.

1928

Irányító a bélyegek világában . Bp. 1964. 80. 1.

M.D.K.

Helbing Ferenc

Horthy bélyegek , 1930.

Iránytü a bélyegek világában, Bp. 1964. 70. l.

Helbing Ferenc.

A Szalon Művek plakátpályázat
zsűritagja.

Magyarság, 1928. jún. 24.

Helbing Ferenc K.D.É.

Szent Imre -feláras- bélyegek terve, 1930.

Irányth a bélyegek világában, Bp. 1964. 70. l.

Helbing Ferenc M.D.v.

Pengö- filléres II. / blokk-számjegyes/, D.K.

bélyegek terve.

30-50. fillérig terjedö értékeket Koch Jenö

módositotta. 1927.

Iránytü a bélyegek vilgában. Bp. 1964. 69. 1.

Helbing Ferenc M.D.K.

Szt. István bélyegek terve, 1929. repr.

Iránytü a bélyegek világában, Bp. 1964. 70. 1.

M.D.K.

Hálbing Ferenc

Pázmány bélyegek

Szelepcsényi György egykoru rjza nyománs

6,16,20 filléres

Iránytü a bélyegek világábn, Pp. 1964. 72. l.

M.D.K.

Helbing Ferenc

Légiposta bélyegekm 10, 16. filléres terve

1933.

Irányt ü a bélyegek világában, Bp. 1964. 71. l.

M.D.K.

Helbing Ferenc

Pengös Madonna, ált. forgalmu bélyegek.

1932.

Irányitó a bélyegek világában Bp. 1964. 71. l.

M.D.K.

Helbing Ferenc

Pengö-filléres portóbélygek terve, 1926.

Irányt a bélyegek világában. Bp. 1964. 79. l.

Helbing Ferenc

MDK

Illusztráció keleti mesékhez, toll

Mücsarnok 1912. Hegedüs L.Tull Ö.Akvarell- és pasztellfestők és a grafikusok egyesülete kiállitásai

MDK

Helbing Ferenc

Társulati közlemények. Magyar Iparművészet 1934.
75.l.

MDK

Helbing Ferenc

A Magyar Iparművészek Munkaszövetsége. Magyar Iparművészet 1917. 237.l.

MDK

Helbing Ferenc

Pérely 163.1.

Helbing Ferenc MDK

Orpheus, litografia

Műcsarnok 1903/4. téli kiáll.

Helbing Ferenc MDK

Circe, olf.

Műcsarnok 1917-18 téli tárlat

MDK

Helbing Ferenc, graf.

581. Vizió. Litographia.

582. Este. Litographia.

KMTárs. 1902/3 téli kiáll. Kat. 53.l.

MDK

Helbing Ferenc

Magyar Iparmüvészet 1908. 371.l.

Helbing Ferenc.

a "Magyar grafikusok egyesülete"nek tagja.

Benda János.

a Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

Helbing Ferenc

MDK

Mont Saint Michel, vizf.

Műcsarnok 1920-21 téli kiállitás

Helbing Ferenc

MDK

Szt. Kristóf, vizf.

Műcsarnok 1920-21 téli kiállitás

MDK

Helbing Ferenc

Magyar Iparmüvészet 1911. 242.l.

Helbing Ferenc, graf. MDK

473. Orpheus. Ered. lithogr.

/Rigler J.Ede.lit.müint./

MNT.1903/4. téli kiáll. Kat. 51.1.

HDK

Helbing Ferenc, illusztr.

Naptár 1904-re. 4 színes képrajz.

Dr. Szemlér Lőrinc gyűjteményének aukciója. Bp. 1936.
Könyvdíszek - Könyvillusztrációk.
Árv. Közl. 1936. 5. füz. 32. [illegible] 1.

MDK

Helbing Ferenc

K.D.: Az Iparmüvészeti Iskola hatvan éves. Nemzeti Ujság 1941. jun. 18.

MDK

Helbing Ferenc /1870-1959/

Adria a legfinomabb csont levél- és okmany-papir. é.n., 71x50 OSZK

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás.1960.
Műcsarnok. Kat. 24.1.

MDK

Helbing Ferenc /1870-1959/

Bem - Petőfi nagy csatakörkép. 1898., 126x95
OSZK

"Mercur" Bank és Váltóüzlet. 1899., 89.5x60
OSZK

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás.1960.
Műcsarnok. Kat. 24.1.

MDK

Helbing Ferenc

Tavaszi Nemzetközi kiállitás 1901.cimű plakat repr.

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás.1960. Műcsarnok. Kat.

MDK

Helbing Ferenc /1870-1959/

Tavaszi Nemzetközi Kiallitas. 1901., 94.5x63 OSZK

Magyar Iparművészeti Társulat Karacsonyi Kiallitása. é.n., 101.5x63 OSZK

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás.1960. Műcsarnok. Kat. 24.l.

MDK

Helbing Ferenc, festöm.

a második teremben sok az alakos kép. Fenti
müvészünk aktot állitott ki.

A téli kiállitás. - Szépm.Muz.1917-18.
Müvészet.1917. 5c.1.

MDK

Helbing Ferenc

Az Orsz.Magyar Iparmüv.Társulat XLIV. közgyülése.
Magyar Iparmüvészet 1929. 125.l.

Helbing Ferenc

Nyári alkonyat, olf.

Miccarnok 1922 őszi tárlat

Helbing Verein

Myéri Ilkonyek, olf.

Helbing Ferenc

MD K

a hercegprimás által kinevezett uj Egyházművészeti Tanács tanácstagja lett-többek között.

Megalakult az Egyházművészeti Tanács.
Magyar Nemzet. 1940. jul.4. 7.1.

MDK

Helbing Ferenc tanár

Iparm. Isk. Évk. 1880-1941. Bp.1942. képek.

XXXV 1.

M.D.K.

Helbing Ferenc festőművész

"Uj levélbélyegekre" kiirt pályázaton a második dijat nyerte.
Cikk: Az uj levélbélyegek. Képmell. 2 sz.

Magyar Iparművészet, 1910. 132.l.

M.D.K.

Helbing Ferenc festőművész

Az iparművészeti iskola grafikai szakosztalyanak tanitómestereként úttörő munkát végzett.

Cikk: Az Iparművészeti Iskola grafikai szakosztályának kiállitása.

Magyar Iparművészet, 1909. 179.l.

M.D.K.

Helbing Ferenc grafikus művész

Kinevezése az újonnan szervezett grafikai szako.
rendes tanárává az O.M.K.-parművészeti -skolaba.

Cikk: Iparművészeti Oktatás.

Magyar Iparművészet, 1910. 280.l.

M.D.K.

Helbing Ferenc festőművész

Iparművészeti Iskola tanara.

Cikk: Iparművészeti oktatás.

Magyar Iparművészet, 1911. 37.l.

M.D.K.

Helbing Ferenc festőművész

Hitlevél a koronázás grafikai munkai közul.

Cikk: A Koronázás Iparművészete irta Nadai Pal.

Magyar Iparművészet, 1917. 30.l.

M.D.K.

Helbing Ferenc grafikus, festőművész

Plakát-pályázatra készitett rajzaért 200 korona tiszteletdijat kapott.
Cikk: Eldőlt pályázatok.

Magyar Iparművészet, 1903. 147.l.

M.D.K.

Helbing Ferenc grafikus

150 koronás dijat nyert a művészi cimlappályazaton.repr.

Cikk: Művészi Cimlapok.

Magyar Iparművészet 1899 évi 215.o.

MDK

Helbing Ferenc

Művészi cimlap pályázaton "Korona" jeligés műve a 150 koronás III. dijat nyerte.

Magyar Iparművészet 1899. 212.l.kép.

MDK

Helbing Ferenc

A bélyeg-pályázaton 300 koronás első díjat kapott egy-egy pályamúve.

Cikk: A bélyeg-pályázat eredménye.

Műcsarnok 1899. 75.l.

Helbing Ferenc MDK

Szt. Kristóf, vizf.

Mücsarnok 192o-21. Téli kiállitás

MDK

Helbing Ferenc

Iparművészek Egyesületének iparművészeti aranyérme

Az Iparm.Társ. és az Iparm. Egyes. ünnepi ülése. Magyarország 1943. dec. 11.

mdk

Helbing Ferenc

Kosciuszkó győzelme .. lengyel körkép.

Dr O. Sz. K. Grafikai Plakátjai. Bp. 1961.

42. l

Meldung Frau.

Mokk

Halbing Ferenc

Bem – Petőfi c. plakátja.

Az O. Sz. K. Grafikai Plakáljai
Bp. 1961.

10. L

MDK

Helbing Ferenc

Társulati közlemények. 1938. dec. 9-i választmányi ülés. Magyar Iparmüvészet 1939. 2o.l.

Helbling Ferenc gr

Balint Endre
tanára az Ip-Főiskolás

→ Balint E.

MŰVÉSZET 1985/9/62

Gelbing Ferenc: Nestó-grafikus művész (1870–1958).
Horváth Hilda: ~~Ex~~ Szecesszios ex libriseh. Keszthely, Balatoni Múzeum
1987. X. 1–1988. IV. 15.

Ex libris, klisé, 9,9 × 6,1 cm, 1897–1898 k.

Művészet, 1988. júl., 52-old.

HELBING Ferenc ipanüvész

Gerevich és Szőnyi Ottó javaslatára mint az Orsz. Ipanüvészeti Iskola igazgatóját 1930. márc. 3-án az Országos Egyháznüvészeti Tanács tagjává választják

Ld. A püspöki Kar-tanácskozásai.
Bp. 1984. 164, 169. p

- A változások során jól kvali
szempontjából különös remény
az intézetet. A kilépések ok
tudományos kudarc mellett: n
állás- és müködési feltétele
politikai vagy társadalmi ka
különösen a Kutatócsoport 19
kutatógárdáját érintették; e
- kifejezett elégtelenség lépe
- A kilépők közül 1 fő a tudom
fokozattal rendelkezik; ami
okoz a fokozattal rendelkező
- fokozatot szerzők számához k
- Az öt év folyamán pályakezdők
maradtak meg a Kutatócsoport

E változások eredményeké
a Kutatócsoport létszáma: 37 f
ebből tudományos kutató: 2
nem tudományos munkatárs:
1991 elején a tudományok dok

HELBING Ferenc

Süj 1990 153. p. ill

: Bálint Sándor.
1991.

első ízben Bálint Sándor a magyar
ette meg 1942-ben. A könyv beve-
-költő, nagyhírű búcsúvezér, né-
t, elhelyezi a - tömör értékelés-
örténelmi és társadalmi összefüg-
zzük Bálint Sándor sorait: "...kéz-
éltek teljesíteni, hiszen a magyar
tokkal, újszerű vonásokkal, finom
lomása egy eszmélni kezdő paraszti
ivágású parasztságunk vallásos lel-
közvetett tapasztalataink, sok-
nk voltak... Az önéletrajz...
mzéseknek szolgáltat bőséges anya-
alkotás is méltó az elolvasásra...
l az egyetemes folkloreben."
nden néprajzkutató és lelkipász-
forgathatja minden olvasója, kü-
István Jászladányban született

nc Megyei Könyvtár - 5000 Szolnok,

részen viaszpecsét-imitáció „GF" (Glück Frigyes) monogrammal. Az üdvözlőlapot a neves papírkereskedő Kanitz család forgalmazta.

Publikálatlan
Beszerzése ismeretlen
Ltsz. MLT 6072
HH

607.

Tervrajz
Sovánka István, 1896. J. j. l.: Sovánka Ist.

Papír, tus
H. 26 cm Sz. 20 cm
Ép

A századfordulós magyar üvegművesség kiváló mestere, Sovánka István (1858–1944) készítette ezt a tervrajzot az 1896-ban, a millenniumi tárlaton kiállított, és mérete, valamint technikai megoldása miatt nagy feltűnést keltett üveg keresztelőmedencéjéhez. Sovánka a Schreiber-féle zayugróci üveggyár festőtermének vezetője volt, amikor maratásos technikával elkészítette a közel másfél méter magas alkotást. A színtelen üveget rubinvörös üveggel borította, majd folysavval kezelte, így rajzos képet kapott. Ezáltal lehetővé vált a gazdag ornamentális és figurális ábrázolás: a tervrajzon a medence alsó részén ornamentális díszítmények láthatók, a kiöblösödő nagyobb átmérőjű részen, középen: félköríves mezőben Krisztus keresztelése. A megvalósult alkotást az Iparművészeti Múzeum őrzi. Ltsz.: 6535. Lásd Kat. Nr. 322.

Ráth György - Györgyi Kálmán: Az iparművészet 1896-ban Milléniumi emlékkönyv. Budapest, 1897 192. p.; Katona Imre: Sovánka és a magyar üveg a századfordulón. MÉ 1980 3–4. sz. 239. p.
Beszerzése ismeretlen
Ltsz. MLT 354
HH

608.

Millenniumi hirdetés
Helbing Ferenc, 1896. J.j.l.: a művész monogramja. J.k.l.: „Nyomatott az „Országgyűlési Értesítő" Kő- és Könyvnyomdájában, Budapest, Vármegye-utca 11–13."

Papír, tus
H. 36,8 cm Sz. 26,8 cm
Foltos, bal alsó sarka hiányzik, bal felső sarka törött

A monumentális igényű hirdetmény bal oldalán, a korabeli historizáló képzőművészet szellemében, Árpád pajzsra emelése látható a vezérekkel, magas, romanizáló talapzaton, melynek elülső oldalán a római számokkal a 896-os évszám látható. A kiemelt talapzat kötésben rakott kváderkövekből áll, a sarkokon zömök oszlopokkal, a felső részen félköríves vakárkádsorral. A fedlap többszörösen tagolt. Az emelvény körül különféle tárgyak és növények sokasága – a korabeli oklevelekről, plakátokról jól ismert, elcsépelt jelképek, amelyek az iparra (fogaskerék), a mezőgazdaságra (kasza, gereblye, kukorica, szőlő, alma), és a művészetre (paletta ecsetekkel) utalnak, és kifejezik a millenniumi kiállítás sokszínűségét. Jobb oldalt, lenn, festői kompozícióban a magyar királyság szent ereklyéi láthatók: a királyi koronázópalást, a pallos, az országalma, a jogar, a korona, és jobbra, kissé megdöntve, a magyar korona országainak egyesített címere. A háttérben alig sejthető kontúrok: a felkelő nap félgömbjén 1896-os évszám; a nap sugarai bevilágítják a millenniumi látképet. A felirat különféle típusú betűkből áll: „Budapest / 1896. május 1. – október 31. / Magyarország Ezeréves Fönnállását / I. Ferencz József / Ő Csász. és Apostoli Királyi Felségének / Legmagasabb Védnöksége alatt / Székes Fővárosában Budapesten / Ezredéves / Országos / Kiállítással / ünnepli meg a nemzet. / A magyar nemzet történelmi kincseinek bemutatása, / az ország jelen állapotának megismertetése, / őstermelés, kereskedelem, ipar, közművelődés, / hadügy, látványosságok, / ős Budavár a török uralom alatt, / ünnepélyek, emlékművek, / Nemzetközi és Országos Kongresszusok." Ezen kívül még információt közlő szöveg olvasható a keretszegély felső és alsó peremén: „Magyarország ezeréves fönnállásának ünnepe", illetve „Kedvezményes közlekedés, olcsó lakások, hatósági szállás-közvetítő iroda a budapesti pályaudvarokon. Osztály sorsjáték." A jobb felső sarokban turul madár, a csőrében karddal. A millenniumi ünnepségsorozat nagyszámú hirdetést igényelt, a korabeli plakátokat hasonlóképpen jellemzi a tipográfiai eklektika, a bőbeszédűség és a vizuális közhelyeket tartalmazó zsúfolt motívum-kompozíció. A történelmi festészetet idézi az akadémikus, aprólékos, plasztikus ábrázolás, a történelmi pátosz és a szinpadias beállítás. Helbing Ferenc (1870–1950) – kisebb változtatásokkal –, Gerster Károly (1859–1940) millenniumi plakátját készítette el, valószínű kisebb méretű hirdetmény céljára.

Publikálatlan
Ajándék, Kátay Pál Andrásné Helbing Aranka, 1965
Ltsz. MLT 3392/b
HH

609.

Az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum és Iskola építése zárókövének letéti okmánya, tokkal, állvánnyal
Budapest, 1896. Jelzett. A tok fedelén: „Steiner A. és F. / Budapest"

2, Ma. III 1888
28 Alföld VII 1891
33 Bp IX 1893
73 Dunántúl XIII 1896
109 Felső-Ma (II) XVIII, 1900, (II) XV, 1898
XX 61 DK-Ma: Erdély és a nemzetes hegyidékek 1901
10 Fiume (III) (IX) 1893
19 Bosnia és Hercegovina XIX, 1901

30.629 m-ang. nagyrátár

Gyöngyös Ki 1900 ~~133~~ 82

Slovenský biografický slovník.

R. 1930–34 pracovník Výskumného ústavu včelárskeho v Dole, 1934–36 správca Výskumnej stanice včelárskej v Liptovskom Hrádku, 1936–38 Výskumnej stanice včelárskej v Židlochoviciach, 1938–73 riaditeľ, 1973 vedecký pracovník Výskumného ústavu včelárskeho v Liptovskom Hrádku. Externe prednášal včelárstvo na SVŠT v Bratislave.

Zakladateľ včelárskeho výskumu na Slov. Vo vedeckovýskumnej činnosti sa zaoberal anatómiou včely medonosnej, najmä snovacej žľazy včelích lariev, fyziológiou trávenia včely medonosnej, biológiou včelích škodcov a ochranou pred nimi, problematikou veľkochovov včiel, ich významom v poľnohospodárstve. Vypracoval klasifikáciu včelstiev pre plemenárske účely, v genetike objasnil aspekt mendelizmu v chove včiel. Zaoberal sa plemenárskou biológiou. Autor knižných prác, 1960 spolupracoval na ČSN 46640 Chov včiel, 1969 na odborovej norme 466640 Chov včiel. Odborné články uverejňoval v časopisoch Poľnohospodár, Včela moravská, Čes. včelár, Včelár, Včelařství a iných periodikách.

R. 1945–1969 predseda odbornej komisie pre plemenný chov včiel Slov. zväzu včelárov, člen Vedeckého kolégia pre špeciálnu biológiu SAV. R. 1958–62 člen korešpondent ČSAZV, 1969–1974 člen Slov. poľnohospodárskej akadémie. R. 1965 vyznamenaný Za zásluhy o výstavbu.

Dielo: (výber) *knižné:* Snovací žláza larvy včely medonosné a její funkce. Pa 1935; Zavíječ voskový jako škůdce včel. Pa 1938; Výskum bioklimatických oblastí včelárskych v r. 1940. Prievidza 1943; Trávenie peľu u včely medonosnej. Tamže 1943; Škodcovia včely medonosnej. Tamže 1947; Bioklimatické podmienky slovenského včelárstva 1941–1943. Tamže 1948; Prírodné podmienky včelárstva na Slovensku. Tamže 1953; Včelařství. Pa 1953 (spoluautor); *patent:* čs. patent č. 123701, 1067 (Medozmes-krmivo pre včely).

Literatúra: Milla, J.: Včelársky náučný slovník. Ba 1971, s. 50; 50 rokov Výskumného ústavu včelárskeho v Liptovskom Hrádku. Ba 1979, s. 15 a n.; biografické články: Věstník výzkumných ústavů zemědelských, 12, 1965, č. 12, s. 573–574; Včelár, 44, 1970, č. 11, s. 243; 49, 1975, č. 11, s. 242–243; 50, 1976, č. 2, s. 26; Poľnohospodársky a potravinársky výskum, 1971, č. 1, s. 34–36; nekrológy: Roľnícke noviny, 33, 1978, č. 306, s. 2; Včelár, 53, 1979, č. 4, s. 94. ES 2, s. 240; Archív BiO MS (dotazník 1967).

HELBLING, František – maliar, grafik, výtvarný pedagóg (25. 12. 1870 Nové Zámky – 28. 1. 1958 Budapešť). Otec Jozef H., železničiar, matka Mária, rod. Loišová. Ženatý, dcéra Aranka, vyd. Kátayová, maliarka (1898–?).

Študoval na priemyselnej škole, neskôr umeleckopriemyselnej škole v Budapešti. Typograf, neskôr umelecký a technický vedúci tlačiarní, prof. umeleckopriemyselnej školy v Budapešti, 1927 jej riaditeľ.

Priekopník moderných názorov na funkciu tlače. Výtvarné poznatky spojil s technickými nevyhnutnosťami reprodukčnej grafiky, typografiu, prácu s písmom, grafické úpravy a reprodukčnú tlač využíval pri návrhoch na bankovky, poštové ceniny, diplomy a i. príležitostnú grafiku. Pôsobil aj ako dizajnér pri navrhovaní interiérov, vitráží a nástenných malieb (Lillafüred, Palotaszálló). Jeho diela získali mnohé ocenenia na výstavách.

Literatúra: ML 1. Bp 1935, s. 449; ML 2. Bp 1966, s. 362; MÉL 1, s. 700; Archív BiO MS (výpis z matriky).

HELFERT, Jaroslav – český múzejník, publicista (27. 9. 1883 Malacky, okr. Bratislava-vidiek – 14. 9. 1972 Potštejn, okr. Rychnov nad Kněžnou). Otec Zdeněk H., matka Marie, rod. Marešová. Manželka Ludmila, rod. Tichá, mal syna a 2 dcéry.

Študoval na gymnáziu, na univerzitách v Prahe, vo Viedni a v Ríme, PhDr. Od 1909 tajomník, 1923 riaditeľ Zemského múzea v Brne, kde externe prednášal muzeológiu na univerzite a od 1925 dejiny umenia na konzervatóriu. Článkami z muzeológie a dejín umenia prispieval do odborných časopisov.

Literatúra: Kulturní adresář ČSR 2. Pa 1936, s. 158; Masaryk 3, s. 125; Otto, dodatky 2/2, s. 1069; Archív BiO MS (dotazník 1935).

HELIADES, Jozef – básnik (okolo 1575 Havlíčkův Brod – po 1651 Trenčín).

Študoval v Chrudime a 1593–1600 v Prahe, 1595 bakalár, 1600 magister. Učiteľ v Novém Městě nad Metují, Chrudime, Kadani, okolo 1600–24 v Čes. Brode, 1604 tamojší radný pán a inšpektor školy, po 1625 emigroval do Trenčína.

Autor lat. príležitostnej poézie (gratulačných básní k sobášu a najmä kondolenčných básní k úmrtiu), (5 samostatných tlačí a vyše 40 básní v rozmanitých zborníkoch, vydaných v Čechách i na Slov.). Pozoruhodné sú najmä lyricky ladené epicédiá (napr. Beniamino filiolo).

Dielo: Elegia genethliaca. Po 1600; Annae Mariae infantulae; Beniamino filiolo. In: Lachrymae Boczekianae abstersae. Trenčín 1639; O cor, Elisa, meum. In: Mors iustorum praenuncia futurorum malorum. Tamže 1639.

Literatúra: Rukověť humanistického básnictví v Čechách a na Moravě 2. Pa 1966, s. 284–287; Minárik, J.: Latinská humanistická príležitostná poézia od začiatkov do druhej polovice 17. stor. In: Humanizmus a renesancia na Slovensku v 15.–16. stor. Ba 1967, s. 243–245, 251; Čaplovič, J.: Bibliografia tlačí vydaných na Slovensku do roku 1700, 2. Mt 1984, č. 1709a, 1712–1714, 1717, 1720/V, 1721, 1723/IV, 1727.

HELL, Alexander – botanik, stredoškolský učiteľ (24. 2. 1847 Banská Štiavnica, okr. Žiar nad Hronom – 15. 2. 1877 Kremnica, okr. Žiar nad Hronom). Otec Anton H., matka Františka, rod. Burešová.

Študoval na gymnáziu v Banskej Bystrici a v Budíne, 1865–68 na univerzite v Pešti. R. 1868 prof. prírodopisu na gymnáziu v Banskej Bystrici, v Trenčíne, od 1870 v Kremnici. Venoval sa prírodným vedám, prispel do časopisov, vo výročnej správe gymnázia 1871 uverejnil štúdiu o kvetene Kremnice.

Literatúra: Szinnyei 4, s. 664–665; Archív BiO MS (výpis z matriky).

HELL, Jozef Karol – banský konštruktér (16. 5. 1713 Banská Štiavnica, okr. Žiar nad Hronom – 11. 3. 1789 tamže). Otec → Matej Kornel H., matka Mária Viktória, rod. Staindlová, mal 22 súrodencov, z nich → Maximilián. Manželka Anna Polyxéna, mal 6 synov a 2 dcéry.

Po vychodení školy sa učil u otca o stavbe a údržbe čerpacích a dopravných banských strojov. R. 1737 navštevoval v Banskej Štiavnici prednášky S. Mikoviniho z matematiky, mechaniky a hydrauliky. Od 1738 pomocník M. K. Hella, 1744 strojmajster, neskôr hl. strojmajster erárnych baní v Banskej Štiavnici.

R. 1736 predložil návrh svojho prvého vynálezu – vahadlového čerpacieho stroja. Gen. plán jeho otca na odvodňovanie banskoštiavnických baní navrhoval využitie jeho 18 nových strojov, kt. mali hospodárnejšiu prevádzku. Prvé dva stroje tohto typu postavil 1738 pri šachte Siglisberg v Štiavnických Baniach. Zač. 1745 predložil návrh na stavbu vodnostĺpcového čerpacieho stroja. Prvý z týchto strojov postavil 1749 v šachte Leopold, neskôr v Banskej Štiavnici ďalších 8. Jeho stroje sa postupne rozšírili v Európe. Tretí vynález, vzduchový čerpací stroj, realizoval v šachte Amália v Banskej Štiavnici, kde postavil súčasne aj vodnostĺpcový stroj; oba stroje dokončil 1775. Princíp, kt. použil pri stavbe vzduchového čerpacieho stroja, uplatnil neskôr pri čerpaní nafty. Jeho konštrukčné nadanie využili aj pri stavbe iných strojov. R. 1758 postavil pri šachte Königsegg v Štiavnických Baniach atmosferický parný stroj podľa vzoru tzv. ohňových strojov → I. Pottera a → J. E. Fischera, prispôsobený lokálnym pomerom a s viacerými konštrukčnými zlepšeniami. Staval aj protipožiarne striekačky, stupy vlastnej konštrukcie atď., a to aj v iných banských revíroch monarchie.

Podstatne prispel k rozvoju banskoštiavnického baníctva. V jeho strojoch vyvrcholila banská technika neskorého feudalizmu, kt. postavi-

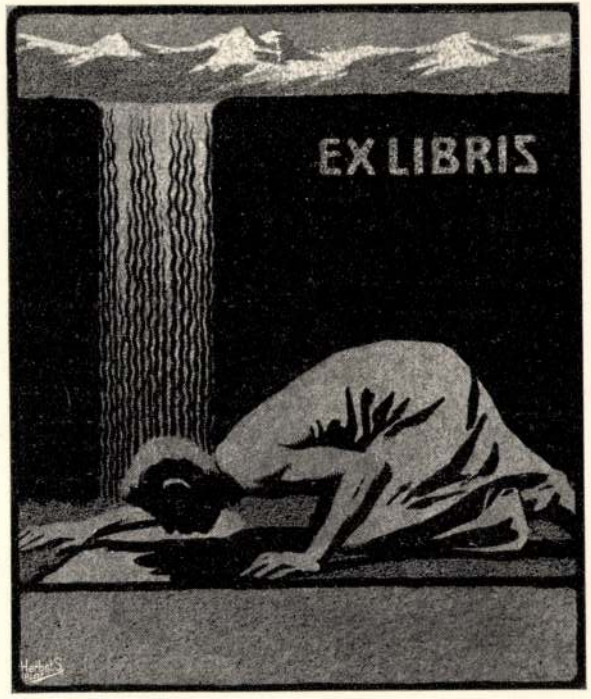

MEGVÁSÁROLT PÁLYAMŰ: HELBING FERENC RAJZA.

fordits.

ha a forma nem felel meg az anyag természetének. Ha következetesen ragaszkodunk ehhez a szabályhoz, mindig tisztában leszünk azzal, hogy a régi egyházi szerelvények közül melyeket nem szabad mintáknak elfogadni akkor sem, amidőn a modern egyházi művészet megteremtésére az egyházi körök átlagos ízlésével és felfogásával számolva törekszünk.

Az egyházi művészetnek napjainkban a tévesen magyarázott stílszerűségre való törekvésen kívül nem kevésbé gyakori hibája az, hogy a legapróbb s legalárendeltebb jelentőségű tárgyakon is nagyképű fontoskodással hangsúlyozza ezek egyházi jellegét s a művészi hatást vallásos jellegű külsőségekkel igyekszik pótolni. Régi templomaink telvék olyan felszerelési tárgyakkal, amelyek eredetileg profán célokat szolgáltak. Művészi szépségüknél fogva azonban a régi hívők néha igazán nem templomba való profán motívumaik ellenére is méltóknak találták ezeket, hogy Isten házát díszítsék. Új templomok felszerelésénél, ha a kellő anyagi eszközök megvannak, minden darab

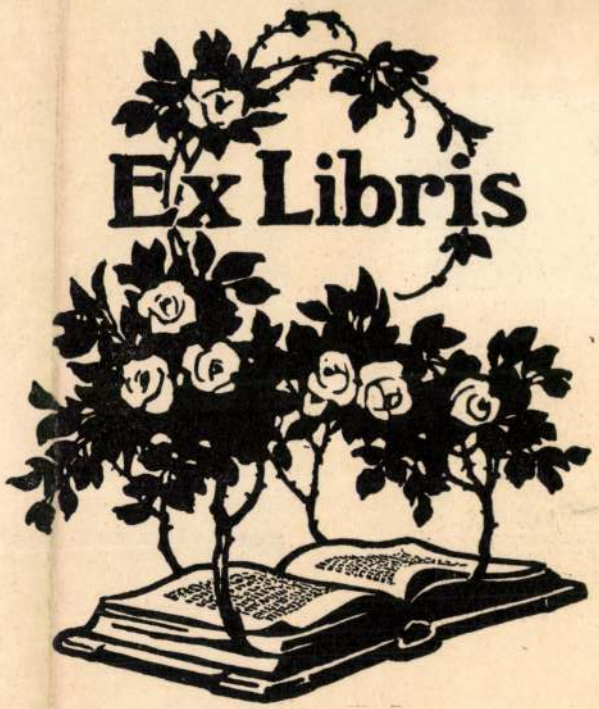

MEGVÁSÁROLT PÁLYAMŰ:
HELBING FERENC RAJZA.

legszebb eredménnyel kultivál. De eddigi működése a fenforgó nehézségek folytán még nem oly nagyarányú, hogy egyrészt a mai, bel- és külföldet egyaránt uraló csipkelázas idő nagy csipkeszükségletét fedezhetné, másrészt pedig, hogy a nőknek a szükséghez képest nyujthatna keresetet.

E körülmény érlelte meg a kultuszminiszteriumban azon eléggé nem dicsőíthető üdvös eszmét, hogy ezen iparág meghonosítása már a népoktatás keretébe felveendő.

Dr. K. Lippich Elek és dr. Nemenyi Imre kultuszminiszteri tanácsosoké az érdem, hogy ez az életrevaló eszme megtestesülhetett. Ők ugyanis belátták, hogy a cél legbiztosabban úgy érhető el, ha a csipkeverés mesterségét a munka szeretetével együtt már a zsenge gyermekbe beoltjuk, miáltal az annyira vérévé válik, hogy kikerülvén az iskola padjai közül, a különben eléggé komplikált technika egészen sajátjává lesz. Így, ha életkörülményei megkívánják, teljesen kész és biztos keresetforrása van.

A belátást nyomban követte a gyors kivitel.

A kultuszkormány az ország legkülönbözőbb részeiből behívott aktiv tanitónők részére az idei szünidőben és az országos magyar királyi iparművészeti iskolában csipkeverő-tanfolyamot rendezett azon célzattal, hogy az azon résztvevők elsajátitván a csipkeverés mesterségét, azt az iskolákban mint rendszeresitett tantárgyat tanitsák. Ez a legalkalmasabb és a célra leginkább vezető mód, hogy a csipkeverés mestersége az ország minden részében könnyű szerrel meghonosítható legyen.

Körültekintő megfontolással állitotta össze a miniszterium a tanfolyamot: a jelentkezők közül különösen azokat választotta ki, akik exponáltabb vidékeken — a felvidéken és a székelyföldön — működnek, miáltal nem kis szolgálatot tett a nemzeti érdeknek is.

Rendkivül érdekes volt szemlélni 96 tanitványnak 10 tanitó vezetése alatt 6 hétig tartott lázas munkáját. Az ügyhöz méltó lelkesedésüknél csak szorgalmuk volt nagyobb úgyannyira, hogy egészségüket kimélendő nem egyszer kellett őket a kiszabott munkaidőn túli munkától brachiummal visszatartani. A szigorú ellenőrzés dacára is nem egy izben történt meg, hogy eszközeiket a munkateremből kicsempészve, titokban a kora hajnali órákban lankadatlan buzgalommal igyekeztek a kiszabott 6 hét rövidségét pótolni, hogy a legtöbb mintaszámot elérjék.

HELBING FERENC: KÖNYVJEGY.

A tanfolyamon különös gond fordittatott arra, hogy a sablonos alapfogalmak után a tanulók különböző és könnyen előállitható mintákat sajátitsanak el, melyek eredetiségük és stilusuk mellett nemzeti is — már amennyire a kezdet primitiv technikája megengedi — nem tévesztvén természetesen szem elől az iparművészeti szempontot sem.

Hosszas és alapos eszmecserék alapján válogatták meg az eszközöket: a legegyszerűbbeket és a legkezdetlegesebbeket. Az volt ugyanis a vezérelv, hogy a tanitásnál csakis oly eszközök használhatók, amelyeket a nép háziiparilag maga is előállithat. Így például a vert csipke készitéséhez a következő, igazán nagyon egyszerű eszközök állapittattak meg: homok és fűrészpor keverékkel töltött gömbölyű vánkos, a cérna felgombolyitásához és ide-oda hajitásához, csavarásához szükséges orsók, köllöncök és a vánkos megszilárditására szükséges támaszték, a szita.

A tanfolyamon résztvevők az ú. n. torchon csipkéken kivül elsajátitották az orosz és dalmát rendszerű csipkék készitését is, mely utóbiakkal az előbbieknél sokkalta művésziesebb hatások érhetők el.

Magyar Iparművészet
1907. 258. l lap

acélt meg nem tűri. Tipografikus síkszerűségével, vonalainak, foltjainak szükségszerűen széles, ornamentális jellegével a könyvdíszítésről való mai felfogásunknak pompásan megfelel. Értelmes szélessége pedig önérzetesen ellentmond a folyóirataink túltengő autotipikus rács unalmas közömbösségének.

Műlap, plakát, könyvdísz, címlap, ex-libris lesz gazdag birodalma a linoleografiának. A művész grafikusnak engedelmes, hálás anyagot, a kifejezés könnyű eszközét bocsátja rendelkezésére. A külföldön mind nagyobb figyelmet kezd ébreszteni. A lipcsei grafikus akadémia, a müncheni, drezdai iparművészeti iskolák siettek megszerezni tanításának jogát a feltalálótól, Philipp Wilhelm grafikustól. Nálunk az Orsz. M. K. Mintarajziskola és Rajztanárképző modern szellemben vezetett grafikai szakosztálya nyújt alkalmat az érdeklődőknek ez aktuális, fejlődésképes technikának elsajátítására.

—i.

A MAGYAR CSIPKEVERŐ-TANFOLYAMRÓL.

Megkésett dolog volna arról vitázni, hogy a mai társadalmi forrongásnak mily nagyfontosságú részét képezi a nő keresetképességének fejlesztése és egyben foglalkozási körének a lehetőségig való bővítése. Sok egyesület alakult e célok elérésére, melyeknek működése azonban — lévén az tisztán elméleti — a gyakorlati téren vajmi csekély eredményt mutathat fel s a nő küzdelmét a létért csak divatos feminista jelszavakkal tudja könnyíteni.

A »nő«-ről szólván, természetesen nem a »felső tízezrek«, hanem a közép- és munkásosztály nőit értjük. Azon nőket, akik minden támasz nélkül arra utalvák, hogy saját erejükből, saját munkájukkal keressék meg kenyerüket, valamint azokat, kiket a súlyos megélhetési viszonyok arra kényszerítenek, hogy a napiszükségletek előállításában férjüknek tettleges segítőtársuk legyenek.

Ezeknek a nőknek eddigi foglalkozási köre túlontúl szűknek bizonyult. A rendelkezésükre álló pályák egy része szerencsétlen gazdasági állapotunk folytán túlzsúfolt, olyannyira, hogy az ezekre utalt nők ezrei nem juthatnak keresethez, más részét pedig — pl. pincérnői és ehhez hasonló, mint a külföldön már-már dívó kalauz és bérkocsis pályát — a mai konvencionális társadalmi felfogás a tisztes nőiességgel semmiképp sem tudja összeegyeztetni. Mi sem természetesebb tehát, mint hogy ezen körülmények fölöttébb alkalmasok a női proletariátus döbbenetes gyarapítására.

Ilyeténképpen aztán önként érthető, hogy immáron nemcsak az egyének kutatnak folytonosan újabb és újabb keresetforrások után, hanem a kormányköröket is élénken foglalkoztatja e nagy horderejű probléma megoldása.

A nőiességgel leginkább összeegyeztethető keresetforrást: a háziipart — szövést, fonást stb.-t — a gyáripar nagymérvű fellendülése teljesen háttérbe szorította elannyira, hogy csak elvétve, mint ritkaságot találunk oly vidéket, hol a nők szőnek, fonnak. Ez egyébként természetes és érthető is, mert hiszen a mai rohanó gépvilágban e lassú kézimunkák alígha fizetnék ki magukat.

Ez és az egész vonalon pangó gazdasági állapot indította a kormányt oly iparág megteremtésére, amely — különösen a nőknek — állandó és biztos keresetet nyujthat.

Ilyen háziiparnak bizonyult a csipkeverés, melyet a kereskedelemügyi miniszterium iparoktatási osztálya Körmöcbányán és vidékén a

Zilzer Hajnalka kerámiái. — Keramiken von H. Zilzer. — Ceramics of H. Zilzer.

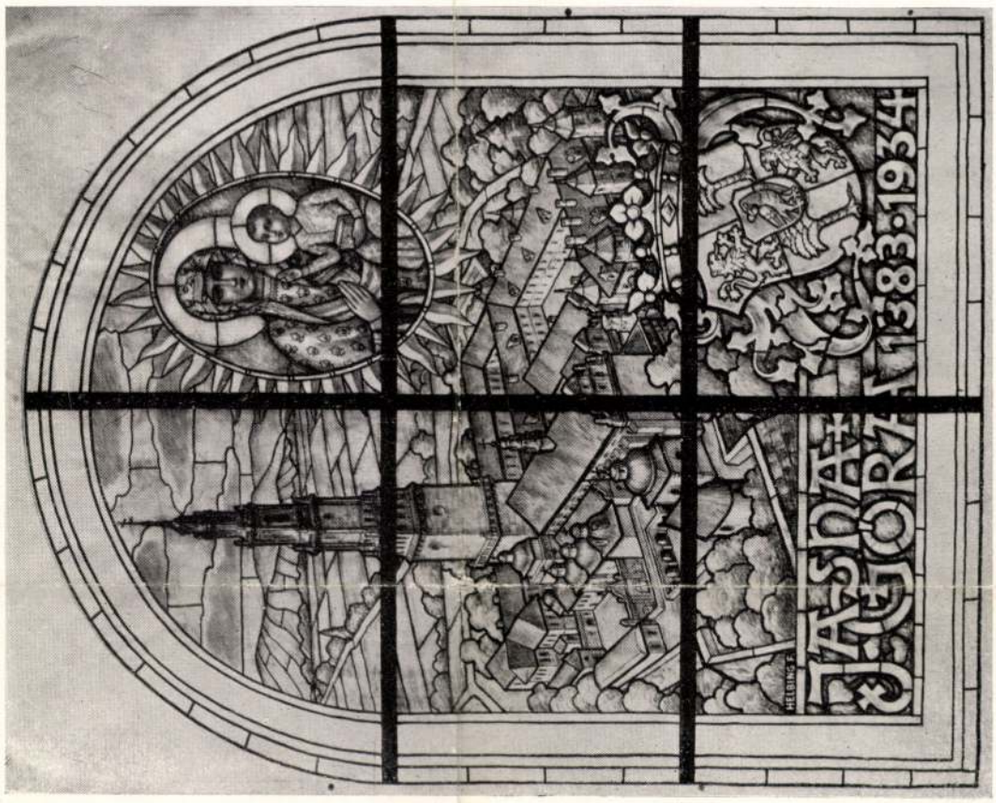

Helbing Ferenc üvegablaktervei a Pálosok gellérthegyi klastromában. A középsőt kivitelezte Palka József, a két szélsőt Johann Hugó. — Glasfensterentwürfe für das Kloster der Paulaner-Brüder am Gellérthegy. Entworfen von Prof. F. Helbing. Das Mittelstück wurde von J. Palka, ausgeführt die übrigen von H. Johann. — Glass windows, designed by Prof. F. Helbing for the monastery of the St. Paul Brothers on the Gellért-mountain. The piece in the Middle carried out by J. Palka, the other pieces by H. Johann.

Magyar Iparművészet
1935. 136. kép

Helbing Ferenc

HELBING FERENCET, az Iparművészeti Iskola közbecsülésben álló igazgatóját a kormányzó magyar királyi kormányfőtanácsossá nevezte ki. A legmagasabb kitüntetés elismerése annak a munkában és sikerekben gazdag művészi és művészpedagógiai multnak, mely Helbing Ferencet a jubiláló iskola élére emelte. (*)

...GYAR IPARMŰ
...ÁBAN MEG
...ANGOL N
INHA... ...R IPAR
ERSCHI... ...—
OF THE ... ...ŰV

Magyar Iparművészet

1931. 28 l.

LADISLAUS SIKLÓSSY: IN MEMORIAM DOMOKOS KUNY. Vor 150 Jahren, im Jahre 1785 gründete Domokos Kuny die erste Fayencefabrik in Ofen (Buda). Sein Vater war Betriebsleiter der Fayencefabrik von Holics. Aus dieser ausgeschieden, wurde er der Begründer

ZOLTÁN NAGY: GLASMALEREI DER FRAU LILI ÁRKAY-SZTEHLÓ. Die Geschichte der Kunst lehrt uns, dass in jeder Epoche die Architektur im Vergleich zu den übrigen Künsten den Höhepunkt ihrer Entwicklung zuerst erreicht. Dies gilt auch für die moderne Kunst. In der ersten Phase der Entwicklung sind Malerei und Bildhauerei der Architektur gewöhnlich untergeordnet. Ist zwar eine Harmonie zwischen Architektur und den übrigen Kunstarten in der modernen Kunst noch nicht vorhanden, sind die ersten Schritte in dieser Richtung doch schon getan, vor allem auf dem Gebiet der Kirchenkunst. Der beste Beweis hiefür ist die Römische Internationale Kirchenkunstausstellung des Jahres 1934. Der ungarische Teil der Ausstellung ist von grosser Bedeutung und hatte ausserordentlichen Erfolg, vor allem die den Anforderungen der modernen Kunst und der Liturgie entsprechende, vollkommen ausgestattete Kirche.

Das effektvollste Dekorationsmittel, welches aber die Harmonie der Architektur nicht im geringsten stört, ist die Glasmalerei.

Zu den bedeutendsten Schöpfungen moderner ungarischen Kirchenkunst gehören die Kirchen von Győr—Gyárváros (+ Aladár Árkay), von Budapest—Stadtmeierhof (Bertalan Árkay), und von Budapest—Pasarét (Julius Rimanóczy). Diese Kirchen zeigen auch gleichzeitig die gegenwärtig erreichte Entwicklungsstufe der modernen ungarischen Glasmalerei. Sämtliche, in Glasmalerei ausgeführte Fenster sind die Werke der Frau Lili Árkay-Sztehló. Warme Farben, feine, rhythmische Formen, ergreifende Lyrik sind für ihre Kunst charakteristisch. Diese Glasmalereien sind sowohl in ihrer technischen Ausführung, wie auch in der Einfach-

Olga, regény, írta: *Werner* Gyula. Ennek a regénynek nem Erdély a színhelye, mint Werner többi regényeiben, hanem a Dálvidék, melynek népéletét és költői szépségét a szerző szintén rajongó szeretettel megfesti. A föld szeretete, a magyar talaj majdnem imádásszerü dicsőítése egy különösen megkapó vonás Werner minden művében és itt is találkozunk vele. Olgában egy fiatal lány történetét mondja el, ki arra vállalkozik, hogy kigyógyítson szívsebéből olyan férfiut, kin hűtlen asszony révén méltatlanság megesett. Sikerül is neki, mert Olga kisasszony, amint őt Werner leírja, egy igen kedves, okos, eleveneszü és a hősébe szerelmes lányka. A mellékalakok is jól vannak megrajzolva, a mese érdekes és így Werner regénye (megjelent az *Egyetemes Regénytár*-ban) bizonyára sok olyan olvasóra fog találni, ki meg van elégedve a könyvvel is, a szerzőjével is. A regény ára két piros vászonkötésben 1 forint.

A SZERKESZTŐ ÜZENETEI

D. Bertalan *Budapest.* Orvosi tanácscsal egyáltalában nem szolgálunk, mivel nagy meggondolatlanság volna úgy látatlanában, a baj okának tökéletes ismerése nélkül bármily szert ajánlani. Azt hiszszük azonban, hogy az ön baján nagyon hamar segít majd a fogorvos, ha hozzá fordul tanácsért.

T. Juliska. Kijelentettük már több izben, hogy csak azokat a leveleket veszszük figyelembe, melyek teljes névaláírással vannak ellátva. Ami pedig a képes levelezőlapokat illeti, azokra nézve is kijelentettük már, hogy nem nyithatunk nekik külön rovatot, mivel érdekesebb és fontosabb témáknak tartogatjuk a helyet lapunkban. Amit ön tudni kiván, esetről-esetre megmondja önnek az illető postahivatal.

Margitta. Prometheusz a görög hitrege szerint Uranusz (az ég) és Gäa (a föld) fia volt. Ő alkotta meg agyagból az első emberpárt és hogy életet öntsön beléje, ellopta az égi tüzet, mely a holt tömegbe lelket vitt. E miatt nagyon megneheztelt rá Zeusz és odaláncolta a Kaukázus egyik sziklájához, hova minden éjjel elküldött egy saskeselyüt, mely kivájta Prometheusz máját, mig Heraklesz lelövi a saskeselyüt és megszabadítja Prometheuszt rabságából. Más verzió szerint Prometheusz Japetosz és Klimene fia, azért bünhődött, mivel az emberek pártját fogta az istenek ellenében, arra oktatván őket, hogy ne áldozzák mindenüket az isteneknek. Ezért Zeusz elvette az éltető tüzet az emberektől, de Prometheusz ismét visszalopta azt. Aischylos, a híres görög költő, trilogiát irt a Prometheusz-monda nyomán.

Miklós. Nagyon okosan tette, hogy névtelenül küldte be első cikkét. Mert mi ezt az *első* cikket már olvastuk egy amerikai lapban, sőt magyar fordításban is.

Kezdő. Ismeretes motivumokból összeszűrt vegyülék, amelynek sem szine, sem pedig íze nincsen. Ha volna rajta valami dicsérni való, az a jó magyarsága lenne.

Működvelő. Ruysdal nevü festő kettő is volt: Jakab, aki 1628 körül Haarlemben született és minden idők legkiválóbb tájfestőinek egyike és Salamon, akitől nálunk is látható négy kép a budapesti országos képtárban.

L. Józsefné úrhölgynek. Nagyon köszönjük szives érdeklődését és alkalomadtával hasznát veszszük majd a beküldött lappéldánynak. Hogy a harmincas évek prózáját olyan különösnek es dagályosnak találja, azon nem csodálkozunk. Abban az időben élte vaskorszakát a magyar próza, de már akadtak olyan irói, kik a nyelv gazdagitására és finomitására törekedtek. Mutatja ezt az a két elbeszélés, melyet ön említ.

Két előfizető. Eltalálták.

L. A. *Szeged.* A *pokolgép* elnevezést először 1693-ban használták, mikor az angol-francia háboruban Meesters angol tengernagy lőporral s egyéb égésre alkalmas anyaggal megrakott hajót hajtatott a st.-maloi parti erőd falai ellen. Ennek a gépnek *machine infernal* volt a neve es azután is még jó sokáig használták háboruban. Politikai merényletben először szerepelt az I. Napoleon ellen való merényletben, 1800 december 24 én, melynek intézője Cadoudal volt.

H. Z. 1. Kétkerekü taligát jelent. 2. A *kármentő* egy somfából készült szerszám, mit a csizmadia a dikics elé tart vágás közben, nehogy rossz helyre fusson a bőrbe a kés. 3. *Cupák*, valószinüleg német eredetü szó, ebből származik *Zuwaag*. Azt a csontot jelenti, mit ráadásul adnak a húsra.

V. L. *Itt a tavasz!* Nagyon is tudjuk, hogy itt a tavasz, mert már idáig kaptunk egy pár száz verset róla. Lelketlen hangok, üres rimpengetések többnyire. Az idén tán azért is késett, mert megijedt az üdvözlő hangzavartól. Ön is egyik oka volt a tavasz késésének. Mennyi meleg napsugártól, nyiló virágtól fosztottak meg bennünket. Ha még egy ilyen verset küld be: kiírjuk a nevét egészen.

B. D. A *Fényes pesti kávéházba* című költeményének ujabb kidolgozása gyöngébb, mint volt. A *Megsiratna?* cimü keserü ötlettel elcsendülő versecske, de a versnek ezt a fájó gondolatát nagyon sokan kiaknázták már. Valami ujabb mozzanattal kell az ilyen közismert tépelődést fölfrissiteni, hogy valamennyire elfogadható legyen. *Ha majd itt lesz.* A második strófa két első sora kedves, de a többi gyönge. A fa hullathat virágot kedvese lába elé, ez szép; de az ég már ne hullasson a hajára, fejére, szemére harmatot, mert náthát kap.

B—a. *Mi. Napsugár. Romantika. Dalok.* A tehetség mindig megcsillan verseiben, de nem mindig egyenlő szerencsével. Verseinek végén mindig van valami csattanó, de a legtöbbször nem hat igaz erővel. Aztán ne írjon mindig egy és ugyanabban a formában. A magyar versforma oly változatos, hogy válogathat belőle a hangulatnak megfelelően tetszése szerint.

B—r. *Dicséret.* Az érzés gyöngédsége, a szeretet nemes hangja dicséretet érdemel; de a kigolgozásban egy kicsit bőbeszédü és a rímelesben sem valami nagymester. Kapunk mi onnan jobbat is.

R. S. *A honvédek sirjánál.* Ne háborgassa a hazáért elesett hősök nyugodalmát ilyen verssel. Több kegyeletet érdemelnek azok a porladó vitézek, kik a szabadságért hullatták vérüket.

A. P. *A világ.* Feje is van, lába is van költeményének, de dereka nincsen. Küldje el a derekát is.

K—r. *Hajnal Zsuzsi. Ballada.* Száraz elkrónikázása egy szerencsétlen leány szerelmi történetének. Az összeütközéseket, a vívódó lélek drámai mozzanatait gondosan kerüli; a nyelve meg döcögős, dallamtalan. Olvasgasson, ne irogasson.

T. A. *Hulló virágok.* Minek ír most a hervasztó, sárga őszről, mikor erdő, mező, liget, berek éppen most bontogatja viruló pompáját. Csak legalább jó verset irt volna! Arra kér, hogy hibáit javitsuk ki. Lehetetlenséget ne kivánjon tőlünk.

D—s. F. *Dalaim.* Egy-két sor akad benne jó, sőt a harmadik strófa teljesen beválik; de az egész költemény olyan szétfolyó, hogy nem oda ér, a hova törekedett; nem azt fejezi ki, a mit akart.

Nem közölhetők: Anyámhoz. Panasz. Fájó dalok I—III. Kérdés. Ha csöndes éjjelente... Szondi György. Petőfi emléke. A Manzanares partján. Magdolna. Tavaszkor. A boldogság. Tudj' Isten. A sziv. Csillagos éjjel. A jövő. Fürdőben. Kint jártam... Boldogságban. A korzón. Csillag ragyog... Temetőben. Nóta. Dalok hozzá. Igaz gyöngyök. Imádás. Hozzá. Emlékeim. A béke galambja. Huszonöt év után. A fák beszéde.

Tartalom

Szöveg: *Giroflé Girofla.* Irta Ambrus Zoltán. — *Dalok.* Irta Oláh Etelka. — *Az asszony elmegy.* Irta Angelo. — *A repülő ember.* Irta Seress Imre. — *Nyaralás.* Irta Köris — *A modern babona legendáiból.* Irta Igric. — *Rovatok.* Mindenféle. — A szerkesztő üzenetei.

Képek: Mária Valéria királyi hercegnő gyermekei. — Arckép. — Sarcey a dolgozószobajában. — Az új magyar okmánybélyegek (öt képben). — Pardon győzött. — Perczel Mór. — Ifjabb Bethlen Miklós gróf.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Laptulajdonos: **Singer és Wolfner**

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, VI. ker., Andrássy-út 10. szám.

MATTONI FÉLE GIESSHÜBLER legtisztább ásványos SAVANYUKUT

Selyem-damasztok

75 krtól 14 frt 65 krig méterenkint

és selyem-brocatok saját gyáraimból

valamint **fekete, fehér és szines Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig** méterenkint, sima, csikos, kockázott, mintázott és damaszt stb. (mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző szin- és árnyalatban stb.) **Ruhák s bluzokra a gyárból! Privát fogyasztóknak postabér-, vámmentesen s házhoz szállitva**

Minták póstafordultával. Magyar levelezés.

Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

HENNEBERG G. selyemgyárai Zürichben

(cs. és kir. udvari szállító).

Ifjabb Bethlen Miklós gróf. Pünkösd vasárnapján virradatkor egy magyar fejedelmi név viselője halt meg Korányi tanár üllői-uti klinikáján: ifjabb *Bethlen*

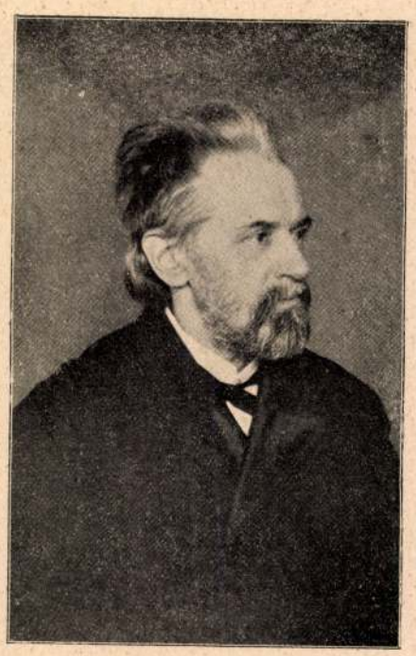

Miklós gróf. Született arisztokrata volt, de abból a fajtából, amelyik a maga egyénisége révén akar magának kiváltságot szerezni. Egész életének tartama hosszu szakitás volt az arisztokrata előitéletekkel. Már tizenhét éves korában beállt honvédnek, végig harcolta a szabadságharcot s aztán szinésznek csapott fel és *Bolnai* álnév alatt tagja lett a Nemzeti Szinháznak. Mikor az 1866-i porosz háboru kitört, ismét beállt katonának s nagyon kiüntette magát. Sebeiből fölgyógyulva 1868-ban Budapesten telepedett le és tollával kereste kenyerét. Számos politikai és művészeti cikket irt, de szerzője több regénynek is. Rendkivül szorgalmas öreg úr volt, aki szegényes viszonyai közepette is mindenkor megtartotta finom, nagyúri életbölcseségét. Érdemes, munkás életének hatvannyolcadik évében vetett véget a halál.

—

Uj magyar okmánybélyegek. Váltó, nyugta, szerződés és más hasonló népszerü okmányok nemsokára uj művészi díszt kapnak az államnyomda jóvoltából, amely az uj koronaérték életbeléptetésével sutba veti a régi, még használatos, krajcárra és forintra szóló *stempliket*. Az államnyomda pályázatot irt ki az uj koronaértékü okmánybélyegek tervrajzaira, amiért dicséret illeti, mert igy a művészi érdekességü rajzok egész sorozatából válogathatta össze a jövendő magyar *stemplit*. A pályázatot a *Magyar Iparművészet*-ben irták ki, a zsüri már döntött is a pályadijak odaitélése fölött s nekünk módunkban áll a *Magyar Iparművészet* szivességéből néhány pályanyertes okmánybélyegrajzot közölnünk. A zsüri a negyvenyolc pályamunka közül tiz rajzot tüntetett ki. Az első 300–300 koronás dijban részesült *Helbing* Ferencnek és *Csizik* Gyulának egy-egy rajza, továbbá *Dörre* Tivadarnak három rajza. A második 150–150 koronás pályadijak közül kettőt-kettőt *Marsi* Ferenc és *Obendorf* Gusztáv nyerte, *Flesch* Tivadar pedig egyet.

Az uj okmánybélyegek rajza eléggé változatos s az egész pályázat is eléggé sikerült. Az összes tervelők arra iparkodtak, hogy rajzaikon lehetőleg érvényre jusson a magyar diszitő stil. Egyes hiányok ellenére is sokkal értékesebbek ezek a rajzok, mint régibb okmánybélyegeink.

A *Magyar Iparművészet*, amely májusi füzetében számol be erről a pályázatról, ismét díszes és művészi iparunkhoz méltó kiállitásban jelent meg. Számos műmelléklete közül kiemelendő *Donner* Rafaelnek, a világhirü, félig-magyar szobrásznak pozsonyi szent Márton szobra, amely, fájdalom, pusztulásnak indul, mert az ólomöntvény nem képes ellentállani az időjárás behatásainak. *Fadrusz* szobrász vállalkozott arra, hogy ingyen átmintázza a szobrot, ha Pozsony városa bronzba önteti. Emellett a terv mellett ir hosszabb cikket az uj füzetben *Divald* Kornél. *Edvi Illés* Aladár a középkori magyar vasalásokról értekezik. Nagy figyelmet keltő *Hampel* József tanulmánya a magyar diszitő stilről, amelyben arra inti a kutatókat, hogy legyenek óvatosak annak a hipotézisnek elfogadásától, mintha meglevő népies ornamentikánk ázsiai eredetü volna.

A *Magyar Iparművészet*, amelyet az *Iparművészeti Társulat* tagjai ingyen kapnak az ötforintos tagsági dijuk fejében, egyre szebbre fejlődik és megérdemli a legszélesebb körü pártolást.

—

Vajda-Hunyad föltámadása. A városligeti pompás művészi diszébe, a történeti főcsoport Vajda-Hunyad-várába kemény csákány csapott bele ezen a héten. Bontják ezt a gyönyörü alkotmányt, a mulandósága eredendő bűne volt, csak úgy »szemnek épitették, mikor millenáris kiállitást rendeztek a városligetben. Vajda Hunyad-vára, amelyet hü rekonstrukcióban épitett az erdélyi eredetije után *Alpár* műépitész, tótok csákánya alatt porrá zúzódik. Fáj ez minden embernek, akiben buzog az igazi művészet iránt való szeretett. És csakugyan, a művészek riadtak föl először erre a hírre. Nagyszabásu akciót indított *Mannheimer* Ágost kezdeményezésére a *Műcsarnok*, a *Képzőművészeti Társulat* hetilapja s lelkes cikkben hívta föl az érdeklődőket, hogy mentsék meg Vajda-Hunyadot a végromlástól. Épitsük fel ujra — ez a cikkek veleje — épitsük fel szilárd, állandó anyagból, legyen továbbra is dísze, ékessége a magyar fővárosnak. Egész sora a művészet és irodalom képviselőinek nyilatkozott ily értelemben a *Műcsarnok* hasábjain s remény van rá, hogy a *Műcsarnok*-nak ez az akciója visszhangra talál azokban a körökben is amelyektől Vajda-Hunyad szilárd ujjáépitése függ. Ha ez a szép és művészi gondolat győz, Budapest gazdagabb lesz egy művészi kincscsel, amilyennel kevés főváros dicsekedhetik.

Egy amatőr naplójából. *Szana* Tamás egy sor tanulmányt gyüjtött össze ebbe a kötetbe. Mint minden könyvének, úgy ennek is főképpen az a célja, hogy megszeretettesse a közönséggel a művészetet s megösmertesse vele annak mély emberi vonatkozásait. Tanulmányai ezúttal az *amatőrség* köré csoportosulnak: finom lélektani képet nyujt az amatőrről, annak gyönyöreiről és különleges szenvedéseiről. Az amatőr tipusa ma még igen ritka minálunk, sőt a művészi tudás hijján szükölködő gyüjtőket is amatőrnek veszik nálunk egy fogalomzavar folytán. *Szana* igen pontosan és plasztikusan irja meg a mély különbséget, könyvének első cikke valóságos lélektani tanulmány. De nem kevésbbé érdekes a többi kilenc cikk is. Hol valamely műtörténetileg értékes visszaemlékezést elevenit föl, például az öreg Favrettóról vagy Madarászról, hol meg elvezet minket a bibliofilek, a nagy gyüjtők és antikvárusok világába, amelynek apró szenzációival sorra megösmerkedünk. Majd egy-egy speciális műtörténeti szakaszt mutat be, elevenen, szinesen, élvezetesen, például a legyezőről és annak történetéről szólót. Végre bepillantást nyerünk a műtárgyak hamisitóinak boszorkánykonyhájába, ahol gyárilag készülnek az antik és renaissancekori márványok, bronzok, szőnyegek, festmények. Mindez lebilincseli a figyelmet a művészettel szivesen foglalkozó olvasónak, főképp miután egy oly nagytapasztalatu, kitünően jártas és igazi amatőr-vérü műtörténész adja mindezt elő, mint amilyen *Szana* Tamás. Amatőr-vérre vall a könyv kiállitása is. Oly gond és szeretet látszik rajta, amilyen csak igaz bibliofiltől telik ki. A szép kötetet, amely hivatva van a művészet iránt való érdeklődést nagyban elmozditani s bepillantást adni egy különleges, érdekes világba, az Athenaeum adta ki.

Az uj magyar okmánybélyegek
Helbing Ferenc rajza

Uj Idők 1899. V. 22 n

A Lillafüredi palota-szálló egyik falképe.
Vászonra festve. Helbing Ferenc műve.
Magyar Iparművészet 1931. 35. l.

A lillafüredi Palotaszálló falképe
lent: Sándor Béla freskói. — Wandgemälden aus dem Hotel Palo
unten: Béla Sándor. — Mural-Paintings at the Palace Hotel, Li

nyerte). — Märchenillustration (ausgezeichnet mit dem graphischen
'ale. (Winner of the Graphic Prize of the Town Council, Budapest.)

Díszítő Művészet Linometszet Halbing Ferenchől

1914. 3. 24.

Helbing Frau

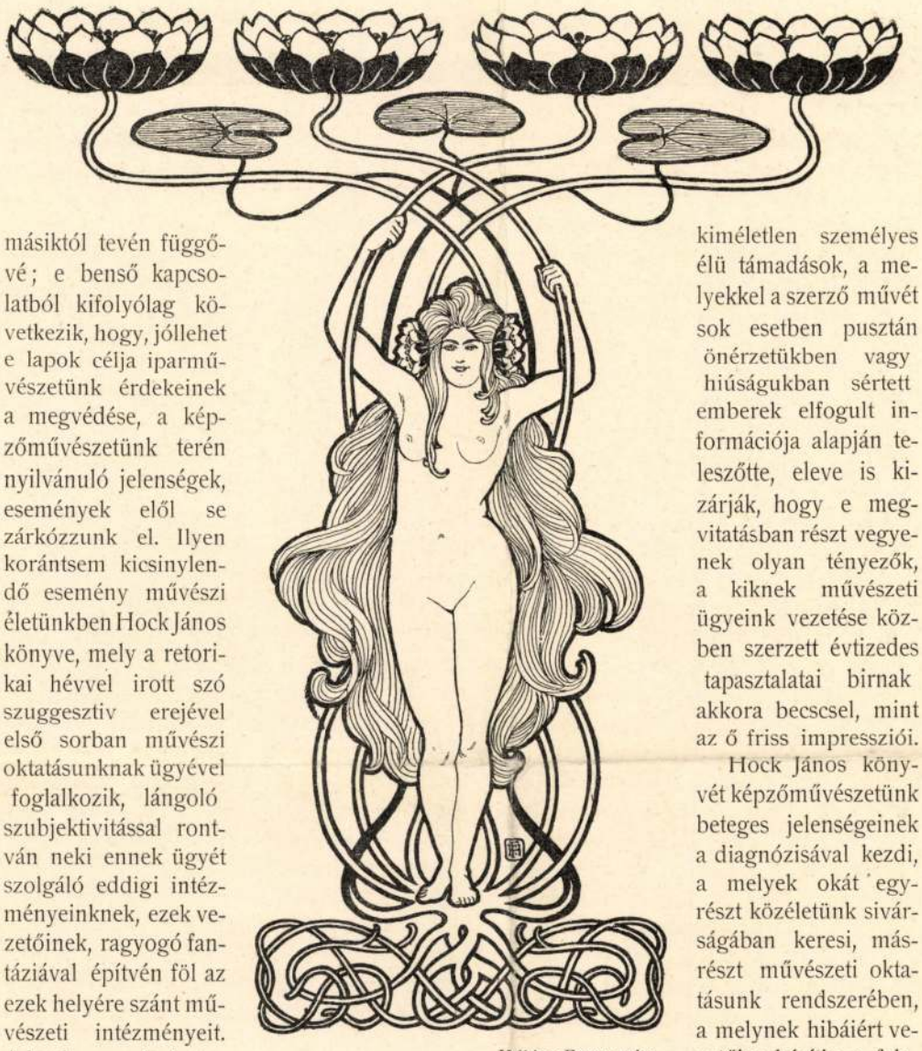

Helbing Ferenc rajza.

másiktól tevén függővé; e benső kapcsolatból kifolyólag következik, hogy, jóllehet e lapok célja iparművészetünk érdekeinek a megvédése, a képzőművészetünk terén nyilvánuló jelenségek, események elől se zárkózzunk el. Ilyen korántsem kicsinylendő esemény művészi életünkben Hock János könyve, mely a retorikai hévvel irott szó szuggesztiv erejével első sorban művészi oktatásunknak ügyével foglalkozik, lángoló szubjektivitással rontván neki ennek ügyét szolgáló eddigi intézményeinknek, ezek vezetőinek, ragyogó fantáziával építvén föl az ezek helyére szánt művészeti intézményeit. Adatait, a melyeket a reformját támogató apparátushoz alig egy év alatt könyvekből, egyes művészek információiból, s részben személyes megfigyeléseiből merített, mesteri módon csoportosította s ha könyvének a minden kritikai tevékenységnek alapföltétele: a tárgyilagosság igen gyönge oldala is, ha a műtörténelem tanulságain megedzett biztos itéletnek szintén kevés nyomát tünteti föl: változatos tartalma elég anyagot nyujt a megvitatáshoz, midőn művészeti intézményeink újjáalakításáról, kibővítéséről van szó. Csak sajnálnunk lehet, hogy a kiméletlen személyes élü támadások, a melyekkel a szerző művét sok esetben pusztán önérzetükben vagy hiúságukban sértett emberek elfogult információja alapján teleszőtte, eleve is kizárják, hogy e megvitatásban részt vegyenek olyan tényezők, a kiknek művészeti ügyeink vezetése közben szerzett évtizedes tapasztalatai birnak akkora becscsel, mint az ő friss impressziói.

Hock János könyvét képzőművészetünk beteges jelenségeinek a diagnózisával kezdi, a melyek okát egyrészt közéletünk sivárságában keresi, másrészt művészeti oktatásunk rendszerében, a melynek hibáiért vezetőire hárítja a felelősséget, holott azok magában az akademikus irányu tanításban gyökereznek; hogy ez az előtte általános műhelyoktatásnak messze mögötte áll, az már kezdettől fogva ismeretes volt, már a Caracciak idejében is, a kik megalapították. A korszellem szülte, a mely a renaissance nagy mestereinek a dicsőségétől elkáprázta tva, nem tartotta illőnek, hogy az addig mesteremberszámba menő festők, a műhelyek szürke világában töltsék ifjúságukat, hanem az egyetemek mintájára szervezett s az ezekéhez hasonló tekintélynek örvendő

Magyar Iparművészet
1897/98. 467. l kép

iskolákat követelt részükre. Míg azelőtt csak mesterembereket neveltek, s ezekből váltak ki önerejükből a művészet Isten kegyelméből való nagy alakjai, az akadémiákban kiképzett tudós mesteremberek elvégezvén tanulásukat, éppen tudományuknál fogva formáltak ahhoz just, hogy kiváltságos helyet foglaljanak el a társadalomban, s mivel ezt, az akadémiát elvégezvén, el is érték, volt oly szívós e rendszer élete, melyhez maguk a művészek ragaszkodtak leginkább és a mely ellen a közhangulat csak legújabban, a régiek alkotásainak a tanulmányozásán okult kor szellemének a hatása alatt fordult. Szó sincs róla, az akadémiákból is kerültek ki lánglelkü mesterek, a rendszer nyüge soha sem tudta megtörni az igazi művészi egyéniség érvényesülését, legfeljebb késleltetni; de mivel ujabban a művészi élet tekintetében előrehaladottabb nemzetek csak azt vették igazi művészszámba, a kinek alkotásain a teremtő erő szikrája is fölvillant, a tucattehetségek látván, mint vesztik el apránként a talajt, az akadémiákat okolták azzal, hogy e szikrát bennük kiölik. S mindenfelé megindult a harc a művész-akadémiák ellen, a melynek lármája hozzánk is elhatolt s ez volt az oka, hogy művészeti oktatásunk rendszere csonka maradt. Külföldön, a hol művészeti akadémiák voltak, a támadások ezek fönállását nem alterálták s azért továbbra is betöltötték a művész-tehnika elsajátítására alkalmat adó hivatásukat. A mi külföldön bolyongó művésznövendékeink, megtévesztve az akadémiák ellen fölzuduló lármától, az uj környezet kisértései miatt a komoly munkától is elvonatva, *nem tanultak eleget s ebben gyökerezik művészetünk minden betegsége.* A művészi tudás ijesztő hiánya az, ami műtárlataink képekkel teleaggatott falairól lerí; erről Hock János egy szóval sem emlékezik meg, pedig első sorban ez az oka annak, amit ő a rendszernek tulajdonit, hogy az utolsó évek művészi termése oly sivár, semmi változatosságot, semmi haladást nem tüntet föl. Az anyag nehézségeivel való birkózás emészti föl a tárlatainkon domináló fiatalabb művésznemzedékünk túlnyomó részének a java erejét, azért nyilatkozik meg vásznain a bátortalanság, ujulnak meg minduntalan a legelcsépeltebb motivumok, nincs élet, *mouvement*, alakjaiban. A mig a műkritika minden erejét a tehnikai fogyatkozások rekapitulálása meriti ki, időnek előtte való és elhamarkodott dolog magasabb lendületet keresni s a mesteriskolát kárhoztatni azért, hogy festészetünk nem tüntet föl határozott és önálló irányt. Ez iskolánk, a melyből köztudomásulag nem egy jeles festőnk került már ki, azért létesült, hogy külföldről alapos művészi tudással visszatért fiatal művészeinknek alkalmat adjon anyagi gondoktól ment művészi gyakorlatra, s nem hogy zseniket tenyésszen, a mire a Hock János tervezte művész-iskola sem lesz képes, a ki az écôle libre rendszerét kritikai analizisből kiinduló segédintézményekkel súlyosbitja, miből kevés eltéréssel ismét csak Caracci-féle akadémia kerekednék. Az écôle libre lényegében véve semmi egyéb, mint a régi műhelyoktatás modern tömegformában; alapos művészi tudást elsajátító festőket és szobrászokat nevel, ennek köszönheti népszerüségét s nem mintha művészeti irányok melegágya lenne. Ilyeneket célul kitüzni nem a művésziskolák föladata. Hock János a verismust tüzi ki iskolája programmjául, pedig könnyen megeshetik, hogy mire ez fölépül, a kor szelleme rég más irányt szabott a képzőművészetnek, a melyet induktiv kritikai módszerrel kezelni kész veszedelem. A mult század művészete tudós elméletekből meritvén ihletét, ennek köszönhette sivárságát; a mi műkritikánkban dúló zavar egymásnak ellentmondó véleményeinek a kavarodása is onnan ered, hogy nem azt keresi első sorban, a mi minden művészi tevékenységnek a lényege: a zavartalanul, művészi formában megnyilatkozó szellemi tartalmat, hanem a művészi divatoknak szegődik szószólójául, a melyek soha sem váltakoztak oly szaporán, mint éppen manapság, a társadalom átalakulása, az eszmék izzó forrongása korában.

Forrongó, még nem tisztult eszmék hosszu láncolata túlnyomó részben Hock

Helbing Ferenc

HELBING FERENC ÚJABB SIKERE. Iparművészeink közül, beleértve a grafikusokat is, alig van egy, akit annyi pályadíjjal tüntettek ki, mint Helbing Ferencet, a kir. iparművészeti iskola e.-i. igazgatóját és grafikai szakosztályának megalapítása óta tanárát. A grafika terén szerzett babérai újabban egy fényes levéllel szaporodtak, melyet egy nemzetközi pályázaton nyert el. A Genfben székelő Union Postale Universelle ugyanis 19 nemzetnek egy-egy »beérkezett« művészét szólította fel nemzetközi pályázaton való részvételre, amelynek feladata az új nemzetközi válaszbélyeg (mely idegen országban ottani bélyegre beecserélhető) megtervezése volt. A pályázatra felkért művészek mind beküldték pályaműveiket a Londonba egybehívott nemzetközi postakongresszuson alakított birálóbizottságnak, mely egyhangú határozatával a pályadíjat Helbing pályaművének ítélte oda s azt sokszorosíttatta is. Őszintén örülünk a magyar grafika e számottevő diadalának és különösen örülünk annak, hogy oly érdemes mester részesült a megtisztelő kitüntetésben, mint minő Helbing Ferenc. Évtizedek óta ő neveli a magyar grafikusok javát ernyedetlen szorgalommal, kitartással és szakavatottsággal, a maga sikeres munkásságával adva megszívlelni való példát az ifjú nemzedéknek.

Magyar Iparművészet

1929. 199. l.

B. 3.

Ide jegyzet előbbi
oldaláról
*

Helbing Ferenc

Magyar Iparművészet

1931. 7. l.

HELBING FERENCRŐL, az Iparművészeti Iskola e. i. igazgatójáról terjedelmes tanulmányt közöl a «Revue moderne illustrée des arts et de la vie». A tanulmány az ötvenéves iskola történelmi szerepével és jelentőségével foglalkozik. Meleg szavakban ismeri el azokat a szolgálatokat, melyeket a jelenlegi igazgató tett azzal, hogy a nagy hagyományokat, a szabad és előítéletmentes nevelés módját és a művészi színvonalat fejlesztette. Ezzel biztosította az iskolának a magyar iparművészeti életben a központi helyzetét. Szemléltető képanyag kíséri Helbing művészetének ismertetését.

auf. — Druck der Kön. Ung. Universitäts-Druckerei. (V.: R. Thiering.)

MDK

Helbing Ferenc
grafikus

rajzolta. Kertész Sójsef nyomda naptá-
ranak fedőlapjál (virág és fajkép)

÷ Naptárak és üdvözlő-kártyák

Grafikai Szemle 1906 évf. 1 sz. 7 l.

Herr

MDK

Helbing Ferenc festőm.

Társasvacsora - 2 ünnepelttel. Magyar Iparművészet,
1934. 115. l.

ADK

K.Helbing Ferenc

Minsk 1914-15. 84 l.

Helbing Ferenc / 1870- 1959/ MDK

" Bem-Petőfi nagy csatakörkép."1898

""Mercur" Bank és Váltóüzlet" 1899.

"Tavaszi Nemzetközi Kiállitás. " 1901.

"Magyar Iparmüvészeti Társulat Karácsonyi Kiállitása." é.n.

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás.Bp. 1960.
24.l.

Helbing Ferenc

"Adria

"Adria a legfinomabb csont levél - és okmánypapir".

é.n.

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás. Bp. 1960.
24.l.

MDK

Helbing Ferenc

Fátyol táncosnő, vf.

N. Szal. Téli Tárl. 1920. dec.
9.1.

Helbing Ferenc MDK

Repr:

Tavaszi Nemzetközi Kiállitás. 1901.

MAGYAR PLAKÁT-Történeti Kiállitás. Bp. 1960.

5. kép.

Helbing Ferenc MDK

Az Országos Magyar Iparművészeti Iskola tanári karának 1919 márc. 12-én tartott ülésén jelen volt. /Jegyzőkönyv./

78-80.o.

M.T. Képz. Él. Bp. 1960.

Helbing Ferenc
festő

1901 es plakátjait a felület két
egységre, képre és szövegre bontása
jellemzi.

Lehőcz Mária
~~Kontha Sándor~~: A magyar plakát útja 24 l.
Művészet, 1961. felszcár

M. D. K

HELBING Ferenc iparmúrvész

Plakáttervezéssel is foglalkozott

Dutka Mária: Magyar Plakáttmű-
~~vészeti~~ történeti kiállítás a Műcsarnokban

Magyar Nemzet 1960 (XVI.) 265. sz. 8. l.
nov. 7.

MDK

Helbing Ferenc

Az Iparmüvészeti Iskola tanári kara /1919 márc 24-én öttagu bizalmi tanácsot választott, melynek tagjai: Gróh István, Simay Imre, Papp Sándor, Helbing Ferenc és Szablya Frischauf Ferenc.
Közoktatásügyi Népbiztosság előadója a határozatokat 1919 ápr. 2.-án készitet leiratában "jóváhagyólag tudomásul" veszi, de az osztályvezető ezt nem adta ki.

M;T. Képz. El. Bp. 1960. 184.old. /vö. 86v o. /

Helbing Ferenc
Festőművész Tanár

Iparművészeti Társulat jubiláris kiállitása - rendezi.-

Nemzeti Ujság
1935.VII.26.

MDK

Helbing Ferenc

Circe, rézk.

Árv.Közl. 1940.dec. 7.rk.sz. 96.aukc.

22 l.

MDK

Helbing Ferenc

A plakátművészet Magyarországon. M.Iparművészet
1901. 164 l.

ióban élő művészek munkássága is

, 1902-- /.

osz sztyepékről uj hazájába költöző

védelmére szolgáló diszitett fémla-

, hüvelyeit diszitő veretek, ruhát é-

Helbing Ferenc

1927 – től igazgató

l.

Címtár 1930. 77. l.

Helbing Ferenc
foto
XI. Budafoki u. 3.

MKSz 1947

Holbing Ferenc

Művészet 1903

141, 206,

Helbing Ferenc

Művészet 1904

268

Perzi kapli bekötés
tábla és hurd.
pály. I. dij -

969/907

...isl és Kölber

—

...vászon falkárpit
...-munkái.

—

Helbing Franz

Neuwerich 1911.

141. l

Lopron VI. 198.

Helbing Ferenc

Neuverset

1915. 286

L. M. Szamuverset

1914. 70. szám

Sirmező, vörösberényi szmai kori

VI. 186.

Helbing igazgató

Iparművészeti Iskola jubileumi kiállításán tanítványaival grafikai eredményekkel szerepeltek.

8.Ök.930 XI.16.

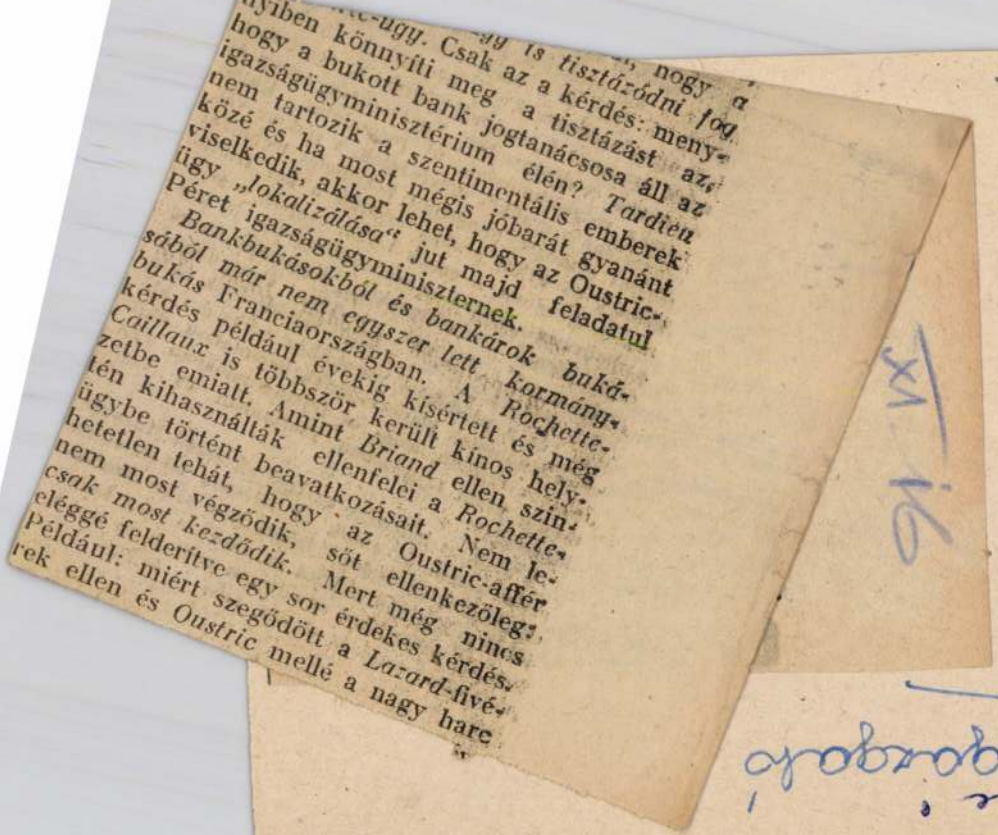

MH.930.XI.16.

...ugy is tisztázódni fog
...hogy a
...yiben könnyíti meg a tisztázást az,
hogy a bukott bank jogtanácsosa áll az
igazságügyminisztérium élén? *Tardieu*
nem tartozik a szentimentális emberek
közé és ha most mégis jóbarát gyanánt
viselkedik, akkor lehet, hogy az Oustric-
ügy *„lokalizálása"* jut majd feladatul
Péret igazságügyminiszternek.

Bankbukásokból és bankárok bukásából már nem egyszer lett kormánybukás Franciaországban. A *Rochette*-kérdés például évekig kísértett és még *Caillaux* is többször került kínos helyzetbe emiatt. Amint *Briand* ellen szintén kihasználták ellenfelei a *Rochette*-ügybe történt beavatkozásait. Nem lehetetlen tehát, hogy az Oustric-affér nem most végződik, sőt ellenkezőleg: *csak most kezdődik.* Mert még nincs eléggé felderítve egy sor érdekes kérdés. Például: miért szegődött a *Lazard*-fivérek ellen és *Oustric* mellé a nagy harc

XI 16

Halbig Ferenc igazgató

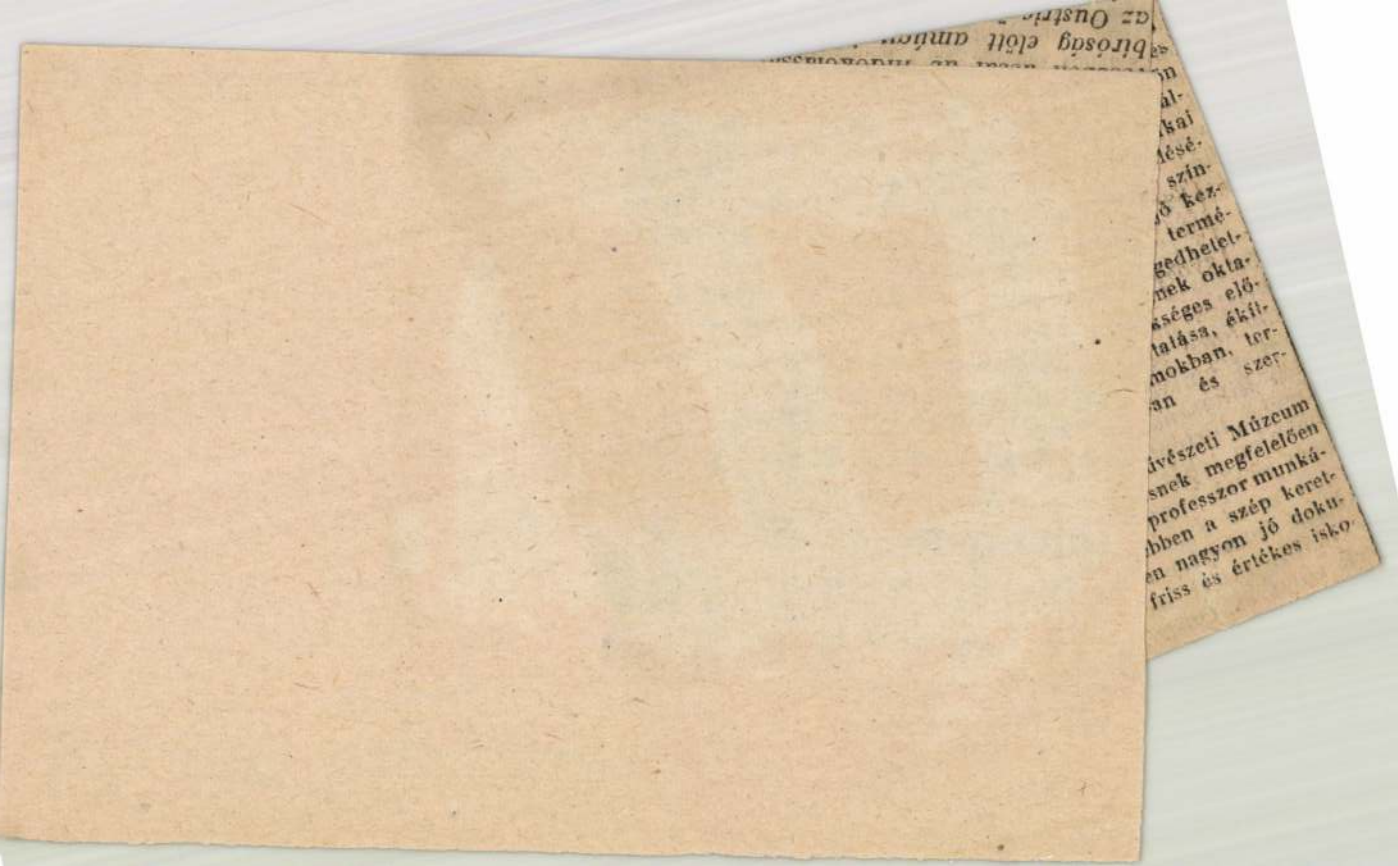

HELBING FERENC, grafikustanár

Az 1945.máj.15-i keltezésü 500 pengőst Helbing Ferenc tervezte. A lemezeket 1925-ben az Osztr-Magy Bank, v. utóda az Österreichische Nationalbank készitette, a női fejeket valószinüleg Franke Ruppert metszette rézbe. 93.old.

DR.KUPA MIHÁLY: Bankjegyeink alkotói /1926-1966/ 91.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LXVII-LXVIII.évf. 1967-1968 Akad.Kiadó, Bpest. 1968

HELBING FERENC, grafikus

Az 1920.jan.1.keltezésü 5 koronás állampjegy szövege:"ÖT KORONA./EZ AZ ÁLLAMJEGY, AMELY MAGYARORSZÁG/FÜGGŐADÓSÁGÁNAK RÉSZE,A TÖRVÉNY/HATÁROZATAIHOZ KÉPEST MINDENKI ÁLTAL/VALMINT MINDEN KÖZPÉNZTÁRNÁL FIZETÉSKÉP TELJES NÉVÉRTÉKBEN ELFOGADANDÓ/BUDAPEST, 1920,JANUAR HÓ 1-ÉN/BR.KORÁNYI FRIGYES PÉNZÜGYMINISZTER/AZ ÁLLAMJEGY UTÁNZÁSA/A TÖRVÉNY SZERINT BÜNTETTETIK/".Helbing tervezte ?.63.old. /IV.t.9./

AMBRUS BÉLA-DR.KUPA MIHÁLY: Magyar papírpénzterveztek 1918-1946 60.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,LVIII-LIX.évf. 1959-1960. Akad.Kiadó,Bpest. 1960

HELBING FERENC, grafikus

Az 1920.jan.1.keltezésü 5 koronás államjegy 128+78 mm.Fehér alapon szürkésbarna alapnyomattal, barna nyomásssal.Minden bizonnyal az Állam Nyomdában készült, Helbing tervei alapján ?. IV.tábla. 9.kép. Fekete repr. Szöveg: 63.old. A szöveg felett koronás magyar cimer, jobbról búzatáblán fa árnyékában kaszáját fenő gazda, mellette csecsemőjét tápláló anya.

AMBRUS BÉLA-DR.KUPA MIHÁLY: Magyar papirpénzterve-zetek 1918-1946 6[illegible].old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX.évf. 1959-1960. Akad.Kiadó, Bpest. 1960

HELBING FERENC, grafikus

Az 1920.Jan.1.keltezésü 5 koronás állàmjegy /IV.t.9/ 128+78 mm.fehér papiron szürkésbarna alapnyomattal, barna nyomással készült.,minden bizonnyal az Állam nyomdában Helbing tervei alapján ?,ahol a sorozathoz tartozó 2 és 10 koronásokat is nyomták.Csak az előlapját ismerjük.Egyetlen példány a Magy.Nemzeti Bank Bankjegy- és Éremmúzeumában van. 63.old.

AMBRUS BÉLA-DR.KUPA MIHÁLY: Magyar papirpénzterveze-tek 1918-1946 6[illegible].old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,LVIII-LIX.évf. 1959-1960. Akad.Kiadó,Bpest. 1960

Helbing Ferenc MDK

Csipkerózsa, toll

Mücsarnok 1912, Hegedüs L.Tull.Ö.Akvarell- és pasztellfestők és a grafikusok egyesülete kiállitásai

Helbing

szerepét és tevékenységét az Iparmivészeti Iskola vezetésében 1919 tavaszán említi 111. ismerteti

Rónay György: Intézkedések és tervek a művészetnevelés megreformálására 1918-ban és 1919-ben. Művtört. Ért. 1970. 2. sz. 141-147. l.

145. 1.

M.D.K.

Helbing Ferenc
festő

A magyar bélyegkerveris egyik
uttörője

Galambos ~~Lajos~~ Ferenc: Kékesi László bélyegkervei
Művészet, 1969. julius – 35 kap.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Helbing Ferenc

tanitványa a Pesti Képzőművészeti Főiskolán Repcze János.

Fehete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966.

334 l 242 l.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

MDK

Helbing Ferenc

Árpád emeltetése, vf.

Szépműv.Muz. háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp. 1952.

Helbing Ferenc

a grafikai szakosztály vezetője 1910-tól.

Éimisk 1930.

25
77.1.
84
97

Helbing Ferenc

Iparm. Isk. Évk. [illegible]
1930-34. 15. l
43. l.

1934-36.
18, 20, 41, 45

1880-1941, H. 1942
10-11. l

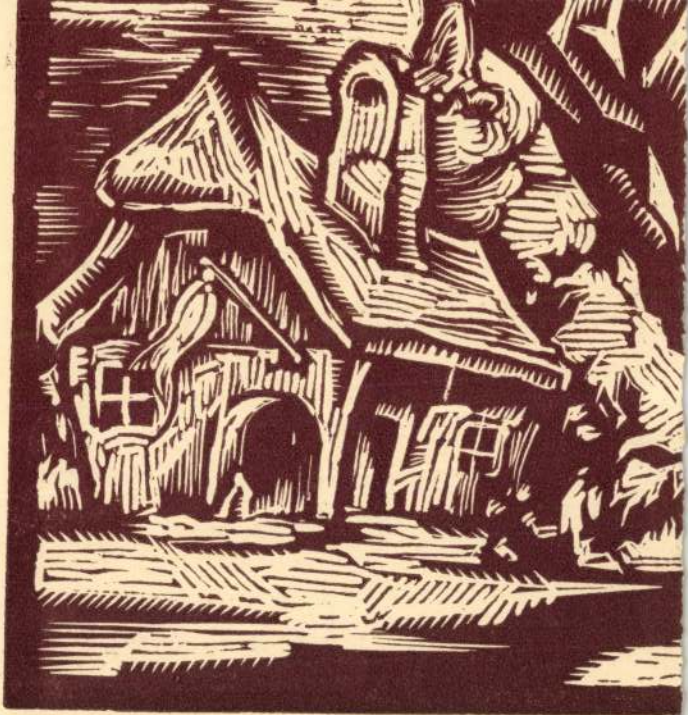

GRAFIKAI SZAKOSZTÁLY. TANÁR

Helbing Ferenc

litografus segéd

6 elemi, 1 iparr.

Iparrajziskola 1889/90

72. l.

domborzmi rajzi sorfál

Ghyczy - család VIII. 8.

Helbing Ferenc

ivod

Kovács János dr.

Az Orsz. M. Kir. Iparművészeti Iskola munkabemutató kiállítása.

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

1933. 135. l.

141. l.

Helbing Ferenc

urod

Kovács János dr.

Az Orsz. M. Kir. Iparművészeti Iskola 5 éves éve. Magyar Iparművészet 1930. 186-1.

Kellner Ferenc

Lajos

[illegible] - Kígyóka ?

[illegible]

NYOMTATVÁNY

címnek

Budapest

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI
ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT
és
A MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

tisztelettel meghívja

L. VAN PUYVELDE

a belga művészeti múzeumok igazgatójának,
liègei egyetemi tanárnak

folyó hó 28-án (csütörtökön) délután ½6 órakor
a Magyar Tudományos Akadémia előadótermében

Rubens et l'influence italienne

címmel tartandó előadására.

(Vetített képekkel)

GEREVICH TIBOR
az Orsz. Magy. Régészeti és
Művészettört. Társulat elnöke

FABINYI TIHAMÉR
a Magyar-Olasz Társaság
elnöke

Helbing Ferenc

iród

Jo Gár Csakó

167, 171. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Helbing Ferenc

cród

Magyar Film

1942 szept. 7.

(H. nyilatkozata a filmplakátról.)

— ATHENAEUM

Kunstliteratur 90

ILLUSTRATIONEN :

Brüsseler Wandteppich vom Beginn des XVI. Jahrhunderts. Kunstgewerbemuseum in Budapest. Leihgabe des Vereins der Museumsfreunde 66
Giorgio de Chirico : Selbstbildnis..... 68
Giorgio de Chirico : Sich bäumende Pferde 69
Giorgio de Chirico : Pferde 69
Giorgio de Chirico : Stilleben 71
Giorgio de Chirico : Stilleben 73
Giorgio de Chirico : Nach dem Bade 73
Giorgio de Chirico : Erinnerung an Italien. 1914 74
Chorgestühl aus Bártfa. 1483. Nationalmuseum in Budapest 76
Die Wappen des Königs Matthias und der Königin Beatrix am obigen Chorgestühl 77
Abteilungen aus dem Chorgestühl der Jakobskirche in Lőcse. Ende d. XV. Jahrh. 79
Chorgestühl aus der Jakobskirche in Lőcse. 1494. 80
Chorgestühl aus Szepesdarócz. Ende d. XV. Jahrh. 81
Abteilungen aus dem Eckchorgestühl in Bártfa. Aegidiuskirche. 1492 81
Detailaufnahme vom Chorgestühl aus der Kirche in Gölniczbánya. Anfang des XV. Jahrh. Ungarisches Nationalmuseum .. 82
Geschnitzte Details vom Chorgestühl in Leibitz 1511. 84
Chorgestühl in Késmárk. 1518 85
Chorgestühl in Eperjes. St. Nikolauskirche. Ende des XVIII. Jahrhunderts 88
Chorgestühl Meister Simons. 1468. Késmárk 87
Chorgestühl aus Maldur. Um 1500. Museum in Kassa 87

Helbing Ferenc

ivód

Magyar Iparmüvészet

1899. 218. l.

212, 215 képpel

(kiemelni csulapok)

Berichtigungen.

Zweiter Theil.

Auf Seite	57,	17.	Zeile	von	unten	lies derselben anstatt desselben.
„ „	81,	2.	„	„	oben	„ unsrer „ mehrer.
„ „	104,	15.	„	„	„	„ leichtflüchtigen anstatt leichtflüssigen.
„ „	118,	18.	„	„	„	„ lang anstatt lange.
„ „	125,	15.	„	„	unten	„ baaren „ baarem.
„ „	127,	18.	„	„	„	„ Maasstheilen anstatt Maastheile.
„ „	155,	14.	„	„	oben	„ 12a. anstatt 12.
„ „	170,	10.	„	„	„	„ andere, solide anstatt andere solide.
„ „	178,	2.	„	„	unten	„ intensivfarbigen „ ntensivfarbigen.

Helbing Ferenc

ired

Magyar Sparmivészet

1899. 231. l.

WALTE

Helbing Ferenc

körajzoló seféd

6 elemi, 2 iparrajz

Iparrajziskola 1892

Helbing Ferenc

körajzoló

domborműrajzi osztály

Iparrajziskola

1890/91.

35. l.

Hadsereg.

A két huszár egyike szemb
dig hátra fordulva áll.

Czeruzarajz, mér. a

194-91-6

Helbing Ferenc
Magyar Iparművészet
1906. 138. l.

PÁLYÁZATOK.

A kereskedelemügyi miniszter állami érmével együtt kiadandó *oklevélnek* tervrajzára hirdetett pályázat április hó 18-án járt le. Beérkezett 13 tervezőtől 15 pályamű. A bíráló bizottság április hó 20-án tartott ülésén abban állapodott meg, hogy a 600 koronás pályadíj kiadását nem javasolja, ellenben ajánlja, hogy, mint viszonylag legjobb művet, a kereskedelemügyi miniszter Helbing Ferenc pályaművét vásárolja meg. A kereskedelemügyi miniszter e javaslatot el is fogadta és megbízta a társulatot, hogy szűkebb pályázat útján szerezze be a kívánt oklevelet.

Helbing Ferenc

M. Ipariu-
verset

1914

471-74, 461-1 → -492
487 (Lepsch)

Bronzkarpereczi II. 51.

Érkezett 1905 ápr. 9.

282/1905 sz. (Sopron, 1905 ápr. 7.)

Bella Lajos rég. kézikönyve kéziratának bemutatására hosvét utánig haladékot kér. (félhiv. felszólítás a mű beküldésére V. 11. e.i. 201/905)

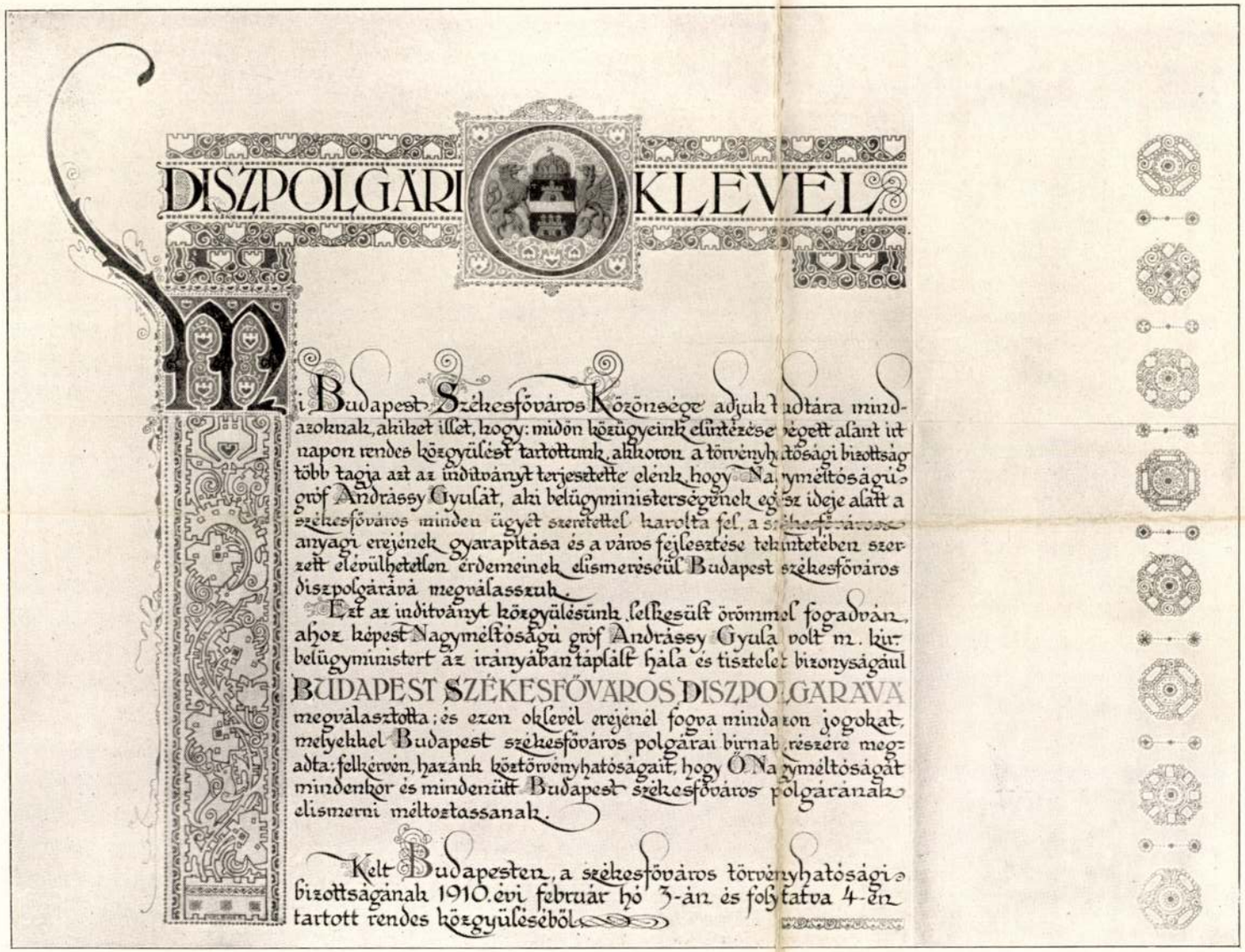

312.

312. AZ OKLEVÉL.
KÉSZÍTETTE: HELBING FERENC.

DIPLÔME D'HONNEUR
DÉCERNÉ AU Cte ANDRÁSSY.

248 Gróf Andrássy Gyula díszpolgári oklevele

Gróf Andrássy Gyula díszpolgári oklevele.

311.

311. HELBING FERENC:
A DÍSZOKLEVÉL KÖTÉSTÁBLÁJA.
KÉSZÍTETTE: GALAMB JÓZSEF.

RELIURE D'UN
DIPLÔME D'HONNEUR.

Magyar Iparművészet
1910. 247, 248. l.

GRANATÆ, TOLETI,
VALENTIÆ, GALETIÆ, MAIORICA
rum, Hiſpalis, Sardiniæ, Cordubæ, Cor
ſicæ, Murtiæ, Giennis, Algarbij, Algeciræ
Gibraltaris, Inſularum Canariæ, nec non
Indiarum Orientalium, & Occidentali
um Inſularum, ac Terræ firmæ Maris
Oceani &c. Archidux Auſtriæ, Dux Bur
gundiæ, Brabantiæ, Mediolani, Styriæ,
Carinthiæ, Carnioliæ, Luxemburgi, Wi
rtembergæ, Superioris, & inferioris
Sileſiæ, Athenarum & Neopatriæ, Prin
ceps Sveviæ, Marchio Sacri Romani Im
perij Burgoviæ Moraviæ, Superioris, &
inferioris Luſatiæ, Comes Habspurgi,
Flandriæ, Tyrolis, Barchinonæ, Ferreti, Ky
burgi, Goritiæ, Roſſilionis & Ceritaniæ,
Landtgravius Alſatiæ, Marchio Oriſtani
& Comes Gocceani, Dominus March
Sclavonicæ, Portus Naonis, Biscajæ, Mo
lini, Salinarum, Tripolis, & Mechliniæ &c.

31

31. III. Károly hitlevelének harmadik oldala.

31. Dritte Seite der Verfassungsurkunde König Karls III.

32

32. II. Lipót hitlevelének címlapja 1790-ből.

32. Titelblatt der Verfassungsurkunde König Leopolds II. (1790.)

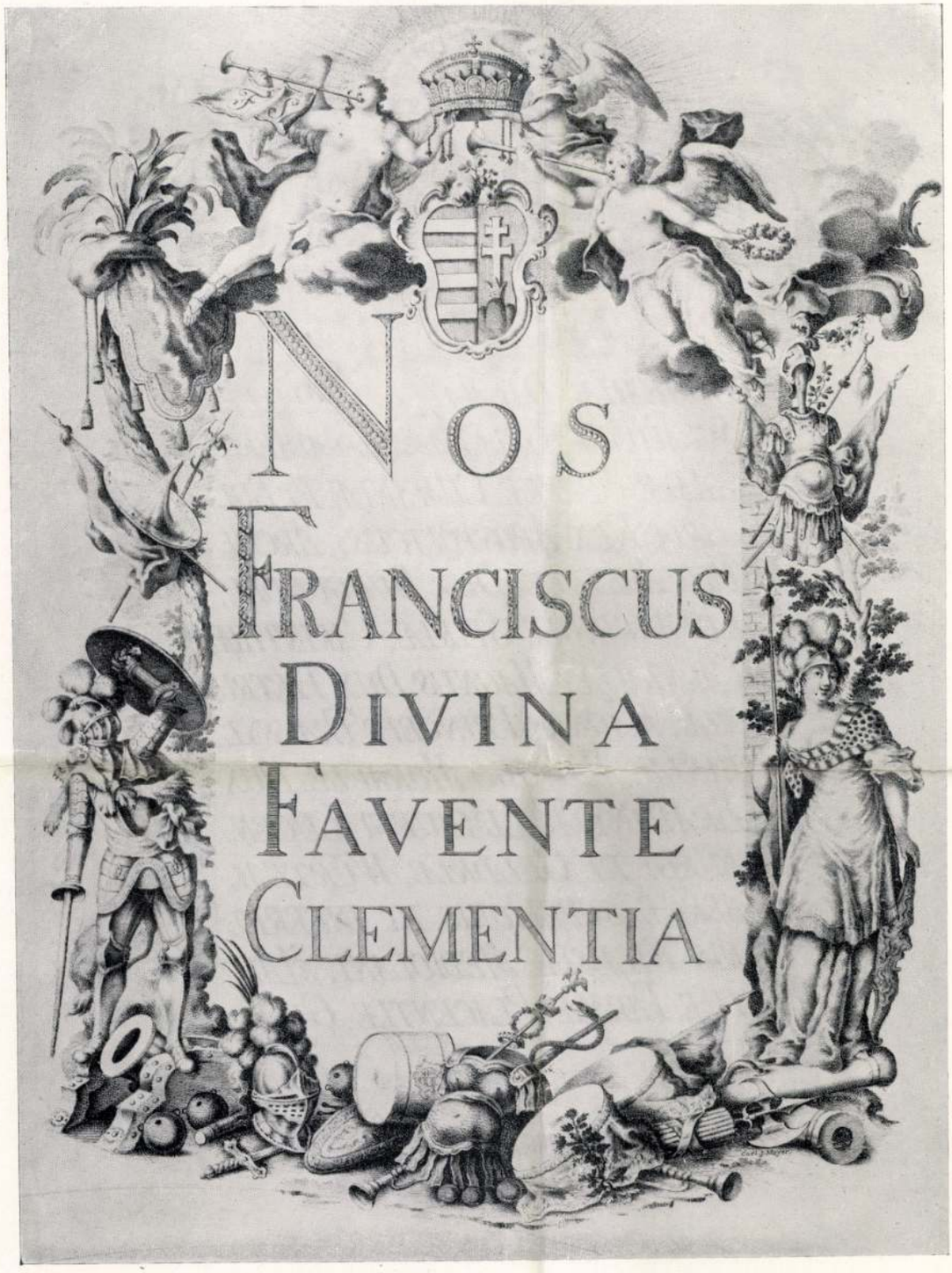

33

33. I. Ferenc hitlevelének címlapja 1792-ből.

33. Titelblatt der Verfassungsurkunde König Franz I. (1792.)

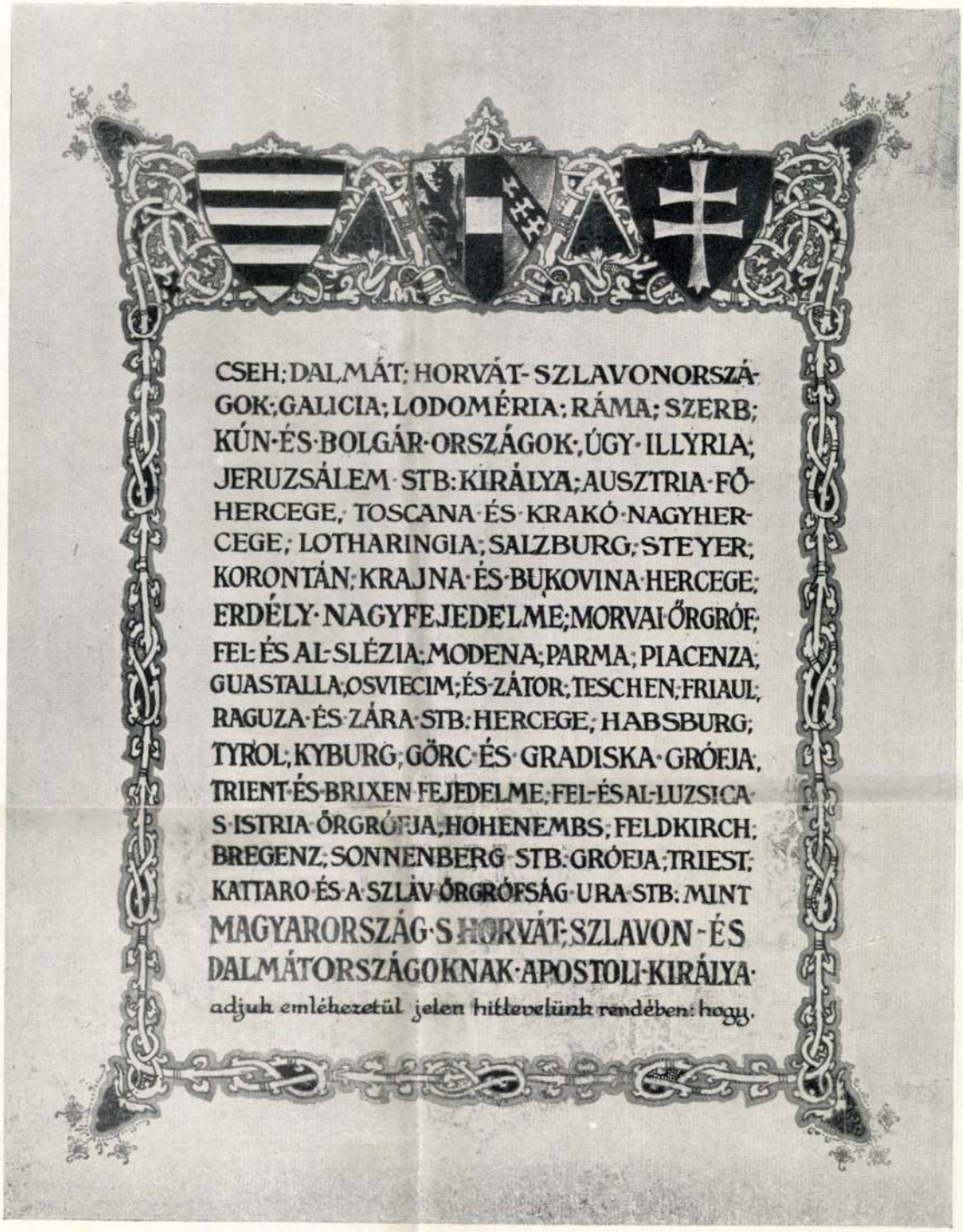

34

34. IV. Károly király hitlevelének második lapja. Tervezte Helbing Ferenc.

34. Zweite Seite der Verfassungsurkunde König Karls IV. Entwurf von F. Helbing.

Magyar Iparművészet
1917. 44. l. és
tr. [illegible]

Vadász Endre : Fametszetek 194, 195, 196, 197
R. Gibbings : Fametszet 57
Stuyvaert : Fametszet 57
Eric Gill : Könyvcímlap 58
Petry Béla : Ex librisek .. 124, 135, 136, 137
Az O. T. I. plakátpályázatáról.
Soós Jolán — D. Szabó István — Lányi Imre — Végh Gusztáv tervei 153

VEGYES

Márton Ferenc—Zsellér Imre : Mozaikkép .. 21
K. Bartha Ferenc : Díszletmodellek 109
K. Bartha Ferenc : Díszlettervek 110, 111
R. Engel Piroska : Festett fatárgyak 144

1937. 131. f.
MAGYAR IPARMŰVÉSZET

Rerrich Béla : A szegedi püspöki palota ebédlője. Folyosórészlet. — Teremajtó 16
Rerrich Béla—Leszkovszky György : A püspöki palota kápolnája 17
Kaesz Gyula—Strauss Sándor, Floris-cukrászda: Erkélyfeljáró részletei 66
Elárusítóasztal. — Teremrészlet 67
Részlet a cukrászdából. — Fűtőtestburkolat. — Nézet az erkélyről 68
A Budapesti Nemzetközi Árumintavásárról. Nagy Antal—Nagy Károly : Lakószobák 85
A wieni «Werkbund-Siedlung»-kiállításról. — Interieurök 128
A berlini «Haus, Luft und Sonne»-kiállításról. Interieurök 129, 130
A stuttgarti «Wohnbedarf»-kiállításról. Részletek 131

ARCHITEKTURA, INSTALLÁCIÓ

Rerrich Béla : A szegedi Templom-tér. Átjáró a Templom-térre. — Kilátás a Templom-térre 9
A nemzeti emlékesarnok. — Részlet a Szt. Imre kollégiumról 10
Foerk Ernő : A szegedi fogadalmi templom. Részlet a templom belsejéből. — A fogadalmi templom látképe 19
A templom kapuzata. — Részlet a templom hajójából 20
A Budapesti Nemzetközi Vásár stand-pályázatáról.

Alulírottak, mint a
Társadalmi Egyesületek
Szövetsége Bíráló Bizottságának tagjai
igazoljuk, tanúsítjuk és tudtára adjuk mindenkinek, akit
illet, hogy ismerve és megértve az Alapító Okiratot rendelkezéseit, a MAGYAR NEMZETI TÁRSADALOM
MŰVÉSZETI
NAGY ARANYÉRMET
adományoztuk, elismerésére, dicséretére, és jutalmazására azoknak a művészi alkotásoknak, amelyekkel egész életén át a Magyar Hazának és Nemzetnek hírnevet és dicsőséget szerzett.
Miről ezt az okiratot kiállítottuk, pecsétünkkel és aláírásunkkal ellátluk.
Kelt a Bíráló Bizottságnak Budapesten évi
havának ik napján ezelőtt ülésén.

ország elnök.

A TÁRSADALMI EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉNEK
KÖZPONTI VÁLASZTMÁNYA
A SZÖVETSÉG ALAPSZABÁLYAINAK 17. §-ÁBAN
BIZTOSITOTT JOGUNKNÁL FOGVA
A SZÖVETSÉG DISZTAGJÁVÁ VÁLASZTOTTUK
AZOKNAK A FÉNYES ÉRDEMEKNEK ELISMERÉSÉRE,
DICSÉRETÉRE ÉS HIRDETÉSÉRE, AMELYEKET AZ
EZERÉVES MAGYARORSZÁG TÖRTÉNELMÉNEK LEGFÁJDALMASABB KORSZAKÁBAN RENDÜLETLEN HITTEL, ÖNMEGTAGADÓ ÁLDOZATKÉSZSÉGGEL ÉS LANKADATLAN KITARTÁSSAL SZERZETT A MAGYAR JELLEMNEK
ELVISELHETŐBBÉ, A MAGYAR JÖVŐNEK SZEBB ÉS
BOLDOGABBRA TÉTELÉN MUNKÁLKODVA.
MIRŐL EZT AZ OKIRATOT KIÁLLITOTTUK,
PECSÉTÜNKKEL ÉS ALÁIRÁSUNKKAL ELLÁTUK.
KELT A KÖZPONTI VÁLASZTMÁNYNAK BUDAPESTEN ÉVI HAVÁNAK NAPJÁN,
TARTOTT ÜLÉSÉN.

országos elnök.

Halbing Ferenc

Helbing Ferenc

HELBING FERENCET, az Iparművészeti Iskola közbecsülésben álló igazgatóját a kormányzó magyar királyi kormányfőtanácsossá nevezte ki. A legmagasabb kitüntetés elismerése annak a munkában és sikerekben gazdag művészi és művészpedagógiai multnak, mely Helbing Ferencet a jubiláló iskola élére emelte. (*)

Magyar Iparművészet

1931, 28. l.

Műhelyfőnök: **vitéz Tasnádi Gy**

Az összes rendszerü számoló-, iró- és irodai-gépek szakszerü javitása

kizárólag vizsgázott müszerészm

Éppen ezért a végzett munka megbizhatósága és tökéletes

-

Gyári uj és ujjáépitett

számoló, iró és mindennemü

irodai gépek e l a d á s a.

Legtökéletesebb, szakszerü

javitás és ujjáépités

DIADALMAS Ü

A magyar műszerész
gépmüszer
MAGYAR IRÓGÉPMŰSZE
TÉKESIT
SZÁMOLÓ- ÉS IRÓ
létesitettek, a
szerelve
BUDAPESTEN, V
Ezen j a v i t ó - ü z
moló-, iró-, iroda

Helbing Ferenc

Magyar Iparművészet 1930. 208. l.

AZ IPARMŰVÉSZETI ISKOLA jubileumi kiállítását november 14-én, szombaton nyitotta meg Kertész K. Róbert államtitkár a kultuszminiszter képviseletében. A miniszter képviselőjét — az egybegyűlt előkelőségek jelenlétében — Helbing Ferenc üdvözölte a kiállítás előcsarnokában. Az igazgató beszédére az államtitkár az iparművészet nagy nemzeti és művelődési jelentőségéből kiinduló mélyenszántó fejtegetésekkel válaszolt. Majd az előkelőségek kíséretében megtekintette a kiállítást. Jelen voltak Ugron Gábor ny. miniszter, Végh Gyula az Iparművészeti Múzeum főigazgatója, Czakó Elemér dr. h.-államtitkár, Kratochwill Károly ny. altábornagy, Nádler Róbert és mások. Kertész K. Róbert államtitkár több mint két óra hosszat időzött a kiállítás területén. Távozásakor megelégedését és hálás köszönetét nyilvánította Helbing Ferenc igazgatónak, a tanári karnak, ifjúságnak és Györgyi Dénes építésztanárnak, a kiállítás tervezőjének.

Nov. 27-én délután Kertész K. Róbert államtitkár kíséretében gr. Klebelsberg Kunó kultuszminiszter megtekintette a kiállítást. A kultuszminisztert, aki a megnyitáson gyengélkedése miatt nem jelenhetett meg, a tanári kar élén Helbing Ferenc igazgató fogadta. A miniszter legteljesebb elismerését fejezte ki az iskola munkája fölött, mellyel a művelődést szolgálja és örömét, megelégedését nyilvánította a magyar iparművészet magas fejlettsége fölött.

És vannak, akik «szerelmük» révén kerültek vele kisebb-nagyobb közelségbe. De mindenik igényt tarthat arra, hogy aki ítélkezik felette, vegye magának a fáradságot és igyekezzék az önmaga kívánságainak, diszpozícióinak leküzdése árán megközelíteni a művész egyéni mondanivalóit és megérteni egyéni nyelvét.»

«Azt kell hinnem, hogy a bíráló túlságosan odaadta magát a nyugati kereséseknek — nem bírálatot írt, hanem stíluspropagandát. Nem tartom százszázalékos hibának. Tagadhatatlan, hogy fejlődni kell s a nyugati eredményekkel lépést tartani életfeltétel a magyarság számára. De ugyanúgy életfeltétel a hagyományok szerves fejlesztése is. És sehogy sem lehet «bebocsáthatatlan» az, ami a mai «mohács-utáni» magyarságban magyar akar lenni.»

Egy másik levél azt mondja: «Az író háziparellenes állásfoglalása — amit nyiltan nem mond ugyan ki, de a sorok közül nyilván kiérzik — fölöttébb antiszociális és antidemokratikus. A népművészet kincseiből a háziipar sokat mentett át az új életviszonyok közé. Erdélyben varrottasokat, Matyóföldön hímzéseket, Sárközben hímzéseket, szőtteseket készítenek háziiparszerűen a nagyközönség szükségletére. Ha az író érdeklődését a német folyóiratokon túl a hazai viszonyokra is kiterjesztette volna, megfigyelhette volna, hogy a mai magyar középosztály — benne hivatalnok, keres-

Helbing Ferenc

Gróf Andrássy Gyula
diszpolgári oklevele.
A diszoklevél szekré-
nye, ébenfa ezüst
berakással. Fenti terv.

Repr.

Magyar Iparmüvészet
1910. 246. l.

Helbing Ferenc

l.

Magy. Iparmüvészet

1924 - 33 l.

Magyar-hum mondák illusztrációi.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
216/912

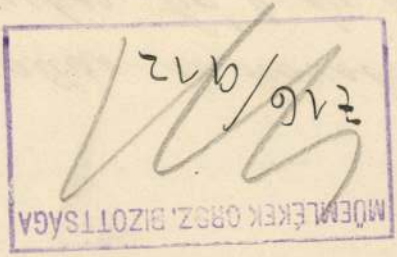

A vallás- és közoktat
szeptember hó 5-én 840
kerületi állampénztár
mása:

A pozsonyi Szt-
megrongált tornyána
ezerhatszázhetvenhat (
utasitom az Állampé
a Müemlékek Orsz.
vatalos nyugtájára-
mellett- fizesse ki
naplójában kiadás
A hivatalos m

A M. Kir Iparművészeti Iskola grafikai osztályából. Tanár: Helbing Ferenc.

meglep[illegible] színvonalon tartja az ipart. A bőrön-
dösök [illegible] a játék-
árúk, [illegible]
bizon[illegible]
segéd[illegible]
ját a[illegible]
színe[illegible]
könn[illegible]
gyak[illegible]
fúvó[illegible]
papí[illegible]
form[illegible]
ott i[illegible]
és i[illegible]
töm[illegible]
be[illegible]
a [illegible]
és [illegible]
a [illegible]
át[illegible]
m[illegible]
m[illegible]
g[illegible]
n[illegible]
é[illegible]
a[illegible]

vámtarifa után [illegible]
e vásárok folyosóin nemcsak az utódanyam[illegible]
fővárosainak kereskedői, de az egyptomi, indiai, görög, örmény, délamerikai s a jó Isten tudja még mi mindenféle közgazdaság képviselői és — vásárlói is.

Mialatt tehát a német gazdasági esztétikusok váltig hirdetik az ízlés demokráciáját papiroson, a bécsi élet jórészt már meg is valósította azt. Nem lehet persze a jelenségek egy nagyrészének ízléstelensége fölött itt sem észrevétlenül elhaladni. Csakhogy a [illegible] fátylat sző még az élet [illegible]

[illegible]

Az IPARMŰVÉSZETI ISKOLA jubileumi kiállítását január 20-án d. u. látogatta meg nagybányai vitéz Horthy Miklós kormányzó őfőméltósága feleségével együtt. Fogadásukon megjelentek Kertész K. Róbert államtitkár és Végh Gyula, az Iparművészeti Múzeum főigazgatója. A kormányzót a tanári kar élén Helbing Ferenc igazgató, magy. kir. kormányfőtanácsos fogadta. Több mint egy órát töltöttek a kiállításon a főméltóságú vendégek. Többízben is kifejezést adtak tetszésüknek a fölött az előkelő ízlésesség fölött, mely a kiállítás rendezését, a legkülönbözőbb stílusú, anyagú és rendeltetésű kiállítási tárgyakat egységbe foglalja.(*)

Magyar Iparművészet
1931. 37. p.

Helbing Ferenc

[illegible]

[illegible]tte egy
[illegible]sel kez-
[illegible]rt, hogy
[illegible] sajátos
világát. [illegible] *vészetet, Bécsben pedig ne kutasson gigászi húsfeldolgozó-gyárakat. Hanem azt keresse fel, ami e város sajátos életeleme: a zenét és iparművészetet*". Néhol azt érzi az ember — s ezek a legellenállhatatlanabb helyek —, hogy e kétféle határterület mesgyéi összemosódnak.

Helbing Ferenc

KRÓNIKA

AZ ÚJ MAGYAR PÉNZ. Vannak, kik azt tartják, hogy a népek művészeti kultúrfokát pénzüknek és levélbélyegeiknek művészi kvalitásaiból lehetmegítélni, feltéve természetesen, hogy az illető népek maguk csinálják bankóikat, pénzérmeiket és postaértékjegyeiket, nem pedig úgy, mint a Balkán és egyes exotikus országok, melyek tudvalevően jobbára Párisban rendelik meg e nemű szükségleteiket. Ha az a felfogás helyes volna, akkor Magyarország alighanem az utolsó helyre kerülne, mert bizony sem pénzünkből, sem bélyegeinkből nem következtethetünk fejlett magyar művészetre. Pedig ennek az ellenkezője áll. Csakhogy az úgynevezett „illetékes körök" nembánomságán vagy tájékozatlanságán mult, hogy pénzünk eddig oly siralmas volt. Amikor az új pénz kibocsátása szóbakerült, a vallás- és közoktatásügyi minisztérium — még a nyár folyamán — ajánlotta a pénzügyminisztériumnak, hogy vegye igénybe az új bankók és érmék kibocsátásakor a M. Orsz. Képzőművészeti Tanács közreműködését, mely készségesen vállalja a tervek beszerzése és elbírálása körüli intézkedéseket. A pénzügyminisztérium nem zárkózott ugyan el a kultuszminisztérium kívánsága elől, de oly formákkal kötötte meg a Tanács közreműködését, hogy a cél: pénzünk művészi jellegének biztosítása alig, vagy csak részben érhető el. A bankó tervrajzát ugyanis a Nemzeti Bank nem általános és nyilvános, hanem csak *szűkebb* körű pályázat útján akarta beszerezni, amelyen való részvételre *hét* művészt szólított föl. E hét művész közül négy visszalépett, mert soha még az ornamentális grafika körébe tartozó feladattal nem foglalkozott. A megmaradt három művész tervei közül *kellett* választani, mert az idő annyira előrehaladt volt, hogy újabb pályázatot kiírni nem lehetett. Az elbírálásban résztvettek a pénzügyminisztérium, a Nemzeti Bank és az állami nyomda képviselőin kívül a Képzőművészeti Tanács kiküldöttei is, kik *Helbing* Ferenc iparművészeti iskolai tanár rajzait ajánlották elfogadásra és sokszorosításra. Helbing tanár alapos rajztudását, választékos ízlését, megbízhatóságát nagyrabecsüli mindenki, aki ismeri immár évtizedes érdemes munkásságát. Kétségtelen, hogy bankórajzai művészi és technikai szempontból egyaránt jó munkák lesznek. Mégis kár, hogy a Nemzeti Bank *szűkebb* pályázat hirdetésével elejét vette annak, hogy a felszólított hét művészen kívül mások is pályázhassanak. Pedig jogos kívánság, hogy mindenki, aki hivatást érez magában, bemutathassa rajzban, milyennek képzeli el ő a magyar bankót. Hiszen évtizedekre szóló ügyről van szó és ezért érthető sok derék, tehetséges és képzett magyar grafikusnak panasza, a pályázatból való kizárásuk miatt. — Az *ércpénz* mintáinak beszerzése körül nagy kavarodás támadt a művészek körében. A pénzügyminisztérium ugyanis a Képzőművészeti Tanácsot kérte fel a pályázatok hirdetésére, de előzetesen a hivatalos körök olyan törvényjavaslatot fogadtattak el a nemzetgyűléssel, melyben a nemesfémből verendő pénzérméknek, azaz a 20 és 10 pengős aranyaknak, valamint a két- és egypengős ezüst érmeknek rajzát is részletesen állapítja meg a törvény és csupán a nikkelből és a rézből vert váltópénz tervezésére ad szabad kezet a művészeknek. A törvényjavaslat ugyanis azt mondja, hogy a nemesfémből készült érmék egyik oldalára az angyalos magyar címer mintázandó, a „Magyar Királyság" felírással, a másik oldalra pedig a virágkoszorúba foglalt értéket jelző felírás kerül. Ilyen megkötöttség mellett a művész képzelőerejének szerepe nincs és a munkát elvégezheti bármely ügyes vésnök is. A Tanács illetékes szakosztálya heves felszólalások után egyhangú határozattal óvást emelt e pályázat kihirdetése ellen és a törvénytervezet kifogásolt pontjának megfelelő módosítását követelte. Hogy ennek érvényt szerezhessen, *Glatz* Oszkár alelnökből, *Fritz* Oszkár, *Györgyi* Kálmán, *Simay* Imre és *Szentgyörgyi* István tagokból álló küldöttséget menesztett *Klebelsberg* Kuno gróf vallás- és közoktatásügyi miniszterhez azzal a megbízással, hogy kérje fel őt, vesse latba egész befolyását a törvénytervezet sérelmes rendelkezésének megváltoztatása érdekében. Egyben kimondták, hogy a másik pályázatnak — mely a művészek fantáziájának érvényesülését nem köti meg — kihirdetését készséggel vállalja és elbírálásában is részt vesz. Klebelsberg gróf szívesen fogadta a küldöttséget és nyomban meg is ígérte közbenjárását. Eszerint remélhető, hogy a nemesfémpénzek terveire szóló pályázatot is a művészeti szempontok figyelembevételével fogják kihirdetni.

BELSŐ ÉPÍTÉSZ VAGY ÉPÍTŐ IPARMŰVÉSZ? Erről a címkérdésről folyt hosszú vita a Magyar Országos Képzőművészeti Tanácsnak egyik október havában megtartott ülésén. A nemrégen megalakult mérnöki kamarának szabályzata szerint csakis a műegyetem építészeti szakosztályát végzett, okleveles építészek élhetnek az *építész* címmel és vállalhatnak e munkakörbe tartozó megbízásokat. Kívülük — átmeneti intézkedésből eredően — még azok is nevezhetik magukat építészeknek, kik eddig e téren már működtek, építettek és kiket e működésük alapján a Kamara tagjainak sorába fölvesz.

Üldözendő cselekményt követ el a szabályzat szerint az, aki — anélkül, hogy az előbb említett föltételeknek megfelelne — az építészi tervezői tevékenység körébe tartozó munkát vállal. Meg is történt, hogy a Kamara följelentésére a bíróság cím-

Magyar Iparművészet
1925. 176. l
Az új m. pénz

A M. Kir Iparművészeti Iskola grafikai osztályából. Tanár: Helbing Ferenc.

meglepő színvonalon tartja az ipart. A bőröndösök, a textilesek, a divatszakma, a játékárúk, a pipere- és kozmetikai cikkek egészen bizonyosan ilyenek. Az iparos, a segéd és a segéderő csak a munka becsületes precizióját adja ehhez. De a forma szépségét, a színek választékosságát és az elegancia könnyedségét ott sajátítják el a Stubenring gyakori kiállításain. A fémműves, az üvegfúvó, a kalaposnő, a díszbőrgyártó, az előzékpapírkészítő mind-mind a színek és az ötletes formák zuhatagával lep meg. Bizonyos, hogy ott is vannak magányos iparművész-sátrak és igen bőven vannak Balkán-exportra szánt tömeggyártmányok. De van egy igen-igen becsületes átlagipar: az olcsó virágváza, a rézbetrébelt hamutálca, az utazóbőrönd és a parfümös-flaconok, az üvegedények és a mosdófelszerelések egy olyan becsületes, átgondolt és finomkivitelű ipara, amely magától értetődik ott, mint örökletes hagyomány. Egy világváros vására mégsem a tökgyalúk és a patent nadrágszorítók harci lármája csupán. S Bécsben a vásárnak hatalmas épületszárnyai, százszámra fülkéi vannak, amelyekben avval az érzéssel jársz, hogy a mindennapos élet iparművészeti kiállítását élvezed. Ezért egyáltalában sem csodálatos az, ha annyi balszerencse közt és oly sok vámtarifa után még mindig ott hullámzanak e vásárok folyosóin nemcsak az utódállamok fővárosainak kereskedői, de az egyptomi, indiai, görög, örmény, délamerikai s a jó Isten tudja még mi mindenféle közgazdaság képviselői és — vásárlói is.

Mialatt tehát a német gazdasági esztétikusok váltig hirdetik az ízlés demokráciáját papiroson, a bécsi élet jórészt már meg is valósította azt. Nem lehet persze a jelenségek egy nagyrészének ízléstelensége fölött itt sem észrevétlenül elhaladni. Csakhogy a bécsi ízlés aranyos fátylat szó még az élet legprimérebb jelenségei fölé is és ez az — amit a kedélyesség szivárványának lehet nevezni. Aki a vásár harmadik nagy gyűjtőmedencéjében, a Práter híres Rotundájában járt, alig látott a művészet világából valamit. De a technika szédítő és elbűvölő látnivalói hangosan kiáltoztak feléje. A rádiók és világító-technikák, a fűtő- és szellőző-iparok, a hűtő- és tisztogató-berendezések, a gépíró és fényképezve sokszorosító készülékek, a regisztráló irodaberendezéseket mechanizáló bútorok, egy darab a villamosság, az autó, a levegőforgalom, az amerikanizmus életéből. No és emellett... a hatalmas vascirkusz egy óriási sectorában sátor sátor mellett, ember ember hátán, ahol jóféle ételek és italok hegyei voltak felhalmozva. Kaviáros zsemlyék, cipóbasült májpástétomok, klastrompincék százéves ürmösei és szivárvány színeiben égő pálinkák üvegpoharai, mint egy üvegorgona sípjai. S a jó bécsi polgár a kulináris gyönyörök közt járt-kelt és csillogó szemmel hörpintette az isteni örömöket. Ez az életkedv is forrása az ízlésnek.

S itt eszembejutott a bécsi Werkstätte egy reklámkártyája, mely azzal a kérdéssel kezdődik: „*Miért utazik Ön, ha nem azért, hogy kiismerje a városok s országok sajátos világát. Chicagoban ne keressen művészetet, Bécsben pedig ne kutasson gigászi húsfeldolgozó-gyárakat. Hanem azt keresse fel, ami e város sajátos életeleme: a zenét és iparművészetet*". Néhol azt érzi az ember — s ezek a legellenállhatatlanabb helyek —, hogy e kétféle határterület mesgyéi összemosódnak.

KRÓNIKA

AZ ÚJ MAGYAR PÉNZ. Vannak, kik azt tartják, hogy a népek művészeti kultúrfokát pénzüknek és levélbélyegeiknek művészi kvalitásaiból lehetmegítélni, feltéve természetesen, hogy az illető népek maguk csinálják bankóikat, pénzérmeiket és postaértékjegyeiket, nem pedig úgy, mint a Balkán és egyes exotikus országok, melyek tudvalevően jobbára Párisban rendelik meg e nemű szükségleteiket. Ha az a felfogás helyes volna, akkor Magyarország alighanem az utolsó helyre kerülne, mert bizony sem pénzünkből, sem bélyegeinkből nem következtethetünk fejlett magyar művészetre. Pedig ennek az ellenkezője áll. Csakhogy az úgynevezett „illetékes körök" nembánomságán vagy tájékozatlanságán mult, hogy pénzünk eddig oly siralmas volt. Amikor az új pénz kibocsátása szóbakerült, a vallás- és közoktatásügyi minisztérium — még a nyár folyamán — ajánlotta a pénzügyminisztériumnak, hogy vegye igénybe az új bankók és érmék kibocsátásakor a M. Orsz. Képzőművészeti Tanács közreműködését, mely készségesen vállalja a tervek beszerzése és elbírálása körüli intézkedéseket. A pénzügyminisztérium nem zárkózott ugyan el a kultuszminisztérium kívánsága elől, de oly formákkal kötötte meg a Tanács közreműködését, hogy a cél: pénzünk művészi jellegének biztosítása alig, vagy csak részben érhető el. A bankó tervrajzát ugyanis a Nemzeti Bank nem általános és nyilvános, hanem csak *szűkebb* körű pályázat útján akarta beszerezni, amelyen való részvételre *hét* művészt szólított föl. E hét művész közül négy visszalépett, mert soha még az ornamentális grafika körébe tartozó feladattal nem foglalkozott. A megmaradt három művész tervei közül *kellett* választani, mert az idő annyira előrehaladt volt, hogy újabb pályázatot kiírni nem lehetett. Az elbírálásban résztvettek a pénzügyminisztérium, a Nemzeti Bank és az állami nyomda képviselőin kívül a Képzőművészeti Tanács kiküldöttei is, kik *Helbing* Ferenc iparművészeti iskolai tanár rajzait ajánlották elfogadásra és sokszorosításra. Helbing tanár alapos rajztudását, választékos ízlését, megbízhatóságát nagyrabecsüli mindenki, aki ismeri immár évtizedes érdemes munkásságát. Kétségtelen, hogy bankórajzai művészi és technikai szempontból egyaránt jó munkák lesznek. Mégis kár, hogy a Nemzeti Bank *szűkebb* pályázat hirdetésével elejét vette annak, hogy a felszólított hét művészen kívül mások is pályázhassanak. Pedig jogos kívánság, hogy mindenki, aki hivatást érez magában, bemutathassa rajzban, milyennek képzeli el ő a magyar bankót. Hiszen évtizedekre szóló ügyről van szó és ezért érthető sok derék, tehetséges és képzett magyar grafikusnak panasza, a pályázatból való kizárásuk miatt. — Az *ércpénz* mintáinak beszerzése körül nagy kavarodás támadt a művészek körében. A pénzügyminisztérium ugyanis a Képzőművészeti Tanácsot kérte fel a pályázatok hirdetésére, de előzetesen a hivatalos körök olyan törvényjavaslatot fogadtattak el a nemzetgyűléssel, melyben a nemesfémből verendő pénzérméknek, azaz a 20 és 10 pengős aranyaknak, valamint a két- és egypengős ezüst érmeknek rajzát is részletesen állapítja meg a törvény és csupán a nikkelből és a rézből vert váltópénz tervezésére ad szabad kezet a művészeknek. A törvényjavaslat ugyanis azt mondja, hogy a nemesfémből készült érmék egyik oldalára az angyalos magyar címer mintázandó, a „Magyar Királyság" felírással, a másik oldalra pedig a virágkoszorúba foglalt értéket jelző felírás kerül. Ilyen megkötöttség mellett a művész képzelőerejének szerepe nincs és a munkát elvégezheti bármely ügyes vésnök is. A Tanács illetékes szakosztálya heves felszólalások után egyhangú határozattal óvást emelt e pályázat kihirdetése ellen és a törvénytervezet kifogásolt pontjának megfelelő módosítását követelte. Hogy ennek érvényt szerezhessen, *Glatz* Oszkár alelnökből, *Fritz* Oszkár, *Györgyi* Kálmán, *Simay* Imre és *Szentgyörgyi* István tagokból álló küldöttséget menesztett *Klebelsberg* Kuno gróf vallás- és közoktatásügyi miniszterhez azzal a megbízással, hogy kérje fel őt, vesse latba egész befolyását a törvénytervezet sérelmes rendelkezésének megváltoztatása érdekében. Egyben kimondták, hogy a másik pályázatnak — mely a művészek fantáziájának érvényesülését nem köti meg — kihirdetését készséggel vállalja és elbírálásában is részt vesz. Klebelsberg gróf szívesen fogadta a küldöttséget és nyomban meg is ígérte közbenjárását. Eszerint remélhető, hogy a nemesfémpénzek terveire szóló pályázatot is a művészeti szempontok figyelembevételével fogják kihirdetni.

BELSŐ ÉPÍTÉSZ VAGY ÉPÍTŐ IPARMŰVÉSZ? Erről a címkérdésről folyt hosszú vita a Magyar Országos Képzőművészeti Tanácsnak egyik októberi havában megtartott ülésén. A nemrégen megalakult mérnöki kamarának szabályzata szerint csakis a műegyetem építészeti szakosztályát végzett, okleveles építészek élhetnek az *építész* címmel és vállalhatnak e munkakörbe tartozó megbízásokat. Kívülük — átmeneti intézkedésből eredően — még azok is nevezhetik magukat építészeknek, kik eddig e téren már működtek, építettek és kiket e működésük alapján a Kamara tagjainak sorába fölvesz.

Üldözendő cselekményt követ el a szabályzat szerint az, aki — anélkül, hogy az előbb említett föltételeknek megfelelne — az építészi tervezői tevékenység körébe tartozó munkát vállal. Meg is történt, hogy a Kamara följelentésére a bíróság cím-

Magyar Iparművészet
1925. 176. l
Az új m. pénz

Helbing Ferenc

cred

Rosner Ungarske

~~10.~~ ~~12~~ 15 l.

Helbing Franz

länd

Revár XXI - 424.h

Hellbing Ferenc

l.

Revái XX. 366. l.

STVÉREK
INTÉZET
TÁRSASÁG
PEST

Helbing Herr

Laird

Thieme Becker

Solymos Oszkár, lelkész

VI. 223

Helbing Ferenc

ivód

Skexlib

~~Aphrodite Kestophoros~~ ~~IV. 19.~~

Szombat 12 — Helbing Ferenc

Péntek 11

Csütörtök 10 — Szabó: Athenaeum

Szerda 9 — 135 l.

Kedd 8

Hétfő 7

Vasárnap 6

ADMOVN IMETEGYE

38 nap FEBRUÁR 7. hét

EGYETEMI NYOMDA

28 nap **FEBRUÁR** 7. hét

6 Vasárnap		Dorottya *Dorottya*
7 Hétfő		Romuald *Tódor*
8 Kedd		M. sz. János *Aranka*
9 Szerda		Cirill *Abigail*
10 Csütörtök	Inspekció 5.	Skolasztika *Elvira*
11 Péntek		Lurdi Mária *Bertold*
12 Szombat		7 szerv. alap *Lidia*

Helbing Ferenc

Az átmenetet képviseli két kiváló grafikusunk munkássága. Helbing Ferenc fametszetei a századforduló nagy német fametszőmestereinek hatását mutatják. Helbing egyike az első magyar fametszőknek, akik impulzust idegenből kaptak ugyan, de munkájukat a magyar viszonyok között reális értékké tudták szilárdítani.

Rosner Károly. A magyar fametszet kétévtizede. Magyar Iparművészet 1930. 221. l.

»Magyar Iparművészet« számára. — Geburt Christi. Original-Holz-
Christ. Original Woodcut for the »Magyar Iparművészet«. (1930.)

Helbing Ferenc

d.

Szépművészet

1940. 69. l.

több helyen is.
(7 helyen)

u.o. 70. l. több helyen

..... szám.

.....

.....

Hivatalból

műemléki ügyben.

Hekbing Ferenc

l.

Szépmüvészet

1942. 267 l.

HELBING Ferenc

Amerigo Tot tanárairól. ld. Weér Zsigmond: Amerigo Tottal 1983-ban. Somogy, 1988.4.sz. 52.p.

Helbing Ferenc

Amerigo Tot Helbing tanítványa volt az Iparművészeti Főiskolán. (És Haranghy Jenőé.)

Weér Zsigmond: Amerigo Tottal 1983-ban. Somogy, 1988. 4. 82. 52. l.

HELBING FERENC

Új művészet

1999/jan. - febr.

27.0.

Kapáló asszonyok aláírással szere

Helbing Ferenc

U. 4123

Mučarnok

1899. 22. f.
75. l. (a bécsi pály eredetije)
348. l. (a Károli M. gr. féle plakát pály)

Szegedi tisztviselők Otthona
VI. 227

Helbing Ferenc

Művészeti lexikon

3251.

JK. 213.

II
584

213. Ismeretlen festő.

A XVII. század végéről.

Atilla.

Térdig van ábrázolva, jobbrafordultan áll és arczélben látható. Kinyujtott jobb kezében pallost tart, baljával pedig piros zászlójának, a melyen röpülő madár van, nyelét fogja. Koronája ékköves. Hosszú haja, szemöldöke, szeme, bajusza és szakálla fekete. Alsó karját vért fedi, sárga brokátkötösét derekán feketecsíkos fehér kendő szorítja, oldalán vesszőkkel telt puzdra és tokba helyezett nyíl lóg. A jobb vállon átvetett zászlótartó szíja piros.

Vászon, méretei 112 : 97 cm. — Át. Képt. 96. — A Jankovich-gyüjteményből 85.

Hellbing Ferenc

Napkelet: 1924. 85-86. l. (Magyar közmondák képekben.)

Helbing Ferenc

rod

ar tipus: Morbi-ot 1921.

Nádai 92. l

MOLNÁR ÉS GALAMBOS
katonai és polgári szabók
BUDAPEST, V., EÖTVÖS-TÉR 2.
Dunapalotával szemben
TELEFON: 1-825-35.

1753 sz.

Budapest, 1937. aug. 30.

Szeptember havi rendes

Nagyságos Tj. Szentiványi Gyula úrnak

Budapest

20 P — fill., azaz Harsz — P

— fill. köszönettel b. számlája javára könyveltük.

Tisztelettel

MOLNÁR ÉS GALAMBOS
katonai és polgári szabósága
Budapest, V., Eötvös-tér 2. sz.

9605 Barcza J. Budapest IV.

Helbing Ferenc

U. 4220

Jenti megbízás utján készítette az első pengő bélyegsorozat tervrajzait.

Nemzeti Újság.
1926. ápr. 16.
(J. E. J.: Megjelentek az új 16 és 20 filleres postabélyegek.)

Cartn.
szenrajz

~~3610 Lotz Károly:~~

3610. Három gráczia

~~Egy~~ Csokorra kötött szala
~~ezián~~ akképen L ~~[illegible]~~,
dig hátra fordul ak és az őket átka
lelóg és fátyoljaikat a szél lob
Szénrajz, mér. ~~105:156~~ c
Vétetett az 1905: III. 7
(213-905)

L vannak ábrázolva

1905

Helbing Ferenc

wód

Pehárdiszitő

23, 53, 55, l.

40,

41

Eulors

GER, bunte Porzellanfigur. Böhmen, Mitte XIX. Jahrh.

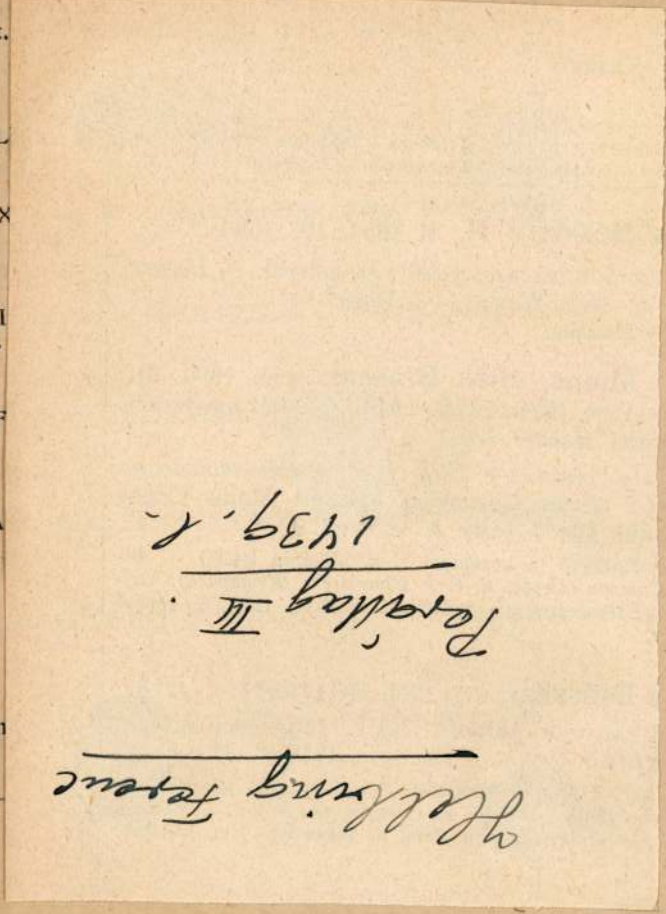

631. **Kaveskanna,**

porcellán, szines virágszálakkal. Bécs, XVIII
zweigen. Wien, Ende XVIII. Jahrhundert.

632. a, b, c, d, e. **Öt szobrocska és szo**

szinesen festett porcellán. Cseh, XIX. sz. k. —
Bemalung. Böhmen, Mitte XIX. Jahrhundert.

633. **Cukortartó,**

porcellán, kosáralak, virágos fedővel. Cseh, XIX. s
chens, mit Deckel. Böhmen, Mitte XIX. Jahrhu

634. **Cukortartó,**

fedeles, porcellán, gyümölcsös medaillonokkal. Cseh
bemalt mit Fruchtmedaillons. Böhmen, Mitte XI

635. **Váza,**

porcellán, kinai izlésü diszitéssel. Cseh, XIX. sz.
Mitte XIX. Jahrhundert.

636. **Flakon,**

porcellán, domború alakokkal diszitett. Cseh, XI
Relief. Böhmen, Mitte XIX. Jahrhundert.

637. a, b, c, d, e. **Öt groteszk figura,**

porcellán. Cseh, XIX. sz. k. — FÜNF GROTESK

638. a, b, c, d, e. **Öt kancsó,**

porcellán, groteszk alakok. Cseh, XIX. sz. k. —
Böhmen, Mitte XIX. Jahrhundert.

639. **Az erőszakos udvarló,**

szines porcelláncsoport. — STÜRMISCHE LIEBI

Helbing Ferenc

lásd oko.

Lex Magy Társ

222 b. l.

30. t.

arch. + kép

Holbing Imre

MAGYAR MÜVESZET

~~1926. 538.~~
1931. 424.

Helbing Ferencz festő; szül. 1870 december 25-én Ersekujvárott.

Helbing Ferenc

5. **Szondy György:** *Testvérke naplója.* Helbing Ferenc rajzaival. Egy Hollandiát járt magyar lány édes-bús életregénye. Ak. (Bolti ára 3·80 P.) **Pontértéke: 6.**

Dátum 1939

Helbing Ferenc

U. 4123

készítette 1925-ben az új pengő bankjegyek tervrajzát.

Magyarország

1925. nov. 20. 9 l.

Cukor	1. Liszt	2. Liszt	3. Liszt	4. Liszt	Zsiradék
December	December	December	December	December	December
A December					
B December					
C December					
D December	E December	F December	G December	H December	I December	K December

NAGY-BUDAPESTI ÉLELMISZERJEGY

Érvényes: 1947 december 1-től december 31-ig

A jegy tulajdonosának neve: .....

Lakása: ..... város (község), ... ker.,

..... -út, -utca, -tér ..... sz.

Minden kenyérszelvényre 2 napi kenyéradag jár.
Vasár- és ünnepnapra szóló szelvény a következő napra is érvényes.
Elveszett, ellopott, megsemmisült jegy nem pótolható.
A jegy utánzásáért, vagy azzel elkövetett bármilyen visszaélésért törvényszabta büntetés jár.

KENYÉR	KENYÉR	KENYÉR	KENYÉR
15	15	15	15
December 31	December 29—30	December 27—28	December 25—26
KENYÉR	KENYÉR	KENYÉR	KENYÉR
14	14	14	14
December 23—24	December 21—22	December 19—20	
KENYÉR	KENYÉR	KENYÉR	KENYÉR
13	13	13	13
December 17—18	December 15—16	December 13—14	
KENYÉR	KENYÉR	KENYÉR	KENYÉR
12	12	12	12
December 11—12	December 9—10	December 7—8	
KENYÉR	KENYÉR	KENYÉR	KENYÉR
11	11	11	11
December 5—6	December 3—4	December 1—2	

NORVIN MATYÁS EGYESÜLET · SOCIETÀ MATTIA CORVINO · 19 20

~~NYOMTATVÁNY~~

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

úrnak
úrnőnek

Helbing Ferenc
festő

R. Bpvitpály
1941.

~~*Budapest*~~

MEGHÍVÓ

a

KORVIN MÁTYÁS

MAGYAR-OLASZ EGYESÜLET

KÖZGYŰLÉSÉRE

az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—35) dísztermében folyó évi június hó 24-én, hétfőn délután 6 órakor

Gerevich Tibor
elnök

Franklin-Társulat nyomdája

Helbing Ferenc

l.

Műcsarnoki nyomtat-
vány kiáll. Cat
101. l - 120. l.

Ecsődy Ákos: Pirosszáju nő.

Helbing Ferenc

Bpest.

Műcsarnok

1902-3. tél K

1902. a Műcsarnokban kiállított Vízió és Est c. litográfiát.

1903. Orpheus c. Kaymatát az állam vette meg.

Jásztelek h. n. V. 305.

Helbing Ferenc

Müvészet 1907

70

1906. dekorativ graf.
unkával a milanói
nemzetk. kiáll. dessökl.
és aranyérem

Helbing Ferenc

1910.

postai értek, egyek pályázatán

2 díj:

Művészet 1910

180

III.

28. Zsigmond király arcképe

rézmetszet XVIII. sz.

9/19.

Helbing Ferenc

Műcsarnok

1917–18. téli kiáll. 118 Circe, of

1920–21. téli kiáll. 435, 507 Mont S. Michel (vig. tűkristóf)

1922. jub. kiáll. 598 Krasnahorkai vár, of

1922. őszi kiáll. 322 Nyári alkonyat, of

~~Agyaptmiyérka, őslori VII. 97.~~

Helbing Ferenc

Müvészet 1909

8 8

Műcsarnokban
Magyar Graf Szinok Egyesülete-
nek nemzetk. kiállítása
1909. ben Kassás tót,
Este a Dunan, Gyermek-
arckép, Vízió és Kassálók
c. mies Egyszerűvel
vett részt.

Helbing Ferenc

Jeltő
Kinizsy u. 31 v.
Mulsarnok
1922 jub. Erich

Krasznahorka vára, olajf.
volt Ecallitre

1942 Tav: tit László
Mátrás Béer előtt } of

1944 Tav: Téli napsütés
Kodós Téli reggel
Árphári tit Margit } virf

Helbing Ferenc

U. 4226.

4220

N Sral: 1903:

Hara feli

(ée Jacta

Spree Mus

1903

exlib

Vallás- és Közokt. minister

VIII. 215.

Helbing Ferenc

1920. dec.

kiáll. Nemzeti Szalonban

Fátyol táncosnő, vörf. 8000.-

Keveset de állandóan

kiállit itt.

Vajdahunyad h. n. V. 172

Helbing Ferenc

részt vett a magyar
Rézkarcolóművészek
Egyesületének Zürichi
kiállításán -

Ungarische Graphik
Zürich 1924.

8. l.

felégeti a besenyők házát, a váradi
c, a bátor magyar leány legendája,
olsó lapon halála és sírjánál történt

a Legenda Aurea szövegére támasz-
még ma sem ismerjük teljesen. Így
rdög párharcáról, sem pedig arról,
ocsiját a város határában körmenet
t arra, hogy a Vatikáni Legendárium
ett, bővebb Szent László-legenda

áradon készült és elhangzott szent
valamint az is, hogy Szent László
igazolja a Legendárium festőjének
kún, magyar, tatár típus és viselet
solatok a Képes Krónikával, a festő

kája, ezek közül a magyar szentek
k, aki Nicolo di Giacomo de Bologna
egyeit őrizte meg. Míg emberábrázo-
tura és a természet ábrázolása Nicolo

Helbing Ferenc

XXII. aukció
a „Gyűjtő". 1915. 122. l.

794. HELBING FERENC: Halászbárkák, szines lithográfia . . . 60
Az árverésen elérendő vételár a művész rendelkezése értelmében felerészben a háboruban megvakult katonáknak, felerészben a Budapesti Központi Segitő-Bizottság utján az inségbe került művészeknek jut.

122

Kikiáltási ár koronákban

795. HELBING FERENC: Műteremablak, szines litográfia . . 60
Az árverésen elérendő vételár a művész rendelkezése értelmében felerészben a háboruban megvakult katonáknak, felerészben a Budapesti Központi Segitő-Bizottság utján az inségbe került művészeknek jut.

Alsódabas, Muriáh

33

Képe Halász Kázmér
Halász Zsigm
Szőke Gajos
Halász Bálint
41
Stb 42 l.

Erv. Csaru

1932 wáre I. rk. Erdőrészlet, of

1933. 4. rk. Circe, of

~~1936. 5. rk.~~ 1940 dec.
Circe, rézkar

N 4250.

Hellmi Ferenc

ef.

obrafordult. Előre fésült rövid
án szakállt hord. Paszománt-
gombolta. Mögötte tölgygaly
L JÓZSEF« és jelzése a jobb

rmű, átmérője 63 cm. — Lelt. sz.
György adománya 1899 március
az 1899 április 27-iki 22742 sz.
900 június 2-iki jegyzék szerint
fogadta az 1900 augusztus 2-iki
Öntési költsége az 1901 október
gedélyeztetett (564–901). — Ki-
(564–901), 1902 október 3-án
én (318–904). — Elszámoltatott
), 1902 október 3-án (681–902)
). — Az elszámolást jóváhagyta
–902), az 1902 október 27-iki
november 15-iki 18026 szvsz.

adság-szobor talapzatának dél-

61

1

Gr. Andr. Kr. i dép. polg. okl.

1910 Ugr. Ysk. graf. szakszt. vez.

1916 Farv a koronáz. kir. bitlevél

1924 M.-Hím mondák 12 egész old. b. kép

1925 az ujpenső bánkyeszek tervei

1927 Ug. Ysk. igazg. ~~[illegible]~~

1931 Lilla füred. nagy festm. falkép

1931 Korm. fő tan. Nagy lajos fogadja a velenc.

1935 Pálos kolost. nagy akl.

1936 Nagy alomba

1940 Terverte, Corvin-koronát és sklevelet

Magyar Ujságirók Országos Szö
Nőbizottsága,
Budapest VI.
Népköztársaság utja 101.

A Magyar Ujságir
meghivja 1959. január 18-án,
iró Klubba. A gyermekeknek a
mesél Dezsán Éva előadóművész

A felnőtteknek
adást tart a gyermeknevelés n

A Magyar Ujságir
február 22-én, vasárnap délut
Termeink befogadóképessége kor
lentkezés alapján tudunk hely

Kitüntet:

1903 Fört fallhép pály. I. d.

1906 dunskl. (ír arcyérem) Milano

1908 Halmos Szor ex libr pály megvétel

1943 Szpm Eg. arcyére

Helbing Ferenc

Helbing Ferenc ny. iparmûvé-
szeti isk. ig., XI. Budafoki út 3.
456-206

Вр. тáob. 1940. нерв

Bélyegek (2 kor)

1899 okmbélyeg / I. díj –

1910 bélyegpály. 2. díj

1915 I. honv. huszárezr. jákló

1920 hadifogoly bélyegek / rajze
Madonnás

1923 Pedofi bélyegek 2. díj p. díj

~~1924 [illegible]~~

~~1926 [illegible]~~

1927 uj levél – okmány – adó – illeték bélyegek

1928 tet Isto bélyegek

1929: genfi Union Postale Universelle
utk pály. I. díj

1930 tet Imre

1932 uj 1, 2, 5, 10 arcképes 6

1933 légiposta 10, 16 fill.
godollói jamboree 5 bélyege

1937 I. d. (horm. mellkép) 1, 2, 5, 10 P
egészalak

Jókai és 1925 m. Sport-bélyegek

Magyar Ujságirók Országos
Szövetsége
Budapest, VI. Népköztársaság-
utja 101.

Kedves Kollega!

Értesitjük, hogy a MUOS
a gyakorlott ujságirók részére
szabadság szerkesztőbizottságá
/pénteken/ dec. 10 órai kezdet

" A szocialista ipar

cimmel az Ujságiró Klubban/Buda

Az előadásra meghivja és

Villafuredi Palota szálló poly.
éttere üvegfestés, terv

szakokt-i rendszere külf.
is híres iskolát kérték mintát

tagja | Ypen Társ díszteg (sokkal 40 év
Gr. Kége Tanács
MOB
Ehrmann Tan
Gr. Gödöllő Tan

Illusztrációk, közvetlenek
cikkek

<Helbing Ferenc>

<>. Magyar hun-
mondák: 14 ábra-
Bpest, é.n.

Helbing Ferenc

Képe a Szépm.

Murban

~~Ap~~ Árpád emelte-
tése a
aquarellje
a Szépm.
Mur. tulajd

Nagyobb

Harafelé

Vizio
Est
Orpheus

kör

La Tène fibula, láncros VI. 128.

Helbing Ferenc

könyvdőzci az
alábbi nimben

De Sgar

Ein Regen

Nach dem Gemäl

Helbing Ferenc

Könyvdíjai az alábbi művek

Vértesy Jenő

Kölcsey Ferenc
Magy. Tört. Élete.
Bp. 1906.

Helbig Ferenc

2 kor okmy befeg. 30 kor

I dij.

M. Ipamnesset, 1899.

142 l. kép.

Helbing Ferenc

KITÜNTETÉSEK. A Pesti Napló szerkesztősége által bekötési táblára hirdetett pályázatra 49 művésznek 76 rajza érkezett. A 200 koronás díjat Helbing Ferenc műve kapta.

Művészet
1904 268.l.

1935. Leinenband

Helbi

Harafelé. A nemzeti szalo
1903-i rajzkiállításán meg-
vette a kormány.
Művészet, 1903. 352

Ex librisek. Kiállítva az ipar-
művészeti muzeum ex libri
kiállításán 1903.

1903. A vallás és közoktatásügyi mi-
nister által iskolai szemléltető
képekre kirdetett pályázaton
díjat nyert.
Művészet. 1903. 141. l.

olaszfestményei

1912 (wine) a MAPE és MGE a Mücsarnokba rendezett kiáll.

Illusztrációk keleti mesékhez
Tollrajz pergamenre
Csipkerózsa tollrajz pergamenre

Őrzi szántás vezkare.

Halászbarkák korrajz-

A négy évszak, naptár-
illusztráció

1917-18 Mücsarnok
Circe c. olaszf.

1920-21. Mont Saint Michel
vízf
és szt. Kristóf vízf.

1922 őrzi kiáll.
Nyári alkonyat, olaszf.

Helbing Ferenc

Bpest

Műszaknik (1. dis)

1901 fav. i plakát

1902-3. téli kiáll. 581, 582 visió / lit.

1903-4. téli kiáll. 473.

Orpheus, litogr.

1855. c)

1855. Lotz Károly:

c) Az első déli harango

az egyházi díszte ölt

Középütt (két segédp

III. Callixtus

keresztény egyház naz

háromszori harango

elősérben a nép fogl

plom tornya bontaz

van. A rendelet kihi

az első

megkonditja déli h

mondják, a balzól álló

imát, és

az as

ves és ter

teszi

öszre.

Szines szénrajz

A budai Máty

Az 1898. XI. 14-

Arpád emeltetése c. nagyobb akvarellje a Képzőm. Muzeum tulajdona. Legnyább munkái közül emlités-reméltók a Magyar hünmondák képekben (1923) és a m. kir. posta sportbélyegei (1925).

VII. Sorozat.

1477

Budapest

~~Kir. várpa-~~
~~lota.~~

Országos le-
véltár

Helbing Ferenc festő és grafikus szül. 1870 XII. 25. Érsekújvárt. Budapesten tanult, 1910 óta az parmův. Mola tanára. Szamos parmův. és grafikai díjat nyert. A bpesti Műcsarnokban 1917 óta olajfestményekkel is szerepelt.

Helbing Franc

alakrift

1898.

Éimisk 1930. 84 l.

Helbing Ferenc

1934

5. **Szondy György:** TESTVÉRKE NAPLÓJA. **Helbing Ferenc** rajzaival. Egy Hollandiát járt magyar lány édes-bús életregénye. Ak. (Bolti ára 3·80 P.) **Pontértéke: 6.**

1929

13. Kazinczy Ferenc: ARNYEKRAJ ZOLATOK. Saitó alá rendezte: Rexa Dezső. 160 l. Fbk. (Rotti ara 6 P.)

Pontérteke: 6.

Helbing Ferenc

tervezte a Corvin-
koszorúsok Tado-
mányozási oklevel
lét.

Trendjel

ÜVEGSZEKRÉNYBEN.

417. KASZAB KÁROLY: Leányakt. Patinázott gipsz.
418. SOMLÓ SÁRI: Apponyi Albert gróf. Bronzérem.
419. MARKUP BÉLA: Kakas bajban. Patinázott gipsz.
420. SZÉKELY MÓRICZ: Leány korsóval. Bronz.
421. BŐDY KÁLMÁN: Vágy. Bronz.
422. TELCS EDE: Tharaud testvérek. Bronzplakett.
423. SZUHODOVSZKY MIHÁLY: Táncosnő. Terrazit.
424. PÉNTEK ISTVÁN: Madonna. Citromfa.
425. HIESZ GÉZA: »Bocsánat«. Bronz.
426. ZOMBORI KIS ISTVÁN: Női arcmás. Bronzplakett. Mgt.
427. KONKOLY SUGÁR JÓZSEF: Óváry Tiborné. Bronzplakett.
428. MAUGSCH GYULA: Prohászka Ottokár. Bronz.

Hellring Ferenc
Grafikus

M.D.V

Fáyné Heutaller Mária, Mesék, regék, „elbeszélések" c. művéhez készített illusztrációt.

P. Bresztyánszky Ilona: Szárcsés az Athenaeum
Művészet, 1969. február – 14 lap.

Helbing MDK

grafikai müvei

az 1906-os Világkiállitáson.

29.o.

Czakó: Milanoi. 1907.

Helbing Ferenc

MDK

Téli napsütés

Műcsarnok 1944 Tavaszi tárlat

Helbing Ferenc

A Magyar Országos Képzőművészeti Tanács külföldi kiállitási bizottságának tagja volt.

M.929.XII.19.

Helbing Ferenc

Iparművészeti Iskola jubileumi kiállításán növendékeivel szerepelt.

UN. 930. XI. 16.

Helbing Ferenc

Iparművészeti Iskola jubileumi kiállításán grafikai csoportjával szerepelt.

PH. 930. XI. 15.

Helbing Ferenc

A Magyar Országos Képzőművészeti Tanács külföldi kiállítási bizottsága ülésén, amelyen a Newyorkban és Amerika több városában rendezendő reprezentatív jellegű magyar képző-és iparművészeti kiállítások ügyét tárgyalták, mint a tanács tagja részt vett.-

Magyarság
1930.I.9.

Helbing Ferenc

Tavaszi Nemzetközi Kiállitás, repr.

Műcsarnok 1960. Magyar plakáttörténeti kiáll.

Helbing Ferenc IDK

Bem - Petőfi nagy cstakörkép,1898

"Mercur" Bank és Váltóüzlet,1899

Tavaszi Nemzetközi Kiállitás,19o1

Magyar Iparmüvészeti Társulat Karácsonyi Kiállitása, é.n.

Műcsarnok 196o.Magyar plakát-történeti kiáll.

Helbing Ferenc MDK

Adria a legfinomabb csont levél- és okmánypapir,é.n.

Műcsarnok 1960.Magyar plakát-történeti kiáll.

Helbing Ferenc
festőművész

MUNKABEMUTATÓ AZ IPARMŰVÉSZETI FŐISKOLÁN

Az Országos Magyar Iparmüvészeti Iskola junius 26-án zárja az intézet Kinizsi-utca 31. alatti helyiségeiben rendezett egyhetes munkabemutató kiállitását. A gondosan összeválogatott, figyelemreméltóan szép anyag *Helbing* Ferenc festőmüvész, az intézet igazgatójának izlését dicséri.

Magyarország
1935. VI. 26

Helbing Ferenc

IGAZGATÓVÁLTOZÁS AZ IPARMŰVÉSZETI ISKOLÁBAN. Az a törvényes intézkedés, mely a betöltött korhatár esetén való nyugalombavonulásról szól, gyakran munkaerejük teljességében álló, igazán értékes pedagógiai erőket von el a katedrától. Ez történt most az Iparművészeti Iskolán is. **Helbing Ferenc** kormányfőtanácsos szolgálati idejének lejártával távozik az igazgatói székből. A tanártársak, az iparművészeti közvélemény, melyeknek bizalma és szeretete kísérte annak idején az ő kinevezését e fontos pocicióba, bizonyára sajnálatosnak tartják a törvényben előírt kényszerűséget. Idestova tíz éve lesz, hogy a közel negyedszázados tanári működés elismeréseképen az Iparművészeti Iskolának igazgatója lett. Négy évet töltött a fővárosi Iparrajziskolában, a többi időt pedig abban az intézetben, melynek minden műhelye, de kivált a nyomtató-osztályai és grafikai műtermei annyira a szívéhez nőttek. Mihelyst ennek a tanszaknak tanárává lett, már a háború előtt, olyan tökéletességre emelte a kereskedelmi grafikai szakoktatást, hogy módszereit külföldi szakkörök is egymásután magukévá tették. Amellett pedig, hogy ezt évről-évre fejlesztette, a szervezőmunka kísérőjeként állandóan tevékenykedik benne a művész is. Itt is sugalló hatással tudott lenni egész grafikus-nemzedékekre. Ismeretesek gyönyörű, szimbólikus erővel megszólaló könyvillusztrációi, technikailag bravuros rézkarcai és magyar színek elsuhanó szépségei közt megjelent díszoklevelei. Egyáltalában el lehet mondani, hogy nincs és nem volt még nálunk hozzá hasonlóan sokoldalú grafikus-tehetség, aki az üveg festészettől a bankjegy- és a bélyeg-tervezésig ennyire értője lenne az összes művészi és kommerciális grafikáknak. Ezért az a sok elismerés, mely eddig is a legfontosabb művészeti és oktatási bizottságok részéről érte s azok vezetőségében biztosítja az ő közreműködését. Ami ennél is beszédesebb, az a szeretet, mely a körötte felnövekedett fiatal iparművészek ragaszkodásából csillan ki és ezek változatlan érdeklődéssel kísérik tovább is útjain.

MAGYAR IPARMŰVÉSZET 1939. 13. 1.

A f

pes

Agg

kez

136

Agg

Bun

Közl

A k

30

A k

6.-

Buda

A k

nak

36

A k

Győ

Helbing Ferenc

U. 4250

Ujság. 1927. jan. 5.
(Ö. j.: A Cuma képe stb.)

mikent a levélbélyegek és pengőbankjegyek, úgy az okmány-, adó- és illetékbélyegek fenti munkái. Az utóbbi-

558.

akat a pénzügyminisztérium megbízásából készítette.

711. 730. 722.

Helbing Ferenc MDK

(plakát -)

A Képzőművészeti Társulat a tavaszi kiállitás pályázatára beérkezett pályamüvek között a dijat a "Sziv" jeligéjü münek itélte, melynek szerzőjéről a jeligés levél szerint Helbing volt.

A Tavaszi Kiállitás plakátja.
Mücsarnok.19o1.11.sz.173.1.

MDK

Helbing Ferenc

P.Bak János tanára volt

Szolnoki művésztelep kiáll. H.Galéria 1966.okt.

M.D.K

Hellbing Ferenc
grafikus

1929-ben az Iparművészeti
Főiskolán P. Bak Jánosnak
volt a mestere.

Összeállította: P. Bak János
Művészet, 1968. június – 29 lap.

mdk

Helbig Ferenc

Hermanecki papirgyár
Mercur bank e. plakátjai

Melléklet
Az 6. Sz. K. Grafikai Plakátjai 1914-ig
Bp. 1961. 38, 40. l

Mark

MDK

Helbing Ferenc

Arpádházi Szent Margit

Mücsarnok 1944 Tavaszi tárlat

Helbing Ferenc tanár

Iparművészeti Iskola jubileumi kiállításán grafikai szakosztályával szerepelt.

PN. 930. XI. 16.

Helbing Ferenc tanár

Iparművészeti Iskola jubileumi kiállításán grafikai szakosztályával szerepelt (rézkarc, fametszet, tollrajz)

M. 930. XI. 15.

MDK

Helbing

Bozzay: Munkabemutató. Pesti Napló, 1935. jun. 20. 2 l.

nd Center, Wisconsin, 1869...../
, a modern épitészet legnagyobb
yitőbb alakjai közül való. Mérnö-
ttér az épitészetre, és Chicágoban
i majd pedig, a fejlődésére nagy
rodájában dolgozik /1888-94/. Ez-
álló munkát, de 1894-ben végleg
i utazásai közül igen jelentős ha-
pánban két izben is tett utja /1906,
idején /1910/ jelenik meg müveinek
linditja W. európai hatásának.
a funkciókat jól tagoló-kapcsoló,

MDK

Helbing

neve eml.

Alkotás Művészház Kiáll. 1943. szept.

MDK

Helbing ?, graf.

az ex-libris ujabb magyar mesterei.

Czakó Elemér: Az Iparmüv.Muz. ex-libris kiállitása.
Magyar Iparmüvészet. ?. 128-134.l.

Helbing.

tanár.

— **Az Iparművészeti Iskola kiállítása.** Az Iparművészeti Iskola tantermeiben kiállították az iskola növendékeinek a tanév folyamán készített munkáit. A tanulságos anyag beszámol arról, hogyan nevelik az új magyar iparművész-generációt. Nem egységes a kép. Modernebb szellem árad az egyik teremben, elismerést érdemel például *Helbing* tanár, akinek növendékei jó plakátokat, hirdetés és tipografiai terveket állítanak ki, jó eredményt mutatnak *Simay* Imre tanítványai is, de például a textil és kerámiai szakosztály törekvései nagyon elmaradottak és veszedelmesen hasonlítanak dilettáns kisasszonykák kézimunkázásához és festegetéséhez. Semmi kapcsolatuk az iparművészet ezen ágainak külföldön — és részben nálunk is — az utóbbi években tapasztalható új, lendületes fejlődésével. Egészben a kiállítás kevés reményt kelt a magyar iparművészet jövőjét illetően és nem is hasonlítható a Képzőművészeti Főiskola nemrég lezajlot nagyszerű seregszemléjéhez.

Az Est, 1928. Jún. 26.

Helbig Ferenc
grafikus

munkája – egy prospektus címlapja –
második 200 K. díjat nyert

– Az iparművészeti múzeum
Grafikai Szemle 1901 évf. 1. f. 9 l.

MOL

Helbig Ferenc
grafikus

ex-librisei a kiállításon.

– Ex-libris kiállítás az Iparművészeti Múzeumban
Grafikai Szemle 1903 évf. 5 sz. 75 l.

MDK

Helbig Ferenc
grafikus

a Riegler cég rajzolója

÷ művészek közreműkálkodása a
tipográfiában

Grafikai Szemle 1909 évf 7 sz 148 l.

MOL

Helbig Ferenc és Stuhits Sándor
iparművészek

vállalták a nyomdászlaufolyamon
a művészi oktatásái.

÷ Nyomdaiszati kiállitás

Grafikai Szemle 1910 évf 6 sz 162

Helbing Ferenc

Iparművészeti Iskola jubiláris kiállításán tanítványai grafikai munkáikkal szerepeltek.

Újság 930.XI.15.

MDK

Helbing Ferenc

Ködös téli reggel

Mücsarnok 1944 Tavaszi tárlat

MDK.

Helbig Ferenc

grafikus, iparm. isk. tanára

munkájának reprodukciója a Kertész J. könyvnyomda előjegyzési naptárának látlapja.

÷ Beküldött munkák

Grafikai szemle 1914 évf 1 j 11 l

MDK

Helbig Ferenc
grafikus

nyerte a levélbélyegpályázat második
díját 1500 Krt.

÷ Eldöntött Pályázat

Grafikai Szemle 1910 évf 4 z 103 l.

MDK

Helbing

Az Iparmüv.Múz.-ban megnyilt kiáll.-on, tervei mind igen ötletesek és kifejezók.

Cikk: Magyar ex-librisek.

Művészet, 1903. 140.lap

MDK

Helbing F. 98-100

Nemzetközi modern metszetkiállitás. 1903.ápr.
Országos Képtár

MDK

Helbing F.: Tollal rajzolt vázlat. repr.

Magyar Iparművészet 1914. 461–478.o.

MDK

Helbing F.: Tervezet fémdomboritáshoz. repr.

Magyar Iparmüvészet 1914. 461-478.o.

Helbing Ferenc, festöm. MDK

A Földm. ügyi minisztérium első oklevél-pályázatának eredménye. /Mezőgazdaság terén kiemelkedő eredmények kitüntetése.

II. díjat nyert.

Pályázatok.
Magyar Iparművészet. 1939. 18.1.

MDK

Helbing Ferenc, graf.

Halászbárkák. Körajz. Tags. illetm.

Mücs-OMKT H.L.és T.Ö. hagy.kiáll.
és
Akv.- és Paszt.festők Egyes. és Graf. Egyes,-nek
kollekcióiból rendezett kiáll..- 1912. márc. Kat.
41. l.

MDK

Helbing Ferenc

A diszoklevél szekrénye. Kép 246.-ik old.

Magyar Iparművészet 1910. 246.-ik.old.

MDK

Helbing F.

plakát

Magyar Iparművészet, 1899. kép.

231.1.

MDK

Helbing Ferenc

Az egyházmüvészeti tanács müvészértekezlete. Szép-
müvészet 1942. 267.l.

MDK

Helbing Ferenc, tanár.

Tanitványai: Bakács Pál. Haranghy Jenö, Fejes Gyula, Ékes Lajos, Vermes, Bokros Ferenc, Szekeres Béla, Bokros Ferenc, Spinner Dezsö.

Éimisk. 1914-15. 56-61.l. Képek.

MDK

Helbing Ferenc, festöm.

Nyár, naptári illusztráció. /A négy évszak/.

Tavasz. " "

Ösz. " "

Tél. " "

Mücs-OMKT Hegedüs L. és Tull Ö. hagyat.kiáll.
és
Alv.és Paszt.festök Egyes. és Graf. Egyes.-nek kollekciójából rendezett kiállitás. 1912.márc. Kat. 66.l.

Helbing Ferenc, graf.

13. Illusztráció keleti mesékhez. Tollrajz pergamenre.

17. Csipkerózsa. Tollrajz.

21. Illusztráció keleti mesékhez. Tollrajz pergamenre.

24. Őszi szántás. Rézkarc.

Műcs. -OMKT H.L. és T.Ö.hagyat.kiáll.
és
Akv.-és Paszt.festők Egyes. és Graf. ~~Egyes.~~Egyes.-ne
kollektációiból rendezett kiáll. - 1912 márc. Kat. 40.

MDK

Helbing Ferenc

Művészet 1917. 72.l.

Helbing Ferenc MDK

Nyár, vizf.

Tavasz, vizf.

Ősz, vizf.

Tél, vizf.naptári illusztrációk

Műcsarnok 1912. Hegedüs L.Tull Ö.Akvarell és pasztellfestők és grafikusok egyesület kiállitásai

MDK

Helbing Ferenc Orszg.Magy.Iparmüv.Isk.tanara

Pedagógiai és tankönyvkiállitás plakátjának megtervezése és elkészitése.

Cikk: Szakoktatás.

Magyar Iparművészet, 1927. 136.lap

M.D.K.

Helbing Ferenc, iparművész

Ferenc második díjat (200 K.) nyert az iparos tanoncok és segédek munkakiállításának pályázatán kiírt pályázaton.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1903. XXIV. évf.
máj. 20. a. 8. old.

Helbing Ferenc MDK

Kaszás tót, kőrajz
Este a Dunán, kőrajz
Gyermekarckép, kőrajz

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállitása

Halbing Ferenc

Vizió, kőrajz

Kaszálók, kőrajz

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállítása

los másolat hiteléül:

miniszteri iroda s.tiszt.

Budapest, 1920. évi szeptember hó 9-.

A miniszter rendeletéből:

Dr. Tihamér Lajos s.k.

miniszteri osztálytanácsos.

A kiadvány hiteléül:

miniszteri iroda s.tiszt.

A MAGYAR KIR. VALLÁS- ÉS KÖZOK... ...STERIUM
Művészeti ügyosztálya

HELBING Ferenc

Maróti (Rintel) Gézáról készült rajza ld.

GERLE János - KOVÁCS Attila - MAKOVECZ Imre: A századforduló magyar építészete. Bp. : Szépirodalmi, 1990 136.p.

MDK

Horthy-bélyegek

Helbing Ferenc

Pesti Napló 1937. ápr. 7.

Helbing Ferenc MDK

iparmüvész

Magyar Iparmüvészet 1906. 79.o.

Helbing Ferenc MDK

Iparmüvész

Könyvgyüjtés - Könyvkedvelés.
Könyvtári Szemle 1914. 149-153.o.

MDK

Helbing Ferenc grafikus

plakátjai a kiállítason Első vdág-
habovi ulejéből.

Florián László: Magyar plakáttörténeti kiállítás

Magyar Grafika 1960, 4 évf 6 sz 438 l

Helbing Ferenc MDK

Magyarország müemlékei I. dij

Elnyert pályázatok.
Magyar Iparmüvészet 1906. 79.o.

Helbing Ferenc MDK

A kir. József müegyetem egyik tiszteletbeli doktori oklevele. repr.

Magyar Iparmüvészet 1917.133-134.o.

Helbing Ferenc: MD K

Gyakorlati-e az Iparmüvészeti Iskola oktatása?

Magyar Iparmüvészet 1936.109-112.o.

Helbing Ferenc MDK

Az Iparmüvészeti Iskola beszámoló kiállitása.
Ujság 1935. jun. 25.

Helbing Ferenc MDK

Orsz. Ösztöndijtanács 1937/38. 5.o.

MDK

Helbing Ferenc

A magy.iparművészek törzskönyve. Magyar Iparművészet, 1903. 46-47 l.

MDK

9 darab Hermann. Szinházi Élet,

MDK

Helbing Ferenc, 1906 évi milánói nemzetk. kiáll. diszoklevél

Kitüntetések. Művészet. 1907. 7o l.

MDK

Helbing Ferenc

Czakó E: Az Ipm Muz. exlibr. kiáll. kat. 1903.

59 l.

MDK

Helbing Ferenc

Divald K: Az Ipm Társulat Karácsonyi kiáll.

Műcs. 1898, dec. 11. 179 l. 18o l.

MDK

Helbing Ferenc

Czabó E: Az Ipa Muz. exlibr. kiáll. kat. 1963.
72 l.

MDK

Helbing Ferenc, festőm.

Szt.László.

Mátyás Bécs előtt. Of.

OMKT.- 1942. Tavasz. /Cód./

MDK

Helbing Ferenc: Ex libris. repr.

Magyar Iparmüvészet 1914.461-478.o.

MDK

Helbing Ferenc: Plasztikus térkitöltés vázlata. repr.

Magyar Iparművészet 1914.461-478.o.

MDK

Helbing Ferenc: Plasztikus térkitöltés vázlata.
repr.

Magyar Iparművészet 1914.461-478.o.

MDK

Helbing Ferenc: Fejléc. repr.

Magyar Iparmüvészet 1914.461-478.o.

MDK

Iskolai szemléltető képekre hirdetett pályázaton dijat kaptak:

Helbing Ferenc

Művészet 1903. 141.o.

MDK

Iparmüvészeti Iskola személyzete 1934-35-1935-36.

Helbing Ferenc

Iparmüv.Isk.Évk. 1934.36.Bp. 1936.

MDK

Helbing Ferenc: Ex libris. repr.

Magyar Iparmüvészet 1914. 461-478.o.

MDK

Az Iparmüvészeti Iskola reprezentativ kiállitása.

Helbing Ferenc

Pesti Hirlap 19356 jul.18.

MDK

Pályanyertes grafikusok

Helbing Ferenc

Magyar Iparmüvészet 1922. 4-5.o.

MDK

Helbing Ferenc osztálya: Plakát. repr.

Magyar Iparművészet 1937. 133-134.o.

MDK

Helbing Ferenc osztálya: Plakát. repr.

Magyar Iparmüvészet 1937. 133-134.o.

MDK

Uj magyar levélbélyegek.

Helbing Ferenc

Magyar Iparmüvészet 1923. 32.o.

MDK

Az 1924. évi jótékonysági bélyegek

Helbing Ferenc

Magyar Iparmüvészet 1924. 22.o.

MDK

Helbing Ferenc: A magyar korona országainak egyesitett cimere. repr.

Magyar Iparmüvészet 1916. 131.o.

MDK

Cimerrajzok

Helbing Ferenc

Magyar Iparművészet 1916. 130.o.

MDK

Pályázati ügyek.

Helbing Ferenc

Magyar Iparmüvészet 1904. 135.o.

MDK

A karácsonyi kiállitás kitüntettjei.

Helbing Ferenc rajza. repr.

Magyar Iparmüvészet 1899. 88-89.o.

MDK

Eldölt pályázatok.

Helbing Ferenc

Magyar Iparművészet 19o1. 232.o.

MDK

Helbing Ferenc

Magyarság 1925. jun. 11. 14. o. – Simay Imre lett az Iparm. Isk. igazgatója,

MDK

Helbing Ferenc

illusztráció

Magyar Iparmüvészet 1897-98. ~~16.1xx~~ 357.1.

MDK

Személyi változások

Helbing Ferenc

Iparmüvészeti Főisk.Évkönyve 1934-36.Bp.1936.
17-2o.o.

MDK

Helbing Ferenc

Czakó Elemér: Az O.M.Kir.Iparmüv.Iskola évkönyve 1913-14. Bp. 1914.

MDK

Helbing Ferenc: Ex libris. repr.

Magyar Iparmüvészet 1914. 461-478.o.

MDK

Helbing Ferenc: Tollal rajzolt vázlat. repr.

Magyar Iparművészet 1914. 461-478.o.

MDK

Helbing Ferenc: Árpád pajzsra emelése.
Iskolai falikép. repr.

Magyar Iparmüvészet 1914. 461-478.o.

MDK

Helbing Ferenc: Kaszáló tót. kőrajz. repr.

Magyar Iparművészet 1914. 461-478.o.

MDK

Helbing Ferenc: Mezőkövesdi dunyhavásár. repr.

Magyar Iparművészet 1914. 461-478.o.

MDK

Helbing Ferenc: Bélyegtervezet. repr.

Magyar Iparművészet 1914. 461-478.o.

MDK

Helbing Ferenc: Tél. repr.
Naptári illusztráció.

Magyar Iparművészet 1914. 461-478.o.

Helbing Ferenc MDK

Magyar Iparmüvészet 1927. 136.o.

M.D.K.

Helbing Ferenc /1879-

215. Árpád emeltetése. Vizf. 118.5 x 90, papir.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. I. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 25. l.

MDK

Helbing Ferenc: Halászbárkák

KMTárs. 1912. márc. kiáll.

MDK

Helbing Ferenc

Magyar Iparművészet 1929. 117.o.

MDK

Helbing Ferenc: Bélyeg. Repr.

Magyar Iparmüvészet 1899. 3.sz.

MDK

Helbing Ferenc

Müvészet 1903. 14.o.

HELBING Ferenc

m. gy.: Magyar hünmondók Zepelben. = Naplelet III. Zat. 1924. 85-86. p.

Helbing Ferenc Szépe.

SZENTESI EDIT tudományos s.mu
munka szinte kilátástal
Ez nem támadás a tervez
de nem is várható el a
megyékbe, kedvezőtlen k
kiszállásokat vállaljan
a népi müemlékekig mind
képész segitségével. A
zanzásitott változatina
profilba tartozónak.

SZABOLCSI MIKLÓSNÉ tudományo
rosan nyugdijba készülő
belülről is képes látni
most is éppolyan fontos
kér szót.

Marosi Ernő konce
felölelőnek érzi. Más k

Helbing Ferenc

Huszonöt év után most először mutatják be az oktatás terén elért eredményeket,-közli a lap A.V. sign.-val: "Az Iparmüvészeti Iskola kiállitása" cimmel.
Ezután felsorolja a tantestület tagjainak nevét és megjelöli szaktárgyaikat:
Helbing Ferenc grafikai tanszak, s az épitészeti tanszéken müködő:
Kaesz Gyula
Mátrai Lajos
Gyalus László müvésztanárok értek el komoly eredményeket.
A tantestület valamennyi müvésztagjának nevét lásd: Simay Imre nevénél.

ÉLET, Bp. 1925. nov. 7. XVI. évf. 23. sz.

MDK

Helbing Ferenc

A Halmos Izor ex-librisére kiirt pályazaton Helbing Ferenc pályamunkáját 50 koronaért vásarolta meg a jury.

Cikk: Eldºlt pályazat

Magyar Iparmüvészet 1908. 50.l.

Halbing Ferenc

l.

MAGYAR IPARMUVESZET

1937. 217. l.

Helbing Ferenc

U. 4226.

Ujság. 1926. szept. 10. (Megjelenek a pengős bélyegek.)

Fenti tervezte az első Madonnás pengős bélyegeket.

810

III

792 (3650).

~~810~~ (44).

810

758.

1905.

néz. Jobbjával a sarkára állitott
jával pedig térdére nehezedik. Ha-
~~III~~ ruhája redős és a térdeit is takaró
di
42 cm.
-iki 20578 sz. leirattal 300 K-án.

a néphajó nagy kerepüvének homlok
i rajza.

330

166

Helbing Franz

* 1870

Világlexikon

3561

Ferdinand, I. số, arczk. II. 138.

Helbing Ferenc

zrod

a

Vayertörtlmuzh-a

11. l

[illegible]

1938

tisztelettel kérjük,
elismerést szerezni k
váltásával támogatni
egy ily kőrajz sorozat
haladja a jelen, álta

Dekoratív festmény. Helbing Ferenc műve. — Dekoratives Gemälde. Werk von Franz Helbing. — Decorative painting. Work of Francis Helbing.

Magyar Iparművészet
1937. 3. f.

Színbontás és maratás: Ifj. Weinwurm Antal és Tsa, VI. Ó-u. 6.

K. M. E. Ny. 1937.

Helbing Ferenc

III.

738 (3450).
808 (27)

1907.

3450. Helbing Ferencz.

Sz Esztergomban 1870 december 25-én.

Árpád emeltetése.

Az előtérben a nemzet hét vezére, kik a pajzson ülő és fejedelemmé választott Árpádot magasra emelték, az uj fejedelmet mutatják a körülöttük és a háttérbeli sátrakon innen elhelyezkedett népnek, a mely lelkesedésben tör ki. Jobbról a köedény és kéve mellett terdelő kibontott hajú szőke leány és a kezeit áldólag tartó fehér köpenyeges ősz férfi válik ki. Árpád jobb kezében kivont kardot tart, a melynek tokja baljában van. Öltözete: szárnyakkal diszitett nyakvédős sisak, pánczéling, kaczagány, bő ujju rövid zöld kabát és bokáig érő piros köntös. Az égbolt felhős. Jelzése alól középütt: HELBING FERENCZ 1903.

Aquarell, méretei 118.5: 90 c/m. -- Az 1902. április 30-án 27070 sz. alatt hirdetett pályázatra beérkezett mű. -- Átvétetett 1907. április 25-én.

1907

209

Helbing Ferenc

Szód
2

Gyulyás könyvkötés

458. l.

Ráti Ly
az ipar körve

III. k. 1912.

65. A LIBAÁRUS, szines szabálytalan alapzaton, alacsony fanedven ül a mezitábas libaárus, rövid nadrágban fekete kabátban, fején félrecsapott magas tetejü sárga kalap ölében az eladó libát tartja. Feléje hajolva áll egy nő alakja, bal kezében almát tart, jobbjával a liba után nyul, fején kis fejkötő, vállán átkötött kendő, szoknyája zöld szinü. Közöttük almával telt háti kosár. Az élénk mozdulat és a jellegzetes mintázás Kaendler kezére vall. M. = 16 cm. Meissen 1740. körül. *Illustr.* I. táb.

66. EGY PERZSA IMASZŐNYEG. M. 200. és 137 cm. szél.

67. EGY KULA SZŐNYEG.

68. EGY KULA SZŐNYEG.

69. EGY PERGAMOT SZŐNYEG.

70. ÓRA. Erdőt ábrázol csicsergő madarakkal. Francia. XIX. sz. közepe.

Helbing Ferenc

zród

Berzeviczy Albert:

Árpád alakja a mű-
veszetben. Csánki
Dezső: Árpád és az
Árpádok – Bp. 1907.
210. l.

~~Fraknói Vilmos~~ VII. 281.

Helbing Irene

Wód

M. Iparmuvesiet

1897-98. 354. l.

A Wodianer-féle
kőjutáble pály.

.....-i m. kir. posta- és távirda-pénztár

Nyugta

.....azaz: ..... Korona

mely összeget, mint évi ..... K lakpénzemből az 190.... évi

Helbing Ferenc

irod

Magyar Szarvasvéret

1906. 79. l.

Odsét poly

Helbing Ferenc

rod

Magyar Iparművészet

1914. 261, 262,
263. l. - 266. l.
267. l. - 274. l.
275. l.

MDK

Helbing Ferenc

Irásmüvészeti kiáll. Magy. Iparmüvészet, 1926, 128 l. 538

Helbing Ferenc
Orpheus, szines litogr.

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása. 1904.
márc. 26 l.

Pásztó /Bojár/ I2

ban irja, hogy a mono
mondjanak, meg kell e
I772-ben 3 rendtag é
~~rendház az alábbi fe~~
~~-5 lepedő, 5 nagypárn~~
~~2 pokróc, I3 bőrszék,~~
~~és II pár fekete nye~~
~~korsó, I réz kupa, 4 ó~~
~~28 asztalkendő, 4 nag~~
~~ges ón tál, 26 ón tár~~
~~tyatartó, és mérésre~~
~~van I fém és I kis ü~~
~~2 vas-bak. Ugyanitt~~
ri felszerelésből eg
amelyen gotikus betü
bevésve. ~~Ezt Bakabány~~
~~rizte még.~~ - I753-ba
I763-ban az apátság
faragott kövekből ha
roson kivül a malom
redntagot találunk i
megszenteli a rendhá
lefoglalt ingóságok
ben megtudjuk, hogy a
zelése idején / I778
és uj tető alá vontá

V medence

Helbing Ferenc
Hajóvontatók, vizf.

Magyar Studio avató kiállitás. 1920. 9 l.

Porompárleánya,

rés
ról
Az
fel
fec
fel
rai
fél
old
gaz
és

sé
zat
liz
az
li
szé

MDK

Helbing Ferenc

Érmisk. 1914-15. 54.1.

MDK

Helbing Feremc

Károlyi Mihály gr-féle plakátpályázatra...
Műcsarnok, 1899. 22.sz. 348 l.

MDK

Helbing Ferenc

Magyar Iparmüvészet 1912. 224.l.

MDK

Helbing Ferenc

az alábbi tervpályázat biráló bizottságának tagja volt /elnök/

Az Orsz. Magyar Iparm. Társ. tervpályázatának eredménye. Magyar Iparművészet 1939. 122.l.

MDK

Helbing Ferenc

Tél a Dunán

Halászbárkák a Dunán

Bpvizfpály 1941. Főv.Képtár. Házi példány

6 l.

MDK

Helbing Ferenc

R.Sz.I: Akvarellkiáll. a Főv. képtárban.
Uj Magyarság, 1941. aug. 3. 15 l.

MDK

Helbing Ferenc

A magyar plakátművészetnek lépést kell tartania a filmek szinvonalának emelkedésével. Magyar Film 1942. szept. 7. 2.l.

MDK

Helbing Ferenc

Nyár, naptári illusztráció. Vf.

Tavasz. Naptárillusztráció. Vf.

KMTárs. 1912. tav. kiáll. kat. 66.l.

Helping Persons

Myer, Neptune Illustrated. VT.

Tavern. Neptune Illustrated. VT.

. Pic. Tee. Mats. Mat. Bk.

Helbing Ferenc, grafikus

Művészet, III., 1904. 54.

Hazai krónika.

Helbing Ferenc

Magyar Iparművészet, 1951

4. sz. 164. o.
Különfélék / Plakátművészet Ma-
gyarországon. /

Helbing Ferenc

Magyar Iparművészet, 1901

3. sz. 119. o.
különféle.

Helbing Ferenc

Magyar Sparmüvészet, 1901

1/2. sz. 33.o.
különfélék.

Plakát

A Műcsarnok Téli Kiállításának pl.- ja

Helbing Ferenc

Magyar Iparművészet, 1901

Y. sz. 164. o.

különfélék / Plakátművészet Ma-

gyarországon. /

Helbing Ferenc grafikus

Magyar Művészet, 1926

138.0.

Művészeti élet. N.P.: Szásművészeti kiállítás.

H e l b i n g Ferenc festő

M Ű V É S Z E T
II. évf. 1903.
73.
"Müvásár"

Hellring Ferenc festőmüvész

Pásztortűz, 1922. VIII. évf. II. r.

608. l.

Kultur kiózilla

M.D.K.

Helbing Ferenc, iparnivész, tanár

tervei szerint készültek az üvegablakok a Weichinger Károly-terverte pálosrendi kolostorban, a Gellért hegy dunaparti lejtőjén.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1934. LV. évf.

máj. 30. sz. 4. old.

MDK

Helbing Ferenc

Ősz. Naptárillusztráció. Vf.

Tél. Naptárillusztráció. Vf.

KMTárs. 1912. tav. kiáll. kat. 66.l.

MDK

Helbing Ferenc

A TESz Érdemkeresztjét kapta

A Társadalmi Egyesületek Szövetségének kitüntetései a magyar iparművészeknek. Magyar Iparművészet 1934. 202.l.

Helbing Ferenc

1930/31 – 1933/34 között az iskola igazgatója és a grafikai szakosztály osztálytanára. (Valamennyi címe felsorolva.)

Az O.M.K. Iparművészeti Iskola évkönyve 1930–1934; 43. l.

Helbing Ferenc tanár

A grafikai szakosztály (nőcendéki) munkáiból.

Az O.M.K. Iparművészeti Iskola évkönyvei 1930–1934; 35–36. l.; 42 [illegible] és a 43. Között

Helbing Ferenc

Meghívatott az Orsz. Ösztöndíjtanács tagjává 1941. dec. 31-ig.

Az Orsz. M. Kir. Iparművészeti Iskola évkönyve 1934-36; 18. l.

Helbing Ferenc

1931 májusától az iskola vezetője, korábban az igazgató-tanácsot vezette.

Az Orsz. M. Kir. Iparművészeti Iskola cikönyve 1934-36; 10. l.

Helbing Ferenc tanár, igazgató

Grafikai szakosztályának anyaga két termet töltött meg az iskola jubileumi kiállításán.

A2 O.M. Kir. Iparművészeti Iskola évkönyve 1930–1934; Bpest 1934, 13. l.

Helbing Ferenc
festő

Kopasz Márta tanára volt a Főisko-
lán

Szelesi Zoltán: Kopasz Márta horizontése.
Műveszet, 1972 február - 47 oldal.

Helbing Ferenc

Az Iparmű vészeti Testület választmányi tagja volt a művész.

Gádor István: Pályám emlékéből.
Műveszet, 1975. november - 6 oldal.

HELBING FERENC, grafikus

A koronarendszer papirpénzeit Gara Arnold, Hegedüs László, Helbing Ferenc, dr. Rudolf Junck, R. Leffler, Koloman Mojer, Josef Pfeiffer, Rudolf Rössler, Ferdinand Schirnböck és Alois Hans Schramm tervezték. 17.old

RADÓCZY GYULA: Adatok a legújabkori magyar pénztörténethez 14.old

AZ ÉREM, XXVII.évf. 1971. 2.szám, Bp.

Helbing Ferenc

375. Tavasz, naptári illusztráció.
376. Bélyegtervezet Repr.
Magyar Iparmüvészet
1914. 471. l.
377. Illusztráció a „Keleti mesékhez.
378. Könyvdisz. Repr.
u. o. 472. l.
379. Illusztráció a „Keleti mesékhez.
380. Könyvdisz Repr.
u. o. 473. l.
381. Mezőkövesdi párnaárusok.
Ismes rajz.
382. Kaszálók, Körajz Repr.
u. o. 474. l.

„Századok" Budapest, I. ker., Bécsikapu-tér 4. sz.

A Műemlékek Országos Bizottsága nagytekintetű elnökségének

IX., Rákos-u. 10. **Budapest**

Helbing Ferencz

1898. Költők albuma. Korytabla
200 k I díj.

1899. Mercurbank kén plakat
200 k díj.

1899. a párn. Kalill. Katalogus
czímlap III. díj.

1899. ohybefeg Ferr. 300 k
II díj

1899. Goldberger féle czím-
ke pásarazon 200 k.
II díj

1901. mincsunk tavaszi kiall.
plakátja I díj.

1901. a m. mühely a raktár-
telep prospectusaucz czím-
lapja 200 k II díj.

M. Iparmüvet 1903. 46 l

Helbing Ferenc

Müvészet 1903. 141, 206, 352

- 1904. 268
- 1907. 70
- 1909. 88
- 1910. 180
- 1911. 141
- ~~1915. 286~~ Marsilan

Magyar Müvészet
1926. 538

Helbing Ferenc

A grafikáról (Helbing F. művei). Irta Margitay Ernő.
Magyar Iparművészet. VII. 10. szám.

(Művészet 1915. 286 l.)

ések :
5.
levél.
0.
stérem.
).
oklevél
).
yérem
l.
rem

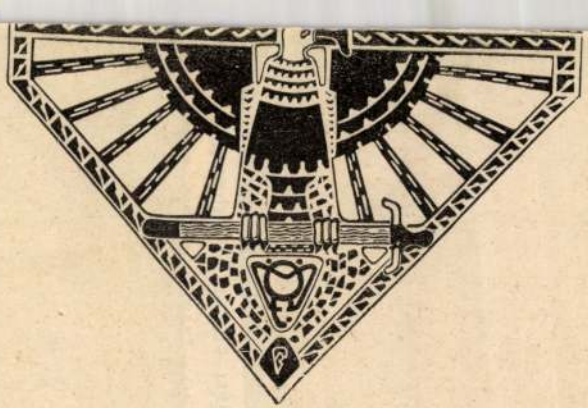

VÉDJEGY

ALAPITÁSI ÉV :
1875.

árjegyzékben felsorolt cikkek a jelzett árakon **bármely papirkereskedés szerezhetők.** Miután **mi magunk közvetlen eladással nem foglalkozunk,** közvetlenül beérkező rendeléseket valamely papirkereskedő utján fogjuk .

Kitünő tisztelettel
MOIRET F. ÖDÖN RT.

H e l b i n g Ferenc festő

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
36.
"KEVE pályázata"

MDK

Helbing Ferenc,

a grafikai szakosztályon a litografia tanára. Ez a szakosztály 1910 óta müködik.

Iparmüvészeti Iskola Értesitöje. 1911-12.
Jelentés az 1911-12-iki iskolai évröl. 9-12.l.

Helbing Ferenc

Tanári működésével olyan kitűnő eredményeket ért el, hogy az iskola grafikai munkáinak a lipcsei kiállításon történt bemutatása után, számtalan külföldi iskola kérte el szakoktatási rendszerének mintáját. Közismertek bankjegytervei és póstabélyegei. Műveivel, melyekkel állandóan szerepel a hazai és külföldi reprezentatív kiállításokon, számos díjat és kitüntetést nyer. A milánói kiállításon aranyéremmel és díszoklevéllel tüntették ki. Több grafikai munkáját a Szépművészeti múzeum vette meg. Tagja az Országos Képzőművészeti Tanácsnak, a Műemlékek Orsz. Bizottságának és az Egyházművészeti Tanácsnak.

Scuola Superiore d'Arte Industriale, Dal 1927 ne è il direttore. Con la sua attività d'insegnante ottenne risultati tali che, dopo che i lavori della sua scuola vennero esposti a Lipsia, ricevette innumerevoli offerte dall'estero perchè facesse conoscere il suo metodo. Sono noti specialmente i suoi progetti per banconote e francobolli. Ha ottenuto numerosi premi con le sue opere, che figurano a tutte le principali esposizioni nazionali ed estere. Molti suoi disegni sono stati acquistati dal Museo di Belle Arti di Budapest. All'Esposizione di Milano ha ottenuto la medaglia d'oro e la menzione d'onore. Fa parte del Consiglio Nazionale delle Belle Arti, del Comitato Nazionale per i Monumenti e del Consiglio per l'Arte Sacra.

Helbing Ferenc

Csókássy 89. C.

tuk ! Hisz állandóan hozzák a betegeket . . . A lélekrázó agóniák irtóztató tábora ez ! Összeszedem akaraterőmet és a betegeket vigasztalni próbálom, de elcsuklik a hangom, hisz ezek közül egy sem gyógyulhat meg...»

Aztán a visszavonulások nyomorúságai, fáradalmai, az ütközetek borzalmai . . . Számtalan egyszerű név fordul elő a könyvben : Fazekas Bálint, Csige József és még hosszú sora az egyszerű nevű hősöknek, — egyik ezüstéremmel, másik utolsó sóhajával szerepel, de egy sem marad a főherceg meleg szava nélkül, jut mindenkinek buzdítás, dicséret, vigasztalás. És ezek szavakkal is kifejezik hálájukat : Fenséges Atyám, ez a rendes címe náluk a főhercegnek . . .

Fölelevenülnek a vidám históriák : benyit a főherceg szobájába egy tréntiszt, ráordít a nyugodtan alvóra : «Na, da liegt wieder so ein Schwein in meinem Bett ! Marsch hinaus mit dir, du Schweinehund !» Természetesen jön a megrőkönyödött visszavonulás is a támadó részéről. Egy éjjeli menetben, orrabukik az ember a drótban megbotolva, erre már ő is megszólal : «Vigyázat, drót van az útban !»

Annál kevésbé mulatságos, bár a háború folyamán eléggé megszokott formula a «személyes felelősség» formulája : a hadtestparancsnok pl. személyesen felelős, hogy a telefondrótok ne szakadjanak el. Érdekesek

Helbing Ferenc tanár

"Iparmüvészeti és képzőmüvészeti grafika" cimmel Amon Vilmosné arról ir, hogy az Iparmüvészeti Társulat a mult évb en a grafikusmüvészeknek és a könyvkiadóknak egy meseillusztrációkat bemutató kiállitást rendezett.
Ezen a tárlaton tünt fel Helbing Ferencnek, az Iparmüvészeti Iskola tanárának "a magyar és kun-mondákhoz festett képsoroz ata, mely a csodaszarvas regéjétől a kereszténység győzelméig terjed. Helbing maga rajzolja kőre a képeket, melyek közül kettőt hoz a lap. Repr.-ók.

Élet, Bp. 1922. sz ept. 3. XIII. évf. 18. sz. 432, 433. lap.

Helbing Ferenc, grafikus

--

Az Orsz.M.Kir.Iparmüvészeti Iskola tanárai, tanársegédei/segédtanárok/,-Helbing Ferenc,-1910-1930.-Grafikai szakosztály vezetője. 52.old

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparmüv.Iskola/1880-1944/oktatásai endszere és forrásai 37.old

Müv.Tört.Ért. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

Helbing Ferenc

Grafikus / festő /

Magyar Iparművészet, 1897/98.

I. köt. 8. sz. 353 - 356. o.

Cz: A Wodianer - féle könyvtábla pályázatok eredménye.

Helbing Ferenc

Magyar Iparművészet, 1901

5. sz. 232-234. o. III. mell.
Lemelvények a Rózai-féle könyvtábla pályázat pályaműveiből. Mepr.)

MDK

Helbing Ferenc

I.dijat nyert a könyvtábla-pályázaton.
Repr. 354.-ik old.

Cikk: A Wodianer-féle könyvtábla-pályazatnak eredménye.

Magyar Iparművészet 1897/98. 353-56.l.

MDK

Helbing Ferenc: A magyar festőművészet albuma.
4 db. repr.

Magyar Iparművészet 1904. 136-137.o.

Helbing Ferenc MDK

Magyarország müemlékei c. mü bekötési táblájának pályázata. repr.

Magyar Iparmüvészet 1906. 85-86.o.

MDK

Helbing Ferenc

Templomi interieur, vf.

M. Akv. és Paszt.festők Egyes. 8. kiáll. N.Szal.

1921. ápr. 9 l.

MDK

Helbing Ferenc tanár

Plakát repr.-ok 147.old. Magy.Kir.Iparművészeti Iskola. Grafikai osztály. Tanár: Helbing Ferenc
Könyvillusztrációk, repr. a 146-ik old.
Magy.Kir.Iparművészeti Iskola.Grafikai osztály.
Tanár: Helbing Ferenc.

Magyar Iparművészet 1925. 146, 147.l.

MDK

Helbing Ferenc

150 koronás III. pályadij

A párisi kiáll. katalog. ... pályázat. Műcsarnok. 1899. 25.sz. 397 l.

Helbing Ferenc grafikus

M.O.K.

137 - 141 Bernulás; Circe; Női akt; Interieurablak, Halászbárkák

Ungarische Graphik. Bev. J. Conrad. Zürich 1924, 8-9

MDK

Helbing F.
Pipára gyujtó juhász, sz.kőnyomat

Szépm.Muz.
Nemzetközi modern metszetkiáll. Grafikai Oszt.
kiáll. 19o7. jun. 26 1.

Helbig Ferenc, grafikus

A magyar korona visszaérkezése alkalmából a filatélia annalesei emlékeztetnek arra, hogy 1928-ban, a *Szent István* emlékére rendezett ünnepségek idején háromcímletű sor jelent meg, amelynek ábrája körül *a történészek között parázs vita keletkezett.* A bélyegeken, amelyeket *Helbing Ferenc* grafikusművész rajzolt, az első magyar uralkodó koronás arcképe szerepelt.

– : A korona, bélyegen

16

Nemzetiszabadság Bn. 1978 jan. 19

Helbing Ferenc festő- és grafikusművész

a Tanácsköztársaság 60. évfordulója tiszteletére a Munkásmozgalmi Múzeum kiállítást rendezett a tanácskormány művészeti tevékenységének dokumentumaiból. Helbing Ferenc és Gara Arnold a bankjegykiadásban működött, a korabeli technikai-technológiai körülmények miatt- legszebb újdonságaival szolgál, mint a bélyegkiadás.

Tamádi Attila: A Tanácsköztársaság művészeti emlékei.

Népszava, 1949. márc. 23.

Helbing Ferenc

illusztrálta Szoudy György: Testvérike naplója c.
könyvét (Könyvbarátok Kis Könyvei, 1934)

Budapest 1982/11

Helbing Ferenc

223. Kép Orpheus 1904 k. Kőnyomat
351 x 519 mm MNG

224. Kép Álom 1902 Kőnyomat 440 x 350 mm
MNG

Szabadi Judit: A magyar szecesszió művészete. Corvina
Bp. 1979.

Helbing Ferenc

A Munkásmozgalmi Muzeum tanácsköztársasági kiállitásán mutatták be azokat a müveket, melyek 1919-ben a Tanácsköztársaság ideje alatt készültek.
Vadas József: "133 hétköznap" cimmel ir ennek a néhány hónapnak müvészetéről. Részletes beszámolójában megemliti azokat a müvészeket, akik akkor a bélyegeket, a papir és fémpénzeket, a plakátokat tervezték: Helbing Ferenc és Gara Arnold a papirpénzek, Ferenczy Béni és Beck Ö. Fülöp a fémpénzek tervezői voltak.
A Tanácsköztársaság müvészetére vonatkozó, fenti cimü részletes beszámolót lásd: Kozma Lajos nevénél.

Élet és Irodalom, Bpp 1979. márc. 17. XXIII.évf. 11.sz. 13. lap.

Helbing Ferenc

Műcsarnok — Kasiás Sót, Esle a Dunán, Kecskeszakáp, Vizio, Kasiálók, Kőrajzok

1909. graf. nemzetk. nak. 532, 534–537

1912. márc. nak. 13, 17, 21, 24, 27, 385–388.

l. külön

Artaria III. 114, X. 11

Helbing Ferenc festőművész

Prágában, az óvárosi „Radnice" termeiben megnyílt a magyar szecessziós művészet kiállítása, melyen művei szerepelnek.

Barsi Imre: Ősz a prágai tárlattermekben,

Új Szó, Bratislava, 1943. XI. 22.

HELBING FERENC, grafikus

A Forradalmi Kormány 1919-ben pénzjegyeket bocsátott ki. A Helbing által tervezett 100 és 1000 koronás bankjegyek más nem kerültek forgalomba, mivel a Magy. Tanács köztársaság 1919. jún. 31-én megszünt. 23.old. Fekete repr. 25.old.

KUPA MIHÁLY DR-AMBRUS BÉLA: A Magyar Postatakarékpénztár pénzjegyei 1919-ben 22.old.

AZ ÉREM, A m.R.M.É. társ. Éremtani Szakosztályának folyóirata. XXV. évi. 1969. 47-48. sz. Bp.

Helbing Ferenc

Varga Mátyás egyik tanára az Iparművészeti Iskolában Helbing Ferenc volt.

Bauer Jenő: Varga Mátyás.
Művészet, 1975.augusztus - 24.oldal

Helbing Ferenc

Az 1926-ban kibocsátott 5o pengőst tervezte Helbing Ferenc és Horváth Endre, Lesch Ferenc és Egri Zoltán rajzolta,-irja Vadas József: "Mivel fizetünk?" c. kritikájában a bankjegyek és a pénzérmék rajzolóiról és festőiről.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. febr. 8.
XIX. évf. 6. sz. 13. lap.

Stelling Ferenc
festő

Az Iparművészeti Főiskolán
Sterbenz Károly mestere Stelling
Ferenc volt.

D.F.: A mai napom...
Művészet, 1974. július – 20 lap

Kelking Ferenc

Orpheus (lithograph)

(repr.)

The New Hungarian Quarterly

1973. márc. (?)

Helbing Ferenc

Kevéské erőteljes grafikus társaínál, díszítő motívumai csupán egyszerű másolatok.

Szabadi Judit: L'apparition du modern style dans l'art graphique hongrois. Acta Historiae Artium, Budapest, 1973 3-4

300l

Helbing Ferenc

a modern magyar művészet egy jelentős alakja.

Zabaali Judit: L'opposition du modern style dans l'art graphique hongrois. Acta Historiae Artium, Budapest 1973 3-4

3001

Helbing Ferenc

Közölt művei:

1. p. „A keleti mese illusztrációja." 1914.
Reprodukció.

Szabadi Judit: L'apparition du modern style dans l'art graphique hongrois. Acta Historiae Artium, Budapest 1973 3-4

Helbing Ferenc

"Estve a Dunán" c. munkáját elismeréssel méltatja a kritika. „Művészi kőrajzai finomak és izlésesek". Ez vonatkozik fent nevezett müvére is.
Müvészet c. rovatban a "Nemzeti Szalon" c. ismertetés.

A HÉT, Bp. 1903. május 1o. XIV. évf. 19. sz. 314. lap.

Helbing Ferenc, grafikus

--

Az iskola igazgatójal927-36.-Sulyos az iskola helyzete megszüntek az esti tanfolyamok,a külföldi kirandulások A nyesanyagokra,gépekre,szerszamokra mulhatatlanul szükséges összegeket a növendékek teremtettesk elő,a könyvtárra évekig nincs pénz. 50.old.

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparmüv.Iskola/1880-1944/ oktatasi rendszere és forrasai 37.old

Müv.Tört.Ert. 1975. XXIC. 1.sz. Bp

Helbing Ferenc, grafikus

Az Orsz.M.Kir.Iparművészeti Iskola igazgatója volt 1927-től 1936-ig 52.old

egei Ottó: Az.Orsz.M.Kir.Iparmüv.Isk/1880-1944/ oktatási rendszere és forrásai 37.old

Müv.Tört.Írt. 1975. XXIV. 1.sz. Bp.

Hebling Ferenc

szerepelt pénzterveivel a Munkásmozgalmi Muzeumban a Tanácsköztársaság 60.évforduló j ára megrendezett tárlaton.

Magyar Hirlap 1979/52/5

Franka:Kiállitás a MM.ban

HELBING FERENC

A BUDAPESTI MŰHELY TEVÉKENYSÉGÉVEL KAPCSOLATBAN EMLÍTIK

Kiss Ákos: Művészi értékű budapesti üzletberendezések

Müemlékvédelem, 1976. 1.sz. 13-26. l.

HELBING FERENC, grafikus

A Forradalmi Kormány 1919-ben pénzje gyeket adott ki. A Helbing által tervezett 100 és 1000 koronás bankjegy gyek már nem kerültek forgalomba, mivel A Magy. Tanácsk köztársaság 1919. júl. 31.-én megszünt. 23.old. Kép 25.old.

KUPA MIHÁLY-DR. AMBRUS BÉLA: A Magyar Postatakarékpénztár pénzjegyei 1919-ben 22.old.

AZ ÉREM, A M.N.M.É. Társ. Éremtani Szakosztályának folyóirata. XXV. 1969. 47-48.ss. Bp.

HELBING FERENC, grafikus

A Forradalmi Kormány 1919. máj. 17-i rendeletére 5, 10, 20 koronás bankjegyeket bocsátottak ki. A Helbing által tervezett 1919. jú. júl. 15-i keltezésű 10 és 20 koronás pénzjegyek júl. 23-án kerültek forgalomba, 22. old. Fekete repr. 22. 23, 24. old.

KUPA MIHÁLY-DR. AMBRUS BÉLA: A Magyar Postatakarékpénztár pénzjegyei 1919-ben 22. old.

AZ ÉREM, A M. R. M. É. Társ. Éremtani Szakosztályának folyóirata. XXV. 1969. 47-48. sz. Bp.

Helbing Ferenc

Fekete- Fehér reprodukció:

" Illusztráció a keleti mesékhez".

Szabady Judit: "Secession " in Graphic Art.

The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1972.

45 sz.

192 l.

Helbing Ferenc

müvein felismerhető a szecesszió hatása.

Szabady Judit: The New Hungarian Quarterly, 1972. " Secession" in Graphic Art.

192 1.

Helbing Ferenc

Kajölt művei:

„Orpheus", litográfia

Szabadi Judit: The Iconography of Hungarian Art Nouveau. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1973. 49. sz.

1924

Helbing Ferenc

mithológiai tárgykörből szerez inspirációt; műve „Orpheus," A pollai arányok kibangolyozásával – nem éri el a vélt hatást.

Szabadi Judit: The Iconography of Hungarian Art Nouveau. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1973. 49. n.

1981

Helbing Ferenc

1930 decemberében a magyar iparművészet fejlesztése terén szerzett érdemeiért a magyar Királyi Kormányfőtanácsosi címet kapta.

Kz O.M. Kir. Iparművészeti Iskola évkönyve 1930–1934; Bpest 1934, 15. l.

Adbiky Ferenc

1931 májusával a vallás- és közoktatásügyi miniszter az iskola igazgatójává nevezte ki.

A.J.O.M.K. Iparművészeti Iskola évkönyve 1930–1934, 11. l.

HASZNOS TUDNIVALÓK.

Linometszés az iskolákban.

Az a sok kép, amit e füzetben közre adunk, megmagyarázza a linometszés legkülönfélébb alkalmazási módját. A többi közt linoleum nyomással diszithető a papiros és a szövet, úgy a vászon, mint a selyem szövet. De a míg a vászonra és papirosra jó a közönséges nyomdafesték, a selyemhez külön arra való festéket (Helios) használnak, ami jobban egyezik az anyag karakterével és a nyomást is állja.

Hogy magának a linoleum-lemeznek kimetszése milyen szerszámokkal megy végbe, azt elmondja Helbing tanár cikkében. Itt csak arra figyelmeztetek mindenkit, aki evvel a matériával foglalkozik, hogy ha tapétaszerüen ismétlődő, be nem határolt diszitést akarunk nyomni (mint aminők e füzet szines mellékletei közt vannak), jól válaszszuk ki azt a formát, a minek a geometriai ismétlésével előáll az ékitmény. A diszitmény jellegétől, apró vagy nagy motivumaitól függ aztán, hogy nagy darabot messünk-e ki, vagy kisebb darabot rakosgassunk-e egymás mellé. A kimetszésre áll az a szabály, hogy minél nagyobb a kimetszett terület, annál mélyebbre kell azt vájnunk, nehogy a sajtó alatt a papirt vagy vásznat érje a kivájt terület feneke. Kisebb vájt árkoknak természetesen nem kell ily mélyeknek lenniök.

Sajtó hiányában a papirosra vagy vászonra szabad kézzel nyomjuk rá a lemezeket azon mód, ahogy kékfestőink cselekszik a vászontarkázásánál. Ez esetben azonban a lemezt fel kell ragasztanunk egy 3—5 cm vastag deszkalapra. Sajtóval való nyomásnál szintén jó ez a deszkára való ragasztás, de el is maradhat esetleg.

Most pedig, ha van olvasóim között valamilyen tanintézetnek, középiskolának vagy leányiskolának tanára, hozzájuk szólnék, kérvén alázatosan kartársi figyelmüket. Az 1900. év óta általestünk nagyjából mindenféle reformon, kiküszöböltük a tanitásból a túltengő históriai ornamenst, korlátoztuk a gipszrajzolást, behoztuk a növényt, az elevent, gyorsan hervadót, úgy, mint a szárítottat és ismertettük a természetet akvarellben, csak úgy, mint rajzban.

Én részemről nem hiszem, hogy bármily olyan irány is tartós uralomra jusson, amelyik kiküszöböli az ornamenst, az iparművészetet az iskolából. Persze az önálló, a kigondolt, megtervezett ornamenst értem. A diszitmény-tervezés a művészi tevékenységnek első, mondhatnám legprimitívebb, de legtermészetesebb megnyilatkozása, amihez nem kell se osztálybizonyitvány, se professzor, csinálja a kulturátlan ember, aszszony egyaránt és gyönyörködött benne a prehisztorikus ember óta minden nemzedék. Erre a játszi, könnyed művészi foglalkozásra szüksége van az elmélettel nagyon megterhelt iskolás diáknak is. A kigondolás, a megrajzolás próbára teszi rajztudását, képzelő erejét. — A kivitel, a megtervezett diszitésnek, az anyagra való applikálása uj gyönyörüséget nyujt, de uj ügyességet kiván. Tapasztalásból tudom, hogy a kiviteli ügyesség néha az ügyetlen rajzolóban is megvan, viszont a lendületes, de hanyagul rajzoló tervezők csak alig képesek szépen nyomott munkát produkálni. A kivitelig, a munka elkészültéig a legkülönbözőbb lelki képességek és fogyatékosságok lesznek nyilvánvalókká. Pedig, hogy a megfigyelés, a megrajzolás képességén kivül a megcsinálás, anyagban való előállitás képességét is

Ujévi üdvözlő kártya. Linometszet.

Diszitő Művészek
1914. 3. f. 65. l

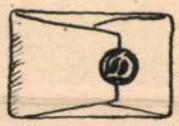

Monogrammok és levélzáró jegyek az iparművészeti iskolából. Szaktanár Helbing Ferenc.

megadja bizonyos fokig az iskola, ez szerintem fontos dolog a nevelésben, ha egész emberré akarjuk képezni a tanitványt. Egy nagy dolgot értetünk meg igy vele: a munka megbecsülését. Hisz egész képzőművészetünk szenved két évtized óta a technikai eldurvulás betegségében, és a kritika által félrevezetett közönség hajlandó ép ezt a művészieség kritériumának tekinteni.

Az egészséges visszahatásnak bizonyára nincs messze a kora. A német iskolák már évek óta felismerték ennek a kézügyességre nevelésnek a fontosságát és foglalkoznak szintén fametszéssel, linoleummal, bőrrel. Mi pedig még annyira sem tudtunk menni, hogy leányaink a kézimunka órákon egyebet is csináljanak másolásnál. — Művészi tudást terjesztő intézetek képeznek arra való erőket esztendőről esztendőre, csak arról van szó, hogy anyaghoz jussanak. Az eredmény felől kétségeim nincsenek.

Gróh István.

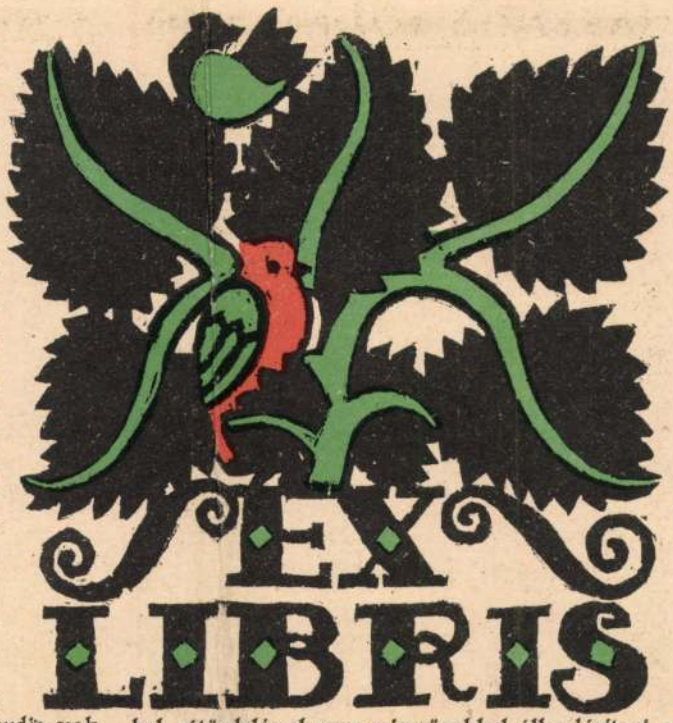

Linometszet,

Vasalással másolható mintáink

mindenfelé osztatlan tetszésben részesültek. Nagy szó az, ha ily egyszerű módon lehet pontos másolatot venni. Az tudja csak méltányolni, aki az olajos indigo-papirral vagy a kínos szurkálgatással volt kénytelen vesződni. Már munkamegtakaritásban is a Diszitő Művészet egyes számához adott két részletrajziv legalább két délutánt jelent; legalább 8 óra külömbség a vasalás és minden más másoló eljárás között. Némi gyakorlat és tapasztalat kell azonban ahhoz is, hogy a vasalással jó és gazdaságos eredményt tudjunk elérni. Sima szövetre, posztóra általán könnyebb másolni, mint a recésre és durvább szövedékre. A minták festékje kolofoniummal van készitve, amely a melegtől oldódik. Sok meleg sok anyagot izzaszt ki s e szerint túlságos erős vasalás után a további másolatok gyengébbek lesznek. Legjobb néhány olyan mintával, a melyeket úgysem kivánunk felhasználni, előgyakorlatokat végezni. Az első vasalásnál, ha elég meleg a vasaló, egyszeri átnyomás is elég, a másodiknál fokozni kell, az ötödiknél már több ideig vasalandó a minta. Nem árt a szövetet előre vasalással melegiteni. Kényes szövetre egyáltalán nem kell vasalni, hanem selyempapirra másoljuk a mintát s himzés után a selyempapirt foszlányokra tépve távolitjuk el a munkáról. Nagy minták levasalásánál ügyelni kell arra is, hogy a szövet, vagy a minta el ne tolódjék s kettőzött vonalat ne kapjunk. Legjobb súlyokkal, rátűzdeléssel vagy rajzszögekkel állandósitani a szövet és a minta helyzetét addigra, mig a vasalás tart.

Háziipar.

A háziipar gyakorlásához nem kell iparigazolvány. A megrendelés gyüjtése, a vele való házalás szabad. Törvény szerinti rendezésére rá férne ugyan egy kis szociális kenet, de általában hazánkban még mindig megvan a lehetősége annak, hogy a némi ízléssel és tudással vezetett háziipar és otthonmunka nemzeti erőforrássá fejlődjék. Ahol kiemelődik a háziipar etnografikus kuriózumként kezelt szükebb keretéből s megtartva nemzeti sajátosságát idomul a modern fogyasztás szükségleteihez, ott a siker nem maradhat el. Példa erre Ausztria. Ott a háziipari munkásnők évi keresete meghaladja a 700 millió koronát. A mi 20 millió magyarországi lakosunk közül 13,175,000 a mezőgazdasággal foglalkozó. Ebből kereső lélek 6 millió, de legalább 8 millió azoknak a száma, akik a téli hónapokban (esetleg 8 hónapon át) tudnának háziiparral foglalkozni. Szüken számitva (évi 50 koronájával) legalább is 400 milliót kellene ilyen úton keresniök a rendes foglalkozásuk mellett. És ezzel ellentétben mit látunk? Egy nem is régi statisztika szerint az országban összesen 537.250-en üzik a háziipart, ebből is 399.946 a textil-iparban talál alkalmazást.

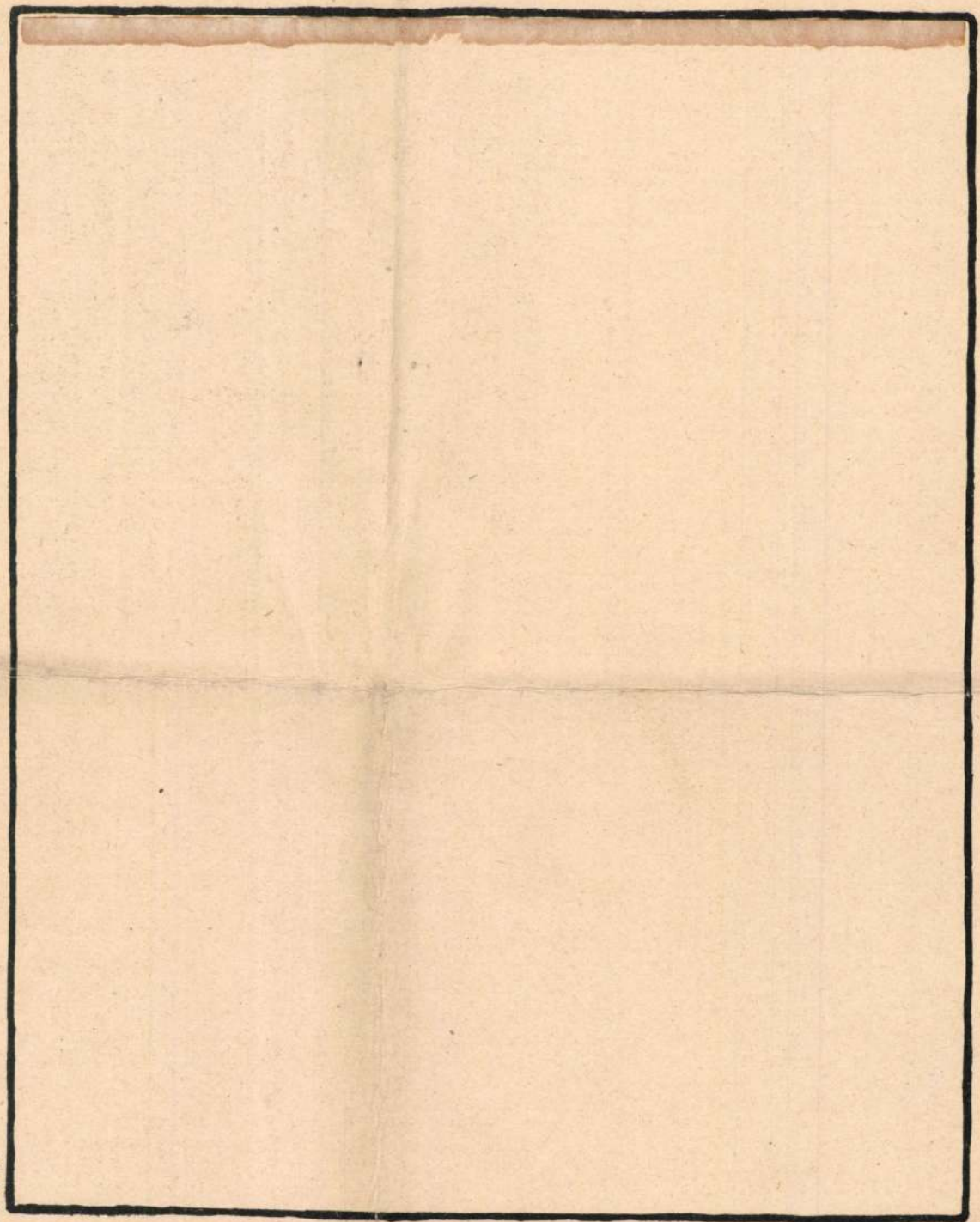

Az iparművészeti iskola keresztszemes mintáiból.

VÁSÁRI NAPTÁR JUNIUS 24—27-IG

JUNIUS 24. (Szombat): Orsz. állat- és kirakóvásárok: Barcs (Somogy m.), Kiskundorozsma (Csongrád m.), Zalaszentgrót (Zala m.), Igal (Somogy m.), Mozsgó (Somogy m.), Zákány (Somogy m.), Ipolyszalka (Hont m.). Orsz. kirakóvásár: Szarvas (Békés m.). Orsz. vásárok: Bánokszentgyörgy (Zala m.), Battonya (Csanád m.), Felsővadász (Abauj m.), Mohács (Baranya m.), Szekszárd (Tolna m.) és Baranyajenő (Somogy megye).

JUNIUS 25. (Vasárnap): Orsz. vásárok: Kisujszállás (Szolnok m.), Visegrád (Pest m.), Nagykörös (Pest m.), Battonya (Csanád m.), Kiskundorozsma (Csongrád m.), Mezőkomárom (Veszprém m.) és Sajószentpéter (Borsod megye).

JUNIUS 26. (Hétfő): Egyházaskozár (Gömör m.), Nagyharsány (Baranya m.), Szászvár (Baranya m.), Nagysalló (Bars m.), Szob (Nógrád m.), Mezőkövesd (Borsod m.), Sajószentpéter (Borsod m.), Battonya (Csanád m.), Kálóz (Fejér m.), Sárosd (Fejér m.), Tornaalja (Gömör m.), Tiszacsege (Hajdu m.), Hajdúböszörmény (Hajdu m.), Pásztó (Heves m.), Jászladány (Szolnok m.), Komárom (Komárom m.), Dunapataj (Pest m.), Vác (Pest m.), Csorna (Sopron m.), Mándok (Szabolcs m.), Ozord (Tolna m.), Szekszárd (Tolna m.), Körmend (Vas m.), Kiskomárom (Zala m.), Nova (Zala m.).

JUNIUS 27. (Kedd): Körösladány (Békés m.) állat és kirakó vásár, vészmentes helyről mindenféle jószág felhajtható.

Vásári hírek. Hortobágypusztán (Hajdu m.) ragadós száj- és körömfájás lépett fel. Szentesen (Csongrád m.) az állategészségügyi hatóság a piac zárlat alóli feloldását javasolta a minisztériumnak.

A hatóságok és községi elöljáróságok váratlanul fellépő ragályos állatmegbetegedések és egyéb okok miatt, az előre hirdetett és már kitüzött vásárok megtartását időközben felfüggeszthetik vagy más időszakra helyezhetik át. Közléseinkért felelősséget nem vállalunk.

Ujabb nagy áresések Csepelen

Szabadföldi uborka és hegyespaprika a piacon

Csütörtökön az alföldi tömeggyümölcs oly nagy mennyiségben került piacra, hogy a cseresznye 6—8, a meggy 12, az egres 8, az alma 16, a körte 12, a földieper 10, a ribizke 14 és a kajszinbarack 25 pengőig olcsóbbodott mázsánként. Az árak esését főképen az idézi elő, hogy a gyümölcs zömét nem lehet a hűtőházban elhelyezni, miután nem birja el a költségeket, másrészt a következő napra való eltevés az emelkedő felhozatal mellett nagy kockázatot jelent. A zöldfőzelékpiacon szintén olcsóbbodás volt.

Burgonyapiac. Uj burgonya: apró rózsa 5—6, közép 6—8, nagy 9—12, sárga: apró 4—5, közép 6—7, nagy 8—10 pengő. Mosatlan áru 50—100 fillérrel olcsóbb mázsánként. Téli burgonya: Gülbaba 6—7.50, Krüger 6.50—7 pengő.

Konyhakertészeti áruk. Uborka: szabadföldi 16—24, melegágyi 25—32 pengő. Cukorborsó 8—14, velőborsó 12—16 pengő. Zöldbab 12—18, vajbab 14—20, kivételesen 21—22 pengő. Főzőtök: apró 4—5, közép 5—6, nagy 7—8 pengő. Fejeskáposzta: vidéki 6—8, környékbeli 5—5.50, kelkáposzta 6—14 pengő. Hazai leveles karfiol 8—16, tisztított 18—32 pengő. Paradicsom 1.20—150 pengő kg-ként. Saláta 100 fej 1.50—4, retek 100 csomó 1.50—5, zöldhagyma 100 csomó 2—4, főzőhagyma 100 csomó 3—6, céklarépa 100 csomó 6—14, zeller 100 csomó 8—14, fokhagyma 8—14, zöldség 100 csomó 4—12, sárgarépa 100 csomó 3—10, karotta 100 csomó 2—8, kapor 100 csomó 6—10, fehér kalarábé 100 csomó 3—12, kék kalarábé 100 csomó 4—15, hegyes zöldpaprika 100 drb. 0.80—4, tölteni való 100 drb. 5—16 pengő. Makói vöröshagyma 16—20 pengő. Torma 16—60 pengő.

Gyümölcspiac. Rétesalma 15—40, tükörszalma 30—45, árpával élő körte 15—45, egres 8—36, ribizli 16—28, erdei szamóca 40—60, málna 35—55, földieper 10—55, fekete cseresznye 30—50, piros cseresznye 25—50, világos és lágy áru 6—25, sárga 10—25, hólyagos meggy 12—30, spanyolmeggy 35—60, őszibarack 45—75, kajszibarack 25—60, cukordinnye 120—180 fill. kg.

Baromfipiac. Élő tyuk 110—130, csirke rántani való 150—170, sütni való 150—160, idei ruca 120—145, idei lud 130—155, hizott pulyka 100—120 fill. kg-ként. Tisztított csirke rántani való 180—240, sütni való 170—220, tyuk 100—150, hizott lud 130—150, idei lud 130—150, hizott ruca 110—140, idei ruca 125—150, hizott pulyka 110—125 fill. kg-ként.

Tartott a budapesti sertéspiac

Javultak a husárak 2—8 fillérrel.

Csütörtökön kissé barátságosabbra fordult a ferencvárosi sertésfővásár irányzata. Az uradalmi zsirsertés gyengén tartott volt, ellenben az elsőrendü és a silány szedett 1—1 fillérrel javult. A nehéz öreg sertés pedig 2 fillérrel volt jobb a szerdai jegyzésnél. Az angol hussertések változatlanul tartott árak mellett keltek el. A huspiacon 2—8 fillérrel javultak az árak. Az összes kinálat 3284 darab. Angol volt az egész állományban 825 darab.

Árjegyzés: Ia uradalmi 340 kg. felül 102.5—105.5 fillér. IIa uradalmi 340 kg. alul 101—102 fillér. Szedett Ia 96—102, kivét. 103 fillér. Szedett IIa 90—94 fillér. Szedett silány 82—88 fillér. Öreg Ia 84—87 fillér. Öreg IIa 75—80 fillér. Angol tőkesertés 96—101.5 fillér. Angol sonkasertés Ia 93—100 fillér. Angol sonkasertés IIa 85—91 fillér. Husárak: szalonnás félsertés Ia 132—134 fillér, IIa 130—132 fillér. Félhus Ia 139—146 fillér, IIa 132—139 fillér. Kicsontozni való hus 120—128 fillér. Hátszalonna 28 kg. 147 fillér. Három darabos szalonna 134—136 fillér. Háj 130—138 fillér. Belföldi zsir Ia 140—144 fillér, IIa 134—136 fillér. Márkás exportzsir 150 fillér. Belsőrész 80—90 fillér. Tepertő Ia 140—150 fillér. Bél és gyomor 70—80 fillér.

Termény- és árupiac

A csütörtöki gabonatőzsde irányzata gyengén tartott.

A határidőspiacon a juliusi tengeri 2 az augusztusi tengeri 4 fillérrel drágult.

A készárupiacon buzában a forgalom csekély.

Ujrozs juliusi szállitásra pestvidéki 13.60, nyirségi pedig 13.70 pengőért van Budapest paritásban.

A készárupiacon: buza, rozs, takarmányárpa változatlan, zab 5 fillérrel olcsóbb, tengeri változatlan.

A határidőspiac mai árkerete: tengeri juliusra 16.60—16.68 (zárlat 16.68—16.70), tengeri augusztusra 16.84—16.94 (16.95—16.98), tengeri szeptemberre 17.12 (—.—) pengő.

Leszámoló árfolyamok: juniusi rozs 13.00, juliusi tengeri 16.60, augusztusi tengeri 16.90, szeptemberi tengeri 17.10 pengő.

A terménypiac árjegyzései

Tényleges üzletkötések. Tengeri: 150 mm. 16.75 Bp. par. Hatvanon át, 150 mm. 16.50 Bp. par. Szolnokon át, 150 mm. 16.50 Bp. par. Szolnokon át. **Repce:** 2500 mm. 25.— Rákospalota julius 10., 150 mm. 25.— Rákospalota julius 10—15.

Magvak és hüvelyesek. Fehér köles 22—25, vörös 22—24, egyéb 20—21 Bp. par., tökmag nagyszemü 27—28, kisszemü 24—25, dohos olaj 22—22.50 kék mák 120—125, muharmag 22—23, csillagfürt fehér lapos 12.75—13.25, szaritott répaszelet 9.50—10.50 feladóállomásról.

A budapesti lisztárjegyzőbizottság árjegyzései 1939 junius hó 16. Az 1938. évi gabonából készült őrlemények. **Buzaliszt:** Dara 36.75—38, 0gg 35.75—37, 0g 35.75—37, 0f 35.75—37, 2gg 35—35.75, 2g 35—35.75, 2f 35—35.75, 4-es 32.75—34, 5-ös 30.50—32, 6-os 26—29, 7-es 19—21. **Rozsliszt:** 0-ás 27.25—29, 0/I. 24.50—26, I. 18.75—20.50, II. 17.25—18.50. Az árak aranypengőben 100 kg-ként a szokásos malmi feltételekkel P-től P-ig helyt Budapest, legalább 60 zsákra értendők. **Erőtakarmány.** Árpakorpa 14.60, gabonamoslék 15, buzakonkoly 12.50, cirokmag 12.50, konkolydara 13, lenmagpogácsa 16.50, kókuszpogácsa 14.50 napraforgópogácsa 15.40, repcepogácsa 12.50, tökmagpogácsa 17, malátacsira 10, melasz 10.50, rozskonkoly 12, halliszt 45, borsókorpa 12.50, borsótak. liszt 14.50, darált köleshéj 5.50, malombükköny 14.50. Az árak budapesti paritásban értendők.

Paprikapiac. Csipősségmentes csemege 4.10, csipősségmentes édesnemes 3.70, csemege 3.90, édes nemes 3.50, félédes 2.80, rózsa elsőrendü 2.10, másodrendü 1.10, harmadrendü 1.10. Az árak Szegeden és Kalocsán raktárból értendők.

Gabonaforgalom jun. 19-től jun. 20-ig Budapestre vasuton és hajón. Buza érk. 2756 elszáll. 60, rozs elszáll. 764, tengeri érk. 5304, elszáll. 5000.

Az árupiac árjegyzései

Budapesti husvásár. Készlet: 80 nagymarha (eladás 55), 2 növendékmarha (2), 521 borju (341), 28 birka (18) drb. A forgalom lanyha volt. Árak: ökör- és tehénhus IIa egészben 96—116, hátulja 108—120, eleje 90—102, kicsontozni való 60—80, növendékmarha Ia egészben 70, borju élött börben Ia 150—156, IIa 130—148, borju eleje 116—120, lebőrözött eleje 100—110, lebőrözött hátulja Ia 180—188, IIa 150—178, juh Ia 90—100, IIa 80—88, zsiger 60—70, faggyu 40—70, csont 30—40, marhafej ½ drb. 90—100, orr és köröm 50, láb 4 drb. 100—200, pacal egészben 100, marhahél 300—350, borjufodor egészben 40—45, juhbél 60—70, marhavér (1 tál) 30 fillér.

Budapesti lóvásár. Felhajtás 477, eladás 231, eladatlan 246 drb. Fővárosi vágóra 23, vidéki vágóra 18 drb-ot vásároltak. A forgalom lanyha volt. Árak: nehéz igás kocsiló nyugati faj 390—850, könnyü 310—600, alárendelt minőségü ló 45—290, vágóló 30—400, szamár 25—145, csikó 100—225 pengő drb-ként.

Budapesti vágómarhavásár. Felhajtás 503, eladatlan 13 drb. A forgalom vontatott volt. Jun. 16—22-ig közvetlenül a vágóhidra érkezett 104 drb. szarvasmarha 46—71 filléres kg-kénti becslési áron. Árak: bika tarka Ia 56—60, IIa 48—55, IIIa 42—47, ökör magyar Ia 56—60, IIa 47, IIIa 35—44, tarka Ia 72—76, IIa 50—69, IIIa 37—49, tehén magyar Ia 62—65, IIa 56—58, tarka Ia 60—68, kivételesen 70, IIa 44—59, IIIa 35—43, bivaly magyar 25, növendékmarha 37—64, kicsontozni való 23—34 fillér élősulyban kg-ként.

Külföldi tőzsdék

Ujvidéki terménytőzsdezárlat. Buza bácskai 147—149, bánsági 146—151, tengeri bácskai 119—120.

Newyorki gyapottőzsdezárlat. Északamerikai fully middling loko 9.90 (9.87), jul. 9.35 (9.32), aug. 8.74 (8.61), szept. 8.79 (8.99), okt. 8.68—8.70 (8.57) nov. 8.55 (8.43), dec. 8.43—8.44 (8.30), jan. 8.30 (8.18), febr. 8.26 (8.15), márc. 8.22 (8.18), ápr. 8.18 (8.11), máj. 8.14 (8.05—8.06) cent per libra.

Chicagói sertés- és zsirpiac. Az irányzat lanyhuló. Jul. 6.12½, szept. 6.27, okt. 6.32, dec. 6.40, élő sertés —.— cent per libra.

Londoni fémtőzsdezárlat. Réz, ón tartott, ólom és horgany alig tartott. Vörösréz standard 42 1/16—42⅛, 3 hónapra 42 5/16—42⅜, lesz. árf. 42⅛, elektrolyt 47½—48½, best. sel. 47¼—48½, ón standard 229—229¼, 3 hónapra 224¾—225, lesz. árf. 229, straits 238¼, ólom külföldi prompt 14⅝—14 11/16, 3 hónapra 14¾—14 13/16, lesz. árf. 14⅝, horgany prompt 13⅝—13⅞, 3 hónapra 14—14 1/16, lesz. árf. 13⅞.

Délamerikai terménytőzsdék zárlata. Buenos Ayres: buza jul. 7.01, aug. 7.03, szept. 7.06 tengeri jul. 6.36, aug. 6.38, szept. 6.41, zab jul. 4.40, lenmag jul. 15.08, aug. 15.22, szept. 15.32 peso. Az irányzat tartott. — Rosario: buza jul. aug. 6.90, tengeri jul., aug. 6.25, lenmag jul. 14.95, aug. 15.10 peso.

Chicagói terménytőzsdezárlat. (Zárjelben előző zárlat.) Buza jul. 68¾—68⅝ (69¾), szept. 69⅝—69½ (70⅝—70½), dec. 70⅞—70¾ (71¾—71⅝), tengeri jul. 47¾ (59⅛), szept. 49⅝ (50½), dec. 50 (51), zab jul. 30¾ (31¼), szept. 29⅞ (30⅜), dec. 30¾ (31⅝), rozs jul. 44¼ (45⅞), szept. 46⅛—46 (47¾), dec. 47⅝ (49⅝) cent per bushel.

Az ellenforradalom hősi halottainak emlékünnepe

Mint az *1919 Juniusi Bajtársak Szövetsége* közli, vasárnap az ellenforradalom hősi halottainak emlékére tartandó huszéves jubiláris emlékünnepély ünnepi sorrendje a következő:

Reggel 8 órakor a Józsefközpont falában elhelyezett emléktáblának ünnepélyes keretek között való megkoszoruzása.

Ünnepi beszédet tart: dr. Hindy Zoltán.

Ugyanez időpontban a Vértanuk terén a vértanuk oszlopának ünnepélyes megkoszoruzása. Ünnepi beszédet tart: dr. Szabóky Jenő.

10 órakor ellenforradalmi ünnepély a Ludovika Akadémia kertjében. Ünnepi szónok: Zadravecz István nyug. tábori püspök.

A Juniusi Bajtársak és a Ludovika Akadémia volt tagjai nevében beszédet mond vitéz Zákányi Győző tábornok, a Juniusi Bajtársak Országos Szövetségének ügyvezető elnöke.

Utána a honvéd zenekar a Szózatot játsza. A Szózat elhangzása után a kormányzó ur koszoruját elhelyezik a Ludovika Akadémia vértanuinak emlékoszlopa előtt.

Ezután a csapatok díszmenete.

Az ünnepély után ½12-kor a Juniusi Bajtársak nevében a Romanelli-emléktábla előtt Dormándy tábornok üdvözli Romanelli ezredest. Majd megkoszoruzzák a vértanuk emlékoszlopát. Ezután báró Perényi Zsigmond a Juniusi Bajtársak Országos Szövetségének elnöke felavatja a Juniusi Bajtársak városnyosait.

Déli egy órakor a Pannonia-szálló nagytermében a Juniusi Bajtársak Országos Szövetsége ünnepi közös ebédet rendez, amelyen a Perényi-serlegbeszédet vitéz Vértesy Károly, a Juniusi Bajtársak Országos igazgatója tartja.

A budapesti református egyházmegye tavaszi közgyülése

A budapesti református egyházmegye csütörtökön rendezte tavaszi közgyülését az óbudai templomban.

Dr. *Tasnádi Nagy András* gondnok-elnök megnyitóbeszédében felolvasta Óbuda eddigi református lelkészeinek magyar hangzásu névsorát, azután megállapitotta, hogy valamikor a pesti oldal reformátusai is az óbudai eklézsiához tartoztak.

— Legutóbbi közgyülésünk óta — folytatta — a magyar igazság továbbment a maga utján és amikor erről hálás szivvel emlékezünk meg, hittel nézünk a jövőbe, mert meggyőződésünk, hogy ez az igazság be fog teljesedni!

Bejelentette, hogy mintegy másfélmillió pengőre van szükség, hogy a Lónyay-utcai gimnázium uj otthonához eljuthasson. A budapesti bankok legközelebb együtt fogják rendelkezésre bocsátani a szükséges hitelösszeget.

Dr. *Csilléry András* főgondnok köszöntötte ezután a gyülést a vendéglátó óbudai egyházközség nevében, majd *Szabó Imre* esperes-elnök, kormányfőtanácsos olvasta fel hivatalos jelentését: — Kihoztuk Óbudára — ugymond többi között — az egyházmegyei gyülést, hogy mégegyszer lássa ezeket a falakat, százötven évvel előbb itt élt eleink oltárait. Mert *nemsokára eltünik ez a városkép, ez a templom, a környező épületek mind csákány alá kerülnek, grandiózus városrendezés indul meg az Árpád-hid épitésével...*

Az egyházmegyei gyülés ezután kormányzati ügyeit tárgyalta le.

Mr. Smith, a kitartás világrekordere

Egy kaliforniai farmer harminckét év munkájával egymagában vájt ki egy hatszáz méteres alagutat

Los Angeles, jun. 22. A Kern-County városába vezető sima betonmüuton éles csikorgással fékezett le a környék egyik nagy gyümölcstelepének teherautója. A kék munkaruhás kocsivezető felbökte mutatóujjával izzadt homlokáról olajfoltos sapkáját, kihajolt és leszólt jobbra, az út mentére:

— Hé, kölykök . . . Mit sivalkodtok itt?

A domboldal aljáu, amely szelid hajlással keretezi a városka határát, 8—10 gyerkőc ugrándozott, éktelenül kiáltozva:

— Elkészült az alagut! . . . Megvan Smith bácsi alagutja!

A soffőr leszállt, átugrott az utmenti árkon s odament a gyerekekhez. Ekkor látta, amit az előbb, meszszebbről, az éles napfényben nem vehetett észre: a meszes domboldalban *hatalmas üreg nyilott*, kis tulzással *szabályos alagut szájának* lehetett nevezni. Az üreg előtt egy atlétatermetü, inaskaru, porlepte aggastyán ült egy nagy kövön és cigarettát sodort magának.

— Mit csinál itt? — kérdezte a soffőr, hozzálépve.

— Láthatja, rá akarok gyujtani. Megérdemlem.

És felemelve napbarnitott, ráncokkal rovátkolt arcát a munkaruhás fiatalember felé, mosolyogva mondta:

— *Elkészültem az alagutammal.*

*

Ez a kis jelenet a napokban játszódott le. Azóta hasábokat ir össze előzményeiről az amerikai sajtó. Tényleg, nem mindennapos esettel állunk szemben. Azt az idős embert, aki ott ült az óriási üreg bejárata előtt és cigarettát sodort magának, *William H. Smith*nek hivják. Farmer. Kern-Countytól pár kilométernyire van kis tanyája és ültetvénye, amelyen egyedül él és egyedül dolgozik. Világéletében emberkerülő volt, nem nősült, nem türt meg maga mellett semilyen alkalmazottat. Soha sem unatkozott. Percnyi ideje sem volt erre.

Mr. Smith tanyája ugyanis nincs messze a városkától, de a közbeeső dombhát jó órával meghosszabbitotta ezt a távolságot. Ez kellemetlen volt a magányos embernek, aki terményeit naponta kora reggel a városba vitte, ahonnét délután tért vissza. Harminchat éves korában elhatározta tehát, hogy *alagutat vág a domb alatt*, még pedig bárki segitsége nélkül. Azonnal neki is látott a roppant feladatnak. *Bár a legcsekélyebb szakértelemmel sem rendelkezett az alagutfúrásban*, hihetetlen szivóssággal dolgozott, saját káron tanulva haladt lépésről-lépésre. *Hatszáz méter vastag föld- és kőtömeg* átfurásáról volt szó; képzelhető, mennyi akadályt kellett legyőznie az *„alagutépitőnek!“* ... Azt remélte, hogy három év alatt megvalósithatja tervét, de bizony az évek multak és az alagutnak még a *harmadánál* sem tartott.

A környéken közben hire járt, mit vett a fejébe Mr. Smith. Vasár- és ünnepnaponkint kirándulók, érdeklődők jöttek ki hozzá, alig tudta őket elzavarni. Az iskolásgyerekek őt pécézték ki a környék bolondjául. De nem tágitott. Amibe belekezdett, azt be is akarta fejezni. És most, *hatvannyolc éves korában, harminckét évi robotolás után*, miközben számtalanszor kockáztatta az életét, célhoz ért. Csákányvágásai alatt leomlott az országut felőli, utolsó réteg is — kitámolyoghatott a napfényre.

*

Az Egyesült Államokban *William H. Smith* történetében az amerikai szivósság, önfejüség és akaraterő legszebb példáját látják. Mert ha gyakorlati szempontból nincs is sok haszna élete művéből, hiszen egy emberöltőn át verejtékezett azért, hogy egy órával megröviditse a városba vezető utját, azért ugy ünneplik, mintha *olimpiai bajnokságot* szerzett volna.

Egy biztos: ő állitotta fel a *kitartás* világrekordját.

UJ KÖNYVEK.

— **Vértes József: A Nagy Palatinus.** Vértes József, aki már 50 évnél régebben ir regényeket és történelmi müveket, és akitől régebben a *Pesti Hirlap* is sok cikket közölt, ismét megszólalt, ezuttal történelmi regényt irt herceg Esterházy Pál nádorról, akinek élete folyása valóban regényes volt. Hadvezér és államférfi, részt vett sok csatában a török ellen, de részt vett a kuruc világ politikai életében is, hiszen az ő idején volt a soproni országgyülés, az ő idején hozták meg az örökösödési törvényt is. Az iró ugy festi őt, mint a király hüséges fiát, akinek az az első feladata, hogy kiverjük a törököt. Ha csak lehetséges volt, a magyar érdekeket erősen képviselte Bécsben. Két felesége volt és 25 gyermeke. Második feleségével, Thököly Évával Árvavár ostrománál ismerkedett meg. Szerette őt, de kuruc-labanc házasság lévén, az ellentét feldulta boldogságukat, mig végre a kuruc asszony mérget adott be urának. Nem halt bele, de a nádor azóta visszavonult a politikai élettől. A regény keretében megismerjük a 17. század utolsó tizedeinek történetét, eleven képekben és szindus leirásokban. A szép könyvet sok egykoru kép és arckép ékesiti.

— **Boldog Özséb élete.** A magyarországi Pálos-szerzetesrend alapitóját tiszteli Boldog Özséb (Eusebius) egykori esztergomi kanonokban, IV. Béla korának szentéletü magyar egyházi férfiában. Régi vágya a rendnek, hogy elérje égi patrónusának és lelki példaképének szentté-avatását. A gondolat megvalósitására országos mozgalmat inditottak a katolikus magyarság körében. Ennek a mozgalomnak szép hajtása a Pálos-rendház kiadásában most megjelent, „Szent Özséb élete“ cimü füzet. A tudós és ájtatos szerző, *P. Gyéressy Ágoston*, mélyreható történeti kutatások alapján, formásan, érdekesen dolgozta fel a nemes tárgyat és bőségesen ismerteti a szenttéavatási per anyagát. A könyvecske elolvasása után mindenki osztani fogja a pálosok hő óhaját, hogy Boldog Özsébet minél előbb dicső szentjei közé sorozza a római katolikus egyház.

HIREK

Személyi hirek

— Imrédy Bélának átnyujtották Budafok diszpolgári oklevelét. Budafok város képviselőtestülete szerdán diszközgyülést tartott, amelyen átnyujtották a város diszpolgári oklevelét vitéz *Imrédy Béla* ny. miniszterelnöknek. Az ipartestület székházában este 200 teritékes vacsora volt.

Egyházi hirek

— Tábori mise a Báthory-barlangnál. Vasárnap délelőtt 10 órakor tábori mise lesz a hárshegyi Báthory-barlang előtt az első bibliafordító magyar pálos szerzetes: Boldog Báthory László tiszteletére. A szentmisét *P. Gyéressy Ágoston* mutatja be és ő mondja a szentbeszédet is.

— A protestáns egyházak hirei. A magyar protestánsok közös egyháztársadalmi intézménye, az Országos Bethlen Gábor-Szövetség, *Törs Tibor* országgyülési képviselő, ügyvivő társelnök vezetésével rendkivüli választmányi ülést tartott. *Bánóczy Béla* fővárosi műszaki tanácsos, főtitkár és *Dálnoki Kováts Gyula* ny. kereskedelemügyi államtitkár, társelnök előterjesztésében kimondották, hogy az ősz folyamán Budapesten nagyszabásu országos seregszemlét rendeznek, az anyaország és visszatért területrészek valamennyi protestáns társadalmi, tanügyi, ifjusági, irodalmi, müvészeti, sajtóügyi és egyéb szervezetének bevonásával. — *Kendeh K. György* budapest-deáktéri evangélikus segédlelkészt Nyáregyháza gyülekezete egyhangulag paróchus-lelkészévé választotta. Ugyancsak egyhangu meghivással lett lelkipásztora az ekecsi reformátusoknak *Tömösközy Iván*. — A nálunk is jól ismert skót evangelizáló, *Stewart J.* hétfőn kezdte meg Budapesten legujabb igemagyarázó estéit a Pozsonyi-uti református gyülekezeti teremben. Vasárnapig pedig a Vilma királynő-uti református templomban tart előadást, minden este hét órai kezdettel. Bélépődij nincs. — A *pápai* református főiskola folyó év szeptember 1-én, a gimnázium ötödik osztályával párhuzamosan kereskedelmi középiskoláját megnyitja. Jelentkezni kivánó tanulók okmányaikat személyesen, vagy postán legkésőbb julius 1-ig juttassák el a pápai református gimnázium igazgatóságához. — *„Lelkészi csendesnapok"*-at tartottak dr. *Ravasz László* püspök vezetésével, a Dunamelléki Egyházkerület Missziói Bizottságának rendezésében *Leányfalun*, ahol az egyházkerület Filadelfia Diakonissza Intézetének üdülőjében folytatták zártkörü tanácskozásaikat a gyülekezeti lelkipásztorok, vallásoktató és intézeti lelkészek, segédlelkészek, lelkésztanárok és teológia-akadémiai tanárok. — A *Magyar Protestáns Irodalmi Társaság* Sárospatakon julius elsején szándékozott megrendezni az első protestáns nyári egyetemet. A társaság elnöksége most annak közlését kéri, hogy többféle elhárithatatlan okból e nyári egyetemet későbbi időpontra kénytelen elhalasztani.

Fővárosi hirek

— A Dunahidépitési Bizottságba kiküldött tagok. *Szendy Károly* polgármester a Duna-hidépitési bizottságba a főváros részéről *Fridrich Istvánt*, *Petrovácz Gyulát* és *K. Császár Ferencet* küldötte ki mint a törvényhatóság képviselőit, a bizottság tagja *Szendy Károly* polgármester, dr. *Morvay Endre* alpolgármester, dr. *Feigler Károly* tisztifőügyész, *Király Kálmán*, báró *Babarczy István*, *Beliczay Imre* tanácsnokok és *Medgyessy Iván* műszaki főtanácsos.

— Emelkedtek az adóbevételek. Most készült el az összehasonlító kimutatás, amely közli az államot, a hatóságokat és a fővárost illető adóbevételt május hónapban, továbbá az év elejétől a mult hónap végéig. A kimutatásból kiderül, hogy *az államot illető adókból* a főváros pénztáraiba a mult hónapban összesen 16,903.078 pengő folyt be, a mult esztendő hasonló időszakában 15,513.779 pengő, az idei bevétel tehát 1,389.299 pengővel emelkedett. Ez év január 1-től május végéig az államot illető adók bevételének összege 57, 470.121 pengő volt, az elmult év hasonló időszakában 51,084.519 pengő, ezek szerint az *idén 6,385.602 pengővel több volt az állam adóbevétele. A különböző más hatóságokat illető adók és díjak* bevétele a mult hónapban 424.232 pengő volt, tavaly májusban 317.539 pengő. A *főváros adó- és illetékbevétele* ez év májusában 9,219.351 pengő volt, 1938. májusában 8,249.934 pengő. Az idén *a főváros adóbevétele 4,960.766 pengővel emelkedett.*

Különfélék

— Lord Rothermere ujabb négy értékes képet küldött kiállitásra a Szépmüvészeti Muzeumnak. Lord Rothermere tavaly nagyértékü képgyüjteményt küldött a budapesti Szépmüvészeti Muzeumnak kiállitásra. Most értesitette *Hordóssy Ivánt*, a *Daily Mail* budapesti szerkesztőjét, hogy ezt a gyüjteményt ujabb négy értékes képpel egésziti ki. A képek közül kettő *Lucas L. Cranach*-nak, egy *Corneille de Lyon*-nak, egy pedig *Filippon Mazzola*-nak alkotása. A képek valószinüleg a jövő héten érkeznek Budapestre, amikor *Csánky Dénes*, a muzeum főigazgatója gondoskodik megfelelő elhelyezésükről és bemutatásukról. Egy másik nagylelkü gesztusa *Lord Rothermere*-nek az, hogy a nála tisztelgő magyar cserkészeknek megigérte, hogy *a nyár folyamán tizenkét cserkészt meghiv saját vendégeként az angliai táborozásra.* Sárospataki látogatása alkalmával az ottani angol kollégium diákjainak egy csoportját is meghivta Angliába. A sárospataki diákok julius 3-án, a cserkészek julius 6-án indulnak Angliába, többhetes táborozásra. Ugyancsak a lord környezetéből érkezett az a hir, hogy *Michel Harmsworth*, a lord unokaöccse, aki elkisérte a magyar honvédcsapatokat kassai bevonulásukra, felkérte bárcziházi *Bárczy Istvánt* titkos tanácsost, a miniszterelnökség államtitkárát, vállalja ujszülött fiának keresztapaságát. Bárcziházi Bárczy István örömmel tett eleget a kérésnek, igy ujabb kapcsolat létesült a lord családja és magyarországi barátai között.

— Ribbentrop német birodalmi külügyminiszter üdvözlő távirata Darányi Kálmánhoz, a Magyar-Német Társaság elnökéhez. A Magyar-Német Társaság diszközgyülése alkalmából *Ribbentrop* német birodalmi külügyminiszter a következő táviratot intézte *Darányi Kálmánhoz*, a képviselőház elnökéhez a Magyar-Német Társaság elnökéhez: „A Magyar-Német Társaság ünnepi közgyüléséről küldött üdvözletekért Nagyméltóságodnak és a közgyülés valamennyi résztvevőjének legszivélyesebb köszönetet mondok, egyuttal legjobb kivánságaimat küldöm a Társaságnak további eredményes munkásságához a német-magyar kapcsolatok szolgálatában. Von *Ribbentrop Joachim* birodalmi külügyminiszter."

— A Páris—Strassburg—München—Budapest — Bukarest repülővonalon junius 21-től kezdve a gépek Aradon nem szállnak le. Tehát Budapestről leszállás nélkül repülnek Bukarestig.

„Meg kell menteni az igazi magyar népművészetet!"

Séta székely délutáni- és estélyiruhák, kalotaszegi „irásosok" buzsáki „rátétek" és torockói strandtáskák között

Csütörtökön délután nagy ünnepe volt a III. kerületi *Lajos-utcai nőipariskolának:* az intézet *negyvenötéves fennállására* a vezetőség *zártkörü bemutatót rendezett* a növendékek munkáiból.

A sajtó képviselőit *Gaár Vilmos* igazgató vezette végig a tágas, világos termeken. Példás rend mindenütt. Sürgő-forgó tanárnők, kipirult arcu, magyarruhás lánykák segélyével — *minden növendék magyar ruhát köteles viselni!* — végezték az utolsó simitásokat a kiállitott darabokon. Először a *fehérnemü-osztályon* mentünk végig. Izléses teritőkkel boritott asztalokról *hófehér, himzett párnahuzatok, paplanok, szines kötények* mosolyognak ránk.

— Ipariskolánknak *négy évfolyama van* — magyarázta szives vezetőnk. — Az első évben a *fehérnemü varrással* és *szabással* ismerkednek meg növendékeink. A második és harmadik év a *felsőruhavarrás* titkaiba vezeti be őket, a negyedik pedig a *mű-aranyhimzésben* és az *„azsurozásban"* ad nekik tökéletes szakképzést.

— Hány lányka tanul itt összesen?

— Vagy *kilencven*. A negyedik év végén van a nagy vizsga... *Mintadarabokat* kell készitenlök mindenből, a „vizsgaruha" kitervezésére és szabására, varrására *négy hét* áll a rendelkezésükre. Aztán jön az *elméleti vizsga* a minisztériumok és az *ipartestület* képviselői előtt. A *stilustörténeten* és a *technológián* kivül *könyvvitelből, számtanból, történelemből, földrajzból* is kell felelniök.

— Hatalmas anyag!... Hány órájuk van?

— Naponta *nyolctól kettőig* folyik a tanitás. *Varrás és szabás tizenhat-tizennyolc óra, diszités négy óra, diszitőrajz ugyancsak négy óra hetenkint.* Az első tanfolyam növendékei ezenkivül délutánonkint *vasalni* és *mosni tanulnak.*

— És ha sikerrel végeznek?

— Megkapják a végbizonyitványt, kiválthatják *munkakönyvüket* és *hathónapi szakmabeli gyakorlat* után jelentkezhetnek a *mestervizsgára.* Mondhatom, hogy *nagy a keletjük szalónokban és a szabászati üzemeknél!*

A következő termekben várt ránk az igazi meglepetés. *Csupa magyar női ruha*, körös-körül, de bámulatos változatosságban és izléssel. Az intézet rajz- és tervező-tanárnője: *Érczhegyi Irén*, nemhiába a legkitünőbb szakemberek egyike az országban, az ő keze alól kikerült lányok *a magyar divat igazi ujjáalkotói.*

— Évek óta hangoztattuk — mondta az igazgató —, hogy át kell formálni női és férfidivatunkat, kizárólag *magyaros elemek* felhasználásával. Akkor még mosolyogtak rajtunk. Ma már az *ellenkező végletnél* tartanak: a „magyaros viselet" *kereskedelmi jelszó lett, mindenki ráveti magát a gyártására.* Ezért láthatunk az utcákon lépten-nyomon ál-mezőkövesdi és egyéb „műremekeket", amelyeknek *semmi köze a mi népünk izléséhez és elképzeléseihez.* E káros tulzások ellen küzdeni kell. *Meg kell menteni az igazi magyar népművészetet.* Tervezés, meghamisitás, „iparművészkedés" helyett *vissza kell térni az ősi népi elemekhez. Hiszen valósággal duskálhatunk bennük!*

A kiállitott darabok e páratlan gazdagság ékesen szóló bizonyságai. *Csodálatos székelyruhákat láttunk*, — reméljük, minél hamarább kiszoritják az idegen „dirndl"-t —, *fehér selyemmaroquinből* vagy *száda-vászonból*, vagy *gyapju-georgetteből*, huzott vállakkal, ugynevezett „subrikákkal", piros „mesterke"-csikozással. A szinek közül a kék, a piros és a fehér vezet. Ez a *filzanyagból készült, stilizált szűr szebb a legdrágább estélyi belépőnél.* A *kalotaszegi „irásos-diszitések"*, a *buzsáki „rátétek"*, a gazdag, mégis finom zsinórozások hozzásimulnak az anyaghoz, kiemelik a formákat, *őskeleti ornamensekkel hintik tele a mai egyenes vonalakat.* A torockói strandtáskák egymagukban is forradalmat csinálhatnának.

Nem tudtunk megszabadulni a gondolattól: *ezt kellene megismertetni a külfölddel, nem pedig a „magyarosnak" kikürtölt tömegárut!*

— Reméljük, ennek is megjön az ideje — bólintott *Gaár* igazgató. — A newyorki világkiállitás magyar pavillonjában már mi is kiállithattunk *két ruhát, egy zubbonyt és egy női gallérkabátot* . . . Nem sok, de jobb a semminél.

Igen: föltéve, hogy *folytatása* lesz. **G. L.**

— A kormányzóné nyomorenyhitő mozgalma. Vitéz nagybányai Horthy Miklósné nyomorenyhitő mozgalmára junius 21-ig a következő adományok érkeztek: gróf Pálffy Ferencné Apponyi Julia grófnő 100 P, OTI Pestujhely V. pavillon betegeinek gyüjtése 40 P, Szombathelyi Családi Iskola 10 P, Ferenc József-laktanya Pécs 3.72 P, az érsekutcai falpari tanonciskola IV/a. Budapest 2.80 P.

— A szegedi orvosi kamara látogatása Csizfürdőn. A Rozsnyón megtartott orvosi értekezlettel kapcsolatban a szegedi orvosi kamara mintegy száztagu küldöttsége meglátogatta a felszabadult Felvidék legértékesebb gyógyfürdőjét, a legerősebb jód-brómos-konyhasós fürdőt: Csizfürdőt. A fürdő gyógytényezőinek megtekintése után dr. *Szelényi Jenő*, a fürdő igazgató-főorvosa, ismertette a fürdő történetét, fejlődését és gyógytényezőit s annak közegészségügyi fontosságát. Majd vitéz dr. *Meskó Zoltán* tábornok, felsőházi tag, az orvosi kamara elnöke, rámutatott Csizfürdőnek balneologiai és gazdasági értékeire. Dr. *Szakáll István*, a fürdő vezérigazgatója, köszönte meg a látogatást.

— A „Magyar a magyarért" mozgalom beszámolója. A kormányzóné legfőbb védnöksége mellett működő „Magyar a magyarért" mozgalom junius 26-án, hétfőn délután hat órakor a belügyminisztérium disztermében beszámol a Felvidéken és Kárpátalján végzett munkájáról. A beszámoló során jelentést tesz a mozgalom a társadalmi áldozatkészség eredményéről és annak felhasználásáról.

— Nyaralás Rahón. A kárpátaljai Rahó községben idegenforgalmi és tájékoztató-iroda nyilt meg, amely készséggel nyujt felvilágositást mindenkinek, aki Rahón óhajt nyaralni.

Beküldött hirek

Különös érdeklődésre tarthat számot a szakértők és a leendő vagy végzett elektromérnökök körében az a tanfolyam, melyet az IRCE (Istituto Nazionale per le Relazioni Culturali con l'Estero) és a Centro Volpi di Elettrologia karöltve fognak megrendezni Velencében szeptember második felében. A két hétig tartó tanfolyam anyaga felöleli többek között az olasz elektrokémiai, geotermiai és elektrotechnikai ipart, az olasz vasutvonalak villamositását, az olasz rádióhálózatot és az olasz tudományosság eredményeit a multban és a jelenben az elektrológia terén. Az előadások szövegét a tanfolyam résztvevői a főbb idegen nyelveken is megkaphatják. A tanfolyam kiegészitéseképpen tanulmányut kerül lebonyolitásra. Az utazási és tartózkodási kedvezményekről, valamint a részletes programról bővebb felvilágositással az IRCE szolgál (Roma, Via Lazzaro Spallanzani 1. A). — A Műegyetem gépészmérnöki szakát 1904-ben végzett hallgatók junius 23-án, pénteken este félkilenc órakor tartják 35 éves találkozójukat a városligeti Gundel-étteremben. — A Felvidéki Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Egyesülete julius 1-én két napos különvonatot indit zászlóátadási ünnepségeivel kapcsolatban Kőrösmezőre, Beregszász — Nagyszőllős — Huszt — Rahó — Aknaszlatina érintésével. A különvonat julius 1-én reggel 1.25-kor indul Budapestről és vissza vasárnap a késő esti órákban érkezik. Részvételi dij oda-vissza 14 P 70 fillér. Elszállásolásáról gondoskodnak. Az elnökség kéri ifjusági, szenior, valamint rendes, illetőleg pártoló tagjait, hogy junius 26-ig jelentsék be mind a maguk, mind hozzátartozóik részvételét az egyesület IV., Váci-utca 74. I. em. 7. sz. alatti helyiségében. Telefon: 384-139. Ugyane különvonattal indul a volt 85-ös h. gyalogezred tisztikara, altisztjei és legénysége Husztra, ahol ezrednapot tartanak. Egykori ezredparancsnokuk, vitéz pávai Mátyás Sándor ny. altábornagy kéri a volt bajtársakat, hogy értesitéseiket junius 26-ig küldjék be cimére: Hertelendi-utca 13. Telefon: 153—519. — VIII. kerületi Gömb-utcai elemi leányiskola zászlóavató ünnepélyt rendezett, amelyen megjelentek a kerület előkelőségei is. Szinrekerült a „János vitéz" szép és hangulatos rendezésében. A közönség melegen ünnepelte Prohászka Jánosné zászlóanyát. Gonda Béla igazgató nyitotta meg az ünnepélyt, amelynek sikere Gebauer Józsefné és a testület tagjainak buzgalmát dicséri. — Az Orsz. Magy. Kir. Iparművészeti Iskola „Kőrösfői" B. E. és ifjusága juniálisa a bizonytalan időjárásra való tekintettel elmarad.

— Testvérközséggé fogadások. Veszprém képviselőtestülete közgyülésén Vezérszállás és Polena kárpátaljai községeket egyhanguan testvérközségekké fogadta. — Szolnok város képviselőtestülete testvérközségévé fogadta a máramarosmegyei Alsóapsa községet. Dr. *Szabó Ferenc* polgármester a napokban a községbe utazik, hogy személyesen szerezzen meggyőződést arról, miben szorul a község támogatásra. — A fejérmegyei *Pátka* község testvérközségévé fogadta a felszabadult bontmegyei Felsőszemeréd községet. A testvérközség részére készitett diszes országzászlót dr. *Thaisz Endre* tb. főbiró vezetésével küldöttség vitte el Felsőszemerédre.

— A Magyar Katonaujság legujabb számában vezető helyen a kormányzót ünnepli hetvenegyedik születésnapja alkalmából szeretetteljes, meleghangu cikkben és a fővárosba való bevonuláskor, husz év előtt készült lovasképét is közli. Az állandó rovatok között figyelemreméltó a vitézi házakról szóló cikk, amelyet sok képpel füszerezett aktualis hiradás vesz körül.

József Ferenc királyi herceg beszéde az iparművészeti társulat közgyülésén

Az Országos Magyar Iparművészeti Társulat közgyülésén *József Ferenc* királyi herceg megnyitó beszédében hálás szavakkal emlékezett meg Magyarország kormányzójáról, aki vitéz honvédeink fáradhatatlan és lelkes csapataival az ezeréves anyaországhoz csatolta ujból a Felvidéket és Kárpátalját. Megemlékezett a királyi herceg az elmult Szent István-évről, majd az Iparművészeti társadalom nagyvonalu szervezkedési munkájáról.

A királyi herceg ezután lelkes szavakkal emlékezett meg a magyar művészcsoport nagy sikeréről a newyorki világkiállitáson.

— Hála és köszönet illeti ezért a nagy eredményért — mondotta — báró *Kruchina Károly* miniszteri biztost és *Szablya János* társelnököt, *Weichinger Károly* műépitészt és *Goerl István* igazgatót. Nagy kitüntetés ránknézve, hogy a magyar ügynek angol barátai ma már legerősebb vásárlói iparművészetünk és müiparunk exportjának. A londoni tavaszi kiállitáson egyedül Magyarország kapott helyet.

A királyi herceg végül üdvözölte *Hültl Dezső* müegyetemi tanárt és *Helbing Ferenc* kormányfőtanácsost, az Iparművészeti Iskola ny. igazgatóját, akik negyven év óta tagjai a társulatnak.

Szablya János ügyvezető alelnök bejelentette, hogy *Kunder Antal* iparügyi miniszter intézkedésére most julius 1-től kezdve a háziipari exportra vonatkozó tanusitványokat a Külkereskedelmi Hivatal közvetlen felügyelete alatt működő Magyar Háziipari Egyesülés fogja kiadni. A közgyülés a Társulat tiszteletbeli tagjaivá választotta *Dorner Aurél* pénzügyminiszteri államtitkárt, *Hültl Dezső* müegyetemi tanárt és *Helbing Ferenc* kormányfőtanácsost. Szablya János ügyvezető alelnök terjesztette elő a Társulat munkatervét és kiállitási programját és közölte, hogy ebben az évben a Társulat két kiállitást tervez. Az egyik egy hatalmas porcellánkiállitás lesz a Herendigyár 100 esztendős jubileuma alkalmából, a másik egy lakásmüvészeti kiállitás.

A közgyülés ezután az Iparművészeti Társulat ügyvezető alelnökévé választotta ujból Szablya János kormányfőtanácsost, művészeti alelnök lett Ligeti Miklós szobrászművész és iparos alelnök Seenger Béla kormányfőtanácsos, gyáros.

VEB
ZEITUNGSAUSSCHNITTDIENST GLOBUS

1021
Ostsee-Zeitung
Rostock
2. Mai 1970

Ungarische Jugendstil-Ausstellung in Berlin

BERLIN. Mit Kunstwerken des ungarischen Jugendstils macht eine kürzlich in der Neuen Berliner Galerie im Alten Museum eröffnete Gastausstellung bekannt. Rund 170 Gemälde, Grafiken, Plastiken und Plakate veranschaulichen diese Kunstrichtung um 1900 in Ungarn. Die ausgestellten Arbeiten lassen neben dem Einfluß des englischen und französischen Jugendstils auch den des deutschen sichtbar werden. Das zeigt sich unter anderem bei den farbigen Lithografien von Ferenc Helbing („Orpheus" und „Traum"). Motive der ungarischen Volkskunst spiegeln sich in den dekorativen Märchenillustrationen von Anna Lesznai wider.

Diese erste in der DDR gezeigte Jugendstilausstellung aus dem befreundeten Ausland zeigt vor allem ausdrucksstarke Grafik: Holzschnitte, Linolschnitte, Federzeichnungen und Radierungen. In diesem Kunstgenre fand der ungarische Jugendstil auch seinen Höhepunkt Kostüme um 1900 und Medaillen und Plaketten aus Silber und Bronze sowie zwölf dekorative Plakate machen deutlich, daß diese Stilrichtung verschiedenste Bereiche umfaßte.

Die bis zum 23. Mai geöffnete Exposition wird gemeinsam von den Ministerien für Kultur der DDR und der UVR sowie dem Zentrum für Kunstausstellungen der DDR veranstaltet.

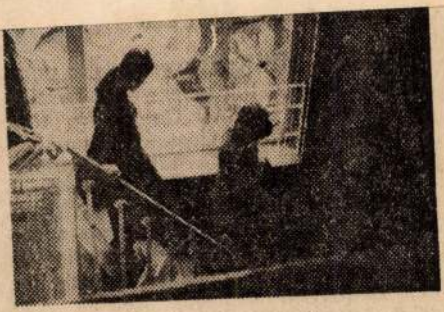

Als Schmuckhäuschen ...

... präsentiert sich die rekonstruierte Leipziger Jugendherberge „Georg Schumann" wieder den Jugendlichen aus der DDR, den befreundeten sozialistischen Ländern und aus den west- und nordeuropäischen Staaten. So originell und schön wie das Treppenhaus wurden auch die anderen Räume, die zweckmäßig eingerichteten 3- bis 5-Bettzimmer, die Speise- und Sozialräume wie auch die Klub- und Aufenthaltsräume gestaltet. 130 Betten stehen in dieser internationalen Jugendherberge zur Verfügung, in der Schüler und Lehrlinge aus der DDR nur 25 Pfennig für die Übernachtung bezahlen. 1975 waren Jugendliche aus 20 Ländern hier zu Gast.

HELBING FERENC grafikus

HORVÁTH Hilda: Hírvivő kártyák. = Múzsák, XXII. évf. 4. sz. 1991 9.p.

Olykor a harmonikus színösszeállítás, máskor éppen a harsány színvilág hívja fel a figyelmet, vágy éppen a technikai lehetőségeket felvillantó nyomdai bravúr, illetve a dombornyomás, préselt ornamentika. A sokoldalú, egyébként könyvnyomdászattal is foglalkozó Rigler József Ede papírneműgyár szoros kapcsolatban állt Helbing Ferenc grafikusművésszel, a hazai merkantilgrafika úttörő egyéniségével. A nagyhírű Rigler részvénytársaság 1901-ben ünnepelte fennállásának harmincadik évfordulóját. Könyvnyomda, litográfiai műintézet, betűöntőde, üzleti könyvgyár, vonalzó intézet tartozott hozzá, gyártott különféle iskola- és irodaszereket és papírárut. A cég hirdetményén Helbing életképszerűen, naturalista hűséggel ábrázolt egy nyomdai jelenetet, s ugyanezt felhasználta egyik ex librisén is. Az újságok hirdetésoldalán többször találkozhatunk Helbing nevével, különösen Walla József mozaik- és cementárugyára reklámja kelti fel figyelmünket, amelyen a bölcsesség görög istennője, Pallasz Athéné profilja látható. Más művészek, kismesterek is gyakorta többször felhasználták ugyanazt a motívumot más környezetben.

Helbing Ferenc céghirdetése

Helbing Ferenc festő, és iparmüvész grafikus* 1870 Érsekujvárt.
Mint litografus kezdte pályáját s előbb a bpesti ipar-
rajziskolában majd u.o. az iparmüvészeti iskolában
tanult, s azután
több nyomdát vezetője volt. 1906. szakta-
nitó lett a fővárosi iparrajziskolában, 1910 óta pedig a bpesti
iparmüv. iskola tanára. Számos iparmüvészeti
és grafikai pályázaton vett részt és sok díjat nyert. 1899. a Mercur-bank
plakátpályázatán I., a m. kir. okmánybélyeg tervpályázaton I., 1901.
a Műcsarnok tavaszi kiáll. plakátpályázatán I., 1910 a postai érték-
jegyek pályázatán II., díjat kapott, kitüntették pályaművét
1903. a vall. és közokt. min. által isk. szemléltető képekre kiírdetett
pályázaton stb. 1902. a Műcsarnokban kiállitott Vizió
és Est c. litografiáit, 1903. u.o. Orpheus c. kőrajzát,
1903. a Nemzeti Szalonban kiállitott Hozafelé c. rajzát

Hebenstreit József szobrász. A 18. század ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ készítette a besztercebányai plébánia templom szobrait. (Ipolyi A., A besztercebányai egyh. műeml. tört. és helyreállítása. Bp 1878 56. l.)

az állam vette meg. 1906 ~~a saját~~ dekoratív grafikai munkáival ~~&~~ diszoklevelet és aranyérmet nyelt. (műtárai nemzetk. kiállításon)
1909. a MGE nemzetközi grafikai kiállításán ~~kollektív~~
Est a Dunán, Gyermekarckép, Virág, Kassás tótjai Kassáról
c. színes litográfiáival ~~vett részt, a siker~~ 1912. ~~részt~~
a MAPE és MGE-nek a Műcsarnokban rendezett tárlatain Illusztrációk keleti mesékhez (tollrajz, pigmens), Csipkeverő-
nők (tollrajz pigmens). Őszi szántás (rézkarc), Halászbárkák
(Kőrajz) és A négy évszak (naptár illusztráció), ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~

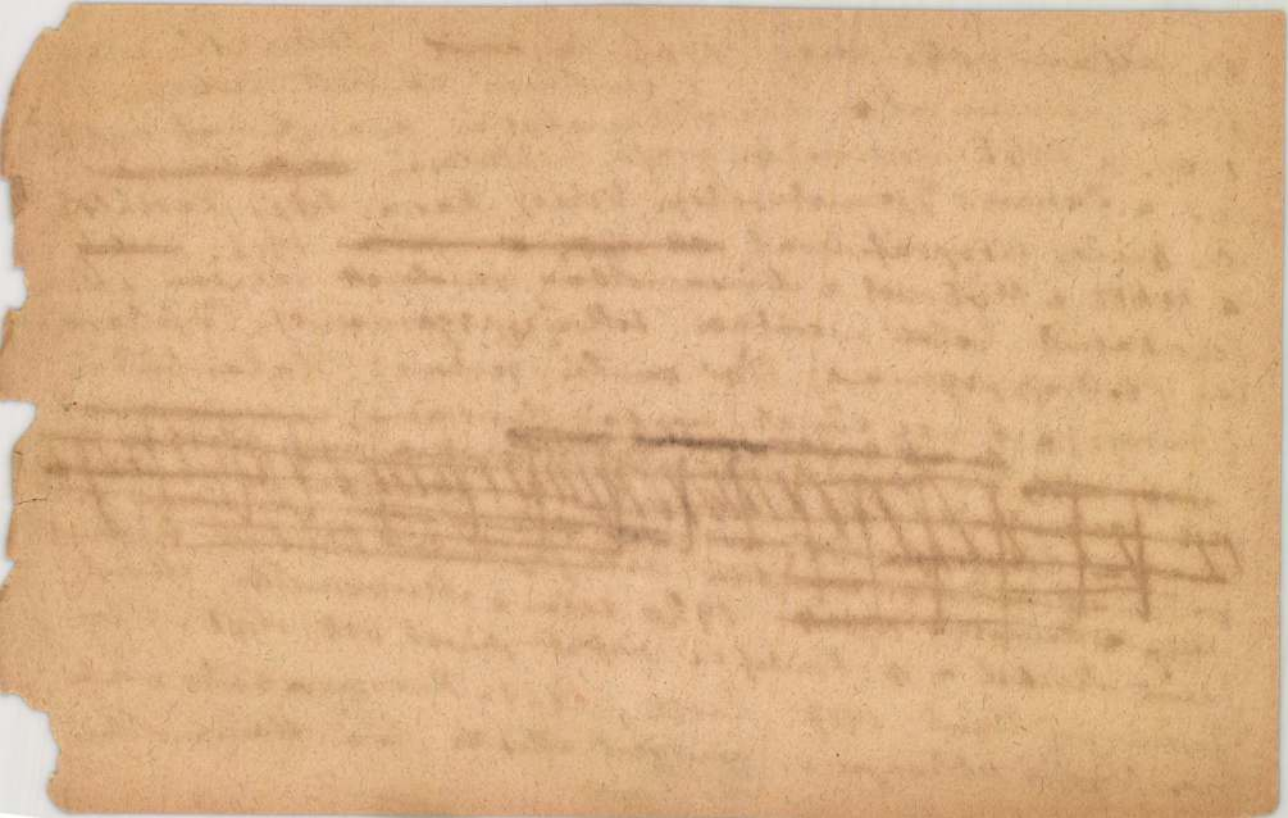

nyert. 1909. a MGE nemzetk. graf. kiállításán Este a Dunán, Gyermekarckép, Vízió, Kaszás tót és Kaszálók c. színes litográfiáival, 1912. a MAPE és MGE-nek a Műcsarnokban rendezett tárlatán Illusztrációk keleti mesékhez (tollrajzok pergamenre), Csipkerózsa (tollrajz pergamenre), Őszi szántás (rézkarc), Halászbárkák (kőrajz) és A négy évszak (naptárillusztrációk), 1920 telén a Műcsarnokban Mont Saint Michel és sz. Kristóf c. vízfestményeivel vett részt. Olajfestményei közül 1917. Circe, 1922. Kraszna-horka vára és Nyári alkonyat c. műveit állította ki az OMKT tárlatain. Árpád emlékezése c. nagyobb akvarellje a Repülővészeti Múzeum tulajd. Legújabb munkái közül említésre méltók a Magyar hímmondák képekben (1923) és a m. kir. posta sportbélyegei (1925). (Margitay E., Magy. Iparművészet 1914 465-7. l.)

Helbing Frenc

fordits

HELBING FERENC
festő és grafikus (1870–1958)

Az Iparrajziskolában, majd az Iparművészeti Iskolában tanult, utóbbinak később tanára, majd igazgatója volt. Kiváló nyomdai szakemberként több nyomda művészeti és technikai vezetőjeként tevékenykedett. Papírpénzeket, bélyegeket, könyvillusztrációkat, könyvdíszeket és kötésterveket készített.

Magyar könyvművészeti törekvések a századfordulón
MTA MKCS és.Petőfi Irod.Muz.közös kiadványa Bp.1975.

HELBING *Ferenc*, grafikus és festő, Érsekújvár 1879 dec. 5. Mint litografus kezdte pályáját s előbb a budapesti iparrajziskolában, majd az iparműv. iskolában tanult s azután több nyomda vezetője volt. 1906. szaktanító lett a fővárosi iparrajziskolában, 1910 óta pedig a bpesti iparműv. iskola tanára. Számos iparművészeti és grafikai pályázaton vett részt és sok díjat nyert. Legújabb munkái közül említésre méltók a Magyar húnmondák képekben (1923), a m. kir. posta sport (1925) és Szt. István bélyegei (1928), stb. H. 1929. Genfben a nemzetközi bélyegválasz-szelvényre hirdetett pályázaton első díjat kapott.

E. G. I 449. 1

Nagyszombat h. n. V. 150.

Helbing Ferenc litografus M.D.K.
és nyomdász Pesten.

1) Blaha Lujza — 96

2.) Parlamentaris ministerium
— 96.

Gerszi, A magy. könyv. 1960 151.

MDK

Helbing Ferenc
grafikus

menü kártyákkal, történeti képek-
kel és egy stöbbszínű litografiakkal
szerepel a kiállításon.

Burgheim Károly: Litográfiai kiállításnik
és a könyomástechnikája
Grafikai Szemle 1905 évf 77. 158 l

Herbert Frenz
Pfäffikon

Herrn Hans Ludwig, Kirchenrat, Kapell-
Weg 45, 8044 Zürich-Seebach

Herzlich danken wir Ihnen für Ihre Treue
zu der Tageszeitung, die Ihnen
über 50 Jahre Freude und Anregung
gebracht hat.

MDK

Helbig Ferenc
grafikus

plakátja kiadási a kiállításai

Burghelm Károly: Litográfiai kiállítá-
sunk és a Könyomás technikája
Grafikai Szemle 1905-ből. 7 f 15 fl

Mr. Theodore Freylinghuysen
Newark
New Jersey

Received of Mr. Theodore Freylinghuysen
Twenty five Dollars in full for
Annuity to 1st January 1786
Newark 1st. July 1785

MDK

Helbig Ferenc
grafikus

színes könyomatai a kiállításon
(Akadémia. Térey J. rendezése)

– Nemzetközi modern metszetkiállítás

Grafikai Szemle 1903 évf 5 sz 79 l.

Helbing Ferenc

iparmuvész

1905. zöl a sokszorosítóiparosok osztályában a műhelgyakorlatok vezetője, tanította a körajzolást és a körajz sokszorosítását.

Iparrajziskola 1906. 21. l.

u. o. 1907. 26. l.

u. o. 1908. 22. l.

u. o. 1909. 21. l.

u. o. 1910. 34. l.

Tanárra nevezték ki az iparmuvészeti Iskolához. I Heni állásáról lemondott.

u. o. 1911. 9. l.

Helbing Ferenc

Knick I. 478. l.

Helbing, Franz, Graphiker, geb. 1870 in Érsekujvár, begann seine Laufbahn als Lithograph und besuchte, von dem Verlangen getrieben, sich in seiner Kunst zu vervollkommnen, die hauptstädtische Gewerbezeichnenschule und dann die Kunstgewerbeschule, an der er derzeit als Professor wirkt. H. ist einer der ersten gewesen, die in Ungarn in der kunstgewerbl. Graphik die moderne Richtung kultivierten. Seine zahlreichen, künstlerischen graphischen Schöpfungen, Musterblätter und Stiche sicherten ihm wiederholt Preise und Auszeichnungen, so auf der Mailänder Kunstausstellung (1906) das Ehrendiplom und die goldene Medaille.

BINDERNÉ
SÄRVÄB

Helbing Ferenc

Irod

Czakó 66 l.

A törvényszerűt és a
törvédés. ipam. e

M. törvényszerűt

1901

Ny. 1902

HELBING FERENC, grafikustanár

Az 1945.júl.15-i keltezésü 1000 pengőst Helbing Ferenc tervezte. E nyomólemezeket 1925-ben az Oszrt.-Magy. Magy.Bank, ill.utóda az Oesterreichische Nationalbank készitette, a női fejeket valószinüleg Franke Ruppert metszette rézbe. 93.old.

DR.KUPA MIHÁLY: Bankjegyeink alkotói /1926-1966/ 91.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LXVII-LXVIII.évf. 1967-1968 Akad.Kiadó, Bpest. 1968

HELBING FERENC, grafikustanár

Az 1945.júl.15-i keltezésü 10000 pengőst Helbing Ferenc tervezte. E nyomólemezeket 1925-ben az Osztr.-Magy.Bank,ill.az Oesterreichische Nationalbank készitette. A női fejeket valószinüleg Franke Ruppert mintszette rézbe. 93.old.

DR.KUPA MIHÁLY: Bankjegyein alkotói/1926-1966/
91.old

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,LXVII-LXVIII.évf. 1967-1968
Akad.Kiadó,Bpest. 1968

HELBING FERENC, grafikustanár

Az 1945.ápr.5-i keltezésü 50 és 100 pengős, az 1945. nov 10-i keltezésü 1 millió pengősök aaHelbing által tervezett bankjegyeknek keltezés, aláirás és cimlet szempontjából való átalakitása. A korábbi réznyomás helyett ofszet eljárás. 93.old.

DR. KUPA MIHÁLY: Bankjegyeink alkotói /1926-1966/
91.old

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LXVII-LXVIII.évf. 1967-1968
Akad. Kiadó, Bpest. 1968

HELBING FERENC, grafikus tanár

A tizpengős /1926. márc. 1. / Helbing Ferenc Grafikus tanár tervezte. Lesch Ferenc, Horváth Endre és Egri Zoltán rajzolta. Előlap Deák Ferenc portrét Ferdinand Schirnböck metszette rézbe. Hátlapon az Országház Georg Miller kőgravurája. Az alapnyomatok tipo-, az arckép réz-, a hátlap ofszet eljárással készült. 91. old.

DR. KUPA MIHÁLY: Bankjegyeink alkotói /1926-1966/ 91. old

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LXVII-LXVIII. évf. 1967-1968 Akad. Kiadó, Bpest. 1968

HELBING FERENC, grafikustanár

A húszpengős /1926.márc.1./ Helbing terve. Kossuth Lajos Franke Ruppert rézmetszete. Az ornamentika Lesch Ferenc, Horváth Endre és Egri Zoltán közös műve. A hátoldali kép Mészöly Géza "Balatoni táj" c. festménye után készült, Georg Müller kőgravurája. Az alapnyomatok tipo az arckép réz-, a hátlap ofszet eljárással készült. 91.old.

DR. KUPA MIHÁLY: Bankjegyeink alkotói /1926-1966/
91.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LXVII-LXVIII.évf. 1967-1968
Akad.Kiadó, Bpest. 1968

HELBING FERENC, grafikustanár

Az ötpengős/1926.márc.1./előoldali képét Helbing és Georg Müller rajzolta a közismert osztrák festő/Friedrich Amerling/Széchenyi István portréjáról készitett egyik másolata alapján. A bankjegynyomás mindegy fázisa ofszet eljárással készült. 91.old.

Dr.KUPA MIHÁLY: Bankjegyeink alkotói/1926-1966/ 91.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LXVII-LXVIII.évf. 1967-1968 Akad.Kiadó, Bpest. 1968

HELBING FERNC, grafikustanár

Az ~~1926~~ 1926. március 1-i keltezésü bankjegyek valamennyi címletét a bélyeg-és a papirpénztervezésben nagy múltra visszatekintő Helbing Ferne grafikustanár tervezte. 91.old.

Dr. KUPA MIHÁLY: Bankjegyeink alkotói /1926-1966/
91.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LXVII-LXVIII. évf. 1967-1968
Akad. Kiadó, Bpest. 1968

HELBING FERENC, grafikustanár

Az ötvenpengőst /1926. márc. 1./ Helbing Ferenc, grafikustanár tervezte. II. Rákóczi Ferenc Mányoki Ádám festménye után készült és Franke Ruppert metszette rézbe. A hátoldali Lotz Károly festménye: "Ménes a zivatarban" Arthur Souhrieht rézmetszete. A rajzokat Lesch Ferenc, Horváth Endre és Egri Zoltán készitették. Az alnyomatok tipo-eljárással, a képnyomatok réznyomással készültek. 91. old.

DR. KUPA MIHÁLY: Bankjegyeink alkotói /1926-1966/
91. old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LXVII-LXVIII. évf. 1967-1968
Akad. Kiadó, Bpest. 1968

HELBING FERENC, grafikustanár

A százpengős /1926.márc.1./ bankjegyet ő tervezte. Mátyás királya Boltraffio hires művének másolata alapján készült. Nyomólemeze a lipcsei Giesecke und Devrient cégnél készült. A rézmetszet valószínüleg Ferdinand Schirnböck munkája. Nyomása tipotipo, réz-és ofszet eljárással készült. 91.old.

DR. KUPA MIHÁLY: Bankjegyeink alkotói /1926-1966/
91.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LXVII-LXVIII. évf. 1967-1968
Akad. Kiadó, Bpest. 1968

Helbing, grafikus

- az Iparművészeti Főiskola grafikai tanszékének vezetője, tanította Sárdi Piroskát is

Sárdi Piroska: Életemből
Vigília, 1971. máj. 325. l.

Helbing Ferenc, Jenő

– tervezte az első, 1928-as Szent István bélyegsorozatot. 1929-ben újra kiadták

Béni József: Szt. István a bélyegeken Vigília, 1971. május.

MDK

Helbing Ferenc

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ. 1903/4.évi téli kiállitásán az állam megvásárolta Orpheus c. könyomatát.

Művészet, 1904. 213.l.

HELBING FERENC, grafikus

Az 1928.aug.1-i keltezésü ötpengőst Jaschik Álmos tervezte és Meskó Kálmán rajzolta. Ornamentika Opl János, Lesch Ferenctől. Elől Széchenyi Friedrich Amerling portéjáról egy másolat után Helbing Feren és Georg Müller rajza, a Lánchid Jaschik tervei ztán Franke Ruppert által készitett rézmetszetek. Tipo-tipo, áll. réz-réz nyomóeljárással készült. 92.old.

DR. KUPA MIHÁLY: Bankjegyeink alkotói /1926-1966/
91.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LXVII-LXVIII.évf. 1967-1968
Akad.Kiadó, Bpest. 1968

HELBING FERENC, grafikustanár

Az 1946.márc.18-i keletü 100 milliést Helbing Ferenc tervezte.A nyomólemezeket 1925-ben az Osztr.-Magy.Bank,ill.utóda az Oesterreichische Nationalbank készitette. E bankjegy palócmenyecskéjét teljes egészében Horváth Endrev tervezte,rajzolta és metszette rézbe. 93.old.

DRÄKUPA MIHÁLY: Bankjegyeink alkotói/1926-1966/
91.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,LXVII-LXVIII.évf. 1967-1968
Akad.Kiadó,Bpest. 1968

MDK

Helbing Ferenc, graf.

Vizió.	Litographia.
Este.	Litographia.

Műcsarnok. 1902/3 téli kiáll. Kat. 53.l.

Helbing Ferenc MDK

Vizió, lito

Este, lito

Mücsarnok 1902/3. téli kiáll.

Helbing Ferenc MDK

Halászbárkák, kőrajz

Mücsarnok 1912. Hegedüs L. Tull Ö. Akvarell- és pasztellfestők és a grafikusok egyesülete kiállitásai

Helbing Ferenc MDK

Őszi szántás, rézkarc

Műcsarnok 1912.Hegedüs L.Tull Ö.Akvarell- és pasztellfestők és a grafikusok egyesülete kiállitásai

Helbing Ferenc iparmüvész

Magyar Iparmüvészet, 19o1.12o.1

Kucsarnak tav. kiáll. plakátjának tervét
29 pályázó közül nyerte

színezték.

A nyomtatvány a XVI. század végén Kutassy János győri püspök tulajdonában volt.

2a lap: A lap alsó, belső szélén *Kutassy János* címerének tollrajza (kb. 70×76 mm) látható. Egy puttófejjel s volutákkal díszített keretbe illesztett címerpajzs, haránt tagolt mezőben szikla mögül felszökkelő egyszarvút mutat, egy-egy heraldikus rózsamotívummal. A címerpajzs fölött püspöki infula és pásztorbot. A címerkeretet jobboldalt szárnyas putto tartja. A putto karján átcsavarodó tekercsszalagon felirat: IOHANNES KUTASSY EPS. IAURIENSIS.

37b lap: A Kánonkép színezésekor egy korábban dolgozott mester a metszet alá évszámot festett: 1.5 † 6.7. Egyúttal a lap külső szélére silányabb fekete vonalornamentikát rajzolt, ez azonban a nyomtatvány bekötésekor nagyrészt levágódott. E korábbi mester élénk kék, zöld, vörös színekkel s ecsetarany árnyékolással színezte a Kánonképet.

332b lap: „Impressum Uenetijs in edibus Petri Liechtenstein Coloniensis Germani."

Rivoli, Duc de: Les Missels imprimés à Venise de 1481 à 1600. Paris, 1896. 234.sz. — Weale, H. — Bohatta, H.: Catalogus Missalium latini. London, 1928. 279—280. l.

Knauz Nándor: A magyar egyház régi szokásai. Magyar Sion, VII. 1869. 195. l. — Knauz N.: A magyar egyház régi mise- és zsolozsma-könyvei. Esztergom, 1870, 35—45. l. — Könyvkiáll. Eml. 1882. 200. l. 15. sz. — Podhradczky József: Egy régi zágrábi miséskönyv megismertetése. Magyar Történelmi Tár, XIII. 234. l. — Szabó Károly—Hellebrant Árpád: Régi Magyar Könyvtár, III. 176. sz. — Hubay Ilona: Missalia Hungarica. Budapest, 1938. 54. l.

2

Helbing Ferenc

Nyári alkonyat, olaj

Őszi

~~Tavaszi~~ Tárlat. Mücs. kiállitása. 1922. nov.

23 l.

MDK

Helbing Ferenc

N.P: Irásmüvészeti kiáll. Magy. Müvészet, 1926,
538 l.

MDK

Helbing Ferenc

Nyilazó lovasok, festm.

Pogány Ö.G: Magy. művészeti sorsjáték kiáll.
Képzőművészet, 1935, 8o.sz. 22 l.

MDK

Helbing Ferenc az isk. igazgatója,
1936. jul. nyugdijazva

Iparműv. Isk. Évk. 1880-1941. Bp. 1942.
1936-37, 1940-41. tanévek tört.
lo 1.

MDK

Helbing Ferenc 1937-38.nyugalomba vonult

O.M.Kir.Iparmüv. Isk. 1936-37 - 1940-41. tanéveinek tört. Iparmüv.Isk. Évk. 1880-1941. Bp.1942.

MDK

Helbing Ferenc, tanár és igazgató

Iparműv. Isk. Évk. 1880-1941. Bp. 1942.
1936-37, 1940-41. tanévek tört.
1.

MDK

Helbing F.

A Goldberger-féle cimkepalyazaton a 200 koronás II.dij nyertese.Repr.

Magyar Iparmüvészet 1899. 25.l.

MDK

Helbing F. tanár

Az Iparművészeti iskola grafikai szakosztaly
II. és III. év. Tanár: Helbing F.

Magyar Iparművészet 1912. 212.o.

Helbing Ferenc

vrod

Czakó Elemér.

Történelem a bilze-
gekben.
Magyar Iparmivészet
1937. 217. l.

städten Europas solche Einrichtungen unterzubringen, die die Zimmerluft ständig erneuern, waschen, eventuell trocknen, kühlen und die darin befindlichen schädlichen Gase zerstäuben. Ein weiterer Schritt in der Entwicklung der Technik war, dass unabhängig von der technischen Ausrüstung des Hauses in je einem Raume (Speisesaal, Krankenzimmer, Salon für Kosmetik etc.) die Luftregelung zu einem beliebigen Zeitpunkte angewendet werden könne. Heute gibt es auch hiefür schon einen entsprechenden Apparat, der — in der Grösse eines mittelgrossen Eiskastens — wo immer untergebracht werden kann und im idealsten Sinne des Wortes die Zimmerluft heizt, kühlt, reinigt und trocknet oder befeuchtet.

PAUL NÁDAI: AIR-CONDITIONING IN THE HOME. Paul Nádai resumes in this article the actual state of this technical question of home-building. Air-conditioning departed at its time from experimental laboratories of America, where it had been studied, which temperature of the room and which quantity of air-moisture is necessary for a man for his well-feeling. Thus it was possible to establish a „climatic zone" which proves to be the most favourable for the development of the „human plant". Upon this ground it had been realized to place in new buildings in America and in the great cities of Europe devices which continually renew, wash, eventually dry and cool the air of the room and diffuse the nocuous gasses which may be contained in it. A further step in the progress of technics was to apply — independently from the technical equipment of the house — in any room (dining rooms, sick-room, cosmetic saloon etc.) air-conditioning at any

Helbing Ferenc

Lipót

Elek Artur. A magyar iparművészet jubileuma. Magyar Iparművészet. 1930. 196, 205. l.

Helbing Ferenc

l

a

Hevposztimpr

57. l. mūv-e

Rome

1926

28 PENGŐ

BOLTI ÁR HELYETT

16 PENGŐÉRT

kaphatja meg a kiállitáson dr. Kogutowicz Károly egyetemi tanár DUNÁNTUL ÉS KISALFÖLD IRÁSBAN ÉS KÉPBEN cimü pompás müvét.

A felnőtt ebből ismerheti meg a Dunántul gyönyörü tájait, a serdült ifjuságnak hasznos hazafias olvasmány. A fenti kedvezményt megkapja akkor is, ha a könyvet közvetlenül a Földrajzi Intézettől (Szeged) rendeli meg. A rendeléssel jogot szerez arra is, hogy a közeljövőben megjelenő II. kötetet is hasonló áron kaphassa meg.

Kérjen részletfizetési kedvezményt.

Egyetemi Földrajzi Intézet
Szeged, Zerge ucca 19. sz.

ABLAKA GYÖRGY, SZEGED, KÁLVÁRIA-U.

Helbing Ferenc
festő, grafikus

Fővárosi Lapok 1895. febr. 7., 428. old.
(Művészeti. Millénniumi plakátok.)

Kalmár

Hálásan köszönjük, hogy eljöttetek és mikor gyönyörködni fogtok a magyar puszta tengerének csalóka délibábjában, emlékezzetek ránk, s segítsetek abban, hogy a jobb jövő reménysége nemcsak egy ilyen fel-fellobbanó és tovatűnő délibáb legyen, hanem jöjjön el Magyarország feltámadása, amit mi hiszünk és amiért imádkozunk."

Elcsukló hangon, könnyes szemmel fejezte be Kovássy

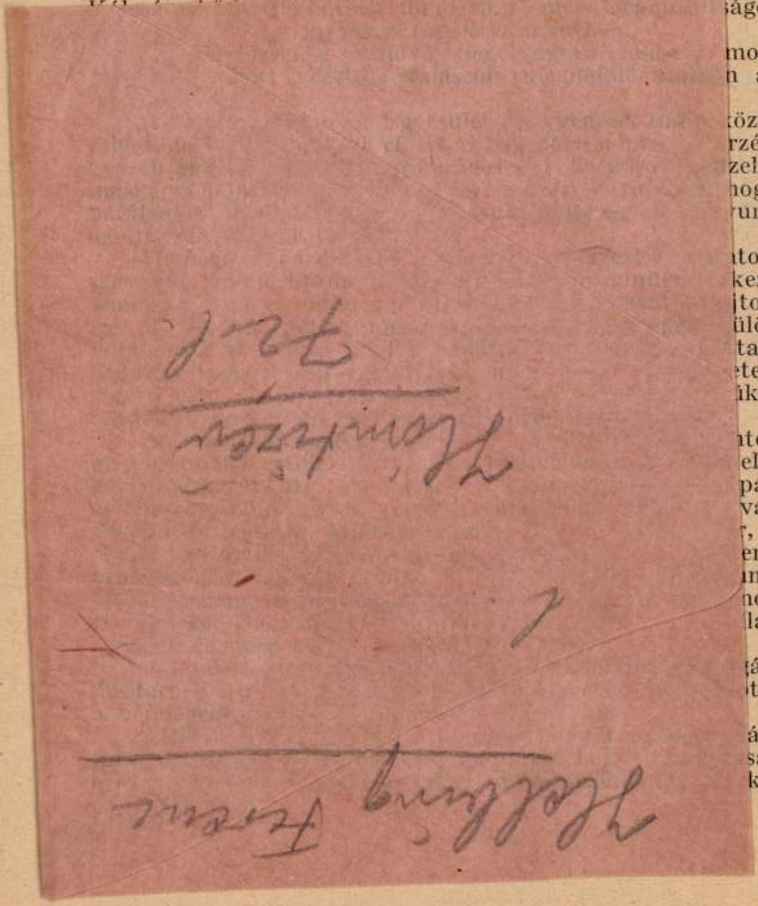

kezű 7½ oldalas levele. 2. Négy darab szabadságharc-korabeli kép. 3. Egy 1647-i eredeti vízfestmény IV. Ferdinándról. 4. II. Fülöp spanyol királynak — ki egyúttal Magyarország királyának is címezteti magát — 2 drb adományozási levele, 3 drb csodaszép lapnagyságú miniatürrel. 5. Kecskemét és Miskolc városok szükségpénzei a világháború és kommunizmus idejéből. Ezekkel a beszerzésekkel a Kollégiumi Könyvtár anyaga nagyon becses darabokkal gazdagodott.

Bod József értarcsai, később bályoki (1830—1875) lelkész oklevelét debreceni rokonai a Kollégiumi Nagykönyvtárnak adományozták.

A debreceni egyetemi egyházrész állami támogatására a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr — figyelemmel arra, hogy ennek az egyházrésznek lelkésze nemcsak a Központi Egyetem körül keletkezett új városrész református lakosságának lelkigondozását fogja ellátni, hanem feladatát képezi a református vallású egyetemi ifjúság valláserkölcsi nevelése is — az 1939—40. költségvetési évtől kezdve évi 4800 P állami támogatást helyezett kilátásba.

A nyíregyházi tanyai református lelkészi állás szervezését a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr kongrua szempontjából indokoltnak elismerte s a lelkészi állás részére évi 1088 pengő kongruát engedélyezett.

A debreceni református Dóczi-polgári leányiskola kéthéves továbbképző-tanfolyamának második évét megnyitotta. Az első évre csak a középiskola IV. osztályát végzett növendékek vehetők fel.

Református nap a Felvidéken. A farkasdi református gyülekezet a Szlovákiai Református Egyházkerület Elnökségének jóváhagyásával Farkasdon augusztus 28—29. napjain Sörös Béla püspök elnöklete alatt református napot rendez. A Református Nap résztvevői a farkasdi gyülekezetnek lesznek szívesen és testvéri szeretettel látott vendégei.

Iratterjesztőkről az Egyetemes Konvent szabályrendeletet alkotott. Iratterjesztőnek lehetőleg olyan református férfit kell alkalmazni, aki a debreceni diakonusképző-intézetből végbizonyítványt nyert, így kellő ismerettel és lelki képzettséggel rendelkezik.

Helbing Ferenc

1906. milanói kiállitáson
diszoklevél

Értimisk 1906/7.
9. l

1911-12 17. l

1912-13 12, 20. l

1913-14. lapr. nélk

1914-15. 5. l.

LXXII.
LXXXIX.
XCVI.

MENASÁG

templom

Helbing Tsen

wod
z

Éimisk 1915/16. 28, 29. l.
30. l.

Helbing Ferenc
grafikus

M.D.K

Kolorsvány Zsigmond tanára
volt a Főiskolán.

Frank János: Kolos-Vary
Élet és Irodalom, 1966. julius 16-8 lap

HELBING FERENC

Az Irodalmi és Művészeti Tanács tagja.

Képzőművészet, 1934. 187.oldal

Helbing Ferenc MDK

Mont Saint Michel, vizf.

Műcs rnok 192o-21. Téli kiállitás

Helbing Ferenc, 187o-1959

Bem - Petőfi nagy csatakörkép
"Mercur" Bank és Váltóüzlet
Tavaszi Nemzetközi Kiállitás
Magyar Iparmüvészeti Társulat Karácsonyi Kiállitása
Adria a legfinomabb csont- levél- és okmánypapir

1885-196o. M. plakáttört. kiáll. 196o. Mücs.

MDK

Helbing Ferenc kormányfőtanácsos, Ipműv.Isk. igazgatója

"A magyar iparművészeti nevelés kulturális és gazdasági fontossága" c. előadása az iparművészeti és háziipari kongresszuson.

Társadalmi Egyesületek Szövetsége Kulturális Osztályának Iparművészeti Szakosztálya Meghívó Bp.1934.okt.5.-én.

MDK

Helbing Ferenc, tanár a graf. osztályon

H.F. vezetése mellett készült az O.M.Kir.Iparművészeti Iskola évvégi munkabemutató kiállításáról.

Fametszet. Repr.

/Koppány György ? /.

Magyar Iparművészet. 1935. 6. sz.

Helbing Ferenc

MDK

Krasznahorka vára, olf.

Műcsarnok 1922. jubileumi kiállitás

MDK

Helbing Ferenc, festöm.

291. Circe. Olf. 175x18c. J.l.j.

Árv. Közl. 1933. dec.hó 4.rk.sz. 68.aukció. 2c.l.

Helbing Ferenc, festő. MDK

237. Circe. Olf. 175x180 J.l.j.

Árv. XXXI.Csarn. aukció kat. 19.1.
1933. okt. 3.sz.

MDK

Helbing Ferenc, festöm.

295. Erdörészlet. Olf. 70x48. J.l.b.

Árv. Közl. 1932. 1.fk.sz. 21.l.

MDK

Helbing Ferenc tanár

Az Iparművészeti Iskola 1914/15-iki tanévben a grafika tanára Helbing Ferenc.

Cikk: Az Iparművészeti Iskola oktatása.

Eimisk, 1914/15. 5.l.

MDK

Helbing Ferenc, festön.

295. Erdőrészlet. Olf. 70x48. J.1.b.

Árv. Csarn. 1932. 1.rk.4. 21.1.

61.12 kiáe.

MDK

Helbing Ferenc ipm

Orszöszt 1936/37. 115. l.

M.D.K.

Helbing Ferenc, grafikus iparművészi tanár

accessiós Ex libriseit közli:

Mellar Simon: A modern művészi ipar.

A Magyar Mérnök -és Építész-Egylet Közlönye, Bp. 1901. 35. köt. 264. old.

MDK

Helbing Ferenc

Vizfestmények

Árpádházi Szent Margit

Műcsarnok 1944. márc-ápr.
Tavaszi tárlat

MDK

Helbing Ferenc

igazgató 1927--

Az Ipm. Isk. ...tanárai...szakoktatói...1880-1936. Iparmüv. Isk. Évk. 1934-36. Bp. 1936. 45 l.

MDK

Helbing Ferenc

1910-- graf.szak.o.vez.

Az Ipm.Isk. ...tanárai...szakoktatói... Iparmüv. Isk. Évk. 1934-36. Bp. 1936. 45.l.

Csókakő
Fejér m.

grol.

irosság
edig vizsgálták
i, ki okos
az nagyon bajos

Helbing Ferenc MDK

Ködös téli reggel

Műcsarnok 1944. márc-ápr.
Tavaszi tárlat

Helbing Ferenc MDK

Téli napsütés

Mücsarnok 1944é márc-ápr.
Tavaszi tárlat

MDK

Helbing Ferenc tanár

Ipm.Főisk. évvégi kiáll. Magy.Iparmüvészet,
1924. 131-132. l. kép.

MDK

Helbing Ferenc, festö

Tanulmányfej. 36x30	Pasztell
Dante. 60x43	Szines tollrajz.
Halászbárka. 56x46	Olf.
Fürdö gyermekek. 36x29	"

Áll. Arv. Csarnok. M. Képzöm. Egy. Kiáll. 1922. dec. 10.-17.
Kat. 7.1.

MDK

Helbing Ferenc ipm

Orszöszt 1935/36. 79 l.

MDK

Helbing Ferenc

Társulati közlemények. Magyar Iparművészet, 1936.
1o8 l.

Helbing Ferenc MDK

Iparmüvész

Diszoklevél.
Magyar Iparmüvészet 1935. 108.o.

HELBLING FERENC építész

172o-1721, Hódmezővásárhely. Ő-tempmlom

VÁRADY József: Tiszántúl református templomai. I-II.köt. Debrecen [Sajószentpéter] : Borsodi Református Egyházmegye, 1991 203., ill.

Helbing Ferenc MDK

A newyorki kiállitás magyar anyaga.
Magyar Nemzet 1939. febr. 25.

131.

131. HELBING FERENC:
ESTE A DUNÁN.
LITOGRÁFIA.

UN SOIR SUR LES BORDS
DU DANUBE.
LITHOGRAPHIE.

a zsidó- és a latifundium-kérdést értette) az általános választójogtól várta. Egyébként pedig minden Tisza-ellenes iránnyal szívesen azonosította magát, s Fejérváry politikájában ő ilyet látott. 1906 május elején adta ki az *Új versek*-et, első oly kötetét, melyben új egyénisége saját formában lép a világ elé. A kötet fogadtatásában „darabont"-vonatkozásainak is döntő része volt.

A Budapesti Napló 1907-ben más kézre kerülvén, lap nélkül maradt s több irányban kísérletezett, hogy elhelyezkedhessen. Többek közt *A Hét*re is gondolhatott, mert ebből az időből való Kiss Józsefnek e hozzá intézett furcsa levele:

„Kedves fiam, Ady Endre! Az, hogy a leveled goromba, nem bánt; de hogy szamár, az bosszant. Én mindig nagyon okos embernek tartottalak és mindig nagyon szerettelek bogaraiddal együtt. Én írtam rólad az első kedves sorokat az irodalomban és én dicsértem legjobban, ha szépet produkáltál. Nyilván apró röfögő állatok mindenfélét súgtak be rólam neked. Ugyanezt cselekedték nálam, de engem bajos beugratni. Ha jösz, szívesen látlak, ha nem jösz, egyen meg a fene. Mindig szerető öreg apád *Kiss József*."

Ez a fajta kedélyeskedés nem tetszett-e Adynak, vagy más oka volt reá? — a *Hét*hez nem szegődött el. Próbálkozott a *Budapesti Hirlap*nál is; megvan Rákosi Jenő levele, mely terminust tűz ki látogatására; de Ady nem ment el hozzá. Keresett kapcsolatot a *Népszavá*val is. Öccse többféleképen is tudja indokolni e lépését s politikai rokonszenvét is fölemlíti. Mindamellett nem tagadja el, sőt tudtunkkal ő állapítja meg először azt a tényt, hogy proletárverseit csak ettől kezdve írta. Vagyis balfelé való „orientációja" nem egészen s nem kizárólag belső okokból magyarázandó.

Mindenki előtt ismeretes, hogy végül is a *Nyugat* kötelékében talált állandó elhelyezkedésre. Megélhetése e folyóirattól függött s főkép Hatvany Lajosnak volt anyagilag lekötelezve. Ennek ellenére jó viszonyban, úgy látszik, csak akkor voltak, mikor nem látták egymást: „valószínűleg mind a kettőjükben volt valami olyan vonás, amely a személyes találkozás során kölcsönös averziót váltott ki" — mondja az életrajzíró. Az 1910 őszén aláírt szerződés szerint csaknem egész irodalmi működését s minden verses és prózai munkájának kiadói jogát lekötötte a Nyugat rt.-nak havi 400 korona tiszteletdíjért.

Nem követjük tovább az életrajz adatait. Nagyrészt tudott dolgokról van már szó ezek után, vagy pedig olyan magánügyekről — mint házassága —, melyek az életrajzírót hosszan leköthetik ugyan, de a mi kizárólag irodalmi érdeklődésünk körén kívül esnek. 1912 óta egyre sűrűbben fordul elő életállomásai jegyzékében a „szanatórium", a † jel pedig 1919 január 27. napja előtt áll.

A „Nemzeti Tanács" a forradalom költőjét üdvözölte benne. Öccse szerint jól tudta, hogy nem irodalmi, hanem politikai okoknak köszönheti ezt; s fájlalta is; és nagyobb örömmel fogadta volna a Kisfaludy-Társaság elismerését, mert abban *irodalmi* méltányolást érzett volna. Ebben azonban tévedett. Mindenki jól tudja, hogy a Kisfaludy-Társaságnak, ha egyébként hajlott volna is reá, éppen *politikai* okokból lehetetlen volt Ady Endrét taggá választania.

Utolsó hónapjai különben, úgy látszik, a késő kiábrándulás (vagy talán inkább kijózanodás?) balvégzetével teljesek. A forradalomról, melynek kormányában barátai — Jászi, Garami, Kunfi, Szende — ültek, a Pogány Józsefek fokozatos térnyerését tapasztalva, ismételten hangoztatta, hogy ez nem az ő forradalma. Egész életében filoszemita volt, de már a háború alatt aggályosan nézte a zsidóság szüntelen inváziójáť s aggodalmának, kivált Ágoston Péter ismeretes könyvével (A zsidók útja) kapcsolatban többször kifejezést adott. Zsidó részről ezzel a sovinizmus vádját vonta magára!

Jegyezzük ki az érdekes adatokban bővelkedő könyvből még ezt az egyet. Ady érzése szerint az akadémikus írók közül Lévay József és Kozma Andor tanusították vele szemben a legnagyobb megértést és jóindulatot s „a Tisza-pártiságot csak Kozma Andornak tudta megbocsátani". *thj.*

Magyar húnmondák képekben. Ősi mondakincsünknek a húnok történetéhez fűződő köre, bár nemzeti

költészetünkben már régen megtalálta klasszikus feldolgozását, művészeinket aránylag kevéssé ihlette meg s így ez az ifjúság lelkébe is csak olvasmányok, nem pedig művészi átélésből fakadó eleven szemlélet útján juthatott el. Pedig a sok elterjedt, idegen tárgyú képeskönyv anyagán kívül a fejlődő, fiatal magyar lelkek természetes táplálékául kínálkoznak a húnmondák — vélekedjünk bármiként is azok eredetéről — nemcsak mint nemzetünk őstörténetének mondákkal átszőtt képei, hanem mint a néplélek zárt egészbe olvadó, művészi megnyilatkozásai is. Éppen ezért örömmel kell üdvözölnünk e képes albumot, mely Helbing Ferenc tizennégy, magyarázó szöveggel ellátott képét nyujtja a Rigler József Ede papíripari műgyár r.-t. kiadásában. Még többet ad, mint amennyit a cím elárul, amennyiben a képek fele a magyar honfoglalási mondakört is felöleli, sőt befejezésül Szent István és Szent László alakja is helyet talál benne. A képek kiválasztásánál a történeti szempont volt az uralkodó, de azért a nagy művészeink alkotásaiból amúgy is jól ismert jelenetek helyett fel lehetett volna venni a húnmondák egyes kevésbbé ismert, de nem kevésbbé költői, művészi ábrázolásra meg éppen nagyon alkalmas részleteit, így pl. az Akvileja elfoglalásával kapcsolatos gólya-mondát, vagy a honfoglalási mondakörből a Botond-mondát. Sajnos, a kísérő magyarázó szövegek nem felelnek meg teljesen a célnak: egyes helyeken a képekben ábrázolt mondai vagy történeti jelenetek színesebb és elevenebb leírása helyett valóságos száraz adathalmazt nyujt, holott az egész sorozat történeti összefüggését — amit a szövegek ismeretlen összeszerkesztője nyilván szem előtt tartott — ezek nélkül is meg lehetett volna őrizni. Ezenkívül itt-ott tárgyi tévedések is előfordulnak, a mondatai pedig sok helyt nemcsak pongyolák és magyartalanok, hanem értelmetlenek is. Ilyen munkánál, amely az ifjúság számára készült, nagyobb gondot kellett volna fordítani a világos, helyes és magyaros stílusra. Így a magyarázó szöveg nem áll összhangban és nem is méltó Helbing Ferenc képeihez, melyek eredeti és finom ízlésről tanuskodnak s itt-ott (így pl. Attila kardja, Hadak utja, Emese álma) szép színhatásokkal is gyönyörködtetnek. A szép kiállításban megjelent képeskönyv így is hivatva van arra, hogy a fiatal magyar lelkeknek nemes élvezetet és tanulságot nyujtson s az ősi mondaköltészet képeit és alakjait elevenebbekké és színesebbekké varázsolja számukra. *m. gy.*

Komáromi János: A régi szerető. A regény címe nem valami démont rejteget, kinek visszatérése új szeretők avancementját zavarja meg: egy ártatlan, tavaszt sugárzó kislány ad a címnek nemes tartalmat. Az ifjúság, szépség, jóság és hűség lép frigyre egyéniségében s mikor a regény végén eltűnik szemünk elől, édes alakját, mint virágos ágat a szellő, hintázza tovább emlékezetünk. Benne van Gretchen ártatlansága és Solveigh hűsége s ami kellem az ifjúság fáján fakad, azzal az író pazarul virágozza föl ezt az üde kis teremtést. Úgy tetszik, nem is képzeletével teremtette: megalkotásánál szíve — emlékezett.

Ez a kislány szegény rokona a gazdag családból származó hősnek, kivel együtt nevelkedik. Gyermekkori pajtások, „testvérkék", majd szerelmesek. Közibük áll azonban hősünk édesanyja, ki mindkettőjüknek más jövendőbelit szánt. A magasabb akarat érvényesül, annál inkább, mert a fiatalok részéről elősegíti ezt dac, szeszély, kötődés és az első szerelem megannyi ön- és egymást sanyargató eleme. A leány, a „testvérke" máshoz megy férjhez, jóllehet minden érzése és gondolata még az utolsó pillanatban is „pirulva kérdi" s kémleli „testvérbátyját". A fiú is új szerelmet keres most s könnyen talál menyasszonyra. De jön a háború! A „testvérke" férje elesik; hősünk menyasszonya, a régi szeretők viszonyát megismerve, nem várja meg az orosz fogságban sínylődő vőlegényt, hanem férjhez megy; az édesanya, ki tán ezek után nem is ellenezné már a fiatalok házasságát, meghal. A régi szeretők maradnak csak meg s a régi szerelem. A Sors, ki ennyi akadályt eltávolított, úgy látszik, végül maga is belátta, hogy egymásnak vannak teremtve.

A regény ez extractumának — mint minden extractumnak — bizo-

ref. hittanórára menet — a bócshereken gyakorolta. Korzózás, bakfisoknak udvarlás már a szigorúbb fegyelmű károlyi évek alatt kedves foglalkozása volt; a zilahi szabadabb, túlságosan is szabad légkörben pedig — kivált VII—VIII. osztályos korában — már a hetenkénti diák-kocsmázásokban is vezető szerephez jutott. Táncolni, tornázni sohasem szeretett. Az erős fizikumnak valami természetes renyhesége, mi későbbi éveiből jól ismeretes (ha csak tehette, gyalog sohasem járt), úgy látszik, már ekkor sajátsága volt. Hosszan megülni italozó társaságban, cigányt hallgatni: inkább volt kedvére. A zilahi legjobb tanuló (elsőségére sokat adott), egyszersmind a legkitartóbb borivó volt a diákok között. Verses csúfolódásokat már Károlyban irogatott, de komoly verseket aránylag későn s nem nagy buzgalommal; az önképzőkörben inkább mint félelmetes bíráló tett szert diákhírnévre. Zilahon időnkint erős olvasási szenvedély fogta el; de verset nem igen olvasott; Csongor és Tündét nem győzte magasztalni; hatott rá Reviczky s különös módon tetszett neki Zsutay János egynémely verse. Feltűnő dolog, hogy különös kedvvel folyóiratokat olvasgatott, kötetszámra egyvégtében: Nyelvőrt, Budapesti Szemlét, Természettudományi Közlönyt vegyest. Mintha a folyóiratbeli olvasmányanyag kaleidoszkóp-szerű változatossága vonzotta volna.

Van valami végzetszerűség — nem csupán abban, hogy életmódja mint kezd már ekkor az egészségrontó kedvtelések irányába haladni —, hanem abban is, hogy kikkel hozza összeköttetésbe a sors a kezdő gyermeket. Madzsar József és Jászi Oszkár ugyancsak Nagykárolyban tanultak, egypár osztállyal őfölötte; Jászival együtt járt az említett református hittanórákra s későbbi baráti viszonyuk innen ered. Zilahon rendesen voltak privát-tanítványai is, így VIII. osztályos korában a II. osztályos Kohn Béla; a fiút azzal az utasítással bízta az apja Ady gondjaira, hogy „kivétel nélkül minden privátóra előtt keményen meg kell pálcáznia: még pedig a fejét ütni, mert másutt nem érzi már a verést". Ez a Kohn Béla a bolseviki Kun Bélával azonos.

Zilahi utolsó évére esik első komolyabb szerelme; „múzsája" Zsóka, egy zilahi zsidóleány.

Két évi kihagyás következik a jogászi pályán. Egy évet Debrecenben „hallgat", a másodikra Pesten iratkozik be, de Temesvárt díjnokoskodik a kir. táblánál, később Zilahon, ügyvédi irodában. Csak az első alapvizsga letevéséig jutott el, s még csak beiratkoznia is alig sikerült ujabb félévekre, mert a tandíjt több izben is egyébre költötte el. Már Debrecenből küldözget verset, novellát a „Szilágy"-nak, zilahi ügyvédbojtárkodása idején pedig sürübben is ir e lapba: egyebek közt támadó cikket a naturalista irany ellen. Dühös negyvennyolcas: április 11-én (e nap első hivatalos megünneplése alkalmával, 1898-ban) bever egy kivilágított ablakot. Ugyanez időtájt határozza el addigi versei együttes kiadását, s hogy legyen egy füzetre való, sürgősen irogat újabbakat, egyebek közt — 1898 nyarán, Mindszenten — az *Ősz felé* ciműt, melyről, mikor elkészült vele, azt mondta öccsének, hogy „ez az első dekadens magyar vers". S van is igazság az életrajzíró testvér azon megállapításában, hogy e versben „in nuce" benne van a *Párizsban járt az ősz* című későbbi vers impresszionista íze. — A tervezett füzet különben *Versek* címen csak 1899 tavaszan jelent meg s az uj lapok és a Budapesti Hirlap irtak róla legmelegebb ismertetést.

Ady már ekkor odahagyta a jogászkodást: a *Debreceni Hirlap* fizetett belmunkatársa volt. Hasztalan a szülők minden ellenkezése; eltökélt szándéka, hogy újságíró lesz. Eddig is csak édesanyja szerelméért volt hajlandó kísérletet tenni a jogászi pályán, de most — 1898 november 24-én — ezt írja neki: „Huszonegy éves vagyok, élni akarok, az életre terveimnek is kell lenni... Sohse elégített ki az a remény, hogy mint jámbor törvényszéki bíró vagy főszolgabíró, békés, nyugodt életet éljek, — nekem izgalom, hír, dicsőség kellett, amiket nálam most sem pótol semmi sem... Én teljesen az irodalomnak szentelem az életemet... nemsokára egy fővárosi laphoz megyek újságírónak. Talán majd a halálos ágyamon meg fogom ezt bánni, de addig nem, mert én akartam, hogy így legyen — komolyan meg-

fontoltam... Édesanyám is, tudom, bele fog törődni... En meg azért megőrzöm édesanyám iránt örökre gyermeki szeretetemet."

Életmódjának (mi költészete meghatározásához szorosan hozzátartozik) e pályaválasztással meg volt pecsételve végzetes továbbalakulása; oly, a normális, nyugodt életrendbe bele nem illeszkedhető hajlamoknak, minőket már diákkora óta láthatni, a zsurnalista-élet csak egyre ingerlőbb lehetőségekkel szolgál.

De mind életmódja, mind költészete számára nagyváradi ujságíróskodása hozta meg a valóban végzetes fordulatot. 1900 elején lett a nagyváradi *Szabadság* belmunkatársa, majd pedig e Tisza-párti lapnál nem érezvén magát otthonosan, 1901 május végétől kezdve segédszerkesztő a *Nagyváradi Napló*-nál, melynél — mint a lap szerkesztőjéhez írta — nem kell meggyőződésével alkudoznia, s szabadon „kezelheti a viharágyút a butaság, sötétség ránktornyosuló felhői ellen". E hang már nem a 48-asé; hanem a biografus helyes megállapítása szerint „valami nagy, de akkor még jórészt homályos elégedetlenség az akkori egész magyar politikai és közélettel". Több cikkében a proletariátus, a kiüldözött romániai zsidók, s a nemzeti kisebbségek mellett foglal állást, s támadja a jólétben élő kanonokokat.

Nagyvárad azonban főkép azáltal vált végzetessé reá nézve, hogy itt ismerkedett meg azzal a nővel, kit verseiben Lédának nevezett. Ez egy katholizált zsidó nő volt s Párizsban élt, hol férje kereskedelmi irodát tartott fenn. A Nagyváradi Naplót Párizsba is járatta s feltűnt neki Ady Endre neve bizonyos cikkek és versek alatt. 1903 nyarán azzal a tervvel jött haza Párizsból, hogy Adyt magával viszi, mert úgy érezte, hogy kár volna neki a „váradi karrier"-rel megelégednie. Tehát a nő kezdeményezte az ismerkedést. Minthogy tudtunkkal még élő nőről van szó, s csupán a könyv adatai állanak rendelkezésünkre, tartózkodunk az indokok kutatásától, melyek Lédát az Ady pályájába való beavatkozásra késztethették. Tény, hogy Ady még ez év őszén, némi kis francia nyelvtanulás után kiment Párizsba, s hogy ott Léda mintegy mentora lett neki a francia dekadens költészetre nézve; tőle hallotta Ady először Baudelaire, Verlaine és Rimbaud nevét — ha ugyan e részben csakugyan pontosak a könyv adatai. Hiszen, mint láttuk, már öt évvel előbb tudott Ady a „dekadens" költészetről; s megjegyezhetjük azt is, hogy a Budapesti Szemle-ben épp 1903-ban jelent meg egy ismertető cikkecske „Uj költészet" címen a francia lírának ez ujabb, s nálunk még akkor alig ismert irányáról. Vajjon olvasta-e azt Ady?

A viszony, mely Léda akaratából közte és Ady között szövődött, csak 1912 nyarán szakadt meg, sikertelen szabadulási kísérletek után, végre is Ady akaratából. Ady több tekintetben fonák helyzetbe került általa: anyagilag is függő viszonyba a nővel —, különös baráti viszonyba a férjjel szemben, ki benne nem a riválist látta, hanem „az írót csodálta"!

Ady Párizs-járása e szerelmi viszonnyal volt (anyagilag is) kapcsolatban. 1911-ben járt ott utoljára, hetedízben. Lédával való szakítása után nem is ment ki többé. Itinerariumát a Lédával való viszony 9 éve alatt Párizson kívül Nápoly, Velence, Nizza, Montecarló tarkázza, de legkésőbb a karácsonyi ünnepekre csaknem minden évben hazatér Mindszentre. S Párizs meg Mindszent, montecarlói játékasztal meg karácsony, Léda meg az édesanya: elé-ré jelzik ama végletes ellentéteket, melyek közt pályája s lelki élete hányódott-vetődött.

Közben-közben hosszabb-rövidebb időt töltött Budapesten. 1905 elején lett a *Budapesti Napló* munkatársa, melyet akkor Vészi József szerkesztett. Ady ajánlatára került e laphoz Biró Lajos, kivel Ady itt is, mint Váradon, együtt lakott. Nagyobb feltűnést akkortájt kezdett kelteni a lapban közzétett újszerű verseivel. Ady hálás volt a lapnak, hogy szabad tért nyitott neki, s hogy kész volt fölvenni mellette a harcot. Ezért, mikor a „darabont-kormány" Vészit sajtófőnökké nevezte ki, Bíróval együtt Ady is szívesen vállalt mellette állást, mint sajtótudósító. Politikai elvei — melyek mellett a darabont-kormány bukása után is megmaradt —, szintén nem akadályozták Vészi követésében. A „magyar problémák" megoldását (melyeken ő a paraszt-, a nemzetiségi-,

Helbing Ferenc: Illusztráció a Keleti mesékhez, reprodukálva a Magyar Iparművészet 1914-es évfolyamában (fotó Petrás)

A műbírálatok sorozatából fölépített monográfia – Szaba
ezt a megoldást választotta – önmagában nem kárhoztatható
sikerének föltétele, hogy a konkrét elemezésekből végül is ö
jon a tárgyról vallott koherens felfogás, az összefoglaló ered
mintegy önmaguktól kibontakozzanak és összegeződjenek
getések során. Akkor valóban nincs szükség általános elm
történeti bevezetőkre és az epilógusban érett gyümölcsként
hatók le a végkövetkeztetések. Ebben az értelemben Szaba
műve nem nevezhető teljes sikernek, s azok a mentege
amelyek a könyv oldalain több helyen, majd az epilógusban
kasodva elhangzanak, nem csupán retorikus fordulatok. A
szecessziót megfoghatatlan képződménynek nevezi, „ame
alig tesz lehetővé bármiféle általánosítást vagy olyasfajta t
zálást, amelyet a szecesszióval foglalkozó építészettörténet
lom már megkísérelt". Sőt „nincs ennek a szecessziós képz
szetnek semmiféle központi magva, centruma sem, melyből sz
tikus fel lehetne térképezni valamennyi megnyilvánulását"
Elismeri, hogy a szecessziós törekvések leszűkítése a képzőr
tartományára „erőszakoltnak látszik" (105. o.), megenge
a magyar festészetben a szecesszió nem alkotott önálló irá
s fontos szerepe ott volt, ahol nem vagy csak kisebb mérték
gálja: ahol a közízlést, illetve annak konvencióit alakított

Ha azonban ezek az állítások igazak, akkor a könyv ke
említett nagy erénye, kiváló áttekinthetősége nagy hiány
Központi mag, centrum hiányában ez külsőleges rendc
mintegy különálló tanulmányok, kutatási adalékok felfűz

Helbing Ferenc: Tél. Háromszínű fametszet. — Der Winter. Dreifarbenholzschnitt. — The Winter. Woodcut from three Blocks.

Magyar Iparművészet
1930. 10. szám

Az Athenaeum r. t. háromszínnyomása.

Helbing Farm